

ДЖЕЙ КОРТНИ СЪЛИВАН ДИАМАНТИТЕ СА ЗАВИНАГИ

Превод от английски: Цветана Генчева, 2013

chitanka.info

За Кевин

Какво придава на диамантите онази сурова и неугасваща красота? Дали се появяват след смъртта на звезда, или от живота на планктон, няма никакво значение, тъй като тези късчета, извадени от земните недра, не са нищо повече от празна клетка на мечтите ни — празна повърхност, върху която могат да бъдат записани променливите желания на сърцето.

*Том Золнър,
„Безсърдечният камък“*

Разпространихме славата на диаманти, носени от звезди на екрана и сцената, от съпруги и дъщери на политически лидери, от всяка, която можеше да накара жената на бакалина и любимата на механика да си пожелаят: „Искам същия като нейния“.

Разработка на стратегия от 1948 г.

„Н. У. Еър енд Сън“

1947 Г.

Франсес наля в чашата си остатъка от горчивото кафе в кафеварката. Малката маса в кухнята беше отрупана с хартия: планове, копия от секретни доклади, тъпи идеи, които беше отхвърлила преди часове, свежи, вече публикувани в „Лук“, „Вог“, „Сатърдей Ивнинг Поуст“, „Лайф“ и „Харпърс Базар“, за да ѝ напомнят, че се е справяла преди и може да повтори успеха си.

Сградата, като никога, беше тиха. Обикновено от някой далечен край се носеше плач на бебе, скандал между съпрузи, пускането на вода в нечия тоалетна. Сега обаче минаваше три след полунощ. Купонджиите бяха заспали отдавна, разносвачите на мляко все още не се бяха събудили.

Съквартирантката ѝ си легна към десет — когато я видя на вратата по нощница и ролки, Франсес бе завладяна от професионална завист, въпреки че Ан бе най-обикновена секретарка в правна кантора, която щеше да прекара целия следващ ден, както и всеки друг, като разнася кафе и си води записки.

Франсес тъкмо бе приключила с най-новата текстова реклама за „Де Беерс“, серия за меден месец със снимки на красиви места, на които новобрачните могат да заминат — „Скалистият бряг на Мейн! Аризона! Париж!“ Имаше и нещичко по-достъпно, за хора с малко пари, което тя кръсти „Край реката“.

В известен смисъл това беше най-важното от всички, тъй като се опитваха да привлекат обикновените хора. Преди десет години, когато „Де Беерс“ станаха техни клиенти, агенцията бе направила обширно проучване, за да открие силата — или по-точно слабостите — на традицията с диамантените годежни пръстени. Навремето жените, които са искали такъв пръстен, не били много. За хората това били пари, хвърлени на вятъра. Предпочитали да получат пералня или нов автомобил, каквото и да е, стига да не е скъп диамантен пръстен. Тя бе помогнала това да се промени.

Рекламите за меден месец гласяха: „Дано щастието ви е трайно поне колкото диамант“. Доста добре измислено.

— Време е да си лягаме, Франк — прошепна на себе си думите, които майка ѝ мълвеше всяка вечер, когато беше още дете.

Тъкмо се канеше да загаси лампата, когато забеляза празно място, оставено от графичния дизайнер за текст, който тя трябваше да измисли до сутринта.

— По дяволите!

Седна отново, запали цигара и посегна за молив.

Предишния ден ѝ се беше обадил Джери Лок, шеф на нюйоркския офис.

— Трябва ни нещо, от което на мига да се разбира, че рекламираме диаманти — обясни той. — Ключова фраза. Какво мислиш?

Когато Джери Лок попиташе някого какво мисли, бе добре да знаеш, че всъщност не пита. За нея той беше гений. Непредсказуем, понякога мрачен, но сигурно всички гений бяха такива.

— Напълно съм съгласна — отвърна тя.

Джери приличаше на Уинстън Чърчил и се държеше като Уинстън Чърчил, а Франсес бе сигурна, че понякога той си въобразява, че наистина е Уинстън Чърчил. Дори имаше периоди, в които се поддаваше на депресията. Когато за първи път отиде в Ню Йорк, за да му покаже идеите си, беше уплашена до смърт. Джери ги прегледа, а от изражението му не ѝ стана ясно какво мисли. След няколко мъчителни минути той се усмихна.

— Франсес, пишеш прекрасно. По-важното е, че знаеш как да продаваш.

Оттогава се харесваха. Половината служители на „Н. У. Еър“ се страхуваха от Джери Лок или не можеха да го понасят. Другата половина мислеха, че той е върхът, и Франсес бе една от тях.

— „Де Беерс“, разбира се, не трябва да се споменават — продължи да обяснява по телефона Джери.

— Разбира се.

За девет години „Де Беерс“ бяха похарчили милиони за реклама, която почти не споменаваше самата компания. Дори споменаването на дистрибутор щеше да наруши закона. Затова рекламите бяха просто за диаманти и бяха прекрасни. „Еър“ правеха всичко по силите си. Не

можеха да показват снимки на диамантени бижута в рекламите, поради което отделът за графичен дизайн го беше закъсал. На теория Джери нямаше нищо общо с творческия отдел. Той беше бизнесмен и само разпределяше задачите. Като ценител на изкуството обаче, беше решил да поръча серия оригинални платна на Лучиони, Бърман, Ламот и дамата на британската империя Лора Найт. Посещаваше някои от най-известните галерии в Европа и купуваше за колекцията на „Де Беерс“ ранни творби от Дали, Пикасо и Едзард.

Пълноцветните реклами показваха великолепни пейзажи, градове, катедрали. На страницата, точно под творбата, се виждаше каре с различни по форма и големина скъпоценни камъни от половин карат до три карата и приблизителните цени за всеки. Джери беше първият, създал рекламна кампания на базата на изящното изкуство. Година-две по-късно всички в бизнеса копираха примера му.

— Текстът ми трябва утре — заяви Джери. — Сутринта пристигам във Филадельфия, а късно следобед летя за Южна Африка.

— Дадено — отвърна Франсес и забрави напълно — чак досега, посред нощ.

Въздъхна. Ако не се беше напъвала цял живот за титлата *Най-размотаващият се човек на света*, може би щеше да поспи поне малко. Знаеше, че тази вечер я чака работа, въпреки това остана с приятелката си Дороти Дигнам, докато не дойде време Дороти да се качи на влака в девет за гара „Пен“.

Дороти беше започнала през 1930 година като текстописец за „Еър“ във филадельфийския офис, но скоро след като Франсес постъпи в агенцията, преди четири години, тя се прехвърли в офиса в Ню Йорк, в Рокфелер Сентър 30, където оглави отдел „Връзки с обществеността“. „Де Беерс“ беше основната ѝ задача. Имаха рекламни представители в Маями. Холивуд и Париж, единствено за този клиент. Дороти дори беше уредила създаването на късометражен филм в „Кълъмбия Пикчърс“, „Вълшебният камък: диамантите през вековете“. Излезе по кината през септември 1945-а и го гледаха повече от петнайсет милиона зрители.

Франсес никога не би познала възрастта ѝ, но предполагаше, че е поне петнайсет години по-голяма от нея и сигурно беше към петдесетте. Беше работила в рекламата в Чикаго през последната година от Първата световна война. На седемнайсет била репортер на

„Чикаго Хералд“ и отразявала светските събития чак докато господин Хърст пристигнал и ѝ показал вратата. След това започнала във фирма „Кънтентед Кау“, като текстописец, а после се прехвърлила в „Еър“.

Дороти беше сред най-търсените и ценени писатели на реклами. През трийсетте от „Еър“ я бяха изпращали на работа в офисите по цял свят — и в Лондон, и в Париж, и в Женева, а заради „Форд“ беше плавала до Норвегия и Швеция, за да проучи захранването с електричество на частните абонати. Често ѝ се случваше да отскача до Холивуд, вечеряше в „Трокадеро“ и имаше възможност да види всички звезди. Веднъж се натъкнала на Джоан Крофорд в „Бълъкс Уилшър“. Дороти си бе купила рокля като нейната, но четирийсет и четвърти размер. „Просто една евтинка рокля за всеки ден и много удобна“, както я описа в картичка.

Тази вечер започна като бизнес среща, но след като изпиха по две мартинита, те се смееха гръмка на масата в „Букбайндър“, похапваха стриди и си разказваха смехории за момчетата в офиса. Винаги им беше много смешно, когато ставаше въпрос за неща, които те, като жени, трябваше да знаят. Преди няколко години Дороти беше пъхнала лист в празно чекмедже под пишещата машина и на него записваше всички въпроси, които ѝ задаваха.

Тази вечер прочете на Франсес някои от тях. „Как трябва да изглежда една жена, когато синът ѝ е на седемнайсет?“, „Може ли зимната шапка да е с птиче гнездо?“, „Мейсис в единствено число ли е, или в множествено“, „Жените пеят ли в банята?“, „Каква е разликата между велур и ярешка кожа?“, „Кралица Мери хубава кожа ли има?“, „Колко пъти на ден се храни бебето?“, „Това чудо обърнато плисе ли е?“.

Позабавляваха се царски и ето че сега Франсес плащаше цената.

Погледна листа, новия стратегически план, и зачете: „Основната ни задача е проблем в масовата психология. Трябва да поддържаме и подсилим традицията на диамантения годежен пръстен — да го превърнем в психологическа необходимост. Целта ни са седемдесет милиона потребители, навършили петнайсет години, на чието мнение се надяваме да повлияем.“

Браво, това много стесняваше възможностите.

През 1938 година представител на сър Ърнест Опенхаймер, президент на консолидирани мини „Де Беерс“, отправил до „Еър“

запитване дали, както той се беше изразил, „използването на пропаганда в различни форми“ няма да увеличи продажбата на диаманти в Америка.

Заради Депресията цената на диамантите беше паднала рязко в цял свят. Интересът на клиентите бе почти изчезнал. В Америка бяха продадени двойно по-малко диаманти, отколкото преди войната, а малкото закупени диамантени годежни пръстени бяха евтини и посредствени. „Де Беерс“ разполагаха с резерви, които не можеха да продадат. Опенхаймер беше решил да превърне в нещо задължително диамантения годежен пръстен в Съединените щати и бе проверил, че „Еър“ са най-добрите в бизнеса, единствената агенция, която би му свършила работа. Предложил да се организира рекламна кампания за половин милион долара годишно през първите три години.

Онова, което „Еър“ постигна за „Де Беерс“, бе истинско доказателство за мощта на рекламата. През 1941-ва продажбата на диаманти се бе увеличила с петдесет и пет процента. След Втората световна война броят на сключените бракове в Америка бе скочил неимоверно, а с тях и интересът към диамантите. Цената се беше покачила. Днес диамант от два карата струваше от хиляда и петстотин долара до три хиляди и триста. През 1939-а беше между деветстотин и хиляда седемстотин и петдесет.

Бяха създали свършено нов вид реклама за тази кампания и другите агенции не спираха да ги копират. Тъй като не ставаше въпрос за пряка продажба, не се представяше името на която и да било фирма, беше важна идеята: емоционалната стойност на диаманта.

„Де Беерс“ произвеждаха значително по-малко от капацитета си, за да поддържат ниско предлагане и високи цени. Рекламната кампания не само бе дала тласък на продажбите, ами гарантираше, че веднъж продаден, диамантът никога повече няма да се върне на пазара. След като Франсес приключеше, дори вдовиците и разведените нямаше да се разделят с пръстените си.

Понякога, през годините, тя си представяше как ли изглеждат Опенхаймер. Особеностите на взаимоотношенията им възбуждаха въображението ѝ, караха я да се пита какво изражение придобиват,

когато видят най-новата ѝ идея. Имаше ли извити вежди? Трепкаха ли тънки усмивки? Чуваха ли се възклицания?

Рядко ѝ се случваше да не се е срещнала с клиент, но на „Де Беерс“ беше забранено да влизат в Съединените щати заради картела. Те контролираха световното снабдяване с необработени диаманти, толкова мощен монопол, че самото присъствие на представителите му в Америка представляваше нарушение на закона. Те управляваха от Йоханесбург и Лондон. Веднъж в годината Джери Лок отнасяше в Южна Африка написаните от нея реклами, прибрани в дебела кожена папка, и чакаше одобрение. Там си имаше стикове за голф, тъй като така беше по-лесно, отколкото да ги разнася от Ню Йорк и обратно.

Първият път, когато Джери замина за Йоханесбург, за да представи на Опенхаймер маркетинговото проучване, малкият хидроплан се приводни край остров Мозамбик. Той бе използвал огромните карти и графики, които носеше, за да стигне до брега. Други двама пътници бяха загинали, а „Ню Йорк Таймс“ пусна заглавие: „Самолет се разбива в Южна Африка: американец се отървава без дракотина“. Джери си казваше, че презентацията е спасила живота му, при това говореше напълно буквално, и може би по тази причина бе готов да направи какво ли не за „Де Беерс“.

Съквартирантката ѝ изхърка гръмко в съседната стая и прекъсна мислите на Франсес.

Ан тръпнеше в очакване да получи предложение за брак от посредствения счетоводител, с когото излизаше от известно време. След това Франсес трябваше отново да си търси съквартирантка, което се случваше на всеки няколко месеца след края на войната. Роуз, Мъртъл, Хилди — бяха я изоставили една по една все заради брак. Нея пък я чакаше повишение, така че, когато Ан си заминеше, тя най-сетне щеше да си позволи да живее сама.

Когато преди четири години, на двайсет и осем, започна работа за „Еър“, Франсес убеди родителите си, че е крайно време да се отдели от дома и да се премести в града. Само че заплатата ѝ не беше достатъчна и трябваше да си намери съквартирантка, с която да дели наема. Искаше собствена къща на Мейн Лейн. Тогава нямаше да се тревожи дали когато влезе под душа през зимата, ще има достатъчно топла вода и дали ще ѝ се наложи отново да търпи носовото сопрано на Ан, докато вечер приглася на Дина Шор по радиото. Копнееше да

живее сама, също както повечето неомъжени момичета копнееха за брачен живот.

Франсес прокара пръст по новите реклами за меден месец. Други жени не спираха да мислят за онова, което следваше. Нямаха търпение да си намерят партньор, сякаш бракът носеше великолепие. При Франсес беше обратното. Излизаше на вечеря или на танци с нов мъж и прекарваше чудесно. След това обаче, когато се прибереше и си легнеше, сърцето ѝ се свиваше от страх. Ако излезеше с него отново, можеха да излязат и трети път. Накрая щеше да се наложи да го заведе у дома, за да го запознае с родителите си. После пък той щеше да ѝ предложи и тя, също като останалите работещи момичета преди нея, щеше да изчезне, за да се потопи в света на майчинството и изолацията.

Веднъж Дороти ѝ разказа, че любимият ѝ Джордж се върнал от Първата световна война и се оженил за щерката на месаря. Тогава подхвърли нещо остроумно, което Франсес имаше чувството, че е казвала и преди.

— Ударът — прецизен като от месарски сатър — беше доста смекчен от мисълта, че в дамския клуб по реклама все още ме харесват.

Франсес не можеше да си представи Дороти с разбито сърце. Беше твърде самостоятелна, твърде умна и находчива за подобен капан. Ами ако въпросният Джордж се беше върнал, беше поискал ръката ѝ и я беше скрил в някоя малка къщичка? Щеше ли да се побърка от скука за няколко седмици?

Бащата на Дороти беше Джей Би Дигнам, пионер в рекламата, вестникар, починал, когато тя била на двайсет. Оттогава тя се издържаше сама, както и милата си майка. Известно време живееше в Суортмор, Пенсилвания, а сега се бяха настанили в „Хотел Парксайт“, пансион с мебелирани стаи в Грамърси, Манхатън. Франсес не беше сигурна как Дороти успява да се справи.

След пет години в „Еър“ служителят получаваше медал с мотото на фирмата: „Упорството неминуемо води до успех.“ Винаги когато зърнеше медала на нечие бюро, Франсес си казваше: „Чудесни думи. Ако бяха подплатени с малко пари, щеше да е върхът.“

Служителите на „Еър“ си имаха поговорка: „Страхотно място за работа, стига семейството ти да може да си позволи да те изпрати там“.

По-голямата част от детството си Франсес беше прекарала във Филадельфия, животът ѝ беше приятен, но без каквито и да било екстравагантности. Семейството имаше една прислужница, девойката Албърта, която я научи да прави пай и ѝ сплиташе косата. Бащата на Франсес, син на ирландски имигранти, работеше като бригадир в склад за въглища. Майка ѝ също беше с ирландски корени, но семейството ѝ се беше установило в Канада, където бяха постигнали неподозирани успехи в строителството и бяха издигнали небостъргачи в цяло Онтарио. Семейство Пигът бяха известни там, докато в Щатите никой не беше чувал за тях. Майката на Франсес обичаше да изтъква, че за американците Канада е същото като Занзибар, защото всичко, което знаеха за нея, изфиряваше, щом преминеха границата.

Баща ѝ изгуби работата си в началото на Депресията. Наложиха се да освободят Албърта. Накрая се преместиха на север, в Хамилтън, родния град на майка ѝ. Тогава Франсес беше на петнайсет. Остана там, докато навърши двацет, когато по-добрите времена ги отведоха у дома. При завръщането си в Пенсилвания родителите ѝ купиха фермата „Лонгвю“, просторен имот в Мидиа, където сега отглеждаха кози и коне.

Като тийнейджърка ѝ се стори неимоверно трудно да изостави приятелите си и да се сближи с братовчедите си от рода Пигът, свикнали на изключителен лукс. С течение на времето обаче хареса живота си в Канада.

Там се сближи много с баща си, тъй като и двамата бяха аутсайдери. Франсес беше единствено дете и дори баща ѝ да беше искал момче, както повечето мъже, никога не го показва. Държеше се с нея така, сякаш не беше нито момче, нито момиче, ами единствената за него, любимото му дете. Всичко, което Франсес искаше да направи, за него беше върхът. Ако тя не харесваше нещо и искаше да го зареже, той нямаше нищо против. Беше я спасявал от котилиони и светски събирания, от уроци по танци, които бяха съдбата на всичките ѝ братовчедки.

Франсес обичаше да пише разкази. Той ги чеше, а след това ѝ казваше забележките си.

— Ти не си редактор — скара му се веднъж майка ѝ. — Ти си ѝ баща. Защо просто не кажеш, че разказите са прекрасни?

Франсес обаче очакваше с нетърпение критиката му. Така похвалите му ѝ се струваха по-сладки. В тези моменти тя се чувстваше като истински писател.

На шестнайсет, когато беше още в гимназията, тя си намери работа в общинския вестник в Онтарио и пишеше за колонката, посветена на пазаруването. Излизаше и продаваше рекламните, пишеше ги, изкарваше по четирийсет и пет долара на седмица в разгара на Депресията. Този факт разпали огъня в нея — обичаше да пише и да продава. Най-много обаче обичаше парите, които получаваше. Баща ѝ се гордееше с нея.

Франсес си казваше, че времето, прекарано в Канада, я е подготвило добре за работата в „Еър“. Президентът на компанията, Хари Батън, издигнал се съвсем сам, предпочиташе да назначава на работа богати момчета, завършили престижен колеж от Бръшляновата лига, като слабостта му бяха възпитаниците на „Йейл“. Имаха и доста клиенти, завършили там, с фамилии като Понт и Рокфелер. Франсес беше единствената в творческия отдел без диплома от колеж, но се държеше със същата самоувереност като останалите и не допускаше никой да разбере това.

Батън обичаше да се хвали, че в „Еър“ има служители от всички четирийсет и осем щата.

„Протестанти от всеки щат — помисли си Франсес. — Браво, страхотно постижение!“ В агенцията не гледаха с добро око на католиците, а за назначаване на евреи и дума не можеше да става. Всъщност всички агенции действаха така. Тя с нищо не издаваше, че е католичка, обаждаше се, за да съобщи, че е болна, един път в годината на първия ден от Коледните пости.

Четири години в агенцията преминаха неусетно, а всяка Коледа баба ѝ се тревожеше все повече кога Франсес възнамерява да се установи, да има собствено семейство. Родителите ѝ бяха по-възрастни от общоприетото, когато се бяха оженили през 1911-а, след като се запознали случайно на Таузанд Айлъндс. Майка ѝ била на двайсет и осем, а баща ѝ — на трийсет. Минали още четири години, преди да се роди Франсес. Майка ѝ още помнеше както въпросите, така и тревогите на по-възрастните роднини — все повтаряли, че се е омъжила твърде късно. Била изчакала прекалено дълго за деца. Тези критики я бяха наранили дълбоко. Дълго отказваше да занимава

Франсес с подобни въпроси. Когато дойде време за натякване, се оказа прекалено късно, тъй като Франсес навърши трийсет и две — очевидно възрастта, когато всички вдигаха ръце. И така, тя се превърна от късно разцъфнала девойка в прецъфтяла стара мома. Бе истинско облекчение да престанат да я притискат и тормозят.

Тя работеше за най-влиятелната рекламна агенция в света. Работата ѝ беше по-вълнуваща от мъжете, които познаваше. Дори трудностите — да стои до късно, да се притеснява, че няма да доизкусури нещо — дори това беше част от тръпката.

Тя, разбира се, беше забелязала иронията: неомъжено момиче с невероятен талант убеждаваше двойките да се сгодяват.

Когато постъпи на работа в „Еър“ през четирийсет и трета, сто и трима от служителите бяха заминали на война — десет процента от агенцията. Единствените клиенти, които бяха привлекли през това време, бяха компания „Боинг Еърплейн“ и американската армия. Рекламите на луксозни стоки се възприемаха като нещо вулгарно. От юни 1942-ра до септември 1943-та рекламата за „Де Беерс“ беше ограничена до популяризиране приноса на компанията в доставката на индустриални диаманти по време на войната. След това рекламата на бижута бе подновена, но те стъпваха на пръсти. През 1945-а Франсес създаде нова кампания, каквато не беше пускана в американско списание. Рекламите отразяваха сватбите на американски войници, които се връщаха към обикновения, мирен живот и момичетата, които бяха оставили в началото на война. На тях се виждаха истински церемонии, бяха отразени истински истории за различни двойки. Същевременно се даваше важна информация за диамантите.

По време на войната „Еър“ често използваше жени. По необходимост наемаха момичета, и то не само като чиновнички и стенографки, но и на ръководни длъжности. Долорес беше в бизнес отдела, а Сали в медийния отдел. Две жени работеха в счетоводството, а Дороти се занимаваше с връзки с обществеността.

Творческият отдел разчиташе на тринайсет мъже и три жени. Задължение на дамите беше да представят женската гледна точка, когато се създаваха кампании за продукти, предназначени за нежния пол.

От „Де Беерс“ не се интересуваха от предпочитанията на Франсес. Вместо това тя изучаваше колегите си, приятелите си и

съквартирантките си. Какво искаха най-много? Това беше лесна работа — искаха брак. От какво се страхуваха? Страхуваха се да не останат сами. Войната бе допринесла и за двете. Тя се опита да се възползва и от двата отговора. Опита се да подчертае, че диамантът ще предотврати трагичния изход. „Годежният диамант на пръста ѝ е бистър като сълза, но в него няма тъга. Също като очите ѝ, в него има обещание за хладни утрини заедно, за богат, пълноценен и спокоен живот. Прелестната увереност, която той носи, заслепява всички часове на очакване, искри от радост, зареден е с безценната надежда за бъдещия им живот.“

В повечето случаи рекламите привличаха мъжете, тъй като те щяха да купят диамантен пръстен. Пускаха доста интересни реклами за господата — посветени на добрия вкус и постиженията, които се разкриват благодарение на пръстена, който подаряват на любимата жена, макар да не притежаваха нито едното, нито другото.

Една вечер, по време на войната, приятелка на Франсес си спомни, че в писмо любимият ѝ признал тревогата си какво ще стане с нея, ако той не се върне. Бил уплашен колко е кратък животът и Франсес веднага се възползва от тази мисъл, убедена, че и други мислят като него. Затова написа: „Малцина могат да създадат град, да дадат име на нова звезда, да разбият атома. Малцина издигат за себе си толкова висок паметник, че бъдещите поколения да го сочат отдалече с думите: «Погледни, това е нашият баща. Прочети името му. Това е неговото наследство.» Диамантите са най-трайното свидетелство, което един мъж може да остави за личния си живот.“

Всичко това бе много двусмислено и жестоко. За Джери Лок обаче беше великолепно.

За момент Франсес затвори очи. Трябваше да поспи поне малко, за да не изглежда ужасно на сутрешната среща. Какво да прави обаче с ключовата фраза? Подреди няколко списания на пода във формата на ветрило, всичките отворени на реклами, писани от нея.

Във „Вог“ прочете: „Всеки път, когато сложите диамантите си, те блестят неустойимо. Притежават неподвластен на времето чар, който отразява всяка промяна в модата.“

В „Колиър“ бяха публикували следното: „Носете диамантите си също както нощта носи звездите си, вечни и неподвластни на времето... защото красотата им е непреходна.“

В „Лайф“ видя: „В годежния диамант на пръста ѝ спомените ще блестят вечно.“

Очевидно бе прекалила с идеята за вечността. Затвори очи и се помоли.

— Господи, умолявам те, прати ми няколко кратки думички.

Надраска нещо на един лист, взе го в леглото и го постави на нощното шкафче. Легна си облечена, без дори да се пъхне под завивката, и заспа дълбоко и спокойно.

След три часа я събуди будилникът и първата ѝ работа бе да погледне написаното. „Диамантите са завинаги.“

Реши, че ще свърши работа.

Щом стъпалата ѝ докоснаха голия под, тя чу, че Ан е тръгнала към банята. Съквартирантката ѝ едва намираше търпение да дочака годежа си.

Франсес закуси бързо и взе душ. Облече кафява рокля с дълги ръкави, без дори да се погледне в огледалото. И без това то обикновено ѝ носеше разочарование: полегати, широки бузи, глуповата усмивка. Беше излизала с мъже, които я наричаха хубава, но тя знаеше истината. Стърчеше над повечето момчета в офиса. Беше напълно неподходяща за времето си, когато представителките на нежния пол трябваше да са скромни, тихи и дребнички.

Качи се на влака до центъра, стиснала листчето, на което бе написала снощната идея. Стигна на Уошингтън Скуеър и забърза към сградата на „Еър“. За малко да закъснее.

През 1934-та, когато светът бе почти напълно разорен, „Н. У. Еър енд Сън“ разполагаха с достатъчно пари, за да построят централа на деветнайсет етажа точно срещу старото кметство. Сградата беше великолепна, от варовик от Индиана, в стил ар модерн.

Тя беше толкова горда, когато баща ѝ дойде на обяд и подсвирна.

— Боже, Мери Франсес! Това е невероятно.

Използваше цялото ѝ име единствено когато искаше да подчертае нещо важно.

Тя отвори внушителната медна врата на сградата, толкова тежка, че когато духаше вятър, човек едва успяваше да я откряне. Стените на

фоайето бяха облицовани с мрамор. Бяха класически, но не изглеждаха нито натруфени, нито безвкусни. Също като самата фирма „Еър“.

Портиерка на средна възраст седеше зад старо бюро непосредствено до вратата.

— Добро утро, госпожо — кимна тя.

— Добро утро.

Франсес застана пред асансьора и се опита да му внуши да пристигне по-бързо.

Най-сетне вратата се отвори и пред нея застана русата служителка, която обслужваше асансьора, с колосана униформа и бели ръкавици.

— Десетият етаж ли? — попита тя, както всяка сутрин.

Франсес кимна.

Обземаше я гордост в подобни незначителни моменти — човек, за когото не знаеш абсолютно нищо, знае нещо конкретно за теб. Все още потръпваше от вълнение, че може да каже на всяко такси във Филадельфия да я откара в „Еър“ и шофьорите до един знаеха къде се намира.

Слезе от асансьора и спря при машинописките в средата на стажа. Ограденото с дървена стена помещение, в което работеха стенографката Алис ФеърUEDър и четирите ѝ подчинени, създаваше у нея впечатлението, че са като животни, затворени в обор. Винаги се чувстваше глупаво, когато ѝ се налагаше да разговаря с тях над ниската стена.

— Добро утро, госпожице Зерети — рече Алис. — Какво ни носите днес?

Франсес подаде материала за медения месец.

— Ще ми трябва преди съвещанието.

— Разбира се.

Щяха да ѝ го изпратят безупречно изготвен, преди да го занесе в творческия отдел на долния етаж. Шефът на рекламния отдел, господин Джордж Сесил, много държеше на правилния английски. Служител, работил десет години в отдела, веднъж беше пуснал рекламен текст с печатна грешка. Сесил го уволни на следващия ден.

В девет и пет Франсес беше на бюрото си.

Сутрешното заседание щеше да започне в десет. Господин Сесил щеше да прегледа новите предложения и да раздаде нови задачи. Беше

старомоден човек, затворен, но важното бе, че висшият състав го харесва. Смятаха го за най-великия жив автор на рекламни текстове, създаде бисери като: „От Канада долетя новината за уникална напитка“ за бира „Канада Драй“ и „Прихнаха, когато седнах пред пианото, но да видите какво стана, когато докоснах клавишите!“ за пиано „Стейнуей“, както и стотици други.

Нора Алън, през два кабинета, крещеше с тънкия си гласец по телефона. Работните места бяха с врати и високи кафяви стени, но нямаха тавани. Никой не виждаше какво става зад затворената врата, но за сметка на това всичко се чуваше.

Франсес се опита да се съсредоточи над докладна записка на бюрото си. Чувстваше се изморена. Много скоро трябваше да започне да се съобразява с нормалните часове за работа, но знаеше, че няма да ѝ се спи в приличното време за лягане. Трябваше да започне нощна смяна в някой вестник.

Чашка кафе щеше да ѝ дойде добре, но Хари Батън им беше забранил да пият кафе в сградата, след като директорът на творческия отдел разля чаша върху оригинална, напълно готова за публикуване снимка. Забраната бе особено мъчителна, тъй като „Хилс Брос“ бяха сред най-големите им клиенти; навсякъде имаше метални кутийки с кафе, което чакаше да бъде сварено. През двайсетте господин Сесил дори създаде израза „почивка за кафе“ като част от рекламата на фирмата. Каква ирония, след като в сградата на „Еър“ такава почивка нямаше да съществува, докато Батън беше начело.

Франсес чу гласове в коридора. Веднага позна, че единият е господин Сесил, при това в кошмарно настроение.

— Кой крещи така? — попита раздражено той.

— Нора Алън, ако не греша — отвърна секретарката му.

— Какво прави, за бога?

— Струва ми се, че говори с Ню Йорк, господине.

Той се изсмя.

— Защо не използва телефона?

Франсес се изкиска тихо. На съвещанието откри, че лошото настроение на господин Сесил ѝ се е предало. Докато представяше ключовата си фраза, той се надигна от стола и закрачи наоколо — безпогрешен знак, че се кани да направи идеята ѝ на пух и прах.

— Защо изобщо ходим на училище, след като никой не се съобразява с граматиката? — попита той. — Трябва ти прилагателно. Ако кажеш „Диамантът е скъп“ или „Диамантът е твърд“, или „Диамантът може да разреже стъкло“, може и да се получи. Това обаче...

Франсес се канеше да отговори, когато той продължи:

— Какво ще кажеш, Чък?

Тя срещна погледа на Чък Макой. Той беше сериозен писател, добър в работата си, но не и от мъжете, които отстояват позицията си.

Чък прочисти гърлото си.

— Всяка нова любов започва с „Ще те обичам винаги“. Това е целта на брака, да бъде вечен, нали така? На мен ми харесва.

Франсес му кимна с благодарност, но в същия момент той се обърна към господин Сесил и добави:

— Само че не е граматически издържано, господине, прав сте.

Тя поклати глава. „Тъп блюдолизец.“

Франсес се опита да се защити.

— Според мен глаголът „са“ означава, че съществуват. Синоним е на „съществувам“. Вие обаче я променете, както прецените. Не съм женена за предложението си.

— Няма и игра на думи — вметна Чък.

Франсес изви очи.

— Ако обсъдим предложението ми, със сигурност ще открием нещо подобно, което ще свърши работа.

Канеше се да добави: „На мен ми трябваха точно три минути, за да го измисля, при това посред нощ“, но прецени, че е най-добре да замълчи.

— Да го обсъдим тогава — съгласи се господин Сесил.

Цели три часа предлагаха нови идеи. Пепелникът в средата на масата се напълни до ръба. Франсес усети, че стомахът ѝ къркори. Вече бе готова да приеме всичко, което господин Сесил иска, стига да може да отскочи до автомата за един сандвич със сирене.

Най-сетне Джери Лок надникна в залата.

— Крайно време е да тръгвам за летището. Джордж. Каква е ключовата фраза за „Де Беерс“?

— Франсес е измислила „Диамантите са завинаги“ — съобщи му господин Сесил така, сякаш я клеветеше.

Джери вдигна очи към тавана и се замисли.

— Да пробваме — реши той. — Ще покажем предложението на клиента и той ще каже какво мисли.

— Само че не е граматически издържано — настоя господин Сесил.

Джери сви рамене.

— Няма страшно, Джордж. Не е чак толкова важно. Това е просто начин да предадем предложението за реклама.

ПЪРВА ЧАСТ

1972 Г.

На масичката в антрето бе оставена купчина от петдесет плика с марки, залепени и адресирани до пощенска кутия в Ню Джърси. Ивлин ги взе в ръка.

— Мили, тръгвам! — провикна се тя, за да я чуе Джералд в кабинета в задната част на къщата.

— Чао! — отвърна съпругът ѝ.

— Ще пусна заявките ти за участие.

— Ти си истински ангел!

Докато затваряше вратата, той извика още нещо, но тя не го чу.

Ивлин въздъхна и се върна.

— Какво каза?

Отговор не последва. Все още не беше свикнала той да си е вкъщи в девет сутринта във вторник. Тръгна към кабинета — мина покрай всекидневната, хола, голямата трапезария, където вече бе заредила масата за трима с ленена покривка и хубавия порцеланов сервиз от майка си. В средата беше поставила голяма кристална ваза, в която по-късно щеше да натопи цветя. Сама не знаеше защо си правеше толкова труд за сина си. След онова, което беше сторил, трябваше да му направи един сандвич с риба тон, да му го поднесе в пластмасова чинийка и да го остави да го изяде на алеята пред къщата. Открай време знаеше, че неспособността ѝ да вдигне скандал е един от най-големите ѝ недостатъци.

Джералд седеше на бюрото в кабинета, поставил пишещата машина пред себе си и подпрял кутия с пликове на чашата кафе.

— Още ли? — намръщи се тя.

— За друго състезание са. Обиколка на Тоскана с колело, спонсорирано от спагети „Принс“! — Очите му заблестяха. Приличаше на детския си портрет, който навремето бе закачен в хола на майка му.

Съпругът ѝ, на шейсет и шест, не се вълнуваше от красиви жени, нито от бързи автомобили, палеше се от лотарийни залагания и какви ли не състезания. Ивлин съжаляваше амбициозните млади секретарки,

назначавани в застрахователната му фирма, които сигурно си въобразяваха, че ще помагат за важни договори, а вместо това часове наред надписваха приложени пликове с марки.

Откакто се пенсионира, хобито му се беше превърнало почти в мания. Обикновено не печелеше, но в редките случаи, когато късметът го спохождаше, той се окуражаваше и следващия път влагаше двойно повече усилия. Настояваше, че шансът е на негова страна, тъй като повечето хора участват в състезания само от време на време и когато (по-скоро никога, мислеше си тя) се предлага нещо, което ги интересува. Джералд участваше във всички. Занимаваше се с това повече от двайсет години и бе печелил, но наградите не бяха кой знае колко вълнуващи: два билета за мач на „Ред Сокс“, каяк, отвратителна хладилна чанта, която стоеше в гаража, моторно масло, картина на кучета в лодка, запаси за цял живот от зърнена закуска „Къбум“, която и двамата не ядяха.

„Винаги можеш да спечелиш...“ Колко пъти бе виждала тези думи, написани с едри букви? Повечето игри бяха престанали да съществуват преди години, когато Федералната търговска комисия разкри факт, който тя отдавна подозираше — че най-големите награди се присъждат много рядко. Напоследък малкото останали игри бяха на магазини за хранителни стоки и бензиностанции и служеха като промоции.

Една от тях се наричаше „Хайде на надбягванията“ — получаваш безплатен талон за „Стор енд Шоп“ и след това гледаш ежеседмично конно надбягване по телевизията. Ако конят на талона ти спечели, получаваш голямата награда. Съпругът ѝ се настаняваше пред телевизора всеки петък, стиснал талона в ръка, изпълнен с надежда. Ивлин така и не събра смелост да му каже, че надбягванията сигурно са записани отдавна и човекът, измислил да ги раздават в магазина, много добре знае колко ще бъдат печелившите.

Срамуваше се от цялата тази работа. Нямаха нужда от абсолютно нищо. Тя обаче разбра, че нуждата и печалбата са две коренно различни неща.

— Обиколка с велосипед ли? — повтори тя. — Ти кога за последно си се качвал на велосипед?

— Когато бях малчуган с къси панталонки, Иви, но точно това е идеята — пенсионер съм! Всичко е възможно!

— Да, но, от друга страна, вече трябва сам да попълваш бланките за участие.

— Така си е — потвърди той. — Де да можем да накарам съпругата си да се включи.

Тя вдигна пръст.

— Няма начин. Както и да е, какво ми каза преди малко? Не те чух.

— Питам дали искаш да свърша нещо, докато си навън.

Ивлин се усмихна. Пенсионирането бе превърнало Джералд в различен човек, по-скоро като намерения, отколкото като изпълнение. Никога преди не й беше предлагал да помогне в къщната работа. На няколко пъти през последните седмици се възползва от предложението му и се получи следното — чиниите бяха измити и прибрани с пяната, живият плет беше окастрен дълбоко и храстите приличаха на глутница тъжни, подстригани пудели.

— Няма какво, но си ми такава душичка — отвърна тя.

— Леглата горе оправени ли са? — продължи той. — Довечера къде ще го настаним?

Ивлин се напрегна.

— Няма да остане — отсече тя.

— Няма ли?

— Няма.

Беше поканила сина си на обяд, а не на вечеря, тъкмо по тази причина.

— Имаме шест празни стаи — изтъкна Джералд.

Ивлин го погледна остро. В тази битка бе отстъпила прекалено много, но сега възнамеряваше да остане твърда. Беше добър знак, че Теди ще дойде. Надяваше се това да означава, че му е дошъл акълът в главата. Когато обаче си помислеше за съпругата и децата му в другия край на града, за факта, че ги беше зарязал преди пет месеца, сърцето й се свиваше.

Теди не беше споменал дали има намерение да се прибере в дома си. Ако нямаше да се прибира, тогава най-добре беше да върви на хотел.

— Извинявай, трябваше да... — започна Джералд.

— Не, не. Всичко е наред.

Когато разговаряха по телефона миналата седмица. Теди бе казал, че иска да ги види.

— Налага се да обсъдим някои неща — подхвърли той. — Освен това така и не отпразнувахме пенсионирането на татко.

Стана ѝ тъжно, когато си помисли колко много се зарадва Джералд на тези думи. Нямахше значение, че фирмата му организира страхотно прощално парти преди два месеца, а Теди дори не си направи труда да дойде от Флорида. Съпругът ѝ имаше добро мнение за сина им, въпреки че всички факти сочеха обратното.

Джералд беше убеден, че Теди се връща, за да оправи брака си. Ивлин се надяваше да е така, но хранеше известни съмнения. Защо ѝ каза, че ще дойде сам, след като тя предложи да доведе Джули и момичетата на обяд? Джералд предположи, че Теди иска да поговорят, преди да се прибере при съпругата си.

— Може дори да ни се извини — предположи той с надежда.

При тези думи Ивлин само кимна. Много държеше да цари мир и спокойствие, най-вече у дома. С Джералд рядко се караха, а когато усетеше, че назрява скандал, тя го пресичаше в самото начало и безмълвно си рецитираше стихотворението на Огдън Наш „Думи за съпрузите“, макар според нея да бе подходящо и за съпругите.

*„За да цъфти брака,
за да се окичи с любов,
всеки път, когато грешиш, си признай,
когато пък си прав, мълчи.“*

Само че последните няколко месеца, покрай проблемите с Теди, в отношенията им се чувстваше напрежение. Джералд даде ясно да се разбере, че независимо от всичко трябва да го подкрепят, а той така или иначе ще осъзнае, че е направил нещо нередно. Ивлин никога не се бе месила в любовния живот на сина си, докато беше млад. На няколко пъти се бе насилвала да си държи езика зад зъбите. Първото му гадже беше пияница и двамата бяха изхвърлени от почти всички барове в Бостън, в повечето случаи заради шумните им кавги. Следващата я арестуваха, след като се сби със собствената си майка. Теди поиска пари от Джералд, за да ѝ плати гаранцията и да я измъкне

от затвора. След това обаче се ожени за Джули, прекрасно момиче, и имаха две чудесни дъщери.

Ивлин много съжеляваше, че е родила само едно дете. Щеше да осинови пет, ако Джералд ѝ беше разрешил. Когато Джули влезе в живота им, тя почувства, че има дъщеря. Двете се смееха толкова много, разменяха си книги и списания. Джули ѝ искаше рецепти, а Ивлин ги преписваше на ръка и една Коледа ѝ даде цяла колекция. Беше невероятно щастлива през десетте години, откакто синът ѝ се ожени. За пръв път имаше чувството, че къщата е пълна. Хранеха се заедно, като едно семейство, веднъж или два пъти в седмицата. В неделя, след църква, децата хвърляха стар хляб на патиците, които се събираха в плиткия край на езерото, а тя и Джули седяха във вътрешния двор, пиеха лимонада и си говореха. Веднъж в годината четирите се обличаха официално и отиваха да пият чай в „Риц“. Момичетата вземаха любимите си кукли и им даваха капчици „Брл Грей“ от фини порцеланови чашки.

Ивлин и Джули се запознаха като учителки в гимназията. Отначало тя само наблюдаваше Джули. Момичето беше високо, слабо, с красива руса коса, овладяваше учениците с лекота и ги обичаше. В учителската стая мъжете се надпреварваха да седнат до нея по време на обедната почивка. Ивлин веднага си помисли за Теди. Той трябваше да е точно с такова момиче — да обича децата, сериозна, с добро сърце.

Няколко седмици по-късно събра кураж и я заговори. Цялата потръпваше от нерви, сякаш бе хлътнала. Научи, че Джули се е преместила от Орегон преди няколко месеца и познава малко хора в града. Беше най-голяма от четири деца. Родителите ѝ бяха преподаватели, установили се в черешова ферма през петдесетте.

Ивлин сподели плановете си с най-добрата си приятелка. Рут Дайкема преподаваше алгебра на осмокласниците и винаги говореше открито.

— Внимавай — предупреди я тя. — Сватовничеството понякога се отразява зле на момичето.

Ивлин се опита да не вижда обида в тези думи и да не се пита дали предупреждението на приятелката ѝ е свързано с непрокопсания ѝ син. А от това, че Рути беше много близка със собствения си син, я заболя още повече.

Всъщност Ивлин мислеше доброто на Джули. По онова време, ако жената не беше омъжена до средата на двайсетте, бе малко вероятно да се омъжи. Джули беше на двайсет и три.

— Заповядай на малко парти, което ще организирам следващата седмица — покани я Ивлин по време на обедната почивка на следващия ден. Щеше да ги запознае там. Знаеше, че човек не може да насилва тези неща, но поне можеше малко да ги побутне в желаната посока.

В нощта преди партито, Ивлин не можа да спи и обмисляше кой е най-подходящият начин да ги накара да си поговорят. Ако Теди усетеше, че е замислила нещо, щеше да откаже да участва в заговора. За нейна изненада и огромно удоволствие, те се намериха на верандата още с пристигането. Когато тя отвори вратата, двамата бяха застанали пред нея. Теди грееше по начин, който не беше виждала от цяла вечност.

Започнаха да излизат и след шест месеца се сгодиха. Понякога Ивлин се питаше дали Теди е разказал на Джули за миналото си и ако не е, дали трябва тя да го стори. Накрая реши да не се тревожи. Джули, изглежда, го беше променила. По всичко личеше, че той е от мъжете, които съзряват късно. Обзе я облекчение, когато си представи, че с течение на времето Теди ще стане същият като баща си. Родиха се момичетата и тя реши, че това е краят на историята. Наистина нямаше нужда да се притеснява повече. Трябваше обаче да се сети, че човек никога не може да предвиди какво следва.

По-голямата ѝ внучка, Мелъди, първа ѝ каза новината, че той ги е изоставил. Случи се миналата пролет.

— Татко замина за Нейпълс по работа и там се е влюбил — заяви простичко тя, когато Ивлин се отби у тях с лалета от градината и завари снаха си разплакана на масата в кухнята.

Погали Джули по косата и наля две чаши бренди. Никога не пиеше през деня, но случаят беше спешен. Увери Джули, че Теди е допуснал глупава грешка, но скоро ще съжали и със сигурност ще се покае.

— Той се обади и каза, че ще остане известно време във Флорида — обясни замаяна Джули. — Каза, че никоя друга жена не го е карала да се чувства по този начин. Когато го попитах какво иска да каже, той

отвърна, че с нея се чувствал като мъж. Бил свободен. Стори ми се толкова развълнуван. Стори ми се, че очаква да се зарадвам.

— Побъркал се е — заяви Ивлин.

Същия ден им приготви вечеря и остана, докато момичетата си легнаха.

— Утре сутринта ще позвъни, за да се извини. Сигурна съм — рече тя. Запита се дали не е започнал да пие отново. Имаше желание да се извини заради него, да падне на колене и да помоли Джули да му прости, макар да знаеше, че няма смисъл.

Когато се прибра у дома и разказа на Джералд, той каза само:

— Каква каша...

— Как е могъл, Джералд? Какво да направим? Не трябва ли да отидеш до Флорида и да се опиташ да му набиеш разум в главата?

Очакваше той да застане на нейна страна, ала Джералд поклати глава и я погледна тъжно.

— Не бива да се месим, Иви. Не е правилно да се съюзим с Джули. Той ни е син.

Известно време тя пренебрегваше съвета на съпруга си. Всяка вечер говореше със снаха си по телефона и двете обмисляха как да накарат Теди да се върне у дома. Накрая обаче Джули започна да я възприема като част от Теди. Напоследък Ивлин виждаше внучките си все по-рядко. Джули дори нямаше желание да разговаря с нея.

Погледна часовника на бюрото на Джералд. Теди щеше да пристигне в един часа. Разполагаше с по-малко от четири часа, за да купи месо, цветя, торта, да сложи обяда във фурната и да се преоблече.

— Трябва да излизам, мили — напомни му тя. — Няма да се бавя.

Джералд тръгна към нея и отпусна ръце на раменете ѝ.

— Каквото и да ни поднесе този ден, ще се справим.

Тя му се усмихна топло.

— Знам.

Няколко минути по-късно тя запали колата изпълнена с надежда. Щеше да се постарее да мисли положително. Не биваше да предизвиква бедите, като се отчайва. Седмица преди Теди да се обади, тя бе убедена, че той никога няма да се върне. Ето че много скоро щеше да си дойде. Един ден щяха да си спомнят за това като за мрачен

период. Мъжете допускаха грешки и когато молеха за прошка, жената им я даваше. Случваше се всеки ден.

Позволи си да се наслади на свежото есенно утро. Листата пожълтяваха и дърветата в целия град се бяха обагрили в оранжево, червено и златно. Ивлин си напомни, че не бива да се заглежда дълго, докато е зад волана, да не би да кривне от пътя.

Бяха благословени с 12 140 квадратни метра гора в Белмонт Хил, къщата бе разположена далече от пътя, а в далечината искреше езерце. Целият имот бе сякаш създаден за есента — жълтите листа изглеждаха прекрасно на фона на тухлената къща, скорошните дъждове бяха придали наситенозелен цвят на тревата, а момчетата от „О’Мали Лендскейпинг“ бяха окосили преди два дни. Високите люлякови дървета и рододендроните бяха прецъфтели отдавна, но още бяха зелени и изпъкваха добре. Преди години тя засади целогодишни растения, зеленчукова градина и рози отзад. Много обичаше да се занимава с градината. Веднъж в седмицата работеше като доброволец в „Арнолд Арбъритъм“ и влизаше в ролята на гид към учебна програма, организираше ежегодно благотворително събитие за набиране на средства с екскурзии до исторически домове в Масачузетс, включително и нейния.

Ивлин постави пликовете на Джералд на съседната седалка, до списъка с покупките и чантата, и отвори прозорците, за да влезе малко въздух. По радиото пуснах мелодия, която тя познаваше и харесваше — симфонията „От новия свят“ на Дворжак. Усили звука, докато шофираше по дългата алея към улицата.

Първо се отби в пощата и пусна пликовете на Джералд. Те бяха за звукозаписно устройство. С парите, които беше похарчил за марки, можеше да си купи такава, но това нямаше значение.

В центъра на града намери свободно място за паркиране пред книжарницата. Събра си нещата, пресече Ленард Стрийт и тръгна към Сейдж Маркет, малко по-надолу. Тъкмо стигна, когато се натъкна на Бернадет Хопкинс, стиснала за ръка момиченце с плитки. Бяха минали десет години. Бернадет беше трупнала няколко килца на талията и корема, косата ѝ беше тупирана, но бебешкото ѝ излъчване не се беше променило ни най-малко. Ивлин не забравяше учениците си. Много от тях бяха чудесни и продължаваха да поддържат връзка с нея. Години след като им беше преподавала, те я канеха на сватби и изпращаха

десетки коледни картички със снимки на бебетата си, които тя пазеше в кутия на тавана.

— Госпожо Пиърсол! — повика я Бернадет и се обърна към момиченцето. — Роузи, това е госпожа Пиърсол. Беше любимата ми учителка в гимназията.

— Вече можеш да ми казваш „Ивлин“ — усмихна се тя.

— В никакъв случай. Не мога.

Ивлин се разсмя. Много често чуваше този отговор.

— Да не би да си дошла при вашите на гости?

Бернадет кимна.

— Братовчедка ми от Нютън си има бебе.

— Къде живееш сега?

— В Кънектикът. Дариън, съпругът ми, е оттам. Запознахме се в колежа — той беше в „Нотр Дам“, а аз в „Сейнт Мери“, разбира се. — Обърна се към детето. — Госпожа Пиърсол ми написа препоръчително писмо.

Ивлин стисна устни. Едва ли момиченцето се интересуваше от подобни неща. Може би Бернадет просто искаше да подсказе, че помни това.

— Вие бяхте всеобщата любимка — продължи тя. — Помните ли приятелката ми Марджъри Прайс? Работи в издателството на „Лейдис Хоум Джърнъл“ в Ню Йорк Сити. Разправя на всички, че благодарение на вас е станала писател.

— За мен е чест — отвърна Ивлин. — Предай ѝ много поздравии. Поддържаш ли връзки с много момичета от класа?

Помнеше, че Бернадет беше член на ученическия съвет, може и да не беше най-умната, но определено беше най-ентузиизираната. Беше много популярна и се държеше мило с всички, което бе рядко срещана комбинация.

— О, да — закима Бернадет. — Уенди Роудс и Джоан Мур са домакини като мен. И трите имаме по едно дете на две и едно на четири. Джейс Дъглас работи като стоматологична сестра, което си е голям майтап, като си помислите, че братята ѝ играеха хоккей години наред. Нали разбрахте какво се случи с горкичката Нанси Бърд?

Ивлин поклати глава, макар да предполагаше какво ще чуе.

— Преди година и половина съпругът ѝ Рой си дошъл в отпуск от Виетнам. Казал ѝ, че командирът му ги уверил, че след шест месеца

всички американци ще се приберат. Върнал се и няколко седмици по-късно загинал.

Ивлин усети как я притиска тежест. Горката Нанси, бе толкова млада.

— Тя как е?

— Истинска развалина. Има си момченце. Разбрала, че е бременна, дни преди Рой да загине.

Ивлин се стресна, имаше чувството, че се превръща в изкопаемо. Когато беше млада, никой не изричаше „бременна“ на глас.

Каза си, че трябва да пише на Нанси и да я попита дали може да ѝ помогне с нещо.

Гласът на Бернадет стана по-небрежен.

— Когато разбрах, че вече не работите в гимназия „Белмонт“, ми стана тъжно за племенниците ми, които никога няма да имат щастието да водите часовете им — рече тя. — Сестра ми още живее тук. В същия квартал като мама и татко.

За момент Ивлин се изкуши да я попита дали познава Джули — бяха приблизително на една възраст, — но Бернадет продължи да бърби, без дори да си поеме дъх.

— Между другото, изглеждате чудесно. Открай време сте невероятно красива. Спомням си, че всички момчета си падаха по вас, въпреки че бяхте толкова...

— Стара ли? — подхвърли Ивлин.

— По-стара от нас — довърши Бернадет. — Честно ви казвам, че сте си същата.

Всички го казваха, макар да не беше истина. Ивлин носеше същите дълги поли и блузи с високи яки още откакто завърши колежа, а косата си прибираше на хлабав кок. През по-голямата част от живота ѝ беше руса, също като на Джули и момичетата, но напоследък бе започнала да придобива неприятен сребрист оттенък. Беше висока за жена, един и седемдесет и пет, слаба, но не и кльощава. Цял живот ходеше на плуване, а като студентка в „Уелзли“ дори бе участвала в състезания.

Пенсионира се преди девет години, когато се роди първото ѝ внуче. Искаше да помага на Джули и за нея това бе удоволствие, но ѝ липсваше работата като учителка. Любимият ѝ ден от септември беше първи, когато лятната ваканция свършваше и тя се връщаше в класната

стая. Все още помнеше удоволствието, което изпитваше от мириса на нов тебешир, литературните цитати, написани върху хартия за художествен печат, които тя всяка година закачваше на табло, празните бележници с имената на всеки ученик в края на страницата, пълни с обещания.

Преподаваше английски език и литература на втори и трети курс. Други учители правеха всичко по силите си, за да избегнат децата на тази възраст, но тя обожаваше възпитаниците си. Дори най-обърканите и най-дразнещите имаха какво да предложат, ако се постараш да надникнеш под повърхността. Някои учители никога не се занимаваха с подобни проблемни тийнейджъри, докато тя ги поемаше с готовност.

Единственото дете, до което така и не успя да достигне, бе собственият ѝ син. Това бе най-големият ѝ провал. Всички очакваха да напусне работа, след като се омъжи, както правеха повечето жени, и тя наистина напусна за известно време, за да бъде с Теди и да отстъпи място на друг през последните години на Депресията. По онова време гледаха с неодобрение на работещите момичета, особено на омъжените. Повечето училища в страната дори отказваха да вземат жени на работа.

Тя обаче копнееше да се върне в класната стая и щом Джералд се прибра от войната, започна да преподава отново, след десет години. Беше необичайно мъж с положение като съпруга ѝ да позволи на половинката си да работи. Джералд обаче я разбираше и знаеше какво означава за нея преподавателската работа.

С течение на годините децата се променяха. Беше странно и същевременно поучително да се превърне в спирка и убежище за всички момчета и момичета на петнайсет и шестнайсет в града. Родителите също се променяха с времето, към по-добро. Тя разбираше, че причините за лошите родителски грижи са в тежкото детство. Това бе просто омагьосан кръг. Мразеше родителите, които проявяваха жестокост и изпращаха децата си на училище със синини по ръцете и краката, без да изпитват срам. Тя не си бе позволила нито веднъж да удари сина си, не позволяваше и на Джералд, въпреки че по онова време всички го правеха.

Приятелката ѝ Рути все още преподаваше и я държеше в течение за новостите. Наскоро се отби и донесе брошура, озаглавена „Как да разберете дали детето ви е потенциално хипи и как да постъпите“.

Ивлин прочете издайническите признаци:

1. Неочакван интерес към култ, вместо към общоприетата религия.
2. Неспособност да поддържа индивидуална любовна връзка, повече го привличат „груповите“ преживявания.
3. Склонност да говори с неясни философски термини и никога да не се спира на въпроса.
4. Иска пари, но няма желание да работи, за да ги изкара.
5. Засилен, дори прекален интерес към поезията и изкуството.
6. Непрекъснато се подиграва на всички форми на организирано правителство.
7. Винаги се смята за прав, никога не признава допуснатите грешки.
8. Непрекъснато отсъства от училище.
9. Склонност да излиза на срещи единствено с представители на други раси и вероизповедания.

На последната страница от брошурата беше включена бележка от психиатър, която Рути ѝ прочете на глас с ужасен акцент: „Напълно естествено е някои от тези признаци да се проявят при напълно нормални подрастващи. Когато обаче повечето от изброените характеристики са налице, детето е на път да се превърне в «хипи». Има и очевидни признаци — като рошава коса и прекалено модерни дрехи. Само те обаче не правят «хипито». Понякога това е просто бунт. Трябва да се разговаря с децата — разговорите могат да се окажат много болезнени, — за да създадете доверие у младите хора. Те до последно ще отричат, че се държат враждебно. Докато въпросната враждебност не излезе наяве, децата ще са склонни да се бунтуват. Проявете разбиране и бъдете по-толерантни. Пубертетът е изключително труден период.“

Рути бе избухнала в смях, но Ивлин се замисли за по-голямата си внучка, Мелъди, която само след няколко години щеше да се сблъска с всичко това.

Дъщерята на Бернадет започна да нервничи и заподскача на пети.
— Хайде да си ходим, мамо.

Бернадет продължаваше да се усмихва, широко, непрекъснато, като тиквен фенер. Не обърна никакво внимание на детето.

— Имате ли си някакво занимание? — полюбопитства тя.

— О, да — увери я Ивлин. — Имам две внучки.

Истината бе, че напоследък не ги виждаше често. Преди Теди да замине, тя ги вземаше от училище два пъти в седмицата и обикновено ги гледаше в събота вечер, за да могат Теди и Джули да излязат. Винаги бе замислила какво да правят — папиемаше в задния двор или печене на сладки в кухнята. Обичаше да им чете от същите книжки, на които ѝ бяха чели като дете. Понякога им измисляше приказки и се радваше, когато харесваха някоя и я молеха да им я разказва отново и отново. Джули обаче не я беше молила да ги гледа от два месеца. Когато Ивлин ги канеше на гости, Джули отговаряше, че са много заети и нямат време да дойдат.

Ивлин освободи чистачката, тъй като нямаше смисъл някой да ѝ чисти банята и да оправя леглата, след като тя разполагаше с предостатъчно време. Майката на Джералд, лека ѝ пръст, щеше да остане ужасена, но тя открай време бе на мнение, че Джералд и Ивлин живеят прекалено скромно. Ивлин не се интересуваше от показността, която богатите демонстрираха на благотворителни балове, и макар Джералд да обичаше да играе голф, предпочиташа да се приберат у дома, вместо да търпят досадните социални ангажименти. Тя излизаше единствено заради любимите си благотворителни организации или с избрани двойки от техния кръг, чиято компания допадаше и на двамата, и веднъж в месеца, в неделя, обядваше с Рути.

Тъй като Джули престана да пуска децата, Ивлин беше сама през повечето време и с тъга си припомняше детството си в Ню Йорк. Беше отгледана от гувернантка, най-малкото от четири деца, а разликата ѝ с предишното бе петнайсет години. Сега ѝ се струваше, че появата ѝ на този свят е била просто грешка. Баща ѝ вечно работеше. Ивлин го виждаше за половин час вечер, докато пиеше шерито си. Викаха я при него, когато той пожелаеше, след това бързо я извеждаха.

Майка ѝ, изглежда, малко се дразнеше от съществуването ѝ. Беше се надявала да води свой живот по това време. Ивлин си я спомняше като висока, забележителна жена, готова за лекция на суфражетките, облечена с дълга черна рокля и бели ръкавици, наметната с пелерина от норка, обути с черни ботуши. Носеше черна шапка с черно перо от щраус. Родителите ѝ сигурно са били влюбени някога, но после си проговоряха единствено за да се скарат.

Като дете, Ивлин откриваше приятели и интересни занимания на страниците на любимите си книги — повечето бяха романи за дръзки героини с огромно въображение. Любима ѝ беше „Малки жени“. Беше я чела поне петдесет пъти. Все си представяше, че сестрите Марч са нейните сестри.

Напоследък четеше по две книги на седмица. Обичаше викторианските писатели, най-много Дикенс и Елиът. Обожаваше Джейн Остин. Най-голямото ѝ удоволствие беше да седне следобед край езерото и да чете поезията на У. Б. Йейтс или Елизабет Барет Браунинг.

Докато беше бременна с Теди, се страхуваше да не роди дете, което мрази да чете. Все едно ражда извънземно. Това обаче бе една от силните страни на Теди. Той много обичаше да чете — поне като момче. Обожаваше „Тайната градина“ и навремето тя бе решила, че това е знак, че си има чувствително дете, готово да проявява състрадание. Освен това постоянно разнасяше плюшеното агне, което наричаше Агънце-Багънце. Така и не разбра защо тя не му позволи да го занесе в училище. Разплака се. Имаше къдрици, руси масури, които сърце не ѝ даваше да отреже. Как стана толкова коравосърдечен?

Ивлин не слушаше Бернадет.

— На колко са? — попита Бернадет, очевидно за втори, може би дори за трети път.

— Моля? — попита на свой ред Ивлин.

— На колко са внучките ви?

— На девет и седем. Живеят в града.

Побъбриха още малко и най-сетне се сбoguваха. Ивлин излезе на слънце, на пълния с хора пазар, и се отправи към месарницата, където четири млади жени чакаха на опашка. По-възрастна дама пред тях никак не бързаше и искаше да види всяко парче месо.

— Рибица за осемдесет и девет цента на половин килограм? — подхвърли тя. — Става ли поне?

Ивлин се усмихна немощно на последното момиче на опашката и се нареди зад нея. Гъс, месарят, ѝ помахаше и тя му отвърна. Погледна си часовника. Самолетът на Теди със сигурност бе вече на летище „Логан“. Тя отправи безмълвна молитва да е кацнал безпроблемно.

Започна да върти годежния си пръстен, нервен навик. Носеше го толкова отдавна, че под него се бе очертала гладка бяла кожа, сякаш

пръстенът я защитаваше от възрастта и сухото време, от слънцето и бръчките, от всичко.

Не бе от хората, които се увличат по бижута, но този пръстен беше изключение. Много го обичаше. Дори след четири десетилетия брак понякога го гледаше дълго. Беше уникален — с два едри, кръгли стари диаманта, рязани в Европа — в дизайна наречен байпас. Двата края на халката се срещаха над пръста, но вместо да образуват кръг, се увиваха около камъните като лози от малки диамантчета. От всяка страна имаше по три маркизита, в които всеки внимателен наблюдател би забелязал листа. Повечето годежни пръстени бяха с по един едър диамант, понякога с по три. Два бяха рядкост, но за нея бяха напълно естествени — с Джералд бяха двама, запечатани в камъка за вечни времена, любовта им бе силна, неподвластна на времето, също като диамант.

Преди години беше завещала пръстена на Джули.

Беше изработен от лондонски бижутер през 1901-ва и бе от личната колекция на госпожа Пиърсол. Тя настоя Ивлин да го вземе. Диамантите бяха още по-стари, поне на прабабата на Джералд. Той каза на Ивлин, че може да си избере пръстен от „Тифани“, но тъй като искаше да достави удоволствие на новата си свекърва, тя прие подаръка. Семейство Пиърсол бяха от хората, които вярваха, че бижутата, произведенията на изкуството и мебелите трябва да останат в семейството. И тя харесваше това у тях.

— Отива ти — каза Джералд в деня, когато ѝ го подари. — Това би трябвало да е цвете, нали? Погледни, вече е изцяло твой.

Посочи вътрешната страна на платинената халка. Беше поръчал да гравират галеното име, с което я наричаше: Иви.

Понякога тя се чувстваше неудобно заради пръстена. Беше красив, но толкова фрапантен, че се страхуваше да го носи в училище или пред родителите на учениците си. Не искаше да създава погрешно впечатление. Подобен пръстен говореше, че с Джералд са богати. Беше направен за по-нежна жена, която разчита на персонал, никога не оправя легла и не пише на черна дъска. Камъните толкова стърчаха над халката, че тя вечно закачаше по нещо с тях, изтегляше нишки от пуловера си или някой косъм се пъхваше под коронката.

Години след като се омъжи за Джералд, годежният пръстен от първия ѝ брак висеше на верижка на врата ѝ. Когато отидоха на

екскурзия на гръцките острови — Теди беше още дете, — тя свали верижката и я остави върху хавлията, за да поплува. Върна се и не я намери. В този момент имаше чувството, че първият ѝ съпруг, Натаниъл, е умрял отново. Хората реагираха странно на някои вещи. Пръстенът бе най-обикновена халка с мъничък смарагд — зодиакалният ѝ камък, — въпреки това тя го ценеше така, сякаш струваше милиони.

Най-сетне дойде и нейният ред и тя плати за три килограма ребра, които бе поръчала преди няколко дни. Гъс ги опакова в дебела хартия и ги прибра в кафяв хартиен плик.

— Това месо обикновено се приготвя в неделя — отбеляза той, докато ѝ връщаше ресто. — Да не би поводът да е специален?

— Вече сме пенсионери. Неделя, вторник, на нас ни е все едно! — Ивлин се стараеше да говори весело, но думите ѝ се сториха потискащи.

В цветарския магазин се опита да се поразведри и купи далии, орхидеи и рози. Букетът се получи толкова голям, че едва успя да го обхване с едната си ръка. Налагаше се да остави покупките в колата и едва след това да отскочи до пекарната. Беше поръчала кокосова торта в „Олин“. Друг път щеше да направи тортата сама, но щом си помислеше за обяда, се чувстваше объркана и решаваше, че нещо друго е по-важно — или трябваше да прибере летните дрехи, или да извади зимните. Трябваше да измие и прозорците.

Върна се в колата и остави месото и цветята на задната седалка. Забеляза на пода малката розова панделка, която внучката ѝ Джун си беше слагала безброй пъти. Въздъхна и я вдигна, плъзна пръсти по материята, дори я поднесе към носа си, за да провери дали не носи сладкия аромат на детето. След малко я пхна в чантата си. Най-добре да не мисли за това точно сега.

Беше решила да направи сос от авокадо преди обяд, тъй като младите, изглежда, много го харесваха. Щеше да поднесе любимите си топчета от сирене и пълнена целина, да направи салата „Уолдорф“. Прехвърляше съставките наум, когато мина покрай книжарницата и се обърна към витрината, за да се огледа.

От другата страна на стъклото стоеше Джули. Погледите им се срещнаха. Ивлин се усмихна и тръгна към вратата.

Джули се обърна и закрачи към дъното на книжарницата.

Ивлин я заболя, но забърза след нея и отпусна ръка на рамото ѝ.

— Здравей.

— Ивлин, моля те, остави ме — прошепна тя.

— Джули, миличка.

Най-сетне Джули се извърна към нея. Ивлин забеляза, че е плакала.

— Ти знаеш ли, че той си идва? — попита младата жена.

Ивлин кимна.

— Знаеш ли какво иска от мен?

Тя се сви.

— Не.

— Иска развод.

Ивлин усети как сърцето ѝ се пропуква също като тънък лед.

— Трябва да има някакво основание — рече Джули. — Някой трябва да е извършил прелюбодеяние, да е изоставил другия, да е импотентен или непрекъснато пиян, или жесток побойник.

„Прелюбодеяние“, помисли си Ивлин, но Джули продължи:

— Не е виждал децата си от пет месеца, дори не им се е обаждал, а когато най-сетне благоволява да се обади, ми казва, че адвокатът му е предложил да запише в молбата тормоз. Очевидно това се доказва най-лесно, защото за всичко друго не могат да призват свидетели. Каза, че ще ми направи услугата да не споменава, че съм го хванала с друга жена в леглото. Щял да ми направи услуга! Иска да се изправя в съдебната зала и да кажа, че ми е насинил окото, че ме е удрял в лицето, че ме е блъскал в стената. Аз пък трябва да намеря приятелка или съседка, които да потвърдят, че са видели всичко. Дори предложи ти да се явиш.

— Но това означава да лъжесвидетелствам — възмути се Ивлин.

— Той каза, че хората го правели непрекъснато.

Почувства се засрамена, сякаш тя беше виновна за онова, което той искаше. Как бе възможно синът ѝ да иска собствената му съпруга да лъже за нещо толкова ужасно? Нима наистина бе повярвала, че той се връща, за да се сдобрят? Беше я лишил от семейството ѝ. Ощетяваше и децата си, и съпругата си. Беше дълбоко възмутена от егоизма му. Теди бе почти на четирийсет и дори не се замисляше как ще повлияе решението му на другите.

— Джули, това е лудост. Теди се е побъркал.

— Ще заведа момичетата в Юджийн, за да съм близо до нашите — призна Джули.

Ивлин кимна.

— Това ще се отрази добре на всички, докато нещата се изяснят.

Джули я погледна в очите. На Ивлин ѝ се стори, че забеляза едва доловими следи от нежност на лицето ѝ.

— Заминаваме завинаги, Ивлин.

Ивлин се почувства така, сякаш я бяха ударили.

— Не заминавай — помоли тя. — Още не е прекалено късно. Можеш да му кажеш, че няма да се съгласиш на развод. Не му позволявай да определя всички правила.

— Знам, че се опитваше да направиш нещо добро, но те моля да не го правиш. Умолявам те. Върви си.

— Но...

— Много те моля — настоя Джули. — Замесени са адвокати. Не трябва да разговарям с теб.

На Ивлин ѝ се прииска да каже, че ще свидетелства в нейна полза, ако се стигне дотам. Искаше да каже, че днес следобед ще убеди някак сина си да се върне завинаги.

Вместо това кимна и се отправи към вратата. Намери сили да купи торта от пекарната и да излезе на заден ход на улицата, но след като шофира известно време, се разплака. Хлипаше дълбоко и звукът я накара да заплаче още по-сърцераздирателно. Сълзите ѝ не спряха чак до дома.

1987 Г.

Термометърът до задната врата показваше минус десет градуса.

Беше пет сутринта преди Коледа, в двора бе тъмно като в рог. Джеймс беше запалил лампата на верандата, но едва виждаше. Тъмнината сви от страх гърдите му. Знаеше, че е детинско, но напоследък беше все неспокоен, непрекъснато нащрек. Заклучи вратата след себе си, нещо, което доскоро не правеше. Шийла и децата още спяха на горния етаж.

Алеята за автомобили пак беше заледена. Преди два дни беше хвърлил сол, също и у майка си, но очевидно трябваше още.

Кучето се дръпна и той опъна поводата, тъй като падането по задник му се стори неприемлив начин да започне деня.

— Спокойно, момче. За бога, Роки, давай по-спокойно.

Деветгодишният басет изсумтя, но се подчини на Джеймс, който бавно пристъпваше към тротоара. Там кучето пусна дълга струя върху чемшира на Шийла в края на градината. Оранжевата светлина на уличната лампа озаряваше квартала.

Живееха в самия край на улица с къщи, подредени плътно една до друга, като зъби. Домът им беше на ъгъл и гледаше към натоварено кръстовище. Когато се стъмнеше, през прозорците на долния етаж се виждаха фаровете на автомобилите и блясъкът не им позволяваше да гледат нито вечерните новини, нито Джони Карсън. Затова се качваха в спалнята и гледаха тринайсетинчовия черно-бял телевизор с копче за програмите.

Джеймс вдигна очи към небето и раздвижи врата си. Гърбът го болеше. Разтри долната му част през палтото. Вече беше твърде стар, за да вдига носилки по цял ден.

Предната поляна беше покрита с паднал преди седмица сняг. Метеоролозите предричаха, че до вечерта може да навали още трийсет сантиметра. Денят на работа сигурно щеше да е спокоен, но когато се прибра у дома вчера сутринта, му се наложи да изрине стъпалата и пътеките. Стар негов приятел, Дейв Конъли, работеше в градската управа и винаги почистваше, когато се разразеше буря. Грижеше се и

за алеята пред дома на майка му. Джеймс всеки път му носеше стек „Будвайзер“, за да му се отплати за услугата, и го оставяше на закритата му веранда, без да напише бележка. Сега наблюдаваше как някакъв с ван дава газ и минава на червено, за да се спусне към северната гара „Куинси Ти“.

— Идиот — измърмори Джеймс на кучето и тръгнаха на разходка.

На една пресечка имаше бензиностанция, срещу нея — автокъща, „Макдоналдс“ и „Дънкин Донътс“. По земята винаги се търкаляха боклуци и в събота сутрин той ги събираше, докато почистваше или косеше моравата отпред. Пликчета от чипс, кутийки от безалкохолно, станиоли от шоколадчета и дори един презерватив. Живееха на три пресечки от гимназия „Куинси“ и понякога му се струваше, че това е наказанието му за всички боклуци, които е хвърлял по улиците или през прозореца на колата си като тийнейджър.

Шийла никога не позволяваше на децата да играят отпред. Страхуваше се някое от тях да не бъде отвлечено или прегазено. Играеха в малкия заден двор с телена ограда, където имаше място колкото за люлка, пластмасово сандъче с пясък във формата на костенурка и статуя в синьо и бяло на Светата Дева, която бебето наричаше „мама кукличка“.

През октомври едно бебе в Тексас беше паднало в кладенец. В продължение на два дни всички говореха само за това. Пациентите в линейката му, които бяха много по-зле от бебето Джесика, се тревожеха за нея, питаха дали е чул нещо ново по радиото. А Шийла прибави поредната тревога към дългия списък притеснения за децата. Джеймс се опита да изтъкне, че и двете им момчета са едри като прасенца и дори единият им крак няма да се побере в подобна дупка.

Къщата им беше малка, наполовина на къщата в другия край на града, където бе израсла Шийла. Беше с външна облицовка от сив винил. На горния етаж имаше две стаи и стара баня. На долния се намираха кухничката — с шкафове в цвят тъмен клен, монтирани през шейсетте, чиито вратички не се затваряха — хол и трапезария, в която никога не се хранеха. По масата трупаха несгънатото пране, качено от мазето, пощата, стари броеве на „Тиви Гайд“ и вестник „Хералд“ — събиран цяла седмица, който той възнамеряваше да прочете.

В къщата не влизаше много светлина. Дори по обяд, когато навън грееше слънце, стаите си оставаха мрачни. Шийла обаче много я биваше в обзавеждането и това личеше навсякъде — стените на банята бяха украсени с патици, в стаята на момчетата имаше тапети на пиратски кораби. Е, можеха да минат и без нейните парцалени кукли — шест на брой, подредени на секцията в трапезарията. Шийла отчаяно искаше момиченце, но според него две деца им бяха предостатъчно.

Имаше късмет, че я убеди да вземат Роки. Тя нямаше да му позволи да си вземат куче, след като децата се родиха. Джеймс го разхождаше сутрин и вечер, когато не работеше. Дори и камъните да се пукаха от студ, както сега, той се наслаждаваше най-много на тази част от деня. Когато времето беше хубаво, водеше Роки до Уоластън Бийч и го оставяше да потича. През зимата обаче и двамата бяха доволни да повървят няколко пресечки, след което се прибираха.

Завиха по Холмс Стрийт. По някои от къщите близнаци се виждаха коледни светлини — според Шийла белите бяха най-класни, затова бе закачил такива. Съседите от едната им страна бяха закачили светлини с цветовете на дъгата, а от другата бяха избрали сини. Сините изглеждаха най-кичозни, според Шийла. За четиринайсет години брак той така и не ѝ призна, че като дете е мечтал да има сини светлини за Коледа.

Беше израснал на около километър и половина от тук, в по-приличен квартал, в малка едноетажна къща, където майка му все още живееше. Тъстът и тъщата, Линда и Том, също живееха в дома, в който беше расла жена му — огромна стара къща на самия бряг на океана, в Скуонтъм. Линда и Том много им помагаша с децата. Бяха десет години по-възрастни от майка му, но изглеждаха десетки години по-млади. Всяка събота през лятото излизаха с малката си яхта и канеха приятели на коктейли, за да се насладят на залеза от верандата. Понякога, когато ги изпращаше, Джеймс се замисляше за майка си — затворена сама в дома си, пуши цигара от цигара пред телевизора — и му се приискваше да забие юмрук в стената.

Знаеше, че според тях Шийла е могла да си намери по-добър мъж. Може би този факт щеше да го притесни, ако не бе съгласен с мнението им. Веднъж чу Том да ѝ казва: „Трябваше да се омъжиш за адвоката, когато имаше шанс.“

„Шега! Той просто се шегуваше“, настоя Шийла, когато той я попита. Да бе, сигурно.

Всъщност бяха добри хора. Том обаче, който притежаваше строителна фирма, вечно се опитваше да им каже какво да правят — беше предлагал работа на Джеймс, също и пари. Преди месец погледна олющеното петно на тавана в кухнята им и заяви:

— Това не се нуждае от обикновен козметичен ремонт, Джими. От банята на горния етаж тече. Гледай да го оправиш по-скоро.

Сякаш Джеймс не знаеше, че тече, дяволите да го вземат. Сякаш чакаше някой да му каже, че е крайно време да извика водопроводчик и да профука парите, заработени за цяла седмица.

— Имаш ли нужда от помощ за коледните подаръци на децата? — попита го Том миналата седмица. Джеймс се обиди и веднага отказа, но всъщност беше останал без пари и се налагаше да купи половината от подаръците с кредитната си карта — едва ли щяха да успеят да платят вноските, — а за другата половина бръкна в спестяванията.

Според Шийла децата трябваше да се научат, че могат да минат и без подаръци, но той отказа категорично, защото беше Коледа. Още помнеше времето, когато беше на осем и видя велосипед „Джей Си Хигинс“ в „Сиърс“. Майка му го бе завела, за да купят дрехи за училище. Как само го искаше, мечтаеше за него месеци наред, но той струваше трийсет и девет долара и деветдесет и пет цента, а той знаеше, че майка му няма толкова пари, затова не каза и дума. Сподели желанието си с един Дядо Коледа в центъра на Бостън, просто за всеки случай, макар да знаеше, че на Коледа сутринта няма да получи колелото. Получи тракторче, което светеше, играчка за много по-малко дете. Заради майка си Джеймс се престори, че подаръкът много му харесва. Не спря да му се радва, вечерта дори го взе в леглото. Сега вече разбираше, че му е било мъчно не защото не е получил колелото, а защото не би трябвало дори да мечтае за подобен подарък. А искаше момчетата му да мечтаят. Те не бяха виновни, че не умее да печели пари и сякаш нарочно се старае да е беден.

Купиха къщата във възможно най-неблагоприятния момент, точно след раждането на Паркър. Няколко години преди това щеше да им струва двойно по-малко, но когато събраха парите за начална вноска, инфлацията беше кошмарна, цените на къщите бяха скочили до

небето в цялата страна и най-добрата лихва бе четиринайсет процента. През първата година тук, когато нямаха почти никакви пари, ядяха овесени ядки за вечеря и откриха, че мазето е покрито с мухъл. Джеймс изобщо не бе наясно с подобни неща — къщата беше проверена, всичко бе направено както трябва, затова остана шокиран, че е негова отговорност да се справи с проблема.

Това бе мечтата: да имаш собствена къща, да я напълниш с мебели, да боядисаш кепенците на прозорците в цвят, който ти харесва. Само че една хубава къща можеше да крие какви ли не ужасии. Имаше чувството, че са прекарали половината си живот в опити да я кърпят. След като откриха мухъла, на всеки няколко месеца изникваха нови проблеми. Водосточните тръби трябваше да се оправят. Коминът се запуши. Паркър пукна порцелановата мивка в кухнята и се наложи да сменят целия долен ред шкафове. Дърво падна върху покрива на гаража по време на урагана Глория.

Родителите на Шийла им дадоха пари назаем, за да се справят с мухъла. Тя каза, че те не чакат да им ги върнат, но Джеймс не можеше да търпи тъстът му да го хрантути. Спести и върна сумата на Том, като купуваше много от необходимите неща с кредитната си карта — храна и мебели, бензин и дрехи за бебето. След като цял живот бе икономисвал, също като майка си, сега се чувстваше опиянен, че е открил нов подход за разходите. Нещата не бяха напълно излезли от контрол; не заминаха за Флорида с пари от картата „Виза“, не купиха маса за бiliarд за мазето, както повечето им приятели. Използваха кредитната карта само когато имаха нужда от нея. Това обаче се случваше все по-често.

През осемдесет и четвърта, когато го уволниха от пожарната в Лин и остана без работа цяла година, харчеха както обикновено и купуваха всичко с картата. Рефинансираха къщата. Опита се да спечели нещичко, като заложи малкото пари, с които разполагаше на конните надбягвания и на няколко игри. Дейв го убеди, че това е лесен начин за печелене на пари, и за известно време им потръгна. Накрая обаче Джеймс изгуби всичко. Когато майка му се разболя, спестяванията ѝ се стопиха за шест месеца. Наложиха се те да платят част от лечението. И досега ѝ помагаша понякога, въпреки че не можеха да си го позволят. Той знаеше, че вината за натрупаните дългове е изцяло негова. Дължеше се на неправилни решения в

съчетание с лош късмет. Отначало го правеха, за да оцелеят, да си помогнат да излязат от калта. Той не разбираше, че се закопава все по-дълбоко. Усети се едва когато стана прекалено късно.

Вечер престанаха да вдигат телефона. Обикновено звъняха кредитори. Бяха в постоянно напрежение, тъй като знаеха колко пари дължат и колко малко вероятно е да платят скоро. На два пъти тази есен им спираха електричеството. Казаха на децата, че ще се престорят, че са в пустошта — сложиха свещи на масата в трапезарията, разказваха им приказки за лека нощ на светлината на фенерче. След това, както можеше да се очаква, Паркър настояваше да живее в мрак всяка вечер.

Когато се караха, обикновено беше за пари. За Шийла проблем нямаше; заради недостига на медицински сестри в Бостън болниците плащаха цяло състояние, вземаха жени чак от Ирландия. Неговата заплата обаче беше смешна. На какво ли не бе готов, за да е обратното, въпреки че накрая пак щяха да разполагат със същите пари.

Казваха си отвратителни неща, непросними, ала винаги си прощаваха. Той имаше чувството, че я познава на сто процента, по-добре от всеки друг, но понякога тя казваше нещо и той започваше да се пита дали не разбира погрешно живота си. Тя заяви, че вече не бил човекът, за когото се е омъжила, че бил противно тъжен и вечно ядосан. Нарече го жесток, въпреки че не се беше сбивал цели шестнайсет години. Тя заяви, че това нямало значение, човек можел да бъде жесток и без да размахва юмруци.

Той се чувстваше ужасно след всеки скандал, тя също. Дори най-незначителният проблем бе в състояние да ги подпали. Тъстът и тъщата се гордееха, че никога не си лягат скарани — бяха го записали под заглавието „Златни правила на брака!“ на картичката, която подариха на Шийла в деня на сватбата. Как бе възможно двама души да си обещаят подобно нещо? Джеймс се питаше дали Том и Линда са се сблъскали с трудности, или просто не им пука особено един за друг.

Стараеха се да не се карат пред момчетата. Всички твърдяха, че това е най-лошото, което може да направи един родител. Те обаче не планираха кавгите си предварително — „Всяка сряда, докато децата са на тренировка, ще се изпокараме!“. Най-разтърсващите скандали

обикновено гръмваха спонтанно, често след моменти на затишие: приятна семейна вечеря или ходене на кино.

Тя се цупи седмици наред, задето той се беше съгласил да работи на Коледа, а Джеймс мислеше, че и двамата знаят, че въпросът е предрешен. Шефът му предложи двойна надница и той не можа да откаже.

След това, преди няколко дни, в неделя, докато закусваха спокойно — Шийла беше направила бекон с яйца и дори се смееха за нещо, — когато най-неочаквано, изневиделица, тя отново повдигна въпроса. Ядоса се, че ще ги остави сами на подобен празник. Той не можа да повярва, че тя не разбира нито защо го е направил, нито колко малко желание има да работи на празника.

— Би трябвало това да са най-щастливите ни години — натякна му тя. — Защо тогава ми се струват толкова противни?

— Не знам, мила, ти ще кажеш. Сигурен съм, че всичко е по моя вина.

— Точно така, давай, прави се на жертва. Справяш се великолепно.

— Уча се от най-добрата.

Дори не бе усетил, че си крещят, докато Паркър не запуши уши с ръце.

— Моля ви, хора, направо не знам на чия страна да застана.

Тези думи едва не го довършиха.

Ако трябваше да мине отново по същия път, щеше да тропне с крак и да не позволи детето му да се казва Паркър. Искаше да го кръстят Бърд, като Лари Бърд, който беше отбелязал най-много точки от всички играчи на „Селтикс“ през 1980-а, годината, в която се роди първият му син. Шийла обаче заяви, че самото предложение е основателна причина за развод, според някои женски книги. Той я остави да прави каквото иска, тъй като бе изкарала безобразно тежка бременност. Бе преживяла шест спонтанни аборта преди Паркър. Вече бяха женени от седем години и хората ги гледаха странно, сякаш нямаше причина да са женени, след като нямат намерение да имат деца.

Сега, незнайно как, сякаш за минутка, Паркър беше станал на цели седем години. Бебето Дани пък беше вече на две.

Джеймс спря пред къщата на Пат Флахърти, където кучето започна да души тревата, която се показваше изпод снега. По храстите нямаше коледни светлини, нито паркирани коли отпред. Съпругата на Пат го беше напуснала една неделя след вечеря. Докато сервираше пая, признала, че има връзка с местния енорийски свещеник. Дейв Конъли каза, че го била обрала до шушка.

— Как иначе, след като вече ще разчита единствено на заплатата на свещеника — пошегува се Джеймс, но мислеше за Шийла и дали няма и тя някой ден да си отиде просто така. Беше на осемнайсет, когато си татуира името ѝ на дясната си ръка. Ожениха се на двайсет и една. Понякога, особено напоследък, той се питаше дали днес би направила същия избор.

Нова табела „Продава се без посредник“ бе забита на поляната пред дома на Пат Флахърти. Джеймс нямаше представа къде е заминал Пат. Може би при майка си в Уоластън. Той беше на трийсет и четири и му се налагаше отново да започне от нулата. Тази мисъл му се стори ужасно потискаща.

Много скоро щеше да научи всички подробности. Приятелите му от гимназията обичаха да клюкарстват като бабички. Конъли, О'Нийл и Големия бяха женени, с деца. На всеки няколко седмици гледаха заедно мач, като се редуваха в чий дом да се съберат, а понякога ходеха в бара „Дий Дий“, докато майка му гледаше момчетата. Имаше и неколцина от едно време, които той избягваше — все беляджии, пияници, които и досега нарушаваха закона, биеха се както когато бяха на седемнайсет. Други пък бяха завършили колеж. С тях се виждаше веднъж в годината, вечерта преди Деня на благодарността, когато всички от гимназия „Норт Куинси“ отиваха в „Дий Дий“ и се натряскваха като прасета. Той не можеше да си намери място от срам, когато трябваше да каже на поредния от тях, че все още живее в града. Преди не спираше да се хвали с плановете си.

Чу дрънчене зад себе си и се обърна. Дорис Мълкахи влачеше две метални кофи за боклук към тротоара.

— Дайте да ви помогна — предложи той и пресече улицата.

— Няма нужда — отвърна предпазливо тя. Присви очи в бледата утринна светлина. — Джими Макийн ли е?

Мразеше това име. В училище го наричаха „Джими“. Когато започна работа, се опита да накара колегите да му казват „Джеймс“.

Някои уважиха желанието му — партньорът му Морис, Шийла, когато се сетеше. Майка му и брат му, старите му приятели и всички останали продължаваха да му казват „Джими“ и той не можеше да ги накара да престанат.

— Здравейте, госпожо Мълкахи.

Тя от години играеше в един отбор по боулинг с майка му. Нито една от тези гаднярки не я беше посетила, откакто се разболя, заради което той ги мразеше всичките.

— Как е майка ти? — поинтересува се тя.

Той кимна.

— Горещо-добре.

— Тя е корава жена, Господ я обича. Пожелай ѝ весела Коледа от мен. Все се каня да ѝ отида на гости.

— Сигурно.

— Ами момчетата ти? Вълнуват ли се за утре?

— Броят дните още от Все светии — отвърна той. Натисна в тротоара върха на обувката си като дете, което няма търпение да избяга.

След това тя прошепна поверително:

— Как е горкичката Шийла?

Значи знаеше. Сигурно цял Норт Куинси знаеше.

— Добре — рече Джеймс рязко, сякаш искаше да подчертае, че разговорът приключва тук.

— Готов ли си да се прибираме, приятел? — наведе се той към кучето. Роки вдигна към него големите си кафяви очи, които можеха да те разтопят. — Да, чакаш закуска. И аз. Пазете се, госпожо Мълкахи.

— Весела Коледа, Джими.

Изминаха петте минути до дома в мълчание. Дъхът на Джеймс излизаше на бели валма. Всеки път, когато си припомнеше случилото се, имаше чувството, че е готов да прибягне до насилие — ако някой случайно го докоснеше, докато се разминаваха, или го нагрубеше, той бе готов да му откъсне главата, а след това да го гледа как умира.

Преди месец Шийла бе ограбена на връщане от магазина. Някакъв страхливец с нож ѝ взел всичко — часовника, халката, годещия пръстен, чековата книжка, дори тъпата чанта с памперси за детето. Когато се прибра час по-късно, Джеймс я завари разплакана на масата в кухнята. Децата бяха в другата стая, пред телевизора, звукът

бе усилен докрай. Първата му работа беше да намали телевизора, след това се пошегува за шума и едва тогава видя лицето ѝ.

Бебето беше видяло всичко. Двегодишният му син беше гледал как някакъв лайнар е притиснал нож в гърлото на майка му. Нещастникът я беше душил. Два дни след случката по врата ѝ избиха сини петна. Когато ги видя, Джеймс се затвори в банята и плака, скрил лицето си в шепа.

Вината беше негова. Колата ѝ беше на сервиз, а той трябваше да се прибере в осем сутринта, за да иде тя до магазина, преди тя да тръгне на работа в девет. Обаче закъсна. Партньорът му — Морис беше болен и той го изпрати да си ходи, като обеща да почисти. Отне му двойно повече време от обикновено — на Кендъл Скуеър имаше инцидент на строеж и линейката беше изцапана с кръв. Ако оставеше всичко така, щеше да отнесе солидна глоба, а не можеше да си позволи подобно нещо. Затова изтърка купето възможно най-бързо. Усещаше, че минутите се изнизват и от опит знаеше, че тя ще е бясна.

Шийла го беше чакала до осем и петнайсет, след това преценила, че не може да се бави повече. Трябвало да направи обяд на Паркър и да купи мляко за Дани. Взела бебето и за пръв път оставила Паркър сам. Тъй като се притеснявала за него, напазарувала бързо и решила да мине направо — по алея до Ханкок Стрийт. Там мръсникът ѝ изскочил в гръб и я стиснал толкова силно, че останала без дъх.

Джеймс позвъни на брата на свой приятел, който работеше в полицията. Той изпрати две ченгета у тях, за да вземат показания, но Джеймс веднага разбра, че това е просто формалност, опит да ги накарат да се чувстват така, сякаш владеят положението. Когато ченгетата си тръгнаха, той се разбесня и описа на Шийла какво точно ще стори на хлапето, когато го намери — нямаше да се задоволи само с мъчения. Щеше да удари мизерника там, където боли най-много; щеше да го завърже за стол, след това ще наръга баба му, майка му, децата му, да ги гледа как се мъчат, ще го накара да изпита истински страх. След това ще го остави да живее с видяното.

Шийла го погледна през сълзи.

— Какъв е смисълът да ми приказваш тези дивотии? Ти не беше там.

Оттогава той не можеше да спи. И без това имаше проблеми със съня, а сега, въпреки че беше уморен до смърт, когато си легна и

отпусна глава на възглавницата, сърцето му заблъска и той неочаквано се разсъни. Насилваше се да затвори очи. През следващите няколко часа се мятеше и опитваше да си намери удобно място. На сутринта нямаше представа дали изобщо е спал. Не се чувстваше отпочинал. По цял ден копнееше за малко сън. Беше замаян, разсеян. Когато най-сетне успяваше да се добере до леглото, отново се случваше същото.

Шийла имаше кошмари. По два, дори по три пъти на вечер настояваше да провери всички врати и прозорци. Искаше да се преместят. Тревожеше се за децата, за майка му, която живее съвсем сама в ужасен квартал. Той се опитваше да защитава улицата, на която беше израснал, макар да знаеше, че съпругата му е права. Преди две години майка му се бе нанесла за кратко при тях, след като получи удар. Шийла трябваше да се грижи за новороденото бебе, но гледаше и нея, опитваше се да я върне към живота, сякаш бе нищо работа; упражняваше я да чете, правеше ѝ физиотерапия, учеше я как да държи четката и да се качва и слиза по стълбите. Миеше я с гъба в леглото, лакираше ноктите на краката ѝ. И не се оплака нито веднъж.

На Джеймс му се искаше да има начин да започне отново. Нападението над съпругата му бе пречупило нещо у него, част, която вече така или иначе не си беше на мястото. Всичко, което подозираше за себе си, се бе оказало истина. Не бе успял да защити собственото си семейство. Вече беше ясно, че не може да направи нищо. Не можеше да си позволи да ги премести на по-безопасно място с голям заден двор и басейн. Беше вързан тук, а те бяха вързани с него.

В гимназията го смятаха за едно от най-красивите момчета в класа, макар да не беше висок като брат си. Шийла все му повтаряше, че е извадила късмет да я избере красавец като него. Той помнеше искрите, които прехвърчаха помежду им, докато танцуваха на училищните тържества. Монахините поставяха линейка между тях и нареждаха да се отдалечат в името на Светия Дух, в противен случай щели да уведомят майките им. Сега Джеймс имаше чувството, че я е подвел. Приятелките ѝ, на които тя навремето гледаше отвисоко, си имаха съпрузи, които не бяха нищо особено на пръв поглед, но бяха станали богати мъже, с власт, водеха ги на Бахамските острови за годишнини, всеки петък вечеряха в различен ресторант. С какво можеше да се похвали Шийла? Някогашният красив младеж не беше показал онова, на което е способен.

Преди няколко месеца отидоха до „Папа Джино“ на пица, един от редките случаи, когато вечеряха навън. Докато момчетата се занимаваха с джубокса, Джеймс забеляза как Шийла подаде купон на момичето на касата — две средни пици на цената на една. Когато момичето се обърна, за да вдигне телефона, Шийла бързо дръпна купона и го пхна в чантата си. Погледна го и му смигна, сякаш току-що бяха обрели банка. Тя се гордееше със себе си и той се почувства най-големият несретник на света.

Дори слепец щеше да види, че се е провалил напълно, но вместо да замаже положението, като се държи като принц, той понякога й се нахвърляше. Поредната проява на ирландския му темперамент, както казваше майка му. Никога не би наранил Шийла или децата, но обзет от неудовлетворение, му се случваше да чупи неща — пукна една лампа, пръсна чаша на парчета, остави дупка в стената. Веднъж, по време на поредната разправа с Шийла, се удари в лицето и си насини окото. Тя му се подиграва дълго след това. Истината беше, че тя бе всичко за него. Ако я изгубеше, това щеше да е краят.

Щом влезе в къщата, свали каишката на кучето и пусна кафеарката. Пристъпи към шкафа вляво на мивката и извади голяма опаковка ибупрофен. Взе три хапчета и ги преглътна без вода. Когато вдигна глава, забеляза, че боята се е напукала. Преди петното беше колкото палачинка, а сега бе колкото обръч. Извърна очи. Зарече се да не го поглежда, докато не минат коледните празници.

Почувства се смъртно уморен, когато си помисли, че го чака третата му двайсет и четири часова смяна за седмицата. Какво ли не би дал, за да си легне — просто да се отпусне до Шийла, да я гушне и да спи до вечерта. Не се бяха гушкали така от цяла вечност, още отпреди децата да се родят. Шийла работеше в операционната в Бирмингам, три осемнайсетчасови смени всяка седмица, в почивните му дни. Организираха се така заради момчетата, но почти не се виждаха, освен в неделя.

Той не искаше тя да работи, след като се родиха децата. Майка й беше спряла да работи, а сега и сестра й Деби си стоеше вкъщи. Шийла никога не споменаваше този факт, но той усещаше, че й тежи, когато сестра й започваше да я врънка да прекарат вторника в „Уай“ с децата или да й натяква, че трябва да участва по-активно в дейността на родителския комитет.

Деби беше неговото проклятие. Беше омъжена за мазника Дрю, който беше завършил „Амхърст“ и сега си живееше славно в хубава къща в Милтън. През седемдесетте Дрю и Деби бяха диско манияци. Едно беше жена да се запали по тази простотия, но кой уважаващ себе си мъж би го направил? До ден-днешен Джеймс го наричаше Джон Траволта. Дрю беше от онези адвокати мошеници, които рекламираха по телевизията: „Съпругът ви е починал от отравяне с азбест? Обадете се незабавно!“, „Детето ви е яло оловна боя? Обадете се незабавно!“, „Бик е ухапал баба ви...“

Но Джеймс мразеше Дрю най-много заради начина, по който се бяха запознали с Деби: веднага след завършването на гимназията, когато той и Шийла бяха разделени за близо година. Тя излизаше с някакъв кретен, който учеше право. Дрю беше най-добрият приятел на кретена.

Всеки път, когато ходеха на вечеря у Деби и Дрю, Джеймс усещаше, че не спират да изтъкват колко добре си живеят, че скоро щели да си купят вила. За нещастие Шийла и Деби бяха близки и се виждаха често. Според него Деби използваше всяка възможност, за да го плюе пред нея, но съпругата му твърдеше, че това било нормално при сестрите.

Шийла беше трупнала няколко килца след раждането на момчетата, най-вече на корема, и се притесняваше, макар да беше красива като в деня, когато я видя за първи път. Купуваше си видеокасети с упражнения и се шегуваше, като казваше на децата: „Погледнете мама, има си второ дупе отпред.“ Затова пък Деби се стараше като луда да остане слаба. За нея това бе работа на пълен работен ден — всяка сутрин ходеше на аеробика, тичаше, два пъти в седмицата посещаваше часове по нещо, наречено джазерсайз, за което се докарваше с ярко цикламени гети и черно трико, а после лягаше в солариума поне за половин час. Независимо от това, все се оплакваше на Шийла от теглото си, от което тя се чувстваше още по-зле. Миналото лято Деби се върна от екскурзия в Хаянис с подарък за Шийла: картина с хипопотам в бански над думите „Не ми скривай слънцето“.

— Нали е много смешно — настоя Деби. — Купих и за себе си.

Когато видя колко се обиди съпругата му, на Джеймс му се прииска да удари шамар на сестра ѝ или — тъй като никога не би

ударил жена — на Джон Траволта.

Изчака водата да заври и си наля кафе. Дръпна чиста кърпа от купчината на масата в трапезарията и надникна в хола, където бяха сложили коледната елха, килнала се на една страна. Шийла беше луда по Коледа. Беше закачила гирлянди навсякъде и от цял месец пееше коледни песни. Джеймс излезе и купи елхата в първата сутрин, когато ги пуснаха в разсадника. Беше малка и те я задушиха със златни гирлянди, чиито нишки понякога се виждаха и в косите на момчетата, и в джоба му, и полепнали по подметките на обувките му. Миналата година изчакаха Бъдни вечер, защото тогава всички елхи се продаваха на половин цена, но тази година беше твърдо решен да ѝ осигури съвършения празник, каквото и да му струва.

Качи се към банята и спря пред вратата на момчетата. Надникна. Гърдите им се вдигаха и спускаха ритмично; ароматът на сън се усещаше в стаята. Паркър беше подредил в спретнатата редица до главата си четири костенурки нинджа. Винаги настояваше Джеймс да пожелае на всяка от тях „лека нощ“.

— Сладки сънища, Рафаело — започваше Джеймс и вдигаше пластмасовата фигурка към лампата, преди да я пъкне под завивката и да посегне към следващата.

— Микеланджело, знам, че си купонджия, но е време за лягане.

Паркър се заливаше от смях. Беше много лесно да го разсмееш.

Вечерите, когато оставаше сам вкъщи, Джеймс хранеше момчетата с размразени рибни пръстчета или затопляше в микровълновата пилешки хапки с кетчуп и към седем ги слагаше да спят. Четеше им приказки и им пееше — „Черно птиче“, „Норвежка гора“, все тъжни, мрачни песни, напълно неподходящи за деца, но те, изглежда, не обръщаха внимание на думите. След това оставаше да ги гледа как спят, понякога по половин час.

Сега, през отворената врата в другия край на коридора, видя как Шийла се намести под завивките. Тръгна към спалнята и дюшемето проскърца под краката му.

Шийла рязко вдигна глава.

— Аз съм — успокой я той.

— Здравей, миличък. Не съм те чула, когато си влязъл.

Той отиде при нея и седна на крайчеца на леглото.

— Извинявай. Не исках да те плаша.

— Не си ме уплашил. Колко е часът?

— Почти пет и половина.

— Панталоните от униформата ти са в сушилнята — рече тя. — Закачила съм ризата ти в мазето.

— Благодаря — отвърна той. — Казаха, че днес щяло да натрупа още трийсет сантиметра сняг.

Тя въздъхна.

— Господи!

— Ужас.

Паркър изтопурка по коридора и влезе в стаята им, като примигваше сънливо.

— Остава само ден до Коледа, мамо! — предупреди той. — Колко часа има?

— Двайсет и четири. Върви да си легнеш, миличко — нареди Шийла. — Много е рано.

— За мен не е много рано — отвърна гръмко Паркър.

— За мен обаче е рано — отвърна тя. — По-тихичко, да не събудиш бебето.

— И за тати не е много рано. Ще ми почетеш ли нещо смешно, преди да излезеш, тате? Знам, че трябва да ходиш, но само две приказки. — В гласа му се прокрадна плаха надежда, сякаш бе поискал луната.

— Ще закъснееш — предупреди Шийла. — Паркър, връщай се в леглото.

Тя все повтаряше, че Джеймс я превръща в лошото ченге, като влиза в ролята на суперзабавното. Но как да не изпълниш толкова мила и незначителна молба?

— Само едничка — молеше Паркър. — „Семеен цирк“ или пък „Гарфийлд“.

— Само една — съгласи се Джеймс, макар и двамата да знаеха, че ще му прочете всичките приказки. Хвана сина си за ръка и го поведе към коридора, после надолу по стълбите.

— Ще говориш ли с различни гласове, тате?

— И още как.

Паркър грейна.

— Мама не може да прави гласовете.

Шийла се обади от банята.

— Чух какво каза!

Джеймс долови усмивката в гласа ѝ и прошепна:

— Разбира се, че може.

Паркър изпъна гръб, както правеше винаги когато беше с братовчедите си. Поклати глава и каза многозначително:

— Разбира се.

След това попита:

— Тате, дали Дядо Коледа ще ми донесе робота Роли?

Роботът Роли се намираще много трудно. Във всички магазини за играчки в Масачузетс казваха, че на трети януари ще получат нова доставка. Като че ли беше притрябвал на родителите на трети. Джеймс и Шийла се бяха побъркали към средата на месеца. И заедно, и поотделно бяха ходили чак до Устър, спираха във всеки магазин по пътя, дори в железарските, макар да знаеха, че е безсмислено. Най-сетне той намери един, пъхнат зад масажорите за гръб в „Рейдио Шак“ на Саут Шор Плаза. Може би някой нарочно го беше пъхнал там или Господ най-сетне бе решил да му улесни живота. Независимо от причината, той не можа да обясни чистата, неподправена радост, която го завладя в онзи момент. Имаше чувството, че нищо не е в състояние да го спре. Все едно бе изобретил пеницилина.

Паркър беше в стаята си, когато същата вечер Джеймс се прибра у дома и съобщи новината на Шийла.

— Открих нещото — похвали се той.

— Какво?

— Купих нещото. — Ако го беше казал преди двайсет години, тя щеше да реши, че се отнася за бира, може би за джойнт, но сега веднага разбра за какво говори.

— Боже! Ти си моят герой.

Сега той се обърна към Паркър.

— Зависи дали ще слушаш мама, докато съм на работа.

— Ще слушам — обеща искрено Паркър.

— Значи има голяма вероятност да го получиш.

— Ихааа! — изкрещя Паркър колкото сили имаше.

В този миг писъкът на Дани проехтя в къщата. Роки заподскача по стълбите и започна да вие в знак на солидарност.

— Започва се! — въздъхна Шийла. След малко изскочи в коридора, като си обличаше халата. Приличаше на ангел.

2003 Г.

Роклята беше стара и вталена, на майка ѝ: тъмносиня, на малки светлосини цветчета по полите и на гърдите. Имаше тънък кожен колан с цвят на безоблачно небе. На Делфин ѝ се струваше, че помни кога майка ѝ я е обличала, въпреки че както и при всички останали спомени, свързани с нея, най-вероятно си въобразяваше.

Рано сутринта сгъна внимателно роклята и я уви в опаковъчна хартия, преди да я пхне в куфара с останалите ѝ неща. След това обаче реши да я пробва. През последните две седмици беше отслабнала. Дори след като стегна колана, той ѝ висеше на талията.

Сложи си ретро обувки на „Шанел“, които беше купила в бутик на Рю дьо Паси, докато беше в университета, преди двайсет години. Поне десет пъти беше сменяла подметките им.

Бе облечена със същия тоалет в нощта, когато се качиха на самолета от Париж за Ню Йорк. Стискаше ръката на Пи Джей от излитането чак до кацането. Спомняше си как гледаше сградите под тях, които искряха като играчки, и се чувстваше малка и крехка до мъжа до нея. Диамантеният пръстен, който той ѝ подари, проблясваше на пръста ѝ. Стана ѝ идеално, сякаш бе правен специално за нея, въпреки че беше поне на сто години.

Когато тръгнаха да слизат от самолета, стюардесата докосна рамото ѝ, стиснала в ръка пуловер.

— На съпруга ви ли е?

Делфин не я поправи и не обясни, че са годеници. Много ѝ хареса как звучи. Съпругът ви. Животът беше пред тях. Пи Джей помагаше на възрастна дама да свали претъпкана чанта, пхнатата в отделението над седалките — беше метър осемдесет и шест, с широки рамене и едър, мускулест гръб. В черната му коса не се виждаше нито един бял косъм. Всеки път, когато го видеше, притаяваше дъх.

Делфин не беше изпитвала подобно чувство досега. Заради него изостави целия си живот — и бизнеса, и дома, и брака с Анри.

От онази нощ бе минала едва година. Тъкмо заради това болката ѝ беше по-силна; изминалото време ѝ се струваше съвсем кратко. Беше

тръгнала по път, за който историята бе доказала, че води до катастрофа. Въпреки това се прояви като съвършената егоистка и повярва, че в нейния случай всичко ще бъде различно.

На Западна седемдесет и четвърта улица слезе от таксито и се озова под августовското слънце. В едната ръка носеше куфара си, а с другата придържаше кафяв плик с покупки. Блокът, в който той живееше, се извисяваше над нея и хвърляше сянка на тротоара. Сградата си имаше име, „Уилфред“, и всеки път, когато го чуеше, тя си представяше възрастен господин с оредяла коса и пура. Ню Йорк ѝ се струваше мъжки град, пълен с високи здания и остри ъгли, нямаше никаква мекота.

— Добрутро — поздрави портиерът руснак, когато отвори стъклената врата. — Имате ли нужда от помощ с багажа?

Тя погледна ръката в бяла ръкавица, стиснала медната дръжка.

— Не, благодаря.

— Пи Джей вече отиде на работа — уведоми я той.

По настояване на Пи Джей всички портиери го наричаха на малко име. Това винаги я изненадваше. Струваше ѝ се твърде интимно, прекалено натрапчиво.

— Знам — усмихна се тя. — Имам ключ.

Той я погледна подозрително и тя се запита дали Пи Джей не му е разказал всичко. Представи си го как се клатушка пиан на връщане от някой бар и прегръща портиера през раменете. „Приятелю, да знаеш само какво имам да ти разправам.“

Може пък портиерът сам да бе забелязал отсъствието ѝ. Той не беше дежурен вечерта, когато тя си тръгна преди две седмици. На работа беше по-възрастният, ирландец, който сведе глава, докато тя излизаше разплакана с багажа си. Сигурно портиерите обсъждаха всички в блока. Докато тя живееше тук, бяха виждали годеника ѝ да влиза и излиза с друга жена — колко ли пъти се беше случвало? — въпреки това винаги ѝ се усмихваха и пазеха тайната на Пи Джей.

През последните няколко месеца, още преди всичко да рухне, домът ѝ в Париж на четвъртия етаж в типична сграда стил Хаусман, в седми арондисман, бе започнал да ѝ липсва. Сградата от 1894-та се намиреше на Рю дьо Гренел, непосредствено до Рю Клер, квартал, който открай време ѝ се струваше ужасно буржоазен. Съпругът ѝ наследи апартамента, когато родителите му отидоха да живеят в

провинцията. Беше просторен — с четири спални, приемна, хол и кабинет. Делфин никак не го харесваше. Дори след като подмени голяма част от мебелите стил Луи XVI с модерни, с изчистени линии в бяло и сиво, и натъпка книгите си в библиотеката до книгите на Анри, понякога се чувстваше като гостенка. Сега обаче изпитваше необяснимо желание да се върне. Искаше ѝ се отново да се отпусне във ваната с лъвски крачета, да се качи в асансьора с черната метална решетка, която трябваше да затваря и отваря със сила.

Странно как те обзема копнеж по неща, за които никога не те е било грижа. Понякога ѝ липсваше някое кръстовище или парфюмериен магазин, старците, които всеки следобед играеха boules^[1] на Еспланад дез Енвалид. Макар и рядко, ѝ се приискваше да застане на comptoir^[2] в кафенето, където понякога се отбиваше сутрин, докато беше на двайсетина години, или да види децата, които ядяха сладолед във фунийки, оформени като цвете, както бе станало модерно точно преди да замине.

Влезе в мраморното фоайе на „Уилфред“ и, както обикновено, то ѝ се стори прекалено студено. След всичкото това време така и не свикна с манията на американците към климатиците. Работеха във всеки магазин, във всеки вагон на метрото — истинска екологична катастрофа. Очевидно бяха задължителни за комфорта на американците. В апартаментите хората закачваха грозни метални кубове на первазите, които използваша огромно количество електричество, за да напълнят стаята със студен въздух. Задните части на тези кубове висяха от хиляди прозорци из целия град; през цялото лято кондензацията от тях капеше по главата ти, докато вървиш по тротоара. И с това не можа да свикне.

Не свикна и с порциите, които се сервираха в ресторантите. Храната бе достатъчна за цяло семейство, а бе поднесена на един човек. „Опаковайте ми остатъка за вкъщи“. Ами сервитьорите — дори не те изчакваха да си доядеш, за да ти грабнат чинията, още преди да поднесеш последната хапка към устата си, или те изпровождаха навън в мига, в който платиш сметката, и не се интересуваха дали си изпила кафето.

Ами кафето! Истинско нашествие на „Старбъкс“. Жени в панталони за йога поръчваха лате сутринта, без дори да са си сложили грим, косата им беше прибрана на рошав кок, сякаш току-що се бяха

събудили от дълбок сън и някой ги беше заставил с пистолет да се юрнат навън. При мъжете беше още по-зле. Косите им бяха подстригани като каски, всички бяха с бирени шкембета, а пък обувките... Във Франция обувките на мъжете бяха от мека кожа, с тънки като хартия елегантни подметки и заострени носове. Тук приличаха на лодки.

Имаше както големи, така и малки неща. Водата се поднасяше с лед. Насипна захар, вместо на бучки. Изкуствената фамилиарност на непознати — поговориш си с някого на парти и веднага ти предлага да излезете да пазарувате заедно или да вечеряте, казва, че ще ти се обади, а след това така и не го прави.

Ню Йорк имаше и известно очарование, както всеки друг град. Тя не можеше да забрави красотата на сградата „Крайслер“. Ами как блестяха слънчевите лъчи по стъклените небостъргачи по обед! Ами как се чувстваш, когато избираш на кое представление на „Бродуей“ да отидеш! Не понасяше склонността на американците да се юркат навсякъде, въпреки това се възхищаваше, че всеки може да постигне мечтите си, независимо какво детство е имал. Пи Джей беше живо доказателство. Не, не биваше да мрази Ню Йорк.

Но дори нюйоркчани понякога се оплакваха от него. Като че ли изпитваха удоволствие да изреждат всички недостатъци на живота в този град: вонята на боклуци през лятото, гъстите тълпи на Таймс Скуеър, скъпотията, забързаното темпо, стресът, малките апартаменти, анонимността. Парижани се гордееха с града си. „Обичам Париж всеки миг, всеки ден от годината“, пееше Коул Портър в любимата песен на баща ѝ.

При асансьорите натисна бутона за нагоре и той светна. След миг сребристите врати вдясно от нея се отвориха и тя пристъпи в кабината, като ги остави да я погълнат. Стените бяха огледални — нямаше къде другаде да погледнеш. Хората в Ню Йорк често ѝ казваха, че прилича на Жаклин Кенеди. „Най-големият комплимент, който можеш да получиш в тази страна“, отбеляза Пи Джей с гордост и тя си спомни, че французите харесваха Жаклин Кенеди, защото приличаше на една от тях, а не на американка.

Сега видя тъмните подпухнали кръгове под очите си, бръчиците до устните. Беше на четирийсет и една и за първи път изглеждаше на годините си, вероятно дори по-стара. Когато беше момиче, баща ѝ

казваше, че много неща могат да разкрасят една жена, но не така, както я разкрасява любовта.

Когато разбра истината, Делфин изпита отчаяние, което сякаш заля цялото ѝ тяло, пропълзя във всяка частица от нея, изпълни я така, че можеше само да лежи в затъмнената хотелска стая. Виеше от мъка, не спеше, не ядеше. Превърташе в ума си всеки миг от любовната им афера и се чудеше кога нещата са се объркали. Отношенията им се бяха влошили от няколко месеца, но не бе очаквала подобно предателство.

Беше останала почти без пари, нямаше работа, вече нямаше и приятели. Разбра това още щом въведе Пи Джей в своя свят.

След седмица и половина в хотела един следобед Делфин се събуди и се приближи до прозореца. Дръпна тежките завеси и се загледа в грозния град под нея. Сърцето ѝ още беше разбито, но сега се усещаше някак по-силна, с по-ясна глава, както се чувстваш в първата сутрин след тежко заболяване. Вече знаеше какво да направи.

Щеше да напусне Ню Йорк — нямаше защо да стои тук без него, — но пък не можеше просто да се измъкне като жалка подиграна жена. Щеше да го накара да я запомни.

Не беше отговорила на обажданията му, което го разсърди — изпращаше ѝ съобщение след съобщение, настояваше да разбере къде е, и то с тон на заинатило се дете, което отказва да си изяде зеленчуците и се зарича, че няма да си поеме дъх, докато майка му не махне чинията.

Пи Джей беше дете. Трябваше да го разбере още от самото начало. Може и да го беше забелязала, но тогава беше напълно полудяла. Да, беше млад. Едва на двайсет и четири и това несъмнено беше важно. Но той беше американец и човек на изкуството. Никой не бе изисквал от него да се държи като мъж в истинския смисъл на думата.

Най-бързият начин да изгубиш чувствата си към мъж беше да заживееш с него. Други хора възприемаха Пи Джей като виртуоз и се държаха с него така, сякаш бе водещ експерт във всяка сфера на човешкото съществуване. Истината бе, че той притежаваше едно-единствено качество — умението да свири на цигулка по-добре от всеки друг. Само че извън това умение не притежаваше друго. Беше се фокусирал върху музиката от толкова време, че някои части у него бяха

закърнели неизползвани или просто никога не са били развити. Той не беше нито кой знае колко образован, нито ерудиран, а и не беше чувствителен.

Докато стоеше пред него онази вечер и хлипаше, крещеше, че я е съсипал, той я стисна за раменете.

— Не мога да живея с мисълта, че ме мразиш. Трябва да ме увериш, че ще намериш начин да останеш моя приятелка.

Тъкмо тези думи, а не стореното от него не я оставяха на мира и я държаха будна нощем.

Той бе съсипал съвместния им живот, а сега единственото, което го интересуваше, бе, че тя сигурно го мрази. Как бе възможно да се влюби така силно в този жалък страхливец? Как можа да рискува толкова много?

Асансьорът я остави на шестнайсетия етаж. Тя вдъхна познатия мирис на почистващ препарат и наскоро изчистен с прахосмукачка мокет, докато вървеше към апартамента и пъхаше ключа в ключалката. След последната им разправия той не си го поиска, а тя не предложи да го върне — нито ключа, нито пръстена. Задържа и двете. Днес, на тръгване, щеше да остави ключа и да прати по пощата пръстена на майка му веднага щом пристигнеше там, за където се беше запътила. Можеше да го изпрати и от Ню Йорк, но от американските пощи и мърлявите служители, които се държаха така, сякаш говори на латински, я побиваха тръпки.

— Не ви разбирам — отговаряха грубо и тя усещаше как се изчервява от неудобство, докато зад нея се трупаше дълга опашка непознати.

В апартамента цареше тишина, единствено кучето Чарли се дотътри откъм банята. То наклони любопитно глава, след това се върна да легне на хладните плочки. Пи Джей беше луд по него. Сподели с нея, че кучето му напомняло за по-простички времена, когато е тичал из двора на родителите си в Охайо.

Пускаше животното да спи в леглото му. Веднъж, когато имаше представление с филхармонията на Лос Анджелис, пътуваха с автомобил и отсядаха в противни мотели, защото той категорично отказа да го остави в багажното отделение на самолета, а единственият човек, на когото имаше доверие и оставяше къщата, беше заминал. Делфин не обичаше кучета, нито пък хора, побъркани по тях. Кучетата

искаха много грижи, за тях господарите им бяха богове. Сега вече ѝ беше ясно, че Пи Джей е точно човекът, който би поел подобен ангажимент.

Мина през антрето и остави куфара си на пода, преди да влезе в хола. Страдивариусът си имаше почетно място, изправен на стойка в един далечен ъгъл. Тази сутрин Пи Джей водеше майсторски клас в „Джулиард“. Сигурно бе взел по-малко впечатляващ инструмент, въпреки това изключителен — може би цигулката Гуаданини.

Делфин си спомни, че беше видяла часа, записан с червено на календара му, по средата на дни без ангажименти. Беше се зарадвала на празните дни и си бе представила какво ще правят през тази свободна седмица. Той пътуваше толкова често, имаше по петдесет концерта на година. Тя мечтаеше за време, когато темпото им на живот щеше да се позабави. След няколко години можеха да му предложат място в престижна консерватория и тогава нямаше да пътува толкова много.

Това бяха мислите, които я вълнуваха допреди две седмици. Невероятно колко бързо се променя животът, при това без никакво предупреждение. Може би все пак имаше предупреждение. Точно така.

Делфин пристъпи до цигулката. Тъкмо Страдивариусът ги беше сближил. Познаваше инструмента по-отдавна от него. Беше красив. Най-изящният, който бе виждала, изработен от самия майстор през 1712-а. Когато Пи Джей свиреше на него, един-единствен инструмент превръщаше музиката в симфония, изпълнявана от оркестър.

Критиците не спираха да редят хвалебствия за уникалния му начин на свирене, който бил технически съвършен, но изпълнен с въображение. Наричаха го Виртуоза, защото нито един друг жив концертираш цигулар не свиреше като него. В изпълненията участваше цялото му тяло, движеше се под напора на ритъма, косата му падаше над очите с всеки замах на лъка. В най-емоционалните моменти притискаше бузата си към цигулката и затваряше очи като момче, което се опитва да се зарови във възглавницата. Усмиваше се, когато свиреше. Насаме може и да се оплакваше — и от пътуванията, и от напрежението, на което беше подложен, — но излезеше ли на сцената, отлиташе далече от всички грижи. Преди Делфин си мислеше, че това е доказателство за любовта му към изкуството, но сега бе наясно, че е по-скоро свързано с умението му да заблуждава хората.

Отиде в кухнята и остави кафявия плик на плота. Тук беше чисто и спретнато и тя остана изненадана. Следващата мисъл ѝ подейства като удар в корема. Естествено. Той държеше да е хубаво за нея.

Когато се нанесе, имаше неща, които нямаше как да знае за него; още не бяха прекарвали достатъчно време заедно. Пи Джей обикновено пускаше звука на телевизора на максимум, когато си беше вкъщи, и го оставяше включен заради кучето, когато излизаше. Сътворяваше небивал хаос, без дори да забележи, и пълнеше мивката с чинии.

Щом видя апартамента, Делфин едва не се разплака. Когато ѝ каза, че има голям едностаен апартамент в хубава сграда в стил ар деко в Ъпър Уест Сайд, очевидно бе пропуснал да спомене, че е обзаведен като стая в общежитие. Имаше диван тип футон, разположен на сравнително малко разстояние от най-големия телевизор в света, а от двете му страни се мъдреха каси за мляко. В спалнята се виждаха матрак, проснат на пода до напукана тоалетка, библиотека, която беше взел от боклука в деня, когато се е местил, и две яркооранжеви седалки от микробус, за които дори бе платил — любимата му рок банда била в града и решили междуременно да си вземат автобус за турнетата.

— Пътувам непрекъснато — беше обяснил той, докато я привличаше до себе си. — А и досега бях сам тук. Има нужда от женска ръка.

Обикновено подобна забележка не би я накарала да се задейства. Само че сега, сякаш под властта на някаква магия, Делфин се зае да преобрази апартамента. След като години наред се беше опитвала да се конкурира с майката на Анри за ролята на дизайнер експерт, сега имаше картбланш да прави каквото пожелае.

Цялата есен бе замаяна от любов, обикаляше Мадисън Авеню и харчеше неприлично високи суми от парите и на двамата за ориенталски килими, чаршафи и хавлиени кърпи с хиляди нишки, качествен костен порцелан, маса за трапезарията със стъклен плот, в комплект с бели тапицирани столове, и огромен матрак, а отдолу — пружина с бяла табла. Спалното бельо също беше бяло, с бяла пухена завивка, толкова мека и нежна, сякаш ще полети.

В една галерия в центъра откри чертежи на Линкълн Сентър, които постави в рамки и закачи над камината. Работата в Париж не ѝ липсваше и дори не се сещаше да се запита как ли върви магазинът без нея. Вечер се връщаше при Пи Джей с последните съкровища, които

бе открила, и той я обсипваше с хвалби за напредъка ѝ. След това се любеха и оставаха прегърнати чак до сутринта.

Сега Делфин бръкна в хартиения плик, извади две бутилки каберне и ги отвори. Наля си голяма чаша и отпи, макар още да нямаше десет. Запали цигара, дръпна дълбоко и я остави в чинийка. Беше ѝ забранил да пуши в апартамента. Когато той си беше у дома, тя винаги слизаше долу и пушеше на тротоара. Заминаше ли, отново се страхуваше, че ще усети миризмата, затова пушеше подала глава през прозореца на спалнята, като тийнейджърка.

Щеше да започне от тук, от спалнята. Влезе решително, стиснала бутилка вино във всяка ръка. Изправи се пред леглото, протегна ръце настрани и разтърси бутилките, сякаш заливаше салата. Първите петна по бялата кувертюра накараха сърцето ѝ да заблъска. След това стана по-лесно и тя изпразни едната бутилка върху бледосиния килим, а другата — върху възглавницата. Отстъпи крачка назад, за да огледа творението си.

Беше се чудила дали няма да ѝ стане мъчно, когато започне да съсипва апартамента. Почувства се свободна, сякаш преимуществото да гледа как светът ѝ се разпада бе във факта, че не ѝ е останало нищо, от което да се страхува. Беше създала съвършеното жилище за тях двамата, а не за него и някоя друга.

Пусна бутилките върху леглото. Следваха ризите.

Често настояваше той да се облича по-добре, както подобава на мъж. На концерт Пи Джей носеше задължителното официално облекло, а през останалото време се обличаше като размъкнат тийнейджър. Когато не работеше, държеше да носи меките тениски в бонбонени цветове, които бе събрал през годините, износени, посивели от пране. Ако човек го видеше на улицата, никога не би познал кой е. Тя му купи изтънчен черен костюм от „Диор“ и великолепни кожени обувки, които той никога не сложи.

Остави костюма, и без това нямаше да го облече, но извади тениските от чекмеджето и ги натрупа на едната си ръка. Отнесе ги до плота, отвори чекмеджето, в което държаха какво ли не, и взе кухненските ножици, които беше купила от „Уилям-Сонома“ за осемдесет долара.

Започна с черната тениска, на която пишеше „Колеж“, след това мина на тъмно оранжевата с надпис „Тексаски закон“, после на една

зелена с лекета от пот, покрита с изображения на доларови банкноти и тъпото твърдение „Банкерите го правят с интерес“. Щракането на неръждаемата стомана през памучната материя беше премерено и спокойно. Напомни ѝ за есенни листа, които хрущят на всяка крачка. Пое си дъх и накълца повече от двацет тениски, докато в краката ѝ не останаха единствено ивички плат.

Погледна си часовника. Беше планирала всяка крачка, като генерал, който се кани да влезе в битка. Засега избързваше с няколко минути. Отвори шкафа и извади бурканче фъстъчено масло, махна капака и го постави на плота. След това вдигна купчина чинии. Хвърли една, но без замах. Тя се търкулна на пода, завъртя се и остана здрава. Нещо я накара да спре. Спомни си как стояха в отдела за порцелан в „Блумингдейл“ и игриво спореха коя шарка да изберат. След това се наредиха на опашка в „Дейн енд Делука“ за чаши горещо капучино, а той я бе прегърнал през кръста.

Пое си дълбоко дъх и изпълни дробовете си. Вдигна следващата чиния, този път я запокити с всички сили и видя как се пръсна на парчета. Повтори същото и с останалите и при всеки трясък усещаше нещо като сексуална възбуда. По едно време, както и бе очаквала, кучето пристигна, за да провери какво става. Тя го хвана за нашийника, преди да настъпи някое остро парче, взе фъстъченото масло и го поведе към банята. Там то щеше да прекара следващите трийсет минути в близане на маслото направо от бурканчето, докато вентилаторът над главата му бръмчеше. Пи Джей правеше така всеки път, когато се караха, да не би животинчето да се травмира.

Върна се в кухнята и надникна в хладилника, в който завари онова, което беше оставила: камамбер и синьо сирене от „Забар“, туршия и яйца. На плота до хладилника имаше ново попълнение: зелена бутилка пастис^[3], една четвърт от него беше изпита.

Отвори по-широко вратата на хладилника и я остави така. Отвори и фризера, след това изтегли контакта от стената.

[1] Топчета (фр.) — Б.пр. ↑

[2] Щанд (фр.) — Б.пр. ↑

[3] Пастис е френски ликьор с аромат на анасон: обикновено се пие за аперитив. — Б.пр. ↑

2012 Г.

Кейт се събуди, когато чу притеснения шепот на майка си, който долиташе от кухнята.

— В хладилника нямат нищичко, освен соево мляко. Човек би казал, че когато чакат гости...

Тогава сестра й Мей й се притече на помощ.

— Ще отскоча да потърся магазин и ще купя нормално мляко. Чакай малко, тук дали има обикновени магазини?

Тъй като братовчед й Джефри беше решил да се ожени в Хъдсън Ривър Вали през април, Кейт имаше шестима роднини — включително три деца, които щяха да отседнат у тях през уикенда. През оберлихта на спалнята се виждаше късче свършено синьо небе, първата слънчева събота през пролетта. Колко много хубави неща й се искаше да свърши днес — да се поразходи с дъщеря си, да прекопае задната градина, да прекара целия следобед на верандата с книга в ръка. Нямаше да се наслади на нито едно от тях.

— Мразя сватбите — рече тя.

Дан лежеше до нея, изтеглил олекотената завивка под брадичката си, както всяка сутрин. Веднага позна, че е буден, но вместо да отвори очи, той ги стисна още по-силно.

— Защо трябва да страдаме, задето те са влюбени?

Кейт изпъшка.

— Нали?

Трябваше да стане по-рано, преди останалите. Трябваше да се е изкъпала и облякла, преди те да слязат. Трябваше да е приготвила вкусна закуска. Или омлет, или фритата, или нещо подобно. Обикновено Ейва й служеше за будилник, но, изглежда, днес малката се беше измъкнала тайничко. Кейт знаеше, че трябва да е благодарна, но това означаваше, че минава осем, а майка й вече преценяваше съдържанието на хладилника. Като леля и кръстница на Джефри, тя щеше да изнесе реч на тържеството довечера. Затова несъмнено бе по-изнервена от обикновено.

Мей и съпругът ѝ, Джош, бяха довели трите си деца, на десет, на осем и пет, защото, както Мей се изрази по телефона: „Доста е различно от убежденията ни, но една гей сватба е поучителен момент. Днес е истинско постижение да накараш някого да покани децата ти на подобно събитие.“

Бяха пристигнали от Ню Джърси предишната вечер и разбиха на пух и прах провинциалната тишина и спокойствие в мига, в който огромният джип на Мей спря на алеята пред къщата. Кейт излезе да ги посрещне, пое си дълбоко дъх и помоли Господ, в когото не беше сигурна, че вярва, да я дари със сили.

Още със слизането най-големият син на Мей, Лио, извади от джоба си зелена тръбичка от плетена слама.

— Лельо Кейт, пъхни си пръста тук.

— Недей! — предупреди я брат му Макс и застана зад него. — Това е китайски капан за пръсти.

Кейт помнеше играчката от времето, когато беше дете. Купуваха ги с цели торби за по пет цента.

— Млъквай, Макс! — скара му се Лио. — Скапа всичко.

— Лио, внимавай какви думи употребяваш — обади се майката на Кейт, Мона — следващата, която слезе от клоунския автомобил. Последва я най-малкото дете на Мей. Оливия, облечена със синя рокля като Пепеляшка.

— Здравей, миличка — продължи Мона. — Как си?

Целуна Кейт по бузата.

— На едно момиче в мола трябвало да му отрежат ръката, след като си пъхнало пръста в китайски капан — обясни Макс. — Да знаеш, че са много опасни.

— Това си го измислих, тъпчо — изкиска се Лио. — Не знам защо момичето нямаше ръка, но не е било заради китайски капан за пръсти. Хайде, лельо Кейт. Пробвай!

— Правилно ли е да се говори така? — намръщи се Мона и погледна Кейт. — Не трябва ли да се казва азиатски капан за пръст?

— Добре, дай да видя — съгласи се Кейт и пъхна пръсти в дупчиците в двата края на тръбичката. После разигра страхотна сценка, че уж се е заклешила.

— Дай и аз да пробвам на някого — помоли Макс.

— Няма — сопна се Лио.

— Аз пък си имам нещо по-хубаво — нацупи се Макс. — Монголски капан за пръсти.

— Няма такова нещо — срязва го Лио и му обърна гръб.

Мей слезе от колата и изви очи към Кейт.

— Моля те, не ги поощрявай.

Сякаш тя им беше дала китайския капан за пръсти като подарък за добре дошли. Сякаш тя беше на осем години. Започва се, помисли си.

Репетицията вечерта мина, без да успеят да се скарат, въпреки че момчетата на Мей не спряха да шават и да се оплакват, докато най-сетне не им разрешиха да играят на видеоигра на масата, което никак не се понрави на Джефри. Тя открай време не одобряваше възпитателските методи на сестра си. Мей вечно ѝ повтаряше: „Чакай. Когато си родиш деца, ще разбереш.“ Кейт бе майка от три години и още не разбираше защо трябва да влиза в омагьосания цикъл от подкупване на децата, за да са добри, и да ги плашиш до смърт, когато станат непослушни.

Сега се обърна към Дан.

— Най-добре да сляза долу.

Той я привлече към себе си, тялото му беше топло под завивката.

— Хайде днес да останем тук. Ще им кажем, че сме болни.

Тя се ухили.

— Да, бе. И да лишим момиченцето с цветята от изпълнените ни с обожание погледи?

— Ще ѝ кажем, че ще разгледаме снимките ѝ във Фейсбук покъсно. Много добре знаеш, че сестра ти ще намери начин да ги качи още преди сватбата да започне.

Мей беше запечатала на лента всеки миг — или поне така изглеждаше — от живота на децата си и го беше качила онлайн, сякаш парти за рожден ден или партия тенис не бяха истински, ако не разкажеше за тях на 437 от най-близките си приятели и познати.

Кейт и Дан останаха смълчани за кратко и така успяха да чуят следващата размяна на реплики.

Първият глас беше на майка ѝ.

— Това пък какво е? Оргазмичен ябълков сок.

— Какво? — повиши глас Мей. — Я дай да видя! Мамо, пише „органичен“.

Кейт се разсмя.

— Леле, сигурно е останала много разочарована — подхвърли Дан.

— Слизам — реши Кейт и стана. — Пожелай ми успех.

Трите деца на Мей бяха седнали на масата в кухнята и хапваха бисквити с плодов пълнеж. Мей и Мона се бяха облегли на плота, стиснали чаши с кафе. Кейт не помнеше кога за последно са се събирали рано сутрин. Майка ѝ и сестра ѝ винаги се появяваха гримирани сред хората. Сега без грим изглеждаха странно, сякаш някаква малка, но жизненоважна част от лицата им липсваше — вежда или горна устна.

Ейва, все още по пижама гащеризон, беше настанена в столчето за хранене и държеше бисквита с пълнеж. На три години вече имаше свое мнение.

— Мамо — започна тя. — Това ми харесва. Искам още.

На Кейт ѝ се прииска да изтръгне „това“ от ръката ѝ и да го изхвърли. Трябваше да реши възможно най-бързо дали си струва да води тази битка. Хранеше Ейва само с естествени продукти, не ѝ даваше нищо преработено или пълно със захар, въпреки че тя и Дан се тъпчеха с мазна китайска храна веднъж в седмицата и понякога с „Доритос“. Стараеха се да се хранят разумно, запознати твърде добре с капаните, които фабриките за храни бяха заложили. Бяха изключили месото почти напълно. Въпреки това ядяха твърде много боклуци. В някои отношения те бяха изгубена битка, но Ейва, красивата Ейва, беше чиста. Кейт се замисли дали да не попита сестра си защо смята за необходимо да подбива авторитета ѝ още от сутринта.

— Донесла си бисквити? — отбеляза тя.

Мей се намръщи.

— Добро утро и на теб, слънчо! Извинявай. Децата ми отказват да ядат друго.

— Направени са с истински плодове — изтъкна Лио в опит да помогне.

Кейт знаеше, че според тях е пълна глупост да държи чак толкова на това какво яде Ейва.

— Вие сте отгледани с хотдог и макарони със сирене на „Крафт“, а я виж какви момичета пораснахте — повтаряше майка ѝ всеки път, когато заговореха по този въпрос.

Мона и Мей се отнасяха към Кейт и Дан като към радикали, въпреки че в живота им нямаше почти нищо необикновено. Всеки избор на Кейт, който противоречеше на онова, което майка ѝ правеше, се възприемаше като шамар. Преместването в провинцията, фактът, че хранеше детето си с органична храна, решението да не се омъжва.

Кейт вярваше, че раждането на Ейва ще накара майка ѝ да забрави за брака, но се оказа, че не е познала. През последните месеци, покрай хаоса около подготовката за сватбата на Джеф, всичко се върна: в деня, след като съобща, че е бременна, майка ѝ купи бяла рокля. „Просто, като я видях, се сетих за теб, това е.“ В седмицата, когато разбраха, че бебето ще бъде момиченце, Мей накара съпруга си да изведе Дан да пият по бира и да го убеди да направи предложение на сестра ѝ.

— Детето ти ще е незаконно. Не ти ли пука? — натякна майка ѝ, когато Кейт беше в седми месец и вече нямаше време за недомлъвки.

— И по какъв точно начин ще е незаконно? — попита Кейт.

— Родителите ѝ няма да са женени.

— И моите не са — отвърна Кейт.

— Да, но това е различно.

— И как точно е различно?

— Защото бяхме женени.

Детството на Кейт бе съвсем обикновено, прекарано в покрайнините. Беше расла в Монтклер, Ню Джърси. Баща ѝ беше редактор в „Стар Леджър“ в Нюарк, а майка ѝ — декан на студентите в малък колеж наблизо.

Кейт беше учила в престижно частно училище, играеше сокър и софтбоул, макар и не много добре, и беше в групата на скаутите до осемгодишна. Къщата на родителите ѝ, обикновена къща в колониален стил, почти винаги беше разхвърляна и се чистеше и подреждаше за гости в рамките на трийсет и пет минути, дори по-малко. Имаше си собствена стая, Мей също.

Разликата им беше четири години, достатъчно, за да не играят заедно, ако имаше по-приятна възможност. Всяка си имаше приятелки и се съюзяваха единствено на семейни партита или когато ходеха на почивка.

Почти се сближиха по време на развода на родителите си. Кейт започваше гимназия, а Мей я завършваше. Нито една от тях не бе

усетила какво е надвиснало. Родителите им се караха много и от време на време майка ѝ заплашваше с развод. Една сутрин, докато ги караше на училище, тя им съобщи, че най-сетне е готова да напусне баща им, сякаш те щяха да я поздравят за решението. Мей се разплака. Кейт замълча, въпреки че месеци наред бе изпълнена с тревоги. След това минаха две години и нищо не се промени.

Плака, когато техните ѝ казаха, че са го направили. Донякъде разбираше, че ще бъдат по-щастливи, ако живеят отделно, но майната му на щастието им. Тя не искаше да бъде дете на разведени родители. Не можеха ли поне да изчакат, докато замине в колеж? За нея гимназията беше най-неподходящото време за подобно нещо. Познаваше хора, чиито родители са се разделили преди първия им рожден ден, и ги смяташе за невероятни късметлии, защото те познаваха само това състояние на нещата.

След като родителите ѝ се разведаха, съдът им даде съвместно попечителство. Тя и Мей щяха да прекарват дните от неделя до сряда при баща си в дома им, а от четвъртък до неделя с майка си, в евтин апартамент под наем, който колежът ѝ осигури в кампуса. Кейт ненавиждаше това време от гимназията.

След развода Мей се стараеше повече от всякога да бъде свършена — красива, любезна, добре облечена, популярна, винаги с гадже. Сякаш всеки избор, който правеше, имаше за цел да заличи петното, оставено от разбития дом. Кейт пък пое в обратната посока. Всеки петък оставаше до късно с приятелката си Бранди и компания колежани, с които се запознаха на парти. Те двете твърдяха, че учат в университета в Бостън, и прекарваха много вечери в общежитията, пиеха, пушеха трева, слушаха „Рейдиоход“ и Ани ди Франко, обсъждаха литературни творби, феминизма и живота с момичетата в компанията, а след това се натискаха с надрусани момчета, които миришеха на „Тайд“ и цигари.

Разликата между двете сестри се подчертаваше още повече от външната им прилика. И двете бяха по един шейсет и четири, с кестенява коса и маслинова кожа. Имаха слаби крака и ръце, дребни гърди, дори същите дупчици без косъмчета по веждите, на които Мей посвещаваше неопишуемо много време и пари, за да изскубе и премахне с лазер, сякаш за да поправи несвършенството, докато Кейт изобщо не се занимаваше. Поглеждаше сестра си и си представяше как

би изглеждала тя, ако всяка сутрин прекарваше цял час пред огледалото, за да се гримира и да се грижи за тоалетите си. Стилът на Кейт, ако можеше да се твърди, че има стил, бе постигнат без каквото и да било усилие. Понякога си слагаше гланц за устни и нищо повече. Така и не се научи да си слага очна линия — малкото пъти, когато се опита, клепачите ѝ се затвориха в мига, в който доближи молива, и тя се зачуди дали в предишен живот очите ѝ не са били избодени.

Баща им се ожени повторно, когато Кейт беше първи курс в колежа. Съпругата му, Джийн, беше приятна жена от вестника, също разведена, с две деца. Кейт се радваше за него и се почувства облекчена — можеше да зачеркне самотата му от списъка си с грижи. Струваше ѝ се странно обаче, че баща ѝ и Джийн живееха в къщата, в която тя беше расла. Все едно беше заменил една жена с друга, а всичко останало бе запазил същото. Дори канапето в кабинета беше същото, както и леглото с медни рамки в голямата спалня. Децата на Джийн от първия ѝ брак бяха израснали с баща непрокопсаник, затова приемаха бащата на Кейт като свой, въпреки че бяха на по двайсет години. Трудно ѝ беше да разбере този факт. „Трябва да звънеш на брат си и да го поздравяваш за новата работа“, казваше баща ѝ по телефона и на Кейт ѝ трябваше известно време, докато разбере какви ги приказва. Брат ли? Тя нямаше брат.

Майка ѝ така и не се омъжи повторно. Мона беше омъжена за живота си — за работата и приятелите си. Веднъж каза на Кейт, че след като се измъкнат от кофти бракове, жените най-сетне проявяват здравия разум да се държат далече от тази институция. Затова пък мъжете се опитваха да закърпят положението, защото не умееха да живеят сами.

И все пак Мона искаше дъщерите ѝ да се омъжат. Беше като полудяла, докато подготвяше сватбата на Мей, сякаш бе спечелила награда. Също като сестра ѝ, много от приятелите на Кейт бяха наблюдавали как родителите им гаснат в нещастни бракове или се подлагат на мъчителни разводи, след което самите те бързаха да се омъжат, сякаш така щяха да оправят кашата, забъркана от предното поколение.

Кейт се отнасяше предпазливо към брака още когато беше в гимназията. Популярното схващане беше толкова тъжно и потискащо, толкова в стила на „Всички обичат Реймънд“. След развода баща ѝ

започна често да повтаря един лаф на актрисата Рита Ръднър: „Мъжете, които са с пробито ухо, са по-добре подготвени за брака — те са изпитали болка и са купили бижу.“ И всеки път избухваше в смях. На Кейт ѝ прилошаваше.

През есента на втората година в университета на Върмонт тя записа курса „История на брака“, в който научи, че от историческа гледна точка в брака изобщо не става въпрос за любов. Беше преди всичко сделка.

През вековете и в различните култури жените са били плашени и принуждавани да се омъжват по най-ужасни начини — с отвличане, физическо насилие, дори масово изнасилване. В Англия през осемнайсети век омъжената жена по закон нямала права в брака, освен по преценка на съпруга. Ранните американски закони приели същото и не го променили чак до 60-те. Преди това повечето щати имали закони за „главата и господаря“ като на съпрузите се давало право да бият жените си и да контролират семейните решения, да управляват финансите, включително и собствеността на жената.

Цялата тази информация я отврати. Това ли беше бракът?

Когато се върна у дома за Деня на благодарността, даде ясно да се разбере какво мисли по въпроса: някой ден щеше да има семейство, но нямаше никакво намерение да се омъжва.

— Бракът е създаден изкуствено — обясни тя, докато заливаше пуешките гърди със сос. — Измислен е като начин да държи жените в безопасност или да направи живота им по-лек, но всъщност е бил използван като начин за потисничество. Днес в Афганистан дори карат жените да се омъжват за изнасилвачите си.

— Ние не живеем в Афганистан — отвърна майка ѝ и я погледна с неудобство.

— Тук е Америка, а до седемдесетте жените не са могли да си извадят кредитна карта или да вземат кредит от банката без писменото съгласие на съпруга. Дотогава мъжът е можел да насили жена си да прави секс с него. Няма такова нещо като изнасилване в семейството.

— Стига си повтаряла „изнасилване“ на масата — сръза я майка ѝ. — Дядо, би ли подал боровинковия сос?

Всички мислеха, че е просто период, включително и Тод, гаджето ѝ в колежа. Бяха заедно от пет години, преместиха се в Ню Йорк, след като завършиха, и се разделиха през лятото, когато и двамата

навършиха двацет и пет. Когато той ѝ предложи един уикенд в Бърлингтън, Кейт остана шокирана. Беше му казвала стотици пъти, че не иска да се омъжва, а той се съгласяваше с нея, или поне така ѝ се струваше. Дълго време се държеше сякаш беше ударил джакпота, като си е намерил жена, която не се интересува от брак. Няколко месеца преди да ѝ предложи сякаш нещо у него прищрака — започна да повтаря, че било детинско човек да не се жени, какво щели да си помислят хората, как щели да се чувстват бъдещите им деца? Освен това правителството усложнявало нещата, когато двойката не е женена, настоя той. Ако си женен, получаваш разни облаги и намаляване на данъците. Тя побърза да отвърне, че не е точно така.

— Това важи единствено за традиционните, патриархални бракове, в които мъжът изкарва парите, а жената си стои вкъщи. Данъчната ни система наказва двойките, в които и двамата изкарват добри пари.

Той поклати глава.

— Все едно. Не искам да се ожения за теб, за да ми смъкнат данъците, Кейт. Намери начин да съсипеш романтиката.

Тя обясни, че иска да бъде с него, но не и да се омъжи за него. Той пък отвърна, че това били пълни глупости, че всяка жена дълбоко в себе си искала да се омъжи. Разделиха се. След шест месеца Тод беше сгоден за друга.

Приблизително по същото време, майката на Кейт започна да се паникьосва.

— Държа да ти кажа — започна тя, — че много от нас витаят в облаците, докато са в колежа, раждат идеи, които по-късно зарязват завинаги. — предложи да отидат заедно на терапия и да разберат доколко разводът е травмирал Кейт.

Тя се опита да обясни на майка си, че разводът няма нищо общо. Бракът бе остаряла работа, обречен на изчезване, освен това се получаваше едва в петдесет процента от случаите. Опитът ѝ да обясни начина си на мислене се провали. Във всяко друго отношение тя беше съвършената дъщеря: постигаше успехи, беше предана. Само че фактът, че не искаше да се омъжи, я превръщаше в черна овца в очите на майка ѝ.

Мъжете, с които излизаше в края на двацетте си години, ставаха подозрителни. Щом им кажеше, че няма желание да встъпва в брак, те

я поглеждаха с недоверие или я мислеха за нещо средно между феминистка и нацист. Когато стана на дваайсет и осем, Кейт вече бе убедена, че никога няма да срещне човек, с когото да бъде дълго време. Прие това. Живееше под наем в малка гарсонiera в Бруклин Хайтс. Справяше се добре сама, работата я удовлетворяваше, разчиташе на чудесни приятели и може би това ѝ беше достатъчно.

Тогава се запозна с Дан — колкото и да беше иронично, двамата се срещнаха на сватбата на общата им приятелка Табита. Той беше от Уисконсин, уебдизайнер. Преди да се премести в Ню Йорк, бе работил осем години в Швеция. Там бе напълно нормално хората да не се женят. Много негови приятели от Стокхолм си бяха купили къщи, имаха деца, но така и не бяха узаконили връзката си. Вероятно щеше да се ожени, ако се беше запознал с друга жена, но на него му допаднаше идеята партньорите да се избират един друг всеки ден, вместо да се чувстват вързани и провалени, ако от връзката им не излезе нищо. Дан се отнасяше подозрително към всяка проява на власт и се съгласи, че няма причина правителството да става част от връзката им. Този път тя не се натъкна на непробиваема стена, както ставаше с другите мъже, напротив, оказа се, че идеите ѝ са напълно приемливи.

Тъкмо затова бяха чудесна двойка, но имаше и стотина други причини. На сватбата, на която се запознаха, жената свещеник в широка бяла роба каза нещо, което Кейт не искаше никога да забравя: „Нека всеки от вас надмине другия с нежността си.“ С Дан се стараеха да постигнат тъкмо това. Ако нещо в отношенията им ги дразнеше, тя се опитваше да разреши проблема или да говори с него тихо, спокойно и с разбиране.

Помнеше много уикенди от детството си, съсипани от скандалите между родителите ѝ. Обикновено започваше майка ѝ, докато закусваха. Човъркаше отрано.

— Гари, нали ти казах снощи да пуснеш съдомиялната. Сега няма нито една чиста чаша за кафе в цялата тъпа къща.

Повечето мъже биха се извинили или пошегували, ала бащата на Кейт обикновено я пренебрегваше, насочваше вниманието си към децата, които се явяваха нещо като буфер.

— Какво ще правим днес? Предлагам да отидем до аквариума.

Подобно отношение направо побъркваше майка ѝ. Може би той тъкмо затова се държеше така.

— Гари, на теб говорех — повишаваше глас тя. — Гари!

— Чух те, Мона. Просто има много по-добри начини да прекарам съботата, отколкото да се карам с теб за тъпата съдомиялна.

Кейт седеше между тях, тялото ѝ натежаваше като оловно и тя се опитваше да внуши на майка си да престане. Мона обаче не познаваше граница. Обикновено насочваше разговора към някое болезнено и напълно неочаквано място.

— Ако беше в състояние да приемаш поне малко заслужена критика, щеше да получиш повишение през последните десет години.

Оттам скандалът се разрастваше като лавина и Кейт знаеше, че много скоро баща ѝ ще се затвори в бараката с инструментите, а майка ѝ ще свие рамене и ще започне да го пита какъв му е проблемът.

Кейт много се страхуваше, че притежава същото умение да наранява хората. Когато се запозна с Дан, тя веднага разбра какво представлява той. Беше пряк, свестен човек от Средния запад, имаше правилни политически възгледи и голямо сърце. Беше от хората, които ще оставят намерената монета на улицата, за да я вземе някой, който има по-голяма нужда от късмет.

Семейството ѝ се обнадежди, когато се запознаха с него.

— Мислиш ли, че ще се ожените? — попита Мей, след като двамата бяха излизали няколко месеца.

— Мисля, че той ще бъде баща на децата ми — уточни Кейт. Това решение ѝ се струваше правилно и много важно. Очакваше сестра ѝ да я прегърне.

Мей обаче се разгорещи.

— Ако не си се представяш в сватбена рокля, това е много лош знак.

Освен брака, оставаше проблемът със сватбата. Тези две коренно различни концепции бяха неразривно свързани в представите на сестра ѝ — ако си влюбена, разсъждаваше Мей, непрекъснато ще си представяш торта с бяла глазура, банда, която изпълнява суинг парчета, и рокли за шаферките, а това не бе по-различно от мисълта да прекараш целия си живот с някого. Тези неща никак не допадаха на Кейт. Тя знаеше, че от жената се очаква да се омъжи, но всичко, свързано с една сватба, я караше да настръхва от ужас, също като булките, които държаха да са различни, независимо от начина.

— Изобщо не съм като останалите булки! — настояваха всичките ѝ приятелки малко преди да изпълнят ролята си като всяка друга булка в историята на сватбите. Беше ходила на сватби в Хамптън, за които бяха похарчени шестцифрени суми, на сватба в Бруклин пред каравана за бързи закуски, на спокойна провинциална сватба в Кентъки, дори на ирландска сватба в Ирландия. Всички бяха еднакви.

Кейт беше отишла на всяка от тях широко усмихната. Купуваше хубав подарък, танцуваше, вдигаше тостове за щастливата двойка. Нямаше никакво намерение да разваля удоволствието на хората. Същевременно много ѝ се искаше да е по-непредубедена. Дълбоко в себе си обаче мразеше сватбените снимки. Мразеше начина, по който булката вдига победоносно букета си, след като каже „да“, сякаш бе постигнала нещо велико. Ненавиждаше факта, че дори жените с нормално тегло гладуват преди сватбата си, докато не заприличат на топлийки. Възмущаваше се колко пари се хвърлят в една черна дупка, след като могат да бъдат използвани за поне милион смислени неща. Всичките ѝ приятелки така се превъзнасяха по събитието, сякаш планираха парада на Мейси за Деня на благодарността. Вече имаше дори блогове за стресирани булки, за изпълнени със съмнения булки, за нестандартни булки. Нито една от булките, които познаваше, не се беше спряла, макар и за кратко, за да се запита: „Защо изобщо трябва да съм булка?“.

Околните оказваха огромен натиск да се омъжиш. Преди десет години това я изненада много, но сега разбираше, или поне така си мислеше. Хората искаха да оправдаят избора си, като те накарат да направиш същото като тях. Тя беше благословена — или прокълната, зависи кой как възприемаше положението — да е от хората, които пет пари не дават какво мислят другите, стига да бе убедена, че постъпва правилно. С Дан никога не бяха обсъждали дали трябва да се оженят единствено за да доставят удоволствие на родителите си или да накарат близки и познати да ги оставят на мира. Въпреки това понякога Кейт се дразнеше, че връзката им не се приема сериозно, тъй като не са обвързани с брак. Тя бе живяла с Дан много по-дълго, отколкото някои от омъжените ѝ приятелки познаваха съпрузите си.

Имаше жени, които признаваха пред нея, че много им се иска да бяха проявили повече смелост, за да обърнат гръб на традицията, но

бяха сторили онова, което всички очакват от тях, само и само близките им да са доволни и щастливи. Други пък не можеха да повярват, че тя наистина иска да живее по този начин. С Дан бяха заедно от две години, когато една вечер излязоха с негов колега и годеницата му.

— Вие имате ли намерение скоро да се сгодите? — попита я жената.

— Не — отвърна Кейт.

Жената я погали по ръката и зашепна:

— Вероятно още не си плакала достатъчно.

Дан се пошегува, че трябва да кажат на всички, че и двамата са разведени, защото след като веднъж си се женил, хората са склонни да те оставят на мира. Този факт обясняваше необяснимото: причината, поради която мъж и жена не искат да сключат брак.

Известно време Дан казваше на всички, че двамата бойкотират брака, докато не бъде разрешено и на гей приятелите им да минат под венчилото. Това си беше лъжа, но хората млъкваха. Истинските причини бяха твърде сложни, а и никой не им вярваше. С часове можеш да обясняваш на хората надълго и нашироко, че според теб държавата не би трябвало да се намесва в най-интимната ти връзка, как се опитваш да избегнеш брачната индустрия, която те всмуква, и въпреки това те винаги ще си мислят: „С други думи, страхуваш се да се обвържеш.“

Ето че вече гей приятелите им можеха да се оженят. Кейт си спомни вечерта, когато Джеф и Тоби им казаха, че са се сгодили. Бяха дошли от града за уикенда, седяха на терасата и гледаха залеза.

— Мразиш ли ме? — попита Джеф, след като съобщи новината.

— Да — призна тя.

— Ще се превърна в булката чудовище.

Тя изпъшка.

— Значи твоята сватба ще бъде още по-мъчителна от тази на Мей.

— Може и да е по-мъчителна, но в никакъв случай няма да е толкова безвкусно натруфена — отвърна той. — Хубавата новина е, че няма да организираме истинско сватбено парти. Малко сме старички за тази част, нали? Въпреки че много ни се искаше Ейва да носи цветята. След като аз не мога да се облека с бухнала бяла рокля, тя ще облече такава. Освен това ни се иска да направим сватбата тук, в провинцията.

Значи трябва да ми помогнеш да си намеря фирма за кетъринг, цветар и всичко необходимо. Вече сме резервирали мястото.

— Къде? — попита Дан.

— „Феърмаунт“ — отвърнаха в един глас двамата и преплетоха пръсти.

— Господи, предали са се на тъмната страна. Дори говорят едновременно — отбеляза Дан и стана от стола си. — Доколкото си спомням, от Нова година ни остана бутилка шампанско. Ей сега се връщам.

Докато Дан излизаше, Джеф продължи да обяснява:

— Резервирахме градината за церемония по залез и коктейли. Триста и шейсет градуса изглед към планините и Хъдсън.

Тоби грейна.

— Невероятно е, Кейт. Ако не вали, ще бъде върхът.

— Майката природа няма да посмее да ни скапе деня — заяви Джеф. — Чакам го цели десет години.

Кейт се усмихна.

— Сигурна съм, че няма да посмее.

— Вечерята ще бъде в балната зала „Ривървю“. Да я запазиш за събота през април си е истинско чудо, но ние успяхме — ликуваше Джеф. Струваше й се дори по-доволен, отколкото когато издържа изпита за адвокат и спечели първото си голямо дело. — Представи си само! Прозорци от пода до тавана. Неутрални цветове, като кремаво, слонова кост и млечно бяло, които придават безупречен вид на всеки сватбен декор.

— Скъпи, престани. Плашим момичето — скара му се Тоби.

— Нищо подобно! — рече Кейт. — Продължавай. Струва ми се невероятно. Каквото и да разправяш за млечно бялото. И то ми се струва хубаво.

Много й се искаше да се зарадва за тях. Те бяха най-добрите й приятели. С Джефри бяха близки открай време, черните овце в семейството. Той беше гей, а тя си беше просто Кейт, и точка по въпроса. Сега обаче и той искаше да стане като всички тях. Искаше да се ожени. Не можеше да го разбере.

Късно същата вечер тя застана до братовчед си и погледна планините в далечината.

— Ти си добро приятелче — подхвърли Джеф. — Макар да съм сигурен, че не разбираш.

С изключение на Дан, той бе единственият човек, с когото обсъждаше тези въпроси, единственият, който, изглежда, разбираше защо тя няма желание да се омъжи. Макар да знаеше, че събитието няма общо с нея, то ѝ се струваше като предателство.

— В света има толкова много страни, в които хората изобщо не се женят — рече тя.

— В Америка не е така — подчерта той.

— Не е.

— Ти всъщност откъде си?

— Не знам. Имам чувството, че Мей е изсмукала преди мен от утробата на мама някое хранително вещество, което помага за нормалното развитие на детето.

— Звучи разумно. Какво беше казала Фран Лебовиц^[1]? — попита Джефри. — Защо гейовете държат да се женят и да постъпват в армията — двете най-ужасни неща в живота на нормалните? Нещо такова. Ние искаме връзките ни да бъдат приети и признати, като тези на останалите. Може и да ти се стори тъпо, но е съвсем просто. Искаме да се отнасят към нас по същия начин, както към останалите.

— Тъкмо затова не искам да се женя — рече тя, — защото съм сигурна, че това между нас с Дан няма нищо общо с онова между Мей и Джош, между приятелите ни или, да пази Господ, между родителите ми. Няма две връзки, които да са еднакви. Защо тогава гледаме да ги уеднаквим?

— Нямах предвид еднакви — отвърна той, — а равнопоставени.

— Знам.

— Дълбоко в сърцето си двамата винаги сме били женени. Сега обаче ще имам същите основни права като нормалните. И застраховка, и наследствени права, и всичко останало. Знаеш, че ни се иска някой ден да осиновим дете. Много ме е страх, че ако нещо се случи с Тоби и не сме женени, откачените му родители ще се опитат да ми отнемат детето.

Тя го прегърна и се опита да прояви разбиране.

Оттогава се стараше да им влиза в положението. След няколко седмици момчетата отново пристигнаха за уикенда. Тя им приготви угощение: хляб с тиква и мъфини с боровинки, ребърца на скара,

огретен от картофи, зелен боб и ябълков сладкиш, лееше се червено вино. Цели два дни седяха на масата в кухнята, разлистваха сватбени списания, преглеждаха материали и идеи на лаптопите и планираха. Дан нарече кухнята „военния щаб“.

В едно от многобройните списания имаше публикация, наречена „Младоженческа гордост“. Кейт си беше въобразявала, че на сватбената индустрия ще ѝ бъде трудно да комерсиализира браковете между мъже, но се оказа, че греша: тук бе царството на реклами за избелване на зъби, за ботокс, за очна хирургия с лазер, защото никои не би и помислил да се яви на собствената си сватба с очила. Джеф се подразни, когато попадна на статия, озаглавена: „Моят голям, безумен, дебелашки меден месец: десет места по света, където посрещат гейовете с отворени обятия.“

— Я стига! — изсъска той. — Ще отида на меден месец, където ми е кеф.

Тоби погледна страницата и отбеляза:

— Това е практично. Има много места, на които ще се чувстваме неловко. Хората ще се държат враждебно с нас. Ти си от Източното крайбрежие и нямаш представа за какво става въпрос.

— Ало! Учил съм в чужбина, в Мадрид — рече Джеф и годеникът му изви очи.

Джеф беше сложил бележник в скута си и си записваше.

— Какво правиш? — полюбопитства Кейт.

— Това е булчинската ми тетрадка — обясни той.

— Какво?

— „Сватбеният бележник на Емили Поуст“.

Тя погледна Тоби, но той сви рамене.

— Я ми го дай — сопна се тя. Разлисти пастелните страници и с всяка записана задача тревогата ѝ растеше. Трябваше да се мисли за цветя, за сватбен уебсайт, за банда за тържеството и музика за церемонията, за картички с имената и разположението на гостите, за прибори и салфетки. Покани и подаръци за всички гости. Имаше и нещо, наречено оформление на масите.

— Имам чувството, че ще получа пристъп на паника, а не съм аз тази, която ще се омъжва — рече тя и посочи страницата. — Трябва да имаш телефон за спешни случаи за всяка от шаферките, да знаеш височината и теглото им и кога точно са пробите им.

— Ние обаче няма да имаме шаферки, така че можем да пропуснем тази точка — рече Джефри.

— Добре. — Тя обърна на друга страница. — Трябва да се подготвят лични торбички с подаръци за всеки гост и да им кажеш какви забавления предлага местността.

— Да, разбира се.

В неделя се поразходиха с колата и прегледаха петте любими места на Джефри, за да се уверят, че е направил най-добрия избор. Дегустираха предложенията на кетъринг фирма и бяха единодушни, че манията на готвачката е да тъпче храна в храната — домати, пълнени с шисо^[2] и усаби, смокини, пълнени с горгонзола, червени чушки, пълнени с пиле и ориз. Толкова много плънки се сториха прекалени на Кейт, но тя не го спомена пред Джеф, единствено пред Тоби.

— Може пък браковете да я дразнят — отбеляза той.

Кейт бе наясно, че сватбите са се превърнали в огромен бизнес: всеки път, когато пуснеше телевизора, попадеше на поредното предаване как да избереш съвършената рокля, съвършената тема, съвършената торта. Въпреки това остана потресена от разходите: празен хамбар, окичен с пъстроцветни светлини и нищо друго, струваше шест хилядарки на ден. Провинциална странноприемница искаше по двеста долара на човек за вечеря.

Докато работеше за благотворителна организация в Ню Йорк, често ѝ възлагаха да пише реклами за пресата, които да разкрият нуждата от дарения. Хората бяха по-склонни да дадат, ако си представяха за какво отиват парите им. Тя пък имаше лошия навик да екстраполира този факт в истинския живот. За цената на две вечери на тази сватба те можеха да си купят помпа за кладенеца, която щеше да осигури чиста вода за цялата общност, или да плати образованието за цяла година на шейсет ученици в бежански лагер в Кения. За цената на цветята можеха да купят хиляда мрежи против комари, които да предпазят хиляди камбоджанчета от малария. По време на едно проучвателно пътуване Кейт се запозна с майка на девет деца, която беше изгубила съпруга си и двамата си най-големи синове, на четиринайсет и дванайсет, заради тази страшна болест. Семейството имаше само една мрежа, достатъчно голяма, за да защити пет тела, затова всяка нощ жената трябвало да избере кои две от децата ѝ да спят отвън с нея. Пет долара бяха необходими, за да бъде спасен животът

им. Кейт изпразни джобовете си и даде всичко, което имаше, на жената и съседите ѝ. Когато видя радостта им, щом посегнаха за малките суми, тя се засрами от американските излишества. Сега си представи осемнайсетте великолепни аранжировки за маса, които Джеф планираше — рози, макове, хортензия и уханно мушкато, които на следващата сутрин щяха да бъдат изхвърлени в боклука. Догади ѝ се.

Разбираше, че хората не възприемат парите като нея. Джефри и Тоби бяха щедри и когато ги молеха да дадат, те даваха. Затова и никой не можеше да ги обвини, че харчат хиляди долари за сватба с двеста гости. Просто така се правеше.

Те искаха нещо в по-тесен кръг, може би за осемдесет души, но щом леля ѝ и чичо ѝ научиха за годежа, направиха списък от сто човека.

— Ти предполагала ли си, че нашите ще настояват да поканят хора на сватбата на сина си гей? — попита Джеф. — Татко вече стана член на програмата за отслабване „Уейт Уочърс“. Искане да свали дванайсет килограма. А пък мама се е наежила, защото тържеството няма да се състои в Ню Джърси. Каза ми, че било традиция сватбата да се организира в родния град на булката и хората щели да си кажат, че е много странно, че организираме всичко тук. Тогава ѝ обясних, че нямаме истинска булка.

Тоби изви вежди.

— Нима?

След този уикенд Джефри се вманиачи, също като останалите булки, които тя познаваше. Когато заговореше с него за нещо друго, той отвърщаше, че не може да се съсредоточи. Каза ѝ, че нощем лежи буден и мисли дали от кетъринга да поднесат скалопини като ордъовър, когато предлагат шампанското, или да изберат следващото по цена предложение и да разчитат на мини рула с омари. Дали не беше необмислено или дори глупаво, след като бяха толкова далече от океана? Той прекарваше часове наред над стари графики за определяне на времето и „Алманах на фермера“ онлайн, за да разбере дали ще вали.

Веднъж, по средата на телефонен разговор за болната им пралеля, той превключи на нещо ново:

— Бурканите „Мейсън Джарс“ са супер популярни в момента. Забелязала ли си?

— Какво? — попита тя.

— Хората ги използват за какво ли не по сватбите — и за свещи, и за коктейли, и за украса по средата на масата. Харесват ми, но не са ли вече банални?

Беше стресиран почти непрекъснато. Призна ѝ, че косата му започнала да пада и имало сутрини, когато се будел пъпчасал. Отиваше в офиса, но вместо да свърши някаква работа, започваше да рови в Гугъл като полудял, разглеждаше сватбените снимки на непознати, за да открадне някоя идея за цветята и осветлението. Губеше цели дни в TheKnot.com. Полудя по Принтерест, което си беше чиста проба онлайн сватбено порно: снимки на великолепни шатри и маси, голдън ретривъри с папийонки, обсипани с лунички дечица, които носеха пръстените, сякаш слезли от картина на Норман Рокуел.

Джеф не пропускаше да прочете блога, наречен „Почти госпожа“, за жени, които са развалили годежите си. Показа ѝ сайта, наречен „Сватбен вопъл“ — беше попаднал на него, докато търсеше съвети за тържеството. Бъдещите булки си имаха свой език, пълен с акроними: Б — булка, БС — бъдещ съпруг, СК — сватбен координатор, ЛС — луднала от страх, НД — насрочила дата.

Имаха си имена в профилите като Бъдещата госпожа Джонсън, а отдолу имаше брояч, който гласеше „Само X дни, докато се омъжа за голямата си любов“, а думите се носеха над ред танцуващи сърца. (Имаше и по-лоши попадения — розов метър, който се виеше като панделка и показваше свалените килограми и колко още трябва да бъдат свалени преди големия ден).

— Истинска трагедия е, когато започне да показва нула дни. Напомня ти, че ще настъпи момент, когато сватбата ще приключи и край — обясни Джеф и тя разбра, че е загубил битката.

Кейт също започна да разглежда такива сайтове. Освен въпросите за най-добрите свещеници или калиграфи, там споделяха как разбрали, че годениците им се срещали с други жени онлайн за секс, или признаваха, че искрицата между тях е угаснала точно две седмици след брака. След като започнеха да разкриват мъката си, просто не можеха да спрат — някои бяха омъжени от години и вече пишеха хроника на новото поколение. *Бъдещата госпожа Джонсън* се беше превърнала в *Майката на Лейла*.

Имаше нещо хипнотично в манията им за постигане на съвършенство — *Ще вали ли? Коя рокля да избира? Ще бъде ли вкусна храната?* — в най-тъмните им подозрения за любовта и живота и колко лесно всичко може да се разпадне. Кейт се питаше дали тъкмо това не е причината сватбите често да излизат от контрол. Може би целта им бе да те разсеят от страховете и несигурността?

— Дръж се мило с Джеф — инструктира я сестра ѝ по телефона една вечер. — Това е един от най-стресиращите моменти в живота. Казват, че е като да изгубиш родител.

Кейт се опита да прояви разбиране, въпреки това едва потискаше раздразнението си. Как така нормален човек изведнъж се превръщаше в булка зомби? Какво точно караше здравомислещи хора да се вълнуват чак толкова за едно петчасово парти? Малка, тъмна и много любопитна част от нея — същата, която се питаше какво ли ще стане, ако пробва хероин или изкреци в пълен театър — я караше да пожелае да преживее поне за кратко чувствата на този специален ден, за да разбере.

[1] Американска писателка. — Б.пр. ↑

[2] Мента. — Б.пр. ↑

1955 Г.

Значителна част от пазара всяка година се обновява от хора, които навлизат във възрастта за брак. Бъдещите продажби зависят от уменията да бъдат убедени милиони нови клиенти, че годежният пръстен с диамант е задължителен. Подобна цел не е краткосрочна, тъй като са необходими години индивидуалното мнение да се превърне в курс на действие — в нашия случай, в целенасочено търсене на годежен пръстен с диамант.

„Н. У. Еър“, Годишен доклад до „Де Беерс“, 1952 г.

По-възрастните хора — родители, други роднини и приятели — оказват неусетно, същевременно много силно влияние върху пазара. Тъкмо тяхното очакване, че символ на годежа ще бъде диамантът, ще окаже важно въздействие в опазването на традицията на годежния диамантен пръстен.

За да не позволим на младите да прекъснат традицията, имаме нужда от въпросните по-възрастни хора.

Целта на рекламата ни е да оставим у младите впечатление, че диамантът е единственият важен символ на любовта, заложен в годежните обещания. Въпросните млади хора трябва да се превърнат в целта на рекламата, но по такъв начин, че масовата публика да подкрепи традицията на диамантения пръстен.

„Н. У. Еър“, Годишен доклад до „Де Беерс“, 1966–1967 г.

В девет часа Франсес спря автомобила си пред колеж „Хавърфорд“. Ослепително слънце се промъкваше през мъглата и обещаващо топло, сухо утро. Как иначе? През дванайсетте години, откакто бе наета, нито веднъж не валя по време на излет на фирмата, за нейно най-голямо съжаление. Събитието се провеждаше всяка година във втория петък на юни. Студентите от „Хавърфорд“ си бяха заминали за лятната ваканция, а служителите на „Н. У. Еър енд Сън“

идваха за няколко часа игри и укрепване на служебните отношения. В този ден, още със събуждането, Франсес усещаше как гърдите ѝ се стягат. Ако имаше как, би предпочела да отиде на работа, но от „Еър“ се гордееха със „семејната“ атмосфера, която създаваха, а това включваше задължителното присъствие на излета.

Фирмата си имаше дамски баскетболен отбор, клуб по театрално изкуство, отбор по бейзбол и игрови клуб от всички отдели, все под крилото на фирмения Комитет по отдих и развлечения. На сутерена в сградата на „Еър“ имаше кафене, по чиито стени служителите от творческия отдел бяха нарисували прозорци и пердета. Тези елементи караха Франсес да се чувства като в гимназията, но не си позволи да го сподели с никого.

Не разкриваше много за себе си пред колегите, държеше се по-консервативно от тях. Винаги се отнасяше приятелски, но поддържаше професионална дистанция. Винаги приемаше покани за обяд, пиеше две мартинита и пускаше някой и друг майтап. С изключение на Дороти, никой не знаеше нищо за нея.

В далечината забеляза огромния банер за добре дошли, закачен на два бора, и масите с покривки на червено и бяло каре. Зави надолу по хълма към паркинга, където Хауард Дейвис и съпругата му Хана събираха момчетата си в червен ван. Хана ѝ помахаша и Франсес също помахаша в отговор.

Хауард беше красавец — висок и слаб като Джими Стюарт, неспасяем флиртаджия, макар да бе влюбен в съпругата си — дребна, поразително красива германка, която беше довел след войната.

В края на паркинга Мич Дънкан и съпругата му бяха застанали пред забита на дърво картонена табела, на която бе нарисувана стрела за волейбол. Жената клатеше глава и подрусваше дебело бебе. Мич беше старши автор на реклами, много избухлив. Никога не позволяваше негова идея да бъде подмината, ако преценеше, че е добра. Сега обаче само сви рамене и последва послушно жена си и децата към тентите на занаятите.

Том Уилямс слезе от един форд и присви очи, докато палеше цигара срещу вятъра. Съпругата му Джуди заобиколи колата, близна длан и приглади кичура коса над челото му. Том дори не реагира.

Франсес притисна уста с ръка. Беше свикнала да вижда тези мъже в различни ресторанти, докато обядваха, пиеха скоч с разхлабени

вратовръзки и пускаха мръсни шеги за задните части на машинописките. Сега обаче, докато ги наблюдаваше как се държат в присъствието на семействата си, се почувства странно. Беше смешно, бяха неузнаваеми. Тъкмо затова никога не бе имала желание да се омъжи. Нямаше намерение да изпълнява ролята на нечия женичка. Искаше да бъде себе си.

Паркира, слезе от автомобила, приглади предницата на тясната си черна пола и изпъна раменете на късата наметка. Не беше облечена съвсем като за пикник, но с Дороти си бяха уговорили среща с главния редактор на „Моушън Пикчър Мегазин“, който беше дошъл от Калифорния. Казаха на Джери Лок, че е напълно невъзможно срещата да се проведе на друга дата и се надяват да му осигурят статия „Денят, в който получих диаманта си: как шест актриси играха на «Рингинги-рае»“. Шърли Маклейн и Джейн Мансфийлд вече се бяха съгласили да участват. Работата на Франсес като автор на реклами бе да ходи на подобни срещи и, за щастие, Джери не протестираше.

— Добрутро, Франсес! — провикна се Том през паркинга.

— Здравсти! — провикна се в отговор тя. — Здравей, Джуди!

Джуди й помахаша, въпреки че на лицето й се беше изписало кисело изражение.

«Нали така се казваше?» Беше почти сигурна, че се казва «Джуди».

Всяка година, в деня на излета, Франсес се стараеше да е весела в компанията на съпругите на колегите си, правеше им комплименти за роклите и за очарователните, невероятно възпитани деца, викаше възторжено, когато недораслите изчадия влагаха всички сили и цялото си внимание в подхвърлянето на яйца, омаловажаваше гневните им изблици, когато някой неминуемо пристигаше последен в надбягването на три крака.

Повечето съпруги се държаха приятелски, макар да й беше ясно, че някои от тях я съжаляват, а тя, на свой ред, съжаляваше тях. Други пък се отнасяха към нея като към екзотично животинче — жена на четирийсет, която работеше наравно със съпрузите им и очевидно не проявяваше никакъв интерес към семейство и деца. Задаваха й глупави въпроси, като например на кого звъни, когато се натъкне на мишка или огромен паяк в мазето, и дали мъжете, с които ходи на срещи, не гледат на жената с кариера като на заплаха. (Не беше излизала на среща от

години и криеше този факт.) Канеха я на вечеря, за да похапне домашно сготвена храна, сякаш неомъжените жени бяха неспособни да си сготвят.

Някои пък се държаха направо противно.

— Мислят си, че се опитваш да се докопаш до съпрузите им — прошепна Дороти миналия път. — Има и по-лош вариант. Решили са, че съпрузите им те желаят.

За Франсес това беше нелепо. Поне сто пъти беше чувала въпросните мъже да я описват като обикновена и посредствена. Веднъж Рандолф Спиърс я определи като «симпатична към хубавка» и се предполагаше, че това е комплимент. Тя не правеше абсолютно нищо, за да промени мнението им. Обличаше се в тъмни, мрачни цветове с високи яки и не слагаше грим. С лекота можеше да надпие всеки от тях и те го знаеха. За колегите си Франсес бе почти мъж. Ако се държеше като момиче и я възприемаха като момиче, щяха да я изядат жива.

Бе уверена, че не е дала на нито една съпруга повод за тревога, но очевидно съществуваха неуверени жени. Джени Уелч беше такава — слабичка, дребна, с бяло-руса коса и вежди и четири малки бозави дечица, същите като нея. Тя, изглежда, бе убедена, че е въпрос на време Франсес да попадне под влиянието на прелъстителните умения на съпруга ѝ Ралф, трътлест тип от бизнес отдела, който отчаяно се опитваше да опази четирите останали косъма на главата си, сякаш те го поддържаха жив.

— Според мен не е естествено жена на определена възраст да иска по цял ден да работи в претъпкан, задушен офис наравно с мъжете — заяви Джейни миналия юни, когато много добре знаеше, че Франсес ще я чуе. — Има нещо неприемливо в това, нали така?

Два месеца по-късно Франсес никак не се трогна, когато видя Ралф Уелч да прегръща секретарката си на закътана маса в «Шойър».

Истината бе, че тя никога не бе искала да се омъжи и да има деца. Като момиче не виждаше как ще се измъкне. Докато растеше, си имаше бездетната леля Дорийн. Всички се държаха така, сякаш леля Дорийн е луда, задето е предпочела да остане стара мома, да чете романи и гушка пухкавите си декоративни кученца пред семейния рай. Единствените жени в семейството, които имаха право да останат неомъжени без всякакво подозрение, бяха монахини.

— Кой ще вземе Дорийн за Коледа? — попита майка й веднъж.

— Горката Дорийн. Какво ли ще стане с нея? — бяха повтаряли у тях повече пъти, отколкото можеше да преброи.

Дълго време Франсес вярваше на казаното от тях, но когато стана тийнейджърка, забеляза, че леля Дорийн е съвсем доволна от живота си. Истината бе, че останалите не разбираха как е възможно. В този миг Франсес се почувства свободна.

Когато се премести с родителите си в Пенсилвания, веднага след като завърши гимназия, тя си намери работа в местен вестник и започна вечерен курс към школата по реклама и журналистика «Чарлс Морис Прайс», а в съботните сутрини посещаваше университета на Пенсилвания, където се записа във всички курсове по английски език, които предлагаша. Както и останалите курсисти, тя възнамеряваше да напише великия американски роман. Чрез «Чарлс Морис Прайс» получи първата си работа като рекламен мениджър на обувки за разходка «Стайгър». Когато ангажиментът ѝ там приключи, постъпи в малка агенция в Уилмингтън, където се занимаваха с какви ли не дребни поръчки.

Целта ѝ беше да работи във Филадельфия, а за «Еър» не бе и помисляла. Тази компания беше твърде голяма и внушителна. Франсес предпочиташе да работи в някоя малка агенция, където да върши всичко. Ето че през 1943-та потърси място в такъв офис и шефът остана изключително впечатлен от работата ѝ.

— Според мен мястото ти не е тук, но преди да ти дам отговор, искам да отидеш в «Еър».

Изпрати я при Джордж Сесил, шеф на отдела по писане на реклами, или при самия Хари Батън. И така, тя позвъни от телефонна будка в Уилмингтън и разговаря с някой си Пиърс Къминс, втория след Сесил. Той каза, че господин Сесил бил в отпуск по болест, затова щял лично да поговори с нея. Човекът обаче ѝ беше казал да се срещне със Сесил или Батън, затова тя затвори и пусна нова монета в апарата, за да говори с господин Батън. Свърза се с него.

— Всъщност тъкмо останахме без една от жените, които пишеха реклами. Може да се окаже, че се интересуваме. Позвънете на Пиърс Къминс.

Срещата ѝ с Къминс беше насрочена за един петък през юли, но когато отиде, него го нямаше. Затова пък Сесил беше на работа. На

Франсес вече ѝ беше писнало да я подмятат. Не проявяваше достатъчно здрав разум и не се страхуваше от тези мъже. Всъщност не се страхуваше от никого.

Нахлу в кабинета на Сесил.

— Аз съм новият ви писател на реклами. — Нямахше намерение да приеме работата, но те бяха възхитени от мострите, които им бе предоставила, и ѝ предложиха поста веднага, със заплата от сто и четирийсет долара на седмица.

Беше подчинена на белокосата Бети Кид. Франсес я харесваше, но чакаше с нетърпение деня, когато Бети ще се пенсионира и всичките ѝ поръчки ще бъдат предадени на следващите по ранг. Денят настъпи след година и Франсес усети, че това е началото на кариерата ѝ.

Оттогава светът около нея разцъфтя. Имаше си чудесна група неомъжени приятелки. Ходеха на ски във Върмонт и Квебек, излежаваха се по плажовете на Мексико. Работата ѝ беше натоварена: след дванайсет години в «Еър» тя беше главен текстописец, най-високият пост, който жена можеше да заеме в творческия отдел. Участваше активно в мероприятията, организирани от църквата. Живееше сама в апартамент на Дрекъл Хил. Преди години си купи дог, Чарлс, от приятел на майка ѝ, който отглеждаше кучета. През уикендите го водеше във фермата на родителите си и го пускаше да тича на воля, докато тя яздеше коне и помагаше на майка си с най-новата партида новородени козлета. Родителите ѝ бяха в началото на седемдесетте. Болеше я, когато виждаше, че остаряват. Като цяло обаче беше щастлива с живота, който водеше.

По време на войната изпращаше подаръци на всички роднини в Хамилтън: стоки и продукти с купони, които струваха луди пари във Филадельфия и не се намираха в Канада. Найлонови чорапогащи в точен размер за лелите си, термофор за бременната си братовчедка, бонбони за всички деца. Гордеше се, че разполага с пари и не ѝ се налага да пита когото и да било как да ги похарчи.

Сравнително рядко си спомняше, че останалите я намират за странна. Случваше се по празници, когато ходеше на гости на братовчедите си в Торонто и ги наблюдаваше как се суетят около децата си, или по време на фирмения излет, когато усещаше, че другите жени я наблюдават, преценяват и съдят мълчаливо.

Тази година обаче не ѝ пукаше. Тази година излетът нямаше да бъде просто няколко часа, които ѝ се налага да изтърпи, а начин да постигне важна цел. Беше стояла до късно, за да репетира какво ще каже на Хам Патърсън, щом остане насаме с него.

Пое бавно надолу по хълма, като вдъхваше сладкия, ароматен въздух, и се огледа за Хам. Отправи се към поставени близо една до друга маси на тревата пред просторно каменно общежитие. Имаше кутии с понички и термоси кафе. След няколко часа щяха да бъдат заменени с бургери и хотдози. Мъжете щяха да започнат тайно да си подават фласки с уиски, а тя щеше да се упреква, че не се е сетила да си донесе.

Взе чашка кафе с надпис «Хилс Брос», изпечено от една от съпругите. След това седна на пейка. Това бе един от малкото случаи всяка година, когато усещаше колко е необичайно положението ѝ. В офиса бяха сами, всеки беше отделна личност — да, много добре знаеше, че след работа се прибират у дома при семействата си. Никога обаче не ѝ минаваше през ум колко е различна. Самотна ли беше? Не, не беше това. Да си сама бе истинско изкуство, което тя владееше до съвършенство. Понякога обаче беше приятно да си част от отбора. Тръсна глава при тази мисъл. «Част от отбора. Много романтично, Франсес!»

Наблюдаваше момиченце на четири или пет, което се занимаваше много старателно в края на бейзболното игрище и, без да каже и дума, посипваше с пясък косата на малкото си братче. Франсес се огледа с безразличие за възрастен, на когото да каже, но просто извърна очи и отпи глътка кафе.

Запали цигара и запуши бавно, за да успокои нервите си.

— Как е? — попита някой.

Тя вдигна поглед към изправилия се пред нея Пол Дароу. Той беше чудесен човек, всепризнатият най-добър директор на творчески отдел в цялата страна. Изготвяше оформлението на всички реклами за «Де Беерс», които тя пишеше, макар да не се виждаха често на работа. Пол беше нисък и не спираше да мига. Понякога ѝ беше трудно да се съсредоточи над думите му заради цялото това мигане и факта, че пушеше пурата си толкова близо до края, че човек можеше да се закълне, че я е изял.

— Хубав ден, нали? — попита той.

— Страхотен.

Побъбриха няколко минути и той се отправи към тенис кортовете.

След известно време, най-сетне, Хам се показва на пътеката. Съпругата му, Мег, го следваше на няколко крачки, понесла тенджера. Беше облечена с три четвърти панталони с висока талия, а косата ѝ бе вързана с кърпа. Франсес обожаваше и двамата. Хам беше сладур на двайсет и девет, с гръмък смях. Жена му беше невероятно забавна и тя също харесваше Франсес. Бяха се опознали на коледното тържество на фирмата и по време на няколко дълги вечери с клиенти.

Беше очевидно, че двамата умират един за друг, но нямаха деца, което бе необичайно за хора, женени от няколко години.

Франсес се изправи.

— Търсих ви!

Мег я целуна по бузата.

— Много се радвам да те видя. Франсес. Изглеждаш чудесно.

— Не си ли облечена малко по-официално, отколкото трябва? — попита Хам.

— Ами и ти си един — сряза го съпругата му и го перна с ръкавица. — Така ли се говори с дама?

Франсес се усмихна.

— Следобед имам малко работа. Среща.

— В деня на фирмения излет? — продължи Хам. — Не разбираш ли, че това е светотатство?

— Да, отборът по голф ще трябва да се справи и без мен.

Лицето на Хам засия.

— Тази година голф ли ще има?

— Едва ли. Но като спомена...

Това беше шансът ѝ! Хам обаче я прекъсна.

— Франсес, тъкмо разказвах на Мег как си се запознала с Мерилин Монро.

— Наистина ли? — попита Мег и на лицето ѝ се разля прекрасната ѝ усмивка.

— Да — отвърна Франсес. Не се бяха запознавали, но бяха в една стая, при това съвсем близо. — Благодарение на диамантения ни клиент.

— «Де Беерс» — уточни Хам.

Франсес кимна.

— Нали помниш мелодията от «Мъжете предпочитат блондинки»? «Диамантите са най-добрите приятели на жените.»

— Разбира се! — отвърна Мег. — Ти ли го написа?

— Не, мила. Аз пиша текстове за реклами, не за песни. Преди няколко години гледахме Каръл Чанинг да изпълнява песента на «Бродуей», това е всичко — изясни Франсес. — С Дороти Дигнам бяхме на премиерата. Още от самото начало на представленията Дороти започна да популяризира идеята на песента. Когато същото лято всички модни редактори дойдоха в Ню Йорк, за да видят есенните модели, една вечер ги заведохме на представлението, след това отидохме на ресторант и там се снимаха с Каръл Чанинг. Тя беше с оригиналната диамантена тиара на императрица Жозефина. Събитието пожъна огромен успех.

— Колко забавно!

— Да, а когато разбрахме, че ще направят филм по пиесата, убедихме хората от «Фокс» да дадат на Мерилин Монро истински диаманти за снимките. Не мога да си припиша славата. Дороти го измисли. Та двете с нея отидохме в Калифорния и се позабавлявахме славно.

— О! Нямах представа, че си правила подобни неща.

— Дотогава не бях.

Франсес си спомни как седеше на пълната с мъже маса, тя в единия край, Дороти — в другия, и как се опитваше да обясни защо е по-разумно да се използват истински диаманти вместо имитация. Помещението беше задимено, някой бе разлял Мартини по тъмния килим, а тя се питаше дали планът им ще сполучи.

Дороти бе все още красива, въпреки че Франсес подозираше, че е в края на петдесетте. Винаги бе като слязла от корицата на списание, с широкопола шапка с перо, дори в офиса. Даваше един съвет на всички нови момичета: «Жените в рекламата трябва да се държат надменно и никога да не си позволяват да остават без грим и червило.» Освен това, обичаше да им натяква, че ако «Еър» искат най-обикновен текстописец, ще си наемат мъж. Вземат жени, които да пишат реклами за жените, тъй като са наясно какво точно искат те. На теория поне беше така.

— Сега вече е нещо обичайно — продължи Франсес. — Даваме диаманти на актрисите за връчването на наградите на Академията, за конните надбягвания в Кентъки и за какво ли още не. Понякога клиентът плаща да покажат накитите му в някой филм или за удоволствието да бъдат носени от Елизабет Тейлър.

— Как се помага на клиента, след като името му не се споменава? — попита Мег. — Помня онази част от филма, когато Мерилин пее — тя зае поза и започна с дрезгав, дълбок глас: — «Тифани», «Картие». Говори ми, «Хари Уинстън», разкажи ми всичко.“ Обаче не спомена „Де Беерс“.

Хам се разсмя.

— Държа да подчертая, че ми хареса, каквото и да беше.

— „Де Беерс“ притежават почти всички диаманти в света — обясни Франсес. — Глас в полза на диамантите е глас за тях. — Те доставят камъните в „Тифани“ или „Хари Уинстън“.

— Я! — възкликна Мег. — Колко хитро.

Беше очевидно, че ѝ е много интересно. Тя беше умно момиче. Франсес се питаше какво прави у дома по цял ден, докато Хам е на работа. Мег беше традиционалистка, но преди да се омъжи, беше работила като стюардеса. Веднъж призна пред Франсес, че ѝ се иска отново да работи, поне докато не роди, но фирмата имала много строги правила и категорично отказвали да назначават омъжени жени.

— Летях на девет километра височина, а сега Хам не ми позволява дори да шофирам — оплака се тя, но се засмя, сякаш не я вълнуваше особено.

— Какво представлява Мерилин? — попита сега.

Франсес се замисли.

— Забележителна, разбира се. Срамежлива.

— Срамежлива ли? Мерилин Монро ли?

— Да. Джейн Ръсъл я придружаваше всяка сутрин на снимачната площадка. Изпитваше ужас от камерите.

— Горкичката.

Продуцент, приятел на Дороти, ги бе поканил да гледат една от сцените. Стояха в тъмното, стиснали клипбордовете си, заобиколени от хора от екипа. Всички зяпаха. Беше невероятно! Жени с впити черни дрехи висяха от полилеите. Красиви момичета в бледорозови бални рокли се въртяха в ръцете на красиви младежи. Мерилин Монро беше

в центъра, в наситенорозовата си копринена рокля и ръкавици, накичена с диаманти. Спускаше се по червено стълбище, заобиколена от момчета във фракове, и повтаряше „Не, не, не, не“ с тъничкия си бебешки гласец. След това превключи на жива оперна песничка, като първаше с ветрилото си строилите се в редица потенциални ухажори, докато те не се простреляха в главата и не тупнаха на пода.

По-късно, между заснемането на сцените, Франсес остана да наблюдава Монро и Ръсъл, седнали на същите стълби. Монро отпиваше от бутилка кола, а Ръсъл проверяваше пудрата си. Дългите им крака сякаш бяха поникнали направо от обсипаните с пайети полички.

Когато отиде да гледа премиерата на филма, Франсес остана на мястото си дълго след като включиха осветлението. Тя бе присъствала. Беше видяла как става всичко. Колко други можеха да се похвалят със същото?

— Франсес написа мотото на фирмата: „Диамантите са завинаги“ — напомни Хам. — Много добре казано. Кога го написа? Минаха ли вече пет години?

— Осем.

— Цели осем! Още го използват.

Мег не скри, че е впечатлена.

— Обзалагам се, че така си станала звездата на отдела за реклама.

— Ами.

Франсес беше получила малък бонус за рекламата и ѝ бяха казали, че сър Ърнест е доволен, но това бе всичко. Никой не вдигна шум около постижението ѝ. То беше просто част от работата.

Докато седеше в киното и гледаше как Мерилин Монро пее, тя забеляза фраза, която много наподобяваше на нещо, написано от нея, само че не достатъчно изпипано: „Времето тече, младостта си отива и когато се превиееш, не успяваш да се изправиш. Независимо дали те боли гърбът, или коленете, ти се изправяш, когато заставаш пред «Тифани»... Диамантите са най-добрите приятели на жените.“

Да, това беше идеята — че диамантите ще надживеят любовта. Младостта също щеше да остане в миналото.

Мег носеше огромен кръгъл диамант на безименния си пръст. Напоследък почти всички момичета имаха такива. Всеки осем от десет

американски булки. Когато Франсес ги забелязваше — в магазина или в църквата, — я завладяваше гордост. Те не знаеха защо искат диаманти, въпреки това ги искаха. Нямаше такава традиция, не и установена. Но тя ги беше убедила в обратното.

Само в две години продажбата на диаманти не бе надвишила миналогодишната: броят на браковете се беше покачил през 1946-а, но през 1948-а започна да спада и това съвпадна със страха от рецесия, който понижи малко продажбите. Налагаше се да подхождат творчески. Когато осъзнаха, че пазарът на годежни пръстени зависи от броя на момчетата, които се омъжват през дадена година, те насочиха вниманието си към нещо по-разтегливо, което нарекоха „Диамантите на зрелостта“. Те се делиха на две категории: бижута за годишнини и други събития, както и закъснели годежни диамантени пръстени за вече женени хора, които така и не бяха получили диамантен пръстен или искаха да подменят малкия камък с по-голям.

През 1950-а, когато момчетата започнаха да заминават за Корея, продажбата на годежни диамантени пръстени надигна глава и оттогава се повишаваше с всяка година. Повечето бижутерийни магазини продаваха пръстени от по два карата или по-големи — седемдесет процента повече в сравнение с няколко години по-рано. Диамантените халки също добиха популярност. Трийсет процента от днешните американски булки носеха и диамантена халка, и пръстен с диамант.

Скоро „Еър“ щеше да започне първата си международна кампания за „Де Беерс“ в опит да разпространи традицията на диамантения пръстен по цял свят.

Продължиха да упорстват с идеята за диаманта като подарък и като закъснял годежен пръстен, тъй като пазарът се състоеше главно от двойки по на четирийсет и по-възрастни, с по-добра покупателна способност от средните младоженци. Те добавяха списания към обичайните издания, които четяха заможните хора, като „Таун енд Кънтри“, „Нюйоркър“, „Нюзуик“ и „Тайм“.

Джери Лок четеше „Теория на незаетата класа“ на Торстайн Веблен^[1] и призна, че му хрумнали много идеи.

— Нарича се „потребление на изключително скъпи стоки с цел парадирание“ — обясни ѝ той. — Трябва да промоцираме диаманта като нещо задължително, благодарение на което човек може да покаже благосъстоянието си.

Джени ѝ подаде докладна с подробностите. Франсес наведе глава и видя описание на тона, който искаше да предаде: „Трябва да носи аромата на скъп вълнен костюм, на стара кожа, на лакирано дърво, задължително за престижен клуб.“

И така, направиха серия снимки на преуспели мъже в хубави костюми с предложения като: „Никой друг подарък не ви разкрива толкова добре. Вашият безупречен вкус... Вашето нежно внимание... Вашият неповторим усет за качество... Вашето място в света“.

Имаше и още: „Диамантът, най-забележителният от всички скъпоценни камъни, умело подчертава силата на предаността ви“.

Франсес не беше сигурна дали диамантът е по-ценен от останалите камъни, но след като написа това изречение, то се превърна във факт.

Искаха средният човек и момичето му да виждат диаманти навсякъде. Дороти притежаваше невероятното умение да вмъква реклами за диаманти в пресата. Поне веднъж в месеца пускаше каре във всички вестници с тираж над петдесет хиляди, които слагаха снимки на страниците, посветени на модата. В тези карета имаше фотографии на последните модни тенденции при диамантите, често придружени от статия. Тя редовно изпращаше в пресата интересни клюки за филмови звезди и техните диаманти. Тези материали излизаха всяка седмица в цялата страна и бяха представяни като новини.

Всяка Коледа тя неочаквано се появяваше като гост писател на страниците, посветени на жените, под името „Даймънд Дог Дигнам“. На пръв поглед тези статии бяха посветени на факта, че през декември се продават повече диамантени пръстени, отколкото през останалите месеци. Само че Дороти не пропускаше да вмъкне нещичко за знаменитостите: „Ценностите са в малки опаковки, понякога дори в необикновени. Франк Синатра, обзет от нежната романтична любов, подари на Нанси диамантен часовник гривна в пакетче от желирани бонбонки за десет цента. Елън Лиман Маклъски, известната нюйоркиска дизайнерка по вътрешно оформление, веднъж създаде мъничка елха, която бе поднесена на подноса със закуската на съпругата на клиент. На елхата имаше едно-единствено украшение — диамантена панделка.“

Дороти беше готова да пробва всичко, за да направи рекламната кампания по-забавна. Тя беше човекът, решил да продава автомобили „Форд“ на жени с помощта на парижки модни ревюта, в които манекенките се бяха облегли или изтегли върху колите. Сега всяка година играеше ролята на домакиня на изложения на диаманти в Ню Йорк и Париж. Уреждаше диаманти да бъдат представени на кориците на списания и по телевизията. Убеждаваше крупни рекламодатели да отразят диамантите в своите реклами, за да започнат хората да ги свързват с луксозни стоки.

Дороти дори се беше обърнала към британското кралско семейство, тъй като те проявяваха открит интерес в рекламирането на най-важната стока за износ от Южна Африка. Тя пишеше десетки материали за слабостта им към диамантите. През 1952-ра, по време на посещението на бъдещата кралица Елизабет II в Америка, благодарение на „Де Беерс“ Дороти беше единственият човек, който разполагаше със снимки на всички бижута, които височайшата особа щеше да донесе. Пътува с кралския влак и всеки ден изпращаше сведения до „Асошиейтед Прес“. Скоро след това ѝ предложиха да напише материал за коронацията, като обърне специално внимание на скъпоценните камъни в британската корона. Получиха се над триста запитвания и историята беше пусната за милиони читатели. Хитрот начало на Дороти бе разсмяло Франсес. „Говори се, че когато малкият принц Чарлс видял майка си, младата кралица Елизабет да позира на фотограф с диамантената си тиара, той прихнал, посочил я и попитал: «Каква е тази смешна шапка, мамо?».“

Бумът на изселване в покрайнините бе наложил тенденция към по-небрежно облекло, а възможностите хората да си слагат диамантите, за да ги видят с тях в ежедневието намаляваха. Така че тяхната работа беше да убедят жените, че всички виждат диамантите на дамите, които бяха техни идоли. Когато ставаше въпрос за диаманти, Дороти все повтаряше: „Големите помагат да се продадат малките.“

Франсес създаде цяла кампания около светски дами и това ѝ докара може би най-голямото главоболие в кариерата. Тайничко наричаха тези хора „примери“ за средната класа, ала тя спокойно можеше да им лепне няколко други определения по свой избор. Всички те имаха собствено мнение как трябва да се обличат и да

позират. Всяка реклама в серията представляваше портрет на булка, която се перчеше с диамантения си пръстен, като държеше или ветрило, или цигара, или нещо друго. След това беше написано името ѝ, дали е омъжена, и звучеше по следния начин: „Госпожа Уошингтън Ъвинг, бивша госпожица Франсис Шмидлап от Ню Йорк, нарисувана от Джералд Брокхърст.“

Брокхърст беше художник с име в светските среди. Беше рисувал дами като Марлене Дитрих и херцогинята на Уиндзор, затова момичетата нямаха търпение да нарисува и тях. След като една от рекламите беше вече готова и одобрена, моделът позвъни на Франсес в истерия, за да ѝ съобщи, че годежът е развален.

— Моля ви, не сваляйте рекламата — подсмърчаше тя. — Много ви моля! Ще се сгодя отново, преди рекламата да излезе.

Под всеки портрет се мъдреха изпълнените с надежда, но и поучителни думи на Франсес: „В неповторимите отблясъци на годежния диамантен пръстен се отразяват радостта и красотата от най-сериозното и искрено обещание, давано в живота. Традицията зарежда вашия диамант със специално единствено за вас значение и макар и скромнен като цена, той трябва да бъде внимателно избран. За тази цел, ви е необходим съветът на доверен бижутер.“

Всички бижутерийни магазини в страната се облагодетелстваха от рекламите на „Де Беерс“, от „Тифани“ до малки семейни магазинчета в Арканзас. „Еър“ разработи „Диамантена служба за промоции“, за да повиши интереса към диамантите, с помощта на какви ли не трикове.

Серията лекции беше съществена част от всичко това. Още от 1944-а Гладис Ханафорд говореше пред младежи в гимназии, колежи и в женски клубове. Представяше идеите си пред десет хиляди студенти на седмица. Двете с Дороти бяха написали серии лекции за различни специалности: геология, гемология, бизнес икономика, география, мода и стил, търговия на дребно, подбор и аранжиране на стоки в магазин и дизайн. В зависимост от името на курса или специалността, Гладис винаги насочваше разговора към годежния диамантен пръстен.

Подбираше теми като „Кой определя модата при диамантите“, „Историята на известни диаманти“, „Тайни на диамантените експерти“ и „Диаманти с минало“ и носеше мостри на скалната формация, в която са били открити диаманти, необработени скъпоценни камъни и

най-важното — съвременни годежни пръстени, които момичетата можеха да пробват.

Очакваха огромен брой бракове през шейсетте след бейби бума през четирийсетте и съвсем не беше рано да започнат да въздействат на бъдещите булки и младоженци.

Мег Патърсън докосна Франсис по рамото.

— Ще дойдеш ли да поиграем крикет?

— С удоволствие.

Тримата тръгнаха по тревата и Франсес най-сетне започна да ги обработва.

— Е, значи сте в „Мериън“, нали?

Този път ги прекъсна онази змия Джейни Уелч и противните ѝ деца, които също искаха да играят. През следващите два часа Франсес трябваше да се усмихва през стиснати зъби.

По време на обяда Хари Батън изнесе пред събралите се обичайната си реч.

— Не мога да ви опиша колко съм горд, че съм председател на тази велика фирма, новатор в рекламния бизнес с централа в най-великия град на света: Филадельфия.

Повечето хора се развикаха възторжено, аплодираха, но Франсес забеляза, че някои от момчетата от Ню Йорк извиват очи с неприкрита досада.

Батън беше станал президент през 1937-а и беше повишен до председател преди няколко години. Бе започнал във фирмата като момче за всичко и си беше проправил път до отдела за реклама. Беше маниак на тема Филадельфия. Харчеше всичките си пари и отделяше цялото си свободно време, за да купува къщи в града около Уошингтън Скуеър, и подкрепяше най-популярните местни политици.

Батън не даваше пет пари какво става в Ню Йорк. Рекламният бизнес бе започнал да се променя, така че някои бяха убедени, че е особено важно да са там. Той обаче не виждаше причина „Еър“ да се променя. Бяха най-добрите в бизнеса и така беше открай време.

Гордеше се, че не е въвел отношението, типично за агенциите в големите градове, най-вече нюйоркските. „Еър“ бяха базирани там единствено бизнес страната от дейността си. Ако някой се осмелеше

да спомене Манхатън в присъствието на Батън, той се нахвърляше на некадърниците в „Джей Уолтър Томпсън“, които бяха много далече от действителността в Америка. „Трябва да влезете в главата на потребителя! Трябва да пожелаете същото, което той желае, и да разберете защо го иска. Защо според вас всички рекламни агенти на Мадисън Авеню са били на Кони Айленд? Те не са истински американци, това е истината. Как мислите, получихме телефонната система? Ние сме единствените в този бизнес, които не са социалисти!“

На Франсес ѝ се струваше, че вечно се опитват да докажат, че Филадельфия е по-близо до нийоркските клиенти, отколкото нийоркските агенции. Миналата година бе работила по поръчка на „Левър Брадърс“. Наложил се да замине за Ню Йорк и да представи идеята си, да изслуша производителя. Върна се късно у дома, след полунощ. На сутринта трябваше пак да бъде в Ню Йорк, за сутрешното кафе.

Батън продължи:

— „Н. У. Еър“ е създадена през 1869-а от Франсис Уейланд Еър. Кръстил фирмата на баща си, провинциален учител. През 1892-ра Еър назначил писател на пълен работен ден и това било началото на първия отдел за рекламни текстове на агенцията. Някои от вас, млади хора, вероятно не знаят, че преди началото на нашия век рекламодателите сами пишели текстовете си и работата на агента била да посредничи между издателя и клиента. „Еър“ промени това. Нашият творчески отдел е първото от дълга серия нововъведения. „Еър“ е първата агенция, която урежда радиопредаване от името на клиент, през 1924-а. Ние сме първата агенция, която работи в телевизията. Преди десет години започнахме да излъчваме телевизионни материали за „Атлантик Газолин“, „Гудиър Тайър енд Ръбър Къмпани“, „Ей Ти енд Ти“, „Юнайтед Еърлайнс“, агенциите за набиране на доброволци за армията и военновъздушните сили и други.

Франсес въздъхна. Всички бяха чували тези факти. След половин час трябваше да тръгне, а още не бе намерила подходящ момент да помоли Хам.

— Нямаше да постигнем успех, ако не беше интегритетът ни — продължи Батън. — Открай време се въздържахме да използваме звездите като притегателна сила или да се възползваме от

несигурността на хората. Някои в бизнеса може и да ни наричат скучни досадници, но истината е, че ние просто се опитваме да избегнем капаните на рекламата и да представяме истината.

Гръмнаха бурни аплодисменти. Франсес се съмняваше, че някой се е трогнал от казаното; хората нямаха търпение той най-сетне да млъкне, за да си хапнат на спокойствие. Макар тя да мислеше, че всички се гордеят с работата си в „Еър“, беше хубаво да знаят как и кога е започнало всичко и как агенцията е успяла да се задържи на върха. Оплаквания, разбира се, имаше, също както човек се оплаква от собственото си семейство. Не бяха обаче недоволни или възмутени.

Усети, че някой я докосва по гърба, и се обърна към Дороти — стиснала яйце в ръка, нахлупила прословутата си шапка, с дълга разкроена пола, стегната на талията.

— Досадници, нали? Тези типове са най-обикновени досадници. Не ги издържам!

Намигна и лапна яйцето.

Франсес я прегърна.

— Боже, как се радвам да те видя, миличка.

— И аз се радвам. Да ти кажа ли някои от последните въпроси, които момчетата в Ню Йорк ми задаваха? Така времето ще мине по-бързо.

— Разбира се.

Дороти извади лист от джоба си, разгърна го драматично и прочисти гърло.

— Жените занимават ли се с производството на покривала за автомобили? Каква е разликата между парти и купон? Жената знае ли кога трябва да се смени маслото? Какво се подарява на момиче, което е завършило образованието си в манастир? Колко високи са средните токчета? Дали мъжете някога ще започнат да използват пудра с телесен цвят? Какво ще си помислиш, ако видиш кон в реклама за спално бельо?

Двете избухнаха в смях. Никой не разбираше ежедневието на Франсес по-добре от Дороти.

Дороти ѝ бе казала за заплащането. Никой в „Еър“ не коментираше колко пари изкарва и Франсес дори не се замисляше за това. Една вечер в Ню Йорк преди няколко седмици Дороти ѝ каза след коктейлите:

— Ти знаеш ли, че изкарваме половината от сумите, които плащат на мъжете? Освен това ни държат настрана от сериозния бизнес. Всички най-важни срещи във фирмата се сключват на игрището за голф в „Мериън“.

— „Мериън“ ли?

— Ами да. Онова, което те определя като водеща личност, е членството в голф клуб „Мериън“ или в клуба за крикет „Мериън“. А всички ръкопляскаат на мъжете, които членуват и в двата. Повечето господа от ръководния състав на „Еър“ са членове.

Същата вечер Франсес се замисли над въпроса с парите. Общият консенсус в бизнеса беше, че жените са след мъжете. Наемаха ги единствено за да работят по дамските продукти, които мъжете не разбираха, и затова им се плащаше по-малко. Тя реши, че не може да направи почти нищо по въпроса, но непрекъснато мислеше за онова, което Дороти каза за „Мериън“.

На следващия ден отиде право в кънтри клуба.

Беше, меко казано, лъскаво място. През 1950-а тук се беше провел общоамериканският турнир по голф. Голямата сграда беше с табела „Частен имот“. Франсес обаче никак не се стресна. Замисли се за роднините си в Канада — тези хора — не бяха с нищо по-добри от тях. Пресече голямата трапезария с ориенталски килим и плюшени столове. На едната стена имаше камина, а точно срещу нея бе закачен трофей.

В администрацията на горния етаж помоли да се срещне с управителя. Кльоцав мъж с очила излезе от съседен кабинет и я посрещна топло.

— Искам да стана член — започна тя направо.

— Добре, отскоро ли живеете в района?

— Не, господине, живея тук почти цял живот.

— Чудесно. — Той извади химикалка, сякаш се канеше да записва. — Как се казва съпругът ви, госпожо?

— Нямам съпруг.

Мъжът изпухтя.

— Моля да ме извините, госпожо, но всички членства тук са за мъже.

— Познавам жени, които членуват тук. Роуз Джаксън. Мег Патърсън.

— Да, но съпрузите им също са членове. Никога не сме имали сама жена.

— Както баща ми обича да повтаря, за всичко си има пръв път.

Той се усмихна предпазливо.

— Тук, госпожо, нещата не се променят много. Членовете ни харесват тъкмо това.

— Така ли? — Тя прокара облечен в бяла ръкавица пръст по ръба на бюрото. — И как трябва да постъпя, ако искам да стана член?

— Трябва ви поръчител, но едва ли някой ще изяви желание да направи подобно нещо.

Тя веднага си помисли за Хам.

— Ще видим — отвърна тя. — Благодаря ви, господин...

— Адамс — представи се той. — Флойд Адамс.

— Ще се видим отново, господин Адамс.

Когато тя се обърна, за да си тръгне, той заекна.

— Дори да намерите някого, бордът ще трябва да разгледа кандидатурата ви. Досега не е правено подобно нещо. Дори да ви одобрят, жените тук нямат право да гласуват. Това не подлежи на коментар. Противоречи на политиката на клуба.

Тя усети тръпка на въодушевление. Значи той обмисляше желанието ѝ.

— Много добре.

— И не можете да играете голф с мъжете, разбира се. Това е против правилата.

— Разбира се. А ще ми бъде ли разрешено да дишам същия въздух, или и това противоречи на правилата?

Той се подсмихна, докато тя излизаше.

Беше решила, че пикникът на фирмата е най-подходящото място да помоли Хам и Мег да ѝ станат поръчители. Сега обаче не ѝ оставаше време.

— Чакай ме при колата ми след десет минути — помоли тя Дороти.

— Дадено. Нямам търпение да се измъкнем, Фран! Може да отида на паркинга още сега и да се помотая там.

Франсес откри семейство Патърсън край едно дърво — ядяха бургери от картонена чиния.

— Трябва да ви помоля за огромна услуга — рече тя.

Хам я погледна с тревога.

— Така ли?

— Е, не е чак толкова голяма. Просто идея, която ми хрумна. Знаете, че обичам голфа и съм едно от момчетата в „Еър“. Искан ми се да стана член на „Мериън“.

Хам се разсмя. Не бе очаквала подобна реакция, но продължи да настоява:

— Казаха ми, че имам нужда от поръчител, и си помислих, че вие можете да ми помогнете.

Хам явно предпочиташе да е където и да било другаде, само не и тук.

— Доколкото ми е известно, там няма други сами жени — каза той.

— Знам.

— Няма ли да се чувстваш неловко?

— Не бих казала.

— Говори ли с администрацията на „Мериън“? Те разрешават ли?

— Обещаха да помислят. Първо обаче ми трябва поръчител.

— Хм — намръщи се той и тя разбра, че иска голяма услуга. На мъжете от „Мериън“ може би нямаше да им е приятно тя да се мотае около тях и той не искаше да е отговорен за присъствието ѝ.

— Може ли да си помисля? — попита Хам.

— Разбира се.

Франсес целуна Мег по бузата и тръгна към автомобила си. Не беше плакала от цяла вечност. Може би от години. Сега обаче усети как сълзите напират и бързо примигна, за да ги прогони.

Много добре знаеше, че жената трябва да избере един път или друг, а тя беше избрала своя много отдавна. Понякога обаче трудно преодоляваше болката, когато виждаше от какво се е отказала. Не ставаше въпрос нито за децата, нито дори за любов, а за напълно обикновените, нормални неща, които всяка омъжена или сгодена жена приемаше за даденост.

Чу стъпки зад себе си. Обърна се и видя Мег.

— Почакай! — повика я тя. Докосна ръката ѝ и зашепна: — Не би трябвало да ти го казвам, но има голяма вероятност с Хам да се преместим в Ню Йорк.

— Какво? — ахна Франсес. — Какво?

— Той е получил предложение от „Янг енд Рубикам“. Става въпрос за много пари. Човекът каза, че неговите умения и талант ще бъдат по-добре оценени и използвани в Ню Йорк. Каза, че дейността им там била много по-изтънчена, заплатата била по-добра, а и... няма значение. И без това вече ти казах прекалено много.

— Моля те, кажи ми — настоя Франсес. — Какво каза той?

— Каза, че „Еър“ умирали. Естествено, че ще го каже, как иначе? Нали работи за конкуренцията!

Франсес чуваше това не за пръв път. Преди няколко години разправяха, че Доил Дейн Бърнбак бил обърнал бизнеса с главата надолу.

Тя бе съгласна с Хари Батън за едно: не вярваше в подобни неща. А и това не я засягаше, дори да беше истина. Тя никога нямаше да напусне Филадельфия. Не беше от хората, които безпроблемно се местят на всеки шест месеца или както се правеше — в Ню Йорк. Може да ти плащат купища пари, но разбираш по трудния начин, че когато им скимне, ще те изритат, без да им мигне окото. Беше чувала, че новата мода в Ню Йорк сега е да карат всички потенциални служители да минават на психологическа оценка. Водят те на обяд и ако само посмееш да използваш солницата, няма да те вземат на работа.

Там беше истински зверилник. Коктейли на закуска, висене по ресторанти цял следобед. Във Филадельфия пиеш по две чашки на обяд, след това се връщаш на бюрото. Просто тук беше много по-почтено място. А единственото й желание беше да си има работа и да израства в нея. „Еър“ беше свършената агенция за нея — старомодна и консервативна, но също така солидна, на която можеш да разчиташ.

— Казвам ти всичко това, за да разбереш, че не ми пука какво си мислят в „Мериън“, на Хам също — продължи Мег. — И без това няма да ходим там още дълго. Не се тревожи, Франсес. Аз ще го накарам да те препоръча.

Тя се почувства неопишимо благодарна.

— Наистина ли?

— Разбира се! Ще бъде невероятно забавно да поразтърсим стария мухлясал „Мериън“. Ние сме сред най-младите членове. Със сигурност очакват нещо необичайно от нас.

— Мег, ти си истински разкош.

Франсес мярна Дороти в далечината — облегната на вратата на колата, с цигара в ръка. След срещата сигурно щяха да излязат да изпият по няколко коктейла. След това Франсес щеше да се прибере вкъщи и да си направи нещо за вечеря, да гледа телевизия, а кучето да сумти в краката ѝ.

Беше щастлива така, свободна. Беше чудесно.

[1] Американски икономист и социолог. — Б.пр. ↑

ВТОРА ЧАСТ

1972 Г.

Ивлин стоеше в кухнята и подреждаше цветята в кристална ваза. Печеното беше във фурната и когато Джералд влезе, ароматът тъкмо започваше да изпълва стаята.

— Ухае великолепно! — отбеляза той.

Откакто се върна от покупки, тя го остави сам в кабинета. Поздрави го, щом се прибра, и нищо повече. Сега обаче, когато застана до нея, за да си налее вода, тя му каза:

— Видях Джули.

— Къде?

— В центъра. В книжарницата.

— Какво каза?

Ивлин усети как в гърлото ѝ се надига буца.

— Каза, че Теди е подал молба за развод. Значи затова си идва.

Джералд потри слепоочия.

— Опасявах се, че ще стане така.

— Нали каза, че бил осъзнал грешката си?

— Надявах се да е така.

— Иска тя да каже в съда, че я е подлагал на тормоз. Аз пък трябва да кажа, че съм била свидетел на цялата тази работа.

— Господи! Той да не се е побъркал?

— Да! — изкрещя тя толкова силно, че и двамата се стреснаха от вика ѝ.

— Недей така — прегърна я той. — Всичко ще бъде наред.

— Как можеш да кажеш подобно нещо? Да не би да искаш синът ни да се разведе?

— Не, разбира се. Това е ужасно, само че не можем да направим абсолютно нищо.

Когато тя беше на възрастта на Теди, разводът беше нещо, което хората споменаваха само шепнешком. Истински скандал. Най-последната възможност. Бягство от тежка форма на пиянство или лудост. През последните няколко години разводът плъзна навсякъде. Дори в някои щати прокараха закон, който позволяваше развод „по

взаимно съгласие“, който да послужи като изход в случаите като на горката Джули. Това може и да бе разумен изход в съда, но истината бе, че бракът не се разпадаше без причина. Все някой имаше вина.

В такава посока ли се развиваше Америка? Всеки път, когато духне вятърът, ти се лашкаш нанякъде, зарязваш досегашния си живот и започваш нов. Какво щеше да стане с внучките ѝ и с другите деца като тях? Ивлин имаше късмет с Джералд; той беше прекрасен човек, а бракът им беше щастлив. Мисълта за другите, които не бяха чак такива късметлии — родителите ѝ например, които никога не бяха се разбирали, ѝ тежеше. Независимо от това те бяха пазили клетвите си до самия край.

Откакто тя и Джералд бяха млади, Америка се беше променила. Сега обръщаха огромно внимание на личността. Човекът се поставяше над страната, човекът беше дори преди семейството, преди всичко друго. Синът ѝ беше отявлен пример за последствията от това.

— Не искам да го виждам днес — рече тя. — Промених си мнението.

— Не можем да го отпратим.

— Защо да не можем?

Тя много добре знаеше защо и тъкмо затова подреждаше цветя, вместо да си легне и да се наплаче, заровила глава във възглавницата.

— Иви! Те още не са се явили в съда. Нищо не е окончателно. Може би, когато той пристигне, когато види момичетата, след като се срещне с нас, ще промени решението си.

— Ти наистина ли вярваш, че е възможно?

— Вече не знам в какво да вярвам.

— Джули се държа много студено с мен — рече тя. — Все едно бях непозната. Не, дори по-зле. Джералд, тя е решила да отведе момичетата. Връщат се на Запад.

— Тя ли ти го каза?

— Да.

Той си пое дълбоко дъх.

— Не бива да забравяш, че не се сърди на теб.

— Знам, но при мисълта, че заминава завинаги, вече ми липсва. Не помня друг човек да ми е липсвал толкова много след Натаниъл.

Джералд я погали по гърба.

— Знам.

— А сега е дори по-трудно, защото е все още тук. Можем да се виждаме, но тя не иска.

Джералд поклати глава.

— Представи си какво би казал Натаниъл за тази работа.

— Щеше да каже, че синът ни има нужда от един ритник нали знаеш къде.

Съпругът ѝ избухна в смях.

— Точно това щеше да каже.

С течение на годините те често се питаха какво би помислил Натаниъл за нова тенденция или за новина, за разразила се в живота им драма. Това бе техният начин да го запазят жив, въпреки че беше мъртъв от повече години, отколкото бе живял.

Джералд беше съквартирант на Натаниъл в „Харвард“ и един от десетимата гости на първата сватба на Ивлин. На външните хора може и да им се стореше странно, че тя и Джералд се разбираха чудесно, когато станеше въпрос за Натаниъл. Бяха го обичали искрено и щяха да продължат да го обичат чак до смъртта си. Той не бе заплаха за тях. Нямахме смисъл да се преструват, че не е съществувал. Всъщност тя бе готова да направи още една крачка и да признае, че и за двамата би било неестествено и напълно невъзможно да се преструват, че той никога не е съществувал.

Ивлин се запозна с тях на състезание по плуване, организирано от колежа през 1927-а, когато беше студентка в „Уелзли“. Братовчедка на Джералд беше в отбора на „Радклиф“ и те бяха дошли да ѝ дават кураж. Джералд пръв заговори Ивлин, след като тя спечели състезанието в свободен стил.

— Имаш страхотен замах — отбеляза той, когато срещна погледа ѝ, докато тя се подсушаваше в края на басейна.

— Благодаря.

— И изглеждаш страхотно, докато плуваш.

В този момент Натаниъл се появи зад него, облечен в палто от миеща мечка — най-забележителния мъж, когото беше виждала.

— Моля те, не обръщай внимание на приятеля ми. Той почти не излиза.

Ивлин се разсмя.

— Казвам се Натаниъл Дейвис — представи се той.

— Ивлин Грийн.

Преди да се върне в съблекалнята, вече имаше уговорена среща за събота вечерта.

До колежа тя беше болезнено срамежлива. Когато постъпи в „Уелзли“ и се оказа заобиколена от весели, общителни момичета, започна да се отърсва от срамежливостта.

Съквартирантката ѝ, Мидж, купуваше списание „Либърти“ всяка седмица и от страниците му научаваше последните стъпки в танците, които пробваше без всякакво притеснение пред огледалото в банята, въртеше се и потропваше по покрития с плочки под. Вечер, когато си легнеха, четяха на глас колонката със съвети на Дороти Дикс. Наричаха я Диди.

Мидж накара Ивлин да се облича с по-къси поли и рокли от кретон, да избира шапки клош, на които забождаха брошките, които майките им бяха дали за съвършено различна цел. Обуваха обувки с каишки с високи токчета и катарамии. Мидж я научи да си слага руж, пудра, червило, сенки и лак за нокти, въпреки че Ивлин никога не си слагаше толкова много, колкото другите момичета. Знаеше, че баща ѝ ще умре от срам, ако разбере, че е излизала сред хората с грим на лицето. Мидж сама си шиеше прави рокли с ниски талии и потрепващи пискюли. Ивлин открай време знаеше, че жените носят корсети, стегнати колкото е възможно повече, за да изглежда талията им по-тънка, а гърдите вирнати и налети. Мидж обаче настояваше да освободи гърдите си, като запази единствено приспособлението за бюста, което използваша, за да изглеждат по-плоски и с по-източен силует.

Мидж ѝ помогна да се приготви за първата среща с Натаниъл.

— Той какво представлява? — попита тя, докато слагаше сенки на очите на Ивлин.

— Красавец — отвърна Ивлин.

Истината бе, че не знаеше почти нищо друго.

На вечеря научи, че той е добре възпитан, умен, забавен и мил. Беше израсъл в Питсбърг с три сестри, единственият син на стоманолеяр. Четеше Хемингуей и Фокнър и обичаше поезия. Учеше литература и се надяваше някой ден да стане адвокат, а след време политик. След вечеря отидоха в джаз клуб и танцуваха чак докато затвориха.

На втората среща спечелиха трето място на танцов маратон, като издържаха четиринайсет часа на крака. На следващия ден пръстите ѝ кървяха, но тя не помнеше да се е чувствала по-добре.

На петата им среща той призна, че се тревожи за съквартиранта си. Вече си търсели момичета, за които да се оженят (каза го с многозначително кимване към нея и тя остана очарована), но Джералд не гледал сериозно на жените, дори на онези, които били напълно подходящи — само поредица от танцьорки и сервитьорки. Запознаха го с Мидж, но тя заяви, че бил прекалено глупав, не бил интелектуалец като Натаниъл, нито наполовина толкова красив като него. Джералд разказваше ужасни вицове и се правеше, че флиртува със закачалката за шапки; нито една разумна жена не би го приела сериозно. Беше на двайсет години, а косата му започваше да оредява, беше по-нисък от Ивлин, макар тя да бе доста висока за момиче. Когато застанеше до Натаниъл, приличаше на дребосък. Джералд беше от безобразно богато семейство. Човек оставаше с впечатление, че не му се налага да се старае много за каквото и да било, затова той не полагаше кой знае какви усилия. За Натаниъл да си позволи обучението в „Харвард“ бе истинска борба. Чистеше тоалетни, за да плати таксите, цял живот бе работил, за да си осигури тази възможност. За Джералд „Харвард“ беше даденост, нещо напълно естествено за мъж от семейство Пиърсол.

— Ще си намери подходяща жена, която ще му помогне да похарчи наследството си — каза Ивлин на Натаниъл. Беше расла сред такива хора — съпругите на богати и влиятелни мъже, които посрещаха гости и се грижеха за дома. Нямаше съмнение, че баща ѝ искаше майка ѝ да е точно такава.

— Тъкмо това е бедата — рече Натаниъл. — Искам да си намери жена, която ще го обича не заради онова, което притежава. Той ще бъде нещастен с някоя амбициозна светска дама.

Ивлин остана трогната от загрижеността му за Джералд. Това показваше, че е добър човек. Мислеше си, че трябва да канят и Джералд, когато излизат заедно. През следващите месеци групата им — Джералд, Натаниъл, Ивлин, Мидж и всеки, който искаше да дойде с тях — прекарваше дните си в небивало веселие по улиците на Бостън с колата на Джералд, като момичетата бяха натъпкани на задната седалка. Хапваха в евтини заведения, ходеха на танци, пиеха в

нелегални барове, които момчетата намираха незнайно как. Джералд винаги държеше да плати сметката. Когато останалите се възпротивяваха, той обясняваше:

— Парите не са мои, а на стареца.

Винаги оставяше огромен бакшиш, поне трийсет процента. В тези моменти Ивлин се питаше дали е много щедър, или просто нищо не разбира от математика. Натаниъл каза, че било първото.

Дипломираха се през 1928-а, годината, в която Хърбърт Хувър бе избран за президент с лозунга „Пиле във всяка тенджера, автомобил във всеки гараж.“. Тя помнеше веселите думи на Джералд: „Стига билетата да не са в гаража, всичко ще бъде наред.“ Щом чуеха тази забележка, всички извиваха очи.

След това веселата им компания се разпадна. Мидж прие предложението за брак на студент по медицина, с когото се запозна на купон в университета в Бостън, и замина с него за родното му градче в Индиана. Пишеше на Ивлин и ѝ се оплакваше, че никога през живота си не е изпитвала такъв студ. Студът на Индиана се просмуквал в костите ти, влизал под кожата, в ушите и носа. Палтото и шапката не можели да те спасят от него.

Джералд замина за Чикаго, където оглави нов клон на фирмата на баща си. Натаниъл докладва, че колегите на Джералд били тъпи досадници и нямали никакво желание да излизат след работа с него, може би защото бил синът на шефа. „Ужасно самотен съм. Липсват ми дните, в които вилнеехме в Кеймбридж“, пишеше Джералд. Ивлин избухна в смях, когато Натаниъл ѝ прочете това. На нея също ѝ липсваха.

Беше решила да остане в Бостън, за да е близо до Натаниъл. Малко преди дипломирането, чу някой в общежитието да говори за свободни работни места за учители в държавно училище. Кварталът бил опасен и никой не искал да постъпи там на работа. Ивлин подаде молба на следващия ден. Поне щеше да има какво да прави, нещо смислено, което майка ѝ да одобри и да не я разпитва непрекъснато защо е останала.

Живееше със съквартирантка в апартамент под наем в Бийкън Хил и започна да преподава на трети клас. Обичаше учениците си; те бяха изключително умни, невъзможно шумни и я разсмиваха. Караха я да копнее за собствени деца толкова силно, че сама остана изненадана.

С Натаниъл възнамеряваха да се оженят, макар той да ѝ повтаряше, че не може да ѝ предложи, преди да бъде достоен за нея.

— Ако замина за Ню Йорк сега и поискам ръката ти от баща ти, той ще ме навиква чак до Масачузетс.

Майка ѝ може и да твърдеше, че преподаването е благородно призвание, но родителите ѝ бяха паникьосани. Според тях, тя трябваше да се прибере у дома, докато не си намери подходящ съпруг. Смятаха, че момичетата от Бостън се стремят към Манхатън, но няма начин девойка от Ню Йорк да се установи в Бостън. Решението ѝ да учи в „Уелзли“, вместо в „Барнард“ или „Сара Лорънс“, беше прието единствено защото две от братовчедките ѝ вече учеха там и се предполагаше, че ще я наглеждат.

Баща ѝ изпращаше пари всеки месец, загрижен за начина ѝ на живот. Ивлин прибираще парите в чекмедже, решена да не ги харчи. Искаше да оцелява сама, като Натаниъл.

Първата година след колежа ѝ се стори странна и донякъде страшна, но беше доволна, че е далече от дома и близо до него. Тъй като Натаниъл работеше, можеха да излизат два, дори три пъти през седмицата. Не си позволяваха нищо специално — през седмицата ходеха на кино или на кафе, а в събота — на танци. Веднъж той призна, че много се страхува, че никога няма да успее да ѝ осигури живота, с който бе свикнала от дете: прислуга, шофьори и всичко останало. Тя отвърна, че не желае този живот. Обичаше да му готви: печено говеждо с моркови и картофи, пандишпанов кекс за десерт. Когато го правеше, се чувстваше почти като престъпник. Майка ѝ никога не беше готвила и би казала, че подобни неща са под нивото ѝ. На Ивлин обаче ѝ харесваше да води сепгъл живот, да работи като учителка, да бъде майка и съпруга. У Натаниъл бе открила всички качества, които желаше да притежава мъжът до нея.

Той ѝ купуваше малки подаръци винаги когато се срещаха: маргаритка или малка кутийка бонбони от сладкарницата близо до офиса му във Фанюл Хил. След вечеря, преди да се прибере у дома ѝ четеше, докато тя дремеше на канапето.

През есента Натаниъл започна обучението си в правния факултет на „Харвард“ и тя реши, че скоро ще ѝ предложи брак.

Тогави обаче стоковият пазар рухна и хората започнаха да остават без работа. Научиха, че стари съученици от колежа едва

успяват да свържат двата края, четяха във вестниците за бизнесмени, които сега продаваха ябълки по улиците на Ню Йорк. Децата, на които Ивлин преподаваше, бяха бедни дори в добрите години. Сега половината ѝ клас изчезна, тъй като родителите имаха нужда от тях, за да изкарват пари по всеки възможен начин. Онези, които останаха, едва издържаха. Имаха късмет, че училището е под закрилата на Комитета на бостънските училища, и получаваха топъл обяд от Обединението на жените за образование. В повечето училища в страната нямаше безплатен обяд и гладните деца едва намираха сили да внимават в час и да не заспят. Ивлин забеляза, че почти нито едно дете не изяжда осигурената храна. Увираща обяда си и го прибираше при книгите. Когато попита защо правят така, едно от по-откровените момчета обясни:

— Носим вечеря за семействата си, госпожице.

Тя разказа на директора и той просто сви рамене.

— Тъжно е, но всички правят така.

След това използваше парите, които баща ѝ изпращаше всяка седмица, за да се погрижи децата да са сити през деня. Купуваше им продукти със сравнително дълъг срок на годност — фъстъчено масло и салам, ябълки и хляб. Понякога им печеше пиле, за да хапнат нещо по-хранително.

През цялата есен с Натаниъл благодаряха на Господ, че бедите не са ги застигнали. На Деня на благодарността Джералд дойде в Бостън, за да посети родителите си, а тя приготви вечеря в събота. Тримата се смяха и бърбиха както едно време. Една вечер следващата седмица бащата на Натаниъл не се върна у дома след работа. Дни по-късно научиха, че е бил уволнен след трийсет години в завода. Щом разбрал, той се хвърлил от един мост в ледената вода.

Натаниъл реши да напусне правната школа, поне докато майка му и сестрите му не си стъпят на краката. Джералд му предложи назаем възмутително висока сума пари, както се изрази Натаниъл, без дори да го е молил. Той обаче бе твърде горд и не прие парите.

Прибра се в Пенсилвания за два месеца. Ивлин го придружи на погребението на баща му и се върна сама в Бостън. Не помнеше някога да ѝ е било по-тежко, нямаше желание да прекара и ден без него. Той ѝ пишеше любовни писма и тя заспиваше, притиснала ги до гърдите си.

Следващите месеци бяха тъжни. За да издържат, често си напомняха, че това е най-голямата трудност, която ще им се наложи да изтърпят.

Най-сетне, на Коледа 1931-ва, се стодиха и решиха да се оженят пред сто човека в дома на нейните родители в Ню Йорк следващия май. Ивлин не можеше да си намери място от радост, че най-сетне ще стане госпожа Натаниъл Дейвис. Знаеше, че всички момичета изпитват същото на годеща си, но се питаше дали при нея не е още по-интензивно, защото бяха минали заедно през мрака на последните няколко години. Най-сетне ги очакваше радост.

За да отпразнуват събитието, двамата се срещнаха с Джералд на зимните Олимпийски игри на Лейк Пласид през първата седмица на февруари. Той изглеждаше десет години по-стар, макар да бяха минали само две, откакто се видяха за последен път. Доведе една фръцла, която се подвизаваше под името Фран, с къса рижавя коса и впити дрехи. Ивлин попита Натаниъл дали според него Джералд има сериозни намерения към нея.

— Че Джералд кога е имал сериозни намерения? — отвърна Натаниъл.

Първата вечер Джералд вдигна тост:

— За любимите ми приятели Нат и Иви. Най-сетне ще се оженят! Наскоро прочетох, че според предвижданията на Джон Уотсън след петдесет години бракът ще бъде отживелица.

— Кой е Джон Уотсън? — попита фръцлата.

— Известен детски психолог, очевидно експерт по въпросите на брака. Аз лично съм готов да подкрепя мнението му. Да ликвидираме тази щуротия. След като всичко приключи, остава единствено разочарованието.

Ивлин се почувства неловко и се размърда на стола, а Джералд продължи:

— Ако изобщо съществува изключение от правилото, то това сте вие двамата.

Отседнаха в красива вила с камина във всяка стая, която Джералд наричаше лагер. Приличаше на хотел, но се оказа собственост на леля му и чичо му. На Ивлин много ѝ хареса. Можеше да прекара цяла седмица на перваза на прозореца в хола с книга в ръка и да вдига поглед към боровете в далечината. Момчетата обаче нямаше

да търпят подобно нещо — това бяха първите Олимпийски игри, които се провеждаха в Америка, и те искаха да видят всичко.

Джералд не спираше да надига флашка с бърбън, която държеше в ботуша си. В колежа всички обичаха да си пийват коктейли, но не и така. Тя имаше чувството, че е пиан от сутрин до вечер. Очевидно искаше и другите да са в такова състояние, защото подаваше флашката на Фран всеки път, когато тя си отвореше бутилка безалкохолно или си налееше чаша кафе.

— Стига, де, пийни си малко смешна водичка. Така е по-весело, миличка.

Натаниъл призна, че е разтревожен, но не искаше да разваля прекарването им. Щеше да пише на Джералд по този въпрос, след като се върнат.

Тази седмица времето се оказа необичайно топло и застрашаваше всички състезания с бобслей и ските. В последния ден обаче видяха как Соня Хени се плъзга по леда с такава грация, че всички имаха чувството, че е безкрайно лесно. Женските кънки не влизаха в състезателната програма, но залата беше пълна до пръсване, а билетите за правостоящи се оказаха по пет долара. Джералд им беше осигурил места на първия ред.

— Така ще виждаме по-добре хубавите крака на Соня — рече той и погледна Фран, която му се стори ядосана. — Стига, миличка, знаеш, че твоите краченца са единствените за мен.

Ивлин бе прочела в сутрешния вестник, че Организацията на американските домакини настоява жените фигуристки да се обличат в старомодни дълги поли, *за да се избегне потъпкването на морала на мъжете, които гледат събитието*. Жените фигуристки обаче отказаха, освен ако спринтьорите от лятната програма не се съгласят да тичат с букаи на краката, а плувците да плуват с корсет и боне.

Статията завършваше със заключението: „Заради съпрузите на дамите от Организацията на американските домакини, които случайно присъстват на зимните игри, трябва да бъде отбелязано, че в селата в Адирондак все още има магазини за хамути, където се продават и наочници“.

Тя се разсмя и посочи статията на Фран.

— Дали да не инвестираме в един чифт, специално за господин Великолепен.

Преди да се разделят в края на седмицата, докато момчетата товареха багажа в колите, тя чу Натаниъл да пита:

— Как мислиш, тя има ли някакъв потенциал?

— Ами — отвърна Джералд. — Просто се забавляваме.

— Не се ли забавлява предостатъчно досега? Вече си стар. Крайно време е да си намериш жена, която да се грижи за теб. Иска ми се да се установиш.

— Лесно ти е да приказваш, след като имаш момиче като Иви — рече Джералд. — Ти май не разбираш колко невероятна е тя.

Скоро след като се върнаха в Бостън, Натаниъл замина за Пенсилвания, за кратко посещение. Искаше и Ивлин да отиде с него, но тя не пожела да остави учениците си.

— Ще отидем през лятната ми ваканция и ще останем цял месец — предложи тя. — Това ще бъде меденият ни месец.

Той се усмихна.

— Тогава ще бъдем съпрузи.

— Тъкмо майка ти ще ме научи как да приготвям любимите ти ястия.

— Всичко, което готвиш, ми е любимо — рече той и я целуна.

Натаниъл бе отсъствал по-малко от седмица, но също като болна от любов тийнейджърка, Ивлин броеше дните до завръщането му. Реши да си купи нова рокля и да си направи косата във фризьорски салон. Той трябваше да се върне във вторник вечерта и същия ден след училище тя купи пържоли и всички съставки за джинджифилова торта. Докато приготвяше вечерята в малката кухня, Ози Нелсън и оркестърът му изпълняваха „Сънувай малък сън за мен“ на грамофона, а тя мислеше за всичко, което предстоеше — сватбата им, на която щеше да облече сатенената рокля на майка си; къщата, която щяха да си купят в Пенсилвания, и шестте им деца, които щяха да гонят пеперуди по тревата. Тя беше почти на двайсет и пет. Повечето ѝ приятелки вече бяха родили по едно-две бебета. Трябваше да забременее скоро след сватбата. Сърцето ѝ преливаше от радост. Нямаше търпение Натаниъл да влезе, за да го прегърне.

Тъй като той не се прибра до седем, тя започна да нервничи. Не беше закъснявал досега. Преди година баща ѝ се оплаква почти цял час по време на коледната вечеря, че в Ню Йорк са поставили улични светлини на натоварените кръстовища — забавяли движението и било

почти невъзможно човек да се придвижи навреме. Тя се замоли Натаниъл да не е спукал гума или колата да не се е развалила.

В осем и трийсет вече крачеше притеснено из кухнята. Когато телефонът звънна малко след единайсет, седеше разтреперана на масата, сякаш знаеше какво следва.

Обаждаше се най-голямата сестра на Натаниъл. Катастрофата станала във Фрамингам, на около час път от дома. Някакъв пияница минал в насрещното движение и се забил челно в колата му. Линейката откарала Натаниъл в болница „Бостън Сити“. Бил в безсъзнание, с вътрешни кръвоизливи. Не знаели дали ще изкара нощта.

След като затвори, Ивлин седна и се разплака. Когато сълзите ѝ пресъхнаха, тя се изправи и избърса мокрите си бузи. Знаеше какво да направи. Годеникът ѝ беше в опасност, но тя щеше да му помогне да оживее. Излезе в ледения нощен въздух и повика такси, напълно забравила за палтото си.

Макар да беше подготвена, когато видя Натаниъл в болничното легло, изпита силен шок — разтърси я като електричество. Очите му бяха затворени, лицето — окървавено, изкривено, долната му част бе бинтована като на мумия. В съседното легло лежеше възрастен мъж с изтъняла кожа и стенеше жално. Опита се да го поздрави, но погледът му се зарея през прозореца, който гледаше към гола тухлена стена.

Ивлин придърпа стол до леглото на Натаниъл и заговори весело, сякаш бяха излезли на приятна вечеря. Разказа му за тортата, която беше изпекла, и настоя да се събуди, за да изяде едно парче. Галеше нежно ръката му. Това бе единствената видима и непроменена част от него — дългите елегантни пръсти, сухите петна около кокалчетата, черните полумесеци под ноктите. Гали я, докато всичко останало в стаята изчезна.

Първото, което направи сутринта, беше да звънне на Джералд. Той обеща да дойде незабавно и тя не го спря, защото знаеше, че присъствието му ще подейства добре не само на нея, но и на Натаниъл. Щом той пристигна, преместиха Натаниъл в просторна единична стая с изглед към обточената с дървета улица. Ивлин нямаше представа какво е казал Джералд, нито колко е платил, но му беше безкрайно благодарна.

Едва след два дни се сети да позвъни на родителите си и да им съобщи новината. Те не си бяха вкъщи и тя с облекчение предаде

съобщението на икономката, нямаше желание да ги чува. Те не умееха да я успокояват. Беше се научила да се справя сама, а напоследък Натаниъл ѝ носеше желаната утеха.

Когато майката и сестрите на Натаниъл дойдоха, Джералд настоя да отседнат в дома на родителите му в Уелзли. Всяка сутрин ги откарваше до болницата и малко преди вечеря ги връщаше у дома. Често се връщаше по-късно, за да остане с Ивлин, която почти не се прибираще в апартамента си. Носеше ѝ топла храна, приготвена от готвачката на родителите му, романи, които майка му беше препоръчала. Настояваше тя да се прибере и да си почине поне един следобед, но Ивлин не смееше да остави Натаниъл. Искаше да е до него, когато се събуди. Понякога Джералд оставаше с нея през цялата нощ. Играеха на шах и подреждаха пъзели в три след полунощ, като дори се стараеха да включат Натаниъл в играта, макар да беше в безсъзнание.

— Твоята дама ще падне всеки момент — смееше се Джералд.

— Миличък, не го слушай, той е въздух под налягане — отвръщаше Ивлин.

Радваше се, че Джералд е тук. Лекарите не казваха почти нищо на нея и майката на Натаниъл, страхуваха се, че няма да понесат най-страшното. Затова пък разговаряха с Джералд и той ѝ предаваше фактите без колебание.

Джералд четеше на Натаниъл от всички вестници, разказваше му за предизборната кампания на Рузвелт и за новия гангстерски филм на Хауард Хюс. Сякаш щеше да убеди Натаниъл да се върне към живота, като му покаже какво пропуска. Понякога на Ивлин ѝ се струваше, че може и да се получи.

Благодарение на ежедневните разкази на Джералд тя научи, че малкият син на Чарлс Линдбърг е отвлечен от люлката в изолирания им планински дом в Ню Джърси, докато Линдбърг и съпругата му вечеряли на долния етаж. Щастливият Линди беше най-известният човек на света. Преди две години всички вестници по света бяха пуснали материали за раждането на първото му дете — нямаше друго дете, което да се е радвало на толкова внимание. Говореше се, че семейство Линдбърг са получили повече играчки от доброжелатели, отколкото можели да съберат в огромната си къща. Сега детето беше

на два̀сет месеца, истинско херувимче с пухкави бузки, руси къдрици и дълбока трапчинка в средата на брадичката.

Детегледачката бе открила, че бебето липсва. Веднага били забелязани издайнически знаци. Прозореца в детската стая бил оставен отворен. Отдолу открили самоделна стълба и кални стъпки, които продължавали около осемстотин метра. В края на гората се виждали по-малки стъпки, очевидно женски. Следите се губели, затова следователите решили, че похитителите са се качили в автомобил. Всички автомобили по магистралите били спирани за проверка. Президентът Хувър се срещна с главния прокурор, бяха повикани федералните агенции, както и почти всички полицейски служители от Ню Йорк и Ню Джърси. В стаята на бебето беше открито писмо с искане за откуп, а на следващия ден пристигна и картичка със същия почерк: „Бебето е добре. Следват инструкции. Действайте според тях.“

Във вестниците пуснаха снимки на красивото момченце в люлката и в скута на майка си, когато бе едва на месец. Ан Мароу Линдбърг, слаба, красива жена с къса рокля и подстригана над ушите коса, гледаше сина си с нескрито обожание. Ивлин започна да следи с настървение всеки материал, всяка новост, всеки слух, който сестрите разпространяваха в болницата. Госпожа Линдбърг съобщила на множеството оператори и вестникари, събрали се пред дома ѝ, че бебето било настинало. Тя им каза и какво точно яде, с надеждата похитителите да се грижат добре за него. Полковник Линдбърг заяви, че е готов да плати искания откуп.

Беше съобщено, че и те, също като Ивлин, не спяха. Докато седеше до леглото на Натаниъл призори, тя си представяше как Ан Мароу, приблизително на нейната възраст, бременна с второто си дете, крачи из къщата и се моли за завръщането на детето си. Някак двете трагедии се свързаха в мислите ѝ и тя убеди сама себе си, че ако открият бебето здраво и щастливо в скута на някоя баба, то и Натаниъл ще оживее. В едно безоблачно майско утро излезе от болницата за глътка свеж въздух и чу виковете на вестникарчетата.

— Бебето е мъртво!

Гласовете им звучаха почти ведро — знаеха, че благодарение на тази история ще заработят добри пари. На Ивлин ѝ мина през ум да изкупи всички вестници в Бостън, за да накара момчетата да млъкнат. Вместо това купи само един и го прочете с разтреперани ръце.

Шофьор на камион открил детето проснато по очи под купчина листа, на седем километра и половина от дома. Било с фрактура на черепа, нанесена с тъп предмет или след като е било изхвърлено в движение от автомобил. От полицията предполагаха, че похитителите вероятно са възнамерявали да го върнат, но писъците му са ги накарали да изпаднат в паника и са решили да го убият. Детето било мъртво от няколко седмици, но те продължавали да твърдят, че е живо, за да вземат откупа, и давали напразни надежди на семейството. Когато го открили, по-голямата част от лицето и тялото му били изядени от животни.

Ивлин си представяше невинното бебе, как лежи безпомощно, съвсем само, докато самолетите на баща му са летели над него и са се опитвали да го открият. Разтрепери се. Имаше чувството, че не може да диша. Обхвана я такава истерия, че се наложи да влезе обратно в болницата, където ѝ дадоха успокоителни и я сложиха на легло за няколко часа.

Три седмици по-късно Натаниъл се събуди. Лекарите ги предупредиха, че още нищо не е сигурно, да не бързат да се радват. Но след всичко, което бяха преживели, Ивлин не разбираше защо да не се порадва.

Ожениха се в параклиса на болницата следващия следобед. Тя облече бял костюм с пола и кремави лачени обувки, прибра косата си и си сложи малка воалетка. Натаниъл седеше до нея в инвалидна количка, изглеждаше напълно смазан, но щастлив. Семейството му, Джералд и няколко сестри не го изпусаха от поглед. Сестрите бяха проявили огромен интерес към историята им, харесваха Натаниъл най-вече защото Джералд им носеше бонбони и непрекъснато им повтаряше, че изглеждат великолепно в края на дългото дежурство. Една от тях направи торта и дори събраха пари да купят на Ивлин цветя, свещи и красива порцеланова чиния.

След като се ожениха, Ивлин спеше до него в тясното болнично легло, притисната към дългото му тяло. Един вторник лекарите откриха, че в кръвта на Натаниъл е плъзнала инфекция. Той почина през уикенда.

Макар всички да знаеха какви са шансовете му, смъртта му я шокира. Бе много благодарна, че той все пак се събуди, че прекараха заедно последните дни, че се ожениха. Същевременно изпадаше в

яроост, когато започнеш да се пита защо Господ ѝ бе направил такъв подарък, а след това си го взе.

Избра внимателно дрехите, с които да бъде погребан. С всяко решение знаеше, че затваря поредната врата, докато най-сетне той си отиде окончателно. Стоеше сама в малкия му апартамент в Кеймбридж и въпреки че плачеше, не искаше да си тръгне. Тук все още миришеше на Натаниъл. Спря се на тъмносиния костюм, с който беше облечен, когато ѝ предложи пред ресторанта, в който бяха и на първата си среща. Освен в болницата, никога не бяха прекарвали и една нощ заедно и сега тя отчаяно съжали за това. Същата нощ спа в леглото му и си представяше, че чаршафите са ръцете му, които я прегръщат и притискат.

На погребението се занимаваше с всичко, което трябваше да се свърши. Не искаше да си почине дори за секунда. Беше съпруга на Натаниъл, но много хора не знаеха. Чувстваше се странно, когато си помислеше за другите страни от живота му, за хората, които го помнеха единствено като син, брат или малко момче от стария квартал. Съчувствието на всички беше насочено към майка му и сестрите му, които вече бяха преживели една трагедия, напълно достатъчна за цял живот.

След това я разкъсваше непрекъснатата болка. Щом видеше противни хора — майка да крещи на сина си пред училището, непознат да плюе на улицата, — се питаше защо те живеят, а Натаниъл е мъртъв. Втренчваше се в тях и почти вярваше, че ще има някаква размяна. Един от тях щеше да заеме неговото място.

Нощем оставаше будна и мислеше за мига, в който автомобилът му е бил ударен. Бил е съвсем сам на магистралата. Бе искал тя да замине с него. Трябваше да се съгласи, трябваше да е до него, когато фаровете са го заслепили. Може би сега щяха да са заедно, от едната или от другата страна.

1987 Г.

Джеймс направи обратен завой и излезе от паркинга.

Бяха тръгнали преди по-малко от десет минути, а Морис вече бе започнал една от историите си. Докато Джеймс извършваше обичайната проверка, за да се увери, че момчетата са оставили линейката напълно екипирана и всичко е здраво — дефибрилаторът, апаратът за електрокардиограми, смукателят, системата, комплектът за изгаряния и носилката, — Морис започна. Сега нямаше спиране.

— И казвам аз на оня, че балансът на гумите е наред. Сигурно ръчната ти е заяла, бе човек — редеше Морис. — За негова голяма изненада, се оказвам прав. Ей така, от воле му спестих деветдесет кинта и половин ден при механика. Това е другото. Механикът, когото ползва, е скапана работа. Мексиканец, какво искаш.

Морис нямаше никакво доверие на мексиканците. На Джеймс това му се струваше странно, тъй като Морис беше черен. Когато му го каза, Морис се облещи.

— Какво? Да не мислиш, че чернокожите нямат право да имат предразсъдъци като всички останали?

Сега продължи да дърдори:

— Синди разправя, че съм бил многознайко. Той сигурно реши, че му се присмивам, задето не знае как да оправи собствената си кола. Кълна се, че тази Коледа на партито в квартала направо ме пронизваше с поглед. Сега обаче знам с какво да го засека. Абе, човек, ние сме възрастни хора. Нямам намерение да му махам през улицата, ако е решил, че не проявявам уважение към него. Трябваше да го оставя гумите му да заорават по асфалта и да се чуди какво става.

Джеймс спря на обозначеното място. Други две линейки бяха спрели до тротоара.

— Извинявай, че прекъсвам вълнуващия ти монолог, но какво ще кажеш за кафе?

Морис кимна.

— Аз ще отида — каза Джеймс. — Искаш ли нещо за ядене? Яйца със сирене?

— Един сандвич — реши Морис. — С пуешко. Не, по-добре чийзбургер.

— Ти майтапиш ли се?

— Защо?

— Как защо? Осем сутринта е.

— Е и?

— Нищо, дивако. Направи отчетите.

Морис вдигна папката.

— Тогава аз ще отида. Изобщо не се майтапех за бургера.

— Знам. Тъкмо това ме плаши.

Джеймс слезе. Навън беше кучешки студ. Във въздуха се усещаше мирис на сняг. Той се загърна плътно в коженото яке.

В заведението на Елси видя обичайните заподозрени, насядали на бара, и им помахаша.

— Добрутро, господа.

Рон Шанахан кимна.

— Суперско утро, господин Макийн.

Всяка сутрин казваше същото.

Работата беше колкото прилив на адреналин, толкова и рутина. Докато бяха дежурни, обикаляха едни и същи улици. Град Кеймбридж беше почти десет квадратни километра и Джеймс познаваше всеки сантиметър наизуст. За час минаваше през Харвард Скуеър три до четири пъти. Виждаше същите полицаи, медицински сестри и пожарникари всеки ден. Разбираше се с повечето от тях. Необвързаните излизаха да пийнат по нещо почти всяка вечер в „Граунд Раунд“ или в „Динг Хо“ на Инман Скуеър и или бяха влюбени, или не обелваха и дума, в зависимост от деня.

По-младите си въобразяваха, че са каубои — бяха по на осемнайсет-деветнайсет години. За да посветят някой новак, понякога го закопчаваха с белезници за телефонна кабина и го пребиваха или пък притискаха заредена пушка до главата му посред бял ден, докато зяпачите пицяха и знаеха, че щом ченгетата пристигнат, всички ще избухнат в смях и ще се разпръснат. Джеймс се държеше настрана от подобни драми.

Работата беше винаги различна. Имаше спокойни и истерични дни. Средно се отзоваваха на едно обаждане на час. Днес се предполагаше, че ще вали. По време на снежните бури обикновено

нямаха работа, но и това бе относително. Както си ядеш закуската, така се налага да потеглиш по Мемориъл Драйв и да пълзиш едва-едва.

Кати бе на бара и си връзваше косата на опашка. Обещите ѝ с коледни елементи подскачаха нагоре-надолу. Беше в средата на трийсетте, красива, въпреки че слагаше прекалено много грим. Дънките ѝ винаги изглеждаха така, сякаш са нарисувани направо на задника.

— Здравсти, Джеймс. Две кафета ли?

— Да, и един чийзбургер.

— Толкова рано?

Той сви рамене.

— Говори с онзи с глистите в линейката. Днес рано ли ще затвориш?

— Някъде към четири, за да отида у леля за вечеря, а след това ще заведе мама на службата в полунощ.

— Ще бъде приятно.

— Казваш го, защото не познаваш мама.

Тя се обърна и се провикна към собственика Фил, който работеше на грила, за да е сигурна, че е чул поръчката.

Очите на Джеймс пареха. Той ги стисна и ги потри с пръсти. Нямаше представа как ще изкара смяната. Надяваше се да е спокойно, за да поспи. Днес кофейнът нямаше да му помогне.

Беше напълно нормално за медик да работи две смени по двайсет и четири часа на седмица, но през последните шест месеца той беше изкарал три такива седмици. Икономиката беше трагична, затова гледаше да поеме колкото може повече работа, просто за всеки случай.

Когато преди няколко месеца стоковият пазар се срива, на Джеймс му беше все едно, тъй като не играеше на борсата. Дори малко злорадстваше, че богатите поне веднъж са уплашени за парите си. Новият му любим виц, който чу от пациент и после повтори вкъщи поне сто пъти, беше следният: „Каква е разликата между гълъб и инвестиционен банкер? Гълъбът все още може да изръси нещо върху мерцедеса“. Морис разправяше, че изобщо не му пука за стоковия пазар, но не му беше никак приятно, че цялата работа била свързана с компютрите.

— Ти знаеш ли, че ги използват, за да прогнозират търговията?
— обясняваше той на всеки, който го слушаше. — Все едно сме в

ръцете на робот и на никого не му пука.

Сега обаче Джеймс започваше да се притеснява. Не за роботите, а за парите. Миналия месец заводът на „Дженерал Мотърс“ във Фрамингам бе затворил и приятелят му беше останал без работа. Проблемът, който уж засягаше единствено богатите, започваше да го плаши все повече.

Шефът му много обичаше да обяснява на новите, че тяхната област не подлежи на съкращения.

— Докато има наркотици, алкохол, старци и автомобили, ние ще имаме работа.

Донякъде беше така — когато икономиката се скапеше, те имаха повече работа от обикновено. Безработицата предизвикваше по-голяма злоупотреба с наркотици и алкохол, депресия, самоубийства, все такива неща. Късметът изоставяше мнозина, хора с хронични болести, които бяха пренебрегвали месеци наред, защото бяха изгубили здравната си осигуровка и не можеха да си позволят да отидат на лекар.

Така че работа имаше повече, но все по-малка част от нея бе платена. Фирмите пускаха сметки, пациентите обаче не ги плащаха и това накрая оказваше влияние върху броя на персонала.

След като го уволниха от Лин, му отне цяла година да си намери нова работа. Имаше късмет, че изобщо го взеха след случилото се, и бе твърдо решен да не я изгуби.

Добре че днес беше с Морис, а не с онова тъпо парче Андрюс. С Морис изкарваха заедно по две дежурства на седмица през последната година и половина. Разбираха се, бяха установили добър ритъм. Джеймс не беше работил с друг толкова дълго, текучеството беше значително, особено в частна фирма като тяхната. Момчетата, готови да работят на подобни откачени смени за десет кинта на час, не бяха много. Той знаеше, че Морис ще напусне в най-скоро време. Повечето му колеги ставаха супервайзъри или организатори, или асистенти на лекари. Един дори постъпи във фирмата, която извозваше боклука — специалист по отпадъците, така се изрази, защото заплащането беше по-добро. Мнозина чакаха за място в пожарната. Там медиците работеха в по-прилични часове и получаваха по-висока заплата. Пенсioniраха се на петдесет и пет с осемдесет процента от пенсията си.

Джеймс беше единственият, който вече бе работил в пожарната. Беше съсипал шансовете си да се върне, така че не можеше да си представи как ще се измъкне от тук. Дълбоко съжаляваше за случилото се, дори сега, след като бяха минали три години.

Цяла година се опитваше да си намери работа, ала новината вървеше преди него. Негов приятел от дните в Лин го посъветва да си потърси работа в частна фирма и да не споменава за случилото се. Той направи точно така. Взеха го в Кеймбридж като техник в линейка и задлъжня още повече, докато миналата година не взе сертификат за парамедик в Нортистърн. Това означаваше, че е по-ценен за фирмата от обикновен техник, така че парите си струваха.

Повечето от съучениците му в Нортистърн бяха бивши медици от армията, които знаеха много повече от него. Обемът работа беше огромен, времето им беше разпределено между класната стая, линейката и спешното отделение. Писмените тестове му напомняха твърде много за гимназията. Очите му се замъгляваха, когато седеше да учи. На първия тест оценката беше толкова ниска, че инструкторът му връчи и молба за постъпване на работа в „Бъргър Кинг“. Но докато беше в линейката или в болницата, Джеймс се чувстваше обнадежден.

Бяха първият клас парамедици в щата и това бе вече нещо. Наричаха ги Божествения отряд. Ако някой пациент изпаднаше в диабетичен шок, обикновеният техник не можеше да направи абсолютно нищо, освен да натъпче пакетчета захар в гърлото му. Парамедиците обаче можеха да му направят инжекция с 50% декстроза и да му включат интравенозна система. Обикновеният техник можеше да попадне на човек, който не диша след свръхдоза хероин, и щеше да го тръшне на носилка, за да го откара в болницата. Джеймс даваше на този човек „Наркан“ и минута по-късно той седеше на тротоара и отричаше всичко:

— Какви ги приказвате? Никога през живота си не съм докосвал наркотици.

Парамедиците носеха значки, които имаха тежест. Въпреки това неколцина от момчетата във фирмата бяха научили за миналото му. То висеше над него, каквото и да правеше. Разбираше, че го мислят за нещастник, за пълен неудачник. Бе почти невъзможно да те уволнят от държавна работа, но ето че той бе намерил начин да си го причини.

Късно една вечер, когато автомобилите бяха паркирани пред „Севън Илевън“ и Морис влезе за „Дабъл Гълп“ и хотдог, Джеймс се изправи пред Томи Бенсън, съвършен изрод. Томи бе събрал кураж да каже:

— Чух, че са те изхвърлили от пожарната в Лин. Какво не ти е наред, Макийн? Да не би да си наркоманче? Може би обичаш да си пийваш. Или пък си крадец. Да не се окаже, че трите вървят в пакет?

На Джеймс му се прииска да го удари, но си помисли за Шийла и момчетата и се качи обратно в линейката.

Морис беше единственият от фирмата, който знаеше истината. Джеймс много се страхуваше какво ще стане, ако шефът му разбере. Щеше да го уволни на секундата. Лицензът на парамедик може и да му осигуряваше известна защита, но това съвсем не беше достатъчно.

Новият, Андрюс, с когото се налагаше да работи по един ден в седмицата, беше бивш военен, пристигнал в Бостън преди пет месеца от запад. През юли, когато Андрюс започна, в линейката беше отвратително горещо. Обикаляха цяло лято с отворени задни врати и се редуваха кой да стои на задното стъпало, където можеше да се диша и да наблюдават момчетата в миниполички. През първата сутрин заедно Джеймс откри Андрюс да го чака на стъпалото, готов за тръгване.

— Здравсти, момче — поздрави Джеймс и посочи с палец седалката зад волана. — Давай.

Тази работа не продължи дълго, защото всеки път, когато Андрюс шофираше, Джеймс се изнервяше. Малкият не познаваше пътя, а това беше опасно. Вечно завиваше в неправилната посока, оказваха се в обратното движение на еднопосочни улици. Веднъж, докато отиваха към болница „Бет Израел“, той се опита да го насочи:

— Давай направо към неоновия триъгълник.

Той дори не разпозна знака на „Ситго“. Джеймс го перна по тила.

— Ти малоумен ли си, бе? Никога ли не си гледал мач на „Ред Сокс“ по телевизията?

Опитът му подсказа, че Андрюс няма да издържи дълго, може би още месец, максимум два. Всеки ден се молеше малкият да не дойде на работа.

Някои момчета не издържаха на най-лошото. Дори онези, които бяха кърпили войници на бойното поле, откриваха, че е различно,

когато влизаш в домовете на хората. През октомври откриха тийнейджърка, пънкарка, удушена и вероятно изнасилена. Тялото ѝ беше натъпкано в килера на запуснат апартамент. Джеймс я беше виждал да се мотае в „Пит“ в седмиците преди смъртта ѝ. Не приличаше на бездомните хлапета, по-скоро бе от децата, които живееха в предградията и експериментираха, преди да отидат в колеж и да продължат живота си облечени с кашмирени пуловери. Едва ли беше на повече от седемнайсет. Имаше малка сребърна халка на носа, а синята ѝ коса стигаше до раменете. Андрюс се разплака, когато си тръгнаха. За миг краката му се подкосиха.

Малко по-късно някаква жена с болки в гърба позвъни на 911. Когато Джеймс и Морис пристигнаха в апартамента ѝ, тя им се стори добре, може би малко объркана — обикаляше и излъчваше странна енергия. Джеймс пръв разбра, че сигурно е пристрастена към болкоуспокояващи и търси начин да си осигури поредната доза.

— Наистина ли имахте нужда от линейка, госпожо? — попита Морис.

— Да. Децата ще излязат да се повозят с мен. Къде са им якетата?

— Извинете, госпожо, но не можем да вземем децата ви — отвърна Морис. — Няма ли начин да ги оставите при някоя съседка?

— В никакъв случай — отсече тя.

Джеймс стана подозрителен. В апартамента цареше тишина.

— Къде са децата ви, госпожо?

— В банята — отвърна ведро тя и посочи напукана дървена врата. Той тръгна натам и се стегна, когато натисна бравата. Във ваната се носеха две малки телца. Наоколо беше плиснала вода и кръв. Очевидно се бяха борили. Тя бе прерязала гърлата им. Когато се наведе да ги докосне, кожата им беше студена.

С Морис веднага разбраха, че малките са мъртви, но ги откараха в детската болница, сякаш очакваха да стане чудо.

— МСКБ! МСКБ! — крещеше Джеймс от задната част на линейката. *Мама му стара, карай бързо.*

След това целият беше в кръв. Дори след като се изми, кръвта се бе набила в гънките на дланите и под ноктите му. Беше успяла да се съссири в косата му и да проникне през крачолите.

Джеймс казваше на новите момчета да направят всичко по силите си за пациента, след това да продължат напред. Не биваше да се обвързват емоционално. Само че този случай го сломи. На следващата сутрин, преди да влезе в дома си, той изрита колата си, паркирана на алеята. Почувства се добре, затова я ритна отново, после трети път и продължи в същия дух, докато на шофьорската врата не се появи вдлъбнатина, а големият пръст на крака му не се счупи. Щом влезе, събуди Паркър, притисна го до гърдите си и остана така, докато момчето не се оплака:

— Тате, не мога да дишам.

Джеймс беше католик, ала не вярваше в Господ, защото Господ никога не му бе дал причина да вярва в него. Все още помнеше онзи вторник, когато убиха Кенеди. Докато погребалната процесия на президента минаваше през окръг Колумбия, Бостън скърбеше. Майка му си беше сложила шапка с воалетка и седеше на една от пълните с народ пейки в „Светото сърце“. Джеймс беше от лявата ѝ страна, брат му — от дясната, а тя стискаше ръцете им. Беше поставила снимка на Кенеди на полицата над камината, до сватбените ѝ снимки и снимките на момчетата от училище. Плачеше тихо, като останалите опечалени около нея. Църквата беше препълнена. Когато свещеникът заговори, Джеймс обърна внимание на изразенията на хората — как само им се искаше някой да ги успокои, да им обясни причината за тази лудост. Свещеникът каза, че Господ бил призовал президента в рая и макар никога да не разберем причината, не бива да забравяме, че всичко, което се случва, е част от Божествения му замисъл. Всички кимаха в съгласие. Джеймс беше едва на десет и известно време пази спомена, уверен, че вярата е същността на всичко, че Господ донася утеха, която смекчава невъобразимата болка.

Сега обаче, след като бе видял как толкова много непознати поемат последна глътка въздух, той бе убеден, че не отиват абсолютно никъде. Сърцето спираше, мозъкът не функционираше и това бе краят на живота. Човекът просто си отиваше. Майка му вярваше, че съществува кратък период от време след смъртта — преди душата да се възнесе на небето — когато духът на човек витае около познатото. Когато нейната майка почина, тя заведе Джеймс в дома, в който бе израсла, и попита:

— Усещаш ли я, Джими? Бабчето е още тук.

Тогава му се стори, че усеща нещо, и ѝ го каза. Майка му изглеждаше доволна.

Кати се върна и му подаде кафетата.

— Бургерът ще е готов след две минути.

Докато чакаше, Джеймс вдигна поглед към телевизора в ъгъла. Даваха репортаж от снощния мач на „Селтикс“. Бяха победили „Булете“ със 122 на 102. Лари Бърд беше отбелязал двамайсет и седем точки.

— Добра игра — рече той, без да се обръща към никого.

Беше гледал мача до края. Беше изтощен, но знаеше, че няма да може да заспи, така че нямаше и никакъв смисъл да се мята в леглото. По време на мача изпи пет бири. Това беше нов навик — да купува стекове по шест бири и да изпива пет. Както Шийла изяждаше цялото парче торта, но оставяше последната хапка, за да прояви воля.

Сега се чувстваше като парцал, но поне си струваше. Усещаше се жив само докато гледаше баскетбол или слушаше плочите от гимназията, или изкарваше форда от гаража на майка си за пръв път всяка пролет. Може и да бе жалка работа, но поне беше истинско.

Все още обичаше музиката, която свиреше с бандата си — „Бийтълс“, „Стоунс“, „Дорс“, Арета Франклин и „Сюприймс“. Като слушаше техни песни, се пренасяше във времето, когато му се струваше, че всичко е възможно. Всяка от тях го връщаше към вълшебен момент. Първата нощ с Шийла, когато родителите ѝ заминаха извън града, слушаха „Днес“ на „Джеферсън Еърплейн“: „Така преизпълнен съм с любов, че мога да се пръсна и да заплача“.

Когато тя му каза, че късат, той слуша „Отражения“ на Даяна Рос цели три дни, докато Шийла не реши друго.

Джеймс имаше скапана бас китара, подарък от братовчед. Друсаше се в стаята си, пускаше плоча на „Велвет Ъндърграунд“ и свиреше с тях, вдъхновяваше се, че ще напише свои песни и ще ги закачи на стените. Дни по-късно, докато се сдобряваха с Шийла в леглото или си биеше чекия, като разлистваше брой на „Плейбой“, скрит под карираното одеяло, той поглеждаше сътвореното и се чувстваше всемогъщ.

Сега си погледна часовника и отиде до телефонната кабина.

Тя се обади след първото позвъняване.

— Джими?

— Мамо?

Тя замълча и той не разбра защо. Беше се възстановила почти напълно след удара, всичко ѝ беше наред, освен периферното зрение. Понякога обаче ѝ беше трудно да изговаря думите.

— Честита Коледа — рече той.

— Как мина денят ти?

— Не се оплаквам. Видях приятелката ти Дорис сутринта, докато разхождах кучето.

— Нали я поздравих?

— Не, просто я изблъсках от пътя си и продължих.

— Стига глупости, Джими.

— Добре ли спа? — попита той. Беше му се оплакала, че напоследък се буди, защото не ѝ достига въздух, а сърцето ѝ блъска като полудяло. Когато чу това, му се прииска да я накара да се премести у тях, за да я държи под око. Вероятно и това щеше да стане, макар да нямаше представа къде ще я настанят.

Дълбоко в сърцето си знаеше, че тя няма да живее още дълго. Когато го казваше на Шийла, тя отвърщаше:

— Всяка сутрин, когато майка ти се буди, ѝ остават шест месеца живот. Така е от десет години, Джими.

Той обаче беше сигурен и тази мисъл разкъсваше сърцето му. Когато идеше в малката ѝ, сумрачна къща, му беше много мъчно, че някой ден, при това много скоро, от нея ще останат единствено вещите ѝ — стари кухненски кърпи, очила на тънки златни верижки и мебели с карирана тапицерия, пропита с вонята на цигари.

— Спах добре — отвърна тя.

— Браво. Сега какво правиш?

— Слушам месата на кардинала по радиото и си правя яйца за закуска.

— Нали знаеш, че ще вали сняг? Не излизай за дълго.

Тя се разсмя. И без това не можеше да шофира. Не ходеше никъде сама. Всяка седмица я водеха на преглед, на църква и до фризьорския салон, където в петък ѝ правеха прическа, макар той да не разбираше защо и за кого.

— Утре сутрин ще мина да те видя. Ще се върна по обяд, за да те заведа на служба. После ще отидем у Том и Линда на вечеря, нали?

— Ще съм готова.

— Този уикенд може да заведем децата до Бостън, за да видят коледните светлини в парка.

— Може — съгласи се тя. — Не помня откога не съм ходила в града.

Майка му беше истински ангел: мила, търпелива жена, която бе дала всичко от себе си, за да отгледа и възпита съвсем сама две буйни момчета. Спомняше си един от малкото пъти когато се беше опитала да ги заведе на почивка. Отидоха на мотел в Хамптън Бийч. Първо брат му намери бездомно куче и го вкара в басейна. След това Джеймс се сби с едно момче на плажа заради игра и остана с насинено око. Майка им беше донесла електрическият си тиган, за да не харчат пари по заведенията. Същата вечер се опита да направи спагети в стаята, но когато включи тигана, изгърмя бушон и токът в целия мотел спря. Изхвърлиха ги. Помнеше как тя се смя и плака чак до Масачузетс.

— Откачена работа сме ние, нали? — повтаряше през сълзи и колкото и да беше странно, Джеймс се почувства горд при тези думи.

В детството му радиото непрекъснато работеше — Нат Кинг Коул, Франк Синатра, предаването „Айриш Ауър“, служба всяка сутрин в седем.

— Прави ми компания — повтаряше майка му и той едва сега осъзна колко млада е била. Беше родила брат му на осемнайсет, а Джеймс — на двайсет и две. На двайсет и три бе останала вдовица. Той все още виждаше как красивото ѝ младо лице се мръщи, когато я лъжеше.

— Джими Макийн, признай веднагически. Очевидно е, че ментиш, лицето ти е досущ като на малък разбойник.

Преди работа сядаше на предната веранда и пушеше цигара от цигара, облечена с розов хавлиен халат, косата ѝ бе навита на ролка. Сега беше на петдесет и шест, ала приличаше на седемдесетгодишна. Преди да получи удара, работеше всеки божи ден. Първо беше рецепционистка в кабинета на зъболекар, след това постъпи в стола на гимназията му, което навремето той приемаше като страхотно унижение. Имаше дни, когато се правеше, че не я познава. Сега, като си спомнеше това, изгаряше от срам. Вечер тя сервираше в едно заведение, за да свързват двата края. Въпреки това, след толкова много труд нямаше нищо.

Като млада едва ли си е представяла, че ще ѝ се наложи да работи, след като се омъжи. Съпругът ѝ сигурно щеше да я осигури, за да може тя да се грижи за децата, и това щеше да е напълно в реда на нещата.

Бащата на Джеймс се беше напил до смърт. Всички разправяха така. Сега обаче Джеймс знаеше, че да се напиеш до смърт е просто любезният начин да се каже, че баща му е бил алкохолик, благополучно успял да скапе черния си дроб. Клетките му постепенно са били заменени от мастни образувания, от които кожата му е пожълтяла, коремът му се е подул толкова много, че на последните снимки приличаше на кльоцав мъж в осми месец на бременността. Независимо от всичко, той бе продължил да пие, докато накрая черният му дроб бе отказал напълно, а след него и бъбреците. Бавната смърт го бе повалила на двайсет и осем. Истинско постижение.

Хората се опитваха да успокоят Джеймс, но как да скърбиш за човек, когото дори не помниш? Разбираше, че за брат му Боби е било по-трудно, защото той го помнеше и може би тъкмо затова Боби, който открай време беше кретен, използваше всяка възможност, за да пребие Джеймс и да го накара да се чувства нещастен и незначителен.

Шийла разправяше, че е заровил чувствата си. Веднъж дори му предложи да се замисли за посещение при психиатър. Той обаче нямаше какво да каже. Искаше му се майка му да не живее сама, но пък, от друга страна, на него му се искаха толкова много неща. В интерес на истината, беше му мъчно за времето, когато беше в гимназията и петнайсетгодишният му басет умря. Според Шийла това беше важно събитие, тъй като баща му бе обичал тази порода и си имаше колекция от чаши с басети, статуетки, лъжици и разни други дреболии, които останаха за Джеймс и Боби.

Тя казваше, че Джеймс обичал толкова много форда от 49-а, защото бил на стария. Майка му беше оставила автомобила да гние на алеята и в годината, след като завърши гимназия, Джеймс го стегна безупречно. Сложи скоростна кутия на „Хърст“ и кожени седалки от премазан „Мустанг“, който откри в автоморга. Никога обаче не мислеше за баща си, когато караше колата. Чувстваше, че е единствено и само негова.

Можеше да каже със сигурност, че липсата на баща му го е определила като човек много повече, отколкото споменът за него. Беше

расъл през петдесетте, когато хората бяха убедени, че повечето семейства са като Ози и Хариет от едноименния сериал. Всичките му приятели си имаха по двама родители — баща, който работеше в офис, и майка, която си стоеше вкъщи. Джеймс мечтаеше да се появи някой мил човек, който да ги спаси. Майка му обаче не излезе на нито една среща след смъртта на баща му. И до днес я наричаха госпожа Макийн, въпреки че съпругът ѝ беше починал през 1954-та. Не че скърбеше за него. Дори не го споменаваше. Джеймс имаше чувството, че поведението ѝ е свързано не толкова с предаността, колкото с някакво старовремско убеждение, че в брака имаш право на един опит.

— Утре, щом ми свърши смяната, ще дойда да изрина снега — обеща ѝ той. — Ти си стой вътре. Няма да ходиш дори до пощенската кутия.

— Джими, не се притеснявай за мен — рече тя. — Аз се притеснявам за теб. Работиш прекалено много. Имаш нужда от почивка.

— Шийла сигурно ще напазарува следобед — рече той. — Така че направи списък.

Грижеха се много за майка му. Боби не правеше нищо. Беше се върнал малко чалнат от Виетнам. Според Шийла не беше честно, че той гледа да се спаси от тези си задължения, но Джеймс беше склонен да го остави на мира. Когато бяха малки, американските деца попиваха патриотизма, без дори да го виждат, също както собствените му момчета поемаха флуорида с питейната вода. Виетнам беше убил това у мнозина. Никой не знаеше за какво се бият.

Боби поскита известно време след войната. Включи се към нещо, наречено благодат, което се описваше като лично усъвършенстване, но за Джеймс си беше чиста проба култ. Ожени се за някаква луда, с която се запозна на курса. Преместиха се в Аризона и Джеймс вече не се виждаше с брат си. Когато се споменаваше името на съпругата му, Шийла бе категорична:

— Тази продава козметика „Мери Кей“ от врата на врата. Най-голямата ѝ цел в живота е да продаде достатъчно червило, за да спечели розов кабриолет. Брат ти е пълна откачалка, след като се е оженил за нея.

Джеймс чу дрънченето на звънеца. Някой влизаше в заведението. Нахлу студен въздух. След това долетя гласът на Морис:

— Макийн, да вървим.

— Викат ме — рече той в слушалката. — До утре.

— Обичам те, Джими — отвърна тя.

— И аз те обичам, мамо. И още нещо, не пести от топлото. Обещай ми.

Напоследък доста възрастни хора не можеха или не искаха да харчат за отопление, измръзваха и ги откриваха в креслата им. Преди седмица бяха отишли на адрес, след като жена не била виждала съседката си дни наред. Джеймс знаеше, че наемът в сградата е контролиран, и първото, за което си помисли, беше отоплението. Когато влязоха, апартаментът се оказа топъл. Морис пипна термостата.

— Изключен — рече той.

Фурната в кухнята беше пусната на максимум, вратата ѝ беше оставена отворена. На крачка от нея на пода лежеше белокоса жена в розов халат, починала от отравяне с въглероден окис. Съседите имаха късмет, че не бяха измрели с нея.

Затвори телефона и се обърна.

— Кати...

— Знам — усмихна се тя. — Трябва да вървите.

— Да ми пазиш бургера — рече Морис, макар да знаеха, че ще му направят нов, когато се върне. Всички линейки се отбиваха тук, така че Кати беше свикнала, а и беше добра жена — понякога, след затваряне, отнасяше непродадените сандвичи в тяхната стая в болница „Кеймбридж“, ако има гладни, които не са на смяна. Затова винаги ѝ оставяха бакшиши.

Джеймс пхна петачка в буркана на бара, преди да тръгне.

Качи се зад волана. С Морис се редуваха на всеки няколко часа и той винаги поемаше първата смяна.

— „Олбъни“, двеста и четирийсет — обърна се към него Морис и сложи предпазния колан.

На този адрес ходеха поне веднъж на ден. Това беше единственият приют за пияници в града. Всички останали държаха посетителите да са трезви, но на „Олбъни“ 240 даваха легла независимо колко си пиян, стига да се държиш прилично. Имаше хора, които настояваха приютът да бъде закрит, както и „Армията на спасението“ наблизко. Проведе се разгорещен дебат, съвсем в духа на кокошката и яйцето, за бездомните на Сентрал Скуеър, където се

намираха всички приюти — много ли са, причиняват ли неприятности? Да не би приютите да бяха там, защото на това място живееха бездомните? Могат ли да се отърват от тях, като ги закрият или преместят?

Всъщност, макар да си въобразяваха, че са забележително толерантни към различните, хората от Кеймбридж не искаха подобни типове наблизко. Градът се беше променил до неузнаваемост през последните години. Масачузетският технически университет изкупи старите фабрики за бонбони и ги превърна в офиси и апартаменти: „Сюпириър Нът“, „Тутси Рол“, шоколадовата фабрика, всички бяха преустроени. На Кендъл Скуеър издигаха небостъргачи, където щяха да се настанят „Байоджен“ и други нови технологични фирми — районът кипеше от дейност през деня, а нощем опустяваше, с изключение на „Мариът“. Масовото заминаване на белите от средната класа през седемдесетте беше приключило и сега юпитата се връщаха, изтърбушваха старите викториански постройки и не спираха да се оплакват от бездомните пияници и наркоманите на Сентрал Скуеър, които, поне според Джеймс, бяха пълноправни собственици на площада.

Пияниците бяха най-отвратителни. Те го потискаха до безумие. Обикновено ги намираха мъртви, което беше жалко, защото от време на време, когато ги виждаше трезви, имаше чувството, че среща съвършено различен човек и добиваше представа какви щяха да бъдат, ако не се наливаха.

Движението се оказа натоварено. Винаги беше натоварено. Преди две години в Милуоки снабдиха парамедиците с мотори „Харли Дейвидсън“. На Джеймс му се стори идейно, но благодарни на Господ, че не му се налага да се придвижва по този начин. Ако трябваше да се качи на мотор, сам щеше да има нужда от линейка.

Включи сирената. Повечето автомобили пред него се отдръпнаха надясно, но някаква майка в комби не помръдна от средата на пътя, сякаш очакваше да мине през нея.

— Мърдай, лелке! — изрева Морис.

Най-сетне тя се изтегли и Джеймс натисна газта.

— Отиваме да приберем един психар — обясни Морис. — Държи се странно. Кърви. По всяка вероятност ще буйства.

— Страхотно — отвърна Джеймс.

— Нали? Да ни е честита Коледа.

Когато пристигнаха, момчетата от пожарната вече бяха там. Стояха на няколко крачки от пациента и не го закачаха.

— Благодаря, че го позяпахте, момчета — измърмори Морис.

Частните фирми и пожарните отряди воюваха открай време. Тяхната фирма имаше договор за всички спешни повиквания на 911 за Кеймбридж, което означаваше, че имаха проблемни случаи всеки ден. Ако не беше договорът, щяха да водят пациенти до болниците и да оставят истинската работа на пожарниците. Въпреки това пожарните екипи се отзоваваха на всяко повикване. Държаха те да получат финансирането, определено за покриването на спешните повиквания, макар че повечето огнеборци нямаха никакво желание да се притичат на помощ в подобни случаи. Бяха готови да спасяват хора единствено когато слагаха защитни костюми или се изискваше намесата на гмуркачи. Всичко по-незначително беше под нивото им. Едно време и той беше от тях. Помнеше, когато в Лин им доставиха апарати за кръвно налягане. Момчетата направо полудяха. „Да не ни мислят за скапани сестри?“ Когато обаче получиха дигиталните апарати, никой не гъкна. Измисляха какви ли не извинения, за да ги използват. Също като Паркър с неговото „Нинтендо“.

Джеймс и Морис оставиха сигналните светлини включени и слязоха. Мъжът беше в края на четирийсетте, облечен с бархетна работна риза и изцапан гащеризон. Беше или пиан, или надрусан, или и двете, поклащаше се ту на една, ту на друга страна, а главата му се лашкаше на гърдите. На дясната му буза се виждаше дълбока рана, а кръвта се стичаше и попиваше в яката. Наскоро бе ходил в болница — още не беше свалил пластмасовата гривна.

Познаваха някои от наркоманите и бездомниците по име — чести пътници, както ги наричаха. Знаеха пълната медицинска история на тези момчета и номерата на социалните им осигуровки, защото ги виждаха непрекъснато. Джеймс обаче не познаваше този.

Миришеше на алкохол и пикня, на гнило. Лесно го убедиха, че трябва да го качат в линейката, и го положиха на носилката. Морис се качи отзад и Джеймс се върна зад волана.

Вонята, която се излъчваше от мъжа, бе толкова противна, че му се наложи да диша в ръкава си.

Отвори прозореца, но не тръгна. Обади се на дежурния лекар и поиска разрешение да сложат интравенозна система, в случай че Морис сметне за необходимо. Винаги трябваше да искат разрешение от лекар, въпреки че те никога не отказваха.

След това взе папката от съседната седалка и започна да попълва доклада. С едно ухо обаче слушаше какво става отзад, за да е сигурен, че Морис е в безопасност.

— Редовно ли пиете? — попита колегата му.

— Да.

— Кога пихте за последен път? — Замълча, след това сам отговори на въпроса си. — Очевидно днес. Друсате ли се? Вземате ли някакви хапчета? Кокаин?

— Не се занимавам с такива гадости. Приключих с тях.

— Аха. Кога за последно се друсаете?

— Опитвам се да си спомня.

— Добре.

— Днес е различно — рече непознатият. — Усещам нещо като сърбеж в главата.

— Добре. Ще се опитаме да разберем каква е причината. — Гласът на Морис беше успокояващ, сякаш говореше на децата си. — И така. Защо бяхте в болница?

Последва мълчание.

— Трябва да знам кога за последно сте вземали лекарства — повиши глас Морис, като баща, който се кара на дете, което се е прибрало след определения му час.

Непознатият заговори предизвикателно:

— Всъщност не съм пристрастен.

Морис кимна.

— Пили ли сте валиум? Пушили ли сте крек?

— Ами да.

Морис разкопча ризата на непознатия и започна да го оглежда. Извади стетоскоп от джоба на панталоните, провери сърдечния ритъм и продължи да пита, сякаш водеше небрежен разговор.

— Кога беше последният път? Днес приемали ли сте наркотици?

— Не — повиши глас мъжът и Джеймс се обърна да погледне. — Мама му стара, мразя наркотиците. Мразя и тъпия Роналд Рейгън.

Стисна китката на Морис, но той се дръпна рязко.

— Постарайте се да не ме пипате.

Партньорът му говореше спокойно, както винаги, но Джеймс усети гнева му.

— Щеше да ме удариш, нали? — обвини го мъжът.

— Нищо подобно.

— Напротив, мой човек. Щеше да ме удариш. Няма проблем.

— Нямах никакво намерение да ви удрям — натърти Морис.

Следващите думи на пациента прозвучаха подигравателно.

— И как е да си супер афроамериканец?

Морис беше расъл на юг. Съпругата му беше янки, както той казваше — черно момиче от Роксбъри. Обичаше да повтаря, че Бостън е много по-расистко място от Джорджия.

— Супер — отвърна той, без да губи контрол. — Кога бяхте в болница?

Пациентът повиши заплашително глас.

— И как е да си супер афроамериканец?

— Супер. Бихте ли отговорили на въпроса ми? Имате ли някакви психически проблеми?

— Ами ти?

— Понякога — отвърна Морис. — Какво ти е, човече? Шизофреник ли си, от депресия ли страдаш, от безпокойство?

— От всичко, господин Гето.

— Май са ви слагали система.

— Ти ходил ли си в университета на Джорджтаун?

Морис въздъхна.

— Не съм.

— Аз съм ходил. Искам да отида в психиатричното отделение на болница „Кеймбридж“.

— Добре, но първо ще се отбием в Спешното — обясни Морис.

— Така, този маншет ще измери кръвното ви налягане.

— Ще ти кажа истината, обичам те, приятелче.

— Знам.

Мъжът вдигна глава.

— Как е пенисът ти?

— Супер.

— Видя ли. Знам те аз. Това е шибаната истина. Ти си Рик.

— Аз съм Рик. Ще ми позволиш ли да ти сложа система? Друсал ли си се?

— Не съм, никога не се друсам.

— Имаш белези по вените. Нови има ли? Не мърдай.

Морис постави внимателно системата. Нямахше как да боли, особено при наркоман, който бе свикнал с игли, но човекът изкрещя силно.

— Ако ми скапеш шибаната ръка, и аз ще скапя твоята шибана ръка.

Джеймс си пое дълбоко дъх и усети как свива юмруци. Вече му беше ясно, че кретенът по всяка вероятност ще започне да се бие. Представи си как му се налага да скочи от седалката и да го повали с удар. Страхуваше се, че започне ли, няма да може да спре.

— Няма проблем, всичко е наред. Просто ти вдигам ръката — отвърна спокойно Морис. — Сега ще ти сложа предпазния колан, така че спокойно.

Мъжът се успокои, Морис кимна на Джеймс и се зае с работата си. Джеймс включи на скорост и остави сирената да работи.

— Как се казвате? — попита Морис. Стараеше се да поддържа небрежен разговор.

— Ами ти как се казваш? Рик? — попита мъжът.

— Рик. Ами ти?

Онзи пак се разкрещя:

— Мама ти стара, ако ме попиташ още веднъж, ще те фрасна.

— Спокойно. Как се казваш?

— Стисни ми ръката.

Джеймс ги наблюдаваше в огледалото за обратно виждане. Незнайно защо, Морис се прояви като пълен глупак или просто от съжаление протегна ръка. Джеймс видя как непознатият я стиска, след това вдига другия си юмрук и замахва.

— Макийн, отбий — изкрещя Морис и се дръпна рязко.

— Точно така. Макийн, отбий — обади се саркастично мъжът.

Джеймс спря и отпи глътка кафе.

Морис погледна пациента.

— Всичко наред ли е? Трябва ли да те вържа?

— Наред е. Африка. Дай да си стиснем ръцете.

Имаше медици, които биха отбили в някоя тъмна уличка, за да пребият изрода. Морис обаче не беше такъв човек. Преди няколко месеца пациент с пристъп изхрани кръв в лицето му.

— Ха така. Сега и ти имаш СПИН. — Морис просто избърса кръвта с ръкава си и продължи, сякаш нищо не се беше случило.

— Приключихме с ръкостисканията — заяви той. — Да звъня ли в полицията?

— Добре. Рик, кораво момче си, печелиш. Лекарите няма да ми помогнат. Имал съм предостатъчно пристъпи и те не могат да ми помогнат.

— Ще те откараме в болница и там ще се погрижат за теб.

— Как ли пък не.

Морис кимна отново на Джеймс, той даде мигач и се вля в движението. Обади се по радиостанцията в Спешното, за да съобщи, че пациентът буйства. Донякъде му беше жал за човека. Беше очевидно, че е смахнат, а и беше съвсем сам на Коледа. Джеймс знаеше, че по-късно ще се смеят. През повечето време хуморът им беше черен, особено когато виждаха най-лошото — убийства или нещастия, свързани с деца. Поне по веднъж на месец прибираха дете, натъпкало нещо в устата си, което бе влязло в гърлото му — или игла за шиене, или писалка, какво ли не. Миналия месец попаднаха на шестгодишно момче, което се беше задавило с хотдог и сега беше в кома. Дори се пошегуваха: „Как да превърнеш върл почитател на телешкото в зеленчук?“

Като дете той никога не се притесняваше от опасностите. Колко следобеда само бе прекарал зад къщата и мятал бирени бутилки по бараката, просто защото така му се искаше, а по-късно вадеше късчета стъкло от ръцете и краката си. Колко пъти само беше ходил на стоп с приятелите си до Бостън или скачаше свит на топка от покрива на гаража на Големия право в басейна. Само като си помислеше колко много неща можеха да се объркат. Неговите деца нямаше да са такива, нямаше да ги остави без надзор, нито да се отнася към тях толкова небрежно.

От задната част на линейката се понесе гласът на бездомника:

— Ти от коя част на Африка си, мой човек?

— От Атланта.

След пет минути пристигнаха в болницата. Джеймс беше много доволен да прехвърлят това смрадливо лайно на сестрите. Морис беше на ръба.

Качиха се обратно в линейката и той попита:

— Да поостанем ли тук, или да...

— Не, човече, искам си бургера.

Джеймс кимна и подкара към „Елси“.

— Смрадлив расист — подхвърли Морис.

Джеймс сви рамене.

— Има и по-гадни.

Големия и О'Нийл обичаха да го бъркат, че Кеймбридж го е превърнал в чувствителна госпожица, която се мотае с хомо типове и чернилки, същите боклуци като пациентите му.

— Ирландски хомофоби хардлайнери като вас няма да издържат и ден на моята работа — отвръщаше той. — Вие, момчета, сте престъпни типове, изпълнени с омраза.

Шефът му наричаше това културна компетентност — да знаеш да се оправяш с всеки, да питаш наркомана от улицата: „Какво си направил, коктейл от мет и кока ли?“ След това влизаш в просторната къща на някой богаташ и той започва да се жалва, че го боли корем, а ти питаш: „Да сте имали пристъпи на метеоризъм, господине?“ Все едно си попаднал в тъпа реклама за дижонска горчица. Не трябваше да се притесняваш нито от богатите, нито от бедните, нито от гейовете, нито от нормалните, нито от белите, нито от черните, от никого.

Черно хлапе беше обрало съпругата му. Джеймс се постара да не споменава този факт пред Морис, страхуваше се да не каже нещо, за което после ще съжалява.

Беше благодарен, че е оставила нещастника да вземе каквото е искал. Шийла каза, че ако бебето не е било с нея, щяла да се съпротивлява, и Джеймс не се съмняваше в това. Помнеше една вечер в гимназията, когато отидоха на бар в Чарлстън. Бяха с един от големите му братовчеди и дори не се наложи да показват фалшивите си лични карти. Влязоха три момичета от „Хъни Бийс“ и заведението се изпразни. Дори момчетата се страхуваха до смърт от тях, защото те бяха пълни откачалки. Веднъж наръгаха едно момче от братството заради каса бира. Шийла обаче настоя да останат, за да си довърши напитката.

Тя не бе направила кой знае какъв проблем от факта, че нападателят ѝ е чернокож, въпреки че родителите ѝ подчертаха, че в техния квартал никога няма да попаднеш на подобни лица. Може и да прозвучеше безобразно расистко, ако кажеше нещо на Морис, но понякога Джеймс се питаше дали той не би разбрал.

Беше на двайсетина, все още пожарникар, когато започна бъсинга^[1] в Южен Бостън. Единствените коментари тогава бяха за белите боклуци от ирландски произход. Заклеймяваха ги като расисти, които замерват с камъни черните деца. Само че негов братовчед, ченге в Бостън, беше повикан, когато напълно невинен бял бил извлечен от колата и пребит с такава жестокост, че изпаднал в кома, докато група чернокожи зяпали и крещели:

— Да умре.

Джеймс не обичаше да мисли за подобни неща, но при подобни обстоятелства всички се превръщаха в диваци.

— Аз разказах ли ти за вечерята по случай годишнината в „Джимис Харбърсайд“? — попита Морис.

Беше му разказал тази история поне сто пъти, но започнеше ли, нямаше никакъв смисъл да се опитва да го накара да замълчи. Освен това историята беше приятна.

След вечерята съпругата на Морис взела колата от валето, докато той бил в тоалетната. Излиза той от ресторанта и я вижда, че чака до тротоара, на няколко крачки от входа, когато бял тип в костюм се приближава към него.

— Дори не срещна погледа ми — обясняваше Морис сега. — Просто ми набута ключовете в ръката. „Синьо беемве“, измуча. Реши, че след като съм черен, трябва да съм вале.

— Ти какво каза? — попита Джеймс, щастлив да го подкани да каже най-върховния лаф.

— Казах: „Веднага, господине“. След това изминах пеша цяла пресечка, за да хвърля ключовете му в пристанището.

Избухнаха в смях, когато Джеймс спря на червено.

Очите му се затваряха. Полагаше огромно усилие да ги държи отворени. От опит знаеше, че докато светофарът се смени, ще мине цяла вечност, затова затвори очи, само за миг, и усети как го залива облекчение.

В следващия момент усети, че Морис го разтърсва за рамото.

— Макийн, добре ли си? Ти да не заспа?

— Какво? Не.

— Искаш ли аз да карам?

— Не, добре съм.

Върнаха се в „Елси“ и той се отдръпна, за да може Морис да слезе.

— Искаш ли сандвич? — попита Морис.

Джеймс си погледна часовника.

— Още няма девет, бе човек. Донеси ми едно диетично пепси.

Пиеше огромно количество пепси, може би по осем или девет кутийки на ден. Позволяваше на Паркър да си пийне, докато ядяха пица в петък вечер, а Шийла мразеше напитката.

Джеймс обаче го беше научил да отговаря:

— Мамо, това е изборът на новото поколение.

Тя неизменно отвръщаше:

— Това е отрова.

Все някога Джеймс щеше да се откаже да пие пепси. С течение на годините Шийла промени много от навиците му. Накара го да престане да пуши трева, преди Паркър да се роди, сложи край на цигарите, докато беше бременна с Дани. Всеки път, когато изпиваше повече от две бири пред нея, тя задължително му напомняше за баща му.

[1] Busing (англ.) — принудително превозване на бели и черни деца в един автобус до училище. — Б.пр. ↑

2003 Г.

Делфин запали газовата камина.

Просто щракваш ключа, напълно неестествено действие. Да накладеш огън трябваше да е предизвикателство, което включва покрити със смола дърва, под които подлагаш смачкан на топка вестник, който оставя черни петна по дланите. Във вилата им в провинцията често бе наблюдавала Анри да се бори с бензина и мокрите дърва. Когато най-сетне се появяваше пламък, и двамата ликуваха.

Газовият огън приличаше на дребно мошеничество, въпреки че Пи Джей й каза, че е купил апартамента донякъде заради тази камина. Беше я предупредил да не хвърля вътре каквото и да е.

— Дори листче хартия ще прецака системата, ще се претопли и стъклото ще се счупи — рече той.

Около нея цареше истински хаос. Парчетата от тениските му се търкаляха до счупения порцелан по пода на кухнята. Картините бяха смъкнати от стените. Килимите бяха нарязани на парчета, кучето беше затворено в банята и се тъпчеше с фъстъчено масло.

Сега държеше купчина важни документи, които хората прибират в сейфове или в папки в някой шкаф, историята на живота, разказана в подписи и номера. Жизненоважната папка на Пи Джей си имаше място в пластмасова кутия под леглото, натъпкана със стари сметки за телефон, любовни писма и програми от концерти, на които беше свирил с Английския камерен оркестър, симфоничния оркестър на Пасадина, филхармонията на Варшава.

Хвърли в огъня свидетелството му за раждане, всички банкови документи и листа от тетрадки, изписани с букви и цифри. Той не помнеше нито номерата на сметките си, нито паролите и когато му се налагаше, поглеждаше листа.

Пръстенът на ръката й заблестя на светлината на огъня: два едри кръгли диаманта, които образуваха наклонена цифра осем, очертана от малки диаманти. Пръстенът беше уникален, приличаше на цвете. Хората я питаха кога е направен, къде. Делфин обаче нямаше никаква

представа. Все се канеше да го занесе на бижутер, който да ѝ каже нещо повече. На металната халка беше изписано „ИВИ“. Бе попитала Пи Джей какво означава, но той нямаше представа.

Делфин позволи на въображението си да се развихри. Дали беше име, или тайно съобщение между влюбени? Какво ли се беше случило, за да го продадат? Да не би просто да са го изгубили или пък подарили? Каквото и да беше станало, вече не беше техен. След днешния ден тя също щеше да се превърне в негов бивш собственик.

Затвори стъклената вратичка и остана да гледа как пламъците поглъщат хартията.

Отне повече време, отколкото предполагаше. Газовият огън не можеше да лумне. Целта му уж беше да представи нещо диво, неукротимо, а в действителност беше бледа, немощна имитация на истински огън.

— Урааа! — рече тя и си помисли за дома.

Делфин Моро се запозна с Анри Пети седмица след трийсет и третия си рожден ден, в малък магазин на Рю Констанс в Монмартър. В магазинчето се продаваха стари и антични музикални инструменти, някои от петнайсети век. Беше просъществувал на партера на четириетажен блок в продължение на четирийсет и една години, в средата на тясна, спокойна уличка, павирана с калдъръм — истинско скрито бижу, любимо на колекционери от цяла Европа заради уникалния инвентар и очарователния собственик, Франсоа Дюбре. Той беше набит, но красив мъж с гъста черна брада и толкова заразителен смях, че можеше да накара дори статуя да се усмихне. Имаше почти енциклопедични знания за музиката и бе известен лютиер. В работилницата му в задната част на магазина, където не допускаше почти никого, бе поправял и настройвал цигулките на най-известните изпълнители в света. Идваха при него веднъж в годината, а той пъхваше ключе в ефа и го преместваше на косъм наляво или надясно, променяше звука в зависимост от специфичния начин на свирене на всеки цигулар.

Два месеца по-рано Дюбре беше починал от инфаркт, докато изнасял боклука, и сега трите му деца търсеха човек, който да купи магазина и да се закълне, че ще запази предназначението му.

Като момиче Делфин бе прекарала безброй часове с баща си, докато разглеждаше инструментите зад пращната витрина на мосю Дюбре. Цигулките в средата висяха на тънки корди над пиано и сякаш се носеха магически във въздуха. От двете им страни бяха подредени флейти и кларинети, както и арфа, по-висока от нея. Имаше инструменти, за които обикновеният човек нямаше представа, но баща ѝ ги познаваше всичките: старинен клавесин, акустичната кутия, изработена от коруба на костенурка.

Децата на Дюбре, всички в началото на двайсетте, се бяха насочили другаде. Двете големи бяха в Лондон, а най-малкият — в университета на Монреал. Бяха се върнали в Париж за погребението и в събота от два до пет имаха намерение да говорят с всички кандидат-купувачи на магазина.

Отидоха единствено Делфин и Анри.

Тя седна на стол до вратата, докато децата на Дюбре разговаряха с Анри. Делфин помнеше как бяха тичали из квартала, тогава беше тийнейджърка, а те — съвсем малки. Беше очевидно, че не са наследили страстта на бащата към музиката. Въпросите им бяха простовати, по-скоро свързани с чувства, отколкото с факти — „Кой тип песни са ви любими?“, питаха те и „Защо искате да притежавате магазина?“. Стана ясно, че Анри е изключително подходящ за собственик. Беше учил реставрация при самия Дюбре и затова вярваше, че има право да притежава магазина му. Беше почти обиден, че Дюбре не го е оставил на него. Обясни им, че работи като консултант в Мюзее дьо ла Мюзик, където се намираше една от най-богатите колекции музикални инструменти в света. Когато бил по-млад, тъкмо след като завършил университет, имал малък магазин край Плас дьо Вож, който специализирал в струнни инструменти от седемнайсети век.

Делфин усети как се свива все повече след всяка негова дума. Преповтаряше си онова, което бе намислила да каже. Имаше опит в продажбите, след като последните няколко години се беше занимавала с недвижими имоти, беше минавала покрай този магазин стотици пъти, може би дори хиляди, и бе запленена от него. Откакто се помнеше, искаше да го притежава. Това е мечтата на баща ѝ и тя я беше наследила от него, също като дългите слаби крака и острия нос.

Когато дойде редът ѝ, Делфин забрави онова, което щеше да ѝ придаде тежест, и им разказа как е изгубила баща си само преди година.

— О, не! — извикаха децата, тъй като помнеха добрия Людовик Моро, който живееше зад ъгъла, в къщата с бръшлян, на Рю Кошоа. Тя се виждаше от входа на магазина.

— Все още ли живеете тук? — попита момичето.

— Да — потвърди тя. — Баща ви беше много добър човек. Знам, че ще обичам магазина не по-малко от него. Това е най-любимото ми място в цял Париж. Когато бях дете, татко ме водеше тук в събота сутрин. Той беше пианист и този магазин беше за него и дом, и работилница. Почиташе го повече от която и да е катедрала във Франция. След като почина, продължих да идвам тук. Баща ви беше много внимателен. Повтаряше, че татко е бил добър човек, един от любимите му клиенти, че мога да го посещавам винаги когато поискам.

След това децата се оттеглиха в работилницата. Дори на тях не беше позволено да влизат там, докато баща им беше жив, и Делфин се запита как ли се чувстват. Не казаха довиждане, не обещаха да се върнат. Не беше сигурна дали веднага ще съобщят решението си, или ще се обадят по-късно с присъдата.

— Да чакаме ли? — обърна се тя към Анри, а той сви рамене, сякаш му беше все едно, и излезе навън. Тя остана да го наблюдава как чака на тротоара пред обущаря цели десет минути. Беше стегнат мъж, висок колкото нея, на около петдесет. Имаше елегантни очила с черни рамки и носеше хубав костюм, но ѝ се стори, че се чувства неудобно. Реши, че е от академичните типове, които вкъщи обличат огромни пуловери.

Най-сетне децата на Дюбре се върнаха. Момичето се усмихна и даде знак на Анри да влезе, а Делфин се почувства разочарована, но същевременно я обзе облекчение. Може би идеята не беше чак толкова добра. Тя не знаеше почти нищо за историческите инструменти и още по-малко за реставрацията. По всичко личеше, че съдбата е решила да я спаси от самата нея. От друга страна, имаше нужда от нещо ново, от предизвикателство, което да запълни празнините в нея. Вече не се интересуваше от романтика, не и сега, макар в миналото това да бе любимото ѝ развлечение.

Заговори по-голямото момче, вероятно на двайсет и пет.

— Мосю Пети, мадмоазел Моро, заповядайте, седнете.

Този път всички седнаха около бюрото.

— Поговорихме си и решихме, че съществува съвършено решение — заяви той, но прозвуча повече като изказване на момче, отколкото на мъж. Имаше нежните очи на баща си и Делфин му се усмихна, тъй като знаеше как тежат подобни решения. Майка им беше много по-млада от баща им, но беше починала от рак преди няколко години. Сега те бяха сирачета, също като Делфин.

Момчето продължи:

— Съвършеният собственик на този магазин е...

— И двамата! — прекъсна го сестра му.

Тялото на момчето се отпусна. Тя му беше отнела момента и той не успя да скрие негодуванието си.

— Моля? — ахна Анри.

— Мосю Пети, вие познавате добре бизнеса. Учили сте при баща ни — продължи момчето. — А мадмоазел Моро е пълна със светлина и въодушевление. Тя е от квартала, разбира сантименталната стойност на магазина. Двамата ще работите добре заедно.

— Значи искате да купя магазина и да я наема, така ли? — попита Анри.

— Искаме да го купите заедно — уточни момчето.

— Тези неща не стават така — заекна Анри. — Не се купува собственост с непознат. Нещата могат много да се объркат. Или ни направете предложение, или приемоте по-доброто. Проявете разум.

Делфин прехапа долната си устна. Не можеше да си позволи да наддава заедно с този човек. Разполагаше с пари колкото да купи магазина на ниска цена, а дори това щеше да я затрудни.

Момчето поклати глава.

— Ние не се интересуваме особено от парите. Просто искаме да постъпим така, както би се харесало на татко. Ако имахме възможност, щяхме да запазим магазина в семейството, но просто не е практично.

Анри се изсмя.

— Да не би това предложение да е практично? По-късно ще съжалявате, уверявам ви.

— Няма — настоя момчето. — Ще съжаляваме единствено ако се върнем след пет години и открием, че магазина го няма. Баща ни е

оставил строги инструкции да го предадем в ръцете на най-подходящия човек — или хора, — ако нещо се случи с него.

— А татко беше непоправим романтик, така че... — добави помалкото момче, замълча и кимна към тях. Делфин нямаше представа за какво намеква, а когато най-сетне се досети, седмици по-късно, избухна в неудържим смях.

— Не мога да приема — заяви Анри.

— Просто помислете — настоя по-голямото момче.

След това тя и Анри излязоха. Делфин предполагаше, че той ще тръгне надясно, към Метро Бланш, и макар нейният апартамент да беше в същата посока, зави наляво. Той обаче тръгна с нея. Усети присъствието му като тежест. Спря рязко, обърна се и се сблъскаха.

— Не сте ли съгласна, че цялата тази работа е нелепа? — попита той, сякаш я забелязваше за пръв път.

Може и да беше така, но много неща бяха нелепи. Беше нелепо, че не бе имала сериозно гадже след университета, а въпросното гадже сега беше женен с две деца и имаше лозя в Бордо. На нея все още ѝ разбиваха сърцето почти всяка година; беше си останала безнадеждна романтичка с вкус към неподходящи мъже. Беше нелепо, че е на трийсет и три и още няма представа какво да прави с живота си. Беше нелепо, че баща ѝ, най-добрият и най-силен мъж на света, сега беше погребан в Симетиер дьо Монмартър, където котките и американските туристи редовно прескачаха гроба му. Донякъде тя го обвиняваше за неудачите си. Той се беше отнасял към нея като към най-специалното момиче на света и тя бе повярвала, че светът ще се съгласи с мнението му. Досега обаче беше живяла без ясен план, беше се оставяла на обстоятелствата.

— Странно предложение, наистина — рече тя. Запита се колко ли време Анри ще се бори за магазина и дали ще победи.

Тръгнаха по Рю Лепик, където имаше кафенета, магазини и сладкарници. Продължиха по хълма, докато не попаднаха зад гид, който говореше на английски на група туристи.

— Винсент ван Гог постигнал незначителен успех приживе. Точно тук, в дома на брат си Тео, е изживял последните си години, преди да се застреля. Според Тео последните му думи били „La tristesse durera toujours“. Някой знае ли какво означава? Някакви предположения? Означава „Тъгата ще остане завинаги“.

Американците започнаха да се снимат пред къщата.

Анри изви вежда.

— И какво ще правят с тези снимки според вас? Ще ги изпращат като коледни картички?

— „Мир и любов през този празничен сезон. Тук е живял Ван Гог преди ужасното си самоубийство!“

Той кимна.

— Постскрипtum. „Тъгата ще остане завинаги“.

Тя се усмихна.

— Ненавиждам Монмартър — въздъхна той. — Тук се мотаят единствено туристи, претенциозни художници и bobos^[1]. Къде живеете?

— В Монмартър — отвърна тя. — Тук съм израснала.

Беше го споменала в магазина на Дюбре. Той да не ѝ се подиграваше.

— Ох! — Той затвори очи и се плесна по челото. — Аз съм пълен кретен.

Тя едва сега разбра, че той е пропуснал този факт. Стори ѝ се искрено смутен.

— Не, не. Всичко е наред. Монмартър не е за всички — рече тя, макар че не можеше да си представи човек, който не би се влюбил в тези улици.

Кварталът се беше променил, откакто тя беше дете. Навремето имаше boulangerie^[2] на всеки ъгъл, а сега повечето бяха затворили. Две от любимите на баща ѝ бяха запазили старите си табели, но бяха променени — едната беше станала забавачка, а другата — правна кантора. Много от старите tabacs^[3] бяха станали денонощни бакалии, а собствениците им бяха имигранти от Северна Африка. На една пресечка от дома ѝ имаше дори магазин за замразени храни.

Тези промени обаче ѝ доставяха удоволствие. Париж непрекъснато се променяше — оригиналното и дръзкото засенчваше установеното от хиляди години, старото и новото се преплитаха съвършено. В последните години тя беше ходила с баща си да гледа „Ред Хот Чили Пепърс“, Дейвид Бауи и Иги Поп в „Ла Сигал“ в Пигал, в същия театър, в който някога баба ѝ и дядо ѝ са слушали Морис Шевалие.

В някои отношения Монмартър още създаваше у нея чувството, че попада в друго време. Можеше да отиде в „О Лапен Ажил“, за да види представлението и да седне на столовете, на които бяха седели Модилиани, Пикасо. Реноар. Когато беше дете, всеки октомври тъпчеше с крака грозде като добро провинциално момиче в Кло Монмартър, където монахини и монаси произвеждаха по триста литра вино годишно още от дванайсети век. Баща ѝ не обръщаше внимание на туристите, които се тълпяха пред катедралата и около въртележката в основата на стълбите и питаха: „Къде се намира «Мулен Руж», входът към въжената железница, статуята на сутиена на Далида“ — Далида, която бе внесла толкова радост с диско музиката си и подрусващите се гърди, а краят ѝ бе трагичен. Делфин беше горда, че външните хора искат да надникнат в техния свят. Освен това мислеше, че най-хубавите части са онези, които туристите никога не виждаха — удивителната гледка на Париж от външните маси на „Ше Помет“ до върха на хълма. Ателиетата на художниците по таваните на старите къщи.

Туристите изчезваха в полите на хълма, където наемите бяха ниски, поне в миналите години, и където се събираха бохемите. През по-голямата част от детството си бе живяла там, на четвъртия етаж над кафене на Рю дьо Мартр. В детството си знаеше имената на месаря и продавача на сирене, на старицата, която държеше пекарната и всеки ден след училище и подаряваше *moelleux chocolat*^[4], двойката от Оверн, които държаха *tabac*. Всички те бяха част от голямото, шумно семейство, което тя, самотното дете на вдовец, приемаше като свое.

Когато беше на десет, се преместиха по-нагоре по хълма, в тухлената къща на Рю Кошоа. Делфин открай време мислеше, че това е най-красивата къща в цял Париж. Стените ѝ бяха скрити от бръшлян, яркочервено мушкато избуяваше в сандъчетата на прозорците, подпрели високите бели кепенци, които баща ѝ отваряше всяка сутрин, щом птиците запееха. Не приличаше на другите къщи в града — не беше нито в стил Хаусман, нито в ар нуво — и тъкмо това я правеше специална. Собственичката, мадам Делкур, живееше на първия етаж. На горния имаше два апартамента, на третия — три. Делфин и баща ѝ живееха в единия. Той остана там допреди няколко години, когато се пренесе при противната си приятелка, оттогава Делфин заживя сама. Мадам Делкур почина и сега племенникът ѝ притежаваше къщата.

Делфин усещаше, че той няма търпение тя да се изнесе, за да даде апартамента ѝ под наем за пет пъти по-висока сума. Тя обаче нямаше намерение да напуска.

— Искате ли да пием кафе? — предложи Анри.

Тя се съгласи, макар да не беше сигурна дали иска. Отидоха в кафенето на ъгъла. Той поръча café au lait^[5], а тя citron pressé^[6], тъй като не искаше кофеинът да повлияе на и без това опънатите ѝ нерви. И двамата запалиха цигари, поговориха за музика, което, изглежда, беше единственото, което ги свързваше. Бяха единодушни по отношение на великите композитори: Бах, Бетовен, Шопен, Малер. Той сподели, че любимите му са Равел и Дебюси.

Делфин се усмихна. Баща ѝ също предпочиташе френските композитори и много се гордееше с тях. Представяше си го как свири „Лунна светлина“^[7] на пианото в хола на мадам Делкур, когато тя се връщаше на обяд от училище.

— Напоследък слушам много Арво Пярт — призна тя. — Обожавам музиката му. В нея има душа, а е измамно семпла, струва ми се. Изглежда, най-семплото понякога е най-трудно за разбиране.

— Глупости! — сопна се Анри.

Тя се изненада от разпаления му тон и разбра, че изражението ѝ е красноречиво.

— Много се извинявам — рече той. — Наистина не знам какво ми става днес. Странна работа. — Тя предположи, че е заради магазина, но Анри побърза да обясни: — Не се интересувам от съвременни композитори — призна той. — Пярт, поставен до Шуберт, Брамс или Брукнер, изобщо не е на ниво.

Баща ѝ вечно я предупреждаваше да се пази от фенове на Брукнер.

Анри продължи да обяснява, че било трагедия, че най-хубавата музика е създадена в миналото. Той не уважаваше нито един съвременен композитор. „Новото поколение“, както ги наричаше презрително, като Пярт, Такемицу и Филип Глас, били банда млади грубияни.

— А вие откъде сте толкова добре запозната с класическата музика? — попита той. — Децата на Дюбре споменаха баща ви. Той музикант ли беше?

— Пианист — уточни тя. — Учил е в Парижката консерватория.

Пропусна да каже, че изкарваше пари, като свиреше Гершуин и Коул Портър в бара на един хотел, и намаляваше наема, като даваше уроци на хазяйката и организираше за нея и приятелките ѝ импровизирани рецитали. Анри ѝ правеше впечатление на сотсе^[8], напрегнат и прекалено сериозен. Кой знае какво щеше да каже по този въпрос.

Той ѝ разказа, че неговият баща е учил цигулка като дете и го насочил в същата посока.

— Обичам музиката повече от всичко — рече той. — Само че нямам талант.

Тя кимна.

— И с мен е така.

— Татко беше колекционер и аз тръгнах по неговия път — продължи Анри. — Когато бях на седем, осем, девет, обикаляхме битаците и разпродажбите в различни къщи и обществените търгове из цяла Европа, за да съберем колекцията, която притежавам днес. Тя покрива времето от петнайсети до деветнайсети век.

— Имате ли любим инструмент? — полюбопитства тя.

— Имам един съвършен лък на Франсоа-Ксавие Турт — отвърна той.

— Аха.

Баща ѝ беше разказвал за Турт, който унищожавал всеки лък, който не бил безупречен, творенията му подчертавали до съвършенство звука на цигулката в края на осемнайсети и началото на деветнайсети век, а сега се продавали приблизително на цената на ново ферари.

— Но не ми е любим — отвърна Анри и тя реши, че той иска да се похвали.

— Така ли?

— Не е.

— А кой ви е любим?

— В годината на раждането ми, татко купил цигулка Страдивариус за смешни пари. Подари ми я на десетия рожден ден. Друга, създадена същата година, се продаде за два милиона долара в Америка. Моята е била на генерал от армията на Наполеон. След продажбата много хора се свързаха с мен, но нямам намерение да се разделя с нея просто така.

Тя се отдръпна изненадано.

— Къде я пазите?

— У дома, в кабинета ми, в стъклен шкаф.

Истинска трагедия бе, че никой нямаше да свири на тази цигулка. Колко жалко, такъв съвършен инструмент. Беше като птица, хваната в клетка. Това влияеше зле на цигулката. Анри беше лютиер, би трябвало да го знае.

— Давали ли сте я под наем?

— Веднъж.

Анри допи кафето си и отхапа от шоколадчето в чинийката.

— Ако знаех колко струва цигулката преди двайсет години, сигурно щях да я продам. След това щях да съжалявам.

Тя кимна. Той се опитваше да обясни, макар да не бе сигурна какво точно.

— Децата на Дюбре прибързват. Виждат, че в това има пари и искат да ги получат.

— Може би има нещо повече — отвърна тя. — Може би просто обичат магазина, но не могат да го задържат.

Спомни си какви чувства я обзеха, докато разчистваше вещите на баща си, как ѝ се искаше да запази всяка мръсна кърпичка и мухлясал нотен лист, същевременно ѝ се искаше да е някъде другаде и вече да се е освободила от всичко това.

— Опасявам се, че може би не разбирате в какво се забърквате — подхвърли той.

— Така ли?

— Навремето имах магазин като този на Дюбре. Истината е, че този бизнес е непостоянен. Има години, когато върви безпроблемно, а после изведнъж настъпва пълно затишие. Дюбре има дългове. Който купи магазина, ще трябва да ги поеме. Това известно ли ви е?

Тя усещаше, че той не е лош човек, макар да се държеше малко арогантно. Искаше магазина, вероятно много повече от нея. Освен това беше прав. Тя не знаеше за дълговете, нито как да се предпази от фалит. Той определено беше по-добрият кандидат.

Канеше се да признае, че е прав, когато Анри продължи:

— Ами ако децата на Дюбре задържат магазина за една година и в това време ние с вас се опитаме да работим заедно? Нещо като изпитателен период?

Тя остана изненадана, но истината бе, че магазинът бе толкова свещен за него, колкото и за нея. Може би той не искаше да носи товара на цялата отговорност съвсем сам.

Делфин се съгласи да пробват.

Щом започнаха, осъзна, че никога не би се справила без Анри. Децата, които на пръв поглед следваха глупава, сантиментална приумица, се оказаха прави. Анри познаваше всички важни търговци и диригенти на симфонични оркестри в света и разбираше не по-зле от Дюбре фините инструменти. Можеше да поправи цигулка, да я оцени и да забележи находка, която друг би пропуснал. Той беше спокоен човек, толкова спокоен, че всеки би го помислил за скучен. Живееше в свой свят.

Нямаше желание да си бърби с клиенти по цял ден, а точно тук беше нейната сила. На баща ѝ му се налагаше да владее безупречно английски, за да се разбира с пияните американци в бара. Те се облягаха на пианото му, разпитваха го за Париж и неизменно настояваха да изсвири нещо от „Уестсайдска история“. Той я научи на всичко, което знаеше, на идиоми, които нямаше откъде да чуе. Знаеше как да накара туристите да се почувстват приятно, тъй като очакваха французите да са надменни и нелюбезни.

Ето че уроците на баща ѝ се оказаха безкрайно полезни. Делфин откри, че може да убеди американска двойка във ваканция да плати осемнайсет хиляди франка за арфа, макар да не бяха помисляли за арфа през живота си. Щом видеше инструмент, тя преценяваше красотата му, умението му да донесе радост, дори да не знаеше нищо за качеството на дървото.

Така те се допълваха взаимно.

Делфин никога не се бе замисляла за свои деца заради случилото се с майка ѝ. Не го бе казвала пред друг. Анри искал деца навремето, но сега му се струвало, че е твърде късно. Тя не можеше да си го представи да друсва бебе на коленете си или да играе на топка с по-голямо момченце. Но пък веднъж го видя как учи момченце от квартала да реставрира цигулката, която беше открило на тавана на баба си. Анри му показваше как да добави шийката и охлюва, как да я лъсне, така че да заблести.

— Стремената тук са много добри. Има голяма разлика между смърч и червена ела — обясняваше той на момченцето, което кимаше сериозно, сякаш бе на търг в „Кристи“.

Анри я целуна за пръв път един тих вторник, когато магазинът остана празен часове наред. Тя остана шокирана, все едно бе пристъпил към нея, за да ѝ залепи шамар. Той се отдръпна, но не ѝ даде възможност да проговори.

— Имам среща. До утре.

На следващия ден я покани на вечеря. Ядоха *entrecote frites*^[9] и изпиха бутилка вино. Челото на Анри беше обсипано с капчици пот. Почти през цялото време говори за магазина — не спря да обяснява, че трябвало да увеличат приходите по Коледа, и я попита дали според нея е разумно да пуснат няколко обяви в местните вестници.

Делфин се чувстваше изключително неловко и бе много объркана. Беше решила, че я е поканил на среща, и започна да се пита дали това не е просто извинение за целувката. Анри плати, но той винаги плащаше, когато излизаха някъде. Изпрати я до апартамента ѝ, но той винаги я изпращаше, когато закъснееха.

— Благодаря ти за вечерята. Ще се видим утре, нали? — попита тя, когато стигнаха до вратата.

В този момент той я прегърна през кръста и я целуна страстно. Тя отвърна; стори ѝ се невъзпитано да не отвърне. През цялото време остана с отворени очи и усети, че се ококорва.

Не го покани да се качи.

На следващата сутрин влезе в магазина през задната врата, тъй като знаеше, че той ще бъде отпред. На бюрото ѝ в работилницата бе оставил ваза с рози и картичка. Стомахът я присви. На картичката пишеше: „Както сигурно си разбрала, аз съм лудо влюбен в теб.“

Делфин едва не подскочи. *Лудо влюбен?* Не можеше да си представи Анри да изпадне в състояние, което дори малко да наподобява лудост. В първия момент ѝ се прииска да избяга, но в следващия той влезе в работилницата, понесъл купчина вестници. Щом я видя, бузите му пламнаха.

— Не съм те чул да влизаш — промълви.

Тя веднага забеляза, че е нервен. Посочи цветята.

— Прекрасни са.

Той се усмихна.

— Радвам се, радвам се. Снощи прекарах чудесно.

„Сериозно?“, помисли си тя.

— И аз — отвърна.

Той замълча за кратко.

— Най-добре да вървя отпред.

За момент тя се поколеба дали цветарката не е закачила грешната картичка. Може би някъде в Монмартър наскоро сгодена жена току-що е получила букет с бележка: „Браво, че отбелязахме рекорд, като продадохме нечуван брой флейти за един месец.“

Същата вечер в леглото Делфин премисли всичко. Анри я обичаше. Поне така си мислеше той. Как така не се беше сетила досега? Знаеше, че няма да ѝ завърти главата, но това не бе довело до нещо добро досега. Анри беше мил, умен човек, двамата държаха магазин, сякаш имаха свое дете.

Излязоха на още вечери, които станаха по-приятни с течение на времето. Смееха се и общуваха с лекота. Сексът беше приятен, макар тя да не преливаше от страст. Научи повече за Анри — сам почти не се хранеше, сякаш умът му беше прекалено зает, за да мисли за прозаични въпроси като храна. Макар често да изглеждаше като най-самоуверения мъж във Франция, имаше моменти, когато изпадаше в черно настроение, също както баща ѝ; понякога не ставаше от леглото по цели дни.

Също като баща ѝ, Анри непрекъснато се тревожеше за безопасността ѝ, за здравето ѝ, за щастieto ѝ. Когато една вечер крадец дръпна чантата от рамото ѝ тъкмо когато заключваха магазина, Анри го преследва до върха на хълма и макар да нямаше никакъв шанс да го настигне, опитът му я трогна.

Анри беше наследил огромния си апартамент в седми арондисман, докато нейният беше под наем. Тъкмо затова, след като излизаха пет месеца, той предложи тя да се пренесе при него, въпреки че щеше да живее далече от магазина и квартала, в който беше расла — чак от другата страна на реката.

— Не мога да напусна Монмартър — отвърна тя. — И апартамента си. Ще го изгубя завинаги.

— И без това не е достатъчно голям за двама ни — отсече той, забравил, че тя бе живяла там с баща си цели десет години.

— Как да се махна от Монмартър и да отида в онзи квартал за богаташи, който изобщо не е бохемски? Това е твърде буржоазно.

— Тълпите няма да ти липсват. Нито бохемите — отвърна той. Когато забеляза, че тя не се смее, вдигна брадичката ѝ. — Нали ще работим там. По-нататък можем да се пренесем отново, ако чак толкова ти харесва.

Тя знаеше, че я лъже, защото той мразеше Монмартър и никога не би живял там. Въпреки това си позволи да повярва на думите му.

Анри не беше променил дори една мебел, след като родителите му бяха дали апартамента. Всичко беше в стил *vieille France*^[10], Луи XVI и ампир. Властваха прави, груби линии, с лаврови венци, гравирани върху дъб, украсени колони навсякъде, сякаш живееха в Древна Гърция. Тежки кадифени завеси не позволяваха на слънцето да влезе. Делфин настоя да ги свалят, но при първото посещение на родителите му, майка му изписка: „*Ferme les volets!*“^[11] още щом влезе в хола. Втурна се към прозореца и протегна ръце, сякаш да дръпне старите завеси. Щом разбра, че положението е безнадеждно, се примири и със затворените кепенци.

Изглежда, в света на Анри слънцето беше враг и единствената му мисия беше да унищожи вековната тапицерия и килимите. Делфин се замисли за художниците в Монмартър, които се потяха в ателиетата си на петия етаж, преустроени от слугински помещения единствено за да има достатъчно северна светлина.

В новия ѝ живот на Рю дьо Гренел понякога не познаваше сама себе си. Едва когато всяка сутрин пристигаше в любимия си Монмартър, усещаше, че може да си поеме свободно дъх.

Сгодиха се няколко месеца след като се премести. Тя не изпитваше нужда да се омъжи. Много хора минаваха без брак напоследък. Твърдеше се, че родителите на половината френски деца не са женени. За Анри обаче бракът имаше огромно значение. Като момиче тя бе мечтала за мъж, който да ѝ предложи на някое романтично място — да поиска разрешение от баща ѝ, да я изненада по необичаен начин. Само че баща ѝ беше починал, а Анри ѝ предложи на вечеря в „Льо Флоримонд“.

На сватбата им в къщата на родителите му в провинцията всички танцуваха до шест сутринта. След това гостите ядоха *soupe à l'oignon*^[12], докато двамата с Анри се скриха в килера в очакване да ги

открийт. Майка му настоя да се включат в играта, за да се спази традицията. За Делфин беше забавно, особено след няколко чаши шампанско. Тя реши, че повечето двойки се възползват от тази възможност заради първата физическа близост през брачния им живот. Анри обаче започна да недоволства.

— Нелепо е — заяви той. — Дори не мога да дишам.

Беше облечен със строг черен костюм и старомоден цилиндър.

Тя се зачуди какво би казал баща ѝ, но не можеше да си го представи тук. Анри беше твърде обидчив за вкуса му, прекалено сериозен. Но пък беше по-мил от всеки друг мъж, когото бе обичала преди него.

Скоро след сватбата списание, посветено на музиката, изпрати репортерка да отрази историята, или как смъртта на Франсоа Дюбре ги е запознала.

— Омъжих се за най-добрия си приятел — призна пред нея Делфин. Звучеше прекрасно, освен това беше истина. Тя обаче знаеше, че хората разбират това като „Омъжих се за сродната си душа“, а тя искаше да каже: „Омъжих се за мил и стабилен човек, който винаги ще се отнася добре с мен, нищо че така и не успя да възпламени сърцето ми“.

Минаха шест години. През тези шест години се будеха заедно в седем, когато звънваше будилникът на Анри. Той пропускаше „Добро утро“, вместо това питаше: „Quelles nouvelles?“^[13] в мига, в който тя отвореше очи. Сякаш можеше да има нещо ново за двама, които прекарваха всяка минута от денонощието заедно. Похапваха tartines^[14] и той четеше вестника на глас. След това отиваха заедно на работа, обсъждаха магазина, прекарваха целия си ден там, прибираха се у дома или отиваха на вечеря.

Купиха си вила в Нормандия, в село Мюид. Наеха жена, която да се грижи за магазина в събота, и заминаваха за провинцията почти всеки петък с влака в шест от гара „Сен Лазар“. Къщата беше на брега на Сена. Делфин често наблюдаваше младите двойки, които профучаваха на велосипеди, смееха се, а кошницата за пикник бе увиснала на сгъвката на лакътя на единия от тях. Струваше ѝ се забавно, но Анри никога не би се съгласил да прекарат съботата по този начин. Той предпочиташе да чете на верандата, макар да склоняваше да поиграят тенис или да се разходят покрай реката.

Понякога вечер пускаха Вивалди и музиката се носеше през отворения прозорец на кухнята, докато те седяха на тревата и гледаха звездите.

Животът им беше щастлив, приятен, ала шест години по-късно Делфин започна да става неспокойна. Главата ѝ бучеше, когато се замислеше над факта, че това е всичко и нищо няма да се промени. С Анри бяха приятели, или по-точно казано, семейство. Общуваха с лекота, но дори това я притесняваше. Когато той докосваше ръката ѝ или стиснеше пръстите ѝ, тя не чувстваше нищо.

Започна да се пита дали хората не раждат деца, отчасти, за да се отърват от тишината и самотата — поне имаха очаквания, тревожеха се, градяха планове. Понякога се чудеше дали не трябва да си намери друга работа. Може би, ако прекарваха по-малко време заедно, щеше да им се отрази добре. Обаче не можеше да си представи да напусне магазина и знаеше, че една от причините да се справят толкова добре с бизнеса бе, че на хората им допаднаше мисълта за съпрузите собственици. Когато беше най-потисната, се питаше дали това не е причината Анри да ѝ предложи брак. През повечето време си мислеше, че я е избрал единствено защото му беше под ръка. Бракът за него беше като неделен обяд — не би си потърсил нещо за ядене, дори не би се сетил, докато някой не му го предложи на сребърен поднос.

Сред хора съпругът ѝ се държеше надут и бе отегчителен. Тя понякога се притесняваше, че другите възприемат женените като един човек, така че неумелото му държание и нуждата постоянно да доказва правотата си ѝ се отразяваха зле. Най-сетне обаче разбра, че хората ги възприемат като две отделни части на цялото; тя омекотяваше впечатлението, което той създаваше, а той ѝ придаваше тежест. Единият просто не можеше без другия.

Държаха се мило и внимателно един с друг. Дори не се караха. Понякога на Делфин ѝ се искаше той да започне извънбрачна връзка, да събуди у нея поне гняв и подозрения. Дори ревността щеше да е по-добра от безразличието. Тя обаче знаеше, че Анри е неспособен да извърши подобно нещо. Дълго време бе убедена, че същото важи и за нея.

[1] Буржоа бохеми (фр.) — Б.пр. ↑

[2] Пекарна(фр.) — Б.пр. ↑

[3] Магазин за алкохол и тютюневи изделия (фр.) — Б.пр. ↑

- [4] Шоколадово моалъо — кексоподобен сладкиш с много шоколад (фр.) — Б.пр. ↑
- [5] Кафе с мляко (фр.) — Б.пр. ↑
- [6] Фреш от лимон (фр.) — Б.пр. ↑
- [7] Трета част от Бергамска сюита за пиано на Клод Дебюси. — Б.пр. ↑
- [8] Смотаняк (фр.) — Б.пр. ↑
- [9] Пържола с картофи (фр.) — Б.пр. ↑
- [10] Стара Франция (фр.) — Б.пр. ↑
- [11] Затвори кепенците! (фр.) — Б.пр. ↑
- [12] Лучена супа (фр.) — Б.пр. ↑
- [13] Какво ново? (фр.) — Б.пр. ↑
- [14] Препечени филийки (фр.) — Б.пр. ↑

2012 Г.

По някое време през зимата Джеф и Тоби си купиха еднакви диамантени пръстени, ръчно изработени от златар в Стокбридж. Едно от многобройните задължения на Кейт беше да ги вземе няколко дни преди сватбата. Вече им беше помогнала да поръчат цветята и да обмислят многобройните варианти за меню, заведе Ейва в два магазина за рокли в Манхатън. Преструваше се, че планират натруфено парти по случай рожден ден. Когато обаче отиде да вземе пръстените, нямаше как да отрече, че всъщност предстои сватба. Изненада се, когато братовчед ѝ помоли нея, след като знаеше, че ненавижда диамантите, но си напомни, че това вече не е онзи Джеф, когото познаваше, и няма да бъде поне през следващите седемдесет и два часа.

Бижутерът беше поставил двете кадифени кутийки на стъкления плот отворени, за да покажат двата еднакви пръстена — всеки с диамант, който сияеше върху плътна платинена халка.

— Много жалко, че Тоби и Джеф няма да дойдат лично, но знам каква лудница настава, особено след като те живеят в Ню Йорк — заобяснява той. — За нас беше истинска чест да направим пръстените за гей двойка. Освен това дизайнът, който измислихме заедно, много ми хареса. Не са ли забележителни?

Той, изглежда, очакваше тя да каже нещо, но Кейт не беше сигурна какво — може би да ръкопляска, да припадне или да се разплаче.

— Супер са — отвърна тя и побърза да щракне капачетата. — Ще ми дадете ли пликче?

Той постави кутийките в лъскаво червено пликче със златна въжена дръжка и ѝ го подаде широко усмихнат.

За момент тя си представи как разтърсва пликчето пред него и казва: „Вие разбирате ли, че тези тъпотии са подхранвали нечовешките режими в Африка? Ако трябва да сме честни, това са малки, лъскави, смъртоносни топчета.“ Но каза нещо съвсем различно:

— Благодаря.

Често обмисляше как да направи добро в свят, разкъсан от корупция, в който само като изядеш вечерята си или включиш лаптопа, допринасяш за нечии страдания. Бореше се някак да каже истината, когато същата тази истина караше околните да заемат отбранителна поза или я превръщаше в досадница.

Онова, за което мислеше и се тревожеше ежедневно, включваше не само гладуващите деца в Африка и химикалите в храната на дъщеря ѝ. Корупцията във Вашингтон, която се ширеше накъдето и да погледнеш. Бедните, за които вече никой не говореше. Изнасилванията в Конго, които не намаляваха въпреки многото приказки. Изнасилванията в елитни американски колежи, които също не намаляваха. Пластмасата. Разливите на петрол в Мексиканския залив. Рекламите за бира, в които мъжете винаги бяха представени като тъпаци, които мислят преди всичко за футбол, а жените вечно натякваха и се интересуваха единствено от пазаруване. Злините, които причиняваше интернет. Фабриците, където при мизерни условия се експлоатираха деца и жени. За месото, дрехите, обувките, мобилните телефони. Полярните мечки. Семейство Кардашиан. Китай. Отровата, която пръскаха Хауард Стърн, и Ръш Лимбау и Глен Бек, както и неограничената порнография онлайн. Законите за контрол на оръжията, които никога нямаше да бъдат прокарани въпреки петте минути, през които всички настояваха за тях, когато беше застреляно дете или политик. Ракът, от който щяха да се разболеят някои членове на семейството ѝ заради тютюнопушенето, микровълновите, дезодорантите и всички други пороци, които улесняваха живота или го правеха по-поносим.

Мислеше за злините по света, докато подготвяше вечерята, докато се опитваше да си спомни кога трябва да отиде на зъболекар за почистване на зъбите или се питаше дали да си родят второ бебе. Чудеше се дали с всички е така и дали повечето хора могат да изключат подобни тревоги, както правеше сестра ѝ. Дори на Дан не му пукаше чак толкова много за онези части от света, които не виждаше. Кейт обаче не забравяше.

Открай време беше така и това чувство само се засили, когато постъпи на работа в „Човешки права“ след колежа. „Човешки права“ беше сдружение с нестопанска цел с представители в четирийсет и две страни. Те изготвяха доклади за безобразията и престъпленията,

извършени по време на война, насилието срещу жени и хомосексуалисти, за достъпа до вода и други проблеми. Кейт започна като асистентка на изпълнителния директор, Елън Кари, и за десет години бе повишена два пъти. Пътуваше до Африка и Азия. Сретнаше се с висшестоящи лица, отговорни за вземането на важни държавни решения, с донори и журналисти, които да направят разкрития и да предложат стратегии. Обичаше работата си, но ѝ беше трудно да затвори вратата след работно време, нещо, за което Елън я беше предупредила.

Последният доклад, който ѝ помогна да напише, беше за диамантите. Беше бременна в трети месец с Ейва, когато изследователският им екип замина за Централноафриканската република и Конго. Кейт имаше намерение да ги придружи, но лекарят я посъветва да не заминава, а Дан категорично отказа да я пусне. Стана ѝ ясно, че това е нова фаза от живота ѝ, за която не бе готова.

Десет години по-рано на Запад се заговори за „кървави диаманти“. Беше пресметнато, че четиринайсет процента от диамантите, продадени в Америка, идват от бруталните войни в Африка, в които бяха загинали милиони хора.

Въпреки че беше така от много отдавна, западниците изведнъж се оказаха потресени. Не искаха да мислят, че децата войници с отсечени ръце са свързани с безценните им диамантени пръстени. И така, четирийсет и пет нации се събраха и подписаха „Процеса Кимбърли“^[1]. Диамантите „Кимбърли“ бяха придружени от сертификат, който гарантираше, че не са от мина в страна, в която се води война. На пръв поглед решението изглеждаше добро. Само че „Човешки права“ и други групи като тях хранеха съмнения.

Главният изследовател по време на пътуването се казваше Албърт Фрост. Имаше обветрено, прорязано от бръчки лице и изглеждаше по-стар от петдесетте си години. Той беше от хората, които умеят да се справят с подобни въпроси, и ден след завръщането си в Ню Йорк разкри пред Кейт потресаващите факти, без дори да направи гримаса: описа как по улиците децата, които измираха от СПИН, сграбчват интимните си части, когато минеш покрай тях, както ги бяха научили — така казваха, че са готови да разменят секс за храна, за каквото и да било.

Кейт записа всичко, което той ѝ каза, и се почувства безполезна. Трябваше да отиде с тях. Замисли се за нероденото си дете, на което вече беше осигурено много повече.

— „Кимбърли“ работи ли изобщо? — попита тя.

Той поклати глава.

— Ще го кажа по следния начин: в Централноафриканската република има мини, от които могат да се добият по петстотин хиляди карата годишно. Само че на година там се сертифицират почти един милион карата. Добиват ги в Конго, където се смятат за кървави. Прекарват ги през границата и ето че се оказват чисти.

— И хората ги купуват, макар да знаят истината, така ли?

— Точно така. Щом камъните стигнат до мястото, на което ще бъдат оформени и шлифовани, „Де Беерс“ ги смесват с диаманти от къде ли не.

— Значи никой не знае дали купува кървави диаманти.

— Именно. Повечето хора предпочитат да мислят, че не купуват такива. Понякога ми се струва, че „Кимбърли“ е просто средство да успокоят съвестта си.

От други доклади, които бяха изготвяли, Кейт знаеше, че същото става и с минералите, които се използват за направата на лаптопи и мобилни телефони, но не ѝ се струваха толкова корумпирани — поне не символизираха любов. След тази среща ѝ беше още по-трудно да се отпусне и да забрави проблема. Прочете всичко, което намери по този въпрос. Когато видеше жена с диаманти на улицата или в киното, ѝ се искаше да я дръпне настрана и да започне да реди ужасната статистика.

Няколко месеца по-късно „Човешки права“ направи прес-рифинг за окончателния доклад, а шефката ѝ Елън и други жени от офиса за пръв път изглеждаха смутени. Нямаше и следа от обичайното им самодоволство. Елън беше обърнала годежния си пръстен, така че камъкът беше скрит в дланта ѝ.

На сутринта на сватбата Мей изпи две чаши черно кафе в знак на протест, че Кейт имаше единствено соево мляко, след това се качи на горния етаж, за да вземе душ, и остави Кейт в кухнята с майка им и четирите деца.

Кейт плъзна пръсти през косата на Ейва и я попита:

— Вълнуваш ли се за сватбата довечера, хубавице?

— Да! До колко часа ще остана?

Бяха обсъждали този въпрос поне сто пъти, но това бе любимата част на Ейва.

— Докато можеш да си държиш очите отворени.

Майка ѝ вдигна поглед от вестника.

— Ще съжаляваш за това.

— Случаят е специален.

— Кога ще си облека рокличката? — попита Ейва.

— Ще я взема от чичо Джеф и чичо Тоби след малко — отвърна Кейт. — Освен това трябва да им занеса пръстените.

— А, дай да ги видя — помоли майка ѝ. — Сигурно са страхотни. Че как иначе? Джеф има невероятен вкус.

Кейт сви рамене.

— Да знаеш — рече напевно Мона, — че има много ужасни места за работа, много по-отвратителни от работата в мина. Без диаманти онези хора в Африка нямаше да имат абсолютно никаква индустрия.

Кейт поклати глава, неспособна да повярва.

— Първо, минното дело е една от най-опасните професии с най-ужасните рискове за здравето. Второ, ти наясно ли си, че политиката в южноафриканските диамантени мини е в основата на създаването на апартейда там? Черните миньори са били заключвани нощем. След работа ги събличали голи и претърсвали всеки сантиметър от телата им, защото се предполагало, че крадат. Подобно нещо не се е случвало с белите работници. Черните трябвало да носят какви ли не документи за самоличност. Всеки бял има право да ги поиска по всяко време и ако работникът не ги представи, отива в затвора. Абсолютно всеки бял човек!

Майка ѝ въздъхна.

— Просто исках да видя пръстените на братовчед ти, Кейт, не да ми изнасяш урок по история. — Тя отново се наведе над вестника си.

— Извинявай.

Червеното пликче беше на перваза на прозореца над мивката, където Кейт често заставаше, докато белеше зеленчуци и наблюдаваше

как Ейва си играе на двора. Тя дръпна дантеленото перде и посегна към пликчето. Стори ѝ се по-леко.

Погледна вътре: там беше само едната кадифена кутийка. Сърцето ѝ заблъска.

Без да каже и дума, тя се измъкна навън и провери в колата — нямаше нищо. Отиде до дрешника в антрето и провери всички джобове на връхните дрехи, дори онези, които не беше обличала от години. Беше почти сигурна, че видя и двата пръстена, преди да си тръгне от бижутерията. Но пък нали затвори кутийките толкова бързо. Възможно ли беше да се е заблудила? Не, не напълно сигурна бе, че пръстените бяха два.

Когато се върна в кухнята, се замоли майка ѝ да излезе от стаята. Искаше да попита децата насаме. Петнайсет минути по-късно никой не беше помръднал от мястото си. Трите деца на Мей играеха видеоигри на масата, майка ѝ все още не беше прочела страниците, посветени на изкуството и отиде, а Ейва бе на столчето си и се радваше, че цялото ѝ семейство е около нея. Бе решила, че са дошли, за да я видят как ще мине по пътеката към олтара в розова рокличка.

Кейт не можеше да си намери място. Накрая попита възможно най-спокойно:

— Деца, някой от вас пипал ли е пликчето?

И четирите поклатиха глави.

— Сигурни ли сте? Няма да ви се карам, ако сте го пипали. Просто търся нещо. Ейва, ти сигурна ли си?

— Сигурна съм, мамо.

— По дяволите! — изпъшка Кейт. Отиде до прозореца, стисна очи и вдигна отново пердето. „Скъпа вселено, ако ми позволиш да видя пръстена, когато отворя очи, ще ти бъда вечно задължена. Няма да задавам въпроси защо го нямаше преди дваайсет минути.“

Тя отвори очи. На перваза видя единствено сбръчкания домат, който трябваше да изхвърли преди два дни.

— Какво става? — попита майка ѝ.

— И двата пръстена на Тоби и Джеф бяха в това пликче — рече Кейт. — Сега намирам само единия.

Майка ѝ притисна ръка към сърцето си.

— Изглеждаш така, сякаш се каниш да кажеш клетва за вярност — отбеляза Кейт.

— Изгубила си единия пръстен?

— Не съм го изгубила. Просто не помня къде съм го сложила, това е. Помогни ми да го потърся. След половин час имам среща с тях.

— Кейт! Направила си го нарочно.

— И защо?

— Преди малко каза колко много мразиш диамантите. Освен това всички знаят, че не искаш Джеф да се жени.

— Както и да е, мамо, не бих изгубила нарочно сватбения му пръстен, за да го спра.

— Също както не беше нарочно и когато си боядиса косата в синьо преди интервюто за академия „Лейнбрук“ ли?

— Тогава бях на четиринайсет. Няма ли вече да престанеш с този случай?

— А пък аз мисля, че има значение.

Кейт започна да се паникьосва, цялата се тресеше.

— Дан! — провикна се тя. — Дан! Имам нужда от теб!

Достатъчно ѝ бе да чуе стъпките му по стълбището, за да се успокои. След малко той влезе в кухнята по долнище на пижама и бял потник. Беше на трийсет и пет, но с рошавата кестенява коса и трапчинките още можеше да мине за колежанин. Понякога тя се питаше дали ще запази това хлапашко изражение дори когато станат на деветдесет.

— Какво има? — попита той.

— Не мога да намеря единия от пръстените на Тоби и Джеф.

— Мама му стара! Чий?

— Еднакви са.

— А, ясно.

— Чичо Дан каза нещо лошо! — оживи се Макс неочаквано. — Глоба пет долара!

— Пиши ги на сметката ми, приятелю — рече Дан. — И така. Ако бях сватбен пръстен, къде щях да бъда? Ти провери ли в джобовете на палтото си?

— Аха.

— Не искам сватбен пръстен, искам сватбена тиара — обади се единствената дъщеря на Мей — Оливия. Беше на пет и бе полудяла по всичко, свързано с принцесите.

— Трябва да имаш пръстен, глупачке — рече Макс. — Всички имат пръстени.

Четирийсет минути по-късно Кейт седна зад волана, сложи си колана и въведе в джипиеса адреса на „Бърчланд Ин“. За нея посоките бяха трудна работа. Преди да се преместят тук, шофираше не повече от два пъти в годината, но сега се налагаше да сяда зад волана всеки ден. Все още не се чувстваше спокойна, особено когато Ейва беше на задната седалка и я питаше защо има нужда от ключ, за да запали, защо колата е синя, защо рибите живеят в морето, защо небето помрачнява нощем.

Радиото беше включено на „Ен Пи Ар“. Кейт го спря, доволна, че настъпи тишина. Бяха претърсили цялата къща, дори автомобилите — включително този на сестра ѝ — но така и не откриха пръстена. Привиждаше ѝ се навсякъде, като мираж в пустинята; виждаше го в чинията на нощното шкафче, където Дан държеше монетите от джобовете си, на ръба на мивката в банята, където понякога си оставяше часовника.

Паниката бе изместена от примирение. Това беше положението. Ако не го откриеха, щеше да ѝ се наложи да извади две хиляди долара от фонда за колеж на Ейва и да купи на Джеф нов. Разсмя се на глас при тази нелепа мисъл — дали имаше две хиляди в сметката?

Почти всичко, което изкарваха, беше вложено в къщата. Тя мислеше, че си струва, макар понякога да подозираше, че притежаването на дом е просто поредният начин, по който капиталистическото общество завладява живота ти. Какво означаваше да притежаваш къща? Можеха да садят цветя и да махат шкафове, без да питат хазяина. И какво от това? Можеха да се гордеят, че притежават нещо. Защо?

Живееха в Бруклин, докато Ейва стана на годинка, в апартамент на четвъртия етаж в сграда, която навремето е била пълна с наркомани и бездомници, на две пресечки от Гоуанъс Канал. Вечер се разхождаха по Юниън Стрийт, покрай гара „Хес“, закусвалнята и графитите, посветени на момче на име Раул Васкес, което бе застреляно на това място в средата на деветдесетте. Всяка година на рождения му ден някой поставяше цветя до стената.

Сега кварталът беше безопасен, въпреки че настилката все още беше от пясък. На пресечката между Трета и „Невинс“ имаше единствено складове за ковчези. Хората, които работеха там, бяха мили, приятелски настроени и този факт понякога развеселяваше Кейт. Може би непрекъснатото напомняне, че животът е безценен, ги правеше така радостни; винаги махаха с ръка или подхвърляха някой виц, когато Дан ги поздравеше.

Веднъж той ги видя да пренасят семпъл дървен ковчег от камион. Не беше украсен, нито подплатен. В единия му край пишеше „Глава“.

— Значи дотук стигаме — рече мрачно той, когато се прибра у дома.

Майката на Кейт хвърли един поглед на района и ѝ каза, че трябва да се преместят. Тук обаче наемът беше нисък и Кейт харесваше семействата, които се събираха по тротоарите през летните вечери — няколко поколения хапваха печено месо, пиеха бира и мексиканска кола, пускаха домашно приготвени фойерверки, които се превръщаха в златни цветове пред прозореца на спалнята.

На тяхната пресечка имаше и странни хора, които обаче я изпълваха с топлота — огромен едноок мъжага, който я поздравяваше всяка сутрин пред пивницата на тъгла; странна италианка с дълбоки бръчки, която разхождаше шест малки бели кученца и знаеше само четири думи на английски, които използваше непрекъснато: „Господ да ви благослови!“; пуерториканска бабка, която не изглеждаше чак толкова стара, но не можеше да говори. Кейт реши, че е прекарала инсулт. Жената разговаряше само с ръмжене, но влагаше такъв ентузиазъм, че, изглежда, не осъзнаваше, че никой не я разбира. Всъщност имаше и такива, които я разбираха.

Дан каза, че иска да имат двор, в който Ейва да тича. И двамата се съгласиха, че животът в покрайнините е като да чакаш да умреш, затова се преместиха на два часа нагоре по течението на Хъдсън, в селцето Стоун Ридж, което им се струваше по-истинско, също както градът преди това.

Понякога тя се питаше дали на Дан не му се искаше да напуснат Бруклин отчасти за да я накара да се откаже от работата си. Мястото ѝ в „Човешки права“ беше едно от малкото неща, за които непрекъснато се караха. Кейт се гордееше с работата, която вършеше; тя беше част от

личността ѝ, може би най-значителната част. След като Ейва се роди, тя откри, че работата ѝ отнема прекалено много. Имаше нощи, когато хранеше бебето и мислеше единствено за децата, които страдаха някъде по света. По време на срещи се разстройваше толкова много, че се налагаше да стиска седалката на стола с две ръце, за да не изфучи от стаята.

Никога не приемаше хората, на които служеха, като някаква абстракция, както ставаше с някои от колегите ѝ. Те бяха прекалено истински за нея. Беше изгубила напълно професионалната дистанция. Не можеше да обсъжда спокойно и разумно петгодишни момиченца в индийски бордей или осемгодишни, принудени да станат булки в Йемен, без да помисли за тях, както мислеше за собствената си дъщеря.

Знаеше, че не може да ги спаси. Промените ставаха съвсем бавно, ако изобщо настъпваха. Това беше един от най-трудните уроци за нея.

Понякога имаше чувството, че полудява. Дори когато бебето спеше, тя не можеше да заспи. Дан каза, че не му е никак приятно да я вижда в такова състояние, че трябва да си намери друга работа, която не въздейства по този начин на нея и на семейството им и не ги лишава от щастие. Кейт беше донякъде съгласна, но реши, че ѝ трябва време — когато бебето поотраснеше, може би нещата щяха да се променят. Лекарят ѝ предписа ниска доза „Золофт“^[2], за да потисне безпокойството, но тя не усети въздействие.

Ейва навърши годинка и Дан организира чудесно парти с приятели и роднини. Закачи цветни гирлянди из целия апартамент и купи остри шапки в цветовете на дъгата с евтини ластици под брадичките. Децата ядоха пица, а възрастните пиха вино.

Всички донесоха подаръци. Нямаше книжки с картинки и изскачащи играчки, а изящно опаковани кутии, които напълниха хола им. Мей донесе комплект ръчно рисувано дървено суши и клечки, а Мона — дървен комплект за кухня с фурна и хладилник. Съседката от долния етаж беше купила малка пурпурна пола на балерина. Беше оставила етикета и когато извади поличката от опаковъчната хартия, Кейт видя, че струва двеста долара. Имаше миниатюрни велурени ботушки и обувчици с каишки, целите обсипани с пайети, смешно

кожено палтенце, което тя абсолютно никога нямаше да облече на Ейва, и дори тениска с портрет на Фрида Кало.

Докато наблюдаваше как дебелите пръстчета на дъщеря ѝ късат опаковъчната хартия на поредния подарък, тя усети, че гърдите ѝ се свиват. Не можеше да диша.

— Връщам се веднага. — Усмихна се, за да не съсипе момента. Дан я погледна загрижено, но тя поклати глава, сякаш да каже, че няма за какво да се притеснява.

След няколко минути Тоби я откри да седи на ръба на леглото и да гледа през прозореца.

— Светът е толкова несправедлив — рече тя и усети, че говори като гневна тийнейджърка. — Всички тези скъпи подаръци за едногодишно дете, което дори не ги иска. Не искам да изляза неблагодарна, просто се чувствам безсилна. Не разбирам как е възможно да имаме толкова много, когато други нямат нищо.

— А, не знам. В сравнение с онези в Тъпър Ист Сайд, нямаме нищо — рече Тоби и се опита да я накара да се усмихне. — Ако видят този апартамент, ще организират благотворителна акция за теб.

До този ден тя бе като всички останали; отлично знаеше какво не е наред с живота ѝ, какво трябва да оправи, но не предприемаше нищо. След като гостите си тръгнаха, се поразходи и помисли. Разбра, че Дан има право.

Преместването бе основателно извинение за напускане. Елън беше казала, че ще измислят нещо; можеха да осъществяват видеовръзка или тя да ходи по два пъти в седмицата. Кейт обаче отказа. Когато пристигнаха в селото преди две години, започна да организира благотворителна кухня за бедни от понеделник до четвъртък, което беше важно, както изтъкна Дан, и много по-лесно осъществимо. В града Кейт беше на пълен работен ден и въпреки че Дан работеше от дома им, имаха детегледачка три дни в седмицата. Сега се опитваха да се грижат сами за детето. Тя работеше от дома два дни, а той си беше вкъщи непрекъснато и някак успяваха.

Кейт се наслаждаваше на топлотата и сигурността на пашкула, който бяха създали, но понякога се задушаваше. Най-близкият им съсед живееше на осемстотин метра от тях. Тя не си намери приятелки; жените, с които работеше, бяха по на шейсет години.

Понякога вечеряха с родителите на някое от приятелчетата на Ейва, но единственото общо между тях бяха децата им.

Ню Йорк ѝ липсваше, работата също. Липсваха ѝ шумните тълпи непознати, от които с години се беше опитвала да се отърве. Все още ходеше на протести в града, подписваше онлайн петиции, даряваше колкото можеха да си позволят — понякога дори повече, — макар да не беше същото като едно време.

Сега бе още по-нещастна и напрегната, по-разтревожена за състоянието на света, може би защото вече не играеше съществена роля за промените. Животът в провинцията беше спокоен, но ѝ оставаше прекалено много време за мислене. Нощем сънуваше хората, чиито каузи беше изоставила. Едно бе да не знаеш за злините по света, съвсем друго да знаеш много добре и да не правиш нищо по въпроса.

Опитваше се да си припомни, че в някои отношения обожава провинцията. Тук животът течеше с различно темпо; имаше неща, които ѝ се бе искало да направи в Бруклин, а направи чак сега. Приготвяше вечери, пишеше благодарствени писма и се занимаваше с градината. Четеше много и изготвяше простишки проекти за подобряване на дома им, които навремето щеше да накара портиера да свърши.

Каменната къща беше построена през 1793-та и все още бяха запазени оригиналните греди на тавана. Имаше три спални и баня с медна вана на втория етаж, а долу — уютна стая за четене, хол, където вечер гледаха телевизия, обновена кухня и камина. Имаха два декара двор с поточе, с истинска клетка за кокошки и каменна къщичка за опушване на месо, която Дан използваше като кабинет. Беше пощастлив от когато и да било.

Мей нарече къщата „по-скоро вила, отколкото къща за живеене“, което не беше никакъв комплимент.

Сестра ѝ живееше в покрайнините. Беше майка на пълен работен ден, откакто се роди вторият ѝ син. Не одобряваше, че навремето майка им е работила. Изглежда, искаше да бъде тъкмо обратното на нея и така да постигне обратния резултат. Кейт не беше сигурна дали ще се получи. Сега Мей говореше единствено за джипове, за детски играчки, за новите си кухненски уреди.

В последните години започна непрекъснато да гледа „Фокс Нюз“. Веднъж, на вечеря, когато се беше събрало цялото семейство, тя

изпи прекалено много пино ноар и изнесе трийсетминутна тирада колко подозрително било, че президентът Обама отказал да направи публично достойно акто си за раждане. Най-лошото беше, че Мей не бе развила това мнение сама. Просто бе приела политическите възгледи на съпруга си, като неговия интерес към ските и слабостта му към „Маями Долфинс“.

Кейт влезе на паркинга на „Бърчланд Ин“, където Джеф и Тоби си бяха взели апартамент с камина и, както ѝ съобщи Джеф с есемес сутринта, най-голямото легло, което бил виждал. Бяха отседнали тук, защото това беше мястото на първата им ваканция заедно преди десет години.

Джефри беше донесъл рокличката на Ейва от града. Кейт му каза, че ще я вземе преди десет. Беше закъсняла с двайсет минути, но Тоби и Джеф не изглеждаха разтревожени.

Седяха в бели раkitени столове на просторната веранда на хотела, пиеха кафе и гледаха ширналата се морава. Джеф беше на трийсет и пет, метър осемдесет и девет, красив като актьор, с гъста прошарена коса. Тоби беше малко по-нисък, осем години по-възрастен и съвършено плешив, но красив по свой си начин. Обличаха се подобно, със скъпи пуловери и колосани ризи. Тя реши, че вероятно ползват една и съща дизайнерска козметика, тъй като имаха еднаква съвършена кожа. Днес грееха. Около тях витаеше възторг и въодушевление.

— Вие двамата сте най-спокойните бъдещи младоженци, които съм виждала — рече тя, докато ги прегръщаше.

— Закусихме с невероятни наденички и палачинки с боровинки — похвали се Джеф. — А парфето с гранола беше с бита сметана. Попаднали сме в рая.

— Освен това остават още два часа, докато мама пристигне — въздъхна Тоби. — Тогава започвам да се наливаам с водка.

Тя се разсмя. Леля ѝ Абигейл и чичо Денис бяха напълно слисани, когато Джефри разкри сексуалната си ориентация през първата година във „Вандербилт“. Писа за това на Кейт. „Много са разстроени, решили са, че съм ги предал. Дано това не промени отношенията ни. Надявам се, няма да сметнеш, че съм крил от теб

толкова години. Или пък, като те знам каква си, сигурно си имала подозрения...”

Кейт знаеше, че братовчед ѝ е гей, откакто разбра, че съществува нещото, наречено хомосексуализъм. Изпрати му картичка, в която написа: „Обичам те, Джеф. Гордея се с теб. Да, наистина подозирах.“

На Абигейл (сестрата на майка ѝ) и Денис им бе необходимо доста повече време да приемат истината. Джеф беше играл бейзбол в гимназията. Беше завел кралицата на випуска на абитуриентския бал. Просто не можеха да разберат как момчето американска мечта може да се окаже нещо съвсем различно.

— Не съм предубедена, просто се тревожа, че това ще направи живота му много по-труден — рече Абигейл. Майката на Кейт беше казала почти същото, когато дъщеря ѝ излезе на две срещи с чернокож, докато беше в университета.

Джеф дълго отказваше да ги запознае с партньорите, с които излизаше. После се появи Тоби. Сега Денис звънеше на Тоби, за да обсъждат спортни събития, а Абигейл наричаше и двамата свои синове. Кейт беше удивена, че човешкото сърце може да се отвори по този начин, че толерантността и дори любовта могат да избуят навсякъде.

Родителите на Тоби бяха евангелисти. Той не им беше казал, че е гей. Бяха виждали Джеф много пъти, но го наричаха „съквартиранта на Тоби“.

— Просто не разбирам защо са решили, че мъж на ръководна длъжност на четирийсет и две ще живее със съквартирант, но хората вярват в онова, което искат — отбеляза веднъж Джефри.

Новината за сватбата ги шокира. Кейт мислеше, че вече са разбрали, че синът им е гей. Може би имаше разлика между това да знаеш нещо и да го признаеш. Майката на Тоби плака. Баща му отказа да дойде от Алабама за сватбата, затова тя щеше да е сама.

— Гей или не, сватбата е за всички останали, не само за двамата, които се женят — подчерта сега Джеф.

— Да не би някой да го е оставил на таблото за бележки? — пошегува се Кейт, макар да знаеше, че е прав. На сватбата на Мей родителите ѝ бяха седнали един до друг на първата пейка в църквата, сякаш това свято събитие за кратко поне елиминираше взаимната им

омраза и изпълнения с горчивина развод. Гледката беше повече от странна. Тя се запита как ли се чувства мащехата ѝ.

— Къде са пръстените? — попита Джеф. — Нямам търпение да ги видя.

— Да не би да искаше да ви ги донеса?

Не беше добра лъжкиня. Имаше чувството, че чува как сърцето ѝ ускорява ритъма си.

— Мислех, че искаш да ги донеса направо във „Феърмаунт“ довечера.

За нейна огромна изненада Джеф сви рамене.

— Добре.

— Искаш ли кафе? — предложи Тоби.

— Не, благодаря, ще ви оставя — рече тя. — Дойдох да видя един господин във връзка с една рокля.

Тоби скочи.

— Ще я донеса. Вие си поприказвайте. Заповядай, седни.

Кейт седна.

— Кажи как са пръстените — помоли Джеф.

— Хубави са.

— Не са ли прекалено натруфени?

— Не.

— Добре. Аз малко се поувлякох. Знам, че не е за вярване.

— Колко струват? Питам само от любопитство. Извинявай, ако въпросът е неуместен.

— И още как — отвърна той. — Четиринайсет хиляди.

— Четиринайсет хиляди долара за два пръстена? — сопна се тя. Не можа да се сдържи.

— Не — отвърна Джеф и отпи кафе. — Четиринайсет хиляди всеки. Камъните са по един карат. Изработката е ръчна.

Кейт имаше чувството, че ще повърне. Как бе могъл да я въввлече в това, след като знаеше, че е напълно неподходяща за целта?

— Красив ден за сватба — отбеляза тя.

— Да, слава богу. Според прогнозата ни очакват осемнайсет градуса и никакви валежи.

— Браво. Притесняваш ли се?

Той се усмихна.

— Както добре ти е известно, от месеци се правя на булка. Когато разбрах, че можем да разчитаме на любимия ни фотограф, имах чувството, че съм се надрусал с екстази.

— Спомням си.

— Понякога обаче се замислям за разходите, колко бързо ще мине и замине всичко и настроението ми се стопява. Днес съм просто развълнуван. Май това е недостатъкът, когато се жениш по-късно. На самия ден си почти спокоен.

— Говориш така, сякаш си на шейсет.

— Просто чакаме отдавна, това е — обясни той. — Радвам се, че ще го направим в нашия щат. Ако се бяхме оженили в друг щат, а не в Ню Йорк, щях да се чувствам странно.

Преди десет месеца губернатор Куомо най-сетне бе легализирал еднополовите бракове в Ню Йорк. Щом чуха новината, Тоби и Джеф предложиха един на друг брак, както бяха на канапето у дома. Месец по-късно, на двацет и четвърти юли, браковете започнаха. Чиновници из целия щат започнаха да продават лицензи, въпреки че беше неделя. В „Бъроу Хол“ поднасяха безплатна торта и шампанско. Когато излезеше новобрачна двойка от кметството в центъра, огромна тълпа започваше да аплодира, да пуска сапунени мехурчета и да хвърля конфети.

Хората искаха да се оженят веднага, уплашени, че възможността може неочаквано да изчезне, както бе станало в много други щати. Преди седем години на някои от най-близките им приятели бяха издадени брачни свидетелства в Сан Франциско, но пет месеца по-късно щатският върховен съд обяви браковете за невалидни.

Кейт беше придружавала братовчед си на десетина демонстрации, бореше се да му осигури правото, за което тя самата не бе сигурна, че си струва да воюва. Искаше ѝ се хората да протестират, за да бъде премахнат бракът, но знаеше, че очакванията ѝ са твърде високи.

Тоби искаше да се оженят на първата възможна дата, но Джеф настоя за истинска сватба, за която са необходими месеци планиране.

Тоби се върна с роклята — бледорозова, бухнала, многопластова тафта с малки бели копринени рози на талията.

— Дано детенцето не е пораснало неочаквано — рече Джеф. — Защото тогава ще трябва да отскоча до селския магазин и да отвлека

първото красиво момиченце, което ще се събере в рокличката.

Кейт се обърна към Тоби.

— Ти сигурен ли си, че искаш да се ожениш за този тип?

По лицето му се разля широка, глуповата усмивка.

— Толкова е красиво тук — отвърна той. — Много спокойно.

— Онази вечер имаше голяма дандания точно под прозореца на стаята, защото някакво хлапе пребило турист — разказа Джеф. — Изобщо не можахме да спим.

— В Челси ли? — попита тя.

— Не било нищо. И заради това нищо изпратиха четири пожарни автомобили. Представяш ли си?

— Можете да се преместите тук — предложи тя, макар да знаеше, че никога не биха го направили. Провинцията не беше за всички. Тя дори не беше сигурна, че е за нея.

— Много ми харесва, но не и за постоянно — отвърна Джеф. — Прекалено тихо е. Нощем, щом чуя да проскърцва подът, си мисля, че Дик и Пери идват да ме убият.

Тоби стисна ръката му.

— Нали ни знаеш. За нас излизане сред природата е да се качим на покрива, за да си изпием коктейлите.

Синьо комби намали на улицата и зави към хотела.

— Това е свещеникът — рече Джеф. — Каза, че ще се отбие, за да обсъдим клетвите.

Кейт едва се сдържа да не подчертае, че никога не е чувала думата „свещеник“, нито пък друго религиозно понятие, да излиза от устата на братовчед й. Наложил си да премълчи, убедена, че това е поредната част от сватбения карнавал.

Мей също имаше свещеник на сватбата. Майка им беше протестантка, баща им — евреин, но те нямаха религиозно възпитание. Кейт порасна, без да чуе и дума за Господ. В гимназията, когато попита майка си дали е вярваща, Мона наведе глава на една страна.

— Не мога да кажа със сигурност. Понякога. По малко.

— Не — беше категоричен баща й.

Дан вярваше в Господ. Тя много харесваше това у него. За щастие Ейва щеше да наследи неговите добри маниери и добродушие, неговата вяра, че нещата по принцип са смислени, дори човек да не е сигурен как и защо. Дан беше расъл в Канзас Сити. Тя бе на мнение, че

корените му от Средния запад са до голяма степен свързани с възгледите му за живота, макар да му беше безкрайно неприятно, когато някой генерализираше за хората от Средния запад. Това се случваше непрекъснато в Ню Йорк, където или те питаха дали си расъл във ферма, или подхвърляха нещо, свързано с „Магьосникът от Оз“.

Кейт се изправи и рече:

— Оставям влюбените птички. Звъннете ми, ако имате нужда от нещо.

Джеф стана, за да я прегърне за довиждане.

— Благодаря ти, че дойде. Ще се видим след осем часа. На сватбата.

Той изви два пъти вежди, за да покаже възторга си.

Заслужаваше по-добър приятел от нея, човек, който ще заподскача от радост. Кейт обаче полагаше много усилия. И той го знаеше.

На път към къщи тя се замисли за дълготрайната любов между Джеф и Тоби. Години наред след развода на родителите си не можеше да определи кое е нормално и кое не — дори след като се запозна с Дан, всяка незначителна кавга я ужасяваше, караше я да се пита дали това няма да съсипе отношенията им.

Светът, изглежда, бе пълен с предупреждения, че любовта не може да издържи — времето лети, отношенията се влошават. Тези предупреждения бяха също като табела „Внимание: падащи камъни“ на неосветена магистрала нощем. Вече се намираш по средата. Какво да правиш? Да спреш автомобила ли?

Веднъж Кейт попита щастливо омъжената си шефка каква е тайната на успешния брак. Елън и съпругът ѝ се харесваха и обичаха след двайсет години заедно.

— Мъжете се щастливи, когато им сервираш вечеря. Може да купуваш китайска храна шест вечери в седмицата, достатъчно е да му я сервираш в чиния и да му пъкнеш в ръката ножа и вилицата — рече Елън. — Самото готвене не е важно.

— Това ли е?

— Ами да, горе-долу е това. Слагам кетчуп или соев сос, или каквото ми попадне. Правя много суфлета. Знаеш ли какво е това?

— Не.

— Тогава трябва да се научиш.

[1] През декември 2000 г., Генералната асамблея на ООН приема резолюция, подкрепяща създаването на международна сертификационна програма за установяване произхода на суровите диаманти, позната под името „Процеса Кимбърли“, която има за цел да защити човешките права и да прекрати финансирането на кръвопролития в някои страни в Западна Африка. — Б.пр. ↑

[2] Използва се за лечение на депресии, различни разстройства и фобии. — Б.пр. ↑

1968Г.

Диамантите са традиционен и ярък знак за постижения, статут и успех... Една жена лесно може да изтъкне, че диамантите са „вулгарни“, и въпреки това с трепет да приеме диамантени накити като подарък.

Проучване от 1970 г. по поръчка на „Де Беерс“

Съществуват много причини, поради които мъжете решават да подарят на съпругите си диамантени накити. Когато някой мъж е мотивиран от топли чувства, той иска да бъде уверен и поощрен. Когато мотивите му не са чак толкова възвишени, той обича да дава на себе си възвишена основателна причина.

Н. У. Еър,

Ежегоден доклад до „Де Беерс“, 1966–1967 г.

Сутринта на петдесет и третия си рожден ден Франсес вдигна телефона в офиса на десетия етаж в сградата на „Еър“.

— Франсес, обажда се Пол Дароу.

— Пол. Отдолу ли звъниш?

— Не исках да се качвам и да виждам когото и да било. Трябва да поговорим.

— Добре.

За миг се запита дали не е разбрал, че днес има рожден ден и звъни, за да ѝ пожелае нещо хубаво. Дороти Дигнам всяка година ѝ изпращаше жълти рози, превърнали се в традиция, но след пенсионирането ѝ през 1960-а Франсес не очакваше някой в службата да се сети.

Запали цигара и дръпна.

— Ти видя ли новите реклами за диаманти, които Уорнър Шели ще носи в Южна Африка? — прошепна Пол.

— Няма нови реклами — отвърна тя.

— Напротив, има. Избутват ни, Франсес.

— Какви ги приказваш?

— Ела в офиса ми — рече той и затвори.

— Ама и ти си един — измърмори тя, въпреки това се надигна от мястото си и взе асансьора, за да слезе един етаж по-надолу и да разбере защо е цялата дандания.

Двамата открай време бяха партньори в създаването на рекламите за „Де Беерс“. Той създаваше художествената част, а тя пишеше текстовете. Въпреки това рядко им се случваше да работят заедно. Беше влизала в офиса му не повече от пет пъти.

Пол седеше на бюрото си, пафкаше пура и мигаше дори по-често от обикновено.

Беше стиснал лист с палец и показалец, сякаш държеше боклук.

— Намерих това.

Франсес взе листа.

Беше завършен рекламен материал. Снимка на диамант в кутия от бонбони. Беше небрежна, причудлива, различна. Точно обратното на всичко, което тя беше създала.

„Супер изненада — прочете тя. — Диаманти, оформени така, че да паснат на всеки пръст, и съвсем не изглеждат като за старица. Защото диамантите не са за определен период, стил или мода. Диамантите не са недостъпни за онези, които не разполагат с голям бюджет. Те са за всяка дама. Те са за миговете, когато иска да се почувства специална. Диамантът е за днес и сега.“

— Какво е това, по дяволите? — попита тя.

— Не питай мен.

Тя се почувства неудобно.

Колко много неща се бяха променили през последните няколко години. Сега тя бе подчинена на двайсет и девет годишна жена. Младокът Джереми Пъдни, който се беше оженил за момиче от семейство Опенхаймер, сега отговаряше за екипа на „Де Беерс“, които въртяха международния пазар, а бе млад и зелен. Франсес преглътна всяко от тези назначения, постара се да се държи ведро, а ето какъв беше резултатът.

Обърна се да си тръгне.

— Къде отиваш? — попита Пол.

— Да позвъня на Джери Лок.

Джери Лок-старши се беше пенсионираше преди година и бе заменен от сина си, който носеше същото име. Синът беше огледално копие на бащата в много отношения — беше играл голф в същия отбор на „Йейл“ и имаше същата тъжна усмивка. Бе няколко години по-млад от Франсес, но след като беше работила с баща му толкова дълго, тя го възприемаше като дете. В този момент обаче копнееше за оригинала.

Когато се върна в кабинета си, вдигна слушалката и помоли секретарката да я свърже. Когато Лок се обади, тя заговори направо:

— Обажда се Франсес Зерети. Би ли ми казал какво става с „Де Беерс“?

— Разбира се, Франсес — заекна той. — Имам добри новини. Май съм забравил да ти кажа.

В „Еър“ напоследък нямаше нищо, което дори бегло да напомня добри новини. Губеха клиенти всеки ден и двамата го знаеха.

— Така ли? — отвърна тя.

— Нали познаваш Дийн Лити?

— Разбира се, Джери. Ще ми кажеш ли какво става?

Дийн Лити беше великолепно младо създание, което работеше в отдела по реклама от три, може би четири години. Всички се суетяха около нея — толкова била умна, толкова жизнена, такава творческа личност.

— Тя е новата Франсес Зерети — изтърси веднъж Лок-старши.

— Нима? Какво стана със старата? — засече го Франсес.

Дийн се беше развела преди година. Работеше в нийоркския офис. Франсес никога не се беше питала над какво точно работи младата жена.

— Така — продължи Младши. — Ами виж, тя ще ти помага с „Де Беерс“, тъй като ти си изключително заета.

— Не съм по-заета от обикновено — опъна се тя.

— Да, добре, както кажеш.

Франсес неочаквано усети как пламва, сякаш единствено сградата на „Еър“ беше останала без климатици в цяла Филадельфия. Разтегна кабела на телефона докрай и отвори прозореца. Нахлу хладен бриз и листовете, натрупани на бюрото ѝ, се разлетяха.

— Като казваш, че ще ми помага, да не би да имаш предвид, че ще ми вземе поръчките?

Той замълча. Беше нервен.

Франсес седна.

— Да не би да махате мотото?

— Не! Все още много харесваме „Диамантите са завинаги“. Нещата не са толкова драстични, колкото ти се струват. Скоро ти предстои пенсиониране, това е всичко. Моментът е подходящ да започнем да прехвърляме работата.

— До пенсионирането ми остава повече от година — засече го тя.

— Това не е чак толкова много време, Франсес.

— Не знам колко внимателно следиш въпросните поръчки, но традицията на диамантения годежен пръстен набира скорост през последните няколко години. Някъде между шестстотин и седемстотин хиляди карата се продават всяка година на нови двойки. Това прави средно по половин карат на пръстен.

— Да, но значителна част от това зависи от браковете, които започват да намаляват. Много добре знаеш, че времената се променят. Напоследък всички под двайсет и пет се присмиват и отричат онова, в което вярват всички над двайсет и шест. Трябва да намерим начин да продаваме стария продукт на цяло едно ново поколение. Клиентът иска резултати.

Истина бе, че голяма част от водещите списания отказваха да представят диамантите в уводните си статии всяка година, дори през година. Рекламният отдел си беше свършил работата прекалено добре и диамантите вече не бяха новост. Що се отнася до нейната работа. Франсес я поддържаше на ниво, свежа, интересна, поне доколкото можеше.

— Правила съм това стотици пъти — отвърна тя. — Мога да го свърша и насън.

Тя беше единствената, която пишеше реклами за „Де Беерс“ през последните двайсет и четири години. Беше работила и над други поръчки: „Ярдлей“ от Лондон, „Сийлтест“, „Канон“, канцеларски материали „Крейн“. Дори ѝ дадоха бонус за някаква глупост, която написа за компактен телефонен апарат. („Малък! Прелестен! Светец!“) „Де Беерс“ обаче беше сърцето на цялата ѝ кариера.

— Откога това момиче работи над моята поръчка? — поинтересува се тя. Почувства се като съпруга, която разпитва половинката си откога спи с икономката.

— С Джери Сиано от творческия отдел работят над някои идеи от няколко месеца — отвърна той с неудобство.

— Месеци ли каза?

И двамата мълчаха. Тя предположи, че Младши очаква от нея да вдигне скандал. Господ ѝ беше свидетел, че това никак не я бе притеснявало в миналото. Преди четири години баща му и президентът на „Еър“, Уорнър Шели, бяха заминали за Йоханесбург, за да отпразнуват двайсет и петата годишнина на „Еър“ и „Де Беерс“. Тя се почувства засегната, че не е поканена. Никой не се беше сетил за нея. Не каза нищо, но те се върнаха ухилени до уши, разказаха на всички, че никога не са яли и пили така, похвалиха се със златните си часовници и тогава пред очите ѝ падна червена пелена. Та нали тя бе свършила цялата работа!

Горкият Джери я покани в кабинета си, за да ѝ покаже часовника, и Франсес веднага го нападна:

— А къде е моят златен часовник?

Той остана с отворена уста и очите му едва не изскочиха. Никой не смееше да му говори по този начин. Никой, освен нея. Оттогава тя често мислеше за този случай. Къде ми е златният часовник? Или по-точно, къде ми е диамантеният часовник?

В момента обаче се чувстваше прекалено засегната, за да вдига врява.

— Какво ще кажеш да накарам Дийн да се качи на влака утре сутрин и да ти покаже какво е направила? — предложи той.

Франсес не отговори. Това ѝ се стори истински тормоз, но нямаше никакъв избор.

— Има и още нещо — продължи той.

— О, боже, сега пък какво?

— Ще преместим част от творческия отдел в Ню Йорк. Включително поръчките на „Де Беерс“.

Всички очакваха това да се случи, откакто Хари Батън почина преди две години. Всеки път, когато губеха договор, клиентът изтъкваше, че причината е, че не се намират в Манхатън и не са им под ръка. Бе тъкмо обратното, когато навремето я наеха на работа, когато филарделфийският офис им придаваше по-американски вид от останалите.

Само че от доста време бяха започнали да изостават. Бяха последната от големите агенции, които получаваха петдесет процента от бизнеса си от излъчвания в ефир.

— „Ей Ти енд Ти“ заплашиха да си тръгнат и това беше последната капка — обясни Джери. — Уорнър иска рекламата и графичният дизайн да са в Ню Йорк до следващия месец.

— Не мога просто така да се преместя в Ню Йорк.

— Знам — отвърна той. — Няма проблем. Много хора ще останат във Филадельфия. Ще прехвърлим само част от големите поръчки. Ти ще останеш тук до пенсионирането си. Няма да ти е трудно.

— Искам да ми е трудно — натърти тя.

Много добре знаеше, че „Де Беерс“ няма нужда да се местят където и да било. Семейство Опенхаймер не стъпваха в Америка. За тях беше все едно дали агенцията се намира в Ню Йорк Сити, или в Тимбукту.

Усети, че не може да диша.

— Нищо лично — заяви най-сетне той. — Това е просто естественото развитие на нещата.

Той, разбира се, беше прав. Бизнесът беше безжалостен. Старците изхвърчаха, новите бяха добре дошли. Тя знаеше този факт открай време, но досега поне не беше от старците. За пръв път в живота си Франсес си представи как се е чувствала Бети Кид, когато тя се появи нетърпелива, готова да се заеме с работата ѝ. Горката Бети.

Затвори и Франсес отпусна брадичка на ръцете си и се загледа в стената. Новината не трябваше да я жегне чак толкова много. Нали все още имаше другите поръчки. Въпреки това...

По обяд си взе чантата и шапката и тръгна към асансьора. Ако някой я попита, щеше да каже, че има среща.

Отиде с автомобила си до Мейн Лейн, където градските небостъргачи отстъпваха място на великолепни стари къщи и дървета с широко разперени клони. Щом стигна в „Мериън“, влезе в облицованата с дървена ламперия трапезария, без да вдигне поглед, докато минаваше покрай дамите, които играеха бридж в приемната. Никога досега не беше идвала в работен ден.

Виктория, сервитьорката, беше колежанка.

— Здравейте, госпожице Зерети. Мартини с две маслинки ли?

— Да, мила, благодаря. И една пилешка салата.

— Веднага.

Когато ѝ сервираха напитката, тя изпи половината на един дъх и рече на висок глас:

— Честит рожден ден, Мери Франсес.

Чувстваше се съвършено сама, готова да се отдаде на самосъжаление, въпреки че две от приятелките ѝ щяха да я водят на късна вечеря. Не беше съвсем сама.

Прииска ѝ се да има запис на разговора от сутринта, за да чуе всяка дума отново, да помисли на по-свежа глава. Джери ѝ каза, че времената се менят, че имали нужда от нов подход.

Мисълта, че тя няма да се справи с работата, бе нелепа. Минали бяха едва няколко години, откакто бе спасила „Де Беерс“. Всички ли бяха забравили?

През 1960-та хората от „Де Беерс“ решиха да се сдушат с руснаците, вместо да се конкурират с тях, когато откриха огромни залежи на диаманти в Сибир. Диамантите бяха малки, повечето между два и четири карата, и бяха милиони. На пазара, създаден от „Еър“, нямаше нужда от такива камъни, но „Де Беерс“ държаша да контролират диамантите по цял свят, независимо къде са открити и колко са големи.

Джери пощръкля.

— Профукахме толкова време да убеждаваме хората, че истинското предложение за брак може да бъде изразено единствено с най-големия възможен диамант. Сега искат да се обърнем на сто и осемдесет градуса и да заявим: „Много се извиняваме, обаче се прехвърлете на малки диаманти.“ Кой ще ни вярва отсега нататък?

— Добре — отвърна Франсес, вече замислена над възможностите. — Какво прави диаманта специален, освен размера?

Той изчака половин секунда, преди да отговори:

— Нищо не ми идва на ум.

— Ще поработя над въпроса — обеща тя. — Няма страшно.

Когато се прибра вечерта, тя си наля питие и записа петдесет идеи, може би дори повече, до една неподходящи и ужасни. Уплаши се, че Джери е прав — не можеш цели три десетилетия да набиваш в главите на жените, че искат нещо, а след това най-неочаквано да настояваш да пожелаят обратното.

На събранието на следващата сутрин, за пръв път, откакто се помнеше, Франсес призна, че не може да предложи абсолютно нищо. Останалите предложиха още неподходящи идеи — защо жените да не си вземат по един голям плюс един малък. Какви ли не глупости.

След това тя се върна в кабинета си и извади тетрадката с всички реклами, които беше написала. Винаги се вълнуваше, когато разгръщаше страниците. Търсеше нещо, което да възпламени въображението ѝ, макар да не беше наясно какво точно.

Най-сетне попадна на страница от петдесетте, покрита с бели маргаритки. Тогава се бяха опитали да приложат по-научен подход към пръстените. В тази обява тя беше писала за цвят, за бистрота, за шлифовка и карати. Идеята не беше кой знае какъв хит, затова я бяха изоставили и се върнаха към захаросаните сантиментални призови.

Отиде при директора на творческия отдел и започна:

— Четирите достойнства на диамантите: цвят, бистрота, шлифовка и карати — започна тя. — Какво ще кажеш да ги превърнем в официален термин? Жената може да отиде при бижутера и да попита. Така можеш да си купиш мъничък камък, но да си сигурен, че е много по-съвършен от някой три пъти по-голям.

— Идеята ми допада, но не мога да си представя коя жена ще се интересува дали камъкът е бистър, когато е поставен под микроскоп.

Тя сви рамене.

— Ако рекламите са достатъчно убедителни, защо да не го направи? Ако бижутерите застанат зад тази работа, а те би трябвало да го направят, тогава всичко ще бъде наред.

— Миналия път не се получи — напомни ѝ той.

— Може би не сме били достатъчно настоятелни.

Изготвиха каре със заглавие: „Как да си купим диамант“ към всички реклами. „Поинтересувайте се от цвета, бистротата и шлифовката — те определят качеството на диаманта, допринасят за красотата и стойността му. Изберете си великолепен камък и винаги ще се гордеете с него, независимо от размера му.“

Франсес написа много по въпроса — четири години пускаха тази реклама на цяла страница, представляваше просто схема за определяне на четирите качества на диамантите. Рекламният отдел разби идеята на истории за вестниците и мъжките списания с обяснения как да се купи най-хубавият диамант. И ето че телевизионните водещи, „Тифани“ и

всяка булка в Америка вече обсъждаха това, сякаш бе нещо старо като света.

Франсес се зае да разработи традицията с диамантения годежен пръстен в страни, където тя не беше съществувала — страни като Швеция и Германия, където обичаят бе да се подари семпла златна халка и той, изглежда, бе непоклатим. Така щяха да се отърват от излишъка от малки камъни.

Междувременно „Де Беерс“ измислиха нов пръстен. Нареккоха го диамантен пръстен за годишнини. Бе направен от двайсет, дори повече ситни сибирски диаманта, които обхващаха като обръч целия пръст. През 1964-та Франсес насочи цялото си внимание към тази задача и измисли мотото „Диамантите разкриват все по-дълбока любов“. Кампанията се увенча с небивал успех.

А ето че сега, четири години по-късно, я измитаха същите хора, които я бяха хвалили четвърт век.

Джери-младши каза, че не било лично. Може би на теория беше точно така. Само че за Франсес това беше работата на живота ѝ. Без нея тя беше никой.

Досега не се беше замисляла за пенсиониране, макар да знаеше, че времето приближава. Може би някъде дълбоко в себе си си беше представяла как се мести в предградията, как става в десет и във вторниците играе голф. Бе мислила с какво може да се занимава. Само че не си беше представяла, че няма да работи, защото празнотата щеше да е огромна.

Родителите ѝ починаха през 1959-а. Майка ѝ си отиде първа, а след шест месеца и баща ѝ. За него вече нямаше нито една причина да живее. Франсес поддържаше връзка с братовчедите си, но истинското ѝ семейство го нямаше от години. Какво ѝ оставаше? Другите хора се радваха на внуци, преоткриваха половинките си или каквото там се прави в подобни случаи. Нейната най-дълга връзка не беше с мъж, а с фирма.

Джери Лок-старши веднъж ѝ показа писмо от Сесил Роудс, създал „Де Беерс“ в края на деветнайсети век. Роудс така и не се оженил. В писмо до свой приятел той го съветваше: „Надявам се никога да не се ожениш. Много ми е неприятно, когато хората се женят. Те просто се превръщат в машини и не мислят за нищо друго, освен за половинките си и за поколението.“

А ето че те двамата, той и Франсес, бяха по-отговорни от всеки друг за традицията на диамантените годежни пръстени.

— Извинявай, Фран? — прозвуча глас зад нея.

За секунда тя помисли, че сервитьорката е забелязала празната ѝ чаша, но сервитьорката не би се обърнала към нея на малко име. Извърна се и видя Мег Патерсън.

— Бях на горния етаж, играех бридж, когато ти влезе. Тъкмо приключихме за днес. Може ли да седна при теб?

Франсес се усмихна.

— Разбира се, заповядай.

Беше длъжница на Хам и Мег, благодарение на тях попадна тук. Бяха се сблъскали с огромни трудности, докато уредят членството ѝ, тъй като старците от борда бяха заплашили да напуснат, ако бъде приета неомъжена жена. Сега обаче имаше и други неомъжени дами. Те, разбира се, нямаха право да гласуват и едва ли някога щяха да им позволят. На Франсес ѝ беше все едно. Тя не искаше да гласува. Искаше да играе голф и да пие мартини на терасата по залез.

Мег извади пакет „Парламент“ от чантата си и предложи на Франсес цигара, преди да запали.

— Да не би да имаш среща?

— Не. Просто реших да си тръгна следобеда. Имам рожден ден.

— О! Извинявай, не знаех.

— Няма откъде.

Сервитьорката ѝ донесе салатата и предложи нова напитка.

— Да, благодаря — кимна Франсес. — За теб какво да бъде, миличка?

— Коктейл „Уайт Ръшън“^[1] — поръча Мег. — Благодаря, Виктория. Моля те, пиши всичко на сметката на Хам.

— В никакъв случай! — възнегодува Франсес, но Мег вдигна ръка, за да ѝ покаже, че няма намерение да се разправят.

— Днес имаш рожден ден.

— Благодаря ти.

— Какво мислиш за голямата новина? — попита Мег. — „Еър“ в Ню Йорк.

Франсес се запита дали всички на този свят са научили преди нея. Имаше чувството, че само за ден е станала напълно ненужна. Припомни си как преди тринайсет години, малко преди да стане член

на „Мериън“, Мег ѝ призна, че ще се местят в Ню Йорк. Така и не се преместиха. „Еър“ беше тяхното семейство, а Хам беше лоялен, също като Франсес.

— Аз оставам тук — призна Франсес. — Ще пътувам, както досега. За мен нищо няма да се промени.

Мег кимна.

— Хам също ще се опита да работи от тук. Никак не ми се иска да продаваме къщата, защото много я обичам. Съседите ни са много свестни хора. Преди десет години бях съгласна да се впуснем в приключение в Ню Йорк, но сега съм по-улегнала.

Франсес я погали по ръката.

— И с мен е същото.

— След като Хам се пенсионира, ми се иска да попътуваме — продължи Мег. — Никога не съм виждала Европа.

— Супер.

— Винаги мъничко съм ти завиждала, Франсес.

Франсес се разсмя.

— Боже милостиви, защо?

— Ти умееш да контролираш съдбата си. Аз пък се озовах на място, на което не съм и очаквала да попадна. А си представях, че ще стана майка. От момиче. Изглежда, не ни е писано да имаме деца. Тогава какво ми остава? Да бъда най-обикновена домакиня.

— При това най-страхотната — отвърна Франсес.

Мег сви рамене.

— Понякога ми се струва, че не можем да определим от какво сме се отказали, докато не стане прекалено късно.

В два след полунощ Франсес още не беше заспала. Трябваше да позвъни на Дороти, за да обсъди с нея случилото се, или пък на братовчедка си Маргарет, но сега бе прекалено късно. А знаеше, че няма да може да заспи.

Опита да се успокои. Така ставаше в живота. Бяха ѝ вземали и други договори, бе получавала поръчки, над които бе работил друг. *Нищо лично.*

Когато настъпи утрото, тя облече най-елегантната си рокля, но въпреки това приличаше на чорлава учителка. Посивелият ѝ кок

висеше и не ѝ оставаше друг избор, освен да си сложи очилата с дебели стъкла, които носеше от няколко години. Без тях не виждаше нищо.

Когато Дийн Лейт влезе в офиса ѝ на токчета и с костюм с панталони, шит по поръчка, Франсес изпита неудържимо желание да се пъкне под бюрото и да умре. Никога не бе виждала жена в костюм с панталони, освен на корицата на „Уименс Уеър Дейли“.

— Здравсти, Франсес — поздрави Дийн. — Удобно ли е?

— Разбира се. Заповядай, седни.

Дийн стискаше дебела папка под неестествено тъничката си ръка.

— Донесла съм идеите си.

Франсес кимна.

— Хубаво. Дай да видим какво си измислила.

Дийн отвори папката. Тя бе невероятно женствено създание, красива, модерно облечена, но някак по-самоуверена от останалите жени, които Франсес беше виждала в тази офис сграда или в която и да е друга. Така се държаха съвременните работещи момичета. Тя не криеше женствеността си, нито пък се извиняваше за нея, както беше едно време. Напротив, подчертаваше я, и тъй като ѝ беше дадено повече, отколкото на която и да било жена преди нея, тя изискваше повече.

— Първо искам да ти кажа, че се възхищавам на работата ти — призна Дийн. — Харесва ми колко много разкрива всяка от рекламните ти.

Франсес се насили да се усмихне.

— Благодаря ти.

— Тъкмо обнових някои неща. Опитвам се да стигна до хипитата и мечтателите. Ето...

Дийн плъзна лист по бюрото. На илюстрацията се виждаше психеделично петно в оранжево и синьо: жена с дълга коса и корона от цветя, голите ѝ ръце бяха обгърнали кръста на мъжа пред нея. Зад двойката беше приседнал анимационен лъв.

Мили боже, имаше нужда от коктейл.

Текстът гласеше: „Мъж, който сам си е господар, е голямата ми любов. Силен, горд, самоуверен. Сега той ще сподели живота си с мен. Диамантите са завинаги“.

— Може би трябва да те предупредя, че „Де Беерс“ са консервативни клиенти — обади се Франсес. — Те си имат стриктни правила. Никаква религия в рекламите. Мъжете и жените не могат да бъдат... Искам да кажа, че не трябва да има... докосване.

— Знам — отвърна Дийн. — Въпреки че Джери Сирано казва, че можем малко да тласнем нещата.

— Така ли?

— Да. Тези вече са одобрени.

— Ясно. — Тя се опита да прикрие изненадата си. — Въпреки това е важно да не забравяш целта. В този случай да поддържаш традицията на диамантения пръстен, като убедиш потребителите, че най-уникалните, най-скъпите диаманти са за годишните пръстени.

— Знам. Погледни това предложение. То е за „Севънтийн“, „Вог“ и „Лайф“.

Франсес вдигна страницата към лампата.

„Принцът или каубоят, или онзи, за когото не си казала на никого, неочаквано става истински. Той иска да се ожени за теб. Диамантите са завинаги.“

Изобщо не беше зле.

— Имаш талант — отбеляза Франсес, макар да я заболя.

— Благодаря. А тази ми е любимата. Това е снимка на Луси Сароян като дете и колажът е с нейна снимка като голяма. И двете са на Ричард Аведън. Имам нужда от още време, но си мисля за „Във всяка жена живее момиченце, което мечтае за деня, когато някой ще я открие, обича и ще ѝ подари пръстен. Диамантите са завинаги“.

— Коя е Луси Сароян? — попита Франсес.

— Актрисата — отвърна Дийн, сякаш беше очевидно. — Баща ѝ спечели награда „Пулицър“. Майка ѝ е омъжена за Уолтър Матау. Брат ѝ е поет. Пише стихотворения от по една дума.

Франсес се намръщи.

— Миличка, няма такова нещо като стихотворение от една дума.

— Последното, което исках да ти покажа, е малка промяна в твоето мото. Нещичко за непрекъснатото разрастващата се група жени, които не искат да се сгодяват. Те обаче може да решат сами да си купят диаманти. „Диамантите са за сега.“

— Това вече го видях.

— А, добре.

— Трябва да се гордееш със себе си — рече Франсес, макар да не беше сигурна защо го казва. — Как се справяш? Непрекъснато има промени.

— Нямам търпение да се върна в Ню Йорк — призна Дийн. — Когато постъпих в „Еър“ Филадельфия, имах чувството, че са ме изпратили в Средновековието.

— В какъв смисъл?

— Бутиковата агенция, в която работех, беше на последния етаж на хотел „Плаза“ — обясни тя. — След това дойдох в „Еър“. Тук всичко е толкова остаряло. Взemi само фактът, че няма никаква комуникация, нито пък сътрудничество между отделите по графичен дизайн и реклама. Дори не са на един етаж. Ами тази работа с докладната записка, която получаваш от някой висш служител в счетоводството, който ти обяснява, че „Във ваша власт е да създадете реклама, която разкрива и ала-бала, за да подчертае дрън-дрън.“ Дървена работа. Вече никой не работи по този начин. Дънинг казва, че тази фирма тиктака като добре смазан часовник, което е истинска анатема за творческия процес.

Франсес изви вежда.

— Дънинг ли?

— Робърт Дънинг. Той е шеф на творческия отдел в Ню Йорк.

— Знам кой е.

Тя го наричаше Дънинг. Франсес се запита дали не са двойка, или просто днес хората говорят по този начин.

— Да не говорим за начина, по който се отнасят към жените тук — продължи Дийн. — Ще ме правят вицепрезидент. Все още не трябва да казвам, но и без това скоро ще го съобщят. Шейсет и осма година сме, а те едва сега ще назначат първата жена вицепрезидент от творческия отдел.

Франсес бе съсипана. По нейно време жените не само не заемаха подобни постове, ами тя самата не бе и сънувала, че ще се стигне дотук.

Това момиче бе напълно безапелационно. Франсес можеше да е същата навремето, ако бе имала шанс.

— Просто не знам как си издържала навремето — продължи Дийн. — Аз щях да полудея.

[1] Коктейл с водка и ликьор. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ЧАСТ

1972 Г.

Високият старинен часовник удари дванайсет и трийсет.

Теди щеше скоро да пристигне, а на Ивлин ѝ оставаше още много работа.

Джералд беше оставил телевизора в кабинета да работи, когато се качи на горния етаж, за да вземе душ. През отворената врата на кухнята Ивлин чуваше гласовете от телевизионната игра, аплодисментите, последвани от по-сериозния глас на обедните новини. Докато режеше целината, различи думите: Сайгон, Капитолия, студен фронт, ежегоден парад по случаи Деня на Все светии.

Тръгна да го изключи, но спря за момент, докато репортерът обявяваше, че след като седмици наред е подхождал съвсем плахо към идеята, Джордж Макгавърн е заговорил открито за убеждението си, че президентът Никсън е лично свързан с аферата „Уотъргейт“.

— Но — каза водещият — скандалът „Уотъргейт“ е нещо досадно за повечето хора. Политика, както обикновено, казват те.

— Така си е — потвърди Ивлин. Имаше много по-важни неща, за които да се тревожи.

Завъртя копчето, докато чу щракването, картината се смали и изчезна.

През последните няколко години имаше толкова много неуредици, толкова много опити да се промени статуквото: граждански права, права на жените, дори права на хомосексуалистите. Светът беше различен и старите се чувстваха още по-стари. Беше доволна, когато училищата станаха смесени за черни и бели. Това бе много важна крачка напред. Сега обаче беше напълно законно в цяла Америка да се сключват междурасови бракове. Не беше сигурна как да го разбира.

Появи се дори чернокожа жена, която се включи в надпреварата за президент. Джералд каза, че не било сериозно, но Ивлин не мислеше така. Приятелката ѝ Рути я беше поканила на среща за определяне и насочване на самосъзнанието, където обсъдиха дали да поведат кампания за Шърли Чизъм^[1]. Говориха и за новия бестселър „Отворен брак“, в който имаше глава, посветена на въпроса как двойките могат

да изберат и приемат извънбрачни връзки като част от здрава връзка. Бяха измислили понятие като „жена — председател“ и се обръщаха към всички жени с „госпожице“, което според Ивлин бе началото на съвършено нов ред.

Рути приемаше всичко буквално — тя винаги се стараеше да бъде в крак с младите, — но нямаше мнение за половината от онова, което се проповядваше.

— Поне е различна тема за разговор от ужасната война — казваше тя.

Ивлин бе на мнение, че някои от промените са много добри. Въпреки това не отиде на друга сбирка. Имаше нещо, което я плашеше.

Изглежда, книгата я беше разтърсила най-силно.

— Отворен брак — сподели тя с Джералд същата вечер. — Нищо чудно, че синът ни не знае какво е морал, след като живеем в такъв свят.

Сега се замисли отново за това, макар да знаеше, че не бива да обръща внимание. Ако се задълбочеше над лошите черти на Теди, докато той пристигнеше, щеше да е побесняла. Опита се да си го представи като бебе, повит в синьо одеялце, след като я изписаха от болницата. Нямаше смисъл. Беше по-ядосана от когато и да било. Спомни си думите на Джули, че бил поискал развод.

Зачуди се дали да не го отпрати, макар да знаеше, че не би го сторила.

Напомни си, че и тя не е била винаги такава, каквато родителите ѝ биха искали, а ето че всичко се бе подредило. Този път обаче беше различно. След като Натаниъл почина, майка ѝ и баща ѝ настояха тя да се върне в Ню Йорк, но Ивлин отказа. Единственото, което ѝ оставаше от него, беше Бостън. Ресторантите, в които бяха вечеряли, залите, в които бяха танцували, бяха се смели и потили в летните вечери. Най-сетне тя се върна на работа, където учениците я наричаха „госпожа Дейвис“. Всеки път, когато чуеше това име, сърцето ѝ се изпълваше и с щастие, и с тъга. Присъствието на децата ѝ носеше удоволствие, но ѝ напомняше и че никога няма да има свои.

Джералд се върна в Чикаго. Разговорите им ѝ липсваха, както и начинът, по който я размиваше дори в най-потискащите дни. Когато разговаряше с хората, имаше чувството, че времето е забавило хода си

— не можеше да проведе нормален разговор, не помнеше какво са ѝ казали преди минута. Имаше група неомъжени момичета, които преподаваха в същото училище, повечето малко по-млади от нея. В петък вечер ходеха на боулинг и винаги я канеха. Тя не приемаше. Все пак беше омъжена жена. Освен това беше по-лесно да си стои сама.

Няколко месеца след погребението Джералд ѝ писа, че се връща окончателно в Бостън. Това бе родният му град, затова Ивлин не се замисли над новината, просто ѝ стана приятно. Фирмата на баща му имаше офис на Парк Скуеър и тя предположи, че Джералд ще постъпи на работа там. Когато обаче се срещнаха за вечеря още първата вечер след завръщането му, той ѝ каза, че е дал на баща си предупреждение за напускане. Старият бил бесен, но Джералд обяснил, че не може да избие Натаниъл от главата си и думите му, че трябва сам да се издигне. И така, вместо да продължи по стъпките на баща си в света на банковото дело, Джералд си намери работа в застрахователна компания. Налагаше се да започне от дъното, което го очароваше, поне донякъде. Надяваше се да си създаде приятели. Наследството му, разбира се, означаваше, че не се справя съвсем сам, и той го знаеше, въпреки това имаше чувството, че постъпва благородно, като се опитва да тръгне по свой път. Ивлин смяташе, че Натаниъл щеше да се гордее, ако знаеше какво въздействие му е оказал.

Помисли си, че може би Джералд се опитва да се промени за добро и в други отношения. Изглеждаше по-здрав, изпи само един джин с тоник.

Също като нея, той се тревожеше как ще живее сега майката на Натаниъл. Беше ѝ изпратил достатъчно пари за цяла година. (Продължи да ѝ изпраща, докато тя не почина.) Ивлин се стараше да посещава свекърва си в Питсбърг веднъж в месеца, въпреки че тези уикенди бяха ужасни. Къщата ѝ се струваше мрачна, потискаща, никой не смееше да спомене името на Натаниъл. Така и не разбра дали присъствието ѝ им е приятно, или им навява болезнени спомени.

С Джералд беше различно. Те плачеха, но и говореха за Натаниъл през смях, разказваха си любимите случки от миналото. Между приятели съществуваха моменти на близост, случки, които един мъж не би могъл да разкаже пред любимото си момиче. Сега обаче Джералд ѝ ги разказа. Тя остана очарована, че още има страни на Натаниъл, които ѝ предстоеше да открие. Все едно да разбереш, че

любимият ти роман има още четири допълнителни глави, които незнайно как не си забелязала досега. Джералд разбираше това, а Ивлин не можеше да си представи по-ценен дар.

Досега не беше прекарвала време само с Джералд. Откакто Натаниъл го нямаше, той ѝ се струваше по-внимателен, по-искрен. Призна, че като момче бил срамежлив, а когато тя поклати глава през смях, той настоя:

— Кълна се, че е самата истина. След това компенсирах повече от достатъчно, като се превърнах в клоуна на класа.

Макар да беше от известно и богато семейство, той предпочиташе простички удоволствия. Харесваше обикновена храна и бейзболни мачове. Ненавиждаше балета. Не разбираше смисъла на романите. Четеше единствено вестници, като твърдеше, че ставали все по-странни и по-тъжни, дори по-забавни от романите.

Понякога в неделя я канеше на вечеря в грандиозния дом на родителите си в Уелзли. Родителите на Ивлин бяха сравнително богати, но в сравнение с тези на Джералд приличаха на просяци. Тя малко се притесняваше, но се стараяше да не го показва. Харесваше ѝ, че Джералд се държи напълно естествено, че подхвърля пиперливи шегички, въпреки че майка му свиваше вежди, а икономът заставаше с изпънат гръб до него и му предлагаше да налее десертно вино.

Никой друг не беше в състояние да я развесели така. Често Джералд я заварваше потънала в самосъжаление: хлипаше в кърпичка у дома, слушаше „Някой да ме пази“^[2] на грамофона.

— Дай да излезем, малката — предлагаше той и излизаха.

Прекарваха почти цялото си свободно време заедно. Беше различно да бъде с мъж, на когото не му се налагаше да мисли за пари. Джералд предлагаше „Лок-Оубър“ за вечеря, докато Натаниъл щеше да я заведе във „Уърстнаус“. Ивлин почти имаше чувството, че предава Натаниъл, затова казваше на Джералд, че предпочита хамбургер пред филе миньон.

Един зимен следобед двамата вървяха през обществената градина в снега и обсъждаха колко щеше да се развълнува Натаниъл, ако можеше да види, че Франклин Рузвелт е избран за президент. Джералд спомена, че е присъствал на реч, изнесена от Рузвелт в Ню Йорк, докато излизал с Франклин. Тогава Ивлин се замисли над нещо, което ѝ беше направило впечатление и се сецаше за него от време на време

— не знаеше Джералд да е излизал на среща, откакто Натаниъл почина. Запита се дали вината не е нейна.

— Едва ли щях да се справя без приятелството ти — призна тя.

— Благодаря ти, Джералд. Надявам се не обсебвам времето ти.

— Това е напълно невъзможно.

— Ама сериозно... Ти се върна в Бостън, за да започнеш нова работа и да си създадеш приятели, да срещнеш хубаво момиче. Не ти ли преча?

Той я погледна изненадано.

— Аз се върнах заради теб.

— Как така? — попита тя.

— Така.

— Мислех, че си се върнал заради работата.

— И в Чикаго можех да си намеря работа — сви рамене той. — Обещал съм на Натаниъл да се грижа за теб.

— Така ли?

— Освен това те харесвам, малката.

Тя се усмихна неемошно. Не знаеше какво да каже.

— Искаш ли да спрем на Нюбъри Стрийт и да пийнем по чаша горещ шоколад? — попита той и на нея не ѝ се наложи да казва каквото и да било.

Случи се няколко месеца по-късно, през пролетта, когато отидоха да вечерят в „Паркър Хаус“. Натаниъл бе починал преди една година, една седмица и два дни — тя всяка сутрин пресмяташе колко време е минало. Докато се хранеха, се разплака над омара си. Каза на Джералд, че вече не помни аромата на Натаниъл, нито смеха му. Джералд отвърна, че много добре знае как се чувства. Понякога забравял името на някоя песен или ресторанта, който са харесвали, докато са били в колежа, и първата му мисъл била да звънне на Натаниъл и да го попита.

Когато сервитьорът попита дали искат десерт, Джералд предложи да си разделят един. Тя кимна.

— Мелба — обърна се Джералд към сервитьора.

— Бостънски пай със сметана — поръча в същия момент Ивлин.

Разсмяха се.

— Какво ще кажете — попита Джералд сервитьора, — ще разрешите ли дилемата?

— Ще трябва да приемете избора на съпругата си — предложи сервитьорът. — Паят е нашият специалитет.

След като той се отдалечи, те останаха смълчани.

— Леле! — възкликна Джералд.

— Това беше съвсем неволна и разбираема грешка. — Тя вдигна лявата си ръка, на която блестеше смарагдът. — Още го нося. Май винаги ще го нося. Дали влизаш в категорията на старите моми, когато съпругът ти почине?

— Едва ли някой ще те вземе за стара мома, независимо от обстоятелствата.

Тя се усмихна.

— Чувствам се като пълна егоистка, че го казвам, но ревнувам от другите жени. Говоря за онези, които ходят по срещи, които си имат бебета, които се омъжват. Чувствам се наполовина жива, Джералд. Вече не съм част от този живот.

— Ще бъдеш — рече той. — Ще видиш.

Преди месец или два щеше да ѝ стане неприятно от тези думи, но пък той едва ли щеше да ги изрече. Както обикновено, тя се почувства благодарна, че е част от живота ѝ.

След десерта излязоха на улицата. Вечерта беше топла и Ивлин предложи да пийнат някъде по чашка. Понечи да попита Джералд какво ще каже, когато забележа, че я наблюдава със странно изражение.

— Какво? — попита тя.

— Сервитьорът реши, че сме женени.

— О, Джералд, не се притеснявай.

— Не се притеснявам. Стана ми приятно.

— Как така?

Той заговори бързо:

— Не е ли очевидно, Ивлин? Луд съм по теб.

— Не говори така.

— Мислех, че...

— Какво? Само защото казах, че съм самотна, ти реши да предприемеш офанзива. Казал си на Натаниъл, че ще се грижиш за мен, и това включва да ме съжаляваш, така ли?

Той се намръщи.

— Да те съжалявам ли? Иви, харесвам те от деня, в който се запознахме.

— Престани — помоли тя.

— Ти беше с червен бански, а мокър кичур се беше лепнал за бузата ти.

— Така ли?

— Беше най-красивото момиче, което съм виждал. Искях да те поканя на вечеря, но Натаниъл те покани пръв. Ще ти призная, че отначало побеснях. Когато обаче те опознах, разбрах, че не си за такъв като мен. Беше над моето ниво, сякаш беше създадена за него.

— Не говори така.

— Истина е, нали?

Ивлин не знаеше какво да каже.

— Тъкмо затова той винаги се тревожеше дали ще си намеря подходящо момиче — продължи Джералд. — Чувстваше се виновен, защото знаеше, че си падам по теб, макар да бяхме наясно, че никога няма да си моя.

— Трябва да вървя — рече тя, когато едно такси спря до тротоара.

Цяла седмица нито се срещаха, нито разговаряха. Джералд ѝ липсваше. Смееше се, когато си припомняше негов виц. Щом прочетеше нещо интересно, ѝ се приискваше да му разкаже веднага.

Когато се върна от църква следващата неделя, той седеше на прага ѝ. Тя усети прилив на радост.

— Какво ще кажеш да се поразходим? — покани я той.

Тя се усмихна.

— Добре.

Тръгнаха по калдъръмените улици, разказваха си как е минала седмицата им. Не споменаха казаното от него и тя откри с известна изненада, че ѝ се иска той отново да повдигне въпроса. Продължиха така още два месеца. Всеки път, когато се замислеше над положението, в което се намираха, тя се чувстваше озадачена. Искаше ѝ се Джералд да я целуне.

Най-сетне, в една гореща юлска вечер, тя го целуна. В целувката имаше искра, която не бе вярвала, че ще се появи, за която не бе и предполагала преди пет години, дори преди пет месеца.

— Сигурна ли си? — попита Джералд.

— Да.

Ожениха се след четири месеца, в задната градина на вилата на родителите му в Бъркшърс. Когато ѝ предложи, Джералд ѝ подари тънка златна верижка с пръстена. Без да каже и дума, той свали пръстена на Натаниъл и го сложи на верижката, след това я закопча на врата ѝ.

Никога не обсъждаха дали Натаниъл би одобрил, защото знаеха отговора. Бяха наясно, че хората приемат положението като скандала на сезона. Един ден, когато влизаше във фоайето на училището, Ивлин чу коментара на една от учителките.

— А младоженецът е най-добрият приятел на първия ѝ съпруг! Според мен не е редно.

Когато Ивлин се показва иззад ъгъла, жената поруменя.

Тя обаче не се вълнуваше какво говорят хората. С Джералд се бяха влюбили, въпреки че обстоятелствата бяха наистина необичайни. Дори Натаниъл да беше невидимият трети в брака им, той присъстваше само в най-добрия смисъл — мисълта за него и краткия му живот ги караше бързо да изглаждат неразбирателствата.

Тя забременя на медения месец, точно както се надяваше. Кръстиха сина си Тиодор Натаниъл и поне отначало им се струваше, че детето носи сърцето и душата на Натаниъл — беше невероятно щастливо бебе, непрекъснато се смееше и се удивяваше и на най-незначителните неща. Когато се роди, Ивлин се наслади на първите мигове с него. Струваше ѝ се толкова близък. По-късно, когато позволиха на Джералд да влезе в стаята, тя си помисли, че последния път, когато бяха заедно в болнична стая, бе най-ужасният момент в живота им, докато сега можеха да се порадват на щастието си.

Все още виждаше Теди като дете, седнал под върбата в задния двор, където четеше комиксите за Супермен, сложил очила за рентгенови лъчи. Беше се постарала да го обгради с грижи и любов, да поощрява интересите и надеждите му. Тъй като той нямаше братя и сестри, двамата с Джералд непрекъснато играеха с него — на криеница или гоненица в хола след вечеря. Много различен подход от този на родителите ѝ.

Теди обаче растеше и Ивлин започна да го губи. Той се оказа с лош характер и често се биеше в училище. В „Харвард“ непрекъснато получаваше порицания заради побоища, пиянство и вандализъм. Накрая го изключиха, задето преписа на изпита по история. Той

откликна с гняв, сякаш му го бяха причинили. След това започнаха дълговете от хазарт, които бяха в хиляди, и нови сбивания. Пиеше прекалено много и едва ли това бе единственият му порок. Никога не бе постъпвал на истинска работа, луташе се от една вятърничава идея към друга и в повечето случаи Джералд плащаше. Веднъж Теди открадна празен чек от бюрото му и го написа на свое име за десет хиляди долара. По-късно се извини и каза, че щял да ги върне. Така и не ги върна, въпреки това му простиха. Сладкото ѝ малко момченце се превърна в мъж, когото тя не познаваше и не можеше да разбере.

Джералд твърдеше, че няма причина, ала тя бе убедена, че майчината любов е от първостепенно значение за формирането на едно дете. Какво ли бе направила, за да съсипе Теди до такава степен?

Педиатър веднъж ѝ каза, че сигурно го е носила прекалено много като бебе. Щом той се роди, на нея ѝ се искаше да го притиска завинаги до себе си. Когато Теди стана в шести клас, семейството на Джералд настоя да го запишат в частно училище, но Ивлин отказа да го пусне. Може би защото вече бе изгубила твърде много или защото той беше първото ѝ и единствено дете.

Понякога се питаше дали Теди я мрази, задето започна да преподава отново, когато той беше на дванайсет. Дали не ѝ се сърдеше, задето бе дала от обичта си на други деца? Имаше ученици, които си бяха проправили път до сърцето ѝ. Момче, чийто баща беше пияница и чиято майка бе починала, се грижеше съвсем само за трите си малки братчета. Казваше се Адам и едно лято Ивлин се грижи за тях, докато баба им пристигне от Мемфис. Имаше и едно момиче, Сабрина, която не можеше да чете много добре. Ивлин работеше с нея по три пъти в седмицата. Преподаваше ѝ в къщата, защото Сабрина много се страхуваше другите деца в училище да не открият тайната ѝ. Когато някое дете беше изложено на риск, Ивлин го държеше под око дълго след като вече не му преподаваше, понякога дори след като завършеше. Пишеше писма. Канеше ги на вечеря. Дали Теди разбираше, че го обича повече от всички останали.

Независимо от причината, нещата започнаха да се объркват, а сега той мислеше за развод, след като съпругата му бе най-доброто, което му се беше случвало. Ивлин обичаше сина си, но имаше нещо, което не бе казала дори на Джералд — макар да бе благодарна, че се получи, тя често се бе питала кое е накарало Джули да се влюби в него.

Теди не беше мил и внимателен мъж, не беше дори кавалер, нито пък чаровник. Тя се тревожеше, че някоя сребролюбка ще се ожени за него единствено заради наследството му. Джули обаче бе видяла нещо в него.

Може би онова, което Джули бе видяла, не беше истинско и никога не е било; може би всяко качество, което си въобразяваше, че Теди притежава, бе просто отражение на силното ѝ желание.

Когато в един и петнайсет на вратата се позвъни, Ивлин тръгна бавно към антрето, стиснала юмруци, сякаш ѝ предстоеше да се качи на гилотината.

Нямаше никакво желание да чува обясненията му. Изобщо не трябваше да му позволява да идва.

Тъкмо протягаше ръка, когато дръжката хлътна и Теди отвори от външната страна. Изглеждаше същият, както последния път, когато го видя — преди пет месеца. На лицето му нямаше и следа от срам. Държеше букет завяхващи карамфили, увити в капещ хартия.

— Мамо — рече той и я целуна по бузата. — Запознай се с гаджето ми, Никол Стандиш.

Ивлин застина на място.

Беше довел другата жена.

[1] Американски политик, преподавател и автор, първата афроамериканка, избрана в Конгреса. — Б.пр. ↑

[2] Песен на Джордж Гершуин, изпълнявана от Франк Синатра, Ела Фицджералд, Сара Вон, Ета Джеймс, Барбра Стрейзанд, Стинг, Род Стюарт, Ейми Уайнхаус и др. — Б.пр. ↑

1987 Г.

Докато Морис чакаше вътре за бургера, Джеймс мина в задната част на линейката и отвори вратите. Още усещаше вонята на бездомника. Миризмите бяха най-противната част от работата, а през лятото бяха наистина нетърпими.

Отметна чаршафа от носилката с върховете на пръстите си, както когато някое от децата му се беше напишкало в леглото. На два пъти през последната година бе хващал въшки от един и същи нещастник на Сентрал Скуеър. Отвори бутилка спирт и изля една четвърт върху дебела хавлиена кърпа. Докато търкаше седалката, се замисли за съпругата си, как се шегуваше, когато той миеше чиниите.

— Търкай, Макийн, не се помайвай.

Бяха гаджета три години в гимназията. След това Шийла реши, че той трябва да учи в колеж, ако не за друго, то поне за да отложи военната си служба, но в мига, в който получи дипломата си, единственото желание на Джеймс беше да изстреля бандата си във висините. Наричаха се „Алтириър Моутив“. Джеймс свиреше на бас китара и пишеше всичките песни. В продължение на осемнайсет месеца те се опитваха да вмъкнат репетициите в свободното си време. Джеймс работеше на деликатесния щанд в „Стоп енд Шоп“ четири дни в седмицата след училище и в събота, което означаваше, че единственото му свободно време бяха петъчните вечери и неделите. Това бе и причината да се разправят постоянно с вокала Чип Макинтайър. Чип не разбираше какво е да имаш самотна майка, която има нужда от помощ, за да си купи храна. Неговият баща беше лекар, който притежаваше огромна къща на Хоспитал Хил, и живееше в Куинси единствено защото бе расъл тук и му беше мъчно за тази дупка. За Джеймс Чип беше пълен кретен, който влезе в бандата, след като барабанистът Франк Роджър събра другите трима. Свиреха кавъри, когато Джеймс се присъедини към тях, а сега изпълняваха свои парчета. Така музиката им изглеждаше истинска. Важна.

Джеймс знаеше, че колежът не е за него. Дори да можеше някак да си го позволи, той открай време мразеше училището. Колко часа

само бе изгубил, докато зяпаше как бавно се движат стрелките на часовника, сякаш се противопоставяха на законите на пространството и времето. На колко от часовете по алгебра и химия бе писал песни в тетрадката си и се преструваше, че внимава. Веднъж го хванаха и госпожа Пиърс (по американска история) повика майка му, за да се оплаче. Тя му се стори разочарована и уморена, когато се върна от работа същата вечер.

— Джими, защо си губиш времето, когато трябва да учиш?

Прииска му се да ѝ каже, че дълбоко в себе си знае, че музиката ще го спаси. Само в това го биваше. Искаше му се да обясни, че не може да си представи, че ще остарее и ще стане някой дебелак зад бюро. Но каза само:

— Извинявай, мамо, ще престана.

Някаква искра у майка му угасна, когато изпратиха Боби във Виетнам. Джеймс знаеше, че той е всичко, което ѝ остава, поне за момента. Мислеше, че тя ще живне, когато бандата поеме по пътя към успеха. След като ѝ купеше голяма къща и нова кола и я заведеше на екскурзия в Ирландия, нещата щяха да се променят.

Училището приключи и те можеха да репетират по-често, въпреки че сега Джеймс беше на пълен работен ден в магазина. Направиха демо с парите, които заеха от бащата на Чип, и го раздадоха навсякъде, където се сетиха. Започнаха да получават поръчки. Свиреха в популярни клубове в града. Във „Финикс“ ги описаха като „изгряващи звезди на местната рок сцена.“ Пиеха, понякога се друсаха, но това бе част от успеха.

Шийла се записа в школа за медицински сестри. След дипломирането останаха заедно още два месеца, но накрая тя го заряза, като заяви, че не се отнасял сериозно към бъдещето си. Не го разбираше. Мислеше, че онова, с което се занимава, е глупост, измишльотина. Той реши, че това са страховете на баща ѝ, не нейните, но така и не успя да промени мнението ѝ. Не му беше никак приятно да са разделени. Знаеше, че трябва да си я върне, дори за целта да се пребори за договор за плоча или да напише песен, която да стане номер едно в класацията на „Билборд“.

Не излизаше с други. Изчука някакво момиче в тоалетната на „Диди“, единствената, с която прави секс след Шийла. По-късно същата вечер, след пет шота уиски и един господ знае колко бири, той

се разрева в „Кътласа“ на таткото на Дейв Конъли и удари с юмрук прозореца, след което му направиха четиринайсет шева на ръката и му забраниха да припарва до къщата на семейство Конъли. Забраната остана в сила чак до раждането на първото му дете.

Шийла започна да излиза с някакъв тип от курса — мъж медицинска сестра, ни повече, ни по-малко. Семейство Конъли се опитаха да разведрят Джеймс, като го наричаха Местрата. Болеше го, но не бе толкова зле, колкото при следващия, студент по право в колежа на Бостън.

Деби, сестрата на Шийла, му каза за въпросния тип, когато един следобед се отби в магазина.

— Как върви, Джими? Половинка шунка и четвърт от пушеното. Още ли живееш с майка си? Разбра ли, че Шийла излиза с адвокат?

През август, след завършването, по време на участие някой си Марти Клайн проведе разговор с „Алтириър Моутив“. Беше мениджър на „Сноумен“ и „Негатив Атеншън“, местни банди, които бяха подписали звукозаписни договори и тръгнаха на национални турнета. Каза, че искал да работи с тях, да качи демото им в ефир.

Джеймс напусна работа и най-сетне събра смелост да отиде до апартамента на Шийла и да я помоли да се върне при него, защото в противен случай ще умре. Беше на прага на големия успех. Обаче нямаше да може да го постигне, ако тя не повярва в него. Никога не се бе чувствал толкова възторжен, както когато застана пред нея и заговори. А когато Шийла го прегърна и каза, че е готова да рискува и все още го обича...

Заряза адвокатчето и след месец заживяха заедно. Факт, който успяха да скрият от родителите си.

Демото така и не видя бял свят. Пуснаха го само по две студентски радиостанции. Китаристът влезе в затвора, защото преби човек в бар, а Франк Роджърс го взеха в армията. Тъй като много се страхуваха, че идва и неговият ред, родителите на Чип Макинтайър го накараха да се запише да учи. И така, Джеймс остана сам. Цялата работа изведнъж се разкапа.

Той увеси нос почти за цяла година, пушеше джойнт след джойнт в апартамента им, чистеше и подреждаше, приготвяше обяда на Шийла, да не би да ѝ дойде до гуша и да го изхвърли.

Един ден тя му каза, че гаджето на нейна приятелка работи в противопожарната служба на Лин и в момента набират хора. Спомена, че тези длъжности се търсели, плащали добре, а осигуровките били супер. Трябвало единствено да се издържи тест, като посочи верните отговори.

Лин беше гадно място, на цели четирийсет и пет минути с кола.

— Наистина ли искаш да работя на онова място? — попита Джеймс. — Знаеш какво казват. „Лин, Лин, град на автоджамбазин исполин; никога не излизаш такъв, какъвто си влязъл.“ Извинявай, ама не ме интересува.

Шийла заяви, че ако не отиде в пожарната и не кандидатства за работата, се разделят.

И така. Джеймс стана огнеборец.

Момчетата, с които работеше, бяха бивши атлети от гимназията и приличаха на трикрилни гардероби. Той изглеждаше хърбав в сравнение с тях. Вейка. Започна да вдига тежести в пожарната между повикванията. Качи пет килограма.

Някои от момчетата бяха служили във Виетнам и познаваха хора, които бяха загинали. У дома почти не говореха за войната, въпреки че брат му беше участвал, както и много от старите им приятели от гимназията. Джеймс изпитваше ужас, че може да получи повиквателна. Единственият начин да се справи с проблема бе да се преструва, че тя не съществува. Имаше един жилищен комплекс на Стороу Драйв в Бостън, където рекламираха с билборд: „Ако живеете тук, сега щяхте да си бъдете у дома“. През август 1972-ра някой го беше променил на: „Ако живеете във Виетнам, сега щяхте да сте мъртъв“. Джеймс заобикаляше почти петнайсет километра, само и само да не минава покрай билборда.

През октомври обаче Фред, братовчед на Шийла, беше убит от бомба в Куанг Нгаи. Същата вечер Джеймс я завари свита на канапето, разплакана, а на масичката стоеше празна бутилка вино.

— Можеше да си ти — рече тя. — И все още може да си ти.

— Не може — отвърна той. — Тъпата война почти свърши. Правителството няма да набира повече хора.

— Никсън каза същото и преди четири години, а виж какво става.

— Това с Фред е ужасно, но няма смисъл да си повтаряш „ами ако“. Не можем да направим абсолютно нищо.

— Хайде да се оженим — предложи тя.

— Вземат в армията и женени.

Преди седем години, без каквото и да било предупреждение, Линдън Джонсън промени политиката, която спасяваше женените мъже от армията. Той посочи, че единствено мъже, които се оженят до полунощ на същата дата, или мъже с деца ще бъдат изключени. Всички женени мъже без деца щяха да бъдат третирани като неженени. Джонсън съобщи това в пет часа източно време, прекалено късно за тази част на страната. Единственото място на Западното крайбрежие, на което можеше да се ожениш без период на изчакване и без кръвен тест, беше Лас Вегас. Хиляди мъже и момичетата им се отправиха натам същата вечер. Джеймс имаше по-голям братовчед в Калифорния, който бе отишъл с автомобил и се бе оженил за момиче, с което се познаваше от шест седмици. Бракът им беше анулиран, но тя вероятно му спаси живота.

— Родителите ми излъгали за възрастта си, за да се оженят, преди татко да го пратят да се бие във Втората световна война — обясни Шийла. — Сега разбирам защо.

Той поклати глава.

— Ти искаш ли да се омъжиш?

— Защо не? Рано или късно ще го направим, нали? Каква е разликата, ако е сега, вместо след две или три години?

Не бе и помислял по този въпрос. Но пък сърцето му заблъска от щастие. Тя искаше да се омъжи за него.

— Пияна си — отсече той.

— Знам, Джеймс. Това обаче не означава, че не говоря сериозно. — Тя го привлече върху себе си. — Какво ще кажеш?

Той я целуна и се запита дали да приеме сериозно въпроса ѝ. Надяваше се да говори сериозно. На сутринта тя отново подхвана темата.

— Искам да се оженим. Ако нещо ти се случи, искам да знам, че съм ти била съпруга. Моля те, помисли си.

Джеймс се потеше обилно, когато три седмици по-късно отиде да говори с баща ѝ. Седна на масата в кухнята на Том и Линда. Лампата от витражно стъкло над тях му заприлича на лампа за разпит. Преди да

отиде, беше изпил три бири, но отпуснатите в скута му ръце продължаваха да треперят.

— Сигурни ли сте, че сте готови? — попита Том. — Говоря от гледна точка на зрелост, не финансово.

— Да, господине — рече Джеймс, макар да съзнаваше, че звучи като хлапе. Беше едва на двацет.

— Едно време мама казваше: „Когато се жениш бързо, си остави достатъчно време, за да се разкайваш“ — добави застаналата до мивката Линда, преструваше се, че мие чинии. — Защо не изчакате малко, Джими?

Той само кимна. Щеше да се зарадва да получи благословията им, но всъщност пет пари не даваше какво мислят. Вече бе купил пръстена.

Похарчи абсолютния максимум, който можеше да си позволи, въпреки това пръстенът, който подари на Шийла, беше съвсем мъничък; диамантът беше само четвърт карат. Независимо от това, когато го купи, за пръв път в живота си се почувства възрастен. Помоли бижутера да вгради камъка в халката, тъй като Шийла беше медицинска сестра и той прецени, че може да разкъса гумените ръкавици и да ѝ пречи.

Все още помнеше как се чувстваше, докато държеше пръстена в джоба си. Страхуваше се да не оплеска предложението — Шийла щеше да получи един-единствен пръстен, а казваха, че това бил най-важният момент в живота на жената. Колкото и бедняшки да бе изборът му, той знаеше, че диамантът ще предаде нещо, което думите не биха могли. Жените искаха диаманти. Това означаваше, че си сериозен. Предложи ѝ на дигата край Улъстън Бийч и Шийла се разплака от изненада, когато той се отпусна на колене, сякаш предложението бе негова идея.

Бяха сгодени вече месец, когато в една януарска събота войната най-сетне приключи. Седяха в тихия хол и гледаха по телевизията подписването на съглашението за прекратяване на огъня. Телефонът звънна. Навън биеха църковните камбани. На две пресечки от тях в пожарната зави алармата.

— Господи! — рече Шийла. — Най-сетне се свърши.

Джеймс заби пръсти в подлакътника на канапето. Знаеше, че трябва да се радва, но се почувства напрегнат.

Погледна Шийла и се опита да разбере дали няма нещо друго, освен облекчение в изражението ѝ. Тя бе поискала да се оженият, за да не се случи най-лошото, но сега вече нямаше подобна опасност. Знаеше, че трябва да я попита дали все още иска и да ѝ даде възможност да се откаже. Само че не можеше.

— Какво има? — попита го тя.

— Нищо — отвърна той. — Страхотна новина.

Шийла, сестра ѝ и майка им прекараха следващите седем месеца в непрестанни разговори за сватбата. Той нямаше представа, че трябва да се обсъдят толкова много неща — храна, избор на цветове, дали да покани тази или онази приятелка за шаферка. Не се намеси нито веднъж, а когато тя го питаше за мнението му, неизменно отговаряше: „Както ти прецениш“. Това я вкисваше, но пък той не можеше с нищо да допринесе за цветята на масата.

Баба му много обичаше да разказва как с дядо му се оженили за десет кинта. Запознали се на Касъл Айлънд и той ѝ предложил на петата среща, след три месеца. След церемонията отишли в дома на братовчедка ѝ на сандвичи, бира и сладолед. И това било всичко, единственото тържество на баба му. Доколкото той помнеше, тя носеше единствено семпла златна халка на безименния пръст.

Сватбата на Джеймс обаче щеше да е истинско събитие. Родителите на Шийла възнамеряваха да организират страхотно парти във „Флориан Хол“ с вечеря, оркестър и безплатен бар, който след четири часа щеше да се плаща.

В продължение на два месеца преди церемонията всяка събота ходеха при енорийския пастор в „Мери Стар ъв дъ Сий“ за предсватбено обучение, където монсеньорът говореше за прошка и разрешаване на конфликтите и как да се разберат кой какво да върши у дома. Това обучение беше задължително, ако искаш да се венчаеш в църквата.

„Че кой по-добре ще ни научи на тънкостите в брака от врекъл се на безбрачие свещеник?“, заяви Джеймс един следобед, докато отиваха към църквата. Шийла изшътка, но се разсмя.

В деня на сватбата им се очакваше дъжд. Предишната вечер майка ѝ закачи броеници на всички дървета на Уилет Стрийт, за да го прогони. На сутринта, когато се събудиха, небето беше безоблачно. За Джеймс всичко премина сред вихър от размазани познати лица,

шампанско и музика. Шийла и баща ѝ танцуваха на „Малкото момиченце на татко“, а старият дръпна реч, за която Джеймс още не му беше простил напълно.

Същата вечер двамата седнаха в хотелското легло, което гостите бяха посипали с розови цветчета и презервативи, и разкъсаха един по един пликите, които бяха получили. Тя ги отваряше, той броеше парите и слагаше чековете и новичките стодоларови банкноти на две спретнати купчинки. Бяха събрали общо шест бона. Легнаха си с мисълта, че са богати като крале. Похарчиха парите още преди да измине година от сватбата.

Шийла винаги казваше, че много харесва пръстена си и че той е помислил как и кога ще го носи. С течение на годините обаче, когато видеше пръстените на други жени — на Деби, на приятелките ѝ, — Джеймс усещаше срам. Трябваше да ѝ подари нещо зашеметяващо красиво, нещо, с което да докаже на всички, че я обича достоен мъж.

След кражбата тя каза, че ѝ липсвал единствено диамантът. Беше го носила десет години и половина и както всички предмети, които някога са ти се стрували изключително важни, и той бе останал на заден план. През последния месец поглеждаше ръката си с неподправена тъга. Джеймс не помнеше кога точно реши да ѝ купи нов. Независимо от всичко.

Две години след като се ожениха, шефът му дойде при него с предложение: имали нужда от няколко човека, които да преместят на медицински постове, и според него Джеймс бил много подходящ. До войната във Виетнам полицейските управления и погребалните домове откарваха спешните случаи до болниците, като се подразбираше, че при смърт погребалната агенция ще поеме мъртвия, и тъкмо затова грозните им стари линейки приличаха на катафалки — те си бяха такива. Катафалките бяха единствените превозни средства, в които човек можеше да легне. Хората обаче бяха започнали да разбират, че колкото по-бързо откарат даден човек в болницата, толкова по-добри грижи ще получи и толкова по-големи са шансовете му да оцелее. Сега пожарната поемаше тези случаи и бе организирана школа специално за новата работа. Джеймс отиде на десетседмичен курс по животоспасяване и от пожарникар в Лин стана медицински консултант при спешни случаи в Лин.

Отначало му беше приятно да е част от спасителния екип. Шийла каза, че бил създаден за тази работа — беше чула някои от сестрите да го хвалят, защото бил много добър с пациентите и върнал към живота доста критични случаи. Когато нещата вървяха към подобряване, той се чувстваше като герой. Имаше обаче и много нещастни случаи. Казваха, че не били по негова вина. Ако това беше истина, защо тогава обираше лаврите за добрите? С течение на времето стигна до извода, че деветдесет процента от случаите нямат нищо общо с уменията му. Всичко беше свързано с това колко бързо бе открит проблемът и в кой момент хората са позвънили на 911, с трафика, дали телефонните линии са свободни, с раздрънканите стари асансьори, на които бяха необходими часове, за да изкачат три етажа.

Дванайсет години минаха, откакто започна работа в линейка, а сега разбираше, че никога не е вземал самостоятелно решение. Шийла му каза да стане огнеборец и той го направи. Тя му каза да ѝ предложи. Шефът му реши, че трябва да стане медицинско лице. Нито едно от тези неща не бе замислено и решено от него.

Единственото, за което носеше отговорност, бе решението да изгуби първата и единствена добра работа, която някога щеше да има. В пожарната партньор му беше Макели. Мак притежаваше харизма. Той можеше да убеди куче да се дръпне от камион, пълен с месо. Бяха приятели, почти като братя, но така, както хората си представят братята, а не както братята се държат наистина. Дори си приличаха: ниски, бледи ирландчета с тъмни коси.

Мак пиеше твърде много. Беше и избухлив. Съпругата му непрекъснато го заплашваше, че ще го напусне, и веднъж наистина го направи. Върна се след месец, но, изглежда, раздялата беше прекършила нещо у Мак. Той имаше деветгодишен син със синдром на Даун и непрекъснато говореше за хлапето — не за факта, че му има нещо, ами: „Синът ми много харесва това предаване“ и „Синът ми каза нещо изключително смешно“. За Джеймс това показваше, че е невероятен човек. Чувстваше се късметлия в сравнение с него. Паркър беше на четири годинки, здраво дете и макар хората да разправяха, че децата подлагали брака на огромно изпитание, сега с Шийла бяха полюбени от когато и да било. Джеймс изкарваше добри пари и най-сетне имаше чувството, че нещата си идват на мястото.

Опита се да помогне на Мак. Няколко пъти го покри, когато идваше на работа пиян. Мак вечно беше на изпитателен срок в пожарната заради едно или друго нарушение. Всички се шегуваха с този факт, тъй като бе всеизвестно, че няма човек, уволнен от пожарната.

Няколко месеца преди края чакаха на червен светофар, когато бездомник почука на прозореца от шофьорската страна. Мак свали стъклото.

— Какво има, приятел?

Бездомникът навря пистолет в лицето му и Мак потегли по-бързо, отколкото Джеймс предполагаше, че е възможно. Скапанякът стреля по тях; чу как куршумите барабанят по задните врати. Джеймс беше сигурен, че той щеше да оплеска работата, да застине на място или да поеме в грешната посока. Мак обаче запази самообладание и подкара право към полицейското управление. Спаси живота и на двамата. Ченгетата бързо откриха бездомника — някакъв луд, който си търсел пари за дрога.

Подобни гадости се случваха на талази. Седмица по-късно огромен пияница в задната част на линейката най-неочаквано халоса Джеймс в лицето. Джеймс падна назад и докато се изправи, пациентът имаше прясна рана в средата на челото — Мак го беше заковал с клипборда. Кръвта капеше по носа му и влизаше в очите.

В линейката имаше ченге, което видя какво стана.

— Нараняването си го имаше, когато го прибрахме, нали така, мой човек? — попита Мак.

Ченгето кимна.

— Така си е.

— Според мен му трябват шевове — продължи Мак. — Сега лягай и млъквай, мама ти стара.

Нещото, както Джеймс и Шийла започнаха да го наричат, се случи скоро след това. Късно една вечер с Мак отидоха в парк в покрайнините на града, където преди няколко месеца бяха започнали да се събират наркомани. Някой беше позвънил и предупредил за опит за самоубийство.

— Как изобщо са забелязали? Не са ли прекалено заети да се унищожават? — попита Мак. Той беше от Лин, момче от работническата класа, което беше станало добър човек, поне в

сравнение с момчетата, с които беше израснал. Не проявяваше абсолютно никаква толерантност към наркоманите.

Надрусаните бяха непредсказуеми. Ако някой от тях започнеше да се опъва, със сигурност следваше бой. Момче под наркотично въздействие можеше да те тръшне като нищо и бяха необходими двама, дори трима, за да го усмирят. Наркоманчетата не знаеха какво е страх.

Джеймс не бързаше, дори не си направи труд да включи сирената.

Когато пристигнаха, паркът се оказа толкова тъмен, че се наложи да се върнат до линейката да вземат фенери, които закрепиха на главите си, преди да тръгнат по пътеката. Като миньори. Под краката им се чуваше хрущенето на мускалчета за крек. Някъде в далечината се носеха стонове на момиче. Тръгнаха натам и оглеждаха за игли, въпреки че хората тук едва ли можеха да си позволят хероин. Преди две години момче от отряда им се убоде и се зарази с хепатит С. Почина след десет месеца.

Момичето лежеше върху гаджето си, и двамата покрити с неговата кръв, надрусани до припадък. Малкият — кльощав, бял, около метър и деветдесет — си беше прерязал вените. Първоначално отказа да тръгне с тях. Най-сетне Мак го накара да се изправи. Беше го разсмял.

Джеймс се качи на предната седалка, а Мак положи пациента на носилка. Всичко беше наред, после най-неочаквано се обърка. Когато Мак понечи да захване китките на хлапето, то започна да буйства и кръвта му опръска навсякъде.

— Успокой се! — изкрещя Мак. — Стига де.

Малкият се подчини, но след това заговори:

— Познавам те.

— Нима?

— О, да. Братовчед ми изучука жена ти миналата година. Детето ти е умствено изостанало, нали?

Мак откликна на секундата. Удари го с юмрук в главата и хлапето изпадна в безсъзнание. Последва втори юмрук, просто така. Джеймс много добре разбираше Мак. Той самият не беше удрял пациент, но имаше случаи, когато едва се сдържаше. Запита се дали

казаното от хлапето беше истина, но не се замисли дори за миг над инцидента.

Няколко дни по-късно, когато ги повикаха в кабинета на началника, те решиха, че сигурно ще получат повишение.

— На кого от вас, тъпаци, трябва да благодаря за тази работа? — попита шефът им.

Побутна купчина снимки на масата. Под бледата светлина на лампата на челника, се виждаше как хлапето се свива, когато юмрукът се вдига към лицето му. След това юмрукът се стоварва и главата му отскача под неестествен ъгъл. Джеймс забеляза техния номер на автомобила, виждаше се ясно в долната част на снимките.

Видя капка пот да се стича по лицето на Мак.

— Кой ги е направил? — заекна Мак.

— Преди седмици монтираха камери за наблюдение на паркинга.

Джеймс бързо пресметна: партньорът му и без това се движеше по тънък лед, а той нямаше нито едно нарушение. За първо прегрешение ти се разминаваше само с предупреждение.

— Аз бях — намеси се той. — Извинявай, шефе.

Шефът изви вежди.

— Ти ли? Наистина ли?

— Позволете да обясня...

— Не си прави труда. Уволнен си, Макийн.

— Какво?

— Уволнен си. Малкият, когото си ударил, си има богата приятелка. Баща ѝ заплашва да изпрати въпросните снимки на „Глоуб“ и да ни съди, ако някой не изхвърчи заради тази работа. Със сигурност няма да бъда аз. Не трябваше да го биеш на отворена врата. Как можа да направиш подобна глупост!

Джеймс беше зашеметен. Мак не се намеси, за да го спаси. Просто остави нещата така.

Когато разказа на Шийла, тя побесня.

— Опитях се да помогна на приятел — обясни той.

— Ами! Какъв рицар си се извъдил! Не помисли ли за собственото си дете? Какво ще правим сега. Джими?

Не му говори два дни, освен един-единствен път, посред нощ, докато и двамата лежаха будни.

— Щях да те уважавам повече, ако наистина беше ударил келеша. Но тази работа е напълно откачена.

През годината, докато беше безработен, Джеймс не спираше да мисли за бандата. Копнееше за китарата си, будеше се, обзет от паника, мислеше как е оставил всичко да му се изплъзне.

Не беше свирил извън къщи от цяла вечност, но дълбоко в себе си още мечтаеше да постигне успех. Знаеше, че всяко момче фантазира как става Тед Уилямс или Пол Макартни, но той чувстваше, че има талант. Имаше ли начин да върне времето назад?

Беше музикален и се опита да проследи как се развива музикалният свят, макар вече да беше стар задръстеняк. Понякога гледаше „Ем Ти Ви“. Отиде до „Тауър Рекърдс“ и се опита да поговори с покритите с пиърсинг момчета с боядисани коси, които работеха там. Те гледаха на него като на изкопаемо. Когато го попитаха за Удсток, Джеймс им каза, че Монтерей Поп може да ги сложи в малкия си джоб.

— Монтерей беше върхът — обясни той. — Той беше отдаден на музиката, човече. Ами Отис Рединг. Хендрикс направо те забиваше в земята. Грейс Слик беше на върха, а пък каква готина беше. Наричаха я „Лицето, което може да те изпрати на хиляди пътешествия“.

— Ти беше ли там? — попита едно от момчетата.

— Не, бях едва на четиринайсет. Брат ми обаче ходи.

Джеймс дълго се бе молил на Боби да го вземе. Година по-рано гледа документален филм в кино „Кливланд Съркъл“, още в деня на първата прожекция.

През осемдесет и първа едно от момчетата от „Тауър“ му пусна запис от чужбина, наречен „Момче“ на бандата „Ш“. Звученето допадна на Джеймс: и повторенията на китарата, и гласът на младия и гневен ирландец Боно Вокс. По-рано същата година „U2“ бяха направили нова, по-изчистена (не чак толкова впечатляваща, въпреки това страхотна според Джеймс) плоча с Брайън Ино и сега бяха на път да се превърнат в най-великите рок звезди в света.

— Само че трябва да внимават — обясни той на хлапето зад щанда, когато си купи „Дървото на Джошуа“ миналата година. — Прекалено много внимание от самото начало може да те прецака. Вземете „Клаш“. Разпаднаха се адски бързо през осемдесет и втора, когато заминаха на турне с „Ху“ и неочаквано всички заговориха, че факлата на рок музиката е предадена. Дошло им е времето.

Когато се върна, повтори това пред Шийла.

— Нали знаеш, че си на средна възраст? — беше единственият ѝ коментар.

— Пи четири — чу се сега гласът на диспечерката по радиото. Това бяха те.

Нона работеше за Кеймбридж от сто години. Джеймс би познал гласа ѝ дори на онзи свят — продран пушачески глас със силно изразен бостънски акцент.

Тъкмо слагаше нов чаршаф на носилката. Втурна се към предната част, грабна слушалката и натисна страничното копче.

— Пи четири слуша.

— Пациент припаднал в Уйтсън Хол. Полицията на кампуса вече пътува натам.

— Няма ли застреляни или самоубийци, при които да ме изпратиш? — попита той. — Моля те, Нона. Прати ме където пожелаеш, само да не е в „Харвард“.

— Това е положението.

Той изпъшка и слезе от линейката. Кеймбридж беше странно място, пълно с контрасти. В единия край на улицата живееха милионери, а в другия — единствено ченгета и тираджии. В този град се сблъскваш с какви ли не хора — от безделници, които се въргаляха в собствените си фекалии, до най-видните възпитаници на колежа от Бръшляновата лига.

Той предпочиташе безделниците. Хлапетиите от „Харвард“ бяха най-обикновени разглезени келешчета, които не знаеха как се пие. Работата му изискваше да се отнася внимателно с всеки пациент, да покаже уважение. В повечето случаи имаше желание да направи точно това, тъй като се натъкваше на хората, когато им е най-зле, когато са най-слаби и уязвими. Джеймс повтаряше, че единственото общо между пациентите е, че не очакват да го виждат всеки ден. С възпитаниците на „Харвард“ обаче му се налагаше да полага огромни усилия. Обикновено впрягаше цялата си воля, за да не ги удари. Шийла казваше, че иска Паркър да учи в „Харвард“, а първата мисъл на Джеймс беше: „Само през трупа ми“.

През уикендите, когато беше нощна смяна, му се налагаше да ходи до кампуса по шест, дори седем пъти. Ако някой в нормалните колежи се напиеше, съквартирантът му даваше аспирин и чаша вода, след което си лягаха и се наспиваха. Мърлячите от „Харвард“ звъняха на 911, след това оповръщаха линейката и разправяха, че ще те съдят, ако се опиташ да им промиеш стомаха, или че прегрешението им ще бъде записано в досието.

В квартала, в който Джеймс беше израснал, възрастните непрекъснато заплашваха с въпросното досие. В неговото се мъдреше сбиване в бар, когато беше на седемнайсет, и обвинение в кражба на алкохол от магазин в Дорчестър приблизително по същото време. Някои от приятелите му още се забъркваха в такива гадости и понякога той също се изкушаваше — те изкарваха годишната му заплата за два месеца, като продаваха наркотици или подправяха чековете от социалните служби, изпратени до разни бабки. Той обаче знаеше, че не може да се занимава с подобни неща и да живее спокойно. Нямаше да може да гледа майка си в очите.

Влезе в заведението и кимна на Морис.

Партньорът му се беше облегал на бара и бърбеше с Фил, собственика.

— Точно сега ли? Бургерът ми още не е готов.

— Извинявай, приятел.

Фил поклати глава.

— Ще те чака, когато се върнеш.

Когато стигнаха кампуса, Джеймс погледна странните наклонени отоплителни решетки, които университетът беше инсталирал на тротоарите в началото на зимата. Бяха махнали плоските, за да не могат бездомниците да спят върху тях.

Минаха през портите на двора. Цареше неестествена тишина.

— Това хлапе какво изобщо прави тук? — попита Морис. — Нали всички са в коледна ваканция?

Джеймс сви рамене.

Пред общежитието, което наподобяваше Белия дом, извадиха носилката. Джеймс усети как гърбът му изпука, а след това остра, прорязваща болка. Направи гримаса.

— Добре ли си? — попита Морис.

— Добре съм.

Ченге от кампуса чакаше на входа на общежитието. Джеймс го беше виждал няколко пъти, но не успя да си спомни името му.

— Как е? — попита той. — За съжаление тя е на петия етаж.

— Естествено.

Заизкачваха се. На четвъртия етаж Джеймс имаше чувството, че дробовете му ще откажат. Когато застанаха пред вратата, видяха залепени три розови ленти — Сара, Дженифър и Адира.

Ченгето почука.

— Влезте — обади се глас.

Момичето беше индийка или нещо такова. Беше седнала на канапето в обща стая, която миришеше на тамян. На стената бе закачено червено килимче и навсякъде бяха натрупани книги. Тя беше с долнище на анцуг и тениска. Черната ѝ коса се стелеше по раменете. Приличаше на дванайсетгодишна.

— Вече съм по-добре — рече тя. Говореше с британски акцент. — Не трябваше да звъня.

— Какво се е случило? — попита Джеймс.

— Бях под душа и неочаквано ми причерня, имах чувството, че ще припадна.

— Така ли?

— Да. Излязох от банята и седнах на канапето, наведох глава между коленете си и се почувствах по-добре.

— Добре — отвърна Джеймс. — Случвало ли ви се е и преди?

— Не, господине.

Господи, на колко ли години ѝ изглеждаше?

— Днес ядохте ли нещо? — продължи да пита той.

— Не.

— Душът горещ ли беше?

— Да! — отвърна тя, сякаш той беше Макгайвър. — Колкото можах да издържа.

Джеймс потропа с крак по дюшемето. Огледа топлото, удобно канапе и кожения стол в ъгъла. Това общежитие беше по-хубаво от собствения му дом.

— Смятате ли, че имате нужда да ви откараме в болница? — попита той.

Тя поклати глава.

— Вече се чувствам добре.

Дадоха ѝ да подпише. Джеймс я посъветва да легне, да се отпусне, да изпие чаша вода и да хапне нещо.

— Кога ще се върнат съквартирантките ви? — продължи той.

— Заминаха за празниците — обясни тя.

Запита се защо никоя не я беше поканила, след като тя очевидно беше далече от дома. Беше глупаво, но за момент му се прииска да я покани вкъщи.

— Имате ли планове за Коледа? — полюбопитства той, макар да не му влизаше в работата.

— Утре ще съм с приятели — кимна тя.

Морис, Джеймс и ченгето излязоха. Беше започнал да прехвърча сняг, който се задържаше по тревата и по предното стъкло.

— Значи душът е бил поне трийсет и осем градуса, а тя е била с ниска кръвна захар и се чуди, че ѝ е прилошало — отбеляза ченгето. — Тези хлапета от „Харвард“ направо ме убиват.

Джеймс си помисли, че вероятно момичето просто се е почувствало самотно. Срещаха доста такива хора, въпреки че повечето бяха възрастни или откачени.

— Миналия петък се наложи да интубират момиче от същото общежитие. Пила толкова много, че не можела да диша.

Морис кимна.

— С други думи, обикновена петъчна вечер.

— Леле, човече, мразя ги тези хлапета — продължи ченгето. — Знаете ли, че по време на баскетболните мачове говорят против Университета на Масачузетс? Наричат ги Школа за безопасност. Това е тяхната представа за обида. Смотаняци. — Той поклати глава. — Както и да е. Лека работа.

Когато се качиха в линейката, Джеймс се наведе напред и отвори жабката. Извади шишенце „Адвил“, изтръска три хапчета в ръката си и пресметна, че с тези ще станат шест за деня. Преглътна ги и подкара към бара на „Елси“.

След минута чуха познатия глас на Нона:

— Пи четири.

— Мама му стара — въздъхна Морис.

Джеймс посегна към радиото. Преди да натисне копчето, се обърна към партньора си:

— Докато си вземеш бургера, май наистина ще дойде време за ядене, мама му стара.

Изражението на Морис беше много сериозно, когато го погледна.

— Господи, дано грешиш!

2003 Г.

Делфин беше застанала в средата на хола и оглеждаше стореното. Беше преобърнала масичката за кафе, не че имаше причина, просто така ѝ се прииска, и надраска повърхността ѝ с острието на ножицата.

Счупи великолепна лампа, която беше открила в антикварен магазин в Бруклин. С Пи Джей се бяха скарали заради лампата. Той настояваше, че не била неговата, сякаш някога бе имал усет за стил и красота. По това време вече се караха за всичко.

През шестте години брак Делфин и съпругът ѝ се бяха карали само за две неща. Първо, скоро след сватбата, Анри реши, че иска дете. Мечтаеше да има дъщеря, която да се казва Жозефин. Това бе името на по-голямата му сестра, която се бе удавила едва на три. Беше странно. Делфин се съмняваше, че родителите му биха искали да им се напомня за момиченцето толкова дълго след смъртта ѝ, а и тя нямаше желание да ражда. Беше на четирийсет, прекалено стара. Дори да се беше съгласила, бе убедена, че съпругът ѝ е твърде стар, за да стане баща. На петдесет и пет не му бе работа да иска бебе.

Другото, заради което се караха, беше Страдивариусът.

Цигулката беше гордостта на съпруга ѝ. Когато канеха някого на вечеря, той я донасяше на масата още преди Делфин да е сервирала сирената. Нищо друго не бе в състояние да го накара да грейне така. Ако имаше нова публика, Анри можеше да говори за Страдивари цяла нощ. Разказваше на гостите, че имало много теории за това какво придава съвършенство на звука, но според него най-убедителната била свързана с период, известен на метеоролозите като Минимум на Маундер — период между 1645-а и 1715-а, по време на малкия ледников период в Европа. Недостигът на слънчева светлина бил причината за ниски температури, които забавили растежа на дърветата и това довело до неестествено плътна дървесина. Ако погледнеш дървесните кръгове на който и да е Страдивариус, веднага се виждало.

— Плътноста е свършена навсякъде — подчертаваше Анри и вдигаше цигулката, като я обръщаше ту на една, ту на друга страна. — Ако Страдивари беше отнел дори един допълнителен милиметър дърво, звукът нямаше да е толкова балансиран.

Обикновено гостите проявяваха интерес, ала любимият ѝ съпруг не знаеше кога да спре.

— Това е оригиналният лак. Представяте ли си? Той не е само за красотата. Оказва влияние върху звука. Има незначителна капка вода, попаднала върху долната част, но тя придава характер. Доколкото знам, „Лейди Блът“ от 1721-ва е най-добре запазеният Страдивариус. Има си струни, но не и магаренце. Така е, защото е била единствено при колекционери, почти не е свирено на нея, което е истинско престъпление.

Делфин винаги се впечатляваше от знанията му по въпроса и дори се забавляваше. Анри знаеше местонахождението на почти всички от петстотин и четирийсетте страдивариуса и обичаше да споделя тази безполезна информация с другите: четири се намирили в музея Метрополитън в Манхатън, осем — в Кралската академия по музика, над десет — в музикална фондация „Нипон“, три — в института „Смитсониън“, две били собственост на Ицках Пърлман, и така нататък.

Тъй като се страхуваше някой да не заспи, преди той да приключи, Делфин го окуражаваше да разказва по-пикантните истории, свързани със скандал или трагедия. В средата на деветдесетте Давиловият Страдивариус от 1727-а бил откраднат от дома на виртуоза Ерика Морини дни преди смъртта ѝ, когато била на деветдесет и една. По това време тя била в болница, а семейството ѝ така и не посмяло да ѝ каже, че цигулката е изчезнала, искали да ѝ спестят болката.

През 1936-а, по време на петнайсетминутна почивка между изпълненията си в руския ресторант „Беър“ в Ню Йорк, неизвестният цигулар Джулиан Олтман пресякъл улицата до Карнеги Хол, където изнасял концерт полякът Бронислав Хуберман. Хуберман пътувал с двоен калъф за цигулки, в който поставял два от най-прекрасните инструмента на света: един Гурниери и Страдивариуса „Гибсън“. След като прочела това във вестника, майката на Олтман му подхвърлила да открадне цигулката, която Хуберман не използвал същата вечер.

И така, Олтман подкупил пазача на вратата към сцената с хубава пура и се вмъкнал в съблекалнята на Хуберман. Грабнал Страдивариуса и го скрил под палтото си, докато Хуберман бил на сцената и изпълнявал безупречно соната на Франк.

Олтман скрил идентичността на цигулката, като я намазал с вакса. Свирел с нея на сватби и в кръчми почти петдесет години и казал истината едва когато бил на смъртно легло. Хуберман получил трийсет хиляди долара компенсация за загубата, която претърпял през трийсетте. Когато вдовицата на Олтман отнесла цигулката в „Лойдс“ в Лондон през 1987-а, тя била оценена на повече от милион.

Страдивариусът на Анри се казваше „Солсбъри“. Понякога той го даваше, за да свирят на него за шест месеца или за година, но след известно време си го искаше обратно. Не можеше да търпи да са разделени и когато му го върнеха, веднага го поставяше в стъклената витрина и го съзерцаваше.

Много колекционери и музиканти се бяха опитвали да го купят от него. Той бе отказал на всички. Делфин го видя да се колебае един-единствен път, на вечеря, когато стар куратор, негов приятел от Москва, Пьотр Ефимов, каза:

— Да знаеш, че Виртуоза се интересува.

Очите на съпруга ѝ заблестяха за миг, като на дете, което гледа свещите върху тортата по случай рождения си ден. Виртуоза беше един от любимите изпълнители на Анри. Млад цигулар от Ню Йорк. Като цяло, съпругът ѝ не се интересуваше от американските изпълнители, надути типове, които записваха албуми със Стинг и смесваха Саймън и Гарфънкъл с Бах. Въпреки че беше млад и елегантен, Виртуоза беше традиционалист, също като Анри. Веднъж гледаха негово изпълнение на концерт за цигулка на Бетовен с Берлинската филхармония и Анри го призна за гений.

— Той е необичаен — заяви Ефимов, докато вечеряха. — Бяло американче, хранено с царевица, някъде от Средния запад, а какви умения само притежава!

— Какво значение има, че е бял и е от Средния запад? — попита друг гост, млада американка, която беше дошла да купи необходимото за „Парамаунт Пикчърс“. Делфин затаи дъх. Американците бяха толкова докачливи по отношение на расата, а тя имаше нужда от продажбата.

— Тези умения са характерни за определени групи, докато при други не съществуват — обясни Ефимов. — През първата половина на двайсети век най-великите солови изпълнители на света бяха руските евреи и източноевропейците. Яша Хайфец, Нейтън Милщайн. Ефрем Зимбалист. Миша Елман. Талантът е водещото, но какво превръща едно талантливо дете в дете чудо? Репетициите. Това е всичко. А кое дете е в състояние да си избере само пътя в живота? Това произлиза от нужда, която движи родителите. Когато евреите на някои места нямат право дори да живеят в столиците, родителите приемат децата си като своя билет за Запада.

Момичето от „Парамаунт“, изглежда, остана доволно от отговора, тъй като Ефимов беше руски евреин, а американците бяха убедени, че можеш да кажеш всичко за собствения си народ.

След това обаче той продължи:

— Ще забележите, че днес повечето от надарените млади цигулари са азиатци. И в този случай родителите копнеят да се изнесат на Запад. Всички знаем, че азиатците са най-трудолюбивите, така че от чисто техническа гледна точка те са великолепни. Според мен обаче им липсва музикалност. Цигулката не се е превърнала в част от телата и кръвта им, както е при нас. Заслушайте се, когато един китаец свири на примитивен народен инструмент, и ще чуете такава красота, звукът ще ви изпълни. За цигулка обаче не може и дума да става. Там е безнадеждно.

Сега вече американката остана ужасена. Делфин прецени, че това е подходящият момент за mille-feuille^[1], макар и по-рано от предвиденото.

Седмица след вечерята получи официално писмо от самия Виртуоз. Той искаше да съобщи, че се интересува от цигулката. Беше готов да плати два милиона американски долара. Това бяха повече пари, отколкото платиха за магазина преди пет години, повече, отколкото струваше домът им. Тя обаче знаеше, че съпругът ѝ няма да я продаде.

— Дай му я назаем — предложи тя. — Може да ти е приятно да чуеш как свири на нея.

— Да — отвърна Анри, но не спомена нито дума по този въпрос повече от година. Току-що си я беше взел от млад френски изпълнител и още не беше готов да се раздели с нея.

Един вторник, през пролетта на 2001-ва Делфин обслужваше единствения клиент в магазина, колекционер от Лондон. Беше дошъл да види чело на Тонони от осемнайсети век. Тя бе потърсила информация за него в интернет; беше вицепрезидент на водеща рекламна агенция и изкарваше по милион лири на година. Хобито му беше да събира инструменти.

— Сигурна съм, че ще ви заинтригува и лъкът, който току-що получихме — обясняваше тя на английски, когато в магазина влезе жена с тъмен костюм.

Делфин извади лъка от калъфа и го постави в ръцете му.

— Турт рère^[2] — изтъкна тя и вдъхна дълбоко, сякаш лъкът бе напарфюмиран. — Който и да е свирил с него, е пукнал едва забележимо върха. Почти не се вижда, но, разбира се, оказва влияние върху качеството на звука. Все пак си остава ценен.

Жената остана до вратата. Не откъсваше поглед от Делфин.

— Un moment, s'il vous plaît^[3] — обърна се тя към жената. Беше развълнувана. Ако успееш да продадат и двете, това щеше да е най-доброто им постижение от месеци. Анри щеше да се зарадва.

Делфин приближи до жената.

— Заповядайте.

— Аз съм Хелена Кауфман — представи се тя, сякаш името ѝ бе всеизвестно. — От Международния конгрес на евреите.

Вероятно видя, че Делфин не разбира, защото продължи:

— Бих искала да говоря със собственика, ако е възможно.

— Аз съм собственикът — отвърна Делфин.

Хелена Кауфман я погледна учудено.

— Да не би Анри Пети вече да не е собственик?

— Той ми е съпруг. В момента е в Берлин и оценява инструменти. За какво става въпрос?

Жената въздъхна.

— Моля да ме извините. Не искам да съм груба, но идвам чак от Брюксел с „Евростар“, за да говоря с него.

— Той очаква ли ви?

— Не, но така и не отговори на писмата ми, затова се наложи да взема нещата в свои ръце — обясни тя. — Сигурно сте ги получили.

Делфин нямаше представа за какво става въпрос.

— Аз поне не съм — призна тя. — Може Анри да ги е получил.

— Може ли да поговорим? — попита тихо жената и погледна англичанина. — Знам, че вероятно не е удобно.

— За какво става въпрос? — попита Делфин.

— Говорим с всички собственици, с които е възможно — продължи жената.

— Собственици на какво?

— Значи наистина не сте получили писмата. Собственици на цигулки — обясни тя. — Говоря за цигулки Страдивариус, Гуарнери и Амати. Най-добрите. На вас може и да не ви е известно, госпожо Пети, но хиляди от най-добрите инструменти в света са принадлежали на евреи, които са изчезнали или избягали по време на войната. Нацистите са набелязали въпросните инструменти, за да бъдат използвани в бъдещ университет в родния град на Хитлер. Знаем, че са избили много хора, за да се сдобият с цигулка като вашата.

Делфин не беше чувала за подобно нещо. Запита се защо Анри не е споменал за писмата.

Тя поведе жената към два тапицирани с плюш стола до вратата. Даде ѝ знак да седне на същото място, на което тя бе седяла преди години, докато слушаше как децата на Франсоа Дюбре разговарят с мъжа, който щеше да стане неин съпруг.

— Моля ви, почакайте ме — помоли тя. — Ще се върна след няколко минути.

— Да не би да имате Страдивариус в магазина? — попита англичанинът.

Стори ѝ се разочарован, сякаш, ако беше знаел, щеше да си тръгне с него преди половин час.

— Не — увери го тя. — Цигулката е от колекцията на съпруга ми.

Почувства се неловко. Искаше ѝ се той да си тръгне, не се интересуваше дали ще купи нещо.

Той купи челото и обеща да помисли за лъка. Щом си тръгна, Делфин отиде при жената до вратата и седна на стола срещу нея.

— Казахте, че нацистите са крали страдивариуси. Какво общо има това със съпруга ми?

— По времето, когато са били откраднати — започна жената, — инструментите не са имали кой знае каква стойност, освен сантиментална. Повечето са били пазени в семействата от поколения.

Евреите, които са били изпратени в концентрационни лагери, са изгубили безкрайно много. Дори не са се замисляли за нещо толкова незначително като цигулка. Сега обаче тези инструменти струват милиони. Опитваме се да ги върнем на законните им собственици.

Делфин разбра защо Анри е пренебрегнал писмата — нямаше никакво намерение да връща Страдивариуса.

— Разбирам колко ви е трудно — рече тя. — Само че съпругът ми е наследил цигулката от баща си. За него е много ценна.

— А баща му кога се е сдобил с нея? — попита жената.

— Трябва да е било през петдесетте.

Хелена Кауфман кимна многозначително и я погледна така, сякаш ѝ казваше, че трябва да се засрами.

— „Солсбъри“ е сред цигулките, за които подозираме, че са били откраднати — заговори тя. — Сигурно си давате сметка, че документите отпреди свекър ви да я купи не са били проверени.

Бащата на Делфин веднъж я заведе до мемориала на мъчениците от депортацията, издигнат в памет на 200 000 френски жертви на нацистките концентрационни лагери. От 78 000 евреи, депортирани от Франция — 11 000 били деца — само 2500 се върнали живи. Тя дълго не можа да забрави тъмния коридор, осветен с кристал за всяка жертва, и плочата на пода: „Те отидоха на края на света и не се върнаха“.

Месеци наред след това сънуваше кошмари. Разплака се пред баща си една вечер и го попита защо я е завел там. Той ѝ разказа какво е било да се живее в Париж по време на нацистката окупация. Никога нямало да забрави началото на окупацията, хората и животните, които извеждали от града, за да ги качат на влакове, незнайно за къде. След това германските войници марширували всеки ден по Шанз-Елизе. Знамената със свастиката се развявали пред „Отел льо Мъорис“. Имало купони за бензин и само тук-там се мяркал по някой автомобил. Почти всички карали колела. Нямало нито достатъчно топлина, нито храна. Хората били гладни, кожа и кости. Бабата и дядото на Делфин и съседите им се редували да отглеждат пилета в апартаментите. Ако чуели, че месарят е заредил стока, хората се нареждали на опашка в четири сутринта, въпреки че било незаконно.

По-големият братовчед на баща ѝ бил арестуван и застрелян, задето бил на улицата след вечерния час, който започвал в девет. Обикновено подобни прегрешения се разминавали, но за нещастие

същия ден хора от Съпротивата застреляли германски войник, а винаги когато се случвало подобно нещо, германците избивали двайсет французи за отмъщение, независимо какви били престъпленията им.

Много хора изчезнали, разказваше баща ѝ, вещите им оставали и били единственото доказателство, че някога са съществували. Една нощ съседите им евреи били изведени. По-късно научил, че измрели в Аушвиц — и слабият, тих баща, който винаги четял книга, и многословната майка, която пеела, докато простирала, и момченцата близнаци, едва на осем.

Сега се замисли за всичко това.

— Няма как да ви я дадем — беше единственото, което каза. — А и откъде сте сигурна, че това е една от търсените цигулки?

Делфин знаеше, че светът на редките инструменти е печално известен с потайностите си. За разлика от картините или скулптурите, някои инструменти нямаха почти никакви документи, така че невинаги можеше да си сигурен къде са живели, преди да попаднат в ръцете ти.

— В миналото постигнахме много успехи при връщането на онова, което нацистите са отнели от нашите хора — банкови сметки, картини и други. Оказа се, че те се проследяват по-лесно. С инструментите е по-трудно, но сме убедени, че задачата си струва. Може би е най-важното, с което сме се заемали. Една картина ще я закачите на стената, но цигулката разказва историята на хората, които са свирили на нея.

Делфин ѝ обеща да говори със съпруга си. След като жената си тръгна, тя се почувства нервна и превъзбудена. През нощта не можа да спи, не спря да мисли за това. По някое време след три влезе в кабинета на Анри и отключи стъклената витрина. Гледа цигулката дълго, сякаш дървото щеше да ѝ разкаже историята си.

През 1940-а баща ѝ е бил едва на дванайсет. Не беше участвал в Съпротивата, но се прекланяше пред онези, които бяха участвали дори по най-незначителния начин.

Повечето от хората, които бяха посмели да се включат, бяха или арестувани, или убити до шест месеца. Беше пресметнато, че са загинали около трийсет хиляди. Само че дори обикновените хора надигаха глас. Всяка сутрин всички пътници се изправяха, когато метрото навлизаше на гара „Джордж V“, и сядаха отново, щом влакът потегляше — това бе поздрав към краля.

Баща ѝ обичаше да разказва историята за пътуването на Хитлер до Айфеловата кула. Фюрерът се възхищавал на Париж. Искал да го превърне във втората столица на Райха, въпреки че го бил посетил един-единствен път. Чичото на баща ѝ работел на Айфеловата кула и когато се разбрало, че Хитлер иска да се качи на върха, той и негов приятел бързо развалили асансьора.

Често говореше за великите герои: Жан Мулен. Луси Обра. Любима му беше Роз Валан. Веднъж каза на Делфин, че искал тя да се казва Роз, но майка ѝ отказала.

Валан работела като пазач в Галери Насионал дьо Жо дьо Пом^[4] по време на окупацията. Германците уведомили предварително, че няма да закачат произведенията на изкуството и музеите, но французите им нямали доверие. Когато войските нахлули през 1940-а, Лувърът се оказал наполовина празен. Французите крили произведенията на изкуството почти две години — в криптата на Сен Сюлпис, в провинцията, където щели да бъдат в безопасност. „Мона Лиза“ била пренесена в Тулуза с линейка.

Французите постъпили разумно, защото останалите произведения на изкуството били откраднати. Нацистите използвали „Жо дьо Пом“, за да сортират и трупат заграбеното от големите музеи и частни колекции в Париж. Разпределили го за германските випове и офицери с висок чин. Не предполагали, че Роз Валан знае немски и записва откъде идва всяко произведение и къде отива. След освобождението на Париж тя помогнала за връщането на четирийсет и пет хиляди творби. Делфин се запитала защо е решила да се прави на герой. Какви ли качества притежаваха тези хора?

Когато Анри се върна, тя му разказа за посетителката и заяви:

— Трябва да направим нещо по въпроса.

Той махна недоволено с ръка.

— Стига глупости.

— Ами ако е истина. Ако нацистите са откраднали „Солсбъри“ от истинския собственик? Сега и ние ставаме част от кражбата.

Анри въздъхна.

— Това е нелепо предположение. Само защото нацистите са вършили подобни ужасни неща, ние ли трябва да правим репарации? Та ние дори не сме били родени по време на войната. Освен това не

можеш да притежаваш Страдивариус. Можеш само да го пазиш известно време, след това да го предадеш на следващия му закрилник.

Стори й се, че долови отчаяние в думите му, опитваше се да убеди сам себе си.

Анри продължи:

— Не знаем историята на нито един от инструментите, които продаваме или колекционираме. Може да са имали щастливо минало или да са преживели трагедия. Сега обаче това има ли значение?

Той, изглежда, имаше право, но от този момент насетне всеки път, когато Делфин видеше цигулката, я побиваха тръпки. Когато Анри пътуваше, тя покриваше стъклената витрина с чаршаф. Когато някой споменеше възможен купувач, независимо дали ставаше въпрос за Виртуоза, или за друг, тя се оживяваше, записваше си цялата информация и дни наред напомняше на Анри за възможността.

Едва пет месеца след посещението на Хелена Кауфман терористи блъснаха самолети в Световния търговски център в Ню Йорк. Докато гледаше събитията по телевизията, Делфин не можеше да повярва, че подобно нещо се случва. Плака, когато си представи колко семейства са съсипани.

— Това ще ни се отрази ужасно — заяви Анри.

Тя се почувства неловко, защото той се проявяваше като егоист, макар и единствено пред нея.

— Стига глупости — срязва го тя.

Той обаче се оказа прав. Бизнесът им започна да запада. Американците се страхуваха да летят и на никого не му беше до купуване на инструменти. Следващата година се оказа най-лошата.

Анри беше невероятно депресиран. Мълчеше, минаваха дни, без да проговори.

През повечето време магазинът беше празен. Дълговете им се трупаха. И преди бе имало подобни спадове, които продължаваха един или два месеца и винаги завършваха с облекчение в последния момент, докато този път кризата продължи десет месеца и нямаше изгледи нещата да се променят. През юни той й каза през сълзи, че ще се раздели с цигулката „Солсбъри“, за да спаси магазина. Виртуоза щеше да записва Двоен концерт на Бах с главния цигулар на Парижката опера в края на юли и се разбраха да дойде да я вземе.

До пристигането му Анри седеше сам със Страдивариуса почти всяка вечер, след като станеха от масата. Галеше нежно цигулката, сякаш се радваше на старо куче, което иска да приспи. На Делфин ѝ мина през ум, че би я занесъл в леглото, ако тя позволи.

Изпита облекчение, когато разбра, че ще се отърват от нея, но я болеше за съпруга ѝ. Последната вечер останаха до късно, загледани в стъклената витрина. Тя стисна ръката на Анри. Той беше толкова чувствителен, толкова лесно раним. Делфин се запита колко ли време ще му е необходимо, за да се възстанови.

— Когато бизнесът ни потръгне, ще я откупим от него — обеща тя, макар да знаеха, че това няма как да се случи.

На следващия ден чакаха у дома и не отвориха магазина. Апартаментът им приличаше на погребален дом, но тя се постара да му придаде празничен вид. Извади купички солени фъстъци, маслини и поднос с хапки.

Двайсет минути след определеното време Виртуоза още не беше дошъл.

— M'a pose un lapin^[5] — заяви Анри.

— Не, ще дойде.

Пристигна с половин час закъснение, с черни дънки, неприбрана в панталоните риза и гуменки „Кънвърс“. Беше изключително красив във всяко отношение — едър мъж, с дълбок, тътенещ смях, приятен глас, широки рамене и гъста черна коса. Когато го гледаха в Берлин, не им се беше сторил толкова едър, но сега, в апартамента им, сякаш изпълваше стаята.

Настоя да му казват Пи Джей, име, което ѝ се стори ексцентрично, типично американско. Заговориха на английски, не казаха и дума на френски.

Тя се притесняваше как ще се държи Анри, но той ѝ се стори доволен. Извади Страдивариуса и помоли Виртуоза да посвири. Тя не беше сигурна дали не прекалява с тази молба; беше чела в един вестник, че на Виртуоза понякога му плащат хиляда долара на минута за изпълненията. Но беше важно той да пробва цигулката и явно нямаше нищо против те да слушат.

През годините имаше няколко теста, в които слушателите не бяха направили разлика между Страдивариус и детска цигулка. Когато обаче Пи Джей седна на канапето ѝ и засвири „Адажио“ на Албинони,

тя веднага разбра, че пред нея е забележителна двойка. Забеляза цветовете в музиката му. Наситено сапфиреносиньо и великолепно червено. Звукът беше толкова сладък и красив, същевременно в него имаше нещо тъжно. Когато той свиреше, тъгата в живота ѝ се връщаше, събираше се в гърлото ѝ, изливаше се в сълзи.

Заведоха го на вечеря в „Льо Флоримонд“.

Този път той закъсня само с петнайсет минути.

— Bonjour! — поздрави с подчертано „р“, след това влезе в ресторанта. — Изгубих се. Всички улици тук ми се струват еднакви.

По време на вечерята Анри се държа така, сякаш провеждаше официално интервю.

— Значи си от щата Охайо?

— Точно така.

— Професионалният ти дебют е на шестнайсет с оркестъра на Кливланд, нали така? Първият ти албум излиза следващата година. Завършваш обучение в „Джулиард“, след това получаваш стипендия „Ейвъри Фишър“ за обещаващи американски изпълнители на класическа музика.

Делфин се намръщи. Анри говореше така, сякаш се опитваше да информира Пи Джей как е протекъл собственият му живот.

— Точно така. Спечелих стипендията на двайсет и една. Страшно вълнуващо — призна той, макар че начинът, по който го каза, съвсем не беше вълнуващ.

— Formidable^[6] — въздъхна Анри. — Разкажи ни за записа, над който работиш тук. И двамата сме почитатели на Бах.

Пи Джей понечи да отговори, но съпругът ѝ продължи:

— Изключително трудна работа, тъй като Бах не е поставил никакви обозначения за динамика. Как да спазиш точно намеренията му, след като нито един от оригиналните нотни листа не е запазен.

— Освен концертите за клавесин — изтъкна Делфин.

— Да, но какво ли би казал Бах, ако ги чуеше изпълнени на пиано? — вметна Анри.

Тя се разсмя.

— Още малко и ще кажеш на Пи Джей, че концертът трябва да се свири задължително с помощни струни.

— Невероятно е, че музиката му е жива почти триста години — рече Пи Джей. — Понякога се питам какво би казал Бах по този

въпрос. Прекарал съм безброй часове в изучаване на динамиката и орнаментиката. Това е една от любимите ми творби.

— Ами новите композитори? — попита Анри. — Често ли свириш техни произведения?

— Не. Срам ме е да си призная, но е така. Все още уча по един концерт на година и имам чувството, че едва съм се докоснал до класиците. Но пък ги харесвам — разказваше Пи Джей. — Фен съм на Арво Пярт. С удоволствие бих изпълнил неговата „Spiegel im Spiegel“^[7] някой ден. Струва ми се обаче, че публиката предпочита по-традиционни творби. Искат Брамс. Но тази музика е толкова предсказуема.

Делфин остана доволна от преценката му.

— Напълно съм съгласна.

— А какво ще кажеш за френските композитори? Равел, например? — попита Анри.

— Музиката му много ми харесва, разбира се.

— Стори ми се интересно, че си избрал да запишеш Двойния концерт с французин — отбеляза Анри. — Има ли някаква разлика в начина, по който свириш ние и американците. Как мислиш?

Делфин въздъхна и поклати глава. Единственият отговор, който щеше да свърши работа, бе да каже, че французите са по-добри във всяко отношение.

Пи Джей сви рамене.

— Забелязал съм, че французите държат лъка по-високо и дясната им ръка е вдигната по-високо. Така се получава огледален звук.

Тя се разсмя, но те не забелязаха.

— Реших да свиря на цигулката „Солсбъри“ по време на записа утре. Не съм и предполагал, че ще свикна с нея толкова бързо, но имам чувството, че винаги сме били заедно. Донесох старата си Гуарниери за всеки случай, въпреки че ще я продам веднага щом се върна в Ню Йорк. Вече имам купувач.

— От колко време свириш на Гуарниери? — попита тя.

— От три години. Получих я, когато бях на двацет. Преподавателят ми, покойният Джордж Сенет, ми я остави в завещанието си.

— Какъв калъф имаш? — попита Анри.

— „Бам“, раница.

Анри се усмихна доволно. Фирмата беше добра, при това френска. Какъв глупав въпрос!

— Защо искаш цигулката „Солсбъри“ толкова много? — полюбопитства тя.

— Открай време мечтая да притежавам Страдивариус. Дълбочината на звука е невероятна — отвърна Пи Джей.

— Музикант от твоя калибър трябва да свири на такъв невероятен инструмент — отвърна Анри.

— Докато стана на двацет, свирех на Страдивариус, но я ползвах назаем.

Анри въздъхна.

— Преди сто години всеки сериозен музикант е можел лесно да се снабди с Гуарниери или Страдивариус. Сега повечето трябва да вземат назаем инструментите си от фондация или от спонсор, а има толкова ограничения как да се свири на тях. Нелепо е.

Пи Джей кимна, но тя се напрегна. Прииска ѝ се Анри да престане да се държи като чак такъв авторитет.

— Много е неприятно, когато зависиш от капризите на покровител — подхвърли Пи Джей. — Трябва да свириш винаги когато ти се нареди.

Нещо у него ѝ напомняше за баща ѝ. Макар да бе нелепо да ги сравнява, тя си помисли как баща ѝ е зависел от благоволенieto на мадам Делкур на долния етаж. Тя го караше да свири Шопен следобед, докато пишеше писма, или да изпълнява „Песен без думи“ на Менделсон, докато тя поднасяше коктейли на вечерите у тях. Бащата на Делфин приемаше весело това задължение. Обичал да свири на красивото пиано и това му давало възможност да изпълнява класиците.

— Направо ти се къса сърцето, когато трябва да върнеш чуждата цигулка — рече Пи Джей. — Просто не е редно да е така. По принцип музикантите могат да си позволят свой собствен инструмент. Само че хубавата цигулка и лък понякога струват повече от покрива над главата ти.

— Това част от споразумението ли е, когато подписваш договор за мениджмънт? — попита Анри. — На шестнайсет ли беше, когато започна?

— Точно така — потвърди Пи Джей. — Преподавателят ми уреди да свиря във вечерното шоу на Джони Карсън, когато бях на дванайсет — тогава ме приеха в института в Кливланд. Карсън беше върхът. Не мога да си представя някой от днешните водещи да позволи на дете да свири Вивалди. Както и да е, мениджърът има интерес от цялата работа, но аз не подписах за дълъг период. Имах късмет, защото много младежи днес трябва да участват в конкурс след конкурс. За мен бе много по-лесно. Дължа всичко на Джордж Сенет. Имах невероятен късмет, че започнах да уча при него.

Сега вече и двамата я дразнеха. Пи Джей явно бе свикнал да бъде звездата. Цялата вечер не ги беше попитал нищо за тях самите. Не спираше да се възторгва от човек, когото не познаваха и чиято безценна цигулка се канеше да продаде на онзи, който предложеше най-висока цена.

След вечерята Анри предложи:

— Хайде да те изведем някъде утре, след като приключиш със записа. Има едно място в Маре, което много харесваме. В девет добре ли е?

Пи Джей го погледна изненадано, но се съгласи. Тя се запита дали Анри не се опитва да задържи любимата си цигулка, като се сближи с американеца. Още малко и щеше да я помоли да го осиновят.

— Утре ще ви оставя сами — рече тя, докато вървяха към къщи.

Той кимна.

— Добре, добре.

На сутринта обаче Анри се преви, притисна стомаха си и каза, че му е лошо. За момент тя се запита дали пак не е в депресия. Депресиите му понякога започваха с болки в корема. Случваше се без всякакво предупреждение, дори когато имаха билети за симфония или се канеха да заминат за Великобритания през уикенда. Налагаше се да отложат всичките си планове. Когато съпругът ѝ се почувстваше по този начин, почти нищо не беше в състояние да му върне добрата форма. Тя пробваше да го развесели, да му разкаже нещо, пускаше му любимата музика, обличаше специално бельо и му приготвяше специална вечеря. Той обаче се търкаляше в леглото с дни, обзет от отчаяние, и се връщаше към нормалното си състояние внезапно. Делфин се страхуваше, че някой ден той ще отиде на онова тъмно място и няма да се върне.

Този път обаче Анри изглежда наистина беше болен. Хукна към банята и повърна.

— Добре съм, нищо ми няма — рече, когато се върна в стаята и се просна на леглото. — Merde!^[8] Как е възможно да се случи точно когато ще ходим на вечеря?

Делфин се изненада. Анри почти никога не ругаеше.

— Сигурна съм, че Виртуоза ще си намери по-интересно занимание — отвърна тя.

— Не! Не можем да се проявим като чак толкова невъзпитани и да го оставим сам. Ти ще отидеш.

— Аз ли? Защо?

— Доколкото знам, не си е взел мобилен телефон. Няма как да се свържем с него, за да го предупредим, че няма да идем.

— Можем да оставим съобщение в хотела му.

— Просто го забавлявай, мила. Знам, че не ти харесва много, но бъди любезна. Става въпрос за бизнес.

Тя знаеше, че е много повече от това, но нямаше желание да му противоречи.

Делфин пристигна в ресторанта точно в девет. Беше с червена пола до коляното, бяла копринена блуза без ръкави, шал и сандали. Тоалетът, с който беше ходила на работа. Косата ѝ беше вдигната на хлабав кок.

Той закъсня с петнайсет минути, както предишната вечер.

— Леле, че си хубава. Къде е Анри?

Тя се почувства поласкана, макар че той не се извини за закъснението. Когато седнаха, му каза, че съпругът ѝ е останал у дома, защото е настинал.

— Много неприятно — рече Пи Джей. — Не трябваше да се разкарваш заради мен, а да си останеш у дома и да се грижиш за него.

— Той може и сам да се грижи за себе си — отвърна тя.

— Щом казваш. — Погледна менюто. — Какво е хубаво тук?

Двойката до тях ги погледна. Заведението беше малко, само с десет маси, поставени съвсем близо една до друга. Пи Джей говореше по-високо от останалите, но, изглежда, не забелязваше. Делфин сниши глас почти до шепот с надеждата той да последва примера ѝ.

— Всичко е хубаво — отвърна тя. Запали цигара и му предложи. Той поклати глава.

— Кажи как мина записът?

— Много добре! След това се правих на турист, което сигурно ще ти се стори тъповато.

— Тъповато ли?

— Отегчително.

— Ясно.

— Ходих на върха на Айфеловата кула — рече той. — Чакането беше пълна лудница, но пък горе е адски красиво. Ти ходиш ли там?

— За последно съм се качвала като дете.

Той кимна.

— Аз никога не съм се качвал на върха на Емпайър Стейт Билдинг, а живея на четирийсет пресечки оттам. Както и да е, след това се разходих покрай Сена и се опитах да отида в Лувъра... всъщност отидох, но... боже, той се оказа огромен. Купих това за мама. — Бръкна в малка хартиена торбичка и извади пластмасово преспание със сняг и малък Нотр Дам. — Тя ги събира — обясни той. — После седнах пред едно кафене, защото в самолета четох пътеводител и там пишеше, че това било задължително.

Тя се разсмя и се замисли колко типично американско е всичко това: сядат пред някое кафене и се радват на деня, защото е прочел в пътеводителя, че така се прави.

— Как ти се стори?

— Добре. Не беше по-различно от това да пиеш кафе в Ню Йорк, само дето повече хора пушеха. Жените тук са толкова красиви — знам, че е стереотип, но е истина. Виж, езикът е труден. Напоследък все съм някъде, където не знам как да кажа друго освен „здрасти“. Тук обаче имам чувството, че десет парижани ме преценяват всеки път, когато отворя уста. Чувствам се малко неловко.

Делфин се усмихна. Не се чувстваше чак толкова неловко, след като не си беше направил труд да научи друго освен bonjour и merci.

— Какво друго да направя, преди да си замина? — попита той. — Има толкова много неща за гледане. Невероятно е. Един приятел ми каза да видя Сен Мартен.

Делфин кимна. Кварталът беше нов, бохемски и на Анри дори не би му минало през ум да го разгледа. Тя не знаеше много за него.

— Колко време ще останеш? — попита.

— Още две седмици.

— Така ли? Анри не ми е казал.

— Сигурно не съм му казал. Никога не оставам повече от ден, максимум два, но този път реших да си направя истинска ваканция. Графикът ми е почти празен до септември, което ми се случва рядко. Моля те, не ме разбирай погрешно. И двамата бяхте много мили. Аз обаче гледам да не се събирам много с хора от музикалните среди, стига да е възможно.

Тя не се обиди от думите му, беше на същото мнение, но той реши, че я е засегнал.

— Не че разговорите не са ми приятни — продължи той. — Израснал съм в семейство с пет деца и най-сериозната тема за разговор беше дали да гледаме „Семейни връзки“, или телевизионна игра. Родителите ми са свестни хора, умни, но нямат много фантазия. Понякога това ми липсва.

Делфин се трогна от думите му. Повечето млади таланти в техния свят държаха да присъстват на всеки концерт и социално събиране в Париж. Говореха за високопоставените си семейства, сякаш си бяха спечелили членство. Остана впечатлена, че животът му на виртуоз не го е променил. Едва сега разбра, че предишната вечер е бил любезен.

— Надявам се съпругът ми да не ти е досадил. Той толкова се вълнува — обясни тя. — И моето семейство не беше царството на фантазията. Обичахме музиката, но не всичко, което допадаше на другите. Понякога, когато Анри заговори за разни теории, мислите ми започват да блуждаят. Татко се интересуваше единствено от звученето.

Той кимна.

— Същата работа. Предпочитам да свиря, а не да говоря за свирене. Изнасям по петдесет концерта на година. Почти по един на седмица. Трудно ми е да намеря място в живота си за нещо друго, освен за цигулката. Преди две години се прехвърлих към голяма фирма, която се занимава с мениджмънта. Списъкът им с клиенти е впечатляващ. При тях е Йо-Йо Ма, за бога. Но всичко е напълно безлично, напълно изкуствено. Моят мениджър се казва Марси. Страхотна е, но всяка моя крачка е добре пресметната. Свиря по три концерта с благотворителна цел — тя го реши — заради добрите отзиви в пресата. Господи, говоря като пълен кретен!

— Не, разбира се.

— Искам да кажа, че тя се опитва да се възползва от историята за бедното момче от малък град. Така че, когато даря приходите от някой концерт, все едно давам средства на своята общност. Просто ми се струва пресилено. Горките деца не искат да слушат солово изпълнение на цигулка, те искат айпод.

Делфин се замисли за нощта с Ефимов, колко изненадан беше, че бяло момче от Средния запад свири толкова добре. Запита се дали това има предвид Пи Джей.

— Приятно ли ти е да пътуваш толкова много? — попита тя.

— Не съвсем. Не мога да разгледам нито едно място. Просто влизам и излизам от различни хотелски стаи. Обикновено свирия в осем вечерта и докато съм на сцената, чувам как стомахът ми къркори. Само че след това се налага да отида на прием, да благодаря на донорите, да приказвам с хората. По това време вече съм умрял от глад. Ресторантите са затворени. Често трябва да си припомням в кой град се намирам, преди да си легна, за да не се паникьосам, когато се събудя. Да не говорим, че вечно бъркам имената. Още като дете имах чувството, че всички знаят моето име, докато аз не зная техните.

Тя отново се замисли за баща си, който веднъж ѝ каза, че единственият недостатък да си пианист в хотел е анонимността — на никого не му пука как се казваш.

— Ти си знаменитост — отбеляза тя.

Той се разсмя.

— Нищо подобно. Девет цяло и девет от всеки десет души на улицата нямат представа кой съм. Не че съм неблагодарен. Обикновено не казвам тези неща на никого. Но живея в този ритъм вече от пет години. Много е самотно. Кучето ми липсва.

Тя се разсмя.

— Сериозно! Когато си солов изпълнител, всички мислят, че разполагаш с пълна свобода — продължи той. — Това обаче означава да свириш, без дори да познаваш хората от оркестъра. Свириш на една репетиция, след това още веднъж — може би — с диригента, и това е всичко.

Тя кимна. Често си мислеше, че не е честно елитните музиканти да решават бъдещето си, преди да са научили много за живота.

— Трябва да отидеш на стълбите на Сакре Кьор с термос вино по залез — каза му тя. — Центърът „Помпиду“, ако харесваш модерното

изкуство.

Той сбърчи нос.

— След това музеят „Орсе“ — продължи да изброява тя. Открай време харесваше Дега, като момиче беше влюбена в красивите му балерини, а по-късно и в „L'absinthe“^[9]. — Отиди в музея „Роден“. Великолепен е. Творбите му са изложени в собствения му дом. Има и скулптури на Камий Клодел. Изключително красиви произведения. Заредени с чувство.

— Клодел? Той пък кой беше?

— Любовницата на Роден.

— Ама каква е тая работа с французите и техните любовници?
— попита той.

— Да не би да е различно при другите?

— Да. Например американците.

— Бил Клинтън ли? — засече го тя.

— А, не започвай с него. Говоря ти за истинските американци. Рок звездите и политиците не се броят.

— А художниците се броят — пошегува се тя. — Така и не разбрах защо американците толкова държат на личния живот на обществените фигури. Като че ли сексуалните подвизи на мъжа имат нещо общо с умението му да управлява.

— А нямат ли? — попита той. — Една свирка в Овалния кабинет през работно време, например.

— Да не би да обвиняваш човек, че е отишъл да се поразходи, за да се освободи от стреса?

Той се ококори.

— Да не би да сравняваш следобедна разходка с орален секс със стажантка? Ти си невероятна жена.

— Вземи нашия Митеран — изтъкна тя. — Беше женен, със синове, и имаше дъщеря от любовницата си. Любовницата и дъщерята бяха до останалата част от семейството на погребението му. Никой нямаше нищо против. Според французите на хората не им влиза в работата какво вършиш. Освен това проявяваме повече здрав разум към тези неща. Не че ги правим по-често от вас, но не сме чак толкова възмутени, когато се случи нещо подобно. Дори Елисейският дворец, където живеят френските президенти, е бил построен като резиденция

за любовницата на Луи XV, мадам Помпадур. В Америка вие сигурно щяхте да изгорите сградата до основи.

Когато сервитьорът дойде, Пи Джей наблюдаваше внимателно как Делфин поръчва.

Изпиха бутилка вино и по чаша шампанско с десерта. Без Анри атмосферата беше коренно различна. Почти не говориха за работа. Пи Джей се оказа по-приятен събеседник, отколкото тя предполагаше, обсъждаха филми, филмови звезди, които бяха разбунили духовете в Америка, и начина, по който страната му се беше променила след терористичните атаки. Когато вечерята приключи, Пи Джей настоя да плати.

— Толкова се радвам, че дойде — призна той. — Благодаря ти.

Канеше се да се сбогува и тя усети разочарование. Представи си как се прибира в апартамента си, тихото жужене на телевизора в хола, включен на новините.

— Трябва да отидеш и във Версай — подхвана отново старата тема. — Дворецът и градините са невероятно красиви. Пътуването с влака е много приятно. Ще минеш през много симпатични градчета.

— Добре. Благодаря. Слушай, ще бъде ли невъзпитано, ако те поканя на питие?

Сърцето ѝ затрепка.

— Ни най-малко. Знам едно приятно място.

След няколко минути тя вече даваше напътствия на таксиметровия шофьор да ги откара до „Отел дьо Грийон“. На тъмната задна седалка Пи Джей протегна ръка към предпазния колан и пръстите му докоснаха нейните.

— Трябва да кажа на Анри какво сме намислили — рече тя.

Думите ѝ прозвучаха странно, но той гледаше през прозореца към профучаващите сгради.

— Градът е много красив — изтъкна Делфин. — Няма друг като него.

Написа есемес на съпруга си: „Американецът иска още едно питие. Прибирам се скоро, надявам се.“

Анри отговори бързо: „Горкичката. Извинявай! Благодаря ти, че се съгласи.“

— Какво е това? — посочи Пи Джей.

Тя погледна към неоновата реклама над градините „Тюйлери“.

— Летен карнавал.

— Да отидем ли? — предложи Пи Джей.

— Сега ли?

— Разбира се.

Той се ухили. Тя помоли шофьора да спре на портата. Вътре цигански оркестър дрънкаше на тамбурини, семейства се бяха настанили до масите за пикник, пиеха вино, ядяха палачинки и захарен памук. Деца скачаха на батути и сякаш летяха във въздуха. Двамата тръгнаха по пътеката и минаха покрай къща с призраци, след която имаше поне двайсет различни игри. Някакъв човек слизаше с олюляване от въртележка.

— Май някой се е издрайфал — посочи го Пи Джей.

Градът беше оживен в този час. Тя не помнеше откога не е ходила вечер на друго място, освен в концертна зала или ресторант.

Когато стигнаха до края на панаира, минаха през една порта и пресякоха площад „Конкорд“. Тя кимна на портиера пред „Льо Крийон“ преди да влязат през въртящата се врата, сякаш очакваше той да я познае, макар никога да не се бяха виждали.

Когато влязоха във фоайето с шахматно подредени мраморни плочи на пода, бели колони и позлатени кристални полилеи, Пи Джей погледна дрехите си.

— Подходящо ли съм облечен за тук?

Делфин кимна.

— Добре си.

Преведе го покрай затворените врати на бутика, където бяха изложени най-добрите модели на „Диор“, „Прада“, „Лансел“. Фоайето се разшири, след това отново се стесни, докато минаваха покрай огромни сребърни вази, пълни със свежи бели рози. Завиха наляво към бара с червени кадифени столове, стени с тъмна ламперия и матирани прозорци. Когато Делфин беше момиче, барът беше в сутерена и съвсем не беше толкова изискан. Наричаха го Американския бар.

— Ела насам — посочи тя към маса до пианиста. — Това е любимото ми място.

Все още беше рано, едва единайсет, и заведението предстоеше да се напълни. Имаше осем малки масички и двайсет и четири места плюс още осем на бара. Много по-малко, отколкото по времето на баща ѝ.

Тя запали цигара, вдъхна дълбоко, издиша и погледна дима. Не беше идвала тук поне десет години.

— Ти не пушиш — отбеляза тя.

— Не. Пробвал съм няколко пъти в гимназията. След това мама ме хвана и за наказание ме накара да изям една цигара.

— Да я изядеш? — ахна тя, но реши, че сигурно не е разбрала.

— Да я изям — потвърди той и се огледа. — Приятно местенце.

— Татко свиреше тук на пиано, когато бях дете.

— Наистина ли?

Тя кимна.

— По цяла вечер седях на маса в ъгъла и го гледах как свири. Барманът ми правеше коктейли „Шърли Темпъл“, а сервитьорката играеше на карти с мен, докато хората не си тръгнат. На следващия ден заспивах в училище.

— Доста... необичайно — заяви той. — Не че да свириш на цигулка между три и пет часа на ден, когато си на девет, се брои за обичайно.

Делфин се усмихна.

— Някога искал ли си по-обикновено детство?

— Да. А ти?

Тя сви рамене.

— Не познавах друго детство.

— Майка ти къде беше? — полюбопитства той.

— Почина, когато бях на четири.

Така твърдеше баща ѝ, но когато тя стана на двацет и пет, той ѝ разкри истината. Майка ѝ ги напуснала, когато Делфин била на четири, просто една нощ изчезнала, без да каже и дума. Четиринайсет години нямал никаква вест от нея, докато съдебният лекар в Сен Манде не изпратил писмо, за да му съобщи, че е починала и най-близкият роднина трябва да прибере тялото.

Делфин мисли за това седмици наред, докато то не я смаза. Най-накрая реши да го изхвърли от мислите си. Майка ѝ беше починала, има ли значение кога? Така или иначе нея я нямаше открай време.

Беше казала истината единствено на Анри.

— Леле, боже! — въздъхна Пи Джей. — Тежка работа. Моите съболезнования.

— Беше отдавна.

— Сигурно си била много самотна — отбеляза той.

Тя често бе рисувала красиви картини от детството си пред съпруга си и бизнес партньори. Те много се забавляваха, докато вечеряха в „Льо Крийон“ с американски актьори или богати парижки бизнесмени и евтините им курви. Ако разкажеш една история достатъчно пъти, тя става почти истина. Сега обаче, докато седеше с Пи Джей, си спомни. Имаше много ноци, в които баща ѝ се напиваше до припадък и тя трябваше да го влачи до дома. А колко се страхуваше, вечно я беше страх. Беше едва на единайсет, когато една нощ някакъв бизнесмен я последва в тоалетната. След това убеди баща си, че е достатъчно голяма, за да остава сама вкъщи. Все пак мразеше тихия апартамент и непрекъснато поглеждаше към часовника и чакаше той да се прибере.

Разказа част от това на Пи Джей, но пропусна да спомене за бизнесмена в тоалетната.

— Моят старец също си пийваше — призна той. — От него научих сто думи за напиване. Наквасен, натряскан, вързал кънките, накъркан, напоркан...

Почувства се виновна, когато разбра какво си е помислил той.

— Баща ми обаче бе готов на всичко за мен — добави тя. — Беше толкова талантлив. Преди мама да си отиде, той пътуваше с известно трио. Започна тази работа единствено за да не му се налага да пътува. През деня даваше уроци по пиано, за да си е вкъщи, когато се прибере. Записа ме в престижно католическо училище, въпреки че не можеше да си го позволи. Направи го заради мен.

Момичетата в „Сен Агата“ бяха жестоки. Не я канеха на рождени дни, нито да си играе с тях. Беше на четиринайсет, когато някой пусна слух, че била прелъстила млад свещеник, и оттогава никой не разговаряше с нея. Всяка сутрин броеше часовете до обяд, когато тичаше към къщи, за да се нахрани. Не призна всичко това пред баща си. Искаше той да вярва, че е най-щастливото момиченце на света. Понякога, когато той влезеше в кухнята, се преструваше, че клюкарства по телефона, въпреки че в другия край на линията нямаше никого.

— Когато си спомня жертвите, които правеше за мен, сърцето ми се къса — завърши тя.

През отворената врата към фоайето видя забързана чистачка с черна рокля и бяла престилка.

— И татко беше същият — вмъкна Пи Джей. — Отказа се от всичко заради нас, децата. Това е достойно за уважение, въпреки че понякога го поглеждам и се питам защо му е бил такъв живот. Питам се дали не ни мрази. Баща ти зае ли се с по-сериозна музика, след като ти порасна?

— Не. Зае се с недвижими имоти. Приятелката му го вкара в този бизнес — и мен също, за известно време. Не че ни беше приятно. Аз се чувствах... изгубена. Но пък изкарахме доста пари.

Тя бе използвала парите, за да купи магазина, което щеше да допадне на баща ѝ. Мислеше, че го прави заради него, но може би изборът ѝ бе егоистичен. Може би просто се опитваше да поддържа спомена за него жив в деня, когато се запозна с Анри. Баща ѝ беше починал на шейсет, все още пълен с живот.

Приблужи се сервитьор — кльощав старец с бяла коса и стегнат черен костюм. Делфин не го познаваше.

Поръчаха си шампанско.

— Този хотел е най-добрият в Париж — рече тя. — Правят всичко с финес. Ако гостът е жена, всеки ден подреждат свежи цветя в стаята ѝ, оставят женски списания, има специално диетично меню и пътеводител за най-добрите места за шопинг.

Той се подсмихна.

— Ако някой хотел в Америка се опита да направи подобно нещо, сигурно ще ги съдят.

— Защо? — учуди се Делфин.

— Феминизъм.

— Имаш ли си приятелка в Ню Йорк? — попита тя.

— Не, госпожо. Имам много момичета и приятелки, но не и гадже.

— Защо така?

— Просто нямам късмет в любовта. Имаше едно момиче. Шанън. Беше отдавна.

— Какво значи отдавна за двайсет и три годишен мъж? — попита тя. — Та ти си още почти дете.

Той се разсмя.

— Скъсахме преди година.

— Какво се случи?

— Първо, аз нямам време. Почти не се виждахме. Тя обаче беше специална. Умна, но от семейство като моето. Мама я обожаваше. По едно време си мислех да се оженим. Само че непрекъснато се карахме. Карахме се, после се сдобрявахме, после пак се карахме. Както става обикновено.

— Чакай да позная — прекъсна го тя. — Влюбваш се безумно в жените още щом се запознаете. След това излизате веднъж, втори път, говорите си цяла нощ, ти ги вкарваш в леглото и губиш интерес. Никой не е виновен, но въпросните жени страдат за теб, молят те да ги приемеш обратно, а ти не изпитваш нищо.

Той наклони глава на една страна.

— Може би.

— Ти си мъж в голям град, възможностите са толкова много, че не можеш да се въздържиш и се възползваш също като момче в сладкарница.

— От опит ли говориш?

— Може би. Ти си un cavaleur^[10]. Опитен женкар.

— Предпочитам да се наричам романтик — поправи я той.

Тя се разсмя.

— Май не си твърде впечатлена от мен — отбеляза той. Беше очарован от тази мисъл.

— Млад си — оправда го тя. — Не можеш да се сдържаш.

Не спираше да споменава младостта му, сякаш за да докаже на себе си, че не флиртува, а просто му дава съвети. Често се наслаждаваше на очарованието на флирта, когато беше с Анри. Откакто беше омъжена, мъжете се държаха различно с нея. Този път обаче ѝ се струваше по-опасно от обикновено.

— Ами Анри? Той на колко е? На шейсет? — попита Пи Джей.
— Сигурно е трийсет години по-възрастен от теб.

— Престани да ме ласкаеш.

— Говоря сериозно — отвърна той. — Ама каква е тази работа с готините жени и старите мъже? Трябва да дадеш шанс на някой млад мъж.

Думите му увиснаха за момент, когато сервитьорът донесе шампанското. Делфин имаше чувството, че са ученици, на които им се е разминало на косъм, след като са преписали на теста. Отпи малка

глътка шампанско, за да се стегне. Трябваше да прекрати този разговор. Не беше честно към горкия Анри.

— Анри е едва на петдесет и пет — прошепна тя. — Разликата ни е петнайсет години. — Тя не разкриваше възрастта си пред никого, но този американец... Цялата тази вечер ѝ се струваше напълно нереална.

— И двамата не изглеждате на годините си — отвърна той. — Ти си великолепна. Сигурно хората ти го повтарят непрекъснато. Сигурно те спират на улицата.

Делфин се разсмя.

— Ти май се напи.

— Не искам да обидя стария Анри, но той сигурно коленичи всеки ден и благодари на Господ, че си е хванал готина жена като теб.

Истината бе, че мъжете цял живот ѝ повтаряха, че е красива, докато Анри рядко споменаваше външния ѝ вид.

— Съпругът ми се интересува повече от красотата на инструментите.

В мига, в който думите ѝ се изплъзнаха, тя разбра, че е много пияна. Трябваше да се прибира. Щеше да допие чашата и да си тръгне. Междувременно щеше да смени темата.

— Харесва ли ти музиката? — попита. Пианистът беше преполовил съвършеното си изпълнение на „Нощ и ден“, една от любимите ѝ мелодии.

— Много. Обожавам Коул Портър.

— О, и аз — призна тя. — Когато става въпрос за пиано, този бар има една интересна история. Тук Мария Антоанета идвала на уроци, докато сградата била дом на граф Дьо Крийон. Горе има апартамент, в който отсядал Ленард Бърнстейн заради красивото дървено пиано в хола. Не съм го виждала, но било невероятно.

— Да отидем да го видим — предложи той.

В този момент тя усети топлата му ръка на бедрото си. Не бе никак изненадана от усещането. Той се наведе напред и я целуна.

— Ти си най-невероятната жена, която съм срещал.

— Колко пъти досега си мислил същото? — попита тя, въпреки че ѝ се искаше да е истина.

— Ако отида на рецепцията и взема стая, ще се качиш ли с мен? — прошепна той.

Тя усети как зърната ѝ се втвърдяват, а краката ѝ потръпват.

— Май трябва да ти зашия един шамар.

Той я целуна отново и плъзна ръка в косата ѝ. След това стана от масата.

— Дай ми две минути.

Делфин помахна на сервитьора и плати спокойно, сякаш непрекъснато правеше подобни неща. Напитките бяха по двайсет евро. Знаеше, че стаите са по деветстотин на вечер. Никога не се беше качвала горе.

Когато Пи Джей се върна, не спомена цената, нито пък факта, че вече си има чудесно жилище в Латинския квартал. Протегна ръка.

— Ела.

В асансьора се притиснаха един към друг, гърбът ѝ бе опрян в стената, а ръцете му пълзяха по цялото ѝ тяло. Целуна я със сила, почти с жестокост. Докато вървяха по коридора, продължаваха да се целуват, притиснати, а на всеки няколко крачки се блъскаха в стените.

Той отключи вратата на стаята и още преди тя да чуе затварянето, я вдигна за дупето и я положи на леглото, сякаш не бе тежка от перце. Събу бикините ѝ, след това коленичи на пода и нежно разтвори краката ѝ.

След като се любиха, на нея не ѝ се искаше да се прибира. Струваше ѝ се невъзможно да стане от леглото. Само че минаваше полунощ, а и какво щеше да каже на Анри?

Стана и си събра дрехите. Той лежеше и я наблюдаваше как се облича.

— Ще дойдеш ли с мен във Версай? — попита.

Тя се разсмя.

— Кога?

— Утре.

— Няма как.

— Намери начин — отвърна той. — Моля те. Ще те чакам тук в десет.

В таксито на път към къщи тя се чувстваше толкова лека, че трябваше да притисне ръка към гърдите си, за да не се понесе. Опита да си напомни, че той е просто едно американче, което иска да се възползва максимално от френската си ваканция — хубаво вино,

Айфеловата кула и гола парижанка в хотелското легло. Само че ѝ се стори, че има нещо повече.

Анри спеше. Сърцето ѝ блъскаше, когато се отпусна до него. Стори ѝ се, че бие толкова силно, че ще го събуди, но той не помръдна. На сутринта, когато будилникът издрънча точно в седем, тя така и не бе успяла да заспи. Той се обърна и я погледна.

— Какво ново? Как прекара с американеца?

— Добре — отвърна тя.

— Толкова ли беше зле?

— Добре беше. Просто в момента не ми е съвсем добре.

— Миличката ми — заговори той като на любимо дете. — Искаш ли от специалното ми лекарство?

Специалното лекарство, което тя често му носеше след твърде дълъг обяд, беше чист, хубав скоч, който той пазеше в килера.

— Не. Май съм прихванала твоя стомашен грип.

Беше сигурна, че ще забележи лъжата, но той не се усети.

— Защо не си починеш днес? Аз се чувствам много по-добре, а днес нямаме срещи. Мога сам да се справя с магазина.

Тези думи тласнаха съдбите им в различни посоки.

Тя остана да лежи, заслушана как той се подготвя за деня в другите стаи на апартамента. Донесе ѝ топла препечена филийка с масло и кафе на поднос, преди да излезе.

— Да не започнеш да подреждаш гардеробите или нещо подобно — предупреди я той. — Просто си почини.

Щом той излезе, тя взе душ, облече се, гримира се внимателно, сложи си парфюм и избра хубаво бельо. Предишната нощ Пи Джей ѝ беше казал, че момичетата в Ню Йорк, дори младите, носят огромни грозни памучни гащи. Как ги нарече? Бабешки гащи, нещо подобно. Делфин избра сутиен и прашка от фина дантела в черно и виолетово.

Взе метрото до „Льо Крийон“. На всяка спирка си казваше да не се надява прекалено много. Можеше дори да не го завари там. Когато пристигна. Пи Джей беше застанал отпред и щом очите им се срещнаха, по лицето му се разля прекрасна усмивка.

Обядваха във Версай, в кафене на тротоара, целуваха се на масата като тийнейджъри. Тя му показа живописното кметство — истински палат, сладкарниците, в които се продаваха съвършени, дребни плодове и зеленчуци от марципан. Разхождаха се през селото

хванати за ръце, след това отидоха до двореца, където продължиха да се целуват. Целуваха се и в галерията с огледалата, и в градините, и под сянката на дъба на Мария Антоанета, който според надписа, кралицата спасила от изкореняване през 1790-а, малко преди да бъде обезглавена.

— По този път се стига до Симетиер де Гонар — посочи тя, докато се връщаха към влака. — Едит Уортън е погребана там.

Пи Джей я погледна недоумяващо.

— Писателката — подсказа му тя.

— Аха! — Той се смути. — Не познавам добре френските писатели.

— Едит Уортън — повтори тя, като се опита да произнесе името като американка, защото реши, че акцентът ѝ го е объркал. — Тя е нюйоркчанка.

Той поклати глава.

— А, ясно.

Когато се върнаха в Париж, отидоха в хотела му, бутикова сграда на странична уличка. Той ѝ каза, че навремето бил метох. Съблече я пред тесния прозорец, дървените кепенци бяха отворени към алеята. Докато я водеше към леглото, тя чу как гълъбите пляска с криле и смеха на възрастните клиенти, които пушеха пред киното отсреща. Чуваше и собственото си дишане, смесено с неговото.

След това се отпуснаха в леглото и той заспа с глава на голите ѝ гърди. Делфин не можа да заспи. Огледа стаята и видя Страдивариуса, подпрян на стол в един ъгъл. Неочаквано ѝ се прииска да каже на Анри, че Пи Джей го е оставил просто така, че дори не го е заключил в сейфа на хотела. Стори ѝ се безотговорно и същевременно вълнуващо.

Трябваше да си тръгва. Анри щеше да се прибере в седем.

— Трябва да вървя — прошепна тя и се почувства разголена, прииска ѝ се да се сгуши някъде в провинцията заедно със съпруга си и да чете Зола или последния роман на Жан Екноз.

— Още не — спря я Пи Джей, но тя вече бе скочила.

Когато същата вечер Анри се прибра, тя лежеше на канапето по нощница и се престори на заспала.

Пи Джей позвъни на мобилния ѝ около полунощ. Тя го чакаше, стискаше телефона в ръка, цялото ѝ тяло бе изтръпнало от нетърпение. Щом усети първата вибрация, изтича в банята, за да отговори.

— Трябва да те видя отново — заяви той. — Можеш ли да дойдеш веднага?

Тя се разсмя.

— Не!

— Тогава утре. Много те моля.

Магазинът затваряше всеки ден от дванайсет до три. Разбраха се да се видят в „Брасри Елиз“ в дванайсет и половина.

Съпругът ѝ само кимна, когато му каза, че има среща със стар приятел на баща си, който бил от Тулуза.

— Трябва да се върна чак до къщи — рече тя. — Отседнал е близо до Рю Клер.

Беше намислила това, в случай че някой от съседите я види и спомене пред Анри. Стори ѝ се, че прозвуча изкуствено, но Анри не забеляза нищо.

— Трябва да вземеш колата. Аз имам предостатъчно документи, с които да се занимавам.

— Добре.

Заведението се намирало на четири пресечки от апартамента. Когато Делфин видя, че Пи Джей я чака, тя го хвана за ръка и без да каже и дума, го поведе към дома си. Всяка незначителна подробност от живота ѝ неочаквано се взриви — и когато отвори тежката порта към вътрешния двор, и когато завъртя ключа в ключалката, и когато влезе в асансьора и дръпна вратата, а устните му се впиха в нейните, докато се качваха етаж след етаж. След като се любиха, тя остана в кухнята и го наблюдаваше как седи без риза на масата и разгръща страниците на вчерашния „Льо Монд“. Той сякаш бе част от апартамента. Представи си идващите години — двамата седят в същата стая по абсолютно същия начин.

Следващият ден беше петък. Както обикновено, вечерта с Анри трябваше да заминат за вилата. Беше си казала, че няма начин да се измъкне, че така е по-добре, че трябва да си поеме дъх, да се отърси от тази глупава връзка. Никога не бе правила подобен секс, нито с Анри, нито с друг. Обаче не биваше да забравя, че Пи Джей е изпълнител, при това много добър. Беше изключително убедителен, докато я любеше, сякаш наистина беше влюбен в нея, но това не означаваше, че е така. Бе допускала тази грешка твърде често в миналото.

Делфин му каза, че няма да я има целия уикенд. Той запротестира, но тя му напомни, че разполагат с цяла седмица и може да се срещнат отново. Беше горда с решителността си, но към четири часа започна да се разколебава. В пет стомахът ѝ се сви при мисълта, че ще бъде без него. В шест, докато затваряха за деня, тя се обърна към съпруга си.

— Тази седмица просто не съм на себе си. Не се чувствам добре. Той кимна.

— Въздухът в провинцията ще ти се отрази добре. Много се вълнувам за понеделник сутринта. Казах ли ти, че Шеймъс О’Мали идва от Галуей?

Призля ѝ. Очевидно не беше достатъчно настоятелна.

— Той е един от четиримата в света, които правят първокачествени ирландски гайди.

Думите ѝ избликнаха, сякаш някой друг ги изричаше:

— Питам се дали ще имаш нещо против, ако този път остана.

Той я погледна загрижено.

— Не е нужно да ходя. Можем да останем в града, ако предпочиташ.

— Не, не — побърза да го спре тя. — Ти върви. Знам, че очакваш с нетърпение камерната музика в събота. Надявам се да не се засегнеш, но ще ми се отрази добре да остана сама.

— Да не би да съм направил нещо нередно? — попита той.

— Не, разбира се. От време на време жената има нужда да остане сама.

— Добре — рече той. — Щом искаш.

Делфин отиде в хотела на Пи Джей, само че той беше тръгнал да разглежда Париж. Тя слезе във фойето, където имаше бар на самообслужване. Наля си чаша бяло вино и остави пет евро в кошничката. След това седна на масата и почти цял час наблюдава как туристите влизат и излизат, стиснали покупки си и карти. Представи си най-лошото: че се е върнал в Ню Йорк или че влиза в хотела с друга жена. Когато той най-сетне се появи, я подмина, след това се обърна два пъти, преди да осмисли видяното.

— Та това си ти! — възкликна възторжено. — Първо си помислих, че съм си въобразил. Мисля единствено за теб и си представям лицето ти непрекъснато, откакто ме събуди вчера.

Разходиха се край Сена, покрай bouquinistes^[11], които продаваха стари книжки с меки корици и постери. По реката минаваха лодки с туристи, а пътниците махаха като обезумели от палубите. Делфин и Пи Джей също махаха, двама flâneurs^[12] без планове и без задължения. Макар това да беше Париж, нейният град, всичко ѝ се струваше различно, когато той беше с нея. Дори дърветата покрай реката изведнъж станаха по-живи, клоните им завършваха със съвършени зелени листенца.

Спряха в едно кафене за вечеря. Когато излязоха на улицата, тя с изненада забеляза, че слънцето е залязло. Попита го колко е часът. Беше един след полунощ.

Десетки млади се бяха събрали на брега на реката, пееха и танцуваха, разбиваха празни бутилки в калдъръма. Пи Джей се смееше и поглеждаше надолу.

— Дали да не слезем?

Тя понечи да откаже, да изтъкне, че е прекалено стара за подобно нещо, и тогава ѝ хрумна, че животът ѝ беше станал еднообразен, сериозен, но тя съвсем не беше стара. Целуна го, стисна ръката му и го поведе към най-близките стъпала към водата.

Съботата прекараха в леглото ѝ, говориха си, любиха се часове наред, докато не се сетиха, че цял ден не са хапвали нищо. Късно вечерта тя му приготви стек алангле.

В неделя сутринта се събуди сама и го завари в хола. Той беше отворил кепенците и гледаше навън.

Заведе го на пълния с народ открит пазар под железопътната линия на булевард „Дьо Гренел“, където ходеше два пъти в седмицата. От двете страни на алеята имаше поне сто сергии, всичките красиво подредени, с много вкус. На някои се продаваха зрели плодове: череша, горски плодове и ревен; огромни домати и патладжани, артишок, гъби — дълги и тънки или широки и месести; на трети бяха изложени поне трийсет вида маслини в обикновени квадратни тенеки и какви ли не подправки и ядки. Пи Джей снима poissonneries^[13] със сребърни риби и миди, пъстърва, прозрачни пурпурни октоподи върху легло от листа и лед. Тя посочи fromagerie^[14], която се държеше от баща и дъщеря. Имаше над двайсет пити сирене, от които те режеха парчета и ги увиваха в бледосиня хартия. На сергия за колбаси имаше каци с говеждо по бургундски, паеля и малки пилета, които се печеха

на грил. Доставчикът флиртуваше с всяка възрастна госпожа, която теглеше количка за покупки. Бялата му престилка беше изпръскана с кръв. На цветните сергии имаше рози и кали в розово. Най-различни божествени миризми изпълваха пазара, оживял в очакване на удоволствието от хубава храна и напитки.

Тръгнаха бавно към дома по авеню „Дьо ла Мот Пике“ и ядоха яркочервени fraises^[15]. Тя с удоволствие наблюдаваше как той рее поглед към Айфеловата кула, която тя виждаше всеки ден.

— Не ми се тръгва от Париж — призна той.

— Тогава недей — рече тя. — Ти си човек на изкуството. Можеш да живееш навсякъде.

В този момент тя повярва, че вероятно има начин да продължат. Не можеше да си представи, че той ще си тръгне.

— Животът ми е в Ню Йорк — отвърна Пи Джей. — Не ми отговаряй веднага, просто си помисли. Би ли дошла с мен?

— Знаеш, че не мога — отвърна тя.

Той кимна.

— Знам, че не устройва никого от двамата, но се влюбих в теб.

— Не говори така — рече тя, макар да имаше чувството, че също се влюбва. Напомни си, че трябва да е силна — мъжете като него даваха обещания, които не можеха да изпълнят.

— Много мислих — отвърна той — и съм сигурен, че чувствата ми са истински. Не е защото сме в Париж или защото ти не си свободна, нито защото си красива. Обичам те. Това е.

Тя кимна и не отговори, уплашена от онова, което може да обещае, ако проговори.

— Ще се преместя в Париж, ако пожелаеш — заяви той. — Но не и по този начин. Не и докато си омъжена за друг и трябва цял живот да се крием.

За пръв път този уикенд Делфин се замисли за Анри. Той беше сам на вилата, както никога досега. Сигурно през целия уикенд беше чел и слушал музика, беше се притеснявал за съпругата си, която му се струваше малко отнесена през изминалата седмица. Едва ли се е хранил, след като нея я нямаше, за да му напомня. Докато беше ерген, живееше на супи от консерва.

— Ти още ли си влюбена в съпруга си? — попита Пи Джей. — Извинявай. Нямам право да питам.

— Никога не съм била влюбена в него. Не и по този начин. Но не става въпрос дали съм влюбена, или не.

В този момент забеляза проблясък на надежда у него, макар той да не каза и дума.

В понеделник имаше стачка на служителите в метрото. Тя се замисли за Пи Джей, докато се занимаваше с документацията и показваше на момченце и майка му колекция от сравнително евтини африкански инструменти — балафон. Двоен кларинет от Египет. По обяд Пи Джей се обади, за да каже, че ще вземе такси и ще дойде. Тя затвори магазина за обедна почивка и двамата се разхождаха дълго из Монмартър, докато Анри изнасяше лекция в Сорбоната. Показа му блока, в който беше израснала, на тясна уличка, която, макар и скромна, беше само на две пресечки от изключителния квартал, пълен с *voies privées*^[16].

— Живеехме на петия етаж — каза тя. — Нямахме асансьор. Тук, в Париж, бедни и богати живеят в една сграда. Колкото по-беден си, толкова по-малък е апартаментът ти и толкова на по-висок етаж е.

Той се разсмя.

Когато му показа тухлената къща, в която беше живяла, преди да се пренесе при Анри, той ахна.

— Красота — възкликна и я снима. — Как си я е позволил баща ти?

— Хазяйката го обичаше. Той даваше уроци по пиано и на нея, и на всичките ѝ приятелки. Освен това ѝ свиреше винаги когато тя пожелаеше.

— Сигурно се е дразнел.

— Според него размяната си струваше — отвърна тя.

— За това е бил прав.

Тя се почувства горда с къщата, доволна, че той наистина я е оценил като нещо изключително.

Стисна ръката му и поеха по булевард „Клиши“ с евтините секс магазинчета. На места имаше магазини за биохрани или бутици, което означаваше, че хората в Монмартър са всякакви.

— Тук беше по-скоро *quartier populaire*^[17]. Травестити и проститутки живееха на ъгъла до нас, когато бях дете — спомни си тя. — Татко казваше, че това е добро, защото означавало, че някой си държи очите отворени за всичко, което става.

Никога не би споменала това пред Анри, но бе сигурна, че на Пи Джей ще му стане смешно.

— Да, по-добре е от квартален патрул — отбеляза той насмешливо.

Замълча, после продължи:

— Това е любимата ми част от Париж.

Във вторник се любиха в хотелската му стая, а на Анри каза, че ще ходи на лекар. Пи Джей си заминаваше в събота вечерта и това тежеше и на двамата. В сряда не можа да се измъкне. Не спря да мисли за него, за устните и ръцете му, за всяка дума, която си бяха казали през изминалата седмица.

До четвъртък не спомена за предложението му.

— Нали знаеш, че ако замина с теб, ще се откажа от всичко? От целия си живот.

— Знам — отвърна той.

— Няма ли да е твърде голямо напрежение за мъж на твоята възраст?

— Ти си единствената жена за мен — увери я той. — Сигурен съм.

— Ами ако това се промени?

— Няма.

— Ами горкият Анри? Какво ще му кажа?

— Мислех, че всички французи имат извънбрачни връзки и половинките им нямат нищо против — отвърна той.

— Гледал си прекалено много филми. А и това не е просто извънбрачна връзка.

Делфин се разплака. Когато той я попита защо плаче, тя каза, че не знае, но истината бе, че бе влюбена. Току-що беше осъзнала, че се замисля дали да не замине с него.

Прииска ѝ се да имаше поне една добра приятелка, на която да позвъни и да поиска съвет. Тя обаче беше прекъснала връзките с малкото си приятелки от университета, след като те се омъжиха и родиха деца. Когато се запозна с Анри, беше съвсем сама на света, а сега имаше само общите им познати. Прииска ѝ се да поговори с баща си, дори се замисли дали да не отиде на гроба му, но нямаше смисъл. Отговорите, които можеше да ѝ даде, бяха в миналото. Налагаше се да реши сама.

В петък отново си остана вкъщи, за да размисли. Разходи се из Париж, опитваше се да разсъждава разумно, като прецени всички възможности. Щеше да се възползва от шанса и да рискува всичко — и брака си, и бизнеса, и единствения град, който бе наричала дом. Можеше да остави Пи Джей да замине и да се върне към нормалния скучен и еднообразен живот.

Всеки август затваряха магазина. След седмица щяха да заминат за три седмици в провинцията. Къщата щеше да е тиха, както винаги. Делфин не беше сигурна дали ще издържи.

Ако мислеше практично, просто не можеше да изостави съпруга си. Освен това рискът беше прекалено голям. Щеше да преобърне живота си заради мъж, когото познаваше от две седмици. Ако обаче се замислеше за себе си като за зрънце звезден прах сред милиарди други, когато си казваше, че животът ѝ е невероятно кратък и че всичко това няма да означава абсолютно нищо след сто години, беше склонна да рискува. Защо не? Собствената ѝ майка я беше изоставила и тя бе оцеляла. Анри щеше да се възстанови.

У дома си свари чай от липа и лавандула, с какъвто баща ѝ я успокояваше, когато беше дете. Сега обаче имаше нужда от нещо по-силно, затова си наля от скоча на Анри.

Когато той се върна от работа, куфарът ѝ беше готов и тя трепереше. Беше му сипала скоч и му подаде чашата, щом той влезе в хола. Трябваше да му каже веднага, преди да изгуби смелост. Беше решила да не споменава Пи Джей, просто да каже, че има нужда да се разделят за известно време. В мига, в който отвори уста, всичко излезе.

— Трябва да ти кажа нещо — започна тя. — Тъй като няма лесен начин, ще го кажа направо. Влюбена съм в друг. L'Américain. Виртуоза. Прекарах известно време с него и той иска да замине с него за Ню Йорк. Съгласих се. Може и да е грешка, но няма да разбера, ако не опитам. Трябва да опитам.

Анри я погледна объркано за момент, сякаш бе влязъл в грешния апартамент, след това лицето му се сгърчи. Отпусна се на стола зад себе си, като че ли краката не го държаха.

— Усетих, че нещо се е променило — призна той. — Помислих, че си бременна.

След тези думи отпусна глава на ръцете си и Делфин усети тежестта на престъплението, което вършеше.

— Прости ми — прошепна като глупачка. — Моля те.

Последва ужасен час, може би най-кошмарният в живота ѝ.

Анри не попита абсолютно нищо. Не я помоли да размисли. Просто седеше на стола и плачеше. Най-сетне Делфин го целуна по косата и излезе.

Щом усети свежия въздух навън, я обзе радост. Обърна се и се усмихна на стареца, с когото се размина. Никога не беше изпитвала толкова силни, толкова завладяващи чувства. Сигурно това беше грозен егоизъм, непростим, но неописуемо сладък. Пи Джей я чакаше в брасерито. Когато тя го поздрави, той я сграбчи, завъртя я във въздуха и рече:

— Наистина ще го направим.

— Наистина!

Пусна я на земята и за момент ѝ се стори, че той пропада. Отпусна се на колене и извади пръстен от джоба на ризата си.

— Беше на мама — рече. — Ще се омъжиш ли за мен?

Тя прошепна „да“ и се прегърнаха. Когато Пи Джей плъзна пръстена на ръката ѝ, той извъня в семплата златна халка — напомняне, че цялата тази работа е малко нелепа. Как бе възможно да е тук, да обещава да се омъжи за него, след като вече бе омъжена?

Пропъди тази мисъл.

— Да не би да носиш годежния пръстен на майка си навсякъде, в случай че ти се прииска да предложиш брак на някоя? — попита тя.

— Не — отвърна той. — Позвъних на приятел в Ню Йорк и го помолих да ми го изпрати още миналия уикенд.

— Миналия уикенд ли? Но аз не се бях съгласила да дойда с теб миналия уикенд.

Той се ухили.

— Аз обаче много се надявах да се съгласиш.

На следващата вечер отпътуваха за „Джей Еф Кей“ и тя усети как гърдите ѝ се изпълват с дива тръпка. „Ще се омъжа за този красив, великолепен мъж — мислеше си, докато го гледаше. — Започвам нов живот.“ Нямаше търпение да сподели новината с някого, с човек, който я обичаше и щеше да бъде щастлив. Колкото и да беше странно, си помисли за Анри.

Значи трябваше да поиска развод. Знаеше, че това ще го съсипе. Притесни се за черните настроения, в които изпадаше. Той не можеше

да се овладее и просто потъваше. Прииска ѝ се да го прегърне, да го утеши. Но това вече не беше нейна работа.

- [1] Милфьой или многолистно тесто (фр.) — Б.пр. ↑
- [2] Баща (фр.) — Б.пр. ↑
- [3] Момент, ако обичате (фр.) — Б.пр. ↑
- [4] Музей на импресионистите към Лувъра. — Б.пр. ↑
- [5] Върза ми тенекия (фр.) — Б.пр. ↑
- [6] Страхотно, забележително (фр.) — Б.пр. ↑
- [7] Огледало в огледалото (нем.) — Б.пр. ↑
- [8] По дяволите (фр.) — Б.пр. ↑
- [9] Пиячи на абсент. — Б.пр. ↑
- [10] Сваляч (фр.) — Б.пр. ↑
- [11] Продавач на стари книги (фр.) — Б.пр. ↑
- [12] Безделници (фр.) — Б.пр. ↑
- [13] Сергия с рибни продукти (фр.) — Б.пр. ↑
- [14] Сергия за сирена (фр.) — Б.пр. ↑
- [15] Ягоди (фр.) — Б.пр. ↑
- [16] Частни улички (фр.) — Б.пр. ↑
- [17] Квартал на работническата класа (фр.) — Б.пр. ↑

2012 Г.

След като остави Тоби и Джеф в хотела, на Кейт ѝ се прииска да има още някоя задача, която да свърши, за да не мисли за пръстена. Само че нямаше какво, освен да се прибере у дома и да продължи да търси.

Завари зет си Джош да рита с момчетата в задния двор.

— Е? — попита той. — Как го приеха?

— Още не съм им казала — отвърна тя, малко подразнена от любопитството му.

През мрежестата врата чу Дан да пее Марвин Гей, докато миеше чиниите от закуската. Баща ѝ беше невероятен готвач, докато бяха малки. Работата му даваше най-голяма свобода, затова си беше вкъщи с тях по-често от майка им и обикновено им приготвяше вечеря. Сега Кейт готвеше, а Дан вдигаше масата и чистеше. Опитваха се да създадат партньорство на базата на равноправие, въпреки че родителските грижи я караха да разбере колко е трудно. Когато обличаше Ейва, Дан, без да се замисля, ѝ обуваше два различни чорапа. Когато ѝ миеше косата, използваше четиринайсет пъти повече шампоан от необходимото.

Въпреки това Кейт не можеше да си представи как ще се справи без него. Имаше две приятелки в Бруклин, които бяха решили да имат деца без партньори — едната щеше да осинови, а другата се беше спряла на донор на сперма. Кейт никога не би се престрашила.

Влезе в кухнята.

— Казвай? — погледна я той с надежда.

— Не им казах.

— Добре. Това е добре. Тъкмо ще имаме повече време.

Тя сви рамене.

— Просто не разбирам как е възможно пръстенът да изчезне просто така. Нали не мислиш, че съм го скрила, без да се замисля? Нещо подсъзнателно?

Дан се разсмя.

— Нали не си?

— Наистина не съм! Знаеш какво е отношението ми към диамантите.

— Да, и има защо.

— Благодаря ти. — Тя сниши глас: — Мислиш ли, че някое от децата го е взело?

— Оливия ли? — попита той.

— За нея си мислех. Как ще се справим с тази работа?

— Ако е у нея, сигурно вече се разкъсва от чувство за вина и по някое време ще го върне.

— Надявам се. Познай колко струват пръстените.

Той сви рамене.

— Четиринайсет бона всеки.

Изражението му я ужаси.

— Мама му стара! Трябва да го намерим.

— Знам.

Неочаквано всяка салфетка, връзка за обувки и кутия с играчки сякаш имаше за цел да скрие пръстена. Кейт отвори чекмеджето, в което държеше всякакви боклуци, извади старите отвертки и марки, кутия с картонени кламери, няколко магнита с букви, които бяха изпадали от хладилника.

— Да не би да мислиш, че е там? — погледна я скептично Дан.

— Не знам.

Той наля кафе в една чаша.

— Вземи, пийни си — настоя и я целуна по врата, когато ѝ го подаде.

— Струваш ми се много по-ведър от мъжа, до когото се събудих тази сутрин — отбеляза тя.

— Радвам се за тях — рече Дан. — Просто си мислех, че бракът им може да се окаже единственият светъл лъч в иначе ужасното хилядолетие.

— Да, след като последното десетилетие беше повлияно от тероризъм, геноцид, криза, цунами, урагани, земетресения, война и мъчения, бракът изглежда съвсем невинен в сравнение с тях.

— Забрави да споменеш смъртта на магазина за плочи.

— А, да, и това.

— Не че деветдесетте бяха връхът — рече той. — Родни Кинг, Колумбайн. Уейко. Бомбата в Оклахома Сити. О Джей Симпсън.

— Да. И всички те ми се струват нищожни в сравнение с това последно десетилетие.

— Така си е. Слушай, никога не позволявай някой да каже, че не сме жизнерадостна двойка.

Тя се ухили.

— Два слънчеви лъча.

Пощата, получена този ден, бе поставена на масата. Тя я прегледа — сметка за мобилен телефон, покана за рожден ден на една от приятелките на Ейва и няколко безполезни листовки до госпожа Даниъл Уестли. Фактът, че не бяха женени, не пречеше на хората да я наричат с фамилията на Дан или да го наричат неин съпруг. В повечето случаи тя нямаше много против.

Първия път, когато Ейва се разболя — още беше бебе, — Кейт я закара по най-бързия начин в Спешното в Бруклин. След като попълни необходимите формуляри, жената зад гишето заяви студено:

— Бихте ли ми казали каква се падате на това дете?

— Аз съм й майка.

— Тя има две фамилни имена — отбеляза жената. — Системата ни не може да обработи тази информация, изберете само едното. — Сякаш се беше върнала в 1952-ра. Сякаш десетки омъжени жени не запазваха моминските си имена и не даваха фамилии с тире на децата си.

Най-много се вбеси, защото подобни неща не биваше да се случват в Бруклин. Можеше и да се очаква подобно отношение в градчето, където живееше Мей. Там всички се гордееха с връщането към старите, закостенели разбирания; там на момиченце, чиито родители не са женени, ще му се подиграват, там жените задължително приемат фамилиите на съпрузите си, сякаш изобщо не бе имало феминистко движение. „Просто така е по-лесно“, уверяваха я приятелките ѝ. Те искаха да бъдат семейна единица, а в семейните единици всички имат едни и същи имена.

Тя бе готова да признае, че думите са подвеждащи, но това съвсем не означаваше, че трябва да потъпчеш ценностната си система, за да опростиш нещата. Получаваше се неудобно, когато хората се опитваха да разберат как да наричат Дан. Ако опреше ножът до кокала, тя го наричаше свой партньор, но за повечето непознати тази дума

разкриваше, че тя е или лесбийка, или адвокат. Стараеше се да не го нарича никак, просто Дан.

Влезе бавно в хола. Мей се беше настанила на канапето между Ейва и Оливия. Момиченцата гледаха епизод от „Барни“ по телевизията. Мей беше пуснала лаптопа си, но гледаше през прозореца. Най-вероятно спеше с отворени очи. Тя обичаше да казва, че не е спала и една нощ през изминалото десетилетие, откакто Лио се роди и не спираше да реве.

Оливия и Ейва бяха с розови пластмасови тиари с медальони в средата, на които бяха нарисувани принцеси на „Дисни“. Оливия си беше сложила розова балетна рокличка върху пижамата, а Ейва се беше омотала с розов шал от пера, а голите ѝ крачета бяха обути с пластмасови розови обувки на висок ток. Обувките и този розов цвят накараха Кейт да се почувства неловко. Никога не беше виждала тези джунджурии. Сигурно Мей ги беше донесла. Несъмнено, щом си тръгнаха, Ейва щеше да поиска свои боклуци в този захаросан цвят.

На Кейт ѝ се прииска денят да е приключил. Искаше семейството ѝ да си отиде и да ги оставят на мира.

— Здравсти — обади се тя, — какво става?

— Току-що видях във Фейсбук, че приятелката ми Рейчъл отново е бременна — отвърна Мей.

— Виж ти.

— Кълна се, че ако кръсти бебето Амилия, ще ѝ прережа гърлото.

Кейт погледна Ейва. Подборът на изразни средства на сестра ѝ беше доста грубичък за събота сутрин. Вниманието на Ейва обаче беше погълнато от действието на екрана.

— На теб какво ти пука? — попита Кейт. — Ти няма да имаш повече деца, нали?

— Може би. Две момичета и две момчета би било хубаво.

Тя знаеше, че сега е на мода двойките от Ъпър Ист Сайд да имат по четири, пет, дори шест деца. Все едно подчертаваха: „Вижте ни колко сме богати! Можем да си позволим всички тези деца, при това в най-скъпия град на света.“ Очевидно тази тенденция започваше да се пренася и в Джърси.

— Нещо ново за пръстена? — попита Мей.

Кейт поклати глава.

— Момичета, слушайте ме внимателно — заговори строго Мей.
— Ако някоя от вас е взела пръстена, да го върне веднага, иначе лошо ѝ се пише.

Ейва я погледна ужасено — никой не ѝ беше говорил по този начин. („Дали не гледа гузно?“, помисли си Кейт.)

— Кълна се, Господ да ме порази — заяви драматично Оливия.

— Кълна се, Господ да ме порази — повтори Ейва. Погледна с обожание братовчедка си, която на пет вече беше мъдра, опитна, вряла и кипяла.

Барни и приятелите му на екрана започнаха да пеят песничка за семейството. Кейт мразеше децата в „Барни“; приличаха ѝ на миниатюрни членове на култ, думите им бяха прекалено ведри, но без да носят и следа от обич.

„Колко сте в семейството?“, попита Барни публиката с превъзнесен, прекалено ентузиазирани глас на прероден християнин.

— Колко? — обърна се Мей към Оливия, прозвуча отегчено.

— Петима! — отвърна Оливия. — Ейва, колко сте в семейството?

— Петима? — изкрещя Ейва.

Оливия разкриви лице разочаровано.

— Не. Трима сте, глупачке.

— Оливия! — сряза я Мей. — Внимавай какви ги приказваш. Това беше първи рунд.

На екрана деца с гащеризони се качиха върху маса за пикник и заявиха оживено: „Има едно момиченце, което живее с майка си, а татко ѝ е далече. Въпреки че вижда родителите си поотделно и двамата я обичат, при това всеки ден!“

— Защо вижда родителите си поотделно? — попита Оливия. След това отговори на въпроса си: — Разведени са като баба и дядо.

— Може би — отвърна Мей.

— Родителите на приятелката ми Лили са разведени — продължи Оливия почти гордо, че знае нещо по въпроса. — Също и на Джо и Сара на нашата улица, но аз не ги харесвам. Не защото родителите им са разведени, просто не ги харесвам.

Кейт и Мей бяха от първата голяма вълна деца на разведени родители. Когато постъпи в колеж, Кейт познаваше повече хора, чиито родители са разделени, отколкото такива, чиито родители са заедно.

Всички разказваха ужасии — съквартирантката ѝ през първата година. Тейлър, беше качила четири килограма в годината, когато техните се разделили, защото си я разменяли в понеделник и четвъртък вечер и в тези дни и двамата ѝ приготвяли вечеря. На нея сърце не ѝ давало да им каже да престанат. Когато друго момиче от техния коридор се прибрало вкъщи, след като спало у приятелка, заварило майка си да прави секс със съседа, докато баща ѝ бил в командировка. Тя веднага казала на баща си, а след това, в продължение на десет години, се обвинявала за развода. Най-откачената история разказваше Ед, който твърдеше, че всички приятели завиждали на родителите му, защото си имали красив дом, три деца и къща на брега на езеро в Ню Хампшър. Баща му се прибирал от работа всяка вечер точно в шест — весел, мил. Целувал съпругата си, изкарвал боклука и прибирал играчките от двора. Една вечер седнал на масата, както обикновено. Когато съпругата му сложила храната, той най-неочаквано изкрещял: „Ненавиждам пилешко.“ Излязъл и повече не се върнал.

Кейт бе въвличана във всеки спор, докато не разбра, че собствената ѝ майка я е използвала. Мона обикновено разпитваше колко пари е похарчил баща ѝ за новата си кола и дали се вижда с друга. След това използваше информацията срещу него в съда.

— Къде е мама? — попита Кейт.

— Излезе на разходка — рече Мей. — Според мен е притеснена за представянето си.

— Аз не съм нервна — рече Ейва.

— Браво на момичето! — отвърна Мей.

Кейт трепна при този отговор. Нямаше нищо лошо в това да се чувстваш нервна, както нямаше нищо хубаво в това да не си нервна. Запита се дали сестра ѝ притежава уменията само за два дни да съсипе три години внимателно подредени родителски грижи.

— Не съм много развълнувана, защото няма булка — обади се Оливия. — Искам да видя принцеса!

Мей я погали по рамото.

— Миналия април станахме в четири сутринта, за да гледаме кралската сватба по телевизията. Направих кифлички с бита сметана и гледахме с огромно удоволствие. На Оливия много ѝ хареса. Съсипа всички бъдещи сватби.

— Ти майтапиш ли се? — отвърна Кейт.

— Беше велик ден. Веднъж в живота. Не помниш ли, когато станахме рано, за да гледаме как Даяна върви към олтара? Не помниш ли колко развълнувани бяхме?

— Бях на пет. Както и да е, виж къде съм сега.

Мей продължи:

— Оливия е луда по Кейт Мидълтън.

Сякаш за да подчертае думите на майка си. Оливия заговори:

— Има си кученце, което се казва Лупо — изтърси, без да откъсва очи от телевизора.

Мей грейна, сякаш това бяха най-ценните думи, които някое дете беше изричало.

— Рисува я в училище, докато другите рисуват мечки или разни подобни.

Кейт се намръщи.

— Тази работа ми се струва опасна и вредна.

— Кейт, просто се опитвам да водя нормален разговор с теб. Трябва ли винаги да правиш неприятни забележки?

Мей притежаваше невероятната способност да помни дати и да е в течение на онова, което става в поп културата. Не беше изненада, че докато предишния април Кейт мислеше за арабската пролет, Мей бе мислила за принцеса в сватбена рокля. Сестра ѝ не беше лош човек и съвсем не беше глупава. Просто вярваше, както много други хора, че животът е достатъчно труден и няма нужда да се обременяваш с нещастieto на непознати. Представите им за успех бяха коренно различни. За Мей успехът се измерваше с онова, което човек може да натрупа през живота си, а не на колко хора си помогнал.

Когато видя по новините кадри от сватбата на принц Уилям и Кейт Мидълтън, Кейт забеляза, че минават с автомобил по улиците на Лондон без кортеж, че са поканили на сватбата си собственика на местния пъб и пощальона. Всичко бе така изпипано, че да не дразни безработните маси или онези, които нямаха достатъчно храна, за да се почувстват и те радостни и доволни. Когато хората страдаха, правителствата им осигуряваха сватби или война, за да ги разсеят, а понякога и двете.

Кейт беше прочела, че еднopolовите сватби ще донесат триста милиона долара на щата Ню Йорк през следващите три години. Това я караше да се пита дали вземането на такова решение в този конкретен

момент няма общо с парите. Попита баща си, но той каза, че е малко крайно, както казваше за всички нейни идеи. Въпреки това подчерта, че я уважава, задето подлага всичко на съмнение. Мей приемаше всичко за чиста монета и за него това бе недостатък. Беше много важно да се търси истината, въпреки че човек рядко попадаше на нея.

Години наред бе редактор на колонката с писмата в „Стар Леджър“. Макар да бе крайно неетично, понякога, когато се запалеше по някой въпрос, той пишеше писма под фалшиво име и ги публикуваше. Беше искал да стане редактор на страницата за мнения и по някое време разбра, че едва ли ще се добере до мечтата си.

Миналата година, след повече от три десетилетия във вестника, бе освободен напълно безцеремонно — предложиха му „компенсация“, за да смекчат удара. Съпругата му изгуби работата си от раз, тъй като раждането на интернет означаваше смърт за библиотеката в нюзрума, която тя държеше и която, колкото и иронично да звучеше, бе наричана „моргата“. Сега прекарваха дните си у дома, решаваха кръстословици и от време на време си търсеха работа, макар да знаеха, че в тази криза и на тяхната възраст няма да се получи. От друга страна, бяха твърде млади, за да се пенсионират.

— Говорила ли си с татко напоследък? — попита Кейт.

— Да, видяхме ги миналия уикенд — отвърна Мей.

— Как ти се стори?

Мей сви рамене.

— Татко си е татко.

След няколко минути Кейт се качи на горния етаж. Бодна я чувство на вина, когато влезе в стаята на Ейва. Розовият сак на племенницата ѝ беше отворен на пода. Кейт погледна през рамо, преди да претърси всеки малък сатенен джоб, но така и не намери пръстена.

1988 Г.

Диагностично проучване разкри, че жените приемат годежа като „начало“ на сватбения процес, а диамантения пръстен е „част“ от този процес. Тъкмо затова цената на диамантения пръстен се съревновава с всички други разходи, свързани с брачната церемония и останалата подготовка на дома. Следователно жените често упражняват натиск за спад в цената на годежния диамантен пръстен.

В сравнение с тях, за мъжете годежът е просто етап, който сигнализира съществена промяна в живота. За тях диамантения пръстен е символ на узряването и на отговорността, която го съпътства — семейство, дом, стабилна работа и постоянство в живота. Тъй като мъжете влагат толкова огромно значение в диамантения пръстен, той е и извор на гордост, която трябва да подчертае събитието. Мъжете са готови да похарчат повече, като направят финансови жертви, за да покажат важността на намеренията си и първото публично доказателство за отговорността им към връзката. На тях обаче им липсва увереност за купуването на диамант, тъй като не са запознати с цените или качеството на диамантите.

Двумесечна заплата е границата, която си поставят и към която се стремят.

Докладна записка, „Н. У. Еър“, 1990 г.

Франсес беше станала късно, в лошо настроение. Стискаше чаша кафе. Повечето жени на нейната възраст избягваха кофеин следобед, но тя имаше проблеми със съня открай време и откри, че е без значение дали ще пие кафе. Така или иначе нямаше да заспи.

Говорът на телевизора звучеше като фон. Черният ѝ лабрадор Блейзър лежеше на килимчето в краката ѝ, отпуснал глава върху пръстите ѝ. Тя надписваше коледните картички, които току-що бе получила от печатницата. На тях беше кучето с еленови рога. Подписа ги една по една, въпреки че печатарят настоя, че никой не го прави.

Бяха с шрифт, който изглеждаше ръкописен. Тази мисъл я потисна неимоверно.

Мислеше за Хауард Дейвис и необичайното му предложение. Опитваше се да прецени дали да приеме.

Преди няколко дни, когато добрият стар Хауард се обади, за да каже, че със съпругата му пристигат с автомобил от Манхатън, за да я заведат на вечеря, Франсес разбра, че става въпрос за нещо важно. Не беше виждала Хауард от осемнайсет години, от последния си ден в „Еър“. Беше ѝ неприятно да си спомня, дори сега. Нямаше фанфари, нямаше и прощално парти. Беше излязла сама, стиснала кашон под едната ръка, а силите не ѝ стигнаха да загаси лампата. Сякаш, като я остави да свети, ще се върне утре и ще започне отново.

Светът се променяше и напредваше с огромни скокове, дори офисът във Филадельфия, който ѝ се беше струвал вечен, сега го нямаше. Първата сграда, издигната специално за рекламна агенция в Америка, сградата, в която работеше пет дни в седмицата в продължение на двайсет и седем години, сега стоеше празна.

Накрая „Еър“ се изнесе при останалите в Манхатън. Агенцията обаче се включи в започналата надпревара прекалено късно и вече бе просто сянка на мощната фирма, която представляваше навремето. Никой не се интересуваше от факта, че те бяха положили началото. Рекламата беше за настоящия момент и понякога насочена към бъдещето, но никога към миналото.

Когато Хауард и съпругата му Хана пристигнаха в „Уейн“ същия следобед, Франсес видя, че и те са остарели, макар да бяха поне с десет години по-млади от нея. Разказаха ѝ, че най-големият им син е писател, на четирийсет години, и си има свои деца, и Франсес усети как потръпва. Не трябваше да се изненадва, разбира се, но изпита шок, че старостта е неизбежна. Понякога имаше чувството, че това е единственото, което ѝ се е случило.

Беше си представяла, че ще ѝ направят комплимент за къщата, че може да забележат малката сърничка, която цяла сутрин похапваше от хранилката за птици. Беше се преместила тук скоро след пенсионирането. Каменната къща с три стаи се намираще на хълм в края на задънена уличка, сгъсена зад множество улички в жилищен квартал, пълен с красиви къщи, цветя и дървета. Имаше тъмнозелени

кепенци и бял кант на гаража. Високи борове се издигаха в предния двор. Всичко ѝ се струваше внушително, особено за сама жена.

Когато обаче отвори вратата, първите думи на Хауард бяха:

— Това газ ли е?

Хана стисна носа си.

— Тук мирише ужасно, Франсес!

Очевидно проклетата сигнална светлина беше изгоряла, а тя, незнайно защо и как, не беше забелязала. За нея нямаше особено значение, но те много се разтревожиха.

— Можеше да загинеш! — възкликна Хана и се разтича да отвори всички прозорци.

Горкият Хауард се просна на пода и започна да се занимава с печката.

Напомниха ѝ за младите ѝ братовчеди в Канада, които все ѝ повтаряха, че трябва да продаде къщата и да отиде в някой от ужасните старчески домове. Глаукомата ѝ се беше влошила през последните години, но иначе се чувстваше чудесно. Беше се съгласила да си вземе помощничка, която идваше три пъти в седмицата, за да оправи сметките и да се увери, че тя не е умряла.

— Оправих я — рече доволно Хауард и се изправи. — И така, Франсес. Кажете как си, по дяволите.

Тя се почувства безкрайно смутена и ги заведе в приятен ресторант в града. Надяваше се храната да ги накара да забравят за теча на газ. Поръча пържола и първото от двете мартинита, които винаги пиеше с обяда.

— Кажете за какво става въпрос, Хауард — подкани го тя, докато връщаха менютата на сервитьора.

Той се разсмя.

— Ти май не си губиш времето. Бях забравил каква си.

— На седемдесет и три съм. Няма за кога да си губя времето.

— Сега Лу Хагопян е председател на „Еър“ — започна той.

— Да, знам.

— Решил е да отпразнува петдесетата годишнина на „Еър“ с „Де Беерс“ подобаващо.

— Виж ти.

Много добре помнеше как се нахвърли на Джери Лок след двайсет и петата. „Къде ми е златният часовник?“ Усети вина, въпреки

че Джери беше починал преди цяла вечност.

— Планират нещо забележително — рече Хауард. — Цяла седмица на празненства в Лондон, където е централата на фирмата. Всеки ден ще има обяд, всяка вечер — парти.

— Наистина забележително.

— Кулминацията ще бъде страхотна вечеря и отбелязване на твоя принос. Искат да кажеш няколко думи. Да разкажеш как си създаде известната фраза.

Франсес остана поразена.

— Искат да присъствам?

— Да — потвърди Хауард. — Всички разходи са платени. Ти ще бъдеш звездата на шоуто.

Имаше толкова много неща, за които трябваше да мисли — че това е изключителна чест, че най-сетне получава онова, което ѝ се полага. Единствената ѝ мисъл обаче беше, че няма какво да облече. Сърцето ѝ се сви. „Седем обяда и седем вечери със семейство Опенхаймер.“ Те едва ли щяха да се впечатлят от кафявия костюм с пола, който обличаше на службите в неделя.

— Не ти ли се ходи? — попита Хауард.

— Ще ти изпратят придружителка — добави жена му. — Тя ще ти помогне да се облечеш. Ще те наглежда.

Франсес осъзна едва сега защо са дошли лично. Сигурно Хагопян ги беше изпратил, за да преценят дали не е прекалено стара, прекалено немощна, дали няма да се напие от един коктейл и да каже нещо неприемливо. Дори тя самата не беше сигурна в отговора. От много време не бе ходила никъде, освен на църква и три пъти в седмицата да играе бридж. Не се беше качвала на самолет, откакто леля ѝ почина преди дванайсет години.

— Може ли да си помисля? — попита тя. — Предложението е невероятно щедро, но трябва да премисля много неща.

— Разбира се — отвърна Хауард.

Ето че тя мислеше, или по-скоро се опитваше да мисли.

Макар че бяха минали почти двацет години, откакто напусна „Еър“, Франсес все още се чувстваше свързана с агенцията. Поддържаше връзка с доста от старите колеги и съпругите им, главно в „Мериън“. От онова, което бе научила, новият „Еър“ в Ню Йорк по нищо не приличаше на „Еър“ във Филадельфия.

Следеше как върви работата им с „Де Беерс“. Преди десет години прочете статия в „Ад Арт Текнийкс“, в която се казваше, че „Де Беерс“ са поръчали реклама на стойност десет милиона долара на година. А самият картел изкарваше по два милиарда на година.

Това обаче беше в края на седемдесетте. Напоследък се чуваха слухове за неприятности. Преди няколко години Франсес изрязва статия от вестника за важен спор, който „Де Беерс“ бяха повдигнали в Австралия, когато там били открити диаманти. Семейство Опенхаймер се бяха опитали да ги купят, както винаги обзети от желание да контролират целия световен добив. В миналото бяха получавали всичко, което искаха, с лекота, но някои хора от австралийското правителство се опънали и заявили, че „Де Беерс“ няма да платят справедлива цена и ги обвинили, че тъкмо те са отговорни за апартейда.

Запита се дали „Еър“, „Де Беерс“ и тя самата не са преминали възхода си и не е време да си вървят. Може би седмицата в Лондон бе посветена тъкмо на това. Да им напомни за по-добрите времена.

Франсес можеше да потвърди със сигурност, че напълно е загубила представа за желанията и интересите на хората, които днес купуваха диаманти, ако рекламите, които „Еър“ пускаха, можеха да й послужат за ориентир.

За кралската сватба на принцеса Даяна и принц Чарлс преди няколко години тя бе чула клюката, че „Де Беерс“ са платили половин милион долара само за няколко минути телевизионно време за реклама. Това я озадачи, но когато телевизията навлезе с пълни сили, за Франсес вече бе прекалено късно. Тя беше вестникарска писателка и нищо повече.

Дори рекламите в пресата ѝ се струваха ужасни напоследък. Всички изглеждаха небрежни. В „Лайф“ видя снимка на двама възрастни, които пиеха шейк като тийнейджъри, а отдолу прочете: „С този диамант обещаваме винаги да останем приятели“.

Нима можеше да има нещо по-малко романтично? Ами да! Снимката на мъж и жена на мотор, облечени с черни кожени якета над думите: „Знам, че тя обожава рокендрол. Затова този диамант ще заблести в такт с музиката“.

Независимо от всичко, завършваха всяка реклама с нейните думи. Понякога ѝ се искаше да не е така.

Само преди месец тя едва не изхвърли програмата за телевизията в другия край на хола, когато попадна на лъскава страница, на която бяха лепнали въпроса: „Не е ли двумесечната заплата малка цена за нещо, което е завинаги?“

Имаше и още. „Имате любов, която не можете да купите с пари. Искате диамантен годежен пръстен, който е специален също като тази любов. Каква е реалистичната цена за него? В днешни дни двумесечната заплата е добро начало.“ (Най-долу, от дясната страна на страницата, пишеше: „Диамантите са завинаги“.)

— Как така, за бога? — рече тя на глас.

Седмица или две по-късно се натъкна на един от творческите директори, Теди Ригън, в трапезарията на „Мериън“.

— Тед! — провикна се тя. — Какво означава тази работа с двете заплати?

Той се разсмя и пристъпи към нейната маса.

— Не ти ли харесва?

— Адски посредствено е — отвърна тя.

— Така ли мислиш, Франсес?

— Знаеш го не по-зле от мен. Поне се надявам да го знаеш.

— Аз не се занимавам с тази поръчка — сви рамене той. — Екипът е разбрал, че младите мъже, които купуват диаманти, питат бащите си колко са платили за пръстена на мама и сравняват цените на тази база. Идеята за цената не е съобразена с икономическото състояние. Трябва ни нещо, което е достъпно за всеки мъж. Двумесечната заплата е отправна точка. Да приемем, че заплатата ти е малка. Ще се отрази на пръстена. Това ще ги окуражи да се поотпуснат, поне доколкото могат. Може би дори малко да се поизхвърлят. Онова, което тя носи на безименния си пръст, говори много за него.

— Въпреки това ми се струва неприлично — настоя Франсес.

Той сви рамене.

— Съгласен съм, но дава резултати.

Оттогава тя започна да забелязва реклами в същия дух, които приличаха на написаното от нея през петдесетте.

„Докажи й, че тя е причината никога да не се чувстваш самотен на върха.“

„Карат или повече. Когато постиженията на мъжа се превърнат в късмета на жената.“

Тези писания почти я накараха да копнее за рекламите, които Дийн беше написала през хипарските години, с анимационните лъвове и децата на цветята.

Хауард беше казал, че искат да разкаже за приноса си. Първо, в днешно време те правеха онова, което бе започнала тя за „Де Беерс“ — предлагаха бижута за различни филми, заемаха накити на знаменитости, за да ги показват пред публика.

Искаха да разберат как е измислила онези думи. Както повечето забележителни моменти в живота, до съвсем скоро те не изглеждаха никак забележителни. През 1981-ва, когато Гранвил Тугуд почина, тя с изненада прочете в некролога му във „Филаделфия Инкуайърър“, че тъкмо той е написал фразата. Тугуд беше неизменна част от висшето общество на Филаделфия, член както на голф клуб „Мериън“, така и на клубове по крикет, със собствено място в оркестъра на Филаделфия. През 1930-а написа книгата „Небесен ловец“. Беше от изпълнителните директори на „Еър“ и нямаше връзка с писателския отдел, но очевидно беше разправял на децата и внуците си, че „Диамантите са завинаги“ е негово творение.

Уорнър Шели, президент на „Еър“ по онова време, ѝ беше позвънил у дома, за да изрази възмущението си. Уорнър се обади във вестника и поиска да пуснат опровержение. Така и не написаха нищо по въпроса, а това го вбеси още повече. Франсес обаче бе поласкана от случката: явно фразата, която съчини късно една нощ, си струваше да бъде открадната, дори от далечното отвъдно.

Лондон. Искаха да замине за Лондон.

Защо тази възможност не се появи преди десет години? Тогава щеше да подскочи от радост. Сега вече беше старица. Почти не виждаше, а някои дни се чувстваше немощна. Но пък беше толкова приятно да си мисли, че животът поднася изненади дори на нейната възраст.

— Май ще отида — каза си тя. — Защо не?

Беше три след полунощ. Кучето дори не вдигна поглед. Дочака да стане приличен час и се обади в дома на Хауард.

— Кажете на господин Хагопян, че ще отида — заяви тя.

— Чудесно — възкликна той. — Лу много ще се зарадва. Сигурно ще ти позвъни до края на седмицата, за да уточните подробностите. А някой от пиарите ще ти звъне по-късно днес.

— Добре, добре.

Понякога минаваше по цяла седмица, без да звъне никой. Сега обаче, двайсетина минути след като приключи разговора с Хауард, се започна. Хлапетата от отдел „Връзки с обществеността“ в „Еър“ изведнъж се заинтересуваха коя е и какво мисли. Задаваха въпроси, настояваха за снимки. Франсес им каза всичко за себе си и за работата си, най-вече за „Де Беерс“. Приятно ѝ беше, че има извинение да се върне назад във времето. Независимо дали ѝ харесваше или не, животът ѝ беше неразривно свързан с агенцията.

Разпитваха я с какво се занимава, откакто се е пенсионирала. Тя им обясни, че играе голф и бридж в „Мериън“, участва в различни църковни дейности и се грижи за кучето си. В последната минута добави и езда към списъка, въпреки че не се беше качвала на кон от петнайсет години. Но пък звучеше добре.

Реши да изпрати хубава снимка — с елегантна жилетка и перли, без очила. Даде инструкции, че ще изглежда добре, ако е цветна, а луничките ѝ са заличени. Добави и втора снимка, от времето, когато бе на трийсет и пет, седнала зад бюрото си в „Еър“. На нея беше с рокля с къси ръкави и якичка като на Питър Пан, която много обичаше. Франсес гледа снимката дълго, преди да я пхне в плика — сивата ѝ коса изведнъж стана кестенява отново, бръчките се изгладиха по заоблените бели бузи.

В един часа трябваше да вземе Мег, за да играят бридж.

Горкичкият Хам беше починал от инфаркт преди три години, а съпругата му все още не шофираше и никога нямаше да се научи. Франсес също трябваше да престане, но не можеше да се откаже.

— Няма да повярваш какво се случи — започна тя, щом Мег седна до нея.

— Какво?

— Нали ти казах, че Хауард Дейвис иска да се срещнем? Дойде вчера и обядвахме.

— Как е Хауард? Хам много го обичаше.

Франсес излезе на пътя.

— Добре. Слушай. „Еър“ искат да ме изпратят в Лондон за голямо честване с диамантените хора.

Мег плесна с ръце.

— Фран! Това е чудесно!

Петнайсет минути по-късно, когато влязоха в ресторанта, все още обсъждаха въпроса. Жените около тях заемаха местата си и вадеха картите.

— Дами, чуйте голямата новина. Франсес заминава за Лондон — провикна се Мег.

Всички вдигнаха поглед, нетърпеливи да научат още.

Франсес се разсмя. С течение на годините тези момичета се бяха превърнали в нейно семейство. Когато през седемдесет и трета се присъедини към клуба по бридж, тя си каза, че нямат абсолютно нищо общо, освен Мег, която я накара да се запише. Групата се състоеше от запалени играчи на голф и жени, които вече не можеха да играят голф заради проблеми с коленете, но искаха да поддържат контакт с останалите.

Повечето бяха съпруги на известни мъже. Франсес беше единствената между тях, която никога не се беше омъжвала, и една от двете работили, след като бяха навършили дваисет и пет. С течение на времето тя започна да ги приема не просто като съпругите, а като отделни личности. Страхуваше се, че няма да проявят никакъв интерес към жена като нея, но те бяха очаровани от разказите ѝ за годините, прекарани в „Еър“. Изглежда, виждаха у нея изтънченост, която самите те не притежаваха. Не ставаше въпрос за социални събития и бални зали, а за представяния и вечери с клиенти. Възприемаха я като единственият човек, който можеше да отговори на въпроса „Какво са правила мъжете ни по цял ден през всичките тези години?“.

Съпрузите на повечето от тях вече бяха починали. Това в известен смисъл напомняше на Франсес за военните години, когато мъжете бяха малко, а момичетата се събираха често, и то без чувство на вина. Просто чакаха момента, когато щяха отново да са заедно.

— О, Франсес, сигурно много се вълнуваш — подхвърли Рут Елдър от мястото си пред шкафа с трофеи.

— Да, много — призна тя. — Само че, колкото и глупаво да ви звучи, съм малко ужасена.

— Защо? — попита Мег.

— Нямам какво да облека.

Жените избухнаха в смях.

— Значи си попаднала на правилното място, скъпа — обади се отново Рут. — Жените в тази стая имат купища дрехи. И повече бижута, отколкото им трябват! Ние ще ти помогнем.

— Наистина ли? — ахна Франсес.

— Разбира се — потвърди Мириам Тъгъл. — Имам поне пет рокли, които висят в гардероба и събират прах, а ще ти стоят чудесно.

— Аз току-що си купих великолепна синя официална рокля за круиза — похвали се Роуз Томпсън. — Цветът много ще отива на тена ти.

Същата вечер в шест пристигнаха у тях, дванайсет автомобиля се подредиха един зад друг в задънената уличка. Франсес ги наблюдаваше как се качват по предните стълби, ръцете им пълни с рокли, брошки, обувки и кожи, истинско модно дефиле.

— Влизайте, влизайте! — канеше ги тя и отвори мрежестата врата.

Влязоха в спалнята ѝ, където върху тоалетката ги чакаха подноси с мартинита.

— Пробвай първо тази — настоя Рут и ѝ подаде дълга права копринена рокля.

Франсес влезе в банята и я облече през главата.

Отвори вратата.

— Казвайте.

— Страхотно! — възкликна Мег.

— Все още имаш чудесна фигура, Франсес — отбеляза Мардж Самюълс. — По-често трябва да се докарваш.

Франсес се разсмя.

— Защо? За да разхождам кучето или да простирам?

Мардж сви рамене.

— То не се знае. Може да се запознаеш с някой готин англичанин там и да не се върнеш.

— Много се съмнявам.

Пробва роклите една след друга, докато приятелките ѝ си казваха мнението — тази била твърде тясна в бедрата, онази прекалено къса, третата обаче била идеална за прием.

Бяха донесли много бижута и Франсес ги сложи всичките наведнъж, за да се посмеят — огромни рубинени обеци, десет колиета и шест гривни.

— Нали събитието е свързано със скъпоценни камъни — подхвърли Мег. — По-точно казано, с диаманти. Дължим ти ги, защото благодарение на теб сме получили бижутата си. Ако искаш назаем, заповядай. — Тя свали диаманта от пръста си и го хвърли на леглото, сякаш не беше най-ценната вещ, която притежаваше.

Франсес се запита дали Мег не е пийнала някое и друго мартини повече.

— Аз мога да ти предложа друг — каза Мардж. Свали красивия си годежен пръстен. — А, и това. — Подхвърли диамантената си халка.

— И още един — рече Роуз. Дръпна пръстена, но той не помръдна. — Чакай малко. — Изтича в банята и го пъкна под силна струя студена вода, докато той най-сетне не се измъкна.

— Така! — заяви доволно тя. — Готови сме!

Пусна го върху купчинката.

Всички жени свалиха диамантените си пръстени. Беше просто шега. Знаеха, че тя няма да ги вземе. Франсес обаче никога нямаше да забрави купчинката скъпоценни камъни, която блестеше пред нея.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

1972 Г.

В многото случаи, когато беше мислила по въпроса, Ивлин си казваше, че любовницата на сина ѝ сигурно е красива. Тя обаче не беше, ни най-малко. Никол беше с обувки с дебели подметки и много къса рокля, въпреки че краката ѝ бяха дебели и криви. Челото ѝ беше прекалено високо и Ивлин бе готова да се закълне, че съвършено правата ѝ коса е перука. Не можеше да стъпи дори на малкия пръст на съпругата на Теди. Това бе просто поредното късче от цялата тази нелепа история, която нямаше никакъв смисъл.

Ивлин ги покани. Вътрешно наддаваше писъци, крещеше и буйстваше от гняв.

— Ще ви закача палтата — бе единственото, което каза.

Не можеше да повярва колко различна е на повърхността от онова, което е отвътре. За момент се запита как е възможно човек да е сигурен в добрите чувства на другите. Дали проблемът не беше единствено у нея? Друга майка сигурно щеше да стисне момчето си за раменете и да го разтърси, докато не му потече кръв от ушите.

— Много ми е приятно да се запознаем — започна Никол и очите ѝ се плъзнаха от килима към стенния часовник, стойката за шапки и масата, сякаш беше крадла, която оценяваше стойността на дома. — Леле, тази къща е невероятна. Имам чувството, че съм попаднала в музей.

Първия път, когато влезе в семейния дом на Джералд, Ивлин беше впечатлена от богатството, но бе достатъчно възпитана, за да не го покаже. По същия начин се беше държала и Джули, израснала в малка ферма в Орегон, но пък с маниерите на момиче, образовано при госпожица Потър.

— Донесохме ти цветя — рече Теди и ѝ подаде подгизналия вързоп.

Ивлин го пое, без да среща очите му. Това „ние“ я прониза като стрела. Искаше да си тръгнат. Искаше Джули и момичетата да дойдат на обяд в неделя, да си побъбрят и да се посмеят, докато синът ѝ седи в съседната стая и гледа телевизия с Джералд.

— Благодаря, миличък. Много мило.

Съпругът ѝ най-сетне слезе от горния етаж, облечен с блейзер от туид.

— Теди! — възкликна весело той, стисна ръката на сина си и го потупа по гърба. Май не беше никак изненадан, че е довел жена.

— Това е Никол — рече Теди.

— Приятно ми е — отвърна Джералд.

Лекотата, с която се държеше съпругът ѝ, я подразни. Защо улесняваха Теди? Те се чувстваха неловко, би трябвало и за него да е така. Не ѝ беше приятно да мисли по този начин, но в случая беше за доброто на семейството. Трябваше да му дадат да разбере, че не одобряват и никога няма да одобрят. Не че го интересуваше какво мислят.

— Заповядайте в хола, докато аз ги натопя — покани ги тя. — Теди, знаеш пътя.

Тръгна към кухнята, последвана от Джералд.

— Какво прави тази тук? — прошепна тя.

— Нямам никаква представа.

Обзе я тъга. Той нямаше никакво намерение да си промени мнението. Вече беше взел решение.

— Отвратителни са — рече Ивлин и погледна карамфилите. — Вече са почти увехнали. Защо са ми ги донесли?

— Просто ги сложи на масата. Нищо им няма — рече Джералд.

— Не става въпрос за цветята — отвърна тя. — Трябваше да се досетя, че нещо не е наред, когато той каза, че искал да дойде, за да отпразнуваме пенсионирането ти. Като че ли някога е мислил за друг, освен за себе си.

— Няма нищо.

— Как да няма? Трябваше да ме предупреди, че тя ще дойде.

— Сигурно знае, че нямаше да се съгласиш.

— Така си е. Нямаше да се съглася. Не знам как да се справя.

— Ще се справиш. Деца, коктейли? — провикна се той.

— За мен уиски с лимон — провикна се в отговор Теди. — И водка с тоник за дамата.

Джералд наля напитките и ги отнесе в съседната стая. Ивлин подряза дръжките на цветята, сложи ги в ниска ваза и скъса няколко увехнали листенца. Разплака се, после стисна очи, за да спре сълзите.

Не сега. Извади плато с топчета от сирене от хладилника и го постави на масичката за кафе в хола, а цветята — върху раклата в ъгъла. Тя беше отрупана със снимки на внучките ѝ: балетното представяне на Мелъди и училищната пиеса на Джун. Двете облечени като русалки за Деня на Все светии. Седнали пред коледната елха в бархетни нощници, сред море от сребърна опаковъчна хартия. Надяваше се синът ѝ да погледне и да се засрами или да му домъчнее за децата, но той не обърна никакво внимание.

— Как мина полетът? — попита Джералд.

— Супер — отвърна Теди. — Пихме шампанско и портокалов сок, хапнахме юнашки — плодова салата и палачинки, наденички на скара и бъркани яйца. Пътуването със самолет е невероятно луксозна работа. Нямах никакво желание да сляза.

— Ами — обади се Никол. — Беше забавно, но ме хваща щръклицата, ако стоя дълго на едно място.

— Никол не спира да тича — обясни Теди и я хвана за ръката.

Жестът вледени Ивлин. За нея това бе огромно предателство, все едно Джералд да целуне жена, докато вечерят.

— А, не чак толкова — обясни Никол. — Просто ми е приятно да потичам в края на деня. Така се успокоявам.

Преплетените им пръсти се отпуснаха в нейния скут, докато Теди не отдръпна ръка и не започна да масажира гърба ѝ. Ивлин усети как гърдите ѝ се стягат. Как бе възможно подобно нещо? Очакваше някой да го спре, но кой би го направил, освен нея?

— Един ден ще я видиш на Олимпийските игри, татко — рече Теди. Взе си топче сирене и го лапна цялото.

— Хич не започвай за Олимпийските игри — отвърна Джералд. — Това лято беше най-лошото откъм златни медали в цялата история на игрите.

Ивлин често се бе чудила как е възможно съпругът ѝ да е чак толкова запален по спорта. В началото на брака им, когато „Ред Сокс“ изгубеа някой важен мач, Джералд се заключваше в кабинета си и (макар никога да не признаваше) плачеше по петнайсет минути. Тя го чуваше как подсмърча като дете. Беше ѝ приятно да гледа спорт, но не се вълнуваше чак толкова от резултата. Та това бе само игра.

— Отчасти са виновни съдиите — рече Теди. — Да вземеш медалите на двама, задето се смеят и разговарят по време на

раздаването на наградите!

— Жалко — отбеляза Джералд. — Те се държаха като отявлени хулигани.

— Я стига. Ако бяха бели, никой нямаше да обърне внимание. Цялата работа е, че различните страни се карат за идеологии в името на спорта. Смешна работа. Трябва да се промени идеята за Олимпийските игри. Нека се провеждат в няколко страни едновременно, за да не са чак толкова очевидна мишена за насилие.

Джералд се намръщи.

— Не знам.

Преди месец единайсет членове на израелския олимпийски отбор бяха убити от арабски терористи в Западна Германия по време на игрите. Трагедията я накара да се замисли за мъката по света, за тъжните изненади, които бяха сполетели и нея навремето. Когато всички отидоха на Лейк Пласид, малко преди да се случи нещастиято с Натаниъл, тя наивно мислеше, че това е просто началото. Млад живот, прекъснат толкова скоро. След това семейството им бе разделено за кратко, когато Джералд замина на война. Той беше горд, че се яви като доброволец, и бе готов да се бие, но беше твърде стар, за да го вземат войник. Тя прекарваше безполезни часове в градината си и се питаше дали е възможно Господ да е толкова жесток, че да ѝ отнеме повече от една любов. Въпреки че, доколкото можеше да прецени, Господ не контролираше подобни неща.

— Светът е полудял — рече Никол. — Всичко се разпада.

— След като поживееш достатъчно дълго, ще разбереш, че светът винаги е бил луд — отвърна Джералд. — Винаги се е разпадал, но никога не е стигал до крах.

— Ала-бала, разпада се, не се разпада — подхвърли Теди и с Никол се изкискаха. Той се държеше като тийнейджър, не като мъж със съпруга и деца, които зависеха от него. Ивлин знаеше, че като търпи това, допуска грешка. С Джералд даваха възможност на цялото нелепо положение да продължава, а трябваше да сложат край веднъж завинаги.

— Онова, което се случи, беше варварщина — рече Джералд. — Германците със сигурност не са имали подобно нещо наум. Целта беше да накарат света да забрави нацистките Олимпийски игри през 1936. А сега... никой не може да мисли за друго.

— Германия не заслужаваше Олимпийските игри, ако питаш мен — намеси се Никол.

Ивлин затвори очи. Беше съгласна, но не обичаше да говори за неприятни теми по време на социални сбирки. След малко щяха да се прехвърлят на въпроса за Виетнам или шоковите мерки, предприети от Томас Игълтън, а бяха дошли, защото синът ѝ бе допуснал безобразна грешка. Трябваше да поговори с него насаме. Може би щеше да го накара да се поразходят, след като обядват, само двамата. Колкото по-бързо приключеха с обяда, толкова по-скоро щеше да има тази възможност.

— Заповядайте в трапезарията — покани ги остро тя. — Джералд, би ли ми помогнал в кухнята? Трябва да нарежа печеното.

— Вече?

— Да.

Джералд стана от стола.

— Още по един коктейл?

— Защо не — отвърна Никол.

Ивлин погледна празните им чаши и с изненада видя, че са ги изгълтали прекалено бързо. Беше преживяла сухия режим и вероятно се дължеше на възрастта ѝ, но напоследък забелязваше, че все повече хора прекаляват с пиенето. Обаче нещо в поведението на момичето и в лекотата, с която гълташе алкохола, я притесни. Оставаше синът ѝ отново да започне да пие.

— Тя ми изглежда приятна — заяви Джералд, когато влязоха в кухнята.

Ивлин се ококори.

— Ти да не си се побъркал?

— Просто не ѝ даваш шанс.

— И защо да го правя? Тя е улицицата, която разби живота ни, ако си забравил.

— Иви! Чуй се само.

Той се усмихна, протегна ръце, за да я прегърне и успокои. Този път обаче тя не се остави.

— Трябва да направя салатите — рече и му обърна гръб. — Очаквах трима, не четирима. Трябва да ги направя по-малки.

— Ще сложа още едни прибори — каза той и я целуна по бузата.

Докато ядяха първото, Никол коментира всеки предмет на масата. Харесаха ѝ чашите за вода, тежките сребърни прибори и чиниите. Влюби се в кристалния полилей.

Когато Ивлин донесе печеното и го сложи на масата, Никол стисна лявата ѝ ръка.

— Божкей, вижте само този диамантен пръстен! — Обърна се към Теди. — Тед, изящен е.

Сякаш разглеждаха витрините в „Тифани“, а ръката на Ивлин и самата Ивлин бяха едно нищо.

— Беше на мама — обясни Джералд.

Ивлин си сложи резен печено, преди да подаде подноса на Никол. Обикновено чакаше, докато гостите си сервират, но неочаквано прецени, че няма смисъл да спазва каквото и да било приличие.

— Това е най-красивият пръстен — отбеляза Никол.

Сигурно си въобразяваше, че някой ден ще бъде неин. При тази мисъл на Ивлин ѝ се прииска да хвърли пръстена в езерото, само и само Никол да не го получи, дори за секунди. Бе се замислила дали да не го даде на Джули, независимо че щяха да се разведат. Но тя сигурно щеше да откаже, дори да се опиташе да я убеди да го запази за момичетата.

— Най-добрата ми приятелка току-що получи най-големия диамант от гаджето си... е, сега май ѝ се пада годеник! — усмихна се Никол. — Горкичкият, спестявал цяла вечност за този пръстен. Щял да ѝ предложи много преди това, но тя има вкус все към скъпотии.

Ивлин си помисли, че манията по диамантите, която наблюдаваше напоследък, е вулгарна. Когато беше млада, единствено хора от семейства като това на Джералд си ги позволяваха. Никой не чакаше с години, за да промени живота си, преди да купи едно бижу.

Ето че Никол забеляза още нещо в стаята.

— Картината с кучетата в лодката е страхотинска — отбеляза тя.

Ивлин пъхна хапката в уста, за да не каже и дума. Усмихна се през стиснати устни. Картината с кучетата в лодката беше повод за много разпавии, особено когато съпругът ѝ настоя да я закачи в трапезарията, точно срещу оригинал на Антонио Джейкъбсън, който бе в семейството от 1898-а.

— Иви я мрази — уточни Джералд. — Спечелих я. Тогава ми дадоха второ място. Първата награда беше истинска лодка.

— Не може да бъде! — отвърна Никол подигравателно, сякаш той беше малоумен старчок, но Джералд, изглежда нямаше нищо против. — Как така се остави на второ място?

— Така се случи — отвърна Джералд. — Навремето бях пръв подгласник в игра, спонсорирана от „Ролс-Ройс“. Печелившият получи „Силвър Клауд“, като десет хиляди долара бяха дадени за шофьор. Аз получих кашон моторно масло.

Никол се разсмя.

— Не може да бъде! Кофти късмет!

— Дори второто място е истинско чудо — рече той. — Почти невъзможно е да се спечели нещо, когато спонсор е голяма корпорация. Вземи например общоамериканската игра на „Кока-кола“. Имат по девет милиона участници на година.

— Играеш за кока-кола ли? — попита Никол.

— Господи, не, печелившият получава двайсет хиляди долара плюс два автомобила, моторна лодка, екипировка за къмпинг...

— И трябва да плати данък за тези неща — намеси се Теди. — Една нещастна домакиня спечели преди години и дължи повече данък, отколкото някога ще успее да плати.

— Няма опасност подобно нещо да се случи с баща ти — засече го Никол. — Той може да си позволи данъка и какво ли още не.

Ивлин усети как се напруга. Запита се дали Теди ще съсипе семейството им и ще се остави да го лапне една златотърсачка. Докато беше учителка, харесваше най-много бедните момичета, които бяха мечтателки и искаха да постигнат нещо велико в живота. Собственият ѝ син нямаше нищо против да живее от парите, които Джералд беше изкарал с много труд, и да се възползва от семейното име.

Казват, че не можеш да ги вземеш със себе си, и това, разбира се, беше истина. Ивлин се надяваше да остави всичко на внучките си и на Джули. В никакъв случай нямаше да позволи да отидат при тези двамата, които не различаваха правилно от неправилно.

Никол продължи:

— Какво трябва да направиш, за да спечелиш нещо такова? Какви умения трябва да притежава човек?

— Няма специални умения. Това не е за състезание — отвърна Джералд, предоволен, че има публика. Обожаваше разговорите, а още повече вниманието. Ивлин се почувства предадена.

— Това е нещо много различно — продължи той. — Тук печалбата се определя от шанса. Състезанието изисква талант, като да напишеш стихче. Тези минаха от мода. Бях абониран за списание „Контест Уъркшийт“, за да се науча да пиша по-добре, но изданието се промени с течение на времето. Сега просто изброяват текущите състезания.

Ивлин се намръщи, като си помисли за есето от двацет и пет думи за торта и за неуспешните стихчета, които беше измислил. Дори години след като бе отхвърлен, Джералд продължаваше да се разхожда из къщата и да ги припява гордо.

— Това не е ли просто социално приемлив начин да залагаш? — попита Никол.

— Не бих казал — отрече Джералд. — Не е нужно да купуваш каквото и да било. Всичко е явно. Това е чисто и просто реклама. Ако фъстъчено масло „Скипи“ обявят състезание... — Имаше такова и голямата награда беше четириседмично околосветско пътешествие за двама със самолет. Той не спечели.

— Трябва да поставят плакати във всеки магазин. А като идеш да вземеш формуляри, заставаш пред огромния плакат и тогава може да ти се прииска да си купиш бурканче „Скипи“.

— Ами ти? — попита Никол.

— Какво?

— Купи ли си „Скипи“?

Истината бе, че съпругът ѝ никога не бе стъпвал в магазин за хранителни стоки. Молеше Ивлин да му вземе формуляри, когато пазарува, или просто изпращаше секретарката си.

Веднъж Ивлин го накара да върне наградата. Играта беше спонсорирана от фирма за производство на кучешка храна и Джералд спечели шотландски териер, който трябваше да вземат от Единбург, като разноските бяха платени. Когато Ивлин изтъкна, че никога не е имал желание да гледат куче, той бе нещастен като дете; тъгува дни наред, разказваше ѝ за симпатичното териерче, което прабаба му имала, когато бил дете.

Тъкмо това мразеше най-много в хобито на съпруга си; игрите те подвеждаха, че имаш нужда от нещо, за което не би и помислил.

— Попадали ли си на „Познай цената“ по телевизията? — попита Джералд. — Познаваш цените на всеки предмет от ежедневието, като

електрически уреди и царевица в консерва. Мисля, че ще бъде много добър. Понякога се пробвам с продуктите в кухнята.

Ивлин подпря глава на ръцете си и си представи Джералд в телевизионното състезание.

— Няма да го направя, Иви. Не се безпокой.

Обърна се към Никол.

— Съпругата ми е сериозен човек. Много умна, човек с тежест. Обречена е да живее със зевзек като мен.

Ивлин изви очи.

— Стига си драматизирал. Не съм чак толкова сериозна.

Джералд вдигна пръст.

— Обърнахте ли внимание? Не отрече, че съм зевзек.

— Вие как се запознахте? — любопитства Никол.

— В колежа — отвърна остро Ивлин. С удоволствие би разказала по-дългата история на много хора, но Никол не беше сред тях.

Никол направи тъжна физиономия и Ивлин се запита дали Теди не ѝ е казал.

— Ами вие? — попита Джералд, вероятно забравил с кого разговаря.

Ивлин го стрелна с изпепеляващ поглед и той, изглежда, разбра, че е прекалил. Само че бе прекалено късно. Тя затаи дъх.

— В един бар — отвърна щастливо Никол. — В хотела, в който беше отседнал, докато беше в командировка. Моя стара приятелка също беше отседнала там и двете имахме среща на по питие. Той беше на съседната маса и ми хвана окоето, защото наред претъпкания бар четеше тъпо списание, посветено на пътувания — нали се сещате, онова с жълтата корица и снимки на голи жени в Африка. Наведох се към него. „Извинете, но мислех, че дядо ми е единственият, който чете това нещо, когато е сред хората.“

Ивлин ощипа горната част на бедрото си толкова силно, че я заболя. На следващия ден щеше да има синина. Спомни си миналата Коледа, когато Джули се опитваше да измисли какъв подарък да му купи. Ивлин ѝ каза, че има намерение да подари на Джералд абонамент за „Нешънъл Джиографик“, и предложи Джули да направи същия подарък на Теди. Може би така щяха да вдъхновят съпрузите си да ги заведат на околосветско пътешествие.

Беше ѝ много неприятно, че в живота успяваш да свържеш късчетата едва след като са се задвижили. Ако не беше предложила списанието, може би Никол нямаше да го забележи.

Никол продължи:

— Та тримата се заговорихме. Накрая... — каза го с многозначителен смях, — приятелката ми разбра и се разкара. Така останахме само двамата.

Ивлин си ги представи в полутъмен, опушен бар, чува се музика, те флиртуват и се смеят, пият, а на две хиляди и петстотин километра Джули приготвя вечеря на децата и им помага да си напишат домашните, завива ги в леглата им, опитва се да позвъни на Теди, но от хотела ѝ казват, че в стаята му никой не отговаря.

— Показах му плажа и отидохме на дълга разходка — продължи Никол.

— Близо до плажа ли живееш? — попита уморено Джералд и Ивлин забеляза, че той се опитва да се овладее. Дори на него му беше дошло в повече.

— На няколко минути е от апартамента ни — уточни тя. — Трябва да ни дойдете на гости.

Значи живееха заедно. Ивлин не можеше да определи защо е толкова изненадана. Теди не им беше казал къде живее, а тя просто се бе надявала на най-доброто. През последните години на няколко пъти се беше натъквала на неомъжени бивши ученици с гаджета, които не познаваше. Макар нито един от тях да не беше чак толкова невъзпитан, че да го каже направо, в процеса на разговора тя разбираше, че споделят легло и дом. Това я стряскаше всеки път. Беше толкова облекчена, че Теди и Джули проявиха здрав разум и изчакаха до сватбата, но по всичко личеше, че здравият разум е бил проявен от Джули.

— Извинете ме — рече тихо Ивлин и стана от стола, без да дочака отговор. Тръгна по коридора, мина през кухнята и излезе в задния двор.

Чу след себе си стъпки и реши, че е Джералд. Когато се обърна, видя Теди, скръстил ръце.

— Добре ли си? — попита той.

Тя усети как напират гневни сълзи.

— Не, не съм — сопна се. — Как можа да го направиш, Теди? Къде ти беше умът?

Той я погледна изненадано и това я втрещи.

— Виж сега, не съм заминал за Флорида с намерението да се влюбя. Просто се случи — отвърна той. — Какво можех да направя?

Тя стисна очи и заговори, без да ги отваря.

— Можеше просто да си тръгнеш. Можеше да се прибереш при съпругата си. Не трябваше да допускаш да изпадаш в подобно положение.

— Знам — отвърна той по-внимателно. — Но сега, след като вече се е случило...

— Не е прекалено късно — заобяснява тя. — Честна дума. Знам, че Джули е готова да ти прости. А момичетата имат нужда от баща си. Моля те.

— Мамо — рече той с тъжна усмивка. — С Никол ще останем заедно. Ще ѝ предложи брак.

Ивлин се стегна.

— Това момиче е... тя е...

— Я не се прави на сноб — срязва я той. — Нямах представа колко е трудно за един обикновен човек да се натресе на подобно нещо.

Като че ли той знаеше нещо за обикновените хора. Беше единственият от семейството, който никога не бе имал постоянна работа.

— Джули ти даде всичко — настоя тя. — Роди ти деца.

— Не съм искал деца — отвърна той. — Извинявай, ако ти се струвам груб, но е истина. Никой не ме е питал. Жениш се и най-неочаквано започват едни очаквания и ти просто трябва да ги приемеш. Сега ми се предоставя нов шанс. Двамата искаме да попътуваме, да се впуснем в приключения.

Ивлин се обърна и тръгна към езерото. Чу как листата хрущят под ботушите му и забърза.

— Връщай се вътре — провикна се тя. — Просто се махни от мен. Напълно си се побъркал.

Той я стисна за лакътя и я обърна към себе си, за да го погледне отново.

Толкова много приличаше на Джералд на тази възраст. Навремето Ивлин си представяше, че Джули ще бъде за Теди същото, което тя беше за Джералд — щеше да подчертае доброто у него, да заглади острите ръбове. Сега обаче разбра, че дори по времето, когато беше млад зевзек, както той се изрази, Джералд беше добър до дъното на душата си. Теди изобщо не приличаше на него.

— Дал си клетва — натякна тя. — „Докато смъртта ни раздели“. Не можеш да я потъпчеш просто така.

— Времената се менят. Клетвите са имали много повече смисъл, когато хората са умирали по на трийсет и пет. — Той се усмихна. — С Джули имахме проблеми още преди Флорида. Ако искаш да знаеш, тя вечно съди всичко и всички.

— Какви проблеми?

— Бях се поувлякъл със залаганията. Не че нямаше да се справя. Тя обаче направи страхотен проблем.

Ивлин си помисли за парите, които беше взел назаем от Джералд непосредствено преди да замине. Беше казал, че му трябва за нов бизнес.

— Искаш да кажеш, че баща ти щеше да те измъкне — озъби се тя. — О, Теди, никога ли няма да пораснеш?

— Вече съм пораснал, мамо.

Знаеше, че това е ужасната истина, но заяви твърдо:

— Няма да получиш развод.

Каза го така, сякаш той още беше на седем и тя му казваше защо не бива да се крадат бонбони от магазина.

— Напротив — отвърна той. — Срецнах се с адвоката си днес сутринта и сме определили дата за изслушване в съда. Всичко е готово.

Ивлин остана без дъх.

— Ясно.

— Съжалявам, че те разочаровах — продължи той.

— Нима?

— Да! Ожених се за Джули, защото тя беше момичето, което ти искаше за мен.

— Я стига.

— Истина е. Да не би да мислиш, че не забелязвах колко много я обичаш? Тя беше като дар божи за теб. Виж, тя е страхотен човек, но между нас не вървеше. Никол е сродната ми душа. Може и да не е

чиста и безупречна като Джули, но и аз не съм. Тъкмо това се опитвам да ти кажа.

— Вършиш нещо крайно нередно — рече тя. — Ако продължиш по този път, уверявам те, че няма да имаш никакво спокойствие в живота.

— Извинявай, но това изобщо не е така.

— Джули е съсипана. Не разбираш ли?

— Обичаш я повече, отколкото обичаш мен — отвърна той. — Признай си.

— Добре. Обичам я повече, отколкото обичам теб.

Ивлин съжали в мига, в който думите излязоха от устата ѝ. Не защото не каза истината, а защото я беше казала. Ако трябваше да избере между двамата, щеше да избере Джули. Джули обаче не искаше да бъде избрана, не и от нея, не и след онова, което Теди беше направил.

— Тръгваме си — заяви той и се врътна към къщата.

— Така е най-добре — отвърна тя и не го последва.

2012 Г.

Ейва, Мей и Оливия щяха да си направят прически във фризьорски салон, наречен „При Габриела“. Мона и Кейт чакаха реда си на пластмасови столове в средата на стаята. Вече бяха минали два часа, откакто ги гласяха, и маникюрът им беше готов. Мей беше уредила всичко. Когато попита Кейт дали знае някое хубаво салонче наблизо, тя я погледна недоумяващо. Не си беше правила маникюр от бала. Затова Мей провери онлайн и откри този провинциален салон за красота, където гласът на Франк Синатра се носеше от високоговорителите, а жена с бухнала коса и двете ѝ дъщери работеха заедно. Високите им токчета тракаха по жълтия линолеум. Една от дъщерите, Лулу, беше бременна в шести месец. На Кейт ѝ стана неудобно, че е на крака целия следобед заради тях, но Лулу обясни, че се чувствала чудесно.

Кейт наблюдаваше Ейва, потънала в роба, която беше поне седем номера по-голяма, а краката ѝ висяха от стола. Дъщеря ѝ беше в рая, докато Габриела сплиташе косата ѝ на плитка. Единствено Кейт подстригваше косата на Ейва. Първия път се разплака, докато кестенявите кичури падаха по пода.

— Готова ли си за още лак? — попита Габриела.

— Да, благодаря — отвърна Ейва с онова гласче, на което разчиташе, когато трябваше нещо да ѝ се размине.

Кейт затвори очи и се опита да се престори, че това не се случва.

Откакто дойдоха в салона, тема на разговор беше сватбата. Те бяха единствените клиенти.

Започна се още когато влязоха. По-малката дъщеря на Габриела със странното име Ру попита:

— Какъв е поводът?

— Братовчед ни се жени — отвърна бързо Мей.

— Леле! Денят е само за сватба. Така им е било писано.

— Аз ще нося цветята — похвали се гордо Ейва.

— Цветята, значи. Тогава трябва да измислим нещо наистина специално за теб.

Кейт забеляза ревността по лицето на племенницата си. Стана ѝ мъчно за Оливия.

Ето че Лулу попита:

— Как са се запознали влюбените? Аз се запознах със съпруга си в Match.com. Вие знаете ли, че една от всеки пет женени двойки се запознават онлайн? Пробвах и eHarmony, но там попаднах на купища християни, които живееха с майките си.

— Лулу — смъмри я Габриела. — Извинявайте. Тя не знае кога да млъкне.

— Така си е. Онлайн агенцията ми свърши работа. Момчетата ми намигаха от сутрин до вечер! Така се казва, намигам. Натискаш едно копче и то ти казва, че някой ти намига. Не отговорих на нито един от тях. Всяка маймуна може да натисне копчето. Истинският мъж ще отдели време, за да ти напише имейл, ако е заинтригуван, както направи моят Роби. Много беше сладък, забавен, но не прекали в нито едно отношение. Най-неприятно е, когато се хвърлят с главата напред и започнат да ти разказват историята на живота си. Оженихме се шест месеца след като се запознахме. На мен ми е втори брак, който, честно казано при повечето хора се получава по-добре от първия. — Тя вдигна ръка. — Може би не трябва да го казвам, ако вие, дами, сте все още с вашите ПС.

— ПС ли? — учуди се Кейт.

— Първи съпрузи.

Кейт отвори уста, за да отговори, но Мей я изпревари:

— С първите сме, но по принцип си права. На баща ни, например, му е много по-добре с недодяланата дъртачка Джен, отколкото с мама. Не се сърди, мамо.

Мона сви рамене.

— Изобщо не се сърдя.

„Джени недодялана ли беше?“ Според Кейт не беше вярно.

— От първия брак нямах деца, слава богу — продължи Лулу. — Аз бях на двацет и три и цялата работа продължи само година. Наричат го брак за проба. Много ги има напоследък. Според мен интернет е най-доброто за неомъжените момичета. Не е чак толкова добър за женените хора покрай порното и аферите във Фейсбук. Познавам много жени, чиито съпрузи са се свързали с някоя стара съученичка и докато се усетиш, той заминава в командировка, а след

това иска развод. — Тя показа с пръсти кавичките на „командировка“. — Като се замислите, това е първият път в историята, когато всеки от двойката си има собствен свят, за който половинката не знае нищо. Всички имат мобилни телефони и имейли. Сега е по-лесно да се изневерява.

Кейт си каза, че това интересно, но Габриела, изглежда, се притесни от дрънканиците на дъщеря си.

— Булката защо не дойде? — попита тя, за да смени темата. — Кой ще ѝ прави косата?

— Няма булка — уточни Кейт. — Двама младоженци.

— Аха — отвърна Габриела, докато се опитваше да осмисли чувото. Изглежда, търсеше подходящите думи и най-сетне ги намери: — Къде са се регистрирали?

— „Крейт енд Баръл“ и „Сюр ла Табл“ — отвърна Мей. — Имат страхотен вкус. Страницата им в брачния сайт е трепач.

Кейт не я беше виждала, но помнеше вечерта преди няколко години, когато Каролайн, нейна приятелка от колежа, ѝ се обади задъхано.

— Току-що попаднах на регистрацията на Евън в брачния сайт — започна тя.

Евън беше гадже на Каролайн в университета преди шест години.

— Онази гъска, за която се жени, искала „Споуд“. Тя да не би да е на сто години? И, о, боже, чаршафи със зеброви шарка. Те дом ли ще създават, или бордей?

— Аз се омъжих на двайсет и шест — заговори Мей. — Никой от приятелите ми нямаше пари. Получих ужасни подаръци.

— Мей! — скара ѝ се Мона. — Говориш ужасни неща.

— Самата истина! Ако знаеш колко завиждах на умните хора, които изчакаха и се ожениха по на трийсет и няколко. Скоро купих на Лиз миксер от „Кичънейд“. Ами сегашните мом партита!

— Моля те, не казвай мом, защото започва да ми се гади — прекъсна я Кейт.

— Добре. Момински партита — натърти Мей. — Шаферките на Марлина я заведоха на Търкс и Кайкос за цяла седмица! Аз пък изкарах само една вечер в Поконос.

— След като на хората чак толкова им се иска да се женят, защо им е цялата тази суматоха? — попита Кейт. — Не трябва ли да запазим подаръците и екскурзиите за времето, когато приятелите ни наистина имат нужда от тях? Когато някой остане без работа или кучето му умре.

Мей я погледна слисано, но не отговори.

— Това е другото при вторите бракове — рече Лулу. — Сватбите са по-хубави. Първия път трябва да правиш онова, което другите искат. Втория път вече са вдигнали ръце от теб, така че всичко е както ти го искаш.

Мобилният на Ру завибрира на плота пред нейното огледало.

— Имаш ли нещо против да отговоря? — попита тя Мей и изскочи през мрежестата врата, без да дочака отговор.

— Много се извинявам — обади се Габриела. — Това е безобразно и непрофесионално.

— Няма проблем — отвърна Мей, но Кейт си помисли, че подобно нещо не би се случило в изтънчен салон в Ню Джърси.

— При нея положението е тежко — каза Лулу. — Влюби се в убиец. Видя го в новините и страхотно си падна по него. Написа му писмо, той отговори и година по-късно се ожениха. Само че на него не му беше позволено да присъства на сватбата, затова братовчед ни зае мястото му в съда. Сега тя изтърча навън, за да проведат единствения позволен разговор за деня. Жалка работа.

— Достатъчно! — разпореди се Габриела.

— Никога не са се докосвали! — продължи бързо Лулу, сякаш изпитваше отчаяна нужда да пусне тази последна перла от информация, в противен случай щеше да се пръсне.

— Лулу! — предупреди я отново Габриела.

Кейт искаше да научи повече. Колко необикновено! Колко впечатляващо!

Мей изглежда мислеше, че е справедливо и тя да издаде семейна тайна.

— Сестра ми трябваше да занесе диамантените пръстени на церемонията довчера, но вече изгуби единия.

Жените ахнаха.

— Не може да бъде! — възкликна Лулу и покри лице с ръце.

— Много ти благодаря — обърна се Кейт към Мей.

— Сигурна съм, че ще излезе отнякъде — обади се Габриела.
Замълчаха. Кейт запрелиства списание и почти веднага попадна на реклама за диамантени пръстени.

„Вселената ми прави гадна, ама много гадна шега“, помисли си тя.

На рекламата се виждаше манекенка с безкрайни крака в тясна черна рокля. Отдолу пишеше:

„Лявата ти ръка вижда червено и си мисли за рози.
Дясната ти ръка вижда червено и си мисли за вино.
Лявата ти ръка вярва в блестящите доспехи.
Дясната мисли, че рицарите са за вълшебните
приказки.

Лявата ти ръка казва: «Обичам те.»

Дясната ти ръка казва:

«И аз се обичам».

Жени по света, вдигнете дясната си ръка.

Диамантът е за нея. Научете повече на
Adiamondisforever.com“

— Гадост — промълви Кейт и затвори списанието. — Пръстен за дясната ръка ли? Значи сега трябва да мислим, че е символ на успех, ако сами си купуваме диаманти.

— О, да — заприглася Лулу. — От известно време е много модерно. Въпреки това още искаме да ги получаваме от мъжете си.

Погледна към ръката на Кейт и побърза да извърне очи.

Мей обясни:

— Сестра ми е последният човек на земята, който би си купил диамант.

Двете тръгнаха да разглеждат годежни пръстени за Мей още докато с Джош бяха гаджета. На двайсет и две, Кейт беше с гаджето си от колежа, Тод, вече три години; Мей и Джош бяха заедно само девет месеца. Мей обаче й напомняше, че е четири години по-голяма и е готова за брак. Тя пристигна в бижутерийния магазин със снимки. Кейт я наблюдаваше как описва какво точно желае на възрастния господин от другата страна на щанда.

— Един карат до един и половина, кръгъл диамант, съвършен или поне с много добра шлифовка, обковът да прикрива дефекти или несъвършенства. Платинена халка, може с няколко камъка отстрани. Бюджетът ни е осем хиляди долара, максимум десет.

Кейт наблюдаваше сестра си. Сякаш я беше облагодавало извънземно. Та това беше Мей, чието най-скъпо бижу бе тънката верижка, която получи за абитуриентския си бал. Същата тази Мей купуваше дрехите си от „Баната Рипъблик“. Уплаши се, когато видя тази ѝ страна. Дали повечето жени се държаха така? Мъжът в бижутерията не трепна, дори остана доволен.

— Да видя какво може да се направи по въпроса — рече той. — Ще извадя няколко, за да ви ги покажа.

Влезе в задната стаичка и двете зачакаха пред дългия остъклен плот, на който се виждаха стотици пръстени — изправени, с празна чашка, като устичка на дете, на което му липсва едно зъбче, — в очакване да бъде поставен диамант. Кейт си мислеше, че пръстените се продават готови. Цялата тази работа ѝ се стори напълно безлична.

— Все едно си в мола и сам си приготвяш пица — подхвърли тя.

Мей не ѝ обърна внимание. Бе приковала поглед във витрината, сякаш зад нея виждаше новороденото си дете.

Мъжът се върна с четири малки плика. Изсипа скъпоценните камъни и нареди няколко модела халки на плота. Мей пробва всичките, като всеки път искаше мнението на Кейт, чиито оценки се движеха по скалата от „Мхм“ до „Става“.

— Искаш ли да пробваш някоя? — предложи ѝ Мей.

— А, не, благодаря.

— Мисли си, че не е по диамантите — обясни Мей на мъжа, който изгледа Кейт така, сякаш току-що се е отказала от живота си. Тя винаги се притесняваше в магазините, за разлика от майка си и сестра си, които постоянно я обсъждаха с продавачите, все едно я няма. „Мисли си, че не изглежда добре по бански. Според нея нещо не е наред с лачената кожа...“

Мей отново се концентрира върху себе си.

— Харесват ми гравюрите на тази халка, но сърцата ми идват малко в повече. А и камък от един карат не е ли прекалено голям за този модел?

— Всички са ръчно изработени от двама братя от Синсинати — обясни той. — Металът се работи лесно. Могат да изпилят тези сърца и да им придадат нова форма.

— О, страхотно — кимна Мей.

След два безкрайно дълги часа за Кейт Мей най-сетне реши. Мъжът записа всичко на лист хартия с нейното име и с уговорката, че ще предаде на Джош да се отбие при Ханк, когато пръстенът е готов.

— Наистина ли така се прави? — учуди се Кейт.

— Откровено казано — деликатно подхвана той, — обикновено мъжете идват сами и просто избират нещо. Лично на мен повече ми допада вашият начин, момичета. Когато дойдете с майка си или с приятелка и го изберете лично, носите пръстен по вкуса си. Това е по-съвременният, практичен подход.

— Правото на избор на жената! — заключи Кейт.

— Именно — допълни мъжът.

Сестра ѝ я прониза с поглед.

В колата Мей се обърна към нея.

— Защо изобщо идваш с мен, щом се държиш така?

— Как?

— Знаеш какво имам предвид.

— Просто не бях подготвена за това — отвърна Кейт. — Човек би си помислил, че вземаш най-важното решение в живота си, а ти просто си купуваш някакво бижу.

— Изборът на пръстен е изключително важно решение — продължи Мей. — Дори формата говори много за човека.

— Какво точно?

— Ами например квадратен камък означава, че си старомодна. Докато кръглият — че си стилна, но и в крак с модата.

— Откъде знаеш това?

— Просто знам. Имам приятелки, които наистина съжеляват за избора си или са се оставили да ги уговорят да вземат не чак толкова добър пръстен. Много рядко се срещат хора, които са напълно убедени, че са избрали точния пръстен.

— Мисля си, че ако заместиш думичката „пръстен“ с „мъж“, ще те разбера по-добре.

— Това има голямо значение, не разбираш ли? Символизира нещо важно.

— Да, висша форма на консуматорското общество. Виж, просто не знаех, че тайно си била обсебена от диамантите през последното десетилетие. Това е.

— Да знаеш какво искаш не е равносилно на обсебване — отвърна Мей. — Не го превръщай в драма.

— Ти изобщо знаеш ли защо го искаш? — попита Кейт.

— Да. Защото е красив.

— И това е достатъчна причина да...

— Какво? — Мей зае отбранителна позиция и я предизвика да продължи.

Настроението на Кейт помръкна. Беше убедена, че заслужава похвала, задето толкова дълго и героически премълчаваше очевидното. Но този път се отричи.

— Да станеш съучастник на брутални режими в изнасилвания и убийства на невинни африканци, за да можеш да носиш лъскава красива дрънкулка до края на живота си.

— Как може да си такава „черна станция“ — ядоса се Мей и удари волана. — Трябваше да взема Ким или мама, или просто да дойда сама.

— Наистина, защо ме покани да дойда?

— Мама реши, че може би ще ти хареса и ще промениш отношението си към брака.

— Мили боже!

Бяха планирали да вечерят заедно, но Мей я остави на спирката на метрото, без да се сбогува.

На сватбата на Мей и Джош, планирана за следващата година, щеше да има блус бенд от Мемфис, фонтан от шампанско и (освен триетажната торта) мелба бар. Сладоледът се сервираше в миниатюрни пластмасови бейзболни каски — половината с надпис „Марлинс“ в чест на семейството на Джош от Флорида, а другата половина — с „Метс“. Сватбеният агент, нает от Мей, се казваше Дебора и главната ѝ задача сякаш бе да ѝ напомня, че „това е най-важният ден в живота ѝ“, ако Мей понечеше да се безпокои за разходите. Макар че организацията на събитието надхвърли четирийсет хиляди долара, Мей не спираше да обяснява на всички, че щяло да бъде „скромно забавление.“ Снабди шаферките си с лъскави розови суичъри с цип и надпис на гърба: „Аз съм с госпожа Роузън.“ В

края на вечерта всички гости получиха по едно кенче бира „Буд Лайт“ с термоизолация от стиропор с посвещение: „Мей и Джош, 30 септември 2000. За спомен и за да си охлаждайте бирата!“

Оттогава винаги когато Кейт зърнеше диамантения пръстен на сестра си, се чувстваше неловко. Не понасяше мисълта, че този общоприет символ на любов и съвършенство е напълно несъвместим със самото естество на брака — дори най-сполучливият брак бе донякъде мърляв и отегчителен. Отхвърляше наложеното схващане, че отношенията могат да са съвършени само защото двама души са стигнали до брак. Докато Мей и Джош не бяха женени, Мей ѝ разказваше за съмненията и страховете си, когато го хванала да разговаря по телефона с бившата си, както и за мнението си, че го намира мързелив и без амбиции. Но всички тези теми отпаднаха след годежа им. Пръстенът и сватбата сякаш ѝ запушиха устата.

Кейт се намести на пластмасовия си стол. Искаше ѝ се да си тръгне, но осъзна, че вероятно ще висят в салона поне още час. Запрелиства поредното списание.

Беше на последната страница, когато получи есемес от Джефри: „Не мога да го направя.“

Не се изненада, макар че преди няколко часа бе изглеждал съвсем спокоен. Явно съмнението бе неизбежна част от преживяването — като се почне от избора на торта и колебанието между диджей и оркестър. Всеки, който изпитваше съмнения, търсеше нея. Кейт обичаше да си мисли, че е заради умението ѝ да изслушва, но осъзнаваше, че просто представлява друга категория — единствено тя не се бе омъжвала и никога нямаше да го направи. Колебаещата се страна можеше да сподели с нея всичко, без да се притеснява, че ще я засегне по някакъв начин.

Мъжете играеха голф във „Феърмаунт“. Досега не бе чувала Джеф или Тоби да се интересуват от голф, но нали бяха сватбари, а сватбарите непременно играеха голф, така както се регистрират в общината, подлагат се на диети и таят задни мисли.

„Идвам да те взема“, отговори тя.

— Трябва да тръгвам — каза на Мей. Ру оформяше косата ѝ на кок.

— Какво? — учуди се Мей. — Защо?

— Джефри е в предстартова треска.

— Аха — отвърна Мей. Пет пъти беше канена за първа шаферка и бе наясно с подготовката. — Ами косата ти?

Още преди няколко седмици се бе опитала да им обясни, че няма нужда да си прави прическа. Вместо да се повтаря, просто каза:

— Прическата ми няма да е от голямо значение, ако останем без един младоженец.

— Ще се справи — увери я Мей. — Нормално е.

— Знам. Все пак трябва да отида. Ще можеш ли да прибереш Ейва вкъщи?

— Разбира се.

— Нали ще останеш с леля Мей и баба? — попита Кейт.

— Аха — отвърна Ейва.

Кейт си помисли колко внимателно двамата с Дан бяха изградили определен начин на живот на дъщеря си — чист въздух, органични плодове и зеленчуци, училище „Монтесори“ от следващата година, макар че още не знаеше как ще плащат за него, полово неутрални играчки, подсказващи, че едно момиче може всичко. Въпреки това сега Ейва изглеждаше по-щастлива от всякога с яркорозовите си нокти и прическа.

Кейт поклати глава и се разсмя на път към колата. Щеше да се тревожи за това някой друг път.

Когато двайсет минути по-късно мина през портала на „Феърмаунт“, завари Тоби пред входната врата. Приблужи се до него и спусна стъклото на пасажерското място.

— Благодаря, че дойде — каза той.

— Ти ли пусна съобщението? — попита тя. — Мислех, че е Джеф.

— Аз бях — отвърна той. — Исках да ти пиша бързо, така че никой да не забележи, и съм грабнал неговия айфон.

— Още ли играят?

— Да.

— Какво им каза, като тръгна?

— Казах, че цветарите са се обадили, че има проблем с черешовите цветчета.

— Звучи правдоподобно. Ами хайде. Качвай се.

Настани се до нея и тя му се усмихна. Братовчед й Джеф се бе запознал с него преди около десет години, точно когато Тод я заряза.

Джеф и Тоби тъкмо бяха започнали да се влюбват, което при нормални обстоятелства предполага себичност, усамотяване, усещането, че на света сте само двамата. Но понеже тя страдаше, постоянно ѝ отделяха време. Канеха я на вечери в събота, за да не остава сама. Уреждаха ѝ срещи, като единственият им критерий беше човекът да не е обратен и да не е обвързан. Повечето опити бяха катастрофални, но тя оценяваше усилията им.

След четири години срещна Дан и четиримата започнаха да излизат заедно из Ню Йорк. Когато решиха да се преместят, най-голямото ѝ притеснение бе, че ще са далеч от Тоби и Джеф. Но момчетата ги посещаваха през месец-два. Идваха за рождени дни, за четвърти юли и летни излети в планината. След десет години Тоби ѝ бе толкова близък, колкото и Джеф.

— Знам едно много подходящо местенце — каза тя.

Барът представляваше старо дървено бунгало край пътя. При висока скорост не се забелязваше. Кейт и Дан бяха спрели там за побира в деня, когато отидоха за пръв път до къщата. И тогава, както сега, барът бе почти празен. Вътре бяха само барманът и двама местни, седнали в ъгъла под оранжевата неонова реклама на „Буд Лайт“ във формата на каубойска шапка. Беше известно, че старата гвардия като тях не понася юпитата като нея да се мотаят из долината.

— Две уискита — поръча тя на бармана. Обърна се към Тоби и забеляза премрежения му от сълзи поглед. — Миличък, какво става?

— Майка ми няма да дойде.

— Какво?

— Знаехме, че може да се случи така. Преди няколко дни ми каза, че не е сигурна дали е редно да приема действие, с което според нея ще ме прати в ада. Снощи разговаряхме и ми каза, че ще дойде. Но тази сутрин ни звънна, точно след часа на полета, и каза, че се е разколебала на качване в самолета.

— Много ми е мъчно, че е станало така — увери го Кейт.

— Не е заради това, честна дума — отвърна той. — Всъщност без нея ще стане по-лесно.

— Тогава какъв е проблемът?

Той заговори смирено и бавно, нещо нетипично за него.

— Как да ти обясня? Добре. Ами, когато се преместих в Ню Йорк в края на осемдесетте, щом някой умреше от СПИН, в „Таймс“

съобщавах, че еди-кой си е загубил дългогодишния си приятел. Никога не пишеха — съпруг или партньор, а просто „дългогодишния си приятел“. Спомням си, че скоро след като се запознахме, с Джеф говорихме по този въпрос и той се ядоса. Според него това било омаловажаване на фактите. Трябвало да кажат нещо много по-значимо, като партньор или любим. Аз просто не можех да повярвам, че хората ще го приемат. Те трудно го приемаха дори когато използваха евфемизми.

— И? — подкани го тя.

Питиетата пристигнаха и те отпиха по глътка.

— Като дете си мислех, че съм болен и никога няма да бъда нормален. Наблюдавах родителите си, баба си и дядо си, лелите и чичовците си. В гимназията виждах как хората си намират момичета, а аз знаех, че ще остана завинаги сам. Сам до смъртта си, а оттам — в ада. В Ню Йорк понятието ад има отвлечен смисъл. Но там, където отраснах, ад съществува. Говоря за ад с главно „а“, като име на щат, като Синсинати. Често лежах буден и си мислех за това. Понякога дори съм мислил за самоубийство. Децата ме подиграваха безмилостно, сигурно защото усещаха, че съм различен.

Кейт го прегърна през рамо.

— Нашият пастор беше обсебен от това. Сега като си мисля, почти съм сигурен, че добре се прикриваше. Стоеше на амвона и — забравил войни, престъпления, глад, бедност — заклеяваше най-страшното нещо на земята — хомосексуалността. Обясняваше как всичко това идвало от дявола, който се опитвал да изкуши мъжете да се държат така отвратително, за да ги подтикне към греха. Казваше, че всеки можел да се подаде на такива чувства, но трябва да се борим с тях. Според него сякаш цялата Библия се свеждаше до Содом и Гомор — бог мразел гейовете и разрушавал цели градове, за да го покаже. Баща ми побесняваше всеки път, щом се подхванеше тази тема. Ще си помислиш, че по стените на къщата ни пъплят рояци педалчета, толкова често говореше за това. Винаги ми се е струвало странно, още повече, че той всъщност не познаваше нито един гей. И тогава осъзнах, че ме подозира. Когато бях съвсем малък, ме биеше с колана си и естествено аз плачех. Кое дете не би плакало? Удряше ме, докато не млъкнех. Твърдеше, че това бил единственият начин да се увери, че няма да се извъдя някой женчо.

— Исусе! Какво правеше майка ти тогава?

— Понякога плачеше и се опитваше да го спре. Но повечето пъти не обръщаше внимание. Е, трябва да знаеш, че тогава не бях онзи Тоби, когото познаваш и обичаш. Бях добро християнче, на което ужасно много му се искаше родителите му да са доволни от него, затова и аз мразех гейовете. Мислех си, че заслужават да умрат, макар да осъзнавах, че донякъде и аз съм такъв. После, когато бях на петнайсет, една вечер в града арестуваха две момчета, които правели секс в кола. Едното не беше от града, но другото бе синът на зъболекаря и ходеше редовно на църква с родителите си. Беше двайсетгодишен. Изпратиха го в някакво лечебно заведение във Флорида. Върна се след година, ожени се за едно нещастно момиче и си родиха две деца.

— Мамка му! — ядоса се Кейт. Никога не бе споменавал това пред нея, нито пред братовчед ѝ. — Джеф знае ли за това?

Тоби кимна.

— Когато изпратиха момчето там, баща ми се развихри. На шестнайсетия ми рожден ден каза, че ще отидем на вечеря в града. Боготворях го. Дори на шестнайсет, когато трябваше да знам, че е съвършен загубеняк, толкова се гордеех, че получавам специално внимание от него.

Кейт кимна и пресуши чашата си. Махна на бармана за още две. Мъжът гледаше „Бар Наздраве“ на телевизора, който висеше над главата му, и това ѝ се стори много забавно. Прииска и се да го сподели с Тоби, но попита:

— И какво стана?

— Издокарах се и баща ми ме заведе в един ресторант за скара. Поръча огромно количество алкохол — бърбън, текила, шотове с водка. Изпихме всичко. Това беше във времена, когато алкохол се сервираше след осемнайсет години. Можех да мина между капките, но все пак беше забранено. Да се натряскаш със собствения си баща! През цялото време си мислех: „Уха! Старият най-после ме третира като равен.“ Към края на вечерята се започна — педалите това, педалите онова. Спомням си, че каза, че обратните трябва да бъдат разстрелвани на място. Не се замислих много, защото такъв си беше баща ми. Излязохме от ресторанта и аз се отправих към колата. Но баща ми ме спря: „Не, не отиваме натам.“ Нямах представа накъде ме

води. Главата ми се въртеше, но не се възпротивих. Изминахме пеша около петнайсет-двайсет пресечки и стигнахме до някакъв разнебитен жилищен комплекс. Баща ми натисна един от звънците и вратата се отвори. Каза ми: „Връщам се веднага“.

След няколко минути се върна и заяви: „Всичко й е платено. Аз ще чакам тук.“

Кейт щеше да повърне, все едно се бе качила на влакче в увеселителен парк и се спускаше с всички сили от най-високата точка.

— Баща ти е поръчал проститутка?

Той кимна.

— Ти какво направи?

— Бях ужасен. Мисля, че се разплаках. Дори не бях целувал момиче дотогава и всичко беше толкова объркващо. Освен това нали ни учеха, че сексът преди брака е грях. Жената беше на около четирийсет години и остана истински смаяна, като ме видя. Чудя се откъде баща ми изобщо познаваше такава жена, а тя сигурно се чудеше защо, по дяволите, ме праща там. Може и да е знаела.

— Правихте ли секс? — попита Кейт.

Той кимна.

— Страхувах се какво ще последва, ако не го направя. После с баща ми си тръгнахме и никой от нас не продума. Никога не споменахме този случай.

— И е очаквал, че заради това няма да станеш обратен? — попита тя.

Той се изсмя в недоумение.

— Очевидно. По-късно учих няколко години в Крисчън Колидж, както знаеш, и излизах с няколко момичета, но за не повече от месец-два. Бях си поставил за цел да ги водя у дома след няколко срещи, за да покажа на родителите си, че съм нормален. Но през по-голямата част от времето бях сам. Чувствах се най-самотният човек на земята. На деветнайсет се преместих да живея в Ню Йорк и това ме спаси. Боже, колко бях смотан! Пълен нещастник — спях, с когото ми паднеше, танцувах по цели нощи в гей клубове, носех впити по тялото тениски. Като хлапе в сладкарница, както се казва. Правех всичко извън нормите, защото истинската ми същност бе потискана и задушавана. Изведнъж се почувствах свободен. Винаги съм си мислил, че имам два

живота — преди и след Ню Йорк. Двама различни мъже. Въпреки това не съм заличил старите рани, осъзнавам го.

— Не съм сигурна дали изобщо се възстановяваме от детството си — каза Кейт. — Просто реагираме срещу него.

— Все повтарях на Джеф, че не искам голяма сватба, но нали знаеш как обича да се увлича. Все пак това е и неговият ден. Искане ми се да го изживее както трябва. Но всичко това изглежда прекалено хубаво. Когато слушам как онези фанатици по телевизията ни обясняват, че хомосексуалният брак е просто стръмният път към полигамията или колко е нездравословно за децата, или каквото се сетиш, винаги се сецям за „Таймс“ и дългогодишните приятели. Дори не мога да повярвам, че коментират хомосексуалните бракове по телевизията. Това е истински напредък!

— Ами да! — съгласи се тя. — Тогава какъв е проблемът, миличък? Не е ли прекрасно всичко това?

— Да, но... Много отдавна не съм ходил на църква и си мислех, че съм приключил с нея. Въпреки това все дочувам в главата си едно тихо гласче да ми нашепва, че онова, което върша, е неправилно. Естествено, знам, че баща ми няма да е тук днес. Подготвен бях и за вероятността майка ми също да не присъства. Но обаждането ѝ ме засегна по особен начин. Изглежда, държа на това повече, отколкото си давам сметка. Наистина има голям напредък, но ако сега отидем в родния ми град в Алабама, хванати за ръце, ще ни убият. Правилно ли е да се женим, щом толкова много хора отхвърлят такива бракове? Онази част от мен, която ме кара да се ненавиждам и която чува как хората защитават традиционните бракове, се съгласява с тях. Не мога да му го кажа, защото ще ме помисли за луд, и знам, че е прав, но какво ми помага това?

— Тоби. Днес се запознах с една жена, която се е оженила за затворник. Дори не са се докосвали. Той не могъл да присъства на сватбата. Да не ми кажеш, че това е общоприето само защото той има пенис, а тя — вагина? И че е много по-истинско от онова, което имате вие?

Той се разсмя от душа, с онзи дълбок, спонтанен, жизнерадостен смях, който тя толкова много обичаше.

— Къде се кри досега, по дяволите?

— В козметичния салон.

— Хм. Трябваше да се досетя — поклати той глава. — Благодаря, че дойде. Сега се чувствам малко по-добре.

— Разбира се.

— Джеф е обсебен от идеята да направи съвършен днешния ден. Само като погледнеш съвършените цветя, съвършената храна, съвършената градина и съвършеното време, забравяш, че не можеш да си наемеш съвършеното семейство, с което да го споделиш. Обвързан си със старото, скапаното, което винаги си имал.

Кейт го хвана за ръката.

— Не забравяй, че и аз съм твоето семейство. Позволявам на дъщеря си да се облече като принцеса само този път, макар да ми иде да повърна. Отгоре на всичко съм поканила Мей и Мона да останат у нас две нощи. Толкова много те обичам.

Той се усмихна.

— Оценявам го, наистина.

Тя усещаше как уискито притъпява усещанията ѝ. Въртеше ѝ се една идея, която вероятно не беше добра, осъзнаваше го, но продължи:

— Искаш ли да ти кажа нещо, което ще разсее мислите ти? — попита тя.

— Да, разбира се.

— Добре, но да знаеш, че ти го казвам само защото няма да можеш да мислиш за нищо друго, след като го чуеш.

— Изглежда пикантно. Давай.

— Загубих единия пръстен.

Той ококори очи.

— Определено не си представях, че ще чуя точно това. Давам ти шест плюс за елемента изненада. Сигурно разбираш, че Джеф ще те убие.

Почувства се истински доволна, че го накара да се усмихне.

— Не си ли бесен?

— Не. Ще го намерим, нали? Провери ли си джобовете? Да не си го пробвала тайничко или нещо подобно, и после да си забравила?

— Ха! Не. И двата пръстена стояха в кутийките си и в торбичката от бижутерския магазин. Оставих ги в кухнята. Тази сутрин едната кутийка липсваше.

— Взе ли отпечатъци?

— Не, но имам заподозрян.

— Оливия ли?

— Точно така.

— Казах на Джеф, че щом сме поканили Ейва, трябва да поканим и децата на Мей на сватбата. Така е редно. Но знаеш ли... Мей. Той не искаше да има нищо общо с нея.

— Напълно го разбирам. Сигурен ли си, че не си ми ядосан?

— Пръстените означават много за Джеф — отвърна той. — За мен — не чак толкова. Исках просто да купя нещо от „Блу Найл“ и да приключим.

— Какво е „Блу Найл“?

— Сайтът, от който можеш да си купиш диаманти с голяма отстъпка. Откровено казано, аз изобщо не исках да нося диамант.

— Браво на теб.

— Не поради хуманни съображения, а защото ги намирам за сладникави.

Тя се разсмя.

— Охо.

— Няма нищо специално в тях. Всички жени в „Денис“ имат по един.

— Кога за последно си бил в „Денис“?

Той се ухили.

— Все пак сме мъже. Не съм чувал мъжете да носят диаманти. Но според Джеф е модно. Казва, че след пет години всички мъже ще имат.

— Хм.

— Знаеш ли, че вече можеш да си купиш неконфликтни диаманти — каза той. — Има такива мини в Канада. Предлагат ги с лазерен отпечатък на микроскопична полярна мечка, кленов лист или нещо подобно.

— Да, чух, че дори някои от канадските мини са собственост на „Де Беерс“ — отвърна тя.

— О... Ами да, има дори и изкуствени диаманти. Правят ги в микровълнова фурна. Една фирма пък произвежда диаманти от пепелта на кремирани мъртвци.

— Това е най-ужасяващата история, която съм чувала.

— Знам! Джеф наистина имаше фикс идея да си измислим сами пръстените. Така и стана в крайна сметка. Искаше да са уникални.

Кейт кимна. Прииска ѝ се да сменят темата.

— Добре ли си? — попита Тоби.

— Да, напълно. Малко се понапих.

— Не, имам предвид изобщо. От известно време се каня да те питам. Изглеждаш някак различна. Отначало си мислех, че е въпрос на време — заради преместването тук и всичко около това. Но сега не съм толкова сигурен.

— Тук ми харесва — увери го тя. — И, естествено, обичам Дан и Ейва. Макар че се чувствам някак изгубена. Работата ми липсва. Имам чувството, че загърбих всичко, на което държа.

— Искаш ли да се върнеш в Бруклин?

— Част от мен го иска, но Дан е много по-щастлив тук.

Винаги се бе чудила на хора, които напускаха Ню Йорк. Докато живееше там, приятелките ѝ постоянно разправяха колко по-хубав бил животът на друго място. Беше се впускала точно в такива разговори: „В Остин никога няма да ти се наложи да търпиш студа! Можеш да си наемеш къща за жълти стотинки! А в Портланд, Мейн, щом отвориш очи сутрин, виждаш океана!“

Но когато някой просто спре да говори и наистина напусне града, положението се променя. Да, Ню Йорк е като трън в петата, но си е Ню Йорк. Предполагаше, че да посещаваш разни места и да си останеш нюйоркчанин е едно, а да се преселиш — съвсем друго. Бившата ѝ шефка живееше в Хорс Кънтри близо до Ню Джърси и пътуваше всеки ден. Веднъж бе казала на Кейт, че има моменти, в които направо ѝ писва. Кейт очакваше своя момент. Някакъв душевноболен я събори на улицата, когато беше в начална бременност. Успя да се хване, преди да падне, но беше опасен инцидент и дни наред след това се питаше: „Това ли е знакът? Приключих ли с Ню Йорк?“ После обаче продължи да живее по обичайния начин. Година преди това в един горещ августовски следобед бе видяла как младо момиче пресича релсите и бе прегазено от влак №6. Кейт се бе свлякла на земята. Като се прибра, призна през сълзи на Дан: „Край. Повече не мога да живея в тази тъпканица и да споделям болката на всички.“ Но на следващата сутрин сълзите ѝ бяха пресъхнали и тя се качи на влака, както обикновено.

В крайна сметка решителната стъпка не беше нейна. Дан искаше още едно дете. Искаше дървета, ливади и простор. Искаше съвместният им живот да бъде по-лесен, отколкото бе в Бруклин.

Искаше да ѝ спести обсебването от трагедии и да ѝ предостави простички удоволствия. Кейт искаше същото, на теория, макар понякога да си мислеше, че не е създадена за спокоен живот. Все търсеше конфликтите — вестниците и сайтовете допълваха информацията.

— Защо не поговориш с Дан за това? — попита Тоби. — Вие сте най-сплотената двойка, която познавам. Можеш да му кажеш всичко.

— Не е това — отвърна тя. Знаеше, че може да каже на Дан абсолютно всичко и той дори би ѝ помогнал да открие начин, за да се получат нещата. Но това бе толкова далеч от неговите желания. Единият трябваше да се жертва. Това бе най-трудното в един брак или отношения като техните: надеждите, страховете и щастието на единия зависеха от другия. Когато престанеш да приемаш тази зависимост, свършваш като родителите ѝ — затъват в горчилка, гняв и самота.

— Харесвам Дан, но ти никога не си била от хората, които ще допуснат очакванията на другите да диктуват положението — каза Тоби. — Не започвай сега.

Тя се усмихна.

— Две хиляди и дванайсета сме — продължи той. — Не може ли да работиш дистанционно или да оставаш в града по няколко дни седмично, когато Ейва тръгне на училище? Знам колко обичаше работата си. Не ти ли се струва, че се отказа прекалено рано?

Думите му я стреснаха и трогнаха — дори в специалния си ден мислеше за нея.

— Може би си прав — каза тя и стисна ръката му.

2003 Г.

В единайсет мобилният ѝ телефон звънна.

Делфин позна номера.

Беше Пол Лойд. Когато ѝ се обади преди няколко дни, ѝ се стори приятен. Обади се в отговор на обявата ѝ в интернет, за да каже, че с жена му живеели на два часа път от нея, в Медисън, Кънектикът, в къща на три пресечки от океана и имали около два декара двор. Имали шестгодишни момченца близнаци, които тежко преживявали загубата на басета им Лъки Пени, споминала се наскоро, на четиринайсетгодишна възраст.

— Вашият Чарли много прилича на нея — каза Пол Лойд с тон, от който личеше, че и той трудно преживява загубата.

В рекламата бе приложила снимка на Чарли и кратко описание, в което се казваше, че е четиригодишен, отлично възпитан и си търси грижовни стопани.

— Мога ли да попитам защо го продавате? — попита мъжът.

— Имам тежка алергия — отговори тя и така сложи край на всички въпроси.

Сега, още щом се обади, той ѝ каза, че е в колата на десет минути път от дома ѝ. Тя му обясни, че ще го чака на ъгъла на Седемдесет и втора и Централ Парк Уест.

Делфин грабна огромната си мека чанта от дрешника в коридора, сложи вътре любимите играчки на Чарли, одеялцето, купичката с неговия монограм и останалото от органичната кучешка храна, която Пи Джей купуваше за петдесет долара пакета. После отиде до банята и щракна повода на каишката му.

— Хайде — подкани го тя. — Време е за разходка.

Той вдигна скептичен поглед към нея.

— Какво? — попита тя. Вярно, че бяха живели заедно в този апартамент почти година и никога не бяха излизали на разходка само двамата. Може би беше малко пресилено да се каже, че са живели заедно. Всеки от тях живееше с Пи Джей, без да обръща внимание на другия.

Чарли лежеше на плочките в банята като пън.

— Хайде — подръпна го тя. Той изръмжа в знак на протест, но след минутка стана и я последва в коридора, в асансьора и през фойето, където старият ирландец бе сменил младия руснак на портиерския пост.

— Здравей, Чарли, как си, момче? — поздрави той с тежкия си акцент.

Изминаха разстоянието от три пресечки болезнено бавно. Чарли се тътреше зад нея и пъхтеше от жегата. Токчетата ѝ чаткаха по тротоара. Горещият вятър галеше кожата ѝ под роклята.

Когато стигнаха до парка, тя забеляза джип с регистрационна табела от Кънектикът, спрял пред автобусната спирка. Пол Лойд излезе. Изглеждаше точно както си го представяше — едър здравеняк, типичен баща от предградията, като от сериалите. Беше облечен с бермуди, каквито носеха всички американци, гуменки и бели чорапи до глезена. Във Франция мъжете, които тя познаваше, искаха да останат привлекателни и след брака. Телата им, дрехите им, уханията им. Тогава го приемаше като нещо естествено. Американците пиеха много бира и надебеляваха. Жените им, изглежда, нямаха нищо против. След няколко месеца съвместен живот дори Пи Джей бе пуснал корем и тя се хвана, че все го наблюдава — как го оставя да си виси в нейно присъствие и как го гълта всеки път, когато се погледнеше в огледалото или излизаше на сцена. Когато пикаеше сутрин, оставяше вратата на банята отворена. Делфин му каза, че намира този навик за отвратителен, но той твърдеше, че бил положителен знак. Чувствал се напълно комфортно с нея. Тогава тя се сети за Анри, който за шестте години брак нито веднъж не бе пропуснал да затвори вратата на банята.

Светофарът се смени, тя тръгна към Пол Лойд и му махна.

— Това трябва да е Чарли! — отбеляза той, когато го доближиха.

Кучето го погледна и прие с помахване на опашката енергичното почесване зад ушите.

— О, виж го само. Момчетата ще се влюбят в него. Още не сме им казали, тъй като не искахме да им даваме напрасни надежди, в случай че нещо не се получи.

Делфин се усмихна.

— Сигурна съм, че ще му осигурите прекрасен живот.

Той се наведе към Чарли и му заговори:

— В момента Стефани е в „Петко“ да ти купи креватче и няколко играчки, каквито Лъки Пени обичаше, и лакомства — нареждаше със закачлив бебешки тон. — Лакомства, лакомства, лакомства. Обичаш ли лакомства? Обичаш ли лакомства? Обичаш, обичааш! — Изправи се, подръпна тениската си и заговори нормално: — Взех си един ден отпуска. Ще приберем децата от училище, а той ще ги чака на задната седалка. Нямам търпение. Донесох му малко бекон. Да му го дам ли?

— Разбира се — каза тя. — Вече е ваше куче.

Той измъкна найлонов плик от джоба на панталоните си и откъсна половин парче пресен бекон.

— Ще седнеш ли? — попита той.

Чарли седна и изяде месото.

— О, какво добро момче! Какво добро момче!

В Париж кучетата бяха навсякъде — лежах в краката на стопаните си в кафенета на открито, послушно ги следваха по петите без каишка по улиците, разхождаха се из скъпите бутици. Но французите не ги глезеха както американците. Тук имаше кучешки площадки и плащаха на хора да ги извеждат следобед на групи по десетина. Тя почти очакваше Пол Лойд да му сложи бебешка шапчица и залъгалка в устата. А тъпият Чарли, какъвто си беше американец, се наслаждаваше на всяка секунда.

Бе очаквала известна съпротива от него, но щом Пол Лойд отвори вратата на колата, Чарли скочи вътре.

— Опа, хайде да се вържем с кучешкото коланче — каза Пол и се пресегна към задната седалка. Делфин учудено повдигна вежди.

Преди да си тръгне, Пол взе ръката ѝ между дланите си.

— Благодаря ви много. Нямата представа какво означава това за нас. — Сякаш току-що му беше дарила един от жизненоважните си органи.

— Искате ли да останете за миг насаме, за да се сбогувате? Мога да се поразходя.

Делфин поклати глава.

— О, не. Вече се сбогувахме.

Той остана объркан. Вероятно я мислеше за безсърдечна французойка, какво да очаква от нея?

Беше ли безсърдечна? Знаеше, че така най-силно ще нарани Пи Джей, но не беше жестоко. Жестоко би било да му върже една тухла на врата и да го пусне в Ийст Ривър. Чарли щеше да хареса живота в голяма къща край морето, щеше да бъде обожаван. А и след онова, което Пи Джей ѝ причини, нямаше прекалено ужасна форма на отмъщение.

Знаеше, че не може да очаква съчувствие. Самата тя бе измамила съпруга си и сега на свой ред беше измамена. Страничен наблюдател би казал, че е получила онова, което заслужава. Все пак не беше ли човешко да очаква, че може да е изключение от правилото? Да се надяваш, че светът може и да разбере мотивите ти дори когато самата ти не ги разбираш?

Тя се обърна към сградата и запали цигара. Една жена държеше ръката на малкото си момиченце няколко метра по-нататък и правеше онова, което всички майки в Ню Йорк правят — постоянно учат децата си на разни неща, защото трябва да бъдат свършени! И не само това, но и всички наоколо трябваше да го знаят!

— Какво виждаш, Ела? — високо попита тя.

— Калинка.

— Точно така! А какъв цвят е тя?

— Червен.

— И?

— Черен.

— Много добре!

Тези нюйоркчанчета вероятно нямаха и миг спокойствие, докато не отиде в колеж.

Когато Делфин мина край нея, жената се обърна и я прониза с убийствен поглед, втренчена в цигарата ѝ. Нюйоркчани заклемяваха пушенето, сякаш не се самоубиваха с пристрастието си към диетична сода, коктейлите и въглехидратите. Делфин нагло ѝ се усмихна.

Да видиш майка в делничен ден беше рядкост. Повечето деца наоколо бяха бели, с тъмнокожи детегледачки, които бутаха отегчено количките им и говореха по телефоните си. Във Франция имаха страхотна система за дневна грижа. Не бе мислила по този въпрос, докато не дойде в Щатите, но беше нещо, с което можеха да се гордеят.

— Внимавай. — Жената дръпна момичето към себе си, сякаш Делфин щеше да му прогори дупка.

Тук майките бяха много наплашени. *Внимавай!* Чуваше ги да крещят това в парка, на тротоара, когато слизаха от автобуса. *Внимавай, внимавай, внимавай!* С такъв прокобен тон, сякаш целият живот е низ от дебнещи опасности.

Когато стигна „Уилфред“, тя се подготви за въпросите на портиера, но той не я попита за Чарли. Може би си помисли, че е оставила кучето при ветеринаря, на фризьор или на курс по САТ. В този квартал кучетата имаха социални ангажименти почти колкото децата.

Тя влезе в асансьора. Гледаше разсеяно отражението си в огледалото и остана изненадана от изпъкналите си скули и тъмните сенки под очите. Беше свалила шест килограма, без да иска, и изглеждаше болезнено слаба.

Докато цифрите над вратата светваха — трети етаж, четвърти етаж, пети, шести, — тя си представи какво щеше да си помисли Пи Джей, като се прибере. Сигурно щеше да реши, че е станал жертва на обир — напоследък пръдливите закръглени кученца бяха много желана плячка за крадците. Колко време щеше да му отнеме да открие истината? Може би с информация от портиера щеше да сглоби картинката или просто щеше да знае.

Тя сведе поглед към пръстена. Свали го и за момент го задържа на дланта си. За първи път го гледаше само като бижу. Беше много красив. Може би от едуардианската епоха или дори викториански. Камъните бяха поне три карата. Във Франция жените не носеха диаманти, по-малки от един карат — ако не можеш да си го позволиш, просто избираш не толкова скъп камък. Преди няколко години сапфирите бяха много популярни, но в Америка всички жени носеха диаманти във всевъзможни размери — от топки за голф до песъчинки.

Много бе мислила какво да направи и реши, че трябва да върне пръстена на законния му притежател. Сети се и за Страдивариуса, отнет преди толкова много години. Двете — пръстенът и цигулката — бяха свързани в съзнанието ѝ: два предмета с огромна сантиментална стойност, които трябваше да останат в семейството. Всъщност този пръстен бе на майка му. Тя никога не бе искала да го дава на Делфин.

След като Пи Джей ѝ го подари, Делфин се учуди защо майка му на драго сърце се раздели с такова зашеметяващо бижу, при това

годежния ѝ пръстен. Така и не попита Пи Джей, а когато накрая научи истината, ѝ се искаше да не я бе чувала.

Пристигнаха в Ню Йорк от Париж в средата на август. Жегата беше непоносима. Делфин никога не се бе потила така. Това ѝ напомни за тропиците — с влагата и безмилостната жегата. Пи Джей каза, че се свиква.

Беше се освободил от ангажименти до края на месеца, освен от няколко участия на летни фестивали. Прекарваха времето си в разходки из града, а през уикендите пътуваха до Тенгълуд, където той пленяваше аудиторията с изпълненията си на Концерт №2 за цигулка в ми мажор от Бах. Един от критиците бе написал, че слушането на музиката, която той свирел на Страдивариуса, било „невероятно съвършено изживяване, с каквото нито една друга земна радост не може да се мери“.

Мениджърът на Пи Джей правеше всичко възможно да отклонява публикации в пресата за историята на Страдивариуса. Караше го да дава по две-три интервюта на ден по телефона, за музикални сайтове и за Националното радио. След като веднъж го чу да обяснява: „Предишният собственик беше французин колекционер“, Делфин започна да излиза от стаята в тези моменти. Анри. Мисълта за него прониза сърцето ѝ, сякаш едва в този миг осъзна истината.

Когато Пи Джей излизаше от апартамента със Страдивариуса в обикновен черен калъф за цигулка, я обземаше особена смесица от страх и вълнение. Анри го третираше като музеен експонат, но за Пи Джей той беше любимият инструмент, предназначен за свирене.

Като се връщаше от път, ѝ разказваше най-невероятни истории. В Германия една стюардеса настояла да сложи Страдивариуса при багажа отгоре, където го затрупала със спортни чанти и лаптопи. В Япония бил принуден да му купи отделен билет.

— Това е нелепо! — повтаряше тя, а Пи Джей само повдигаше рамене и допълваше: „Цигуларите пак сме добре. Челестите винаги трябва да купуват билети за инструментите си. А барабанистите дори не могат да си вземат инструментите, защото са прекалено големи.“

— И какво правят? — попита тя.

— Трябва да си наемат там, където отиват. Представяш ли си? Веднъж бил задържан цели три часа от летищните власти в Полша. Каза ли му, че трябва да представи доказателство, че е собственик на Страдивариуса. Накрая дошъл на смяна друг служител, който бил на негов концерт с Варшавската филхармония предната вечер.

— Поиска ми автограф и ме пусна да си вървя — обясни Пи Джей. — Ако не беше той, сигурно още щях да седя в онази мизерна дупка. Явно вече ще трябва да си нося документите.

— Трябва — каза тя. — Има толкова много тъжни примери за това какво се случва, когато липсват документи.

— Така ли?

Той преглеждаше пощата си на малката масичка във фойето.

— Чувал ли си, че нацистите са отнемали цигулки като твоята от собствениците им? — попита тя.

Той вдигна поглед.

— Не.

Разказа му историята на жената, която бе дошла в магазина, и когато приключи, Пи Джей каза начумерено: „Колко ужасно.“ Но не направи никаква връзка със себе си, поне тя не забеляза.

— Чувал ли си за Роз Валан? — попита тя.

— Не. Коя е тя?

Кучето до краката му се опитваше да привлече вниманието му. Пи Джей седна на пода и започна да го чеше по коремчето.

Делфин не продължи. Разбра, че не я слуша.

След това той продължи да свири на Страдивариуса без следа от вина или колебание. Делфин се чудеше защо всичко това толкова я притеснява, щом никой друг не се трогваше.

През септември, когато започна музикалният сезон, тя оставаше сама по две-три вечери седмично. Обикаляше улиците или си стоеше къщи и четеше, гледаше да се занимава с нещо. Сети се, че още не е видяла толкова много места — музеи, театъра и бутиците в Сохо. Искаше ѝ се да мисли за Ню Йорк като за прекрасно ново приключение. Винаги бе мечтала да дойде тук, но градът ѝ се стори някак безличен в сравнение с Париж.

Целият Париж представляваше едно произведение на изкуството. Дотогава Делфин не бе оценявала този факт. Архитектурата, сандъчетата по прозорците с водопади сакъзчета през юни, високите

бели кепенци. Копнееше да застане пред някоя от хилядите огромни дървени врати, боядисани в синьо, червено или зелено частни входи, зад които се криеха застлани с калдъръм дворчета и кокетни градинки. Зад всяка врата се таеше истинско съкровище.

В Париж всички хора изглеждаха по свой уникален начин. Тук всички носеха еднакви обувки, чанти, четяха едни и същи книги, пиеха едно и също кафе. Беше чувала за „Сакс Пето Авеню“, но когато отиде там, откри, че е просто поредният универсален магазин. Липсваше ѝ великолепната, величествена галерия „Лафайет“ с позлатените балкончета и куполът с витраж на тавана.

Постоянното превеждане на най-незначителна информация от ежедневието я изтощаваше. Когато видеше неонов надпис с часа и температурата на фасадата на някоя банка, трябваше да прехвърля от Фаренхайт в Целзий. Картите в метрото сякаш бяха създадени, за да объркват хората, и когато веднъж сбърка посоката на влака, се оказа много трудно да се върне на същата линия. Трябваше да излезе отгоре, да пресече улицата и отново да си купи билет. Когато направеше нещо правилно, изживяваше истински малък триумф, който обикновено след часове бе помрачаван от поредната досадна грешка.

Една сутрин реши да изненада Пи Джей с билети за представление на Шекспир в парка. Бе прочела във вестника, че са безплатни и че касата отваря в единайсет сутринта. Пристигна там в единайсет и петнайсет и научи, че билетите са свършили.

— Продали сте всичко за петнайсет минути? — попита тя мъжа зад щанда.

— Хората се редят на опашка от седем часа — отвърна той, като че ли ненужното висене на опашка в продължение на четири часа на убийствената жега изобщо имаше някакъв смисъл.

На следващия ден взе такси, за да отиде на пазар в Гринич Вилидж. Дълго и приятно си побъбри с шофьора за медения му месец в Ница. Когато му плати точната сума, изписана на апарата, той я изпрати с думите: „Майната ви, госпожо“. Чак когато разказваше на Пи Джей историята, си спомни, че тук е прието да се плащат петнайсет-двайсет процента отгоре.

Бързо ѝ стана ясно, че за нея само един човек олицетворява Ню Йорк и без него градът не означава нищо. Когато Пи Джей си беше у дома, тя се изпълваше с живот. Любеха се всяка нощ трескаво, със

страст, каквато не бе възможна с Анри. Когато Пи Джей работеше, тя се заемаше да направи апартамента съвършен за него. Ходеше на маникюр, педикюр и козметик в спа център, обслужван от чилийки, които не знаеха дума английски. В Париж се подстригваше и боядисваше косата си на едно и също място през няколко седмици в продължение на осемнайсет години, а тук не можеше да попадне на салон, който да ѝ хареса. Започна да си разпределя лосионите и козметиката, защото знаеше, че като свършат, трудно ще ги замести с други. Имаше една опаковка „Авен Хидранс Оптимал“, любимия ѝ крем, която се бе заклела да отвори само в краен случай.

Отначало готвеше за Пи Джей, както би готвила в Париж, но тъй като ястията все му бяха прекалено тежки или прекалено странни — винаги прекалено нещо си, — започна да експериментира с американската кухня, от рецептите, които майка му е приготвяла в детството му: спагети болонезе, палачинки с бекон, макарони със сирене. Никога не оставаше доволна от резултата, дори когато той твърдеше, че е вкусно. Самата тя избягваше тези храни и се опитваше да продължи да се храни както обичайно: три пъти дневно и точка. За вечеря предпочиташе зеленчуци и малко парче месо — семпла, здравословна храна, макар че така и не можа да постигне вкус като във Франция.

— Няма ми ги френските продукти — с раздражение сподели тя една вечер.

— Просто кажи „липсват ми френските продукти“ — поправи я Пи Джей. — Иначе звучи, сякаш си ги загубила.

Предложи ѝ да отиде до „Феървей“, ако иска да бъде впечатлена. Магазинът предлагаше достатъчно голям избор, но в нейното съзнание пазаруването във „Феървей“ бе истинска война — клиентите се блъскаха, продавачите от деликатесния щанд крещяха: „Следващият! Следващият! Следващият!“ още преди да е намерила точните думи.

Всичко в Ню Йорк се движеше прекалено бързо; усещаше как скоростта я помита, обърква. Мислеше си, че сигурно щеше да е различно, ако имаше приятели. Обмисляше дали да не отиде в посолството, за да попита къде се събират сънародници. Обаче не беше от хората, които участват в групи. Нямахше да знае какво да каже, нито как да се държи. Приличаше ѝ на отчаян ход. Оставаше ѝ кръгът на Пи Джей: съучениците му бяха млади музиканти, някои здраво се бореха,

други се справяха добре, но никой колкото него. Всички имаха класическо образование, но единствен Пи Джей бе изкусен интерпретатор. Струваше й се, че му завиждат, макар той да отричаше. Един от тях, мъж, когото наричаха Кламс, по цял ден пушеше марихуана. Пи Джей му плащаше, за да гледа кучето му в апартамента си в Бруклин, когато пътуваше. Тя го уверяваше, че няма проблем да се грижи за Чарли, макар да не й се искаше особено, но Пи Джей каза, че се тревожи за приятеля си и искал да има повод да му дава малко пари.

Понякога тя пътуваше с него, но не искаше да ходи в Европа, още не. Не се чувстваше комфортно, когато новият й свят се застъпваше със стария. На едно тържество след концерт с оркестъра на Монреал, първият обой се приближи към нея и каза:

— Сигурен съм, че сме се срещали преди.

Бяха се срещали на вечеря в апартамента й в Париж, но Делфин просто сви рамене и каза, че не може да си спомни.

В Париж с Анри бяха известни и всички, които общуваха с тях, го знаеха. Сега тя бе просто придатък към Пи Джей. Когато пътуваха заедно, чуваше единствено: „Сигурно много се гордеете с него.“ Когато я питаха с какво се занимава, тя обясняваше, че работи с недвижими имоти, и виждаше как погледите им угасваха от липса на интерес.

Беше се запознала с две музикантки, чиято компания й допаднаше. Едната, Дженифър, беше почти на нейната възраст. Беше от Калифорния, дъщеря на прочут челист, самата тя вече прочута челистка. Другата — Наташа — беше малко по-възрастна, висока, красива, родена и отраснала в Манхатън. Флейтистка в Нюйоркската филхармония. Делфин два пъти ги бе канила на гости със съпрузите им. Приготвяше традиционни френски ястия: домашна тиквена супа, салата, месо, сирене, естествено, и десерт. Видимо всички се забавляваха. Наташа й изпрати цветя след първото гостуване, а след второто — мила бележка, написана на ръка. Но така и не получи обратна покана. Делфин сподели с Пи Джей, че се чувства засегната от това. Чудеше се дали не е сбъркала с нещо.

— Не ставай глупава — отвърна той. — Хората в Ню Йорк не ходят много по гости. Имам приятели от десет години и никога не съм стъпвал в апартаментите им.

Това ѝ се струваше странно. Защо ли американците бяха толкова въодушевени и сърдечни на повърхността, а всъщност не искаха да споделят нито частица от себе си? Беше си представяла, че преместването в Америка няма да е по-трудно от смяната на Монмартър с буржоазния квартал на Анри на левия бряг, но сега разбираше колко е била глупава.

На купоните в Ню Йорк, на които Пи Джей я водеше, всички говореха толкова бързо, че тя не ги разбираше. Години наред бе работила с американци и се гордееше с английския си, но едва сега проумяваше, че в деловите отношения хората говорят бавно, за удобство. Тук просто очакваха от нея да се съобразява с тях.

На вечерите в Париж всички на масата разговаряха заедно. В Ню Йорк обичаха да се разделят по двойки и да разговарят само с по един човек, обикновено от същия пол. Намираше това за ужасно отегчително. Жените все я разпитваха за Париж. Разказваха ѝ за ваканциите си там и я питаха какви различия намира между Франция и Щатите. Искаха да знаят как така парижанките остават слаби въпреки изкусителните сладкиши, сирена и вина, какъв овлажняващ крем за тяло използва преди лягане.

Нюйоркчанките бяха обсебени от французойките, въпреки че и те бяха красиви. Имаше чувството, че се стремят към съвършенство. Съвършени дрехи, съвършени тела, съвършени коси. В Париж бяха далеч от съвършенството — зъбите може и да не са идеално прави, гримът може да не е правилно положен — и въпреки това жените излъчваха увереност и грация, каквито липсваха на американките. Но, естествено, не можеше да им го каже.

Остана шокирана, когато американка, която едва познаваше, се приближи към нея на някакво тържество и се хвърли в прегръдките ѝ за поздрав. Самата тя имаше естествен порив да целува хората по двете бузи, когато се запознава с тях, но откакто разбра, че това тук не е прието, преценяваше как да постъпи според човека. Пи Джей каза, че нюйоркчани го намирали за очарователно и толкова френско. Тъкмо в това беше въпросът. Тук носеше своята националност като костюм. Това бе първото, което хората виждаха у нея, единственото, което я правеше специална. Никой не се интересуваше дали е забавна, интелигентна или ужасна. Беше французойка и толкоз.

През есента и началото на зимата прекарваше дните си в обзавеждане на апартамента с ентузиазъм, който удивяваше Пи Джей. Понякога, докато закачваше пердетата или вадеше сребърни съдове от опаковките им, той свиреше на цигулката в съседната стая и сърцето ѝ преливаше от любов. Оставяше се чувството да я завладее изцяло и да разсее всички съмнения. Това бе трайно състояние и щеше да се чувства добре само ако успееше да приключи с обзавеждането, да получи американска виза или да си открие банкова сметка. Засега ползваше френската си кредитна карта, а когато ѝ трябваша пари в брой, взимаше от Пи Джей. Той държеше дебела пачка стодоларови банкноти в чекмеджето с чорапите и ѝ бе казал да си взема колкото иска, но понякога това ѝ се струваше странно. Накрая може би щеше да си намери работа като преводач. Това също щеше да помогне.

В началото нямаше нищо против пътуванията му. Завръщането му беше вълнуващо, а и години наред ѝ бе липсвало удоволствието от малко усамотение. Но с приближаването на празниците започна да се чувства самотна. Беше свикнала с постоянното присъствие на Анри и понякога се улавяше, че мислено разговаря с него. Чудеше се какво ли ще прави на Коледа, дали ще остане сам къщи, или ще реши да прекара уикенда в Бретан с родителите си, които несъмнено щяха да го погледят и да го нагостят с коледен сладкиш и яйчен пунш в опит да удавят мъката му. На Бъдни вечер майката на Анри щеше да се извини и да излезе, за да поплаче и да пуши „Житан“, да разглежда старите албуми на Жозефин, починалата преди петдесет години дъщеря. Хенри и баща му щяха да се въртят неловко, несигурни какво да правят с такава неутолима тъга.

Единственият път, когато бяха говорили за деца, Пи Джей ѝ каза, че не настоява да имат. Но тя си даваше сметка, че той е млад, и се чудеше дали нямаше да съжалява за избора си. Помисли си за Анри, който бе искал да има своя малка Жозефин. Щеше ли да е по-добре, или пък по-зле, ако му беше родила дете?

Делфин бе контактувала с него само три пъти — по електронната поща. Първият път бе по работа: дали знае къде се намират някакви важни документи в магазина. Второто съобщение бе пуснато в три сутринта парижко време, молеше я да се върне къщи. Тъй като не му отговори, той ѝ писа отново, този път да ѝ разкаже за прекрасно

изпълнение, на което присъствал в Парижката опера. Това съобщение бе толкова сухо, сякаш го изпращаше на баба си.

След няколко месеца в Щатите една сутрин тя се събуди, обзета от ужас за гроба на баща си.

— Нищо няма да му стане — увери я Пи Джей. — Не се безпокой.

— Ако никой не се грижи за гроба му дълго време, ще го изкопаят и ще го преместят в някоя анонимна крипта — каза тя.

— Исусе, колко варварско! — възмути се той.

Тя повдигна рамене. Такъв беше редът.

Тази мисъл я преследва няколко дни и я накара да пише на Анри. Помоли го да отиде и да остави цветя. Той ѝ отговори, че вече го е направил, а на нея ѝ се прищя да го обсипе с целувки на благодарност.

При всеки звън на телефона се надяваше да е той, макар че, естествено, не знаеше как да я открие. Беше се сдобила с американски мобилен телефон скоро след преместването си в Ню Йорк, но нямаше на кого да даде номера си. Търсеше я единствено Пи Джей, за да я пита как е минал денят ѝ.

В средата на декември Делфин отиде да чуе изпълнение на Пи Джей като солист на филхармонията. Щом той излезе на сцената, тя се наведе напред, подпря брадичка на ръцете си и затвори очи, за да попие всеки тон. Звучите бяха божествени. Имаше нещо опияняващо във факта, че го бе слушала как разучава произведението седмици наред, а сега светът щеше да чуе онова, което е било само нейно. Искаше ѝ се да разкаже на непознатите до нея колко ноци бе правила на този мъж печени сандвичи със сирене след репетиции, как бе седяла по нощница да го гледа как ги яде.

Пи Джей обикаляше цялата сцена, докато другите музиканти стояха на едно място.

— Малко нестандартно за вкуса ми — дочу тя един мъж да казва на съпругата си, когато излизаха, и вътрешно се изсмя. Според нея беше блестящ.

За последно бяха напускали страната заедно, за да отидат до Монреал в началото на октомври, което означаваше, че деветдесетдневното ѝ разрешение за престой в Америка почти изтичаше. Прекараха Коледа на плаж в Мексико със сладка пиня колада в шатра на зелено-бели райета. Пи Джей каза, че никак не му се

прибира у дома и предпочита да е на друго място, само с нея. Известно време тя се опасяваше, че той още не иска да я представи на семейството си, но после отхвърли тази мисъл. Бяха планирали пътуване до родния му град, за рождения ден на баща му през пролетта. А може би прибирането вкъщи за Коледа тук не означаваше същото като във Франция. Пи Джей обясни, че години наред е пропускал истерията на семейните празници, за да си почине и да се презареди на спокойствие. Делфин се чудеше дали наистина е бил сам, или е имало друга жена, но така и не го попита.

Сутринта на Коледа ѝ подари гривна със смарагди от „Тифани“. Беше пхнал синята кутийка в червен филцов чорап, закачен на ъгъла на едно от чекмеджетата на тоалетката. Беше виждала коледни чорапи по американските филми, но никога не бе имала свой. Във Франция оставяха пантофите си до камината, за да може Пер Ноел да ги напълни с лакомства.

Седнаха край басейна и пяха коледни песни — той я научи на „Джингъл Белс“ и тя се смееше, докато отгатваше нотите.

— Ние пеем „Vive le vent“ по същата мелодия — отбеляза тя.

— Какво означава това?

— Да живее вятърът.

Пи Джей смръщи вежди.

— Това не изглежда празнично в сравнение със звънящите камбанки. Кой би искал вятърът да вее?

Тя се разсмя.

— Знам една по-весела, която ще ти хареса.

И тихичко запя „Il est né le divin enfant.^[1]“ Гласът ѝ не беше нищо особено, но песента ѝ напомни за време, когато с Анри отидоха в „Нотр Дам“ и чуха тази песен в изпълнение на детски хор. Дори само споменът за сладките нежни гласчета я разплака.

Сети се за начина, по който украсяваха магазина всяка Коледа — с пухкав изкуствен сняг, насипан по предния прозорец.

— Какво има? — попита Пи Джей.

— Просто съм малко тъжна.

— Защо?

— Мислех си за Анри. Глупаво е.

Очакваше той да я утеши, но забеляза, че Пи Джей се почувства неловко. Искаше да му обясни точно как се чувства — че го обича по

начин, който не си е представяла, че е възможен, но не може просто така да забрави предишния си живот. Тревожеше се за онова, което бе причинила на Анри. Чудеше се защо се бе омъжила за него и подозираше най-лошото за себе си — той се бе появил скоро след като баща ѝ си отиде от този свят, и тя бе заменила единия с другия, сякаш бяха идентични вещи, а не мъже от плът и кръв. Но не можеше да го обясни, без да разтревожи Пи Джей. Той явно гледеше с подозрение на сложните ѝ чувства.

— Онзи ден чух по телевизията следното — призна тя: — „Обича ме, не ме обича.“

— Чувал съм я — отвърна той.

— Наистина ли?

— Да. Но това е начин да... О, няма значение. Какво щеше да кажеш?

Изглеждаше раздразнен и тя се зачуди дали да не зарече тази тема, но продължи да обяснява:

— Във Франция поговорката звучи различно. Малките момиченца късат листенцата на цветята и казват: „Il m'aime un peu, beaucoup, passionnément, à la folie, pas du tout“ и после отново. Преводът е нещо като: „Обичаме ме малко, много, страстно, лудо, никак.“ В Америка всичко е черно и бяло. Разбираш ли?

Той направи физиономия, която означаваше, че не я разбира. Поръчаха си по още един коктейл.

Беше подценила усложненията да си влюбена в чужденец. Езикът я притесняваше постоянно. Английският ѝ беше добър и се усъвършенстваше с практиката, но имаше нюанси в изказа, понятни само за американците. Не можеше да изрази всичко, което би искала. Превеждаше всяко изречение в главата си, преди да го изкаже на глас. Понякога през деня ходеше да гледа френски филми и се наслаждаваше, че може отново да разбира всяка дума. Все още мислеше на френски, сънуваше на френски. Сънят бе нейното блажено облекчение от необходимостта да мисли два пъти по-усилено от всякога. Пи Джей я занасяше, че говори на сън. На френски. Намираше го за секси.

Винаги я поправяше. Тя му казваше: „Днес стигнах чак до Сто двайсет и пет улица“, а той мило се усмихваше и я поправяше: „Казва се Сто двайсет и пета.“ Донякъде това ѝ помагаше, но често я

дразнеше. Той така и не бе научил нейния роден език, освен няколко прости думички и изрази. Бе похарчил петстотин долара във „Върджин Мегастор“ за комплект дискове, озаглавени „Розета Стоун“, които обещаваха да го научат на съвършен френски само за няколко месеца. Но Пи Джей дори не ги извади от пакета.

А тя толкова се стараше. Насилваше се да чете „Ню Йорк Таймс“. Пробва и няколко американски романа, макар да подозираше, че пропуска отделни параграфи. Осъзнаваше, че е несправедливо да се сравняват, тъй като неговият професионален живот бе изключително натоварен, а тя се чудеше как да запълва времето си.

Сексът им не загуби темпо, нито плам, тъй като и двамата знаеха, че това е единственият сигурен, съвършен начин да се разбират. Чувстваше се спокойна, когато правеха любов. Тогава този красив гений беше неин. Той я обичаше и я размиваше. Всичко останало щеше да се оправи с течение на времето.

Седмица след Нова година, в една необичайно топла сряда вечер Делфин излезе да се поразходи, тъй като Пи Джей беше в Лондон по работа. След няколко пресечки попадна на кафене „Монмартър“. Никога не бе го забелязвала. С топлата жълта светлина на крушките около надписа над вратата и франзелите, натрупани до прозореца, приличаше на десетките подобия на френски бистра в Ню Йорк. Не влизаше на такива места, тъй като подозираше, че са толкова далеч от истинските парижки ресторанти, колкото китайският ресторант на господин Чан на Западна седемдесет и трета от истинска вечеря в Хонконг. Но името я накара да се усмихне и реши да се отбие за чаша вино.

Помещението беше слабо осветено. В дъното няколко двойки вечеряха на свещи. Повечето американски ресторанти бяха толкова шумни, че едва можеш да чуеш човека срещу теб. Но тук беше като в Париж — тихо и спокойно.

Имаше бар с високи столчета и огледала по стените, по които беше нарисувана Айфеловата кула. Тя се настани там и се спогледа с барманката — красива блондинка, около двацет и пет годишна.

— Какво да ви предложа? — попита жената и с разтуптяно сърце Делфин осъзна, че е францужойка.

— Un petit rouge, s'il vous plait^[2].

— Днес имаме хубаво „Кот дьо Ръон“.

Делфин кимна с удоволствие. Толкова беше хубаво да те разбират.

— Вечеряли ли сте? — попита жената. — Не позволявайте този сладникав декор да ви заблуди. Специалитетът на заведението е хрупкав *confit de canard* — патица конфи, съвсем като у дома.

Делфин се усмихна.

— Oui, merci.

— За кратко ли сте в Ню Йорк или живеете тук? — попита жената, докато наливаше виното. — Не съм ви виждала.

Делфин обясни, че е сгодена за американец и се е преместила в Щатите преди пет месеца. А ѝ се струваше много повече.

— Аз живея тук от десет години — призна барманката.

Казваше се Мари-Елен. Беше от Марсилия. Оказа се на трийсет и една, макар че изглеждаше по-млада. Всъщност не била барманка, само замествала болния титуляр. Била съдружник и салонен управител вечер, движела цялата работа, тъй като другите собственици — американска двойка от Ню Джърси — просто инвестирали в ресторанта. Каза, че е вложила и последния си цент в това място и живеела с две съквартирантки, но засега заведението вървяло добре.

— Кажете ми всичко, което мразите в Ню Йорк — каза тя, след като Делфин си поръча втора чаша вино.

Делфин се разсмя.

— Не го мразя.

— Хайде де. Всички го мразят в началото.

— Просто имам да уча още много за Америка.

Мари-Елен вдигна пръст, за да я поправи.

— Ню Йорк не е Америка. Запомнете това.

Делфин кимна и превключи на френски:

— Мразя това, че всички робуват на фитнес салоните. Толкова са горди! Говорят за онези машини и фитнес режими като за религия. Имам чувството, че на американците са им промили мозъка с теорията, че животът им зависи от спорта.

— Така е.

— Защо просто не се разхождат или не поиграят тенис?

— Аз играя всеки вторник и петък — призна Мари-Елен. — Трябва да дойдете.

— Ще ми бъде приятно — отвърна тя.

Жените от Южна Франция бяха нещо като нюйоркчанки. Бързо се сприятеляваха. На Север беше по-трудно да се запознаваш с хора, но според Делфин там се създаваха по-истински приятелства. Вероятно в Париж настъпателността на Мари-Елен нямаше да ѝ допадне, но тук изпита истинска благодарност за милото отношение.

— Какво най-много ти липсва? — попита я Мари-Елен. — Това е любимото ми забавление — да откривам тук френски съкровища.

Делфин се замисли. Толкова много неща ѝ липсваха.

— Липсват ми френските модни списания и таблоидите. Най-много ми липсва „Ел“. Дори „Пари Мач“.

— Би трябвало да ги има в „Юнивърсъл Нюз“ на „Бродуей“ и „Брум“ — обясни Мари-Елен. — Там можеш да си пиеш кафето и да почетеш. Нещо друго?

Делфин почувства как се усмихва. Беше нещо толкова незначително, но приличаше на истински подарък.

— Не съм ходила на фризьор от три месеца. Страхувам се да пробвам. Отидох на едно място и излязох оттам в доста странен вид.

— Иди при Серж Бертран в Мийтпакинг Дистрикт — препоръча Мари-Елен. — Но трябва да се срещнеш лично с него, защото записват часове за седмици, понякога месеци напред. Обади се още утре. Кажу ми, че ще отидеш, когато Серж може да те вземе. Не е като в Париж, където можеш просто да влезеш във всеки салон и да очакваш добро обслужване.

— Като в супера — отбеляза Делфин и осъзна, че сигурно звучи глупаво.

Но за нейна изненада Мари-Елен се съгласи.

— Точно така.

— Липсва ми храната — продължи Делфин. — Такива простишки неща като еклеры с шоколад от сладкарницата на нашата улица, самият френски шоколад.

Мари-Елен поклати глава.

— Знам. Няма да го намериш тук. Няма го дори в специализираните магазини в Бруклин, за съжаление. Просто не го правят както трябва. Нещо с млякото ли е, не знам. Няма да намериш и прилична козметика, дори да е от марката, която ползваш у дома. Всичко свястно трябва да бъде препоръчано от лекар, аптеките са скапани. „Ла Рош-Позе“ или „Авен“, или „Виши“ — купувай си ги от

Франция. Имам братовчед в Париж, който идва тук по работа три пъти годишно. Без доставките му съм загинала.

Тя си помисли за единственото си бурканче „Хидранс Оптимал“. Колко умно от нейна страна, че го взе.

Говориха си повече от час и това я накара да се почувства като на вълнуваща първа среща. Прибра се с леко сърце. Започна да се отбива в кафенето два-три пъти седмично. Сядаше на бара и Мари-Елен отиваше при нея, независимо колко хора имаше.

Във Франция може би нямаше да станат приятелки. Делеше ги цяло десетилетие, а и нямаха нищо общо, освен националността си. Но тук това бе достатъчно да се завърже приятелство. Шегуваха се с американския начин на живот и си говореха на френски, а всички наоколо се чудеха какво толкова си казват.

След около месец Мари-Елен я покани да ходят по магазините. На Лексингтън Авеню, между Осемдесет и втора и Осемдесет и трета, се намираще бутик „Лудивин“, управляван от жена от Прованс. Продаваше марки, каквито Делфин не бе и помислила, че се продават тук — „Мезон Мишел“, „Дени Колом“. Делфин си купи два чифта меки като коприна дънки за двеста и шейсет долара всеки, блуза от „Карвен“ и боти.

Взеха такси до Петдесет и седма улица до „Л’енститю Сотис.“ Нямаше никаква представа, че спа центърът се намира там. Бе посещавала истинския на улица „Фабур Сент-Оноре“, направи си подарък за трийсетия си рожден ден. Поръчаха си едночасова детоксикация с пилинг и маска на цялото тяло. След това отидоха до „Ла Гренуй“, който според Мари-Елен бе най-автентичният френски ресторант в Ню Йорк. Поръчаха си телешко рагу и суфле „Гран Марние“. Коричката бе като пресен сняг. Когато сервитьорът разчупи повърхността и изсипа лъжица сос сабайон в димящия отвор, Делфин затаи дъх от възхищение.

— Много ти благодаря — каза тя на Мари-Елен и едва не се разплака. — Благодаря ти за всичко.

По време на десерта Делфин ѝ разказа как са се запознали с Пи Джей и как е напуснала съпруга си. Мари-Елен никак не изглеждаше скандализирана. Каза, че самата тя вече не разчита за нищо на мъжете, освен за секс. Беше преживяла достатъчно несполучливи връзки и се бе научила да стои настрана.

— И аз се чувствах така, преди да срещна Анри — каза Делфин.
— Накрая се оженихме.

— Но после се разделихте.

Делфин се разсмя.

— Вярно.

Тя плати сметката в ресторанта, както и в спа центъра, защото знаеше, че новата ѝ приятелка е зле с парите.

Понякога Пи Джей я придружаваше до кафенето. Поръчваше си пържола с пържени картопки или печен сандвич с шунка и кашкавал и бира. Делфин му предлагаше да опита телешки дроб в сос с червено вино или картофи, задушени в гъша мас, но той беше като дете, когато ставаше въпрос за храна — искаше само познатото.

Повечето вечери Мари-Елен освобождаваше персонала към полунощ, а с Делфин оставаха, смееха се и си приказваха. Понякога оставаше и готвачът — момче от Марсилия на име Еруан, едва навършил двайсет. Все едно си създадоха малко семейство, частица от Франция наред Америка. Най-сетне Делфин усети пълнота в живота си. Беше влюбена и имаше първата истинска приятелка от години.

Един ужасно студен неделен следобед в средата на февруари, в почивния ден на Мари-Елен, двете пийваха вино в някакъв бар в центъра.

— Il fait un froid de canard^[3] — каза Делфин, потръпвайки при всяко отваряне на вратата. Палтото, което носеше цяла зима във Франция, тук ѝ вършеше работа само до ноември. Никога преди не бе носила дебели ръкавици, нито шапка, но сега ги слагаше всеки ден.

— Виж това — каза Мари-Елен и посочи екрана на телевизора в ъгъла, излъчваха емисия на „Си Ен Ен“.

Делфин вече бе гледала новините.

Ден преди това по цял свят бе имало протести срещу евентуална инвазия в Ирак. Стотици хиляди хора се бяха събрали в Манхатън. Милиони повече бяха в Рим и сто хиляди в Париж. Камерите показваха тълпата пред сградата на Обединените нации — жени с кожени палта, мъже с костюми, стояха рамо до рамо със студенти, млади родители, възрастни жени с патерици. Много от тях носеха плакати с надписи: „ПРАВЕТЕ ЛЮБОВ, А НЕ ВОЙНА“ и „НЕ СЕ ОПРАВДАВАЙТЕ С НАС“, и „БУШ Е ПО-ГОЛЯМОТО ЗЛО ОТ БИН ЛАДЕН“.

— Майната му на Джордж Буш — каза Мари-Елен. — Никога няма да стане неговата.

Вратата отново се отвори. Последва поредният мразовит полъх.

Мари-Елен стана, изтича към вратата и Делфин се обърна. Видя как приятелката ѝ сграбчи ръката на младо, красиво същество в суичър с качулка.

— Това е Пит — каза тя и го дръпна към масата. — Питър, запознай се с Делфин.

Делфин не го бе виждала преди, но не се изненада. Мари-Елен, изглежда, си намираше нов мъж, в когото да се влюбва, всяка петъчна вечер. Той кимна и измърмори нещо, което тя не разбра.

През март американски войски бяха изпратени в Багдад. Последваха ги и други страни. Делфин се почувства горда, когато Франция отказа. Имаше желание да съобщи на всички демонстранти в този град, че родината ѝ е с тях.

Една сутрин скоро след началото на войната прочете в интернет новината, че американската Камара на представителите е решила да премахне думичката „френски“ от менюто в кафенето си и да я замени навсякъде с думата „свобода.“ Нямахше да има вече френски тост, нито френски хляб, нито френски картопки.

— Какво е това, по дяволите? — попита тя Пи Джей, повтаряйки любимата му фраза.

Той повдигна рамене.

— Ами на хората им писна. Мислят, че вие сте банда лигльовци, които оставят на нас да оправяме цялата каша, както винаги.

Тя усети как кръвта ѝ кипва.

— Лигльовци? — повтори и погледна зад себе си, сякаш търсеше въпросните лигльовци, към които не е знаела, че принадлежи. — Както обикновено?

— Знаеш какво имам предвид — тихичко добави той. — Французите.

Остана поразена, но посочи един параграф от статията, в който се споменава как американците са направили същото в Германия по време на Първата световна война.

— Я виж това! — каза тя, като се опита да разведри атмосферата. — Вашите откачалки започнали да наричат хамбургерите „Пържолите от Солсбъри“. Рубеолата станала *Шарка на освободителите*.

Тя се разсмя, но млъкна, когато забеляза гневното му изражение.

— Нямахте те тук, когато кулите рухнаха. Не си го преживяла.

Едва се сдържа да не му отговори, че не е била тук — гледала го е по телевизията, точно като него, докато е тренирал в нюйоркския си фитнес клуб на Западна седемдесет и шеста улица.

— Не става дума за кулите — каза миролюбиво тя.

— Глупости — отвърна той. — Знаеш ли колко мои приятели от родния ми град се бият в Ирак, за да предпазят свободния свят от терористи, точно както нашите дядовци през Втората световна война? Докато французите подскачат нагоре-надолу и разправят, че нямало да вземат страна.

Досега не го бе чувала да споменава тези „приятели“ и изведнъж ѝ се отщя да бъде мила с него.

— Приятелите ти ще загинат напразно — каза тя.

— Майната ти — отвърна той, отиде в спалнята и тресна вратата.

И така тя научи, че не може да говори с него за войната. Той не разсъждаваше разумно по този въпрос. Сдобриха се няколко часа по-късно и той ѝ предложи нещо като извинение.

— Виж, тази патриотична тема е нещо ново за мен. Но след случилото се на единайсети септември изпитвам страшен гняв. Може би защото винаги съм си представял, че Америка е непобедима, а сега е сразена.

— Разбирам — отвърна тя. — Наистина. Но сега ще бъдат погубени и други животи. За какво?

— За отмъщение — натърти той, сякаш това бе най-очевидното нещо на света.

После всичко продължи постарому. Казваше си, че може би е добре, че се скараха. Може би е здравословно. Но за първи път се зачуди дали живее с Пи Джей заради мечтата, или заради самия него.

Единственият човек, с когото можеше да говори за войната, беше Мари-Елен и това бе основна тема на много от разговорите им. По телевизията във Франция показваха убити и пленени американски войници, но не и в Америка. И ако можеше да се вярва на медиите, цяла Америка вече мразеше Франция. Мари-Елен ѝ разказа, че някой залепил листче на една от тоалетните чинии в ресторанта, на което пишело: „Първо Ирак, после Ширак.“ Много се смяха, но скоро след

това Мари-Елен откри, че съдружниците ѝ са закачили огромно американско знаме на фасадата на сградата.

— Напоследък нямахме клиенти, но не осъзнавах защо — разказа тя на Делфин, която се отби по-късно същата вечер. Мари-Елен пиеше пастис с няколко кубчета лед, което притесни Делфин — не беше я виждала да пие по време на работа.

— Правят бойкот на всичко френско — обясни Мари-Елен. — Очевидно така е в цяла Америка.

— Но Ню Йорк не е Америка! — каза Делфин. — Ти ми го каза. Ами онези протестиращи, които видяхме по улиците?

— Те не искаха война, но сега я подкрепят. Имаг нужда да мразят някого. — Мари-Елен зарови лице в дланите си. — Първо забраната за пушене, а сега и това. Ресторантът е обречен. Ще извадя голям късмет, ако ме вземат на работа в „О Бон Пен.“

— Не ставай смешна — каза Делфин, но последваха много вечери, в които стояха само двете. Спомни си как с Анри се бяха борили да спасят магазина от фалит след единайсети септември, колко лесно щеше да се изплъзне от ръцете им, ако не беше Страдивариусът.

Делфин и Пи Джей се опитаха да повдигнат духа на Мари-Елен. Подариха ѝ билети за Филхармонията и тя доведе красив млад актьор, когото бе срещнала на някаква сбирка. Един колега на Пи Джей щеше да празнува петдесетия си юбилей и Пи Джей го убеди да го направи в кафене „Монмартър“. Така заведението изкара за една вечер колкото за двете предишни седмици.

— Беше толкова мило от твоя страна, че се сети за това — каза Делфин.

— Тя ти е добра приятелка — отвърна той. — Измъкна те от мрачните ти настроения.

Делфин се почувства поласкана, че е забелязал как се е чувствала през изминалите месеци. С Анри нейната тъга обикновено допълваше неговата и тя бе принудена да слага весела маска. Беше свикнала с този ритъм. Толкова ѝ напомняше за отношенията с баща ѝ. Но сега, най-сетне, бе срещнала мъж, който наистина я вижда.

Една вечер Пи Джей заведе Мари-Елен на баскетболен мач, отидоха само двамата. Мари-Елен обичаше баскетбол, а на Делфин не ѝ се ходеше. Остана си вкъщи да чете. Само за миг, за един кратък миг, се замисли, че са само двамата. Беше щастлива, че се харесват. Когато

Пи Джей ѝ пушна съобщение, че му липсва, че копнее за новите черни чорапи, които си бе купила, тя изтича до гардероба и ги обу.

Две седмици по-късно повече от сто човека от ресторантьорската индустрия се събраха в „Льо Сирк“, за да дадат пресконференция, с която приканваха нийоркчани да прекратят бойкота. „Таймс“ пушна снимка, на която се виждаше Мари-Елен в дъното с притеснено изражение.

Към средата на май останалите съдружници на кафене „Монмартър“ решиха да затворят заведението и да го преобразуват в мексикански ресторант. Извиниха се на Мари-Елен и казаха, че ще се радват, ако поиска да остане като управител. Тя им отказа. Делфин сподели с Пи Джей колко е притеснена. Чувстваше се като нейна по-голяма сестра и се чудеше как да ѝ помогне.

— Съчувствам ѝ, но не биваше да напуска, преди да си е намерила друга работа — заяви той. — Трябваше да остане с тях в мексиканския ресторант. Каква е разликата?

Делфин се опита да му обясни, че е било невъзможно.

— Мексикански ресторант! Това е унижение. Заведението беше нейната мечта.

— Другите съдружници не изглеждат унижени — отвърна той. — Защо тя да е?

— Другите дори не са французи — обясни тя. — Идват от Ню Джърси.

— Просто кажи, че са от Ню Джърси — раздражено я поправи той.

Тя въздъхна. Не можеше да разбере защо реагира така.

— Хубаво. Те са от Ню Джърси. Така по-добре ли е?

— Да.

Когато през май Делфин и Пи Джей отидоха на гости на родителите му, поканиха Мари-Елен у тях, за да ѝ дадат възможност да се откъсне малко от съквартирантите си. Делфин отиде до „Хенри Бендел“, купи лавандулов сапун, околоочен крем на „Шанел“ и свещи от „Диптик“, и организира спа център в банята с надеждата, че това ще зарадва Мари-Елен и ще повдигне духа ѝ. Извади единственото си непокътнато бурканче „Авен Хидранс Оптимал“ от гардероба и го постави на мивката.

Пътуването до дома на родителите му не мина както се бе надявала. Дочу Пи Джей и майка му да се карат заради нея. Беше ясно, че майка му не я харесва, не одобряваше отношенията им и Делфин се опасяваше, че мнението ѝ ще пусне корени в съзнанието му.

На връщане, докато чакаха в задръстването на магистралата Уест Сайд, тя се обърна към него.

— Така ми се иска да запознаем Мари-Елен с някой страхотен човек. Толкова е депресирана. Има нужда от малко развлечение.

Но Пи Джей разсеяно попита:

— Какво каза?

— Няма значение.

Една нощ скоро след това той я събуди от сън с думите:

— Бълнуваше на английски!

Тя помнеше съня си и той бе прав — през цялото време бе говорила на втория си език, сякаш ѝ бе роден. Пи Джей се разсмя, но когато после се връщаше към това, Делфин осъзнаваше, че това бе мигът, в който всичко се промени.

На следващия ден той небрежно подхвърли, докато закусваха:

— Надявам се, че не си тук само заради мен.

Делфин беше убедена, че не го е чула правилно.

— Моля?

— В Америка. Надявам се, че не съм аз причината за тази драстична промяна в живота ти.

Тя усети как нещо твърдо и тежко премина през тялото ѝ. Разбра, че вече е загубила част от него. Зачуди се дали ще си я върне и кога.

— Разбира се, че съм тук заради теб — увери го тя. — За какво друго да съм тук, ако не заради теб?

— Заради любовта си към Ню Йорк?

Тя се изсмя презрително.

— Ню Йорк не струва нищо пред Париж.

— О, Париж, Париж, Париж — каза той като дете, което се подиграва на друго на площадката. — Съвършеният ви град си е останал съвършен само защото сте се предали на нацистите. Ако не бяха американците, кой щеше да ви освободи? Лондон е много по-откровен град. Принципите им личат по разрушените им сгради.

Беше убедена, че е чул това някъде. Не беше достатъчно умен да го измисли сам.

— А и никога не си почиствате кучешките лайна. Прекалено изискани сте за това.

Е, тази мъдрост вече си беше изцяло негова. Същата нощ той се премести да спи на дивана, но на следващата сутрин се бяха укротили. Бяха учтиви, като двама посетители в празен хотел, които бяха вечеряли заедно. Предложи ѝ да сложи дрехите за пране, а тя му направи гръцки йогурт с пресни боровинки и мед.

Въпреки това усещаше, че отношенията между тях още не са нормални. Изглеждаше затворен, разсеян. Обикновено се хранеха заедно на масата, но напоследък той си вземаше чинията и седнаше сам пред телевизора. Винаги след вечеря разхождаха кучето заедно, по негово настояване, но сега ходеше сам. Казваше, че имал нужда да събере мислите си. Понякога го нямаше по час, дори два. Обясняваше ѝ, че бродел по улиците на Ню Йорк или из Сентрал Парк, където никой не беше в безопасност по тъмно. Тя си го представяше мъртъв някъде край пътя и когато се връщаше, се чувстваше толкова благодарна, че така и не го попита за вкуса на алкохол в целувката му.

След затварянето на ресторанта Мари-Елен идваше у тях няколко пъти в седмицата. Обикновено пристигаше по обяд и скоро след това започваше да пие мастика. Делфин се радваше на компанията ѝ. Беше лято, време за почивка и намаляване на темпото, нещо, което повечето нюйоркчани нямаха намерение да правят. Дори самото питие ѝ напомняше за лятото. В Южна Франция редовно пиеше по чашка-две през почивните дни — чиста, само с две бучки лед.

Искаше ѝ се приятелката ѝ да се ограничи до една-две чашки. През повечето дни Мари-Елен вече бе пияна в късния следобед, клепачите ѝ тегнеха, гневът ѝ се разпалваше. Спеше с трима мъже — с женен покровител от кафене „Монмартър“, с барман, с когото бе работила преди десет години и който периодично влизаше и излизаше от живота ѝ, и с някакъв художник, който живееше и работеше в едностайно студио в Уилямсбърг. Ако някой от тях дръзнеше да не ѝ се обади в скоро време или откажеше да се яви на вратата ѝ, като го покани, Мари-Елен започваше да им креци, да хвърля по тях вещи и да ги заплашва, че ще скочи от Бруклинския мост. Делфин мразеше да я слуша как плаче или да креци по телефона. Изведнъж започна да се страхува от тази жена, която наричаше своя приятелка. Мари-Елен,

изглежда, не харесваше много никого от мъжете в живота си и предпочиташе мощта на гнева си пред щастието.

Положението ставаше особено напрегнато, когато Пи Джей си беше вкъщи. Вече бе ясно, че с Мари-Елен са върли противници на тема политика, което породило доста разпри, а Делфин се опитваше да ги укротява. Топлите чувства между тях се бяха изпарили. Той настояваше да я нарича „Мери Хелън“, което тя, естествено, мразеше.

— Сега си в Америка — настояваше той.

След като тя си тръгна вечер, той започваше да я плюе:

— Нещо ѝ хлопа дъската. Не прекарвай толкова много време с нея.

Делфин реши, че може би е прав, но Мари-Елен се нуждаеше от нея. Не можеше да си представи да я отблъсне. Освен това я тревожеше твърдоглавият патриотизъм на Пи Джей. Когато се срещнаха за пръв път, ѝ бе допаднал фактът, че е някак естествен и със сигурност не беше интелектуалец. Но откакто започна войната, се плашеше от нещата, които говореше.

През първата седмица на август Мари-Елен замина за Монтаук с нов мъж и Делфин се зарадва на спокойствието. Пи Джей си беше у дома, но постоянно репетираше с филхармонията за предстоящите записи. Сутрин и следобед тя се наслаждаваше на спокойствие, имаше време да остане насаме с мислите си, макар да не бе сигурна какво да прави с настроеността на всички около себе си. Може би се дължеше на жегата или на факта, че толкова много неща се случиха наведнъж: разочарованието на Мари-Елен, осъзнаването, че нямат благословието на майката на Пи Джей, и всички тези глупости за американците и гнева им към Франция.

В четвъртък отиде до магазина за хранителни стоки, за да купи продукти за салата с паста, и там видя да си изцежда сок от авокадо флейтистката на филхармонията, Наташа, която бе канила на вечеря преди няколко месеца. Делфин се изненада да я види и ѝ го каза.

— Сега сме в почивка за известно време — каза Наташа. — Божествено е. Карл ме уговаря за пътуване до Нова Англия, но аз предпочитам да остана у дома и да си чета. Това да ни е проблемът, нали така? О, толкова се радвам, че те виждам. Скоро трябва да се съберем на вечеря.

Делфин почувства как сърцето ѝ се обърна. Пи Джей вече ѝ бе пуснал съобщение за случващото се на репетицията. Беше написал цяло съчинение: „По време на бавната, тиха част на Концерта за цигулка №5 на Вийотан, нечий телефон започна да звъни. Диригентът побесня и го запокити.“

Може нещо да не беше разбрала. Може би репетицията бе само за струнните инструменти.

Нищо не му каза, когато се прибра късно вечерта, оплаквайки се повече от обичайно от натоварения ден. На следващата сутрин го проследи. Обикновено той отиваше пеша до Линкълн Сентър, но този ден се качи на метрото. Усещаше, че цялата се тресе. Качи се в апартамента и пребърка всичките му джобове, но не откри нищо необичайно.

Мари-Елен се върна със сутрешния влак в неделя. До обяд седя в хола на Делфин и пи чиста мастика.

— Казват, че сега осемдесет процента по-малко американци пътуват до Франция в сравнение с миналото лято — каза Мари-Елен. — Тук обясняват на всички, че французите плюят американците по улиците, че трябва да носиш значка със знамето на Канада, за да не те убият. Междувременно французите умират, защото няма бизнес.

Делфин си помисли за Анри и се зачуди как ли се справя с магазина. Петима американци харчеха колкото стотина европейци. А и той не бе много оправен с туристите.

— Толкова е глупаво — продължи Мари-Елен. — Казват, че Сен Тропе не е засегнат, разбира се, защото богатите не са такива тъпаци. Вече всички стигнаха до онова, което французите говореха преди шест месеца за Ирак.

Пи Джей се присъедини към тях на канапето и включи телевизора на бейзболен мач. Изпи няколко бири и Делфин взе да губи търпение. Искаше ѝ се той да се махне, да ѝ даде време да разкаже на приятелката си за странното му поведение и за думите на Наташа. Към четири си поръчаха някаква индийска храна за вкъщи и Пи Джей отиде да я вземе. Тя набързо осведоми Мари-Елен.

— Не бих се тревожила за такива работи — успокои я тя. — Сигурно нещо не си разбрала. Може би струнните и духовите репетират в съвсем различни дни?

Беше нетипично за Мари-Елен да защитава Пи Джей и Делфин го забеляза, но си помисли, че това е добре за отношенията им. След като се нахраниха, тя, позамайна от алкохола, отиде до магазина на ъгъла за още вино, като си каза, че всичко ще бъде наред.

Продавачката бе затворила по-рано и като видя, че в магазина не свети, Делфин въздъхна и се върна вкъщи. Влезе в апартамента и ги завари — най-добрата ѝ приятелка и годеникът ѝ — прегърнати на канапето, страстно впили устни.

Спомняше си през мъгла онова, което последва, като в кошмар, и то само отделни епизоди: Мари-Елен скача и изпищява, сякаш Делфин бе неканена гостенка, а не жена, която се прибира у дома си. Пи Джей казва на Мари-Елен да си върви. После неговите патетични извинения, излети в серия изречения, които не означаваха нищо за нея.

— Изплаших се — обясни той. — Просто внезапно осъзнах какво съм направил, като съм те откъснал от живота ти. Изпаднах в паника. Знам, че не е редно да бъда с нея, но аз съм идиот, Делфин. Моля те, прости ми.

За момент тя отчаяно си помисли, че е било просто недоразумение и всичко ще бъде както преди. Но после той каза:

— Лутам се между тези два свята. В Париж, дори тук в Ню Йорк, всичко ми се струваше нормално. Ти бе съвършената жена за мен. Но погледът на майка ми ме накара да осъзная, че съм си същото старо хлапе. Знам, че ще трябва да ме напуснеш, напълно разбирам. Само, моля те, обещавай ми, че няма да ме мразиш.

Той не търсеше опрощение; може би по тази причина бе избрал Мари-Елен, защото искаше Делфин да е тази, която ще сложи край. Припомни ѝ за един от онези страхливци, които извършват отвратително, жестоко престъпление и принуждават полицаия да ги застреля, вместо просто да спестят на всички главоболието и да се гръмнат сами преди това.

— Но ти я ненавиждаш — чудеше се тя и добави: — Влюбен ли си в нея?

— Не — отвърна той. — Влюбен съм във факта, че тя не иска да бъде обичана. И двамата сме кухи. Лика-прилика сме си.

Тя знаеше, че това е лъжа. Поне що се отнасяше до него. Той преливаше от романтични чувства и любов. Просто бе решил, че тя няма вече да е неговият човек.

— От колко време продължава това? — попита тя. — Откакто ходихте на онзи баскетболен мач през зимата ли?

— Не — отвърна той. — Малко след като се върнахме от дома на родителите ми, преди няколко седмици.

— Спа ли с нея?

Той стисна очи, все едно също току-що научава новината.

— И цялата минала седмица си бил с нея?

— Съжалявам.

Делфин започна да плаче, отначало леко, но скоро се надигна хлипане, което разтърсваше цялото ѝ тяло. Тръгна из апартамента да събира вещите си в куфара, с който бе дошла от Париж преди месеци. Докато свличаше роклите от закачалките, си спомни как бе настоявал да разхожда сам кучето всяка вечер и наддаде пореден писък.

Той я умоляваше да остане — не при него, но да остане в жилището. Можел да отседне при приятел. Приятел. Как не!

Накрая тя спря за миг и го погледна в очите.

— Ти ме съсипа.

Той посегна, сякаш да я прегърне.

— Не мога да живея с твоята омраза. Трябва да ми обещаеш, че ще намериш начин да останем приятели.

Един ден Делфин се поддаде на изкушението да купи комплект домакински ножове последен писък на модата от магазин в Гринич Вилидж. Тези ножове, бе обяснил продавачът, били само за истински отдадените на кулинарното съвършенство. Трудно се работело с тях. Трябвало да бъдат точени на всеки три месеца и да не се държат в прекалено топло помещение. „О, искате да кажете в нещо като кухня? — бе попитал Пи Джей. — Чудесно. Тъкмо имахме намерение да ги държим под леглото.“

Най-големият и най-остър нож в комплекта си остана неизползван. Сега го извади, отиде в хола и започна да мушка сивите плюшени възглавници на канапето, а с другата ръка вадеше белия памучен пълнеж. Представяше си, че изтръгва сърцето на Пи Джей и го хвърля на земята да се разложи. Разплака се.

Наближаваше обяд. Трябваше да си тръгва. Той скоро щеше да се прибере.

Трябваше да се погрижи за няколко дребни подробности, преди да напусне.

Запуши канала на мивката и ваната и отвори докрай кранчетата за водата. Ако имаше късмет, целият апартамент щеше да се наводни до завръщането му. Отиде в коридора и хвърли ключовете за колата му в шахтата за боклук. Лаптопът му стоеше отворен на малката масичка. Внимателно го затвори и го пусна във ваната.

В ъгъла на хола на стойката си седеше Страдивариусът, царствен, още по-съвършен на фона на бъркотията, която бе сътворила. Приличаше на малко телце с деликатен женски силует. Най-вероятно никога повече нямаше да чуе как Пи Джей свири на него.

Намери калъфа в хола и положи вътре цигулката. Остави вратата на апартаментата широко отворена. С цигулката в едната си ръка и куфар в другата, тя слезе с асансьора, прекоси за последен път фойето и се потопи във влажния следобеден въздух. Портиерът дори не вдигна поглед от вестника си.

Два дни преди това се беше обадила в офиса на Хелена Кауфман в Брюксел и се представи за неговия мениджър Марси. Каза, че има вълнуваща новина. Пи Джей решил да дари Страдивариуса „Солсбъри“ на Международния еврейски конгрес. Бяха се уговорили да занесе инструмента в нюйоркския офис на организацията в дванайсет и половина. Щяха да съобщят новината в четири часа, като публикуват изявление в медиите, придружено от снимки. Очакваха да предизвикат истинска сензация в поредния епизод на „60 минути“.

Компютърното цитираше изказването на Пи Джей, което бе прочувствено и заклеймяваше всеки, който дръзнеше да не се съгласи, че истинските собственици на такива инструменти са потомците на онези, които са ги притежавали.

Когато научеше какво се е случило, той нямаше да посмее да отрече, а тогава тя щеше да е високо в небето.

[1] Божи син се роди (фр.) — Б.пр. ↑

[2] Чаша червено, ако обичате (фр.) — Б.пр. ↑

[3] Кучешки студ (фр.) — Б.пр. ↑

1987 Г.

Морис взе чийзбургера си чак в един часа. Джеймс си поръча специалния ростбиф.

Едва бяха започнали да се хранят, когато ги повикаха отново, този път на Риндж Тауър 364.

В кулите винаги цареше някакъв хаос. В двете огромни, грозни сгради на Риндж Авеню живееха над две хиляди семейства, повечето имигранти. Според Джеймс бе глупава политика да се настаняват на едно място толкова много бедни хора.

Два пъти месечно, щом получеха продуктите от помощите — масло, брашно, мляко, — някой дръвник непременно хвърляше пакет брашно в шахтата за смет, с надеждата да предизвика експлозия, която ще избие някоя и друга врата.

Имаше дни, в които екипите от „Бърза помощ“ не можеха да влязат в сградата, ако не са придружени от въоръжена полиция.

В Риндж 364 имаше три асансьора. Днес, когато влизаха с носилката, видяха, че левият стои отворен. Морис вървеше напред и щом стигна там, бързо се отдръпна и извика:

— Мамка му!

Някой беше омазал с изпражнения целия скапан асансьор.

Джеймс поклати глава и натисна бутона за нагоре.

Ако се случеше да загине в тази проклетата дупка, колко ли дълго щеше да скърби Шийла? Пет години? Десет? Представяше си как Деби се опитва да я уреди с разведени мъже от църквата. Трябва да започнеш отначало! Така или иначе Джими не беше много за теб, миличка. Приеми го като благословия. Отначало Паркър и Дани щяха да мразят новия, но след година-две щяха да разберат, че не е чак толкова зле и щяха да започнат да му викат „татко“.

Когато пристигна другият асансьор, видяха, че таблото с бутони е стопено току-що, а стените бяха почернели от пушек. Противната миризма на изгоряла пластмаса ги удари още с отварянето на вратата. На пода беше подпален огромен чувал с боклук, вече тлееше и се топеше по мокета.

Две хлапета изскочиха от евакуационния изход, за да проверят ефекта от работата си. Хвърлиха поглед на Джеймс и Морис и изчезнаха там, откъдето се бяха появили.

— О, мамка му, ченгета — каза едното.

— Човече, тези са шофьорите на линейката, не са ченгета.

Шофьори на линейка. Мразеха хората да ги наричат така.

— Давай по стълбите — каза Морис.

На седмия етаж изпод праговете на вратите се процеждаха миризми на готвено, от които стомахът на Джеймс се обърна. В апартамент 7-Ф един хаитянин лежеше в безсъзнание на леглото. Съпругата му не говореше английски, но бе повикала свой братовчед, който знаеше няколко думи. От него Джеймс разбра, че мъжът се е прибрал рано предишната вечер и се е оплаквал от главоболие, а към шест сутринта се е строполил от леглото и повече не дошъл на себе си.

— Имал ли е здравословни проблеми? — попита Джеймс.

Братовчедът поклати глава и сви рамене, несигурен какво го питат.

— Кръвно налягане? — поясни Джеймс.

Мъжът кимна и облещи щастливо очи, сякаш току-що бе подредил пъзел и потвърди:

— Високо кръвно налягане.

— Взима ли лекарства за това? — попита Джеймс. — Лекарства?
— Опита се с жестове да покаже как отлива лекарство в лъжица и го преглъща.

— Лекарства — каза той, почти крещейки, сякаш проблемът беше в децибелите.

Мъжът каза нещо на жената и тя доби объркано изражение. Джеймс подсвирна в опит да прикрие раздразнението си. Изпитваше състрадание към имигрантските семейства, които срещаше. Някои се страхуваха да се обаждат на 911, за да не бъдат депортирани. Може би заради това тези хора бяха чакали толкова дълго. Други идваха в Щатите, но не общуваха с никого, защото не се доверяваха и не разбираха американския начин на живот.

Езикът беше огромна бариера и от няколко години управата на града бе започнала да наема медици, които говореха чужди езици. Но дори имигрантите, които знаеха английски, бяха различни. Ирландците — неговият собствен народ — не искаха някой да им се бърка.

Болестта означаваше слабост, затова не признаваха до последната възможна секунда, а тогава беше прекалено късно.

Морис уви маншона около ръката на пациента.

— Двеста и петдесет на сто и дваисет — обяви той.

Вероятно беше мозъчен инсулт.

— Ще се оправи ли? — не спираше да повтаря братовчедът. Жената бързо нареждаше нещо и му направи знак да преведе. Той въздъхна.

— Тя казва, че се е върнал от работа в шест.

Бяха едва няколко години по-възрастни от самия Джеймс. Забеляза детски рисунки на хладилника и малка пластмасова елхичка на подложка за хранене.

Дори да говореха на един език, никога не би могъл да каже истината на жената: ако се беше обадила веднага, съпругът ѝ може би е щял да има шанс. Но бе изчакала прекалено дълго, за да има някаква надежда. Щеше да остави на лекарите в Спешното да ѝ обяснят. Трябваше да си заработят дебелите чекове.

Заради нея се разбързаха да го откарат в „Мас Дженерал“, макар да знаеха, че е твърде късно.

Когато се върнаха в линейката, Джеймс се сети, че са забравили да запишат фамилното име на мъжа. Сега формулярът му стоеше непопълнен най-отгоре на купчината, а той се чудеше какво ще обяснява на шефа си. Беше толкова глупава грешка. Едва ли щеше да я допусне, ако не бе така изтощен. Имаше нужда да избистри главата си. Трябваше да поспи.

През последните няколко часа краката му трепереха всеки път, когато станеше. От време на време мислите му се завихряха и го повличаха надолу. Преди хаитяните бяха имали случай на дваисетгодишен, загубил два пръста от машината за почистване на сняг — посегнал да махне заседнала буца, без да изключи мотора.

Докато откарваше момчето към болницата, неизвестно защо, Джеймс започна да мисли за Макгуайър, който живееше до тях. Къщата им беше двуфамилна и се рушеше. Живееха в едната половина, а другата даваха под наем на две млади момчета, които бяха много приятни, но винаги изглеждаха надрусани. Защо, по дяволите, затрупваха верандата пред входа си с толкова много боклуци? Ръждясали градински мебели и мръсни стари плюшени животни,

дрехи, обувки и прогизнали от влага вестници. Приличаха на откаченото семейство Клампет. Трябваше да поговорят за това с Тед Макгуайър като мъже. Тези боклуци се отразяваха зле на квартала. Преди няколко дни имаше разпилени батерии по цялата им поляна. Батерии!

Камионът силно се разклати. Някак си се беше качил на тротоара.

— Макийн, намали — долетя гласът на Морис отзад.

Джеймс погледна километража. Движеше се с повече от сто километра в час.

— Съжалявам, човече.

Батерии. Ако дете вземе, че глътне някоя. Може би точно това не можеше да се случи, но кой знае.

Дали Шийла бе купила батерии за работа на Паркър? Всяка година забравяха батериите и половината от Коледните сутрини минаваха във вадене на старите от часовници и детектори за дим или от дистанционното. За да се насладиш напълно на семейния празник, не се изискваше нищо друго, освен нови батерии до отворените подаръци, а те някак си все не успяваха да се справят с това.

В гимназията имаше едно момче, което наричаха „Три пъти А“, защото беше тънък като този модел батерии. Тъп прякор, като се замислиш. Тъп прякор за едно не чак толкова умно дете. Един прекрасен летен следобед групичка деца отидоха на каменоломната зад Кънингам Парк. Пиха бира, плуваха, забавляваха се и тогава „Три пъти А“ реши да скочи. Само че го направи оттам, откъдето не трябва — на място, където камъните отдолу стърчаха прекалено, а водата не беше много дълбока. Чуха как тялото му се удари в камъните, преди да тупне във водата. Там бяха всички — Конъли, Големия, Шон Фалън, Майк Шийхан. Ако не беше Джеймс да скочи след него, останалите сигурно щяха да го оставят. Това се помнеше.

Джеймс включи мигача и спря на паркинга на болница за спешна помощ „Бет Израел“.

— Макийн! Какво правиш, по дяволите? — изкрещя Морис. — Караме го в „Бригам“! Тръгвай, човече! Тук крепя два пръста в лед.

Морис рядко се нервираше, но Джеймс усети, че са го прихванали дяволите, и с пълно право. Той също би се почувствал така.

Беше четири и половина. Цял следобед не бяха имали минута почивка. Морис бе стоял в кухнята в дома на жена, прехвърлила петдесетте, която имаше болки в гърдите. Една сестра филипинка му помогна да направи списък на всички лекарства, които взема, а група възрастни, повечето жени, им висяха на главите, сякаш гледаха игра. Единият от двамата мъже в групата бе по-млад от останалите, но имаше издайническите знаци на СПИН — напукана кожа, слабо тяло. Много такива мъже можеха да се видят в Кеймбридж през последните една-две години.

Джеймс си спомни как през 1985-а Рок Хъдсън потвърди, че е болен, точно преди да умре. Никога не си беше представял, че Хъдсън може да е гей.

— Мислиш ли, че Дорис Дей е знаела? — шепнешком попита майка му, когато новината се разнесе и Джеймс и Шийла откачиха. Оттогава хората започнаха да се страхуват. Шийла го предупреди да внимава, когато има кръв наоколо, защото знаеше, че в линейката никога не носеха ръкавици, нито вземаха други предпазни мерки. Това бе съвсем нов начин на мислене, който още не бе напълно възприет от служителите в „Бърза помощ“. За повечето му колеги бе въпрос на чест да се разхождат из болницата целите в кръв. Обичаха да казват: „Този, който има най-много кръв по себе си в края на деня, е победител.“ Не можеш да промениш тази нагласа за един миг.

Апартаментът, в който влязоха, беше просторен, светъл пентхаус с високи тавани. В малка спалня от другата страна на коридора медицинската сестра току-що се бе нанесла — куфарът ѝ стоеше разтворен на леглото, а дрехите бяха разпилени по пода.

Джеймс и пожарникарите бяха в по-голямата спалня, наобиколили дребна като врабче жена, облечена с копринена рокля и разположила се удобно в кревата си. Друга жена, почти на нейната възраст, галеше ръката ѝ. Колекция от черно-бели портрети висеше на отсрещната стена — на всички се виждаше едно и също красиво чернокосо момиче.

— Това съм аз, да знаете — каза пациентката. — Бях актриса. Вие, момчета, сте много млади, за да си спомняте, но е истина.

— Истина е — повтори приятелката ѝ. — Джинкс Мъри. Погледнете я.

— Джинкс? — попита Джеймс.

— Артистичен псевдоним. Истинското ми име е Анджела Морис — поясни жената врабче. — В онези времена в студиото те сътворяваха отново.

Чудеше се дали да вярва на всичко това. Жилището ѝ беше хубаво, достойно за звезда. Но можеше да е имала богат съпруг. Джеймс реши да попита майка си. Нямахше да забрави.

— Преди две седмици претърпях сърдечна операция — каза тя. — Ще трябва да ме закарате в „Мас Джeneral.“ Моят кардиолог е доктор Уорнър.

Джеймс погледна едрите огнеборци, застанали от другата страна на леглото. Изглеждаха съвсем не на място тук, сред изящните шишенца парфюм и розови дантелени завеси.

— Кърли, ще ми помогнеш ли да я сложим на носилката? — попита той единия от тях. Кърли кимна и двамата я вдигнаха и преместиха. Беше лека като перце и той се притесни, че може да се разпадне.

Подкараха я по коридора и през просторен хол, където до един роял се извисяваше най-голямата коледна елха, която беше виждал. Подаръците, натрупани под клоните ѝ, бяха опаковани толкова съвършено, че всичко приличаше на снимка в списание. Тази година Джеймс бе предложил да опакова подаръците на децата, но Шийла просто се изсмя, сякаш лепенките и ножицата бяха специално оборудване, с което той нямаше да може да се справи.

Не бяха си подарявали коледни подаръци от години. Джеймс с болка гледаше телевизионните реклами на дамски бижута. Деликатният подтекст беше: „Ако си истински мъж, купи на жена си някой чифт обици“. Преди искаше да го направи и му беше болно, че тя го познаваше така добре — с всичките му най-лоши и тъмни страни. Изглежда, е било по-добре в миналото, когато мъжете са държали финансите и жените не са имали никаква представа за състоянието на семейната банкова сметка. Не би могъл да я впечатли с нищо. Каквото и да ѝ купеше, щом погледнеше в кутийката, тя щеше да види единствено още няколкостотин долара, с които той ги закопаваше по-дълбоко.

Но тази година бе решил да ѝ купи диамант. Конъли му каза, че вече всичко под две месечни заплати, би изглеждало евтино. Когато

Джеймс взе това решение, му се стори, че парите сякаш не са реална, а просто въображаема пречка, която може да пренебрегне.

Седмици наред обмисляше какво да направи. Кредитната карта не се броеше — когато видеше извлечението от банката, Шийла щеше да побеснее и да провали цялата идея. Чудеше се дали да не си вземе друга карта, за която няма да ѝ казва, но това си беше измама. Идваха му разни откачени идеи: да се запише като доброволец за експерименти с лекарство, да дари сперма (Шийла щеше да го кастрира, ако научеше какви мисли му минават през главата). Братът на Дейв Конъли му бе разказал как загубил работата си заради затварянето на корабостроителницата „Фор Ривър“ и направил купища пари, като участвал в някаква си пирамида. Джеймс взе да мисли и по тази линия. Но в крайна сметка продаде форда на баща си „Флетхед“ V8.

Конъли от години му додъваше за колата.

— Тая бракма е като слязла от екрана. Няма да се качвам в нея — все повтаряше той, но винаги се качваше и се забавляваха, докато обикаляха нагоре-надолу.

Човекът, който я купи, изглеждаше като от началото на седемдесетте — с широки бакенбарди и огромни черни очила. Каза, че бил колекционер. Докато той отиде да изтегли парите от банката, Джеймс седя зад волана, дишаше дълбоко и се опитваше да съхрани частица от колата за себе си.

Конъли се опита да го разведри:

— Абе, нали знаеш какво означава ФОРД? „Фиксирай, оглеждай, ремонтирай, дърпай“. Знаеш ли какво още е ФОРД? Файтонът от ремонт дойде.

Щом се сети, че колата вече не му принадлежи — че идната пролет няма да може да хвърчи край брега, надул радиото, и да усеца порива на вятъра, Джеймс почувства болезнена празнота. Но нямаше друг начин. Ако не поставеше семейството пред собствените си желания, що за мъж беше?

С продажбата на колата щеше да успокои Шийла, че всички дългове ще бъдат изплатени. Това щеше да я направи щастлива.

Когато преди няколко дни отиде в бижутерийния магазин, за да избере пръстена, бе завладян от вълнение, което сега се изпари. Беше го поръчал точно като оригинала, но сега му се струваше по-малък,

приличаше му на дрънкулка от машина за дъвки. Човекът зад щанда се опита да му предложи нещо по-скъпо.

— След толкова години брак повечето мъже увеличават размера на камъка — настоя той. Джеймс не можеше да си го позволи, но като видя пръстена, съжали, че не е избрал нещо по-голямо.

Искаше му се да доведе Шийла и момчетата в този пентхаус, да се настанят и да се радват на всичко — на хубавите мебели, на подаръците, на огъня в камината.

Близките на болната жена изглеждаха притеснени, но и развълнувани от изненадващия обрат на събитията. Една от тях ентузиазирано метна палто от норки върху босите ѝ крака.

— Ще те чакаме тук! — каза ѝ и избута сестрата напред. — Ти върви с нея.

Джеймс и Морис закараха носилката до асансьора на петнайсетия етаж и заедно с огнеборците се натъпкаха вътре като сардели.

Навън се сипеше сняг на парцали и не се виждаше нищо на няколко крачки напред. Джеймс се надяваше Шийла да не тръгне нанякъде. Нейната тойота беше със задно предаване — истински кошмар в лошо време. Моторът виеше и тропаше по няколко минути от студа. Трябваше да загрее, за да работи както трябва. Но Шийла никога нямаше търпение.

Сестра ѝ Деби отскоро караше ново волво.

— Истинска стомана — бе казала тя на Шийла при последното си гостуване. — Струваше ми се прекалено скъпа, но Дрю каза, че няма да икономисва за сметка на моята сигурност.

На път за болницата сестрата филипинка се качи отпред при Морис и тихичко се разплака. Джеймс се чудеше защо ли плаче — познаваше жената само от две седмици. Да не би да се страхуваше, че ще си загуби работата? Да не би целият ѝ живот да зависеше от здравето на тази непозната? Странен начин на живот — дните ти да минават по чужди домове.

Пациентката беше по-делова.

— Би ли се обадила на сина ми във Вашингтон, щом пристигнем? — каза тя. — Информирай го какво става.

Джеймс седна до нея и взе да я разпитва кога са почнали болките в гърдите.

— Седях си на пианото — започна тя. — Бях поканила няколко приятелки актриси да попеем коледни песни и да пийнем яйчен пунш. Прекарвахме си чудесно. И тогава изведнъж сякаш на гърдите ми седна слон.

— Колко яйчен пунш изпихте?

— Нито капка! Лекарска заповед!

— Ядохте ли нещо пикантно?

— Не — отвърна тя. — И си вземам всички лекарства.

Морис се обади на лекаря да поиска разрешение да ѝ даде нитроглицерин и да я сложи на система.

— Отворете широко уста — каза Джеймс и пусна таблетката под езика ѝ.

Минаха през площад „Кенмор“. Градът изглеждаше призрачен под сипеция се сняг. Джеймс уви около ръката ѝ турникет, за да сложи системата, в случай че се наложи да ѝ влеят други лекарства, докато стигнат до болницата.

— Завършила съм Театралната школа на Бостънския университет малко по-нагоре — посочи жената. — С Фей Дънауей бяхме в една група. Викахме ѝ Дан Фейд Ъуей^[1]. Всички усещахме, че ще стане звезда. Сега като си мисля, всъщност повечето от нас бяхме по-талантливи от нея. Просто тя най-много искаше да успее.

Джеймс кимна. Същото можеше да се каже и за него и музикалната му кариера. Изглежда, не беше я искал достатъчно силно.

Беше почти сигурен, че „Бийтълс“ бяха провалили живота му. Брат му Боби, четири години по-голям от него, купи плочата в деня, в който излезе на пазара. Джеймс си спомняше как бе седял до него и бе наблюдавал първото им появяване на екрана при Ед Съливан. Чувстваше се невероятно. Брат му не обичаше той да се върти около него и Джеймс, притаил дъх, се опитваше да се слее с дивана, защото се страхуваше да не наруши магията. След „Искам да държа ръката ти“ Боби се обърна слисано към него.

— Да му се не види, а?

— Аха — бе отвърнал Джеймс, кимайки удивен. До ден-днешен за него това си остана вълшебен момент.

Спестяваше джобните, за да си купи картички на „Бийтълс“ и списания, тениска и поставка за яйца. Даде цели три долара за перука

на „Бийтълс“ в „Улуъртс“, с която отиде на училище следващия ден, заради което бе изгонен от директора с бележка до родителите му.

Когато стана на дванайсет, а Боби на шестнайсет, майка им някак успя да ги уреди с билети за концерт на „Бийтълс“ в Бостън Гардън. Песните едва се чуваха. Момичетата пицяха оглушително. Но това беше положението. Джеймс беше заробен. Четиримата изглеждаха толкова разкрепостени, щастливи и непринудени, сякаш за да покажат, че щом те са постигнали мечтата си, всеки друг би могъл.

Няколко години по-късно, когато чу новината, че Боби е мобилизиран, Джеймс остана като вкаменен в леглото си и се опита да проумее какво изпитва. Бе осъзнал, че това е лошо, но донякъде почувства облекчение — бе си представил как ще тършува из чекмеджетата на Боби, без да се страхува, че брат му ще го хване да измъква плочите, дрехите и цигарите му. Брат му обичаше да го пердаши, а сега Джеймс щеше да бъде свободен. Но на вечеря същия ден, когато видя, че Боби е подстригал дългата си мазна коса и бакенбарди, Джеймс изведнъж проумя, че всичко ще се промени. Втурна се към стаята си и тресна вратата, пусна на грамофона „Сарджънт Пепър“ и така наду звука, че мебелите се разтресоха.

Никой нямаше да заеме мястото на „Бийтълс“. Те наложиха златен стандарт, най-доброто, което можеше да се постигне.

Синът му Паркър беше бебе, когато убиха Джон Ленън. Джеймс никога нямаше да забрави онази нощ. Шийла бе завела бебето у родителите си. Той гледаше мач на „Пате“ сам вкъщи, когато изведнъж Хауард Косел съобщи: „Помнете, че това е просто футболен мач, независимо кой печели и кой губи.“

Джеймс още си спомняше буцата, която заседна на гърлото му. Щом Косел казваше това, значи се бе случило нещо сериозно и ужасно. Но изобщо не би могъл да си представи точно тази трагедия: „Джон Ленън, може би най-известният от четиримата «Бийтълс», е бил прострелян с два куршума в гърба пред жилището си в Уест Сайд в Ню Йорк. Откарали го в болница «Рузвелт», където констатирани смъртта му“.

Открай време мразеше Хауард Косел. Но след онази вечер, макар че човекът просто си бе вършил работата, Джеймс едва понасяше гласа му. Гледаше „Футбол в понеделник вечер“ с изключен звук.

Понякога, когато Шийла бе на работа, той изваждаше китарата си и свиреше на момчетата. Дани бе още прекалено малък, но Паркър обичаше да слуша „Хелп!“ и „Ръбър Соул“. Джеймс бе удивен от импровизаторските качества на Паркър и способността му да помни текстове — хлапето бе едва на седем, а така пееше „Йестърдей“, че можеше да те разплаче. Джеймс го бе научил и на няколко акорда на китарата и беше страшно впечатлен, когато откри, че след седмица Паркър още ги помнеше.

Миналият вторник се състоя коледният концерт на училището на Паркър. Джеймс размени смените си, за да присъства. Всяко дете имаше солово изпълнение и само по няколко думички за най-малките. Целта бе да ги накарат да се почувстват специални и да повдигнат самочувствието им, макар че Джеймс не можеше да разбере как ще се чувстват специални, когато всички останали получават същото внимание. Редът на Паркър дойде в самото начало на „Тиха нощ“: „Спи честит в сламен кош“. И това беше всичко. Няколко думички, които напълниха очите на Джеймс със сълзи. Би направил какво ли не, за да помогне на сина си да стане нещо, а не поредният загубеняк с потъпкани мечти.

— Ще го запишем в музикална паралелка — прошепна Джеймс на Шийла, преди да светнат лампите.

— Той вече изучава музика в училище — напомни му тя.

— Имам предвид нещо по-добро от това. Наистина има талант. Мисля, че има каквото трябва.

Шийла го потупа по ръката.

— Джими, успокой се. Той е просто дете.

Не си бе представял, че е възможно да е толкова зает на Бъдни вечер в такова време. Някакво момче си бе сцепило главата, след като се блъснало с шейната си в дърво; млада жена бе погълнала цяло шишенце хапчета, нещо типично за този период от годината. Друга имаше топче за пинг-понг в ануса, заклещено при сексуални игри с приятеля ѝ — също често срещано.

Закараха двойката в болница „Кеймбридж“. В спешното отделение, докато Морис попълваше данните на момчето, Джеймс мерна между завесите бездомника, когото бяха довели рано сутринта. Беше се свил върху чаршафите на тесния креват, само по болнична нощница. Приличаше на дете и на Джеймс му се прииска да отиде при

него. Чудеше се къде ли е майка му. Дали някога е имал истинска Коледна сутрин и ако е имал, дали споменът за нея прави живота му по-добър или по-лош?

— Топче за пинг-понг. Леле! — каза Морис, след като излязоха от Спешното.

— Дааа.

Прихнаха и се смееха цели десет минути.

Всяко спешно отделение в града си имаше „кутия на задника“, в която лекарите пазеха какви ли не предмети, пребивавали в нечий задник. Джеймс бе виждал рентгенова снимка на цяла бирена бутилка у един тип, а в друг имаше жива мишка. Съществуваше процес, известен като анален рефлекс — след като някакъв предмет преминеше през сфинктера, в тялото се получаваше вакуум и го засмукваше навътре. Явно никой от онези тъпаци не бе чувал за това явление.

Джеймс си мислеше, че по-скоро би пукнал, отколкото да повика парамедиците да проучват сексуалния му живот.

Предишната година Шийла бе предложила да пробват разни роли, за да разпалят малко положението в спалнята. Изглежда, приятелката ѝ Кати Доулан се бе похвалила, че са пробвали нещо такова със съпруга ѝ.

Когато Шийла за пръв път сподели идеята си, Джеймс попита:

— Имаш предвид нещо като чичо доктор?

— Ами да. Толкова е възбуждащо да се облека като медицинска сестра, каквато всъщност съм.

— Не знам. — Остана изненадан от стеснението си. Допадаше му, че все още има нещо у Шийла, което го караше да се чувства притеснен, изненадан.

Поиска той да се престори на автомонтъор, а тя да бъде мажоретка, закъсала на пътя. Явно това беше голямата ѝ фантазия. И той се съгласи. Стана забавно. Макар че вече никога нямаше да я остави сама да кара колата си на ремонт.

Още щом се върнаха с Морис в линейката, ги потърсиха по радиостанцията.

— Исусе, само ние ли работим в целия Кеймбридж? — въздъхна Джеймс и се обади: — Нона, направо ме убиваш.

— Тежък инцидент — продължи тя. — Кола в реката близо до моста на Мас Авеню. Отивате с пожарната.

Наложи се да изчакат на моста, докато водолазите на пожарната извадят пациента от водата. От шофьорската му книжка разбраха, че се казва Лиам Стоун. Живее в Самървил. Осемнайсетгодишен.

Лицето му беше размазано, краката — обърнати наопаки, а тазът — разкъсан.

— Горкото дете — каза Джеймс на сестрата, която ги посрещна в Спешното на „Мас Дженерал“.

Тя сви рамене.

— Вероятно е пил, връщал се е от коледно тържество. Добре, че не е убил някого.

— Може да е заради времето — каза той. — Весел празник.

Дори Шийла беше съгласна, че има сестри истински ангели и други, които са по-груби. Онези, които съчетаваха и двете качества, бяха малко. Не му се искаше да оставя това хлапе в ръцете на точно тази, но нямаше избор.

Беше почти сигурен, че Лиам Стоун няма да оцелее. Изпита облекчение, че поне няма да е там, когато повикат родителите му. Представи си го — седиш си вкъщи и празнуваш, очакваш сина си да се върне от мола, а в следващия миг разбираш, че животът ти е приключил. Прииска му се да се прибере и да прегърне децата си.

Решиха, че сега диспечерът може да им даде няколко часа почивка. Отидоха в стаята за почивка на болница „Кеймбридж“, където зарязаните бургери на Морис го очакваха на масата, заедно с няколко сандвича, два литра кола и чиния с домашни шоколадови бисквити от Кати. Свястно момиче.

Джеймс си взе една бисквита и отиде до платения телефон в коридора, за да се обади у дома.

— Здравсти — каза той, когато Шийла вдигна слушалката.

— О, здрасти. — Звучеше, сякаш се надяваше да чуе друго. — Паркър, казах да спреш!

— Как я карате?

— Ритат по стените. Ходихме до майка ти да ѝ оставим продуктите и тя ни даде цял сладкиш, от онзи, който правят съседите ѝ. Май вече изядохме половината. Сестра ми дойде с децата, за да печем дребни сладки, но толкова силно заваля сняг, че се наложи да си тръгнат още преди да сме ги извадили от фурната. А, между другото, много слабо загрява. Ще ни трябва нова.

Колко ли струваше една фурна? Опита се да отгатне, но нямаше представа — тази бяха купили с къщата.

— Бисквитки! — изкрещя някъде наблизо Паркър.

Шийла изстена.

— Да, май им трябва повече захар.

Джеймс долови напрежението в гласа ѝ. Не беше обичайната умора от момчетата. Имаше и нещо друго. Скандал ли се надигаше? Не беше съгласна той да работи на празника и сега бе останала с децата, които бяха във вихъра си.

— Обещавам, че утре ще ги гледам цял ден — опита се да я успокои той.

— Самият ти си като зомби — сопна се тя. — Трябва да поспиш. Как минава денят ти?

Помисли си да ѝ каже за Лиам Стоун, но нямаше смисъл да я натоварва.

— Натоварено е — отвърна той. — Имаше една жена, която каза, че...

— Дани, паркирай си дупето на стола, или не знам какво ще те направя — разкрещя се тя. — Извинявай. Слушам те.

Той се зачуди на колко години трябва да станат децата ти, за да проведеш нормален разговор в тяхно присъствие.

Тя подсмръкна.

— Плачеш ли? — попита я той.

— Не.

— Да не се разболяваш?

— С моя късмет, сигурно — отвърна тя.

— Какво има? — попита той.

— Ще разбереш, като се прибереш.

Прозвуча му като заплаха. Представи си куфара ѝ до вратата, децата закопчани с коланите на задната седалка, готови да отпътуват.

— Шийла, плашиш ме.

Тя въздъхна.

— Обещах си да не ти казвам, докато си на работа, но както и да е. Няколко минути след като сестра ми си тръгна, седях с момчетата в хола и чух трясък откъм кухнята. Отидох и видях, че целият таван се е срутил. Нали знаеш, че се лющеше? Имам предвид размера на онази дупка, Джими — огромна е. Можеш да надникнеш в банята отгоре.

Паркър беше там само трийсет секунди преди това. Можеше да го убие.

Джеймс не можеше да мисли трезво. Момчетата бяха в безопасност, какво облекчение, но въпреки това изпадна в паника.

— Всички ли сте добре? Кучето?

— Шегуваш ли се? Да, безценното ти куче е добре.

— Ще го оправим — каза той и се опита да звучи спокойно.

Таванът от една година беше пред срутване, а той не бе направил нищо. Не можеше да си го позволи. Едно от децата му е щяло да бъде премазано заради това. Сякаш на гърдите му седна слон. Не каза ли това и жената?

— Трябваше да се преместим от тази дупка преди година — прошепна ядно тя. — Опасно е, Джими. Опитвах се да ти го кажа. Защо никога не ме слушаш?

— Ще се прибера — отвърна той, макар да знаеше, че не може.

— Трябва да стоиш там до сутринта — каза тя. — Няма проблем. Изметох го внимателно и момчетата са инструктирани, че кухнята е забранена територия. Ще се справим без теб.

— Благодаря.

Тя въздъхна.

— Знаеш какво имам предвид.

— Може би трябва да прекараш нощта при вашите — каза той. Представяше си как цялата къща се срутва върху тях, а той се прибира и открива дома си разрушен.

— Баща ми каза, че не е опасно. Просто не знам как ще платим ремонта.

Сега вече бе сигурен, че ще побеснее за пръстена, макар да не бе взел пари назаем. Би казала, че след като е продал колата, е трябвало да използва парите за нещо, от което наистина имат нужда. И вероятно щеше да е права. Но Шийла никога нищо не си купуваше, а кой можеше да каже, че пръстенът не е нужен толкова, колкото таванът над главите им?

Наблизо Паркър говореше за Дядо Коледа и работа Роли. Искаше му се да е при тях, сгъшен под одеялото на канапето с жена си и децата, паркирани пред телевизора. Всички се смеят, трупат спомени и окачват чорапи, преди да потънат в сладък сън.

— На Бъдни вечер без теб не е същото — каза тя с омекнал тон.

— Съжалявам, че тази вечер трябва сама да ги слагаш да спят. Това май е работа за двама.

Тя се разсмя.

— Най-малко.

— Мила? — каза той.

— Да?

— Обичам те. Толкова съжалявам, че не съм бил там.

Джеймс се разплака. Никога не си беше вкъщи, когато беше нужен. С нищо не бе по-добър от собствения си безполезен баща.

— И аз те обичам — отвърна тя. — Не плачи. Всичко е под контрол.

— Добре. Дай ми Паркър за секунда.

Чу се страшна суматоха и разни шумове в другия край на линията, след това долетя задъханият глас на сина му:

— Здравей, тате! Чу ли за дупката на тавана? Мога да се кача горе и да наблюдавам мама отдолу. Супер е.

— И аз така разбрах — отвърна той. — Сега слушай, приятел. Знам, че се вълнуваш за утре, но обещавай ми, че ще слушаш мама тази вечер, става ли?

— Да.

— Браво моето момче. Съжалявам, че не съм там да те гушна. Написа ли вече писмо до Дядо Коледа?

— Да. Написах му бележка и вместо Дани, защото той още не може да пише.

— Много мило от твоя страна. Знаеш, че Дядо Коледа не идва, преди да си заспал, нали?

— Да.

— И много добре знае дали се преструваш.

— Наистина ли, тате?

— Със сигурност.

Смяната им приключваше в седем.

Към шест, след като не бяха получавали никакво обаждане цели пет часа, решиха, че едва ли вече ще има друго. Цяла нощ бе валил сняг. Всички магазини бяха затворени. Децата в целия град, бедни и богати, се молеха на родителите си да станат от леглата и да отворят

заедно подаръците. Паркър и Дани бяха получили строги заповеди да не отварят нищо, преди Джеймс да се прибере. Можеха да изтърсят чорапите, но само толкоз.

Не беше мигнал, макар да бяха останали в стаята за почивка след един часа. Морис хъркаше на отсрещната кушетка, а няколко други момчета гледаха стар уестърн по телевизията. Джеймс просто си лежеше и мислеше за следващия ден. Щеше да се отбие у майка си на път за вкъщи, а после да пие кафе с Шийла, докато децата отварят подаръците си. На обяд щяха да отидат на църковната служба, а после при майката на Шийла за ранна вечеря.

Искаше му се да бъде щастлив заради всичко това, трябваше да е щастлив. Но всъщност изпитваше тежест и изтощение. Видя, че нищо от това, което щеше да направи този ден, няма да промени положението. Паркър щеше да се зарадва на работа си, но след около седмица щеше да иска друго. По-големи подаръци бяха немислими — никога нямаше да могат да го пратят в колеж, нито да му помогнат да си купи къща. Момчето беше едва във втори клас и засега го боготвореше, но колко ли време беше нужно, за да проумее, че старецът му се е провалил?

Ами Шийла? Джеймс бе продал стария си форд, за да ѝ купи пръстен, а сега беше в нулева позиция. Беше разорен. Трябваша им пари, за да оправят дупката в тавана и фурната, която бе на ръба, трансмисията на колата и кой знае още какво.

Джеймс се замисли за момчето, което я бе обрало. Какво ли бе направил с пръстена? Дали го беше заложил, или го бе дал на момичето, което си въобразяваше, че обича? Представи си сцената, както толкова пъти досега: жена му се опитва да се справи с количката и продуктите, без дори да чуе стъпките зад себе си. Искаше му се да открие това момче и да го гръмне в главата, от упор, пред цялото му семейство на Коледа сутринта.

Когато Морис предложи да започнат с почистването на линейката отрано, за да си тръгнат навреме, Джеймс си помисли, че това е най-хубавата идея, която е чувал от седмици. Излязоха от болницата, отидоха до базата и започнаха да набавят изразходваните медикаменти. Джеймс отмяташе всичко по списък, както правеше след всяко дежурство. Петнайсет чисти кърпи, кутия със салфетки, колани, вендузи, комплект против изгаряния, апарат за електрокардиограми,

дефибрилатор, „Физодерм“. Почти беше приключил, когато дочу да ги викат по интеркома. До края на смяната им оставаха четирийсет и пет минути.

Когато вдигна, диспечерът ги изпрати в Белмонт.

— Какво става, по дяволите?

— Сигнал за заместване — каза тя.

Случваше се, ако някой от съседните райони е претоварен, да ги повикат да поемат адрес. Но беше необичайно да ги пратят чак в Белмонт. При нормални условия беше десет-петнайсет минути път, без да е натрупал сняг.

— Сигурно се шегуваш — ахна Джеймс.

— Имаг само една дежурна линейка, а е станал пожар. Съжалявам. Лош късмет.

— Няма да стигнем достатъчно бързо — каза той.

— Просто трябва да проверите положението — отвърна диспечерката. — Няма нужда да бързате.

— Щом няма нужда да бързаме, тогава изчакайте техните хора да се освободят — обади се Морис.

— Сигналът е получен, трябва да изпратим някого.

Обясни им, че пациентката е на осемдесет. Снаха ѝ от Флорида се бе обадила на 911. От два дни се опитвала да се свърже с нея, но не ѝ отговаряла.

— Живее сама — продължи диспечерката. — Очевидно е в добро здраве, или поне е била досега. Мисля, че съпругът ѝ е починал преди две години и тя отказвала домашен асистент. Името и е Ивлин Пиърсол.

Джеймс го записа набързо на ръката си, за да не го забрави.

— Изглежда са ти надули главата — каза той.

— Да, е, жената сякаш изпитваше вина, че не е била с нея на Коледа.

Джеймс помисли за собствената си майка и каза:

— А е трябвало.

— Дори ми призна, че се канели да ѝ гостуват следващата седмица.

— Сигурно ще трябва да го направят по-скоро — отвърна той.

Морис скочи на мястото до шофьора и наду сирената. Воят ѝ звучеше по-тъжен от обичайно.

Джеймс се пресегна през Морис и извади шишенцето „Адвил“ от жабката. Развинти капачката и изсипа две хапчета в устата си.

Морис го изгледа.

— Нали знаеш, че тези боклуци не са бонбони?

— Гърбът направо ме убива.

Пътищата бяха хлъзгави, но шосе 2 вече беше почистено и празно в този час. Джеймс караше с около сто и четирийсет километра в час, без да спазва ограниченията. Дори да забеляза, Морис не каза нищо. И на него му се искаше да се прибере при семейството си.

— Шийла ще ме убие — каза Джеймс. — Децата сигурно вече са станали и ще искат да отворят подаръците.

— Синди вече ме побърка за това, че работя на Бъдни вечер.

— И у нас е така.

— Страшен скандал — продължи Морис, клатейки глава, сякаш само споменът за това му беше достатъчен. Джеймс се изкушаваше да попита за подробности. Толкова щеше да е хубаво да надзърне в нечий друг брак, за да сравни дали неговият е нормален.

— Какво ти е на ръцете? — попита Морис.

— Хм?

— Ръцете ти треперят.

Джеймс погледна надолу. Дори не беше забелязал.

— Тревожа се за теб, човече — каза Морис. — Имаш нужда от почивка.

— Ще почивам в гроба — отвърна Джеймс.

— Много смешно.

Замълчаха, докато отбиха на изхода и после рязко завиха наляво по Плезънт Стрийт, без да изчакат да светне зелено. Магазините за коли и моловете бяха последвани от викториански къщи, покрити в бяло, тук-там проблясваха ситни бели коледни светлинки.

Трябваше да отворят картата, за да намерят адреса. Завиха по стръмен хълм с високи дървета от двете страни на улицата. Снегът не беше докосван, а пътят бе заледен. Джеймс си помисли, че ще затънат и ще трябва да бутат линейката чак до горе. Намали скоростта и запъпли. Къщите наоколо бяха красиви.

Когато стигнаха до пощенска кутия номер шейсет и три, Морис възкликна:

— Мили боже!

В далечината се виждаше голяма тухлена къща, отделена от пътя от просторна морава като футболно игрище. Алеята бе дълга около километър.

Джеймс си помисли за собствената си мизерна къщичка на оживен ъгъл. Сигурно хората минаваха край нея и се чудеха: „Кой, по дяволите, живее тук?“. Същото биха се чудили и за това място, но по други причини.

Паркираха отпред. Когато слязоха, беше напълно тихо.

— Тук дори мирише по-добре — каза Морис.

На Джеймс му се прииска да останат на двора и да не откриват тъжната ситуация от другата страна на вратата. Проверка на състоянието обикновено означаваше, че човекът е мъртъв, но имаше и изключения. Почти дочу гласчето на сина си: „Спи...“

Натиснаха звънеца веднъж, втори път. Не последва отговор. Джеймс се приготви да разбие вратата, макар че гърбът го скъсваше от болки и не бе сигурен дали ще има достатъчно сила. Но Морис натисна дръжката и вратата се отвори.

Отвътре къщата изглеждаше още по-голяма. Приличаше по-скоро на музей. Стояха в огромно антре с висок като в църква таван, широко огледало на стената и стенен часовник в ъгъла, спрял на единайсет и трийсет.

— Ехо! — завикаха те. — Ивлин? Ивлин, тук сме, за да ви помогнем!

Думите им отекнаха, но отговор не последва. Тръгнаха бързо от стая в стая, като продължаваха да викат. Джеймс запали лампата в трапезария, която беше голяма колкото първия етаж на къщата му. Беше изискано и обзаведено като в сериала „Династия“ — с голяма маса и кристален полилей. На едната стена имаше картина на две кучета в платноходка. На другата — по-тежка картина на кораб в позлатена рамка. Дебел слой прах покриваше всичко, сякаш никой не бе влизал в стаята от години. Прокара пръст по масата и остави широка следа. Прекоси кухнята, на плота имаше чепка изгнили, покафенели банани, от които се носеше противна сладникава миризма, и той запуши нос.

— Ивлин? — извика, макар да усещаше, че не е тук.

Влезе в кабинет. На стената до вратата бе закачена диплома от „Харвард“.

Въпреки всичко Джеймс се надяваше на някакво страхотно, невероятно обяснение с щастлив край, каквото би могъл да разказва като приказка за лека нощ на момчетата си. Останала сама на Коледа, Ивлин Пиърсол решила да замине за Хавай и да пробва подводно гмуркане за пръв път в живота си! Понякога Ивлин Пиърсол обичала да се качва на тавана с уокмен и касета на „Стоунс“ и да се изолира от света с дни... Онова, което не знаеше снахата на Ивлин Пиърсол, бе, че тя си има двацет и четири годишен любовник, който живее на Нюбъри Стрийт, и е решила да прекара празниците при него.

И точно тогава Морис се провикна:

— Намерих я.

Джеймс отиде в хола, където старата жена лежеше в безсъзнание на пода. Беше облечена с памучна нощница на розови цветчета като на майка му. Изглежда, бе живяла единствено в тази стая. На канапето имаше грижливо сгънати дрехи, а голямата помощна масичка бе затрупана с вестници и коледни картички. Имаше и скрин, чийто плот бе покрит със семейни снимки. На една от крайните масички имаше отворена кутия за бижута, в която се виждаха всевъзможни лъскави скъпоценни камъни, нахвърляни безразборно. Отстрани стоеше пластмасова чаша за зъбните й протези, четка за зъби с оръфани косъмчета, шишенце с лосион и купчина книги с твърди корици.

Беше виждал тази сцена много пъти — стара дама в голяма стара къща, от която обитаваше само една-две стаи. Понякога защото се страхуват да се качват по стълби, но по-често защото не могат да приемат всичко да им напомня за покойните им съпрузи. Не искат да спят в леглото сами, нито да отворят гардероба и да видят изгладените им костюми. Джеймс се зачуди защо ли вратата беше отключена. Била е толкова беззащитна там, съвсем сама.

— Мисля, че е свършила, човече — каза Морис. — Погледни цвета на кожата й. Добър избор — да ритнеш камбаната на Коледа.

Джеймс клекна до нея и я хвана за китката. Кожата й беше студена, но му се стори, че напипва бавен пулс.

Знаеше, че тя няма нищо общо с майка му. Тази жена вероятно бе от онези надути богаташки, които не биха обърнали внимание на Мери Макийн... Но дори и така, беше Коледа, а тя бе нечия майка и беше съвсем сама. Джеймс искаше да я спаси. Прищя му се да събере всички изгубени души от работния си ден и да ги заведе у дома.

Представи си как пристига при тъста и тъщата си за коледната вечеря. „Здрасти Том и Линда, запознайте се с бандата — това е лудият, бездомният расист, съпругата на човека с мозъчния инсулт, която не разбира нито една ваша дума, индийката студентка в «Харвард», която вероятно ще може да ни купи и продаде всички след десет години. Ето ги и родителите на покойния, прекрасен Лиам Стоун. И накрая, но не последна по значение, Ивлин.“

— Да пробваме — каза Джеймс. — Аз ще съм при нея.

Сложиха я на носилката и я изнесоха. Морис се качи зад волана и се обади на лекаря за разрешение, но още преди да приключи, Джеймс пусна монитора за пулса. Жената вдишваше само по четири пъти на минута, а пулсът и беше дващест. Беше близо до последния си дъх.

Джеймс ѝ сложи система. Опита с глюкоза и „Наркан“, за да я събуди, но нищо не подейства. Взе да се опитва да напъха тръбата в гърлото ѝ. Отне му пет минути, но най-сетне успя и започна да интубира. Почувства лъч надежда, макар да разбираше, че дори само тези манипулации са повече, отколкото тялото ѝ може да понесе. Не можеше да направи нищо повече, освен да се моли. Каза „Аве Мария“, както го бе учила майка му, и забеляза, че мониторът отчете спадане на пулса на Ивлин Пиърсол на десет удара в минута и после линията стана права.

Когато разбра, че я е загубил, се разплака. Отначало тихичко, за да не чуе Морис. Беше я изпуснал. Не беше никакъв медик.

— Край — обяви след малко.

Чу партньора си да съобщава на диспечера:

— Внезапна смърт.

Мислите му се върнаха отново към дома ѝ с хубавите мебели и претъпканата с бижута кутия. Неблагодарната ѝ снаха, жената, която бе оставила възрастната дама съвсем сама на Коледа, щеше да наследи всичко това.

Помисли за собствената си съпруга, която беше толкова предана на майка му, колкото и на своята. Шийла заслужаваше всичко, но обикновено ѝ се стоварваха само гадости. Как бе възможно животът да е толкова несправедлив? Знаеше, че бе тъп, детски въпрос, но все пак: Защо някои хора трябваше да се борят, а на други им идваше наготово?

Джеймс се отпусна назад, опита се да вземе глътка въздух и за пръв път забеляза пръстена на ръката ѝ. Беше огромен, с два големи

диаманта един до друг, всеки от които бе четири пъти по-голям от подаръка за Шийла. Бяха оградени от мънички диаманти, в случай че двата гигантски не бяха достатъчно впечатляващи. Знаеше колко бе платил за пръстена на Шийла. За този сигурно щеше да вземе десет пъти повече. Щеше да стигне за тавана, за печката и дори да остане.

В миналото бе имало случаи, когато си бе представял колко лесно е да открадне от пациентите си, но после се отвърщаваше от тази мисъл. Така се почувства и сега, но никой не се грижеше за него, докато той помагаше на кого ли не. Някакво малко лайно бе обрало жена му. Макели го бе оставил да опере пешкира. С кого ли се опитваше да се мери?

До края на живота си щеше да се чуди какво се бе случило. Знаеше, че когато посегна и свали пръстена от ръката ѝ, една голяма част от него рухна. Беше убеден, че ако бе лято, щеше да го свали трудно и нямаше да упорства.

Отпред светна надписът на Спешното.

Сърцето му биеше силно. По лицето му се стичаше пот. Той пхна пръстена в джоба си, докато линейката спираше на паркинга.

Погледна към ръката ѝ, покрита с мрежа от вени и бръчки като пътна карта. На единия ѝ пръст се виждаше призрачнобяла ивица.

[1] Fade away (англ.) — „избледнявам“ — Б.ред. ↑

1988 Г.

Диамантите са завинаги.

Мери Франсес
Зерети, 1947 г.

Галавечерята щеше да е пищно събитие. Двеста човека в балната зала на частен лондонски клуб, вечеря и танци, а всички големи клечки в „Де Беерс“ щяха да държат реч. Франсес нито познаваше тези мъже, нито бе разговаряла с тях до тази седмица, макар да бе работила за тях десетилетия. Показаха се точно каквито си ги беше представяла — любезни хора с достойнство, но малко надменни и определено им личеше, че се къпят в пари.

Седмицата мина неусетно. Бяха дошли хора от „Еър“, които тя не познаваше, както и някои от старите величия, включително Уорнър Шели, който бе почти сляп. Той беше с придружител — като нея, — който да го отвежда до стаята му всяка вечер, за да се увери, че е пъхнал ключа в бравата.

Нямаше спор, че всички до един се бяха радвали на по-добри времена, дори фирмата „Еър“. По време на вечерята снощи тя наблюдаваше директор на двацет и няколко години, който се обърна към дамата си:

— Господин Янг и господин Рубикам са тръгнали от нашата агенция.

Момичето изобщо не се впечатли.

Сега Франсес седеше в прескъпия си апартамент в „Дорчестър“, кацнала на ръба на леглото и пушеше.

Отпиваше мартини.

Преди десетина минути поръча само напитката от румсървиса. Красив англичанин в спретнат фрак ѝ я донесе на сребърен поднос. Това ѝ се стори декадентско и забележително глупаво. Само че Лу Хагопян ѝ беше казал да си поръчва каквото пожелае, а на тази възраст тя бе готова да се подчини на подобна заповед. Щеше да е доста

стресиращо, когато утре си тръгнеш за Пенсилвания и се озовеш в мрачните стаи на дома си, при кучето, което със сигурност се чудеше къде, за бога, се е дянала. Никога не го беше оставяла дори за една нощ.

— Искаме да се чувстваш като истинска Пепеляшка — заяви Хагопян по телефона, след като тя прие предложението да замине.

„Много стара и своенравна Пепеляшка, която няма никакъв шанс да се запознае с красивия принц“, помисли си тя, но отговори съвсем друго:

— Много ти благодаря.

Сега се разсмя, въпреки че се чувстваше нервна. Ако я бяха попитали преди две седмици, щеше да каже, че най-големите приключения в живота ѝ са в миналото. А ето че живееш като кралска особа. Бяха ѝ осигурили лимузина с шофьор за цялата седмица. Всеки ден имаше обяд, всяка вечер — парти, междувременно шопинг и разглеждане на забележителности.

Прииска ѝ се баща ѝ да е жив, за да види. Щеше да е невероятно горд. Ами старата ѝ приятелка Дороти Дигнам от офиса — де да можеше да са заедно сега! Дороти бе починала преди по-малко от година. В некролога ѝ пишеше, че е на деветдесет и две. Както се случваше при много жени, хората разбраха истинската ѝ възраст в деня, когато почина.

Франсес мислеше за нея сутринта, докато бяха на обиколка в централата на „Де Беерс“.

— Погледнете горе — посочи едно от момчетата от пиар отдела, когато пристигнаха пред сградата.

Зрението ѝ беше ужасно, дори с очила, но различи думите, изсечени в камъка над масивната врата: „Диамантите са завинаги“.

— Сигурно много се гордеете — рече той. — Тези думи са признати за едни от най-великите в света на рекламата.

— Знаем, че е така — отвърна тя. — Радвам се.

Цяла седмица ѝ повтаряха този комплимент и тя още не беше измислила по-добър отговор. Откакто пристигна, хората от „Де Беерс“ ѝ повтаряха колко много означава работата ѝ за тях. Тя беше невероятно горда, особено на този етап от играта, но в известен смисъл ѝ се струваше, че мами. Същите тези думи не означаваха чак толкова навремето. Да, бяха добри, но никой не подскачаше от възторг. Просто

имаха нужда от нещо, с което да оформят рекламата. Потръпна, когато си помисли какво можеше да се случи, ако бяха поискали нещо по-добро — всеки писател в отдела даваше стотици идеи, а най-добрите бяха изхвърляни, както стана с автомобилите „Едсел“.

В края на програмата тази вечер щяха да излъчат кратък филм–хроника за успеха на кампанията и тогава щяха да ѝ дадат думата. Последната дума щеше да бъде на Мери Франсес Зерети. Поне за тази вечер.

До вечерята оставаха два часа. Отчаяно ѝ се прииска да поспи малко. Проблемът беше, че още не беше измислила какво да каже, когато се качи на сцената. У дома на няколко пъти сяда да напише речта си, но все изникваше нещо друго, което привличаше вниманието ѝ. Или някой звънеше на вратата, или даваха нещо интересно по телевизията, или изведнъж забравяше за „Де Беерс“. Тя, разбира се, открай време действаше по този начин. Творческите идеи изникваха, когато чакаше до последния момент — родени от необходимост и страх.

Дали да не започне с това. Може би трябваше да им каже, че съвсем не е великата творческа личност, за която я мислят, и онова, което сега почитат, можеше никога да не бъде създадено.

Стана. Цялото тяло я болеше от многото обикаляне. Бяха ходили да видят Лондонския Тауър, Оксфорд Стрийт, Британския музей, катедралата „Сейнт Пол“ и Уестминстър. Вчера отидоха с влак до Бат, чиято най-известна и почитана жителка бе Джейн Остин, макар на Франсес да ѝ се струваше, че Остин е живяла тук не повече от три минути.

Тя беше спортна натура през целия си живот и докато кръстосваха града, бе твърде горда, за да признае, че напоследък рядко ходи пеша, освен от входната врата до края на алеята за автомобили. Сега обаче си плащаше. Не можеше да си представи как ще се качи на високи токчета вечерта. Те бяха средство за мъчение, нищо повече. Нямаше представа как жените ходеха непрекъснато на токчета. За нея бе напълно невъзможно да мисли трезво, докато стоеше на пръсти.

Спомни си младата Мерилин Монро, която предрече подобна съдба за старите хора. Мерилин така и не доживя старостта. По-точно казано, не ѝ се наложи да остарее, зависи как погледнеш на нещата.

Франсес запя с висок дрезгав глас, докато влизаше в жълтия хол на апартамента. „Времето тече, младостта си отива и не можеш да се изправиш, след като се наведеш. Независимо дали си със схванат гръб, или схванати колене, пак се изправяш в «Тифани». Диамантите са най-добрите приятели на жените.“

Тръшна се на стола пред махагоновото бюро и погледна през прозореца към пищните зелени върхове на дърветата в Хайд Парк. Подпря брадичка в шепа, отпусна лакът на бюрото — поза, която бе заемала хиляди пъти, когато гонеше краен срок.

„Де Беерс“ бяха от кампаниите, които изискваха напълно нов подход. Записа си тази мисъл. Обикновено, когато пишеш реклама, искаш да подчертаеш, че се е появило нещо ново и вълнуващо. Само че с „Де Беерс“ беше тъкмо обратното. Не само че се опитваха да впечатлят обикновените жени и мъже — най-вече мъжете! — и да подчертаят, че диамантите са задължителни в брака, ами и да представят нещата, сякаш винаги е било така. Преди да започнат, диамантите бяха единствено за богатите. Сега всички, включително и майките им, си имаха.

Направиха го отново години по-късно с „На дълго разстояние е почти като да си там“. Печалбите на телекомуникационната компания „Ей Ти енд Ти“ направо отскочиха нагоре. Допреди тези думи да видят бял свят, никой не звънеше на дълго разстояние. Просто беше безобразно скъпо. Само че рекламата грабна сърцата на хората, както и телевизионното време с думите „Протегни ръка и докосни някого“, които надминаха всички очаквания в комбинация със захаросана меланхолична музика и видеоматериал на бебета, които говорят с дядовците си на пет хиляди километра, влюбени признават колко много си липсват, а войник звъни у дома от бойното поле.

„Бъди всичко, което можеш“ бе друга реклама. С тези думи „Еър“ създадоха армия от доброволци, като представиха нещата така, сякаш ставаше въпрос за американска традиция.

Франсес реши, че не е прекалено да каже, че рекламата на „Де Беерс“ е по-успешна от тези двете — по отношение на превръщането на нещо в необходимост. Това, разбира се, звучеше като хвалба. Задраска всичко написано.

Дали пък първо да не се облече.

Беше решила да сложи синята тафта с дълга, богато разкроена пола и шал, обсипан със скъпоценни камъни. Тоалетът беше закачен на вратата на банята. Застана пред роклята и прокара пръсти по тъканта. Всяка вечер тази седмица беше обличала нова рокля и всяка вечер мислеше за жената у дома, която ѝ я беше дала. Беше запазила тоалета на Мег за тази вечер.

Преди Хам да почине, Мег ѝ беше казала, че един ден двамата щели да обиколят Европа. След това всички я насърчаваха да замине, но Мег не беше от хората, които обичат да пътуват сами.

Франсес вдигна чашата си към роклята.

— Наздраве, миличка! — рече тя и допи остатъка на един дъх.

Замисли се дали да не поръча още една.

Седем дойде сякаш след секунди и Франсес тръгна за клуба с частната лимузина. Имаше истински телефон на задната седалка, точно до охладителя за шампанско, пълен с лед. Беше леко замаяна от алкохола и ѝ се прииска да се обади на някого, но на кого?

Вместо това отпусна ръце в скута си и ги стисна здраво, защото си нямаше доверие.

Стигнаха пред клуба и шофьорът ѝ, Ричард, се втурна да ѝ отвори вратата. Тя се облегна тежко на ръката му, за да слезе. Да, беше тромава старица, въпреки това тази вечер се чувстваше като млада, начинаеща актриса. Поздрави портиера и той кимна в отговор. Франсес се запита дали някой не го е инструктирал да мълчи, също като войниците пред Бъкингамския дворец.

Залата беше великолепна, с кристални полилеи, бели орхидеи и рози на всяка маса. Все едно беше дошла на раздаването на наградите на Академията.

Намери мястото си на масата, на която бяха настанени Уорнър и други от „Еър“. Опита да се наслади на коктейлите, на пилето и на йоркширския пудинг, но единствената ѝ мисъл се въртеше около факта, че скоро ще трябва да се качи на сцената, а още нямаше никаква представа какво да каже.

Никой нямаше представа какво ще каже. Това бе тайна между нея, Хагопян и шепа други хора. Лу Хагопян, изглежда, разчиташе на Тони Бенет — той обичаше светлините на прожекторите и беше

толкова добър, сякаш всяка изречена от него дума бе по предварително подготвен сценарий. Не можеше ли онзи, който бе написал неговите реплики, да се погрижи и за нейните.

След десерта, точно по план, едно момиче от „Връзки с обществеността“ откри Франсес в насъбралото се множество и я поведе към сцената.

Имаше много речи, вдъхновяващи речи. Председателят на „Де Беерс“ ѝ обърна специално внимание! Тя остана силно впечатлена.

След това пуснаха видеоматериала, подготвен от Боб и Диан Дънинг, съпрузи, напуснали „Еър“, за да основат собствена фирма през седемдесетте.

Започваше със сцена от „Казабланка“, в която Ингрид Бергман моли: „Изsvири го, Сам“.

Следваше песента „И времето минава“ и на екрана се появиха десетки реклами, създадени от Франсес.

Гласът зад кадър започна да обяснява: „Де Беерс“ ангажира „Еър“ през 1938-а с писмо, пуснато от хотел „Виктория“, Йоханесбург, Южна Африка.

След това разказаха цялата история от самото начало до края — и за проучванията през трийсетте, и как самолетът на Джери Лок паднал, когато заминал за Южна Африка, и за развитието през десетилетията. Кулминацията дойде с една глупост, направена от новите в творческия отдел, реклама на „Де Беерс“ под формата на музикален клип. Рок банда с рошави коси — изглеждаха сърдити и свирепи, но в края вокалистът предлага брак на приятелката си с пръстен с диамант.

Щом песента свършеше, идваше нейният ред.

Франсес не помнеше да е била по-нервна. Ударите на сърцето ѝ отекваха в ушите. За момент си позволи да си представи най-лошото: качва се на сцената, припада и умира на място. Единственият ѝ шанс да получи признание щеше да бъде съсипан.

Постара се да запази спокойствие. Напомни си, че винаги е работила най-добре под напрежение.

Завесата се разтвори и тя нямаше избор, освен да се качи на сцената. Когато я видяха да върви към подиума и името ѝ се изписа с огромни букви на екрана, гостите станаха на крака. Аплодисментите изпълниха залата, а Франсес изрече припряно първите си думи:

— Благодаря ви.

ПЕТА ЧАСТ

1972 Г.

Когато си тръгнаха, Ивлин си легна. Не помръдна цели трийсет минути. Някога бе прочела, че Едит Уортън пишела романите си сгушена под завивките, заобиколена от кучетата си. Това ѝ се стори изключително потискащ начин да прекарваш дните си. Леглото бе за сън или когато си болен, а понякога, за да се скриеш и изплачеш тъгата си.

Не можеше дори да предположи колко време ще мине, преди да види отново сина си. Сега вече бе наясно, че той няма да се откаже от развода, и тъкмо когато си представяше какво означава това, ѝ се прииска да потъне в дълбок сън. Джули щеше да замине и да ѝ отнеме момичетата. По празниците с Джералд щяха да се хранят сами на дългата маса в трапезарията, която побираше шестнайсет души. Внучките ѝ щяха да пораснат без баща. Те двамата щяха да им изпращат пари, ако Теди откажеше, но сумата, колкото и голяма да беше, нямаше да компенсира липсата му.

Чу, че Джералд се качва по стълбите, и притаи дъх. Щом Теди си тръгна, тя се шумгна покрай съпруга си и се качи в спалнята. Това бе толкова нехарактерно за нея, че Джералд се разсмя. Оказа се груба грешка и той я осъзна в мига, в който видя изражението ѝ. Вече бе минал половин час и тя се чувстваше засрамена от реакцията си. Беше малко драматична. Наистина се държа дръпнато с него. Това беше един от малкото случаи, и най-сериозният, в които реакцията на Джералд бе коренно различна от нейната. Защо се остави той да я убеди да поканят Теди на обяд? Защо не замина за Флорида веднага след като Теди се беше запознал с Никол? Защо, защо, защо?

Той влезе с кана в ръка и я остави на нощното шкафче.

— Направих ти чай.

Не помнеше да е правил подобно нещо за нея, освен когато беше болна от грип.

— Благодаря.

— Разбирам, че все още си ми сърдита — продължи той.

— Да.

Почувства се като актриса в пиеса. За четири десетилетия почти нямаха опит в кавгите. И двамата не ги биваше да се карат и сърдят.

— Ще го кажа само веднъж — рече тя. — Ще се постарая да съм максимално ясна. Едва ли някога ще разбере защо не направи нищо, за да промениш мнението му, когато имаше възможност.

— Това не е моя работа, Иви.

— Защо да не е?

— Никой няма право да коментира как и защо друг се влюбва.

Имаше чувството, че говори с непознат.

— Моля те! — възкликна тя. — Чудесна абстрактна философия, но в случая говорим за нашия син. Знаеш, че той допуска грешка, Джералд. Защо не му го каза?

Той поклати глава.

— Имам си причини и точка по въпроса.

— Никаква точка.

— Не съм ти го казвал досега, защото не исках да те разстройвам — започна той и тя усети как притаява дъх. Не беше сигурна дали ще понесе още една тайна.

— Казвай.

— Родителите ми бяха категорично против брака ми с теб.

Въпреки че и те бяха починали преди повече от двайсет години, Ивлин усети болка и възмущение.

— Не ме ли харесваха? — попита тя и едва сега усети колко детинско прозвуча.

— Обичаха те — натърти той. — Мислеха, че си върхът. Всички са на едно мнение. Не искаха да се женя за теб, защото според тях не беше редно. Заявиха, че не е възможно да ме обичаш, че просто се опитваш да поддържаш спомена за Натаниъл жив.

— Но това не е истина — възмути се тя.

— И те го разбраха с течение на времето. Поне така се надявам. Това е. Никой не знае какво става в един брак.

— Да не би да сравняваш онова, което Теди прави, с това между нас?

— Защо не? Аз се ожених за момичето на най-добрия си приятел. Според повечето хора това е доста зле.

Тя се стресна от тези думи. Може и да беше изненада, че с Джералд се събраха по този начин, но оттогава бракът им беше съвсем

обикновен. Може би начинът, по който се запознаха, си оставаше най-интересното, свързано с тях, но пък всичко се случи толкова отдавна. Оттогава Джералд участва във войната, върна се у дома без драскотина и стана един от изпълнителните директори на фирмата. Тя беше учила стотици ученици. Роди им се син, имаха две внучки.

От време на време Ивлин си представяше какъв щеше да е животът ѝ, ако Натаниъл беше жив. Щяха да са щастливи. Може би щеше да им е трудно с парите, нещо, за което сега не ѝ се налагаше да мисли. Щяха да си говорят за книги, да гледат по-малко телевизия. Може би тя щеше да има повече деца, макар да не беше сигурна дали това зависи от майката и бащата, или просто от Всевишния.

Когато мислите ѝ се лутаха в тази посока, тя си представяше Джералд сам или пък женен за неподходящата жена, която вижда само обвивката. Тук спираше, защото мисълта, че един от тях е с друг партньор, не ѝ беше приятна.

— Много ми е мъчно, че си го крил толкова години — рече тя. — Скъпи, държа да знаеш, че не си направил нищо нередно.

— Вероятно си права — отвърна той. — Но понякога съм се питал какво ли ще каже той, когато се срещнем от другата страна. Дали няма да е ядосан? Дали ще се сърди до края на вечността?

— Според мен от другата страна няма сръдни — отбеляза тя.

— Може и така да е.

— Какво ще правим с Теди?

— Задаваме си този въпрос вече трийсет години. Теди е мъж на четирийсет. Не можем да направим нищо.

— Но нали сме му родители.

Джералд не каза нищо.

— Тази жена, Никол... Не мога да понеса начина, по който оглеждаше къщата ни. Имах чувството, че чака да умрем, за да може всичко тук да стане нейно. Отвратителна е.

Джералд не отговори, затова Ивлин продължи:

— И е посредствена и вулгарна.

— Също като него — добави Джералд.

Ивлин се разсмя. Съпругът ѝ открай време умееше да я разсмява, дори когато ѝ се струваше невъзможно.

— Обзалагам се, че връзката им няма да продължи повече от година — рече Джералд.

— Не става въпрос за нея. След година той вече ще е съсипал нещата. Не мога да се разделя с момичетата — заяви Ивлин. — Ами ако Джули наистина ги отведе?

— Тогава ще пишеш писма. Ще им ходим на гости, те ще идват да ни виждат. Ти си им баба. Каквото и да направи Теди, няма да промени този факт.

Тя се запита дали е прав. Надяваше се да е прав.

— Всичко ще се нареди, ще видиш — успокояваше я той. — Какво ще кажеш утре да се поразходим до носа? Знам колко обичаш океана през есента.

— Добре — съгласи се тя, беше доволна, че е до нея, за да я развесели.

— Горе главата, малката — рече Джералд. Протегна ръка и тя я пое.

— Хайде, Иви. Да отидем да се поразходим, преди да е станало прекалено късно.

2003 Г.

Пътуването с такси до „Джей Еф Кей“ винаги изглеждаше различно. Делфин беше ходила с Пи Джей до летището пет пъти през изминалата година и всеки път ѝ се струваше, че я отвличат. И двамата не бяха в състояние да кажат къде се намират.

И днес беше така. Шофьорът беше африканец. Беше свалил прозорците, а климатикът бе изключен. Крещеше по мобилния си на някакъв непознат език.

Екранчето на телефона ѝ светна. Обаждаше се Пи Джей. Тя не обърна никакво внимание.

— Коя авиокомпания? — попита шофьорът.

— „Еър Франс“.

Когато разбра истината за Пи Джей, тя незабавно се изнесе на хотел. Не можеше да изтърпи мисълта да прекара още една нощ в апартамента му. Две седмици лежа в леглото, не хапна нищо, не разговаряше с никого, имаше чувството, че ще се разпадне. Беше жена на средна възраст, но кой знае защо се чувстваше като дете, сякаш всеки момент щеше да повика баща си, за да я спаси.

Телефонът ѝ звънна отново, но тя не отговори.

Таксито намали на червен светофар. Намираха се в етнически квартал, пълен с ниски блокове и църкви. От противопожарните кранове бликаше вода и децата се плискаха.

Телефонът завибрира в скута ѝ. Получи есемес. „Какво си направила с апартамента ми? КЪДЕ Е ЧАРЛИ, откачена нещастнице?“

Тя изключи телефона и го пхна в джоба на куфара.

След няколко минути, вече на летището, се размина със забрадена мюсюлманка и се усмихна. Замисли се колко много американци я мразят или стават подозрителни още щом я видят, и ѝ се прииска да ѝ каже: „Мен ме намразват в мига, в който си отворя устата.“ Взе билета си от автомата и се нареди на опашката за проверка на сигурността. Повечето от останалите пътници бяха облечени с анцузи или шарени панталони. Делфин приглади предницата на синята си рокля.

— Свалете всички обувки, бижута, колани — крещеше мъж в униформа. — Свалете всички обувки, бижута, колани. — Не спираше да повтаря. Изглежда, му доставяше удоволствие да им нарежда какво да правят.

Делфин си свали часовника. Докато го правеше, с ужас забеляза, че пръстена го няма.

Дръпна се от опашката, след това се върна до вратата, без да откъсва поглед от земята. Нямаше го. Седна на една пейка отпред, дръпна ципа на куфара, макар да беше сигурна, че няма да го открие вътре. Претърси всичко, пъхна пръсти и в джоба, в който беше пустила мобилния телефон. Напипа студен метал и я заля облекчение, но се оказа, че е пени.

Усети отчаяние, огледа пода втори път и се отпусна на колене пред апарата за билети.

Може би пръстенът изобщо не беше на летището. Да не би да го беше изгубила по-рано?

Опита да си припомни кога го е виждала за последно. Оттогава бяха минали часове. Да не би да е паднал в шахтата за боклук? Пръстите ѝ бяха така изтънели, че имаше опасност да е паднал къде ли не. Замисли се над невероятни сценарии, в които всички ѝ се струваха подозрителни. Портиерът се държа прекалено любезно. Да не би бащата от Кънектикът да е бил обирджия и да го е смъкнал от ръката ѝ, докато му подаваше каишката на Чарли?

— Изгубих си пръстена — обърна се към жена, която натискаше копчето на автомата, но тя не реагира.

Във версията на Делфин за справедливост всички невинни щяха да излязат от положението с онова, което имаха в самото начало: евреите щяха да си получат цигулката, неговото семейство щеше да си получи пръстена. А тя го беше изгубила. Стана ѝ мъчно за майката на Пи Джей, но най-много я заболя заради баща му, който беше спестявал, за да го купи преди толкова много години.

Докато беше на гости на родителите на Пи Джей в Охайо преди няколко седмици — пътуването, което се беше превърнало в катализатор на раздялата им — тя научи за него повече, отколкото през изминалата година. Родителите му, Джеймс и Шийла, бяха много мили хора, но Делфин нямаше почти нищо общо с тях. В дома им нямаше книги. Телевизорът гърмеше непрекъснато. Новини и спортни

коментари бяха фонът на всеки разговор. Пиеха прекалено много диетични газирани напитки и ядяха чипс направо от пликчето. Бяха гласували за Джордж У. Буш.

Не искаше да се проявява като сноб, но обзавеждането им беше проява на пълна безвкусица: какви ли не дребни и ненужни предмети по всяка повърхност, порцеланови фигурки във формата на жаби, цветя и деца, покрити със сняг, и, разбира се, кучета от породата басет. Стените бяха изпъстрени с цветя и балони.

Шийла се оказа едра жена, която очевидно се беше отказала да се грижи за външния си вид. Кестенявата ѝ коса до раменете беше прошарена. Връзваше я с ластик. За четиринайсет години беше родила пет момчета и всеки път се беше надявала следващото да е момиче. Беше приключила с раждането на деца, но коремът ѝ никога нямаше да стане какъвто е бил навремето. Ръцете ѝ бяха едри, месести. В къщи обличаше широки дънки и суичър на „Ред Сокс“. Личеше, че навремето е била красива. Имаше големи сини очи и топла усмивка. Четирийсет седмици от годината работеше като медицинска сестра, а три от децата все още живееха с тях — на десет, тринайсет и шестнайсет. Момчетата бяха шумни и буйни. Влизаха през отрупаната с хокейни принадлежности веранда, която миришеше на пот и мухъл.

Бащата, Джеймс, беше слаб мъж, малко по-нисък от Пи Джей. Работеше нещо в линейките, май беше диспечер на парамедиците в града. Не беше учил в колеж. Никой от семейството не беше учил, освен Пи Джей и някакъв чичо, когото, изглежда, всички мразеха.

Майката на Джеймс, хърбава жена на осемдесет и няколко, живееше с тях. През повечето уикенди седеше на огряната от слънцето веранда и гледаше религиозни предавания по телевизията.

— Как е бабчето? — прошепна Пи Джей на Шийла и погледна баба си през отворената врата.

Шийла сви рамене.

— Все същата си е. Всяка сутрин, когато се събуди, казва, че ѝ остават шест месеца живот.

Делфин не беше сигурна какво означават тези думи. Стори ѝ се сериозно, но Шийла се изсмя, когато тя повдигна въпроса.

В петък преди вечеря седнаха в официалната трапезария. Шийла постави поднос с малки кренвиршчета, увити в тесто.

— Във фризера има и мини киш, ако искаш — предложи тя. — Ще ми трябват пет минутки да ги затопля.

— Няма нужда — отвърна Пи Джей.

Стаята беше нещо като свято място за тях. Огромната маса беше отрупана с преспапиета, които той им беше изпращал от цял свят. Постери в рамки на най-значителните му постижения бяха закачени по стените: класации от времето, когато албумите му бяха стигнали до първо място; солово изпълнение в Дъблин с думите „Местата ограничени“, а в червено бе надраскано „Няма места“; вестникарски изрезки, в които най-ласкателните отзиви бяха подчертани с жълт маркер. „Макийн извлече от инструмента всичко, което човешко същество може да извлече. Изпълнението му беше великолепно, неповторимо, извънземно.“ — „Ню Йорк Таймс“. „Тази вечер Макийн се представи като цигулар виртуоз. Забележителен талант.“ — „Далас Морнинг Нюз“.

Шийла зададе на Пи Джей десетки въпроси за работата, които го караха да се чувства неловко. Джеймс остана необичайно мълчалив през повечето време, сякаш и той се надяваше да минат на друга тема.

Пи Джей й беше признал, че родителите му не разбират, че онова, което за тях е истинска екзотика, нещо, с което да се хвалят, за него е чисто и просто работа. Каза, че вече не го възприемат както преди, като техен син. Сега се беше превърнал в идея, вече не беше личност. Той беше техният успех, обещание, около което градяха света си, и той ги мразеше заради това.

Делфин се запита дали имат представа колко пари изкарва. Проявяваше щедрост към тях — за Коледа беше изпратил на Шийла сапфирени обеци, а на Джеймс широкоекранен телевизор. Реши, че им е помогнал да купят къщата. Веднъж Пи Джей спомена, че са затънали в дългове, както всички в Америка, но доколкото тя знаеше, не беше направил нещо, за да им помогне.

Бе очевидно, че той е тяхната гордост и радост. Другият им пораснал син, Дани, беше водопроводчик, който живееше в Кълъмбъс. Изкарваше прилични пари, но не можеше да се сравнява с Пи Джей.

Наричаха го с цялото му име, Паркър. Очевидно инициалите идваха от някое време в гимназията, когато децата в летния музикален лагер са му се подигравали. „Да не би майка ти да е чула името в някоя

сапунена опера?“, попитало някакво келешче и когато се върнал на училище, Паркър вече бил Пи Джей.

Когато се запознаха, Делфин хареса името му, но с течение на времето започна да го възприема като детско. Мислеше, че трябва отново да се нарича Паркър. Понякога се питаше дали не злоупотребява с младостта си. Всеки път, когато пишеха за него в някой вестник, авторът на материала подчертаваше, че бил „едва на двайсет и четири“. На двайсет и четири съвсем не беше млад, когато ставаше въпрос за музикален гений. За него обаче пишеха още от времето, когато е бил едва на седемнайсет, едва на осемнайсет, едва на деветнайсет. Кога ли щеше да стане на възраст, на която талантите нямат нужда от това „едва“.

Навремето беше запленена от естественото му държание, от откровеността, от начина, по който тези негови качества се предаваха на музиката. Сега обаче не го възприемаше като чак толкова талантлив, колкото твърдяха всички. Не беше и естествен. Всичко, което правеше, беше отработено — от редките концерти за благотворителни цели, които изнасяше единствено ако щяха да отразят събитието в пресата, до начина, по който беше издигнал стена между себе си и семейството си.

Джеймс и Шийла живееха в предградие на Кливланд, в къща с просторен заден двор, в който откритият басейн заемаше повече място, отколкото беше разумно. Къщата беше големичка, но не достатъчно за шестима, тъй като имаше само четири спални. Делфин и Пи Джей трябваше да спят на разтегателния диван в кабинета.

— Как е животът във Франция? — попита я Джеймс, докато вечеряха.

Нима бе възможно да обобщи с едно изречение? Какво ли щеше да каже той, ако го попиташе как е животът в Америка?

Джеймс продължи:

— Всички ли там са толкова откачени, колкото казват, че бил Джери Луис?

— Млъквай, татко — сряза го през смях Пи Джей, въпреки че й се стори засрамен. — Много добре знаеш, че това е просто тъп стереотип.

— Беше шега — смотолеви Джеймс.

— Няма нищо — отвърна Делфин. — Повечето от онова, което знам за Америка, е от филма „Обичам Луси“.

Всички се разсмяха и се поотпуснаха.

— Пръстенът ти стои чудесно — отбеляза Шийла. — Имаш толкова дълги и слаби пръсти.

Делфин сведе поглед и се почувства неловко. Значи пръстенът наистина беше на Шийла.

— Закачва ли много? — попита Шийла. — Аз спрях да го нося, защото непрекъснато късаше и дърпаше нещо.

— Да — отвърна Делфин. — Аз пиша с лявата ръка.

— Ние казваме „левачка“ — обади се Пи Джей.

Джеймс се усмихна и поклати глава, сякаш тя беше очарователно, но глуповато дете.

— Пише с лявата ръка — повтори той.

Всички пиеха много. Виното беше кошмарно, но тя го изгълта, сякаш бе най-хубавото, което бе опитвала.

Шийла вдигна чиниите и Пи Джей стана да ѝ помогне. Делфин не беше сигурна дали не трябва и тя да се включи. Стана, но Шийла я спря.

— Ти си гостенка! Сядай!

Делфин се подчини и продължи да се пита какво очакват от нея, докато ги наблюдаваше да пренасят чиниите в кухнята. Американците често казваха едно, а всъщност искаха съвсем друго.

Джеймс започна да ѝ разказва, че кучето им Франк било посърнало вече цяла седмица.

— Въпреки че е басет — разсмях се той, — май ще се наложи утре да го заведе на ветеринар.

Делфин кимна, но надаваше ухо какво се говори в съседната стая. Долови колко са разгорещени гласовете им, но не чу думите. Неочаквано те заговориха по-високо, достатъчно, че да чуе думите на Шийла.

— Дадох ти пръстена за Шанън. Не за чужденка, която познаваш от нищо и никакви си пет минути. Ами ако се върне при съпруга си и го изнесе от страната?

— Даде ми го за жената, за която искам да се ожения, и това е Делфин — отвърна той. — Защо си толкова разстроена? И без това не го харесваш?

— Не става въпрос за пръстена.

— За какво тогава?

— Тя има съпруг — отвърна майка му. — Не искам цял живот да те измъчва мисълта, че си разбил нечий брак. Ти си още дете. Не разбираш какво означава това.

След малко тя се върна широко ухилена и предложи на Делфин сладоледена торта.

Същата вечер, когато си легнаха, Делфин попита:

— Защо си казал на майка си, че съм омъжена?

— Не знам. Защото беше така. Все още е така. Беше тъпо от моя страна, като реших, че ще го приеме.

— Не си ми казал, че тя ти е дала пръстена за друга.

— И какво от това? Нали го дадох на теб?

— А тя защо не го носи? Не разбирам.

— Татко ѝ го е подарил, за да докаже нещо на себе си. Било е глупаво от негова страна да харчи пари, които нямат, мама все това повтаря. Продал един стар автомобил, за да го купи. Тя го носела, защото мислела, че ще му се отрази добре, че ще се почувства повече мъж. Когато били съвсем млади, той ѝ подарил халка, която не струвала нищо, за да може тя да я носи в болницата. Тя си я обича, не и този. Този е за съвсем различен тип жена. За някоя като теб.

Тя разбра, че той с радост ѝ е дал пръстена, предназначен за друга, защото за него бе просто предмет. По същата причина можеше да купи Страдивариус и да не се запита нито за миг дали нацистите са убивали заради цигулката.

Лежаха, без да се докосват. Делфин не можеше да спи. Гледаше снимката на стената, поставена в рамка с думите „Дом, мил дом“. На нея се виждаше малка сива къщурка на ъгъла на натоварена улица. Отстрани, на моравата на съседите, имаше автомобил на трупчета.

По някое време след два тя стана за чаша вода. Джеймс гледаше телевизия в тъмния хол. Когато го видя, понечи да излезе, но той я повика:

— Влез.

До стола му бяха подредени пет празни бирени бутилки.

Пи Джейм ѝ беше казал, че откакто се помни, баща му си пийва доста. Не че е пияница, но на границата.

— Седни — покани я Джеймс.

Тя седна на канапето и погледна към телевизора.

— „Фрейзър“ — посочи той. — Така се казва сериалът. Действието се развива в Сиатъл. Ходила ли си там?

— Не — отвърна тя.

— И аз не съм. Казват, че било най-подходящото място на света да получиш инфаркт. Не можеш да завършиш гимназия, ако не минеш специален курс по оказване на първа помощ и изкуствено дишане.

— Така ли?

— В казината пък бъка от камери и някой наблюдава всяка твоя стъпка. Ако паднеш, веднага ще забележат.

— Виж ти.

— Извинявай, това са досадни приказки на парамедик — рече той.

— Не са досадни.

— Аз съм от първото поколение. Оказва се, че много от нещата, които сме правили навремето, са били грешни. Интубирахме пациентите със спряла сърдечна дейност. Сега казват, че това е най-лошото, което може да се направи. Оказването на първа помощ навремето беше различно. Прилагяхме много повече обдишване. Имаше случаи, когато прекалявахме. Направо не ми се мисли за тогава. Мислиш си, че си спасявал пациентите, а всъщност не си.

— Сигурно си виждал ужасни неща — рече тя. — Какво ти помагаше да се справиш?

— Днес има терапевти, които разговарят с момчетата. Когато аз карах линейка, се оправяхме като отскочим до бара след смяната и пъхнем глава под студената вода.

Няколко минути поседяха в мълчание, докато не започна рекламата за паста за зъби.

— Да се надяваме, че не е настъпила годината, в която и на мен ще ми дотрябва подобно нещо — продължи той.

— Моля?

— Имам рожден ден.

— А, да, полунощ мина! — досети се тя. — Честит рожден ден.

Той махна с ръка, сякаш не беше повдигнал въпроса.

— Мразя рождените дни — отвърна той. — Петдесет години. Господи!

Делфин остана шокирана, когато научи възрастта му. Беше шест години по-млад от Анри.

На масичката за кафе беше поставен вестник и той го посочи с бутилката бира.

— Запазих го за теб. Има статия за него в страниците за култура. Отпреди няколко месеца е. Позвъниха, за да ни зададат няколко въпроса.

— Сигурно много се гордеете с него — отвърна тя.

Той преглътна с усилие и кимна.

— Имаш ли деца? — попита, сякаш не беше невъзможно, и въпросът ѝ се стори странен.

— Не.

— Искат ли се децата ти да се справят по-добре от теб — призна той. — Нали това е смисълът на американската мечта. Само че ти е много трудно, когато те задминат със скоростта на светлината. Адски много боли.

Делфин не знаеше какво да каже.

— Пи Джей много ви обича.

— Разбира се, че ни обича — отвърна Джеймс. — Никой не говори за обич. Обичта е лесната част. Той просто не може да търпи да се мотае около нас.

— А, не! — опита се да протестира тя.

— Не сме го виждали цяла година.

— Но той е толкова зает — отвърна тя. — Живея с него, а почти не се виждаме.

Джеймс кимна, но ѝ се стори, че не вярва.

— Когато по-големите момчета бяха малки, ги водех да връщат кутийки от напитки в един гараж. По онова време живеехме в Масачузетс. Много им беше приятно. Двамата си разделяха мизерната сума, която получавахме. Паркър започна да ходи в Бостън на цигулка, когато беше на осем, и два месеца по-късно вече не искаше и да чуе за кутийките. Имаше се за по-добър. Криеше се на задната седалка и влизахме само ние с Дани.

— Деца — рече тя и се намръщи.

— Това не беше нищо. Знаеш ли, че го поканиха в шоуто на Джони Карсън, когато беше на дванайсет? След това всичко започна да

се случва невероятно бързо. Изобщо не искаше да е около нас. Срамуваше се от нас.

— Сигурна съм, че не е така — отвърна тя.

— Най-лошото беше, че макар да се срамуваше от произхода си, започна да ни използва, за да разкаже онова, което му беше изгодно. Бедно дете от кофти семейство, което е успяло да дръпне напред.

— Сигурна съм, че не мисли така — отвърна тя. — Марси, мениджърът му, ги забърква такива.

— Да, мениджър. Тези големи, важни хора нахлуха в живота му и поеха юздите. А ние им позволихме. Мислехме, че така е най-добре за него. Когато беше съвсем малък, мечтаех един ден да стане нещо. Сега, след като е вече известен, мечтая за онези години, когато беше сладко момченце, което обожаваше баща си.

— Всички растат — вметна тя.

— Разбира се. Чакай да те питам нещо. Какво да кажеш на детето си, след като е изнесло концерт пред императора на Япония, а ти дори не си ходил в Калифорния? — Той изпи остатъка от бутилката и се изправи. — Извинявай. Не исках да ти наговоря всичко това. Не трябваше.

— Всичко е наред.

— Не, не е — настоя той. — Затова мразя рождените дни. Карат те да се замислиш за живота. Знам, че е трябвало да се откаже от много, за да постигне мечтите си, но какво остава за нас? Със съпругата ми израснахме в градче до Бостън, всичките ни приятели са там, също и семейството на Шийла. Разбихме целия си живот, за да дойдем тук и той да може да учи на престижно място с добър преподавател. Аз в Кливланд? Все едно... ти да се озовеш в Кливланд.

Тя се усмихна.

— Защо не се върнахте в Масачузетс, след като той напусна школата?

— Животът ти поема по определени релси. Свикваш, дори да не си планирал. По-малките момчета познаваха единствено това място. Тук имаме сигурна работа. — Той замълча. — Ще изпия още една бира, преди да си легна. Ти искаш ли нещо?

— Не, благодаря — отвърна тя. — Ще си лягам.

— Добре. До утре. Слушай, не се притеснявай от Шийла. Тя просто се опитва да го защитава, нищо повече. Сигурен съм, че

дватамата сте страхотна двойка.

Делфин заспа едва към четири. Събуди се след няколко часа, когато чу суматоха отвън.

Пи Джей отвори бавно очи и попита:

— Какво става?

Надникнаха през прозореца. Вън на алеята Джеймс беше гушнал Шийла и я завъртя във въздуха, въпреки че тя беше поне с двайсет килограма по-тежка от него. Бяха застанали пред огромен червен автомобил, който изглеждаше като изваден от американски филм от петдесетте.

Пи Джей ѝ беше разказвал за грозни скандали между родителите си, но те изглеждаха щастливи заедно, все още влюбени след толкова много години. Може би тъкмо затова той ѝ говореше така грубо понякога — в неговия свят думите нямаха тежест.

— Господи! — рече Пи Джей, докато ги гледаше. — Прилича на колата, която е продал навремето.

Скоро щяха да научат, че колата е същата. Шийла я беше открила незнайно как и я беше купила на съпруга си като подарък за рождения му ден. Пи Джей беше споменал, че родителите му са затънали в дългове. Делфин се запита дали изобщо могат да си позволят кола, но реши, че не е нейна работа.

— Невероятно романтично — беше единственото, което каза, докато обсъждаха подаръка на закуска.

Джеймс целуна съпругата си по бузата. Изглеждаше подмладен и щастлив.

— Това е най-прекрасният подарък, който съм получавал през живота си.

На връщане към Ню Йорк Делфин допусна грешката да разкаже на Пи Джей какво е казал баща му през нощта.

— Трябва да се постареем да ги виждаме по-често — предложи тя. — Струва ми се, че им липсваш безкрайно много.

Пи Джей се нацупи.

— Това ли каза, а? Странно, но това не беше проблем, когато им купих къщата.

— Успокой се — отвърна тя.

Мислеше много за собствения си баща, както и за Джеймс. Между него и Пи Джей имаше огромно разстояние, което и двамата,

изглежда, приемаха за даденост. Докато бяха живи, все още имаха шанс. Защо да го пропиляват?

— Най-ранните ми спомени са как татко ми пее — заразказва той. — Опитваше се да ме накара да свиря на китара. След това гледа някакво телевизионно предаване за деца, които се научили да свирят на цигулка по метода Сузуки, и реши, че и аз трябва да се науча. Оказа се добро решение. Веднага се научих да чета ноти. В Щатите всички започват с метода Сузуки, научаваш всичко наизуст, слушаш записи и се опитваш да ги повториш. Добрият учител те кара да четеш ноти и да разбираш музиката. На първия курс, на който отидох, ни караха да се вглеждаме в музиката. На следващия, седмица по-късно, вече я помнех наизуст. Преподавателката забеляза, че у мен има нещо. Прехвърли ме на курс в Бостън, който родителите ми не можеха да си позволят. Въпреки това ме изпратиха.

— Искали са най-доброто за теб — отвърна тя.

— Упражнявах се по пет часа на ден — натякна той. — Нямах нормален живот, откакто навърших осем. Не разбираш ли? Вече нямах нищо общо с децата от квартала, а моята музика беше коренно различна от музиката, която другите хлапета познаваха. Повечето бяха синове и дъщери на азиатски преподаватели от Масачузетския технически университет или на известни музиканти. Татко караше линейка. Изпрати ме да уча, когато бях на дванайсет. Преместих се, за да уча с Джордж Сенет, и за мен той беше повече баща от моя собствен. Когато те най-сетне решиха да дойдат тук, две години след мен, вече нямах нужда от тях.

Делфин изчака до последната възможна минута, за да се нареди отново на опашката за проверка, сякаш пръстенът щеше да се появи. Щом се качеше на самолета, всяка надежда щеше да изчезне.

Дойде време за отвеждане към самолета и тя тръгна.

В самолета започна да обмисля възможности, които не ѝ бяха минавали през ум — да се премести на запад и да отвори парижки спа център, да замине за Африка и да преподава в някое затънтено селце. Не обмисляше сериозно тези дръзки начинания. Единственото, което ѝ идваше на ум, беше да се върне при Анри и да заключи в сърцето си изминалата година, сякаш никога не я е имало. От една страна, ѝ се

искаше да се върне в магазина, към семплата рутина, в града, който обичаше, и при мъжа, който я обичаше.

Златната халка, която ѝ беше дал в деня на сватбата, бе още в портфейла ѝ. Делфин я извади, докато летяха над Атлантическия океан, и я сложи на пръста си.

Така и не беше поискала развод. Отначало мислеше, че трябва да го направи незабавно. Пи Джей настояваше да се оженят. Само че скоро той спря да споменава за брак и Делфин, колкото и да беше странно, изпита облекчение. Бяха сгодени и това беше достатъчно. Сега, като се връщаше назад, се запита кога ли беше разбрал, че връзката им няма да издържи дълго.

Ако беше направила постъпки за развод, ако беше ангажирала адвокат, ако имуществото им беше разделено, нямаше представа как щеше да реагира Анри, когато му позвъни от хотелската стая, за да му съобщи, че се връща.

Той ѝ се стори облекчен и, изглежда, не се изненада, че я чува. Обеща да я чака на летището.

Пред „Шарл дьо Гол“ мерцедесът на Анри беше спрял до тротоара. Тя веднага забеляза, че той не влезе в сградата на летището, за да ѝ помогне с багажа, нито слезе от автомобила, когато я видя. Отвори капака на багажника автоматично и тя сложи куфара вътре. Настани се до него и протегна ръка. Той прие докосването, без да я погледне, дори стисна пръстите ѝ. Потегли.

— Струваш ми се отслабнал — отбеляза тя.

Той не отговори.

— Как е магазинът?

— Зле, както преди. Американците не пътуват. Доларът пада, тях ги е страх да пътуват и са си въобразили, че французите са партия със Саддам Хюсеин. Сигурен съм, че щях да изгубя магазина, ако не бяха спестяванията ми.

Замълчаха. Тя предположи, че и двамата мислят откъде са спестяванията. Когато се прибраха, той си легна в стаята за гости, без да каже и дума. На следващата сутрин Делфин се събуди, когато чу звука на будилника му през стената.

Завари го в кухнята да приготвя tartines и кафе с мляко.

— Трябва да поговорим — рече тихо тя.

— Днес имам много работа — отвърна той.

Тъкмо беше отворил след три седмици в провинцията.

Анри разгърна вестника и заговори за заглавията, най-вече за скорошните canicule^[1], горещата вълна, избила тринайсет хиляди французи в домовете им през август. Още от юни температурите бяха между трийсет и седем и четирийсет градуса. Това доведе до горски пожари и суша, която щеше да съсипе фермерите. Най-ужасни бяха историите за хиляди хора, заминали във ваканция и оставили възрастни роднини у дома. Тъй като в частните домове и домовете за възрастни нямаше климатици, много бяха починали.

Президентът Ширак се обърна към нацията и призна, че слабости в системата на здравеопазването във Франция са довели до смъртта на мнозина. Това се случваше след триседмичната му почивка, по време на която бе запазил мълчание.

— Как е възможно тези хора да оставят сами немощни стари роднини? — попита Анри, когато чу това по радиото.

— Ужасно наистина — потвърди тя.

Колко приятно беше да критикува Франция, след като цяла година я беше защитавала. Осъзна, че казаното от него се отнася и за нея. Тя обаче беше извършила истинско безобразие и бе напълно естествено да очаква, че той ще намери начин да ѝ натяква, да не ѝ позволи да забрави.

Горещата вълна беше на първа страница дни наред. Моргите бяха пълни и телата се съхраняваха в хладилни камиони или ги погребваха в анонимни гробове. Министърът на здравеопазването си беше подал оставката, а хората настояваха за още оставки.

Една сутрин Делфин забеляза по-малка статия: дърво на триста двайсет и пет години във Версай, известно като Дъбът на Мария-Антоанета, беше загинало по време на сушата. Делфин се запита какво ли се случваше с нещо толкова важно, след като си отидеше, тъй като не можеха нито да го изгорят, нито да го насекат и преработят за тор на розите. Може би щяха да сложат малка табела на мястото, където е било, или незначителен белег щеше да показва къде се е издигало дървото. Може би с течение на времето щеше да израсне ново дърво.

През септември горещината най-сетне утихна, а с нея и възмущението и спекулациите кой е виновен и какво трябва да научи

страната от моралния провал.

Делфин успя да избегне наказанието. След като спаха отделно в продължение на три седмици, Анри се върна в леглото им. Прегърна я.

— *Quelles nouvelles?* — попита той на следващата сутрин, а тя се усмихна и отпусна длан на бузата му.

Животът отново стана какъвто си беше. Понякога се питаше дали Ню Йорк не е бил просто сън.

Понякога мислеше за пръстена. Неведнъж сънува, че го е намерила, и се будеше с чувство на облекчение. А после на вина, щом осъзнаваше каква е истината. Надяваше се да го е изпуснала някъде в апартамента и някоя сутрин Пи Джей да го открие на килима.

Известно време той ѝ звънеше и изпращаше имейли, но тя не им обръщаше внимание. Смени имейл адреса си и номера на телефона, дори номера в магазина, който не беше променян от времето, когато Франсоа Дюбре го беше инсталирал през 1972-ра. Съпругът ѝ не споменаваше промените, нито пък *l'Américain*, нито годината, в която бяха разделени.

Единайсет месеца след като се върна у дома, Делфин роди единственото им дете, момиченце, което нарекоха Жозефин.

[1] Нетърпима жега (фр.) — Б.пр. ↑

1987 Г.

Джеймс подкара колата по булевард „Мориси“. Наду радиото, завъртя копчето, но по всички станции имаше коледна музика, а той не беше в настроение за нея. Заслуша се за кратко във „Feliz Navidad“^[1], преди да включи касетката, която беше вече заредена.

„Идес ъв Марч“. От високоговорителите гръмна „Автомобил“, въвеждащото соло на хорн, което те караше да се чувстваш десет пъти по-силен, отколкото някога ще бъдеш.

Забеляза патрулката в огледалото за обратно виждане, преди полицаят да надуе сирената. Когато сините светлини блеснаха, сърцето му започна да блъска. Наоколо не се виждаха други автомобили.

— Мамка му, мамка му, мамка му — избълва тихо той. Това е то. Представи си как ченгетата звънят на Шийла. Сега беше крадец, достатъчно глупав да открадне от пациент. Освен етикета престъпник, който щяха да му лепнат, щеше да остане отново без работа.

Отби вдясно. Стори му се, че ще повърне, а трябваше да спусне прозореца и да се държи нормално. Патрулката набра скорост, приближи се и профуча покрай него.

Той въздъхна. Отпусна се.

Все още се чувстваше изтощен, но и някак напомпан. Пръстенът бе като жив в джоба му. Готов беше да се закълне, че има пулс.

Сега вече се почувства отвратен от себе си. Как изобщо се случи? Може би трябваше да изпрати пръстена по пощата, в най-обикновен бял плик. На кого обаче? Ако го заложеше, щеше да вземе парите и така щеше да е най-добре. Но ако го изпратеше, някой можеше да го проследи до него.

Когато пристигна в дома на майка си, приближаваше осем. Натисна дръжката на входната врата и с облекчение видя, че е заключено. Почука и зачака да чуе стъпките ѝ.

Тя отвори по халат.

— Весела Коледа! — започна тя. — Ела на топло. Свали си ботушите! Брат ти вече позвъни.

— Странно. В пет сутринта.

— Сигурно стават рано.

Едно тъпо телефонно обаждане означаваше толкова много за нея, а тъпият му брат се сещаше да ѝ звънне единствено на рождения ѝ ден и на Коледа. Чуваше радиото в съседната стая. Искаше му се да остане. В този момент се почувства разкъсан, както се случваше понякога, между старото си семейство и новото.

— Закъснявам, трябва да се прибера при момчетата — рече той.
— Трябва да тръгна. Искаш ли да дойдеш и да видиш как отварят подаръците?

— Сега ли? — попита тя. — О, не, косата ми е ужасна. Освен това вие четиримата трябва да сте си сами.

Заля го облекчение.

— Добре, както кажеш.

Вдигна нещо, увито във фолио от масичката за кафе. Тежеше ужасно много. Запита се дали Дорис Мълкахи не се е отбила. Едва преди двама и четири часа се видяха на нейната алея, а имаше чувството, че са минали месеци.

— Ориенталското момиче отсреща го донесе — посочи майка му. — Много мило, нали?

Джеймс остави пакета.

— Какво е това? Въглища ли?

— Кекс със сушени плодове, предполагам.

— Аха. — Той я целуна по бузата и тръгна.

— Ще се върна в единайсет и четирийсет и пет, за да те взема за службата.

— По-добре ела в единайсет и трийсет — отвърна тя. — Искам да седна отпред.

— Добре. Весела Коледа, мамо.

Тя остана на вратата да наблюдава как той бързо рине снега от пътеката. Имаше чувството, че гърбът му ще се скърши, но сякаш бе изтъкан от адреналин и ритъмът на изриването на снега го успокои. Когато се качи в колата, за да се прибере, си каза да се отпусне. Не искаше Шийла да се пита какво става, това беше нейният ден. Щеше да отнесе пръстена в заложна къща още утре сутринта и да обясни, че парите са дошли от спортни залагания в службата. Тя щеше да се вкисне, че той отново залага, но се надяваше да е толкова щастлива от парите, че да не обърне голямо внимание.

Когато се прибра, Конъли вече се беше отбил и беше изринал алеята. Джеймс спря и видя, че Паркър подскача пред прозореца. Разсмя се.

Пръстенът за Шийла беше поставен в кадифена кутийка в жабката. Той го извади, както си беше представял стотици пъти. Сега обаче се поколеба. Ами ако заложеше това? Можеше да ѝ подари красивия пръстен. Най-сетне щеше да ѝ подари нещо, което заслужава.

По-късно щеше да се притеснява, че с него ще е още по-уязвима, ако го носи в града. Сега извади гладката халка от кутията и я замени с пръстена на Ивлин Пиърсол.

Качи се разтреперан по задните стълби. Кучето го посрещна на вратата и Джеймс го почеса зад ушите.

— Весела Коледа, приятелче.

Шийла беше направила бариера от столове, изтеглени от трапезарията, за да ограда дупката на тавана на кухнята. Джеймс вдигна поглед и видя тоалетната и мивката на горния етаж.

— Господи!

Къщата миришеше на кафе и кифлички с канела и той завари тримата в хола, неговото семейство. Шийла седеше на канапето по халат и пантофи. Момчетата лежах по пижами на пода край елхата и разтърсваха кутиите, за да разберат какво има в тях.

Тя не спомена, че е закъснял. Стана и го прегърна.

— Весела Коледа! Ще ти наля кафе. Сигурно си се скапал.

— Може ли сега, татко? — рече Паркър, без да поздрави. — Моля те.

— Само минутка. — Той отиде до дрешника в антрето и извади видеокамерата. Фукливият му зет наскоро беше ходил до Съркит Сити и беше купил камера с вградена касета за осемстотин долара.

Джеймс пък си взе от евтините, с малките касети, които още нямаше представа как да гледа. Някой ден щеше да им дойде времето.

Шийла се върна с две чаши кафе и седнаха заедно на канапето. Нямаше друго място на света, където би предпочел да бъде в този момент.

— Добре — въздъхна той.

— Какво пише на ръката ти, татко? — попита Паркър.

Джеймс погледна надолу. Ивлин Пиърсол. Беше написал името ѝ на дланта си. Ама и той беше един крадец.

— Просто името на пациентка, която не искам да забравя — отвърна той. — Вие кога се събудихте?

— В четири — отвърнаха едновременно Шийла и Паркър, тя — обзета от отчаяние, той — от гордост.

Джеймс посочи познат пакет.

— Този ми се струва интересен. Защо не отвориш първо него, Паркър?

Шийла го стрелна с поглед. Може би трябваше да започнат с чорапите и да стигнат до работа постепенно, но Джеймс реши, че няма смисъл да кара малкия да чака. Сигурно това беше последната година, в която синът му вярваше в Дядо Коледа с убеждение, което нищо на света не бе в състояние да сломи. Имаше нещо много специално в това чувство. Прииска му се да го изпита отново.

Паркър разкъса бавно и демонстративно червената хартия.

— Възможно ли е? — Откъсна мъничко парченце. — Дали пък не е? — Ново късче и още едно. — Леле, боже, мамо, това е роботът Роли!

Затанцува из стаята и размаха кутията над главата си. Дани се разсмя.

— Знаех си! — натърти доволно Паркър.

— Знаел си значи, а? — отвърна Джеймс.

Шийла го докосна по рамото и зашепна:

— Да не сме забравили батериите?

Паркър се приближи и седна в краката му.

— Татко, ще ми разкажеш ли отново за киното, където се ходи с автомобили?

Беше през лятото, когато за пръв път разказа историята на Паркър. Бяха отишли при един от старите екрани в Брейнтрий. Самото кино беше затворило преди години, но не бяха демонтирали екрана.

— Какво е това квадратното, бялото? — попита Паркър и Джеймс се почувства на хиляда години.

— Защо се сети за него? — попита той сега.

— Снощи разказах за него на Дани, вместо приказка за лека нощ — рече Паркър. — Не успях обаче да си спомня как братовчедите ти се измъкнали от багажника.

Джеймс се разсмя.

— С чичо ти Боби и братовчедите Брайън и Джон отидохме на кино. Не помня кой филм давах, но знам, че по някаква причина Джон караше колата на баба ти. Плащаше се на човек, ние не искахме да харчим пари, затова преди портата накарахме Джон и Брайън да се скрият в багажника. Щом Боби хлопна багажника, се обърна към мен: „Да вървим.“ „Добре, дай ключовете“, отвърнах аз.

Развълнуваният Паркър го прекъсна:

— Той казал, че не са у него. Тогава чак сте се сетили, че са у братовчед ви Джон.

— Точно така — потвърди Джеймс. — Наложил се да повикаме автомеханик, за да ги извади. Удоволствието ни струваше петдесет кинта.

— А Джон се разплакал в багажника — добави Паркър. Това беше любимата му част.

— Аха.

— Аз няма да напъхам Дани в багажника — обеща сериозно Паркър и Джеймс се запита дали не са му минавали подобни мисли.

— Много добре. Недей.

Половин час по-късно децата заспаха сред опаковъчна хартия и тиксо.

Шийла се засмя и се наведе да го целуне.

— Страхотна Коледа.

— Нали?

— Няма да познаеш какво е подарил Джон Траволта на сестра ми. Тя ми се обади, преди да се прибереш.

— Какво? — попита той.

— Телефон за колата.

— Какво? — Не беше чувал някой да има телефон в автомобила си. Такива неща се виждаха единствено в „Живота на богатите и известните“.

— Тъпо — заяви той.

— Знам.

— Според мен ние ще се справим по-добре.

— Какво?

— Има още един подарък.

Тя погледна към пода.

— Така ли? Къде? А, бонбонките „Пез“ ли? Аз ги сложих в чорапите?

Той постави ръка върху нейната.

— Не говоря за „Пез“. — Бръкна в джоба си и извади кутийката.
— Това.

Шийла ахна.

— Джеймс Макийн, какво си направил?

Взе я и я отвори предпазливо, сякаш вътре имаше нещо, което можеше да я ухапе. Когато видя пръстена, заговори строго:

— Не можем да си го позволим.

— Продадох форда — обясни той.

— Какво си направил?

— Продадох колата на татко, купих го и дори останаха пари.

Не беше сигурен дали трябваше да казва последното. Тя дали имаше представа колко струва автомобилът и за колко върви пръстенът? Шийла обаче му се стори зашеметена.

— Как ще я продадеш, ти я обичаш?

Разплака се и избърса сълзите от бузите си.

— Вече е продадена — заяви той. — Кажеш? Харесва ли ти?

Тя кимна.

— Разбира се, че ми харесва. Погледни го само. Достоеен е за филмова звезда.

— Сложи си го — настоя той.

Тя го плъзна на пръста си и двамата го загледаха. Диамантите уловиха блясъка на лампата зад нея и искрици светлина се разпиляха по стената. Това бе пръстенът, който трябваше да ѝ подари още в самото начало, преди четиринайсет години.

— Ще се омъжиш ли отново за мен? — попита той.

Шийла се разсмя.

— Да, Джеймс, ще се омъжа за теб.

Дълго се питаше дали някой няма да го издири и да си поиска пръстена. После обаче се преместиха и спря да мисли за него. Притискаше го тежко чувство на вина, но това се очакваше. Можеше да го понесе. Беше направил каквото трябва.

Две години по-късно, приблизително по същото време, на Коледа на осемдесет и девета, видя тухлената къща отново. Този път във

вечерните новини. Позна я веднага и се замисли за онова утро с Морис, който вече се беше прехвърлил като мениджър в Провидънс.

Оказа се, че Ивлин Пиъсол не беше оставила наследството на сина си и снаха си, а на двете си внучки, които живееха на Западното крайбрежие. Те ѝ ходели на гости за един месец всяко лято. Момичетата бяха високи, руси, в средата на двайсетте. Едната каза, че и двете били станали учителки, също като бабата. Описаха я като един от най-благородните хора на света, които са променяли живота на младите към по-добро.

Джеймс усети как сълзите се стичат по лицето му.

Ивлин беше завещала значителна част от парите си за строежа на център за деца в риск в Бостън. До края на живота си, винаги когато разполагаше с повече пари, Джеймс ги изпращаше на центъра на Ивлин. Веднъж Шийла го попита защо и той ѝ каза, че Ивлин Пиъсол била негова пациентка. Направила му впечатление на сваятна жена. Отбеляза, че ако е имало човек като нея в живота му, когато е бил дете, може би е щяло да излезе нещо от него.

Не беше цялата истина, но поне донякъде беше така.

[1] Весела Коледа (исп.) — Б.пр. ↑

2012 Г.

От всяко кътче на къщата се носеше невъобразим шум. Мей беше включила сешоара на максимална мощност в банята на долния етаж. Синовете ѝ бяха седнали на стълбището и се биеха. Дан беше под душа и пееше песен от стар анимационен филм, както винаги когато някой се женеше. Беше заразна песничка и след това тя не можеше да си я избие от главата дни наред. „Всички са готови. Всички на сватбата!“

Най-ужасният шум обаче създаваше дъщерята на Кейт, която не спираше да пици вече петнайсет минути. Оставаха им деветдесет минути, за да отидат до мястото, на което щеше да се проведе церемонията, и Ейва избра точно този момент, за да започне да се тръшка, както никога досега. Кейт обвиняваше Мей, задето ѝ беше дала мини кексчета, а на връщане от фризьорския салон — пилешки хапки от „Макдоналдс“ и ягоди в шейк.

Сега дъщеря ѝ се гърчеше на пода в стаята си по гащи на звездички и отказваше да се облече. Рокличката беше просната на леглото, а розовите обувчици бяха на пода, сякаш онзи, който е бил облечен с тях, се беше изпарил.

— Не искам да разнасям цвета — изхлипа тя през сълзи.

— Но ти очакваш този момент от седмици — настоя Кейт. — А колко красива ще бъдеш с роклята!

— Не искам! — изпищя Ейва и потри бурно глава в килима. Кичури от плитката се бяха изплъзнали и сега приличаше на малка горгона.

Макар че беше ставала леля три пъти, преди Ейва да се роди, Кейт се изненада колко много страни от майчинството се научават единствено от личен опит. Най-трудни бяха плачът и истеричното хлипане. Когато Ейва беше съвсем малка, понякога Кейт плачеше с нея, дори когато се опитваше да я успокои. Страхуваше се, че бебето ще се задуши, ако не си поеме дъх, страхуваше се от какво ли не.

Сега вече беше по-лесно, тъй като Ейва беше напълно оформено човече, което говореше и можеше да мисли. В момента обаче Кейт

нямаше представа какво да направи. Никога не беше виждала дъщеря си толкова разстроена.

Ефектът от уискито, което изпи с Тоби, започваше да отшумява и тя усети леко главоболие. Прииска ѝ се да си полегне.

Ейва се тръшна по гръб, изрита я и на устата ѝ се появи пяна.

— Няма да нося цветя! Няма!

Майката на Кейт мина по коридора, облечена в костюм с патладжанен цвят, на токчета, притиснала мобилен телефон до ухото си. Погледна осъдително Кейт, сякаш Ейва се глезеше по време на среща на борда в кабинета ѝ, а не в собствената си стая.

Кейт се оплези и Ейва млъкна.

— Мамо, ти се оплези на баба.

— Точно така.

Кейт привлече Ейва в скута си, преди тя да започне отново. Бузите на дъщеря ѝ бяха червени и горещи от плач и Кейт притисна хладните си пръсти към кожата ѝ.

— Миличка, защо не искаш да носиш цветята?

Кейт очакваше тя да каже нещо важно, като: „Не ми харесва, че момичетата носят бухнали розови роклички, мамо“ или пък: „Реших, че сватбите не са за мен“.

Ейва подсмръкна и заговори тъжно:

— Оливия каза, че било за бебета.

— Виж ти.

На Кейт ѝ се прииска да сграбчи племенницата си, да я завлече на горния етаж и да я накара да се извини. Никога обаче не би направила подобно нещо с дете, въпреки че сестра ѝ Мей не би се колебала дори секунда. Тя си пое дълбоко дъх и се опита да се успокои.

— Оливия просто ти завижда. Май тя иска да е момичето с цветята.

Ейва я погледна подозрително.

— Наистина ли?

— Тази вечер ще правиш каквото ти се иска, не е нужно да обличаш рокличката. Знам обаче, че чичо Джеф много се вълнува и ако откажеш, ще се обиди.

Сега вече бе привлякла вниманието на дъщеря си. Отиде до гардероба и извади любимото ѝ гащеризонче. Беше от яркозелено

кадифе, Ейва беше направила дупка на лявото коляно, която Кейт закърпи с парче плат, обсипано с пеперуди.

— Ако предпочиташ, облечи това — предложи тя. — Какво ще кажеш?

Ейва поклати глава. Отиде до леглото и грабна рокличката.

— Ще облека нея.

Кейт си пое дълбоко дъх. Кризата бе потушена. Оставаше обаче въпросът с пръстена. Бе напълно сигурна, че Оливия го е взела. Да не би племенницата ѝ да се опитваше да я накаже? Дали нямаше да го върне в последния момент? Да не би вече да бе направила нещо откачено — да го е глътнала или да го е хвърлила в гората? Майката на Кейт надникна в стаята.

— Току-що говорих с Кармен и тя каза, че ще намерим пръстена в училището.

— Коя е Кармен?

— Парапсихоложката ми от Нюарк — отвърна майка ѝ така, сякаш беше очевидно.

— Какво е това училище? — попита Кейт.

— Не знам. Сигурно на Ейва.

Ейва ходеше единствено на часовете „Мама и аз“, курс, който се провеждаше две сутрини в седмицата, на приземния етаж на Мейсън Хол.

— Щом Кармен е казала, да вървим и да накараме някой да отвори училището в събота вечер.

— Не се подигравай, обикновено е много точна — отвърна Мона.
— Ти така ли ще ходиш?

Кейт погледна дънките и тениската си.

— Да, ще ходя с дънки на сватба.

— Тогава върви да се оправяш.

— Трябват ми точно пет минути.

— Хм.

Това „хм“ разкриваше много. То означаваше: „Личи, че ти трябват точно пет минути“. Кейт помнеше как наблюдаваше майка си, докато си слагаше грим — заставаше пред огледалото в банята или седеше зад волана и плескаше пласт върху пласт по свършената си кожа. Цялата операция траеше поне трийсет минути. Не можеше да си

представи да отделя по толкова време на ден, за да се омаже с нещо, което осем часа по-късно трябва да почисти.

Кейт помогна на Ейва да облече роклята, след това нежно среса къдриците ѝ, които изглеждаха естествени и по-красиви от тъпата прическа. Косата ѝ стоеше твърда на местата, където лакът я беше слепил. Кейт нямаше търпение да я изкъпе и да отмие блясъка.

— Искаш ли една магнолия зад ухото? — попита тя.

Ейва кимна и Кейт я стисна за ръката.

— Дървото отзад цъфти — рече тя. — Ела.

На излизане минаха покрай момчетата, които продължаваха да се бият на стълбите, както бяха облечени с тъмните си костюми.

— Дай на мен! — изкрещя Лио.

— Мое си е! — настоя Макс.

— Пръдльо!

— Дрисльо.

— Внимавайте да не паднете — предупреди ги тя.

Момчетата бяха трудна работа. Имаше късмет със своето момиченце. Надяваше се Дан да ги чува, за да се излекува от желание за второ дете.

Оливия седеше на терасата в официална рокля на цветя и си играеше с кукли Барби. Въпреки че не бе забравила какво е казала на Ейва, Кейт я съжали. Дали не трябваше да помоли Джеф момиченцата с цветята да са две. Тя беше майка, трябваше да прояви повече разбиране. Щеше да бъде нещастна, ако Ейва беше изолирана.

Кейт седна до племенницата си на дървеното дюшеме и Ейва също се настани до тях.

— Какво е това? — попита малката.

Оливия я погледна пренебрежително.

— Барбита!

Ейва взе една и погали изкуствената коса.

— Аз ще имам ли Барби, когато порасна?

— Ще си играеш с тези на Оливия, когато ни идва на гости — отвърна Кейт. „Няма да получиш Барби, докато съм жива.“

Вината не беше единствено на Оливия, каза си тя. Много скоро Ейва щеше да тръгне на училище с деца, чиито родители им позволяват да вършат каквото пожелаят, да говорят както им скимне и да ядат какви ли не гадости. Времето, което оставаше на Кейт, се

изнизваше. Понякога ѝ се искаше да върне дъщеря си в утробата и да я защити от всички злини.

Кейт много се страхуваше от бременността, но нейната беше лека. Реши да роди у дома, след като гледа документален филм за раждането в болниците. Акушерката донесе надуваем басейн, напълни го с вода и го постави между телевизора и канапето. На Кейт не ѝ беше приятно коремът ѝ да плува вътре, затова я преместиха на леглото.

Шестнайсет часа по-късно, малко след изгрев, докато тя гледаше през прозореца към познатите сгради и синята тента на бара от другата страна на улицата, Ейва дойде на бял свят. Да, беше болезнено, но след това усети огромен прилив на радост. Дула, акушерката, сложи детето върху голата ѝ гръд и Кейт бе обзета от благодарност. Ейва беше зачената в същото легло и понякога това ѝ се струваше особено важно. Беше говорила с много от приятелите си в Бруклин и всички проявиха разбиране. Сестра ѝ и майка ѝ заявиха, че е напълно побъркана.

— Да родиш у дома без каквито и да било лекарства е като да търкаш две пръчки всяка вечер, за да свариш вода за вечеря, докато в съседната стая имаш всички необходими уреди — заяви Мей, която бе родила със секцио и трите пъти.

— Оливия — повика я Кейт. — Като споменах, че ще вземе назаем твоите кукли, се питах дали ти не си взела назаем пръстена от перваза на кухнята. Няма проблем, ако си го взела. Трябва ми обаче за сватбата.

— Не съм го взела — нацупи се Оливия. Очевидно Мей вече я беше питала, по всяка вероятност и Мона.

— Добре. Вярвам ти.

Оставаше само една възможност.

— Чакайте ме тук, момичета, връщам се веднага.

Влезе вътре и откри визитката на златаря на дъното на червеното пликче. Беше убедена, че не е оставила пръстена в магазина, но прецени, че няма да е зле да попита. Ами ако той ѝ кажеше, че го пази, да дойде веднага и да го вземе?

Щом човекът вдигна, Кейт се представи:

— Запознахме се преди няколко дни. Братовчедката на Джеф и Тоби.

Прииска ѝ се да се беше държала по-любезно, но той се зарадва, когато чу гласа ѝ.

— Заповядайте — отвърна той.
— Единият пръстен не е тук — продължи тя.
— Не беше в кутийката?
— Не. Искам да кажа, че и кутийката я няма.
— Но вие си тръгнахте с две кутийки.
— Така ли? Добре. Значи съм го изгубила.

Той мълчеше. Тя си го представи как се пита дали е най-обикновена крадла, или просто луда.

— Много жалко — отвърна той. — Сватбата не беше ли довчера?

— Да.

— Дано го намерите — въздъхна той. — Много странно. Този пръстен се е губил и преди.

— Как така?

— Всичко в магазина ми е купено от хора. Събирам от разпродажби на частни колекции, понякога от полицейски разпродажби. Пръстенът на братовчедите ви е от такава разпродажба.

Кейт нямаше представа защо ѝ разказва всичко това.

— Не се притеснявайте — продължи той. — Не купувам скъпоценности, намерени на ужасно местопрестъпление. Този е бил намерен в такси и никой не си го е потърсил. Моля ви, не казвайте на братовчед си тази подробност. Може да съсипе вълшебството.

Тя се запита дали човекът не бърка Джеф с друг.

— Нали вие сте правили пръстените им? — напомни му тя.

— Точно така.

Кейт поклати глава.

— Много ви благодаря и приятен уикенд.

Когато се върна на верандата, момичетата си шушукаха.

— За какво си говорите? — полюбопитства Кейт.

— Може и да знам къде е пръстенът — прошепна Оливия. — Не казвай обаче на мама, защото е тайна.

Кейт усети как гърдите ѝ се стягат. Значи беше у нея. „Не прави резки движения“, помисли си тя, сякаш Оливия беше тежковъоръжена.

— Къде е? — попита небрежно, сякаш щяха да си приказват за нещо незначително.

— Не знам.

Кейт стисна очи и преброи до десет.

— Моля те, кажи ми.

Как стигна дотам да се моли на петгодишно дете?

— Истината ти казвам, не съм го взела — настоя Оливия. Отново сведе поглед към куклите.

Кейт се замисли над възможностите. Очевидно трябваше да повика на помощ тежката артилерия. Не можеше обаче да понесе грубото отношение на сестра си към децата, когато бяха непослушни.

От къщата долетя трясък, който сякаш продължи цяла вечност, последван от плача на Макс.

Сешоарът в банята спря. Кейт се стегна, когато чу отварянето на вратата и крясъка на Мей.

— Лио, какво беше това, по дяволите?

Сестра ѝ тръгна с бързи тежки стъпки към момчетата. Кейт се напрегна още повече, сякаш тя беше загазила. Влезе вътре и момичетата я последваха. Лио и Макс лежаха преплетени в основата на стълбите.

Мона се показва на най-горното стъпало.

— Какво става, за бога?

— Паднахте ли, момчета? — попита Кейт.

— Той ме блъсна — оплака се Макс.

— Лио! — Мей го изтегли грубо за ризата. — Върви и седни в колата, докато не дойде време да тръгнем.

Лио също се разплака.

— Макс ме дръпна — оправда се той. — Аз го блъснах, затова той ме сграбчи за крака и ме повлече след себе си.

— Да не би да си въобразяваш, че някой ще те съжали? — сопна се Мона. — И аз щях да те дръпна, ако си ме блъснал. Ти защо го блъсна? Най-голям си, би трябвало да им даваш пример.

Лио тропна с крак. Сърцето на Кейт блъскаше неудържимо. Сестра ѝ никак не умееше да се справя с напрежението. Разстройваше децата още повече. Мей беше средна на ръст и също като Кейт тежеше петдесет и три килограма. Децата ѝ обаче изпитваха ужас от нея, дори Лио, който след две години щеше да е по-висок от майка си.

— Искях да пробвам монголския капан за пръсти, но той не ми го даде.

— Какво е монголски капан за пръсти? — попита Мей.

— Покажи ѝ — нареди Лио.

— Няма! — рече Макс. Погледна Мей с най-милия си поглед и заяви невинно: — Само си го представям.

— Лъжец — изрева Лио и се обърна към сестра си. — Оливия, ти знаеш ли какво е монголски капан за пръсти?

Тя кимна мрачно.

— Макс за малко да ми счупи пръста днес сутринта. — Тя показа левия си показалец, който изглеждаше съвсем здрав.

Мей вдигна поглед към тавана.

— Добре, дай го. Дай ми го веднага, или и тримата няма да гледате телевизия цял месец.

— Не! — разплака се Оливия. Ейва също ревна, за да ѝ приглася.

Макс въздъхна.

— Седнал съм върху него.

— Тогава стани! — изсъска нетърпеливо Мей.

Той стана. На пода видяха кадифената кутийка от бижутерията. Кейт усети как въздухът и облекчението изпълват гърдите ѝ до пръсване. Тя хукна към племенника си и грабна бързо кутийката, сякаш щеше да изчезне отново.

Мей ахна.

— Макс Роузън! — започна тя. — Яко си загазил. Не можеш да си представиш колко. Джош! Веднага ела тук!

Мона заслиза по стълбите и зацрака с пръсти.

— Кармен беше права! Пръстенът беше при децата, в къщата. Това си е чиста проба училище.

Кейт изви очи.

Мей лепна длан на челото си.

— Ти наясно ли си, че цял ден търсим пръстена? Кажй? Наказан си до колежа, чу ли ме? Това е кражба, Макс. За подобни неща се ходи в затвора.

— Щях да го върна — оправда се тихо той.

— Веднага се извини на леля си.

— Извинявай, лельо Кейт.

— Няма нищо — отвърна тя. Знаеше, че трябва да се ядоса, но се почувства замаяна от облекчение.

— Имаш късмет, че не повикахме полиция — продължи Мей.

Кейт въздъхна. Сестра ѝ не пропускаше случай да направи от мухата слон.

— Как действа? — попита го Кейт.

Макс се приближи предпазливо до нея и взе кутийката от ръката ѝ. Отвори капачето. Пръстенът беше по-висок, отколкото го помнеше.

— Приближаваш се до някого и питаш: „Искаш ли да пробваш пръстена?“ — Обясняваше бързо той, очевидно уплашен, че Мей ще избухне всеки момент. — И тогава, прас! — В този момент щракна кутийката. — Пръстът ти е мой!

Кейт се разсмя, макар да знаеше, че не бива. Той беше изобретателно дете. От сега нататък щеше да нарича годещите пръстени монголски капани за пръсти.

Мей взе кутийката от сина си.

— Трябва да пийна нещо. С леля ви Кейт ще отидем за малко отзад и не искам никой да ни безпокои. Ако искате нещо, питайте бащите си.

Този път Кейт беше на едно мнение със сестра си.

Извадиха бутилка вино от хладилника и две чаши. Мей се отпусна на стол и остави кадифената кутийка на страничната масичка. Майка им ги последва и се настани между тях.

— Ти ще пийнеш ли, мамо? — попита Мей.

— Ако искам, ще си наляя.

— Много се извинявам — рече Мей. — Момчетата са истински дяволчета. Представа нямаш.

— Всичко е наред — отвърна Кейт. — Чувствам се гузна, че заподозрях Оливия.

— Всички подозирахме Оливия — призна Мей.

— Всичко е добре, когато свършва добре — добави Кейт. — Не мога да повярвам, че Джеф ще се жени довечера.

— Не мога да повярвам, че ще се ожени преди теб — натякна Мей. — Не бих и предположила подобно нещо преди десет години.

Кейт изпъшка.

— Бракът сега е различен — продължи Мей. — Не можеш да съдиш за него по този начин.

— По кой начин?

Мей сви рамене. Посегна отново към кадифената кутийка и вдигна капачето.

— Хм. Много гейски дизайн, но пък камъкът е истински разкош.

— Така ли? — попита Кейт.

Сестра ѝ направи позната физиономия и Кейт се замисли къде я е виждала. Оливия беше направила същата, когато Ейва я попита какво е Барби.

— Джеф каза, че всеки е малко повече от карат — обясни Кейт.

Мей погледна собствения си пръстен.

— Скоро ще ми трябва по-голям и по-хубав. Много от жените в квартала си избират нови за десетата годишнина от сватбата. Прибавят по-голям камък в средата и по-малък от другата страна.

— Много хитро — отбеляза Мона.

— Искан ми се отново да си направя сватба — призна Мей. — Този път ще е различно. Не им завиждам обаче за първата година от брака. Тя е най-трудната.

— Така ли?

— О, да. Даваш си сметка, че си се врекъл за цял живот на някого — обясни Мей. — Интересно дали Джеф и Тоби са подписали предбрачен договор?

— Не, разбира се! — възмути се Мона.

— Не бъди толкова старомодна, мамо — сръза я Мей. — Много двойки подписват предбрачни договори. Изкарваш добри пари и те стават още повече с течение на времето. Разводите са кофти работа. Сама го знаеш.

— Да не говорим за развода им точно в сватбения ден — помоли Мона.

Кейт вдигна поглед към синьото небе и отпи глътка вино.

Пристигнаха във „Феърмаунт“ в шест и четирийсет и пет. Джеф и Тоби бяха в откритата беседка до градината, в която щеше да се проведе церемонията. Родителите на Джеф бяха наблизко. Докато останалите от семейството заемаха местата си, Кейт и Ейва отидоха при младоженците.

Те бяха красиви, както винаги, застанали един до друг, хванати за ръце.

— Ейва! — извикаха едновременно, когато я видяха с рокличката.

От тях щяха да излязат прекрасни родители, помисли си Кейт. Когато имаха деца, тя нямаше да се чувства чак толкова чужда на този

нов начин на живот.

— Приличаш на принцеса! — рече Джеф. Погледна Кейт. Очевидно очакваше тя да започне да недоволства. — Извинявай, но тя е наистина прекрасна.

Ейва бе повикана от пралея си и заподскача из градината, за да събере още овации.

Кейт прегърна Тоби и Джеф.

— Как сте? — попита тя, все пак беше развълнувана.

— Всичко е супер — отвърна Тоби.

— Лъже — прошепна Джеф. — Чу ли, че ужасната му майка няма да дойде? Трябваше да го отведе до олтара и сега не знаем какво да правим.

— Мили! — въздъхна Тоби. Обърна се към Кейт. — Възнамерявахме родителите на Джеф да го отведат до олтара, а мама да отведе мен. Нищо. Ще съм сам. И без това така е по-добре. Все пак съм самостоятелен човек, който ще свърже живота си с друг самостоятелен човек. Така е по-зряло.

— Глупости — възмути се Кейт. — Аз ще те отведа.

И двамата се ококориха.

— Ти? Най-върлият противник на сватбите? — възкликна Джеф, но се усмихваше. — Да не ни разиграеш сценка от „Булката беглец“?

Тоби стисна ръката ѝ.

— Благодаря ти.

— За мен е чест — усмихна се Кейт.

— Добре, стига приказки — намеси се Джеф. — Давай пръстените, за да ги дам на свещеника.

Тя извади двете кутийки от червеното пликче. Тоби я погледна изненадано, но не каза и дума.

След малко се подредиха за церемонията. Кейт хвана Тоби под ръка и той зашепна.

— Слава богу, че си го намерила. Оливия ли беше?

— Не. Макс.

Той изви вежди.

— Нямаш представа какво удоволствие е за мен да чуя, че един от синовете на Мей има вкус към бижута.

— Не е това.

— Жалко. Благодаря ти, че си до мен. А и за одева. Спасяваш ми живота.

Преди тя да отговори, музиката зазвуча и те тръгнаха по пътеката, предвождани от Ейва, която ръсеше розови листенца на всяка крачка.

Коктейлите бяха по-изискани от всяко официално събитие, на което Кейт беше присъствала. В полето, закътано сред планините, беше издигната красива тривърха тента, която приличаше на старовремски цирк. Малки цветни крушки осветяваха навсякъде, а вътре имаше бели японски фенери. От многобройните си разговори с Джеф знаеше, че японските фенери не светят на пълна мощност, за да създадат по-романтична атмосфера.

Кейт седеше със сестра си, зет си и Дан, сложил Ейва на скута си. Покрай тях сякаш на кънки се плъзгаха сервитьори във фракове, предлагаха подноси шампанско, кюфтенца от раци, пелмени, пилешки шишчета и още поне сто вида хапки.

Започна да се смрачава. Кейт срещна погледа на Джеф и той се усмихна.

— Връщам се веднага — рече тя и целуна Дан по бузата.

Запромъква се сред гостите и чу късчета от разговорите им, които ѝ се сториха смешни, както бяха извадени от контекста: *Без глутен е, но ако питаш мен, това е просто начин да прикриеш хранително разстройство... Дори ФДР^[1] не беше ФДР. Не новият подход спаси икономиката, ами войната. Дните ни на ковачи на война отминаха. Какво сега?... Изключиха я от списъка за приемане и ни се налага да чакаме още два месеца като всички други тъпаци...*

Стигна до братовчед си и се прегърнаха. Излязоха от тентата, за да се чуват по-добре.

— Успя — започна тя.

— Да.

Джефри протегна лявата си ръка, сякаш за да покаже доказателството.

— Казах ли ти как са направени пръстените ни? — попита той.

— Не.

Запита се колко ли време ще изчакат, докато му кажат, че пръстенът му е липсвал през целия ден. Сигурно след като обърнат още две чашки.

— Търсехме два отделни мъжки пръстена в бижутерията в Стокбридж, където ходи ти — започна той. — Аз обаче се влюбих в женски пръстен. Беше необичаен, с два едри диаманта, еднакви по форма и размер, заобиколени от малки. Трябваше да прилича на нещо като пчела. Както и да е, страшно ми хареса идеята и двамата да носим част от едно цяло. Затова бижутерът го претопи, раздели двата камъка и ги направи на два отделни пръстена. Готино, нали?

Тя кимна.

— Този диамант е сигурно на повече от сто години. Направо да не повярваш. Виж как блести. Понякога се питам кой ли го е носил преди мен. С Тоби се чудехме дали чужд пръстен няма да ни донесе лош късмет. Ами ако другата двойка, или двойки, са се намразили след време? Ами ако браковете им са били кофти?

Тя си спомни думите на бижутера, че пръстенът бил намерен в такси. Никога нямаше да каже на Джеф.

Беше сватбеният му ден и тя много го обичаше, затова отговори:

— Според мен браковете им са били хубави. Този пръстен ще ти донесе любовта на вековете.

Той я целуна по челото.

— И аз мисля така.

Кейт погледна камъните. За момент се запита откъде са, много по-назад във времето, отколкото Джеф си представяше. Къде ли са били изтръгнати от земята и от кого? Пръстите на колко хора са украсявали през изминалото столетие? По всяка вероятност повечето собственици вече бяха мъртви, а любовта им се бе оказала нетрайна, както на всички други. Тя изрече безмълвна молитва да са били щастливи, доколкото е възможно. Стисна ръката на братовчед си и се върнаха на партито. Кръглата луна беше надвиснала над градината и осветяваше нощта.

[1] Франклин Делано Рузвелт, често наричан с инициалите. — Б.пр. ↑

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

През 1995-а „Де Беерс Кънсолидейтед Майнс“ прекъсва работните си взаимоотношения с „Н. У. Еър“ след петдесет и седем години и прехвърля бизнеса на агенция „Дж. Уолтър Томпсън“. „Еър“ не успява в опитите си да регистрира като запазена марка „Четири качества на диамантите“, „Диамантен пръстен за годишнина“ и „Диамантите са завинаги“. Агенцията е закрыта през 2002-ра.

Мери Франсес Зерети умира на 11 април 1999 г., на осемдесет и три години. Две седмици преди смъртта ѝ списание „Адвъртайзинг Ейдж“ обявява „Диамантите са завинаги“ за мото на века. И до днес тези думи се използват по цял свят.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.